Yeliz Turan Yunusoğlu | Yatak Odasındaki Kalabalık

Yeliz Turan Yunusoğlu

Yatak Odasındaki Kalabalık

TÜRKİYE'DE KADINLARIN VAJİNİSMUS DENEYİMLERİ

metis

Yeliz Turan Yunusoğlu

Yatak Odasındaki Kalabalık

Türkiye'de Kadınların Vajinismus Deneyimleri

Yeliz Turan Yunusoğlu, 1989 yılında İzmir'de doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini İzmir'de tamamladıktan sonra Hacettepe Üniversitesi Amerikan Kültürü ve Edebiyatı Bölümü'nde lisans eğitimi aldı. 2019 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı'nda yüksek lisans tezini tamamladı. "Sexual Scripts on Vaginismus: Rewriting Women's Sexual Difficulties from Their Point of View" (Vajinismus Üzerine Cinsel Senaryolar: Kadınların Cinsel Problemlerini Kendi Bakış Açılarıyla Tekrar Yazma) isimli yüksek lisans tezi kültür ve düşün dünyasına sağladığı katkılardan dolayı ODTÜ Sosyal Bilimler Tez Ödülü'nü (2019) aldı. Araştırma konuları arasında kadın ve cinsellik, cinsel problemler ve evlilik içi cinsel şiddet bulunan Turan Yunusoğlu, Atılım Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olarak çalışmaktadır.

Metis Yayınları
İpek Sokak 5, 34433 Beyoğlu, İstanbul
e-posta: info@metiskitap.com
www.metiskitap.com
Yayınevi Sertifika No: 43544

Yatak Odasındaki Kalabalık
Türkiye'de Kadınların Vajinismus Deneyimleri
Yeliz Turan Yunusoğlu

İlk Basım: Haziran 2021

Yayıma Hazırlayan: Müge Gürsoy Sökmen

Kapak Resmi:
Adolph Gottlieb, *Oedipus'un Elleri*, 1943, 35 x 40 cm
(Kolajlanarak uyarlanmıştır)

Kapak Tasarımı: Semih Sökmen

Dizgi ve Baskı Öncesi Hazırlık: Metis Yayıncılık Ltd.
Baskı ve Cilt: Yaylacık Matbaacılık Ltd.
Fatih Sanayi Sitesi No. 12/197 Topkapı, İstanbul
Matbaa Sertifika No: 44865

ISBN-13: 978-605-316-230-8

Yeliz Turan Yunusoğlu

Yatak Odasındaki Kalabalık

TÜRKİYE'DE KADINLARIN VAJİNİSMUS DENEYİMLERİ

metis

İçindekiler

Hacer'ime, anneme

ÖNSÖZ

KENDİ DENEYİMLERİMDEN yola çıkarak yazdığım bu kitapta benim hikâyemi okuyacağınızı söyleyemem çünkü isimsiz olarak yaşadıklarımı paylaşmam mümkün olmadığından, takdir edersiniz ki ne anlatırsam anlatayım hikâyemin bir bölümü eksik kalacaktı. Ancak şunu içtenlikle söyleyebilirim ki, kadınların anlatılarına yer vermek yaşadıklarımı anlatmanın en güzel yoluydu, zira istisnasız her bir kadının hikâyesi, benim deneyimlerimin bir kısmını anlatıyor. Sizin de yabancısı olmadığınız kadınlık deneyimlerinin paylaşıldığı bu kitapta, hikâyesini okuyacağınız kadınlar arkadaşınız, komşunuz, akrabanız ya da kız kardeşiniz olabilir. Anlatılanların bir parçasında bile olsa birçok kadının kendinden bir şeyler bulacağına inanıyorum çünkü burada yazılanlar aslında hepimizin hikâyesi. Hiç vajinismus tanısı almasak da, bizler de aynı kültürel ve sosyal çevrede yaşıyoruz cinselliğimizi. Aynı coğrafyada doğmuş ve yetişmiş kadınların hiçbiri toplumsal beklentilerden muaf değildir ki... Cinsellik, özellikle ilk cinsel birleşme, birçoğumuzu bir şekilde korkutmuş, ürkütmüş ve utandırmıştır; kimimizi daha fazla, kimimizi daha az... Kadınlar cinsel problemleri hakkında açık konuşmakta zorlandıkları için, bize her on kadından biri vajinismustur dense de esas sayının çok daha yüksek olduğunu biliriz. Cinselliğin özel alana ait bir yaşantı olarak kurgulanması, kadınların cinselliği kendi kontrollerinde yaşamalarının önüne geçen toplumsal beklentiler, kadınların mahkûm edildikleri sessizlik ve eşleriyle çeşitli sebeplerden dolayı birlikte yaşama zorunlulukları cinsel problemleri görünmez kıldığından, doğru rakamlara ulaşmamız neredeyse imkânsızdır. Ancak, içinde yaşadığımız kültürel ve sosyal koşullar dikkate alındığında, rakamlara yansımayan bir o kadar daha kadının vajinismus olduğunu tahmin et-

mek hiç de zor değildir. Buradan, bütün kadınları "hasta" olarak itham ettiğim ya da kadınların vajinal ilişkide yaşadıkları güçlükleri patolojik olarak değerlendirdiğim çıkarımının yapılmasını istemem çünkü bana göre vajinismus psikiyatrik ya da fizyolojik bir hastalık olmaktan ziyade, toplumsal düzende ortaya çıkan bozukluğun fiziksel bir göstergesidir ve kadınların vajinal birleşmede karşılaştıkları zorluklar, aslında sosyalleşme sürecinde kazandıkları davranış repertuvarının en doğal sonucudur. Bu bakış açısına sahip biri olarak, vajinismusa dair bu kitabı, kadınlara tepeden bakan bir doktor edasıyla yazmadım.

İlk bakışta tıbbın alanı olarak algılanan ve sosyal bilimcilerin genellikle uzak durdukları sağlık ve hastalık ile ilgili konulardan biri olan vajinismus olgusunun, Türkiye'de kadınların cinselliği nasıl yaşadıklarını ve cinsel problemlerden nasıl etkilendiklerini anlayabilmek için en uygun zeminlerden biri olduğunu düşünerek, çalışmamda kadınların vajinismus deneyimleri üzerine odaklandım. Sağlık ve hastalığın göreliliğinden yola çıkarak, Türkiye toplumunun kendi kültürel değer ve normları çerçevesinde kadın cinselliğini ve cinsel işlev bozukluklarını sosyal olarak nasıl kurguladığını inceledim. Bu çalışmaya başlamadan önceki varsayımlarım ve çalışma sonucu elde ettiğim verilere dayanarak söyleyebilirim ki, vajinismus sadece biyomedikal çerçeve içerisinde konumlandırıldığında problemi yaşayan kadınlar kendi bedenlerinden soyutlanmakta, vajinismusun çevresel nedenleri görmezden gelinmekte ve vajinismus hakkında tıbbın ürettiği "bilimsel" bilgi dışındaki birçok bilgi, değerlendirme ve deneyim geçersiz kabul edilmektedir.

Kişinin toplumda belirli rol, görev ve sorumluluklarını yerine getirmesinin "sağlık" olarak görüldüğü bir bağlamda, kadınların vajinal ilişki yaşarken karşılaştıkları güçlüklerin "hastalık" olarak değerlendirilmesi olağandır çünkü bir kadın vajinal ilişki yaşamadığı sürece *kadın*, *eş* ve *anne* olamaz, dolayısıyla bu kadın toplumun öngördüğü toplumsal rol ve sorumlulukları yerine getiremez. Bu bakış açısından hareketle, vajinismus rutinleri altüst eder, beklentileri bozar ve düzensizliği temsil eder. Ancak, vajinal birleşmede başarısız olmak ya da vajinal birleşmeyi reddetmek her durumda anormal, sağlıksız ya da işlevsiz olarak marazileştirilmemelidir çünkü penis-

vajina ilişkisinde zorluk yaşamak illaki bir psikiyatrik ya da fizyolojik soruna işaret etmez. Vajinal ilişkiye *girmemek* bireysel başkaldırının tezahürü olabileceği gibi, bir kadının cinsellikte karar alma sürecine aktif olarak katılımı da olabilir. Aynı zamanda, kadına yönelik şiddetin, cinsel istismarın ve namus adı altında işlenen cinayetlerin bu kadar yaygın olduğu bir ülkede vajinal ilişkiye *girememek* hastalık olarak görülmektense, bir kadının anormal bir duruma verdiği normal bir tepki olarak değerlendirilebilir. Vajinismus yaşayan kadınların da belirttiği gibi, Türkiye'de kadınlara sunulan cinsel bilgi çoğunlukla kadınların cinselliğini baltalayan, kısıtlayan, kontrol eden ve susturmaya yönelik mit ve öğretilerle doludur. Kadın bedeninin ve cinselliğinin bu denli muhafazakâr bir şekilde inşa edildiği bir ülkede, cinsellikten kaçan, korkan ve utanan kadınlardan; davranış, tutum ve duygularını bir gecede tersine çevirmeleri beklenemez. Bir kadın üzerindeki giysileri çıkardığında, kendisini ilk geceye hazırlayan ahlaki öğretilerden ve mitlerden de soyunmuş olmaz. Bu koşullar altında korku, utanç ve suçluluk gibi olumsuz duygularla hareket edip cinsel ilişkiden kaçınmak çok normal hale gelir.

Ancak, bu araştırmadaki kadınların birçoğu, yaşamış oldukları güçlüğü tanımlamada genellikle tıbbi terimler kullanıldığı ve problemi çoğunlukla tıp doktorları tedavi ettiği için kendilerini hasta olarak görmektedir. Bu kadınlar problemi fizyolojik veya psikiyatrik bir bozukluk olarak bilmekte ve vajinismus oldukları için yalnızca kendilerini suçlamaktadır. Oysaki biyomedikal yaklaşım, kadınların bedenine tıpkı bir makineymiş gibi uzman ve teknik bakış açısıyla baktığı için dar bir görüşe sahiptir. Buna karşılık, ben de bu çalışmada, vajinismusun içinde bulunduğu kültürden ve toplumsal ilişkilerden etkilendiğini savundum ve kadınların kendi bedenlerinin ve cinsel sağlıklarının "kendi ellerinde" olduğu yanılsamasının ancak tıp gibi otoritesine karşı konulması zor bir disiplin aracılığı ile yapılabileceğini tartıştım. Ulaştığım sonuçların gösterdiği gibi, kolektif bir problem olan vajinismusun bireyselleştirilmesi; kadın cinselliğinin depolitize edildiği ve toplumsal sorumluluğun kadına yüklendiği anlamına gelmektedir. Bu bağlamda bu çalışmanın sonuçları, vajinismusun sosyokültürel boyutunu görünür kılarak; cinsellikle alakalı sorunlar yaşayan kadınlara, problemlerini yalnızca bedenlerinde ve

zihinlerinde konumlanmış olarak görmek yerine, cinsel benliklerini ve cinsel davranışlarını problemin ortaya çıktığı yerdeki sosyal çevreye bağlama fırsatı vermektedir.

Bu çalışmayı yürütürken birçok kadının vajinismus olgusunun farkında bile olmadığını fark ettim. Görünen o ki bazı kadınlar ilk cinsel ilişki öncesinde yaptıkları araştırmalar sonucu bu terimle karşılaşırken, bazıları için neden vajinal ilişkiye giremediklerini anlamak epeyce zaman almaktadır. Bazı kadınlar ise, bu kelimeyi bir yerlerden duymuş olmalarına rağmen, vajinismusun tam olarak ne anlama geldiğini bilmemektedir. Araştırmamla ilgilenen kişilere vajinismus üzerine çalıştığımı söylediğimde, ilk tepkinin genellikle uzun bir sessizlik olduğunu gözlemledim çünkü kadın cinselliği ve özellikle cinsel problemler toplum içinde rahatlıkla konuşulan konular değildir. İlk başlarda karşılaştığım sessizliğin benimle alakalı olduğunu düşünsem de, araştırma sürecinde bu sessizliğin benim deneyimlerime özgü olmadığını, yaygın kültürel bir pratik olduğunu fark ettim. Bu suskunluğun aslında toplumun kadın cinselliği konusundaki genel tutumunun bir sonucu olduğunu düşünüyorum çünkü davranışların edebe uygunluğu ve kadın cinselliğini ifade etmede kullanılan sözcüklerin ağırbaşlılığı kadın cinselliğini görünmez kılıyor. Dolayısıyla, cinselliğin bile hâlâ tabu olduğunu düşünürsek, kadın cinselliği ve kadınların cinsel problemleri hakkında açıkça konuşamamanın çok normal olduğunu söyleyebilirim.

Araştırmamı yaparken vajinismusun sadece toplumda değil, kadınların özel ilişkilerinde de susturulduğuna şahit oldum. Konuştuğum kadınların neredeyse tamamı, vajinismus oldukları dönemde yaşadıkları cinsel sorunları yakınlarıyla paylaşmamışlardı. Cinsel birleşmenin *kızlık*'tan *kadın*'lığa geçişte en önemli unsur olduğunu göz önüne alır ve kadınlığa yüklenen anlamları incelersek, vajinismus yaşayan bir kadının problemini neden açıkça ifade edemediği anlaşılacaktır. Vajinismus olan her bir kadın, kendisini bu problemi yaşayan tek kadın gibi görebilir. Sanki diğer kadınların kusursuz cinsel yaşantıları varmış ve vajinal ilişkiye girememek sadece ona özgüymüş gibi düşüncelere kapılabilir. Bunu göz önünde bulundurduğumda, bu çalışma vesilesiyle, vajinismusa dair deneyimleri paylaşmanın güçlü bir sosyal öğrenme stratejisi olacağını ve hem ko-

nuyla ilgilenenler hem de yaşamlarının bir döneminde aynı sorunla karşılaşabilecek kadınlar için güçlendirici bir etkisinin olacağını umdum. Ayrıca, vajinismus yaşayan kadınların deneyimlerini aktarmanın, kadınları cinsellik ve cinsel problemler hakkında bilinçlendirme açısından değerli olacağına inandım çünkü bu çalışmaya katılanların yorumlarında görüldüğü gibi, ancak kadınlar bedenleri, kadın cinselliği ve özellikle vajinismus hakkında bilgi edindikten sonra problemin üstesinden gelme şansı doğmaktadır. Olumlu yanından bakacak olursak, vajinismus yaşayan bazı kadınlar, kadınların cinsel anatomisi, işlevi ve doyumu hakkında daha fazla bilgiye sahip olabilir. Elde ettikleri cinsel bilgi onları hem özel hem de kamusal alanda güçlendirebilir, çünkü –organik/anatomik kaynaklı vakalar dışında– vajinismusa dair iyileşme çabaları sadece Pubokoksigeus kasının (PC kası) nasıl rahatlatılacağı ile ilgili değil aynı zamanda benlikleri ile de ilgilidir. Başka bir deyişle, cinsellikte olması beklenen gevşeme hali cinsel davranışlarla sınırlı değildir; kadınların diğer tüm sosyal davranışlarına yansıyan bir alışkanlık haline gelebilir.

Kadın cinselliğine dair suskunluk, vajinismus olan kadınların sosyal statülerinin tehlike altında olmasıyla birleşince araştırmayı yürütürken karşılaştığım en büyük zorluk vajinismusun üstesinden gelip gönüllü olarak deneyimlerini paylaşmak isteyen kadınlara ulaşmak oldu. Başlangıçta vajinismusu atlatan kadınlarla iletişime geçmek için kadınların tedavi amacıyla başvurdukları doktorlarla işbirliği yapmak makul görünmüştü. Vajinismusu atlatan kadınları araştırmama davet edebilmek için Ankara'da vajinismusu tedavi eden neredeyse tüm doktorlara e-posta yoluyla ulaşmaya çalıştım. Çoğu doktor yanıt vermezken geri dönüş yapanlardan bazıları ya araştırmaya bir şekilde dahil olma konusunda hevesli değillerdi ya da çalışmama ilgi duymadılar. Nihayetinde, Ankara'da vajinismusu tedavi eden tanınmış iki jinekolog telefon ile geri dönüş yaptı. Katılımcılara ulaşmamda bana yardımcı olacaklarını vaat eden –ilk başta çalışmaya katkıda bulunma konusunda çok hevesli olan– bu iki isme güvenerek Orta Doğu Teknik Üniversitesi UEAM İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'ndan araştırmayı yürütmek için onay aldım. Ancak etik kuruldan izin aldıktan sonra doktorlara, daha önce-

den anlaştığımız gibi, bana vajinismusu atlatan ve araştırmama katılmaya gönüllü olan kadınları yönlendirmelerini hatırlattığımda bazı problemlerle karşılaştım. Jinekologlardan biri, "problemin neden olduğu hakkında kadınların görüşlerini sormanıza gerek yok, vajinismusu anlamak için onların deneyimlerini öğrenmeniz de gerekmiyor. Ben bir doktor olarak soracağınız tüm soruların cevaplarını biliyorum, sizinle klinik deneyimlerimi paylaşabilirim" diyerek beni geri çevirmişti. Bu konuşmayla beraber araştırmamın amaçlarını ve önemini bir kez daha hatırladım. İhtiyacım olan tıbbi bakış açısı ya da doktorların klinik deneyimleri değildi; vajinismus yaşayan kadınların deneyimlerini kendi ifadeleri ile toplumsal bağlamın içine oturtmak istiyordum. Bu telefon görüşmesinden sonra araştırmamın metodolojisinin kadınlar için ne denli önemli olacağını bir kez daha anlamış oldum.

Öte yandan, önceden anlaşmış olduğum diğer jinekolog, etik kurul onayından sonra –anladığım kadarıyla işler ciddiye binince– özel kliniğinin adının bu çalışmada açıkça belirtilmesi şartıyla kadınları bana yönlendirebileceğini belirtti. Ancak benim çalışmam ne reklam peşinde koşmuş ne de kâr amacı gütmüştü. Araştırma hedeflerimin ticarileşme ve sömürüye dayalı olarak gölgelenmesini istemediğim için, çalışmanın herhangi bir aşamasına hekimleri dahil ya da aracı etme fikrinden vazgeçtim. Bu kararım katılımcılara erişimimi oldukça sınırladı çünkü cinsel problemlerin sadece jinekolog, ürolog, psikiyatr, psikolog, hemşire gibi meslek gruplarından yetkili kişilerce çalışılabileceğine dair güçlü bir önyargı bulunmaktadır. Vajinismusun ortaya çıkmasında ve/veya sürdürülmesinde payı olan kültürel ve sosyal çevrenin etkisi görmezden gelindiği için, sosyal bilimlerden bir araştırmacının bu konuyu çalışmasına mesafeli bakılmasına da şaşırmamalı aslında...

En nihayetinde, katılımcılara ulaşmak için son çare olarak kadınların vajinismus hakkında deneyimlerini paylaştıkları internet bloglarına yöneldim. Kullanıcılara doğrudan mesaj göndermek için üyelik gerektiren bazı bloglara katılarak birçok kadınla iletişim kurdum. Bana geri dönüş yapan kadınlardan ikisi başta deneyimlerini paylaşmaya gönüllü iken, eşleri izin vermediği için, daha sonradan herhangi bir paylaşımda bulunmayı reddettiler. Bazı kadınlar ise herhangi

bir açıklama yapmadan sadece "hayır" derken kadınların büyük bir kısmı da hiç cevap vermemeyi tercih etti. Sonuç olarak, internet üzerinden iletişime geçtiğim kadınlardan hiçbiri çalışmamda yer almak istemedi. Katılımcılara ulaşmaya çalıştığım tüm bu süreç boyunca, vajinismus ile ilgili suskunluğu hafife aldığımı fark ettim. Hayal kırıklığına uğradığım ve kimseye ulaşamayacağımı düşündüğüm bir zamanda, yakın çevreme döndüm ve yaklaşık iki yıl içerisinde kişisel ağım üzerinden bazı kadınlara ulaştım. Araştırmamdan haberdar olan akrabalarımın arkadaşları, arkadaşlarımın tanıdıkları ve hiç tanımadığım bazı kişiler katılım için gönüllü olmuşlardı. Çalışmamın başında belirlediğim araştırmaya katılım kriterlerini karşılayan on bir kadınla Türkiye'nin üç farklı ilinde görüşmeler gerçekleştirdim. Örneklemin büyüklüğü ile temsil gücü arasında genellikle güçlü bir bağ kurulsa da, kadınların deneyimlerini aktarırken daha fazla katılımcıyı dahil etme kaygısı taşımadım. Konunun hassasiyeti ve katılımcıların erişilebilirliği dikkate alındığında, görüşülen kişilerin sayıca az olması anlamlı olmaktadır. Ayrıca, kadın cinselliği ile ilgili suskunluk ve vajinismus hakkında konuşmak isteyen kadınlara ulaşmadaki zorluklar da bu çalışmanın ortaya koyduğu en önemli sonuçlardan biri diye düşünüyorum...

Araştırmadan elde ettiğim sonuçların amaçlarına uygun olarak yorumlanması için, çalışmaya dahil edilen kadınların kabul kıstaslarından kısaca bahsetmek isterim. Kadınların vajinal ilişkide yaşadıkları zorlukları Türkiye bağlamında incelemeyi hedeflediğim için, katılımcıların Türkiye'de doğup büyümüş olmaları ilk şarttı. Penis-vajina ilişkisinde güçlük çekmek, diğer bir deyişle vajinismus olmak, bir diğer koşuldu. Tek bir örnek dışında bütün katılımcılar tıbbi vajinismus tanısı almış olmakla birlikte, uluslararası tanı ve sınıflandırma sistemlerinden bağımsız olarak, kadınların vajinal birleşme ile ilişkilendirdikleri herhangi bir zorluğun araştırmaya katılmak için yeterli sayıldığını belirtmek isterim. Buna paralel olarak, problemin çözümünde uzman görüşü ya da yardımı almaları da şart değildi.[1]

1. Bununla birlikte araştırmaya katılan kadınların yine biri hariç hepsi çeşitli cinsel terapilere başvurmuştur.

Katılımcıların, vajinismusu *çözülmesi gereken* bir problem olarak görmeleri ise oldukça önemliydi çünkü ben hem bir kadın hem de araştırmacı olarak penisin vajinaya girmemesini mutlak bir cinsel problem olarak görmüyorum. Diğer taraftan, bazı araştırmacılar, vajinal birleşmenin kendisini eleştirerek penis-vajina ilişkisini "mecburi cinsellik" olarak adlandırmaktadır (Jackson 1984). Heteroseksüel cinselliğin zaten fallosentrik olduğunu savunan bu araştırmacılar (Tosh ve Carson 2016; Ussher ve Baker 1993), vajinal ilişki fikrini reddederek heteroseksüel cinselliği yalnızca erkeklerin ihtiyaçlarına hizmet eden ve kadınlar üzerinde kontrol uygulayan bir "siyasi kurum" (Atkinson 1970) olarak görmektedir. Bu bakış açısına göre penetrasyon, erkek gücünün kadın cinselliği üzerindeki kontrolünün bir uzantısıdır ve kadınların vajinismusu çözme girişimleri heteroseksüel normları devam ettirmekten başka bir amaca hizmet edemez. Dolayısıyla, bu görüşe sahip araştırmacılar tarafından vajinismus, çözülmesi gereken bir sorun olarak kabul edilmemektedir. Hatta vajinismus, erkek egemenliğine karşı bir isyan olarak desteklenir. Bense, vajinismusun eril iktidarın kadın bedeni üzerindeki bir göstergesi olduğu görüşünü paylaşmama ve penis-vajina ilişkisine dair endişelerin birçoğunu kabul etmeme rağmen, vajinal ilişkiyi tümüyle reddeden düşünceye katılmıyorum. Kadınların vajinal ilişki istemlerinin çok normal ve kabul edilebilir bir durum olduğunu düşündüğüm için, vajinal ilişkiye girebilmek için çözüm arayan vajinismuslu kadınları yargılamıyorum. Bir kadının vajinal ilişkiye girme arzusu ve toplumun bir parçası olma çabası kendi başına olumsuz şeyler değildir. Bizi bütünüyle insan yapan bu istenç ve gayreti eleştirmektense, kadınların nasıl bir sosyokültürel çevrede kadın olmaya çalıştıklarını incelemek gerekir. Ayrıca, kadınların penis-vajina ilişkisinde yaşamış oldukları zorlukları çözme girişimlerini eleştirmiyorum çünkü kadınların cinsel sorunlarının var olduğunu ve söylemsel düzeyde inşa edilmiş olsalar bile, bunları yaşayan kadınlar için son derece *gerçek* olduğunu kabul ediyorum. Kadınların deneyimlerini sınırlandıran, kontrol eden ve bastıran her türlü otoriteye karşı kadınların özerk sesinin ideolojik bir gereklilik olduğunu düşündüğüm için, kadınlar vajinismusu çözülmesi gereken bir problem olarak gördükleri takdirde, ben de araştırmama bu kadınları da-

hil ederek uzun vadede bu sürece katkıda bulunmak istedim. Ancak, vajinismusu her koşul altında kesinlikle çözülmesi gereken bir problemmiş gibi görmenin; tecavüzü olumlayan, kabul edilemez bir emrivaki olduğunu söylemem gerekir. Bu bakış açısı, şiddeti ve tecavüzü destekleyici tutumların yaygınlaşmasına ve kadınlara cinsel ilişkiye girmeleri için zor kullanılmasına yol açabilir.[2] Dolayısıyla vajinismusu sorunsallaştıranın ve çözüme kavuşmasını isteyenin kadının kendisi olması bu araştırmaya dahil olmak için oldukça önemliydi.

2. İstatistiklere göre dünyada yaklaşık on kişiden birinin kendi cinsine yakınlık duyduğunu göz önünde bulundurursak, bazı kadınların vajinismus ya da diğer cinsel problemler yaşamasının bir sebebi de farklı cinsel yönelimleri olabilir. Heteroseksüellik dışındaki cinsel tercih, yönelim ve kimlikleri yok sayan, damgalayan ve cezalandıran heteroseksist ideoloji, eşcinsel kimliklerin gizli kalmasını dayatmaktadır. Üstelik eşcinselliğin gizlenmesi ve/veya ortadan kaldırılması istemi yalnızca cinsel davranışlar kapsamında tartışılmaz. Eşcinsellik, cinsel yönelimin ötesinde bir kimlik ve var oluş şekli olarak algılandığı için karşı cinse ilgi duymayan kişileri yaşamın her alanından dışlama eğilimi vardır. Eşcinselliğe duyulan nefret, öfke ve önyargı kadınların kendilerini ve cinsel yönelimlerini tanıma ve keşfetme evrelerini sancılı kılar. Lezbiyenlikten haberdarlık döneminde belki ayırdına varamadığı belki adını koyamadığı belki de farkında olduğu halde toplumdan göreceği baskı ve şiddetten korktuğu için cinsel yönelimini ve cinsel kimliğini açıkça ifade edemeyen kişiler vardır. Heteroseksüelliğin doğal ve toplumsal norm olarak dayatıldığı bir bağlamda eşcinsel kadınlardan kendilerini sahte bir kimlikle erkeklere sunmaları beklenir. Sonuç olarak, heteroseksüel evliliğe zorlanan eşcinsel kadınlarda cinsel problemler görülebilir. Bu konuda Cinsel Araştırma ve Eğitim Derneği (CETAD), yalıtılmış olarak yaşamak zorunda kalan lezbiyen kişilerin "kimse beni sevmez", "benim duygusal sürekli ilişkim olamaz, yalnız kalmaya mahkûmum" gibi bir dizi negatif düşünceye sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bu negatif düşüncelerden dolayı kendi olarak yaşayamayan eşcinsel kadınlar sahte evliliklerle var olmaya çalışabilir. Ayrıca, kendi cinsine ilgi duyan ancak henüz bir kadınla cinsel birliktelik yaşamamış eşcinsel kadınlar toplumsal baskı ve dışlanmadan çekindikleri için "benim hiç ilişkim olmadı, o halde değişebilirim", "evlenirsem geçer" gibi düşüncelere kapılarak çareyi heteroseksüel evlilikte arayabilir. Bu kadınlarda vajinismus, heteroseksüel cinselliğin reddi olarak karşımıza çıkabilir ki bu konuda Yüksel (2006) vajinismus tanısı konmuş iki hastasının iki yıl izlendikten sonra transseksüel eğilimleri olduğunun anlaşıldığını ve cinsiyet değiştirme ameliyatı geçirdiklerini söylemiştir. Sonuç olarak, Türkiye'de vajinismusun etiyolojisinin belirsiz olduğu bilinmekle beraber bazı vakaların mecburi heteroseksüel evlilik sonucu ortaya çıktığı göz ardı edilmemelidir. Bu gibi durumların varlığını tamamen inkâr ederek vajinismusu her durumda çözülmesi gereken bir hastalık olarak görmek, eşcinsel yönelimi olan kişileri heteroseksüel cinselliğe mecbur etmektedir.

Bir diğer kabul ölçütü ise himen, vajina ve genital organlar ile ilgili doğuştan gelen veya sonradan ortaya çıkan jinekolojik problemlerin vajinismusun altında yatan neden olmamasıydı.[3] Yani vajinismusun organik sebeplerden kaynaklanmaması araştırmaya katılmak için olmazsa olmaz bir koşuldu. Buradaki amacım, biyolojik ve fizyolojik sebeplerden kaynaklanan vajinismusu eleyerek, problemin kültürel, toplumsal ve ilişkisel değişkenlerini görünür kılmaktı. Son olarak, kadınların bu araştırmaya katılmaları için, vajinismusu *yakın geçmişte atlatmış* olmaları gerekliydi. Vajinismusu hâlâ yaşayan kadınlarla görüşmek birçok bakımdan riskli olabilirdi çünkü olumsuz deneyimleri paylaşmak, kadınlarda huzursuzluk yaratabilir ve kadınların (varsa) cinsel terapi süreçlerine olumsuz bir şekilde yansıyabilirdi. Bu nedenle, yakın geçmişte –son 6 ay içerisinde– *vajinismusun üstesinden gelen* ve deneyimlerini paylaşmaya *istekli* kadınları araştırmama dahil ettim.

Önceden de bahsettiğim gibi, tüm bu kriterlere sahip kadınlara ulaşmak pek de kolay olmadı. Ancak, bu süreçte beni en çok şaşırtan, Türkiye'de vajinismusu tedavi eden ve bu konuda önemli çalışmaları bulunan bir psikiyatristin, katılımcıları yönlendirme konu-

3. Vajinismus, kısa ve kör vajina (üreme sisteminin rahimde tamamen gelişmemesi sonucunda vajinal kanalın kısa olması), vajina duvarında perde (vajen içerisinde penisin ilerlemesini engelleyen doku), kalın, sert ve geniş yapıda himen gibi doğuştan gelen yapısal nedenlere bağlı olarak ortaya çıkabilir. Himen veya vajinada olan bu anormallikler daha çok cerrahi işlemlerle tedavi edilir. Basit ve risksiz olduğu belirtilen tıbbi müdahaleler sonucunda kadınların cinsel ilişkiye girmelerine mani olan anatomik engeller ortadan kalkar. Cinsel ilişkiye girememe veya ağrılı cinsel ilişki yakınmasıyla kliniğe başvuran kadınların bir kısmında ise vajinismusun vulvar vestibulitis sendrom (vajinal girişte himen tabanını da içeren bölgede ağrı, hassasiyet ve kızarıklık olması sebebiyle cinsel ilişkinin olamaması/ağrılı olması), pelvik iltihabi hastalık (vajina içindeki enfeksiyonların zamanla rahim içi zarında, tüplerde ve yumurtalıklarda oluşturduğu enfeksiyonlar), vajinal mantar enfeksiyonları (kandida adı verilen mantar hücrelerinin vajinada kontrolsüz bir şekilde çoğalması sonucunda vajinal akıntı, yanma, kızarık, ağrı ve ödem ile kendini gösteren enfeksiyonlar), bartholin absesi ve kisti (vajina girişinde bulunan, cinsel ilişki esnasında ıslanmadan sorumlu salgı bezinin tıkanması sonucunda oluşan abse ve kistik yapı) gibi sonradan kazanılan organik nedenlere bağlı olarak ortaya çıktığı belirlenmiştir. Vajinismusun bahsedilen organik nedenlerden kaynaklandığı durumlarda tıbbi tedavi ile çözülmesi mümkündür. Bu konuda daha fazla bilgi için bkz. Jeng 2004.

sundaki talebimi geri çevirirken çalışmamı etik bulmadığını ifade etmesiydi. Herhangi bir teşhis ya da tedavi amacı gütmeyen çalışmamda, araştırmacı olarak konumumun farkındaydım. Eğitimini almadığım bir alanda araştırma yapmıyordum. Etik kuruldan aldığım izin doğrultusunda, kişisel inançlarım ve araştırmaya olan yaklaşımım dolayısıyla "etik olmayan" işlere kalkıştığımı hiçbir zaman düşünmedim. Yukarıda belirtmiş olduğum araştırmaya kabul kriterlerinden ve daha sonraki bölümlerde yansıtacağım araştırmaya karşı tutumumdan anlaşılacağı gibi, bu araştırmayı başlatırken ve yürütürken hem katılımcıları hem de bir araştırmacı ve kadın olarak beni ilgilendiren etik konularda son derece hassas davrandım.

Vajinismus yaşayan kadınların deneyimlerini kendi ifadeleri ile anlatan bir çalışmayı "etik değil" diye yaftalamadan önce, hastalarının/danışanlarının izni ve bilgisi olmadan, kadınların cinsel deneyimlerini "klinik deneyimler" başlığı altında aktarıp, kadınların yaşantılarını yine bu kadınların onayı olmadan bilimsel çalışmalara çevirmenin ne kadar etik olduğu tartışılmalıdır. Birçok tıbbi araştırmada olduğu gibi, kadınların deneyimleri istatistiki bilgilere dönüştürülerek aktarıldığında, bir kadının anlatılanların içinde kendisini bulması güçtür. Bu tür araştırmalarda her aktarılanın gerçeği yansıtıp yansıtmadığını sorgular, nesnellik ve bilimsel tarafsızlık ilkeleri altında anlatılanların da ahlaki yönden tarafsızlığından şüphe duyarım. Buna karşılık ben çalışmamda, araştırmaya gönüllü olarak katılan kadınların kişisel kimliklerine dair bilgileri açığa çıkarmamak ancak aynı zamanda yazdıklarımı okuduklarında kendilerini kolayca görmelerini sağlamak için katılımcılardan kendilerine takma isimler koymalarını istedim. Anlatılanları istatistiksel bir olguya indirgeyerek grafiklerle açıklamadım. Her bir kadının yaşadıklarını değerli görerek olduğu gibi aktarmaya ve deneyimlerini problemin ortaya çıktığı sosyokültürel çerçeve içerisine oturtmaya çalıştım. Bu araştırma ile bir fotoğraf çektim aslında; bu fotoğraf Türkiye'de kadın cinselliğinin zihnimdeki yansıması gibi. Fotoğrafı kendi bakış açıma göre rötuşladığımı inkâr edemem ancak aktardıklarımda herhangi bir ekleme çıkarma olmadığından emin olmak adına, yazdıklarımı katılımcılara okutarak onaylarını aldım. Son olarak, tüm araştırma davranışıma da yansıttığım gibi, ahlaki yönden taraflı olduğu-

mu tüm bu süreç boyunca inkâr etmedim ve araştırmamı güçlü kılanın da bu olduğunu iddia ediyorum.

Kadınların cinsel problemlerini çalışırken, feminist bakış açısına sahip bir araştırmacının söylediklerinin marjinalleştirileceğinin farkında olarak bu yola çıktım. Bu yolda zaman zaman hayal kırıklıkları yaşasam da, hiçbir zaman çalışmamın önemine olan inancımı yitirmedim. Her ne kadar bir sosyal bilimci ve kadın olduğum için tıbbın alanı olduğu düşünülen bir konuyu çalışmamdan dolayı önüme taş koyulsa da, hedeflerim doğrultusunda ilerlemeyi kendim ve kadınlar için bir borç bildim çünkü ben bu çalışmayı sadece kadınlar hakkında değil esasen onlar için yaptım. Ticari kaygıların yoğun olduğu durumlarda, kadınların cinsel sağlıklarının objektif olarak korunduğu konusuna kuşku ile yaklaşan araştırmam ve araştırmacı olarak konumum, vajinismusu sadece sağlık uzmanları tarafından "manipüle" edilecek bir değişken olarak görmememi sağlamaktadır. Çalışmanın metodolojisi ve bulguları, kadınların cinsel sorunlarına geniş ve kapsamlı bir yaklaşımın disiplinlerarası bir çerçeveyle mümkün olabileceğini ve ancak bu metodoloji ile kadın cinselliği hakkındaki mit ve söylemlerin açığa çıkarılabileceğini göstermektedir. Bu nedenle, biyomedikal yaklaşım ve klinik deneyimler çerçevesinde vajinismusu konu alan çalışmaların aksine, bu kitapta aktardığım yaşantıların kadınların kendi gerçekliklerine daha çok benzeyeceği kanısındayım.

Kısacası, bu kitaptaki yaklaşımın özü, cinselliğin "doğal" olduğu düşüncesine karşı çıkmaktı. Cinsel olarak tanımlanan davranışların, diğer davranış biçimlerinden daha fazla biyolojik süreçlere dayanmadığı bir gerçektir. Ancak, bize sıklıkla biyolojinin, cinsellik hakkında düşünmenin tek yolu olduğu söylenir; cinselliğin toplumsal ve kültürel olarak inşa edildiği düşüncesine ise çoğu insan kuşku ile bakar. Klasik düşüncenin aksine, cinsellik serbestçe yaşanabilecek biyolojik bir dürtü ve arzu olmaktan ziyade ekonomik, politik, ailesel, kültürel ve sosyal koşullar altında organize edilen bir olgudur. Bu düşüncelerden yola çıkarak, kitabın "Giriş" bölümünü oluşturan kültürel çözümlemeler dizisini biyolojik temelli, toplumsal olandan koparılmış cinsellikten söz edilemeyeceği tartışması üzerine konumlandırmayı amaçladım. Bu bölümde ayrıca "cinsellik" ve "va-

jinismus" gibi çalışma boyunca hem katılımcılar hem de benim tarafımdan kullanılan temel kavramları ve bu kavramlara yüklenen anlamları açımlamaya çalıştım.

Kadın cinselliği/cinsel problemleri üzerine yapılan önceki çalışmalar, çoğunlukla hekimler tarafından kaleme alınmış cinsel terapi kitapları ve bu çalışma vesilesiyle görüştüğüm kadınların deneyimleri, bazı doktorların kadın cinselliğine dair görüşlerinin ve tıbbi müdahalelerin öncelikle kadının sağlığını değil, erkeğin ihtiyaçlarını ve ataerkil düzeni önemsediğini gösteriyor. İlk gece kanama olmadığı için hastaneye gidildiğinde bekâretin test edilmesi ve esnek çıkan kızlık zarının neden kanamadığının kocaya titizlikle anlatılması; anatomik şekli itibariyle kapalı olan himenin operasyon ile kesilerek çıkarılması sonrasında genç kıza, "sağlık sorunlarından dolayı bekâretin tıbbi müdahaleyle çıkarıldığı"na dair rapor verilmesi; kapalı himenin sırf bekâreti yapay yollardan korumak adına kadın açısından daha eziyetli yollarla ameliyat edilmesi; "bozulmuş" olan himenin ameliyat ile dikilerek *kızlığın* yeniden inşa edilmesi; vajinismusun salt psikiyatrik bozukluk olarak düşünülmesi; vajinismus tedavisinde kullanılan kitaplarda parmak egzersizlerinin, bekâreti bozacağı için eşin yanında yapılması gerektiğine dair vurgu, kadının değil erkeğin endişelerinin giderilmesi ve beklentilerinin karşılanması için uygulanan tıbbi pratiklere sadece birer örnektir. Her bir durumda kızlık zarının akıbetini bilen kişi kadının kendisidir ancak kadının beyanı esas olmadığı için tıbbi prosedürlere başvurulur. Bu konuyu en çok bilmesi gereken doktorların, bekâretin fiziksel bir dayanağı olmadığını söylemeleri gereken yerde, erkeği rahatlatmak adına telkin, klinik müdahale ve raporlamaya gitmeleri kadın cinselliğinin tıbbileştirildiğini ve tıbbın kurgulanmış bedenler yaratarak ataerki ile kol kola çalıştığını açıkça göstermektedir. Bu durum ayrıca, tarihin her döneminde denetim altında tutulmaya çalışılan kadın bedeninin, günümüz tüketim kültüründe yeni bir öneme sahip olduğunu da göstermektedir çünkü bekâret muayeneleri, himenektomi, himenoplasti ve vajinismus tedavisi gibi tıbbi prosedür ve müdahalelerle kadın bedeni ve cinselliği "piyasa değeri" olan satılık bir nesneye dönüşmektedir. Kadın bedeni üzerindeki ataerkil denetimi yeniden üretmek için gelenek ve tıbbın yaptığı işbirliğini konu aldı-

ğım "Doktorunuza Danışmadan Yapmayınız" bölümünde cinselliğin, kendi bahçemizden toplanılan ürünlerle yapılan, adını ve tarifini bilmediğimiz, yüksek ücretli bir yemek gibi bize sunulduğuna şahit olacaksınız.

Kadınların cinsel davranışlarının, içinde yaşadıkları toplum tarafından şekillendirildiğini düşünecek olursak, vajinismustan sadece kadınları sorumlu tutmak yanlış olacaktır. Çoğu durumda vajinismus, kadınların sosyalleşme sürecinde öğrendikleri ahlaki değerlerin bir uzantısıdır. Kadınların cinsellikten kaçınma davranışlarını mensup oldukları grubun değer yargıları içerisinde değerlendirmek konuyla ilgili bulguların güvenirliğini artırabileceğinden, "Cinsel Senaryolar" bölümünde "senaryolaştırma yaklaşımı"nı (*scripting approach*) kullanarak, Türkiye'de vajinismusu kuşatan kültürel, kişilerarası ve içsel senaryoları inceledim. Cinselliğin ataerkil düzende kadının sindirilmesi için ne denli güçlü bir silah olarak kullanıldığını gözler önüne seren cinsel senaryolar, vajinismus ve vajinismusun ortaya çıktığı sosyokültürel ortam arasındaki bağlantıları görmenize yardımcı olacaktır. Kadınların yaşamış oldukları cinsel problemler ile ilgili bireysel betimlemeleri ve deneyimleri önemseyen bu bölümde, okuyacağınız cinsel senaryolar görüştüğüm kadınların vajinismus anlatılardan doğrudan alınmıştır. Kadın cinselliğini ve kadınların cinsel problemlerinden yalnızca biri olan vajinismusu anlamlandırırken çifte standartları görünür kılan bu bölüm, kadınların ana akım cinsellik araştırmalarında kaybolan seslerini duyurmaya çalışmaktadır.

Her bir kadınla yaptığım görüşmeleri yazıya döküp okumaya başladığımda, sanki hep aynı hikâyeyi okuyormuşum gibi düşündüğüm zamanlar oldu. Ne kadar ortak noktalar vardı kadınların paylaştığı... Her biri benzer deneyimleri kendi kabuklarında yaşamış, kendilerini yalnız hissetmişlerdi. Her bir kadının vajinismus deneyimi toplumsal olanın bir parçası olmasına rağmen, özünde farklı koşulları ve yaşanmışlıkları da ortaya koymuştu. Son derece birbirine benzer deneyimler, aynı zamanda eşsizdi de. Bu nedenle farklı vajinismus hikâyelerini bir araya getirerek kadın cinselliğinin Türkiye'deki resmini oluşturmaya çalıştığım "Kara Kutu" bölümünde her bir kadının hikâyesi bir diğerine eklemlenerek anlatılmaktadır. Ka-

dınların cinsel organlarından rahatça bahsedebilmek için üretilmiş bir metafor olan "kutu" ve bir katılımcının vajinismusun ilk nasıl ortaya çıktığını anlatırken penisin "bariyere" (himene) çarptığını belirterek vajinismusun aslında bir kaza gibi hissettirdiğini söylemesi, bu bölümün başlığına ilham kaynağı olmuştur. Tıpkı uçak kazalarından sonra uçuşla ilgili verileri depolayan ve kokpit içerisindeki konuşmaları kaydeden "kara kutu"nun incelenmesi gibi, penis-vajina kazası yaşayan kadınların deneyimlerini paylaşmaları da "kara kutu"nun açılması yani kadınların sosyalizasyon süreçlerine dair tüm bilgilerin anlaşılması ve yatak odasında kaydedilen konuşmaların açığa çıkması anlamına gelir. Kazanın nerede, nasıl ve neden meydana geldiği hakkında derinlemesine bilgi veren "Kara Kutu" bölümünde, kadınların vajinismus deneyimlerini bir bütünlük içinde ele almak için hikâyelerin hikâyesini anlatmaktansa, kadınların kendi anlatılarına doğrudan yer vermeye çalıştım. Amacım, daha çok klinik deneyimlere dayanarak yazılan cinsel terapi/tedavi kitaplarının aksine, kadınların problemlerini kendi ağızlarından aktararak geleneksel cinsellik çalışmalarında duymakta zorlandığımız kadın sesini ön plana çıkarmaktı.

Son olarak, görüşmeler esnasında ve bu çalışmayı kâğıda dökerken kadınların cinsel deneyimleri ile ilgili kelimeleri ve ifadeleri yönetmenin benim için zor olduğunu kabul etmek istiyorum. Anladım ki cinsellik davranışsal olarak denetlenmeden çok önce dil düzeyinde kısıtlanıyor. Kendi bedenimizden söz ederken kullandığımız sözcüklerin müphemliği anlatılarımızı sınırlıyor. Cinselliğimizi ifade ederken bizi dinleyenlerden af dilememiz gerektiğini düşünerek söylediklerimizin önüne arkasına "affedersiniz; özür dilerim; ayıptır söylemesi; kusura bakmayın; ağzımı bozdum; pardon" diye eklemeden duramıyoruz. Sonuç olarak sözcükler ayıplandığı, cümleler susturulduğu için adını bile anmaktan imtina ettiğimiz bir şeyi yaşamaktan elbette kaçınıyoruz. Katılımcılardan birinin de belirttiği gibi, tüm bu kısıtlamalardan dolayı ne kadınlar ne de vajinaları sosyal olabiliyor... Ayrıca, kabul etmem gerekir ki tüm bu süreç boyunca hem katılımcılar hem de ben bazı durumlarda cinselliğimizi ifade ederken tıbbi terimler tarafından yönlendirildik. Hatta bazen kendimizi ifade ederken tıbbi bakış içerisinde hapsolduk çünkü tıp dok-

torları tarafından kullanılan teknik terim ve jargon karşısında etkilenmemek pek mümkün değil. Cinsel sağlık/hastalık söylemi içinde sıkışıp kalma durumu, cinselliği ve cinsel problemleri kavramsallaştırmak ve deneyimlemek için dilin alternatif yollar oluşturmayı nasıl engellediğini gösterdi bana. Ancak bir yandan da cinsellik hakkında alelade konuşamadığımız için sığındığımız benzetme ve metaforların zenginliği, kadınlar olarak cinselliğimizi ifade etmede kelime dağarcığımızın ne kadar geniş olduğunu da gözler önüne serdi. Dolayısıyla, bu çalışmada tıbbi çerçeveye karşı üretilen feminist bilginin cinsel deneyimlerimizde bize eşlik etmesini, ortaya çıkan söylemin de kadınlar tarafından cinselliği ifade ederken kullanılmasını diliyorum...

GİRİŞ

CİNSELLİK HAKKINDA AMA CİNSELLİK İLE İLGİLİ DEĞİL

HER NE KADAR evrensel bir olgu olarak karşımıza çıksa da, cinselliğin ortak bir tanımını yapmak neredeyse imkânsızdır çünkü cinsellik, her bir birey tarafından farklı şekillerde deneyimlenir. Cinsel birliktelik yaşayan iki kişinin deneyimleri bile birbirinden farklıdır. Cinsellik, kimi zaman bir tarafın içinden gelmeyerek zorla yaptığı bir görev olurken, karşısındaki için günün yorgunluğunu attığı bir aktivite olarak deneyimlenebilir. Eşlerden biri cinselliği utanç içinde yaşarken, diğerinin büyük bir kıvançla cinsel ilişkiye girdiğine annelerimizin konuşmalarına kulak şahidi olduğumuz kadarıyla, arkadaşlarımızın bizimle paylaştığı deneyimlerden ya da izlediğimiz filmlerden aşinayızdır. Tıpkı yaşanması gibi, cinselliğin anlamlandırılması da kişiden kişiye değişkenlik gösterir. Bazıları cinselliği yalnızca bedensel haz ile ilişkilendirirken, bazıları için cinsellik muazzam bir güç kaynağıdır. Üstelik bu, kişinin mütemadiyen cinselliğe yüklediği bir anlam olmaktan ziyade duruma, mekâna, zamana ve karşısındaki kişiye göre değişkenlik gösterir. Örneğin, bir erkek eşiyle girdiği cinsel ilişkiye romantik anlamlar yüklerken, genelevde bir kadınla birlikte olmayı macera olarak görebilir. Burada cinsel ilişkiye giren kişi (erkek) aynı olmasına rağmen, cinselliğin iki farklı anlamıyla karşılaşırız. Bu kişiye "cinsellik senin için ne anlama gelir?" diye sorduğumuzda bize farklı anlamlar sunacaktır ya da kendisini tek bir kadınla hayal edip cinselliğin kendisi için olan anlamını dar bir pencereden görecektir. Açıkça görüldüğü gibi, cinsel

ilişkiye yüklenen anlam, aktiviteye dahil olan kişiye ve cinsel edimin gerçekleştiği yere göre farklılaşır.

Cinselliğe ve cinsel davranışlara yüklenen anlamları en çok etkileyenin, cinsel edimde bulunurken sahip olduğumuz amaçlar olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Mesela, cinsel ilişkiye erkekliğini/kadınlığını ispatlamak veya çocuk sahibi olmak gibi amaçlar için girmek, cinselliğin gündelik hayatın bir dizi kazanımlarıyla iç içe geçtiğini gösterir. Öte yandan, bazı kişiler için cinsel ilişkiye girmek karşısındaki kişi tarafından sevilmek ve ilgi görmek amacıyla kullanılabilir. Yani, bazı çiftler için cinsel ilişki "duygusal yakınlaşma" anlamı taşırken, bazıları için cinsellik "çocuk sahibi olma" amacıyla girişilen bir aktiviteden öteye gidemez. Görüldüğü gibi cinsel davranış (vajinal birleşme) aynı olsa da, kişilerin davranışa yükledikleri anlam amaçlarına göre değişkenlik göstermektedir.

Olayı biraz daha karmaşıklaştıracak olursak, cinsel davranışların ve aktivitelerin aynı olmasına, aynı kişilerle ve amaçlarla deneyimlenmesine rağmen aynı şekilde sonuçlanmadıklarını söyleyebiliriz. Vajinal ilişkiyi düşündüğümüzde, her ne kadar bazı davranışlar değişkenlik gösterse de, genel senaryonun penisin vajinaya girmesi ve erkeğin boşalması –"şanslı" ise kadın da orgazm olabilir– ile sonuçlandığını farz edelim. Heteroseksüel bir çiftin haftada iki defa vajinal ilişkiye girdiğini ve her seferinde iki tarafın da orgazm olduğunu düşünelim. Kişiler, mekân ve cinsel davranışlar her iki deneyimde de aynı olmasına rağmen, seks her seferinde aynı hazzı verir mi? Hazdan anladığımız boşalma ya da orgazm olma ise, sorunun cevabı kısmen evet olabilir. Üç aşağı beş yukarı her seferinde birbirine benzer bedensel bir haz almak mümkündür. Nihayetinde erkeğin de kadının da orgazm olduklarında vücutlarında değişen hormonlar ve pelvik kasılmaları bir önceki deneyimlerine çok benzerdir. En basit haliyle orgazm fazında erkekte idrar yolunun etrafındaki kaslar art arda 6-7 kez haz vererek kasılır; kadınlarda ise vajinanın dış 1/3'lük kısmında ritmik 3-15 defa kasılma yaşanır. Orgazmın fizyolojik belirtileri her seferinde az çok böyledir. Cinsel haz sadece pelvik kasılmalar ile ilgiliyse, o zaman yoldan geçen herhangi birileriyle birlikte olduğumuzda aynı hazzı alabilir miyiz diye düşünmekten alıkoyamıyorum kendimi. Cinsel ilişki iki çubuğu birbirine sürterek

ateş yakmaya çalışmak kadar mekanik olsaydı, kimse cinsel hazzın ve doyumun peşine düşmez, cinsel ihtiyaçlarını kendi kendine ya da herhangi biriyle halledebilirdi. Ama açıkça görüldüğü gibi, cinsel ilişkide aranan aslında üç-beş kasılmaya ulaşmak değildir çünkü cinsellik cinsel organlarımızla beraber tüm bedenimizi, değerlerimizi, inanışlarımızı ve de duygularımızı içerir. Dolayısıyla, cinsel hazzın, laboratuvar ortamında ölçülebilecek orgazmdan ibaret olmadığını kabul etmenin ve cinsel fantezilerdeki birçok tahrik faktörünün, doğrudan beden ile alakalı olmadığını belirtmenin önemli olduğunu düşünüyorum. Başarı, statü, para, hükmetme gibi amaçların motive ettiği cinsel ilişkilerde asıl tahrik edici olanın fiziksel etkileşim sonucu bir doyuma ulaşmak olmadığı açıktır. Bu yüzden genellikle biyolojik bir dürtü olarak kabul edilmesine rağmen, cinsellik aslında oldukça sosyal bir davranıştır.

Tam da bu noktada, cinselliğin sosyal bir davranış olduğu varsayımından yola çıkarak, standart tanı ve sınıflandırma sistemlerinde, kadınların cinselliğinin sınırlı bir şekilde tanımlandığı ve kategorize edildiğini tartıştığım bu araştırmada, vajinismus olan kadınların *seks* ve *cinsellik* gibi terimleri nasıl tanımladıklarını ve bu terimlere atfettikleri anlamları inceledim. "Seks" denilince penisin vajinaya girdiği cinsel birleşmeyi kast eden on bir kadından yalnızca ikisi, vajinal ilişkiye ek olarak anal ilişkinin de seks olarak kabul edildiğini bildirmiştir. Ancak bu kadınlardan biri anal ilişkiyi vajinal ilişkiye yalnızca bir alternatif olarak görürken, diğeri anal yoldan girilen ilişkiyi, "gerçek cinsellik"ten saymayarak, "anormal seks" olarak tanımlamaktadır. Dolayısıyla bu çalışmaya katılan kadınlar için seks, penisin vajinaya girmesidir. "Cinsellik" nedir diye sorduğumda ise katılımcılar yine penis-vajina ilişkisini tanımlarının başköşesine oturtmaktadır. Ancak bu sefer, cinselliği seksten daha geniş bir çerçevede ele alarak sürtünme, dokunma, öpme ve sarılma gibi bazı davranışları da tanımlarında kullanan bu kadınlar, cinselliğin yine de penisin vajinaya girmesi ile tamamlanacağına inanmaktadır. Yani öpme, sarılma, dokunma, okşama gibi birtakım davranışların "cinsel" olabilmesi için, bu davranışların vajinal penetrasyona hizmet etmesi gerekir. Katılımcılardan biri; "öpmek ve sarılmak penisin vajinaya girmesi ile sonuçlanmadığı sürece hiçbir anlam ifade etmi-

yor" diyerek durumu özetlemektedir. Dolayısıyla bu çalışmada kadınlar tarafından hem seks hem de cinsellik kelimeleri kullanıldığında penis-vajina ilişkisi ima edilmektedir.

Seks ve cinsellikle ilgili sadece gözlemlenebilir davranışlar değil, aynı zamanda davranışlara yüklenen anlamlar da önem taşımaktadır. Bu yüzden araştırmaya katılan kadınlara seks ve cinselliğin kendileri için ne anlama geldiğini sordum. Tüm katılımcılar seks ve cinselliği anlamlandırırken bu iki kelimeyi birbirinin yerine kullandığı için, ben de verileri raporlarken seks ve cinselliğe yüklenen anlamları aynı çerçevede ele aldım. Her bir kadının sekse/cinselliğe yüklediği anlamlar şu şekildedir:

Seks, evlilikleri kurtaran şeydir. (Ebru)

Seks, bir kadını kadın yapan şey. Seks olmadan bir kadın olarak eksik hissederim. (Beren)

Evlilikte en önemli şey, bağlılığı temsil ediyor. (Cansu)

Seks, çiftleri birbirine bağlar ve sadece birini sevdiğinde onunla paylaşabileceğin en özel şey. (Deniz)

Seks kadını kadın yapan, evliliği evlilik yapan şeydir. (Ceren)

Seks çok önemli; bizim birbirimize yakınlaşmamızı sağlıyor. Biriyle paylaşabileceğim en özel şey. Evliliğimizin en önemli enerjilerinden; evliliğimizi güçlendiriyor ve bizi birbirimize bağlıyor. (Yağmur)

Cinsellik evliliğin bir gerekliliği. Senin ve eşinin en özel parçası. (Pınar)

Seks evliliğin en önemli bileşeni. (Meltem)

Seks, "kadın" olmak ile alakalı. Bir kız bekâretini kaybettiğinde ona "kadın" diyoruz. Bu yüzden cinsellik fazlaca kadınlıkla ilişkili. (Gamze)

Seks, hayatımızın en özel parçası. Sadece birini sevdiğinde yapabilirsin ve yapmalısın çünkü aşk cinselliğin önemli bir parçasıdır. (Zeynep)

Cinsellik, duygusallıkla alakalı; iki insan birbirini sevdiğinde olur. (Selin)

Açıkça görüldüğü gibi, cinselliği *eş* olma, *evli* olma şeklinde tanımlayan ve cinsel ilişkide duygusal yatırımın oldukça önemli olduğunu belirten kadınlar için cinsellik çoğunlukla romantik ilişkiler içerisinde anlamlıdır. İkili ilişkileri ayakta tutan en önemli enerji

olarak görülmesi, cinselliğin biyolojik değil, sosyal yönüne vurgu yapar. Ayrıca, kadını *kadın* yapanın cinsel birleşme olduğunu söyleyen bazı katılımcılar cinselliğin yine sosyal yönüne gönderme yaparak, kadınlığın inşasında ve icrasında cinselliğin oynadığı rolü gözler önüne sermektedir.

Cinselliğin her bir kadın için farklı anlamı olduğunu bir kez daha gördükten sonra, cinselliğin evrensel bir tanımını yapmaya hiç girişmeyeceğim bile. Ancak, cinselliği tanımlama, deneyimleme ve anlamlandırmada başvurulan ilk kaynağın toplumsal cinsiyet olduğunu belirtmek istiyorum çünkü hem Doğu hem de Batı kültürlerinde toplumsal cinsiyet normatifliği üzerinde sürekli bir baskı olması, cinsel edimde kadın ve erkekler için farklı beklentilerin gelişmesine yol açar (Vanwesenbeeck 2009). Konu üzerine yapılan çalışmaların ortaya koyduğu gibi, erkeklerin güçlü ve kontrol edilmesi zor cinsel dürtülerinin olduğu varsayılır ve onlardan cinselliği her daim arzu etmeleri, ilişkiye girme motivasyonlarının hazza dönük olması, cinsel anlamda becerikli ve deneyimli olmaları, evlilik öncesi tek gecelik cinsel ilişki yaşamaları ve ilk cinsel deneyimlerini erken yaşta yaşamaları beklenir. Tam tersine, kadınların cinsel dürtülerinin zayıf olması, cinsel arzularını açık bir şekilde ifade etmemeleri ama erkekler tarafından arzulanmaları, cinsel ilişkiyi evlilik kurumu içinde yaşamaları, ilk cinsel deneyimlerini eşleriyle yaşamaları, dolayısıyla cinselliğe dair her şeyi eşlerinden öğrenmeleri beklenir (T. Masters ve diğ. 2013). Toplumsal cinsiyete dayalı beklentiler sadece cinsel davranışlarda değil, aynı zamanda duygular ve duyguların cinsellikteki ifadelerinde de karşımıza çıkar. Cinsellikle ilgili utanç, korku ve suçluluk kadınlara öğretilen olumsuz duygulardır. Diğer taraftan, oğlan çocuğunun saldırganlığına karşı hoşgörü, "maço" olarak tabir edilen erkek benliğinin gelişimine katkıda bulunur ve oğlan çocuklar yakın ilişkilerde öfke gibi cinsel şiddeti meşrulaştıran bazı duyguları benimseyerek yetiştirilir (DeLamater ve Hyde 2004). Gerek davranış gerekse tutum ve duygularla ilgili toplumsal cinsiyete dayanan bu farklı beklentiler, "çifte standart" olarak adlandırılır (Sanchez ve diğ. 2012).

Bireyin toplumsal cinsiyetine göre sosyalleşmesi ve cinsel davranışları arasında anlamlı bir ilişki olduğunu söyleyebiliriz çünkü

kadın ve erkeğin cinsellikte farklı ama birbirini tamamlayan adımlar attığı inkâr edilemez. Baskıcı, aktif, dominant ve ısrarcı olarak tanımlanan erkek, cinsel ilişkiyi başlatan taraf olurken; davetkâr ancak bir o kadar da pasif, itaatkâr, uyumlu ve uysal olarak görülen kadın, erkeği baştan çıkaran ama kendisi pasif bir şekilde uyarılmayı bekleyen ve cinsellikte erkek tarafından yönetilen öznedir. Cinsel tutum ve davranışlardaki bu farklılıklar biyolojik gerçeklikten değil, toplumsal cinsiyete dair beklentilerden kaynaklanır. Bu yüzden, kadın ve erkek cinselliği arasındaki fizyolojik farklılıkları, toplumsal cinsiyet mitleri ile abartılı hale getirmek, kadın ve erkeğin cinselliği deneyimlemelerinde mutlak farklılıklara sebep olmaktadır. Bahsedilen çifte standartlar, kişilerin cinsel davranışlarını şekillendirmekle kalmaz, aynı zamanda herhangi bir cinsel davranışta bulunduklarında başkaları tarafından nasıl yargılanacaklarını da etkiler. Bir kadın söz konusu olduğunda aynı cinsel aktivitenin erkeğinkine kıyasla daha sert bir şekilde değerlendirildiğine şahit olmuşuzdur. Örneğin, bir erkek karısını aldattığında kendi değer yargılarımızı aktarırken bu konuda atalarımızın sözünü de arkamıza alarak "erkeğin elinin kınası" der; aynı davranışı bir kadın yaptığında "kadının yüzünün karası" diyerek sözlerimize devam ederiz. Genellikle kadınları dezavantajlı pozisyona iten bu çifte standartların kadınlar tarafından benimsenmesi ve uygulanması çeşitli cinsel problemler ile ilişkilendirilmiştir (Sanchez ve diğ. 2012). Bu yüzden kadınlar çifte standarda katı bir şekilde maruz kaldıkları sürece cinsel sağlık ve doyumları tehlike altındadır.

Diğer birçok ülkede olduğu gibi, Türkiye'de de çifte standartlar kadınların cinsel yaşantısına bir hayli yön verir. Kadın cinselliğinin bastırılması, sırtını sağlam duvara yaslar çünkü namus olgusu, kadın bedenine ve cinselliğine karşı muhafazakâr tutumun kültürel ve toplumsal kefilidir. Türkiye'de çoğunlukla "namus" olarak anlaşılan "bekâret" kavramı, birçok farklı anlam içermesine rağmen, kadınların evlilik öncesi/dışı cinsel ilişki yaşamaması olarak bilinir. Bu sadece halk arasında yaygın bir söylem olmanın ötesinde, resmi kayıtlarda da bu şekildedir; zira Türk Dil Kurumu'nun (TDK) Güncel Türkçe Sözlüğünde "bekâret" kelimesi "kızlık, saflık, temizlik, masumluk" olarak tanımlanır. "Kızlık" kelimesini araştırdığımızda ise,

"bir kadının evlenmeden önceki yaşantısıyla ilgili, o döneme özgü" şeklinde açıklandığını görürüz. Bu iki kelimenin ilettiği mesaj, bekâretin ancak bir evlilik çatısı altında kaybedilmesi gereken önemli bir erdem olduğudur. Böyle bir toplumsal beklentinin hâlâ hüküm sürdüğü Türkiye, kadın bedeninin yalnızca kendisine ait olmasından çok, toplumun varlığı olarak görüldüğü bir ülkedir (Tezcan 2000). Genç kızların cinsellik de dahil olmak üzere neredeyse tüm davranışları kolektif olarak denetlenir. Bir kadının bekâreti sadece kendi namusunu değil ailesinin de şeref ve haysiyetini temsil ettiği için; anne-baba, akraba ve komşu gibi cinsel sosyalizasyonda başlıca öneme sahip kişilerin, mesele evlilik öncesi cinsellik olduğunda kadınlara olumsuz tepki vermeleri yaygın bir gelenektir (Kâğıtçıbaşı ve Sunar 1992). Bu sebeple, kadın bedeni ve cinselliği üzerinde herkes, özellikle ailenin erkek üyeleri, söz hakkına sahiptir. Baba, ağabey ve amca gibi bekâretin baş sorumluları, ailenin namusunu korumak adına kadının bedenini düzenleme hakkını kendilerinde bulur.[1] Bu bağlamda, namus olgusu, kadının aile ve akrabalarıyla yakın ilişkiler içerisinde olmasını kaçınılmaz kılar (Ataca 2006; Özgür ve Sunar 1982). Sonuç olarak, Türkiye'de geleneksel aile yapısı, sosyalizasyon süreçleriyle kadınların cinselliğini denetleyen ve kısıtlayan bir kurum haline gelmiştir (Gelbal, Duyan ve Öztürk 2008).

1. Bir adamın namusunun, ailedeki kadın ve kız çocuklarının "sağlam" kızlık zarlarının olmasıyla ilişkisini anlamak güçtür; zira aynı erkek başka bir aileden hatta kendi akraba çevresinden evlenmemiş ve "bakire" bir kadın ile birlikte olduğunda kendi namusu zedelenmemektedir. Dolayısıyla, kendi namusu ve şerefini korumak adı altında kadın bedenini düzenleyen erkek, kadının/çocuğun saflığı, temizliği ve ellenmemişliği anlamında namusu umursamaktansa, meta olarak kadının/çocuğun nasıl kullanılacağı veya harcanacağı ile ilgilenmektedir. Kadın ve çocukların cinselliği üzerinden parasal çıkar sağlamak cinsel istismar sayıldığından (BM Mülteci Örgütü 2006), geçim ve bakımları için yetişkinlere bağımlı, cinsel gelişimini tamamlamamış ve ayırt etme yeteneği tam gelişmemiş kız çocuklarının küçük yaşlarda zorla evlendirilmeleri ve bakire kadınlar üzerinden erkeklerin başlık, süt, çeyiz vb. adı altında kazanç sağlamaları, erkek aile üyelerinin namusu korumak adına "kadın bedenini düzenleme hakkı"nı kötüye kullandıklarına birer örnektir. Bir diğer deyişle, kadın bedeni ve cinselliği aslında kadının evlilik piyasasındaki değerini düşürmemek için denetlenir. Ayrıca, kadın bedeninin nizama sokulması için erkek aile üyelerinin üstlendikleri namus bekçiliği görevi bazı durumlarda suistimal edilerek çocuklara karşı hane içi cinsel şiddet ile sonuçlanabilir. Türkiye'de

Çoğu kadın, bekâretin kendisi için onur, ailenin erkek üyeleri içinse şeref meselesi olduğunun farkında olarak yetiştirilir. Evlenmeden önce cinsel ilişkide bulundukları takdirde olumsuz tepkilerle karşılaşacaklarının hatta cezalandırılacaklarının farkında olan bu kadınlar, mümkün olduğunca cinsel münasebetten kaçınma eğiliminde olurlar. Birçok erkek cinsel yönden aktif ve tecrübeli olarak –ya da bu izlenimi yaratarak– itibar kazanmaya çalışırken, kadınlar cinsel arzunun reddini ve ikili ilişkilerde yalnızca duygusal açıdan tatmin arayışı içinde olmalarını saygınlık olarak değerlendirip cinsel kimliklerini bu yönde inşa ederler. Cinselliği bastırmayı gösterişli bir biçimde sunma, kadınlar arasında yaygın uğraklardan biri haline gelir. Burada, evlilik öncesi/dışı cinsel ilişkinin, eşitsizliğe dayalı toplumsal düzenin ayrılmaz bir parçası olduğu kadar onun ikiyüzlülüğünün de en açık göstergesi olduğunun altını çizmek istiyorum çünkü erkeklerin evlenmeden önce cinsel ilişkiye girmelerinin beklenen ve istenen bir durum olması, erkeğin kontrol edilmesi güç cinsel güdüsünün olduğuna dair toplumsal kılıfı biyolojik zemine otururken, öte taraftan da büyük bir ikiyüzlülükle bu güdünün nesnesini, yani kadını, zor durumda bırakmaktadır. Bir kadının evlilik öncesi/dışı cinsel ilişkiye girmesi ahlaki çöküşü simgelerken, cinsel ilişkinin diğer ortağı olan erkeğin de aynı derecede ahlaksızlığı temsil edebileceği gerçeği görmezden gelinir.

İşin kötüsü, kadınlar da bu düzenin içine öyle bir çekilirler ki, kendi bedenlerini erkeklerin denetimindeki nesneler olarak algılarlar. Tüm bu kısıtlamalara bağlı olarak, kadınların birçoğu evlenmeden önce cinsel ilişkiye girmediklerini ifade etmektedir (Cinsel Eği-

---

Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması (AÇSHB 2015), Türkiye'de kadınların %8,9'unun on beş yaşından önce cinsel istismara maruz kaldığını, bu kadınlardan %15'inin birinci derecede aile üyeleri (öz ebeveyn, ağabey) ve bir soy grubu çevresinde örgütlenmiş dayı, amca, kuzen gibi yakın akrabaları tarafından cinsel olarak istismar edildiğini ortaya koymuştur. Durumun aile içi cinsel istismar olarak değerlendirilmesinde, failin aile içerisinde cinsel yönden tatmin arayışı içinde olmasının yanı sıra, fail ve kız çocuk arasında güç ilişkisi bulunmasının da bir etken olduğu göz ardı edilmemelidir; zira yaşanan suistimal toplumsal cinsiyet eşitsizliğine dayalı güç ilişkilerinde erkeğin elindeki otoriter gücü kullanmasından da kaynaklanır.

tim Tedavi ve Araştırma Derneği/CETAD 2006). Bu da ülkemizde çok sayıda kadının evlilik hayatında deneyimlemeye koşullandıkları cinselliğe bilgisiz ve tecrübesiz olarak adım attıklarını gösterir. Bunun doğal sonucu olarak da cinselliğe yön veren taraf, erkek olmaktadır ancak açıkça görüldüğü gibi cinsellikte kontrolün daha çok erkekte olması biyolojik gerçeklerle açıklanamaz. Bir kadın cinselliğe ne kadar bilgisiz ve tecrübesiz bir şekilde adım atarsa, erkek tarafından yönlendirilmesi de o kadar kolay olur. Kendi istek, ihtiyaç ve dürtülerini keşfetmemiş bir kadından cinselliği kendi kontrolünde yaşaması beklenemez. Ayrıca, başkalarının onayı ve kontrolü doğrultusunda yaşanan cinsellikte, cinsel sağlıkta son derece önemli olduğu düşünülen karar alma ve inisiyatif kullanma imkânları sınırlıdır. Dolayısıyla, cinselliği böylesine kısıtlayıcı ve baskıcı bir ortamda öğrenip cinsel ilişkiyi acı, kontrolünü kaybetme, şiddet, istismar ve suçlulukla ilişkilendiren kadınların cinsel problemler yaşamaları da kaçınılmaz olur.

Kadınların cinsel problemlerinden biri olan vajinismus, Türkiye'de kadınların en sık karşılaştıkları cinsel problem olarak tanımlanır (Yıldırım-Hacıoğlu 2017). Vajinismusun Türkiye'de en sık karşılaşılan cinsel işlev bozukluğu olduğuna dair iddia, birinci basamak sağlık hizmeti için başvuran kadınlar arasında yürütülen çalışmalar sonucu ortaya çıkmıştır. Bu çalışmalar çoğunlukla kadın doğum uzmanları, ürologlar ve psikiyatrlardan oluşan tıp doktorlarının klinik örneklemlerine ve zaman zaman da psikolog ve/veya psikolojik danışmanların karşılaştıkları vakaların bilgilerine dayanmaktadır. Bahsi geçen uzmanlar, araştırma ve klinik müdahalelerinde sıklıkla *Hastalıkların Uluslararası Sınıflaması* (Dünya Sağlık Örgütü) ve *Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel Elkitabı* (Amerikan Psikiyatri Birliği) gibi uluslararası tanı ve sınıflandırma sistemlerine başvururlar. Bu sınıflandırma sistemlerinde kadınların cinsel sorunları, fizyolojik ya da ruhsal sorunlar olarak görülür. Dolayısıyla, uluslararası standart tanılama sistemlerine dayanan araştırma ve klinik müdahaleler, vajinismusa zemin hazırlayan sosyokültürel faktörleri görmezden gelme eğilimindedir.

Pozitivist yaklaşımla yönetilen bu araştırmalar ve klinik müdahaleler büyük oranda mutlak ölçüm ve gözlemlenebilir gerçeklere

dayanmaktadır. Diğer bir deyişle, vajinismus ile ilgili araştırmalar ve varsa klinik müdahaleler, dış kaynaktan gelen nihai sebepleri aramadan, doğrudan gözleme dayanan gerçekler arasındaki ilişkileri esas alır. Cinsel istek bozukluğu, uyarılma bozukluğu, cinsel tiksinti bozukluğu, cinsel istek yokluğu/azlığı, orgazm olamama ve ağrılı cinsel ilişki gibi kadınların yaşadıkları diğer cinsel problemlerle kıyaslandığında vajinismusun gözlemlenmesi, ölçülmesi ve tanımlanması daha kolaydır çünkü en basit haliyle vajinismus penisin vajinaya girmesini engeller. Bu da problemi hem çiftler hem de sağlık alanında çalışanlar için belirli bir şekilde görünür kılar. Daha da önemlisi, penisin vajinaya girmemesinin sosyal yaptırımları vardır çünkü bu tarz bir problem kadının doğurganlığını teknik olarak engeller. Öte yandan, diğer cinsel problemler birleşmeyi imkânsız hale getirmediği için daha az sorunsallaştırılır ve zamanla görünmez olabilir. Belki de bu yüzden vajinismus Türkiye'de kadınların en sık karşılaştığı cinsel problem olarak bilinmektedir.

Hastalıkların Uluslararası Sınıflaması ve *Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel Elkitabı* vajinismusu, vajinal ilişki esnasında belirgin ağrı, korku ve anksiyete yaşanması ve *vajinayı çevreleyen kasların vajinaya girişi kapatacak şekilde kasılması* olarak tanımlamıştır. Her iki sınıflandırma sisteminde de vajinismus tanımlanırken vajinal kaslarda oluşan kasılma ve cinsel ilişkinin birleşme ânına odaklanılmıştır. Psikiyatrik ve fizyolojik hastalıkların tanısında yaygın bir şekilde kullanılan bu sınıflandırma sistemlerinin tanımlarına göre, kadınların cinsellikle alakalı şikâyetleri hastalık söylemi içerisinde tartışılır. Ancak bu çalışmada ben, kültürel ve sosyal değişkenler dikkate alındığında, vajinismusun ruh hastalığı veya –organik nedenlerden kaynaklanmadığı sürece– fizyolojik bir bozukluk olarak kategorize edilmesinin, probleme yol açan çevresel faktörleri göz ardı ettiğini savunuyorum. Vajinismusu salt bir fizyolojik ya da psikiyatrik problem olarak görmek, kadın erkek arasında yaşanan problemlerin yerine klinik bir protez koymak gibidir; tıbbi söylem içerisinde vajinismus, toplumsal olandan fizyolojik olana transfer edilir. Böylelikle, vajinismusa ortam hazırlayan kültürel, toplumsal ve ilişkisel faktörler biyolojik gerekircilikten alınan ideolojik destek ile herkesçe onaylanan bir niteliğe kavuşur.

Diğer bir taraftan, vajinismusun sebebi çevresel faktörlerde arandığında, anne-baba, komşu, akraba, arkadaş, medya, eğitim gibi sosyalizasyon aracıları problemin ortaya çıkmasından ve/veya sürdürülmesinden sorumlu tutulacaktır. Bu da birçok kişi ve kurum için çeşitli problemler yaratabilmektedir. Ancak, kadınların gündelik yaşamda karşılaştıkları öğretiler ve olaylara verdikleri tepkiler hastalık olarak açıklandığında, toplumsal bir sorun tıbbileştirilir ve sorunun esas kaynağı görünmez hale gelir. Dolayısıyla, penisin vajinaya girmesindeki güçlüğün bir hastalık olarak (vajinismus) tanımlanması, bazı kişi ve kurumları büyük bir sorumluluktan muaf tutmaktadır. Vajinismusun hastalık olarak inşa edilmesiyle toplumsal bir ihtiyaç karşılanmış olurken, bu güçlüğü yaşayan kadınların da mutlak surette tedavi olmaları gerekiyormuş gibi bir algı oluşur. Dahası, bir problem tıbbın gözetimi altına girdiğinde toplumsal değer yargıları ve toplumun ataerkil örgütlenme biçimi teknik müdahaleler ile çözülebilecek problemler olarak bize sunulmaktadır. Bu haliyle vajinismus, vajinada meydana gelen bir bozukluk olarak görülür ve problemin çözümü ise davranışsal uyarlamalar yapılarak fiziksel ve sınırlı bir hal alır. Vajinismus yaşayan bir kişi, "kadın" olarak ele alınmaktansa, hasta/vaka olarak değerlendirilir. Vajina ise analiz edilecek bir organ olur. Ancak, bir kadın tüm bu teşhis ve tedavi sürecine esas konu olan fiziksel organından ibaret değildir. Vajinasıyla toplumsal alanda var olmaya çalışan kadın, vajinasından çok daha fazlasıdır...

Kadınların cinselliği deneyimledikleri sosyal çevre dikkate alındığında, penisin vajinaya girmemesi/girememesinin fiziksel veya psikolojik bir olgudan daha fazlasını temsil ettiği açıktır. Bu nedenle, bu çalışmada vajinismusu sosyokültürel bağlam içerisine oturtmaya çalışırken, uluslararası sınıflandırma sistemlerinin tanımlarına dayanmak yerine, kadınların kişisel vajinismus ifadelerini ortaya çıkarmayı amaçladım. Bu amaç doğrultusunda, her bir katılımcıdan yaşamış olduğu cinsel problemi tanımlamasını ve bu problemin kendisi için ne anlama geldiğini ifade etmesini istedim. Kadınlar yaşadıkları güçlükleri –vajinismusu[2]– kendi kelimeleri ile anlattıkların-

2. Vajinismus, kadınların vajinal birleşmede "başarısız" olmalarına ilişkin kullanılan tıbbi bir terimdir. Bu çalışmada, kadınların cinsel problemlerinin tıbbileş-

da, ortaya aşağıdaki gibi ifadeler çıktı:

Kimseye hayır diyemiyordum; vajinismus benim "hayır" deme şeklimdi. (Cansu)

Kadının kendine kadın olarak yakışanı giyememesi gibi. Bir kadın/eş eğer her şeyi yapar ama cinsel ilişkiye giremezse, gerçek bir kadın ve eş olamaz. (Pınar)

Benim evliliğimin gerçek bir evlilik olmasını engelleyen şey. Bütün bu umursamazlık ve deneyimsizlikle ve kocamı iyi tanımamakla, girişte problem yaşamak vajinanın şifre sorması gibi. Benim durumumda eşim de ben de parolayı bilmiyorduk. (Beren)

Problem asosyal vajina olarak tanımlanabilir. Tüm bu cahillik ve kısıtlamalardan dolayı kusura bakmayın ama ne kadınlar ne de vajinaları sosyal olamaz. (Ceren)

Seksi istesen bile kasların eşine "hayır" diyor. Ama ben bunun kaslarla ilgili olduğunu düşünmüyorum; bu duygusal bir şey. Bu ilişki sorunlarının beden bulmuş hali. (Selin)

Bedenin "tamam" dediğinde eğer bilinçaltında eşine kızgınsan ve onun doğru adam olmadığına inanıyorsan, seks olmaz. Buna da vajinismus denir. (Deniz)

Vajinismus, korku ve kaygı gibi olumsuz duyguların kadın bedenini yönetmesidir. Çok fazla acıyacak dersen, acır ve problem ortaya çıkar. (Yağmur)

Seks esnasında utanıp sıkıldığımızda kasılırız ve buna vajinismus denir. Vajinismus bir kadını anormal yapan şeydir çünkü vajinismus olan kadın seks yapamaz ve istese de çocuğu olmaz. (Meltem)

Vajinismus hiç bozamadığın bir oruç gibi. Açlıktan geberiyorsun ama bir lokma ekmeği yutamıyorsun. Bende bu hastalığın olmasına şaşırmıyorum çünkü biz annemizden böyle gördük. (Zeynep)

---

tirilmesini eleştirmeme rağmen, ortak bir dilde buluşmak ve disiplinlerarası iletişimi kolaylaştırmak için tıbbın bir terimi olan "vajinismus" kelimesini sıklıkla kullandım. Ayrıca kendi araştırmam için bir terminoloji oluşturup görüştüğüm kadınları aşina olmadıkları cinsel terimlere maruz bırakmanın, paylaşım yaparken cesaretlerini kıracağını ve araştırmamın amaçlarının zarar göreceğini düşündüm. Tıp, sosyoloji, psikoloji gibi birçok disiplinin "vajinismus" kelimesini kullanması ve penis-vajina ilişkisinde problem yaşayan kadınların da cinsel ilişkiye giremediklerini anlatırken sık sık bu terime atıfta bulunmaları, beni de vajinismus kelimesini ödünç alma konusunda cesaretlendirdi.

Kızlık zarı vajinanın girişini örten kalın bir perde gibi. Bu yüzden vajinismusu perdeyi indirme ve hiçbir şey yapamama olarak tanımlayabilirim. Eğer sen erkeğe istediğini veremezsen o da başka kadının kollarına gider. Benim için vajinismusun böyle korkunç bir anlamı var. (Gamze)

Vajinismus benim bilinmeyene karşı olan endişe ve korkularım için aldığım gardımdı. Kendimi kapatarak ve kasarak korudum. (Ebru)

Görüldüğü gibi, kadınlardan hiçbiri vajinismusu tanımlamak için sadece vajinal kaslarına, kasılmalarına, reflekslerine veya vücut sıvılarına atıfta bulunmamaktadır. Vajinal ilişkide zorluk yaşamak, çoğunlukla ilişkisel ve kültürel bağlamda anlamlandırılır. Kadınların vajinismusu tanımlarken başvurdukları bileşenler aslında içinde yaşadıkları toplum ve kültürde hâkim olan cinsel ahlaka dayalı değerler hakkında bilgi verir.[3] Kızlıktan kadınlığa geçişin evlilik çatısı altında meşrulaştığı kültürümüzde, vajinal ilişki yaşayamayan bir kadın, *kadın* olamamaktadır. Bu da, bir kadının vajinal ilişkide güçlük yaşamasının, bu problemin sosyokültürel alanın içine nasıl yerleştirildiği ile alakalı olduğunu gösterir. Yatak odasını kadınlığın üretildiği mevzi olarak kabul edersek, vajinismusun belli fizyolojik tepki ve semptomlarla kendisini gösteren patolojik bir durum olmaktan çok, sosyokültürel süreçler sonucu ortaya çıkmış bir olgu olduğunu da söyleyebiliriz. Bu sebeple, vajinismusun tanımlanma şeklinin yaygın kültürel öğretilerin ve ataerkil söylemlerin yansıması olarak

3. Hem Doğu hem Batı kültürlerinde kadın cinselliğini bastırmaya ve yok saymaya ilişkin toplumsal öğreti, mit ve pratikler devam etse de, bazı araştırmaların da gösterdiği gibi, Türkiye'de ve geleneksel kültürün korunduğu bazı Uzakdoğu ülkelerinde vajinismus, Batılı ülkelere kıyasla daha sık görülmektedir. Türkiye'de cinsel tedavi merkezlerine başvuran kadınların yaklaşık %50'sinin vajinismus olduğu bilinirken bu oran Batı ülkelerinde %10'a (CETAD 2006), İskandinav ülkelerinde ise %1'in altına kadar düşmektedir (Christensen ve diğ. 2011). Vajinismusa Doğu kültürlerinde daha sık rastlanmasının nedenleri arasında bekârete verilen aşırı önem, evlilik öncesi kadın cinselliğinin ayıp, günah ve tehlikeli olarak düşünülmesi ve doğru cinsel bilgilendirmenin yapılmaması bulunmaktadır (Ohl 2007). Öte yandan Batı kültürlerinde bekârete verilen önemin azalması (hatta bazı durumlarda erken yaşta cinsel ilişkiye girmenin ve "bekâretten kurtulmanın" genç kızlar için prestij kaynağı olması) ve çocuk yetiştirmede aşırı müdahaleci ve bağımlı anne modelinden gitgide uzaklaşılması vajinismusun daha nadir görülmesinin nedenleri olarak kabul edilmektedir (Hiller 2000).

görmek daha doğru olacaktır. Oysaki DSM ve ICD gibi tanılama sistemleri içerisinde sosyal ve kültürel çağrışımlardan uzak, basit bir fizyolojik ve/veya psikolojik tanım olarak karışımıza çıkar vajinismus. Vajinismus, cinselliğin dar anlamıyla kısıtlanır çünkü cinsellik ile ilgili söylenenlerin çoğu penis-vajina ilişkisini ima eder. Bu bakış açısına göre vajinismus, kolayca tedavi edilebilir bir sağlık problemi olarak görülür. Fakat yatak odasında olan sadece kadın-erkek midir? Vajinismusu yukarıdaki gibi tanımlayan kadınların, terapi ve tedaviyle penis-vajina ilişkisini başarılı bir şekilde tamamladıklarında evlerine gönderilmeleri doğru mudur? Sosyokültürel dayatmalara karşı kadınların verdikleri tepkiler "hastanelik" olmuşsa, tedavi edilmesi gereken penisin vajinaya sorunsuz bir şekilde girmesi midir? Eğer bu bir hastalıksa, gerçekten hasta olan kimdir? Kadın mı? Eş mi? Toplum mu? Kültür mü?

BİRİNCİ BÖLÜM

DOKTORUNUZA DANIŞMADAN YAPMAYINIZ

CİNSEL SAĞLIK

CİNSEL SAĞLIK NEDİR diye kendime sorduğumda, aklıma ilk olarak Aile Hekimleri ve Toplum Sağlığı Merkezleri tarafından otuz yaş ve üzeri kadınlara ücretsiz olarak yapılan rahim ağzı kanseri taramaları geliyor. Taramalar sonucunda rahim ağzı kanseri ya da herhangi bir jinekolojik hastalık sizde yoksa kendinizi şanslı hissedebilirsiniz çünkü cinsel sağlığın hastalık üzerinden tanımlandığı bu durumda, hastalık yoksa otomatik olarak sağlıklı sayılıyorsunuz. Cinsel sağlık denilince aklıma gelen bir diğer konu, bağlı olduğum Aile Sağlığı Merkezindeki hemşire tarafından belirli aralıklarla aranmam oluyor. Görevli hemşire beni her aradığında hamile olup olmadığımı soruyor ve gebelik düşünmeden önce kendilerini bilgilendirmem gerektiği konusunda beni uyarıyor. Üreme sağlığı ile ilgili olan bu rutin telefon konuşmasının bana cinsel sağlığı hatırlatması hiç de şaşırtıcı değil, zira Sağlık Bakanlığı'nın (2009) bilgilendirme raporunda da cinsel sağlık üreme sağlığına neredeyse denk görülüyor. Son olarak, cinsel yolla bulaşan hastalıklardan korunmak ya da istenmeyen gebeliği önlemek de yine benim için cinsel olarak sağlıklı olmak anlamına geliyor. Aynı soruyu bu çalışmadaki kadınlara sorduğumda, aldığım benzer yanıtlara ek olarak, yakın zamanda vajinismusu atlatmış olmalarından mütevellit, istisnasız hepsi vajinal birleşmeyi, yani penisin vajinaya girdiği cinsel ilişkiyi sağlıklı olarak düşündüklerini bildirdiler. Bir kadın, vajinal birleşme olmadığında, cinselliği "sağlıksız" olarak gördüğünü şu sözlerle açıklamaktadır:

Benim için penis vajinaya girdiğinde cinsellik sağlıklı olur; diğer türlü bu eyleme seks diyemezsin ve bu hiç de sağlıklı değildir. Kadınlar girişte zorluk yaşadıklarında doktora gitmelidir çünkü bu problemi sadece doktorlar çözebilir... Eğer bir kişinin problemini çözmesi için doktora gitmesi gerekiyorsa bu problem sağlığı ile ilgili demektir; bu yüzden de penisin vajinaya girmediği cinsellik bana sağlıksız geliyor. (Beren)

Diğer bir yandan, araştırmadaki kadınların yarısından fazlası, cinsel aktiviteye katılmak için karşılıklı isteğin cinselliği sağlıklı kıldığına inanmaktadır. Kadınlardan biri, cinsellikte karşılıklı isteğin önemine şu sözlerle dikkat çekmektedir:

Sağlıklı bir cinsellik için karşılıklı istek şart. Eğer iki taraf da seksi aynı anda istemezse bu sağlıksız bir şeyler var anlamına gelir. Özellikle eğer bir taraf diğer tarafı cinsellik için zorluyorsa bu sağlıksızdır. Diyelim ki erkek cinsel ilişkiyi çok istiyor ama kadın istemiyor. Eğer erkek kadını zorlarsa, kadın bundan zevk almaz ama karşısındakini tatmin etmek için orgazm taklidi yapabilir; bu da sağlıksız cinselliğin bir göstergesidir. (Ceren)

Son olarak, kadınların neredeyse yarısı vajinal ağrı yaşamadan cinsel ilişkiye girmeyi, sağlıklı cinselliğin bir başka göstergesi olarak kabul etmektedir. Bir katılımcı, her iki şikâyetin de doğrudan hastalıkla ilgili olduğunu vurgulamak için vajinal ağrıyı sırt ağrısına benzetmektedir:

Sağlıklı cinsellik vajinada ağrı olmadan cinsel ilişkiye girmektir. Eğer bir kadının vajinasında ağrı varsa bu cinselliğin sağlıksız olduğu anlamına gelir. Mesela, temizlik yaparken sırt ağrın olursa doktora gitmen gerekir. Aynı şekilde, cinsel ilişki esnasında vajinada ağrı varsa bunu sadece doktor çözebilir. Bu da cinsel aktivite esnasında ağrı olursa bunun hastalıkla ilgili olduğunu gösteriyor. (Ebru)

Tahmin ediyorum ki bazı ekleme ve çıkarmalar olsa dahi, birçok kadın cinsel sağlığın bu çağrışımlarında benimle ve araştırmaya katılan kadınlarla hemfikirdir çünkü kadınlar için cinsel sağlıktan söz ederken çoğunlukla sağlıklı üreme, doğurganlık ve vajinal birleşmede "başarılı olmak" anlaşılmaktadır. Ancak cinsellik penisin vajinaya girmesinden ibaret olmadığı gibi, sadece çocuk sahibi olmak için yapılan bir eylem de değildir. Cinsel organları ilgilendiren bir has-

talığa sahip olmamak ya da cinsel ilişkiyi zarar görmeden atlatmak da tek başına cinselliği sağlıklı kılmaz. Cinsellik fiziksel, sosyal ve psikolojik koşullardan etkilenerek yaşanır; dolayısıyla cinselliğin sağlıklı olabilmesi için fiziksel doyumun yanı sıra psikolojik ve sosyal tatminin de işin içine katılması gerekir. Dünya Sağlık Örgütü' nün (2010) "cinsel sağlık" tanımı bu iddiaları destekler niteliktedir:

> Herkesin cinsel bilgilere ulaşma ve cinsel ilişkiyi zevk için ya da üreme amacıyla yaşama hakkı vardır. Cinsel sağlık, cinsel bir varlık olarak insanın sadece bedensel değil; duygusal, düşünsel ve toplumsal bütünlüğünü sağlayan, kişilik gelişimi, iletişim ve sevginin paylaşımını olumlu yönde zenginleştiren ve artıran sağlıklılık halidir.

Bu tanımdan yola çıkarak, kişinin cinsel sağlığı üzerinde toplumun etkisinin azımsanmayacak kadar önemli olduğunu söylemek mümkündür. Sadece fiziksel boyutu olmayan, çok yönlü bir kavram olan cinsel sağlığın bir diğer kapsamlı tanımına Dünya Cinsel Sağlık Birliği'nin (WAS) *Cinsel Haklar Bildirgesi*'nde (2005) rastlıyoruz. Bu bildirge, Kanada'da yapılan 17. Dünya Seksoloji Kongresi' nde sunulmuş ve kabul edilmiştir. Buna göre:

> Cinsellik her insanın kişiliğinin ayrılmaz bir parçasıdır. Cinselliğin tam olarak gelişimi temas arzusu, mahremiyet, duygusal ifade, zevk, şefkat, aşk (sevgi) gibi temel insan ihtiyaçlarının doyumuna bağlıdır. Cinsellik birey ile sosyal yapılar arasındaki etkileşim aracılığıyla oluşur. Cinselliğin tam gelişimi bireysel, kişilerarası ve toplumsal mutluluk/iyilik için temel gereklerden biridir. Cinsel haklar özgürlüğe, onura ve her bir insanın eşitliğine dayalı evrensel insan haklarıdır. Sağlık temel insan haklarından biri olduğuna göre cinsel sağlık da temel bir insan hakkı olmalıdır. Bireylerin ve toplumların cinsel sağlıklarının gelişiminin temini için aşağıdaki cinsel haklar tanınmalı, teşvik edilmeli, saygı gösterilmeli ve toplumlar tarafından savunulmalıdır. Cinsel sağlık bu cinsel hakların tanındığı, saygı duyulduğu ve uygulandığı ortamlarda mümkündür.

Bildirgede bahsedilen cinsel haklardan ilki, *cinsel özgürlük hakkı*'dır. Dünya Cinsel Sağlık Birliği'nin açıklamasına göre, "cinsel özgürlük bireylerin tüm cinsel potansiyellerini ifade etmelerine olanak verir. Ancak her çeşit cinsel zorlama, istismar ve taciz yaşamın her ânı ve durumunda bu özgürlüğün dışındadır." Burada "cinsel özgürlük hakkı", özgürlüğün iki boyutuna işaret eder; birincisi toplum-

sal denetim ve kısıtlamalardan azade olmak, diğeri ise cinselliği güvenilir bir şekilde yaşamak için herhangi bir zorlamaya bağlı olmaksızın cinsel davranışta bulunmak. Maalesef içinde bulunduğumuz sosyokültürel koşullara baktığımızda, birçok kadının özgürlüğün bu iki boyutundan da yararlanamadığını görürüz. Bazı kadınlar evlenmeden önce toplumsal reçeteye göre hareket edip cinsel yaşantılarını kısıtlarken, bazı kadınlar için cinsellik özgürlüğün icra edildiği bir alandır. Ancak, cinselliğin "özgür" yaşanması bedelsiz değildir. İstenmeyen gebelik, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, kınanma, dışlanma, namus adına/namus adı altında işlenen cinayetler kadınların sırf cinsel olarak aktif oldukları için başlarına gelebilecek birkaç duruma örnek teşkil eder. Tüm bunlar "şanslı" ise bir kadının başına gelmez ancak yine de evlilik öncesi/dışı cinsel ilişki yaşayan kadınlar için durum tahmin edildiği kadar keyifli olmayabilir çünkü en iyi ihtimalle bu kadınların deneyimlerine suçluluk, pişmanlık ve vicdan azabı gibi duygular eşlik eder. Dolayısıyla, kadınların cinsel potansiyellerini ifade etmeleri her ne kadar özgürlük olarak algılansa da, yaşananların bir de karanlık yüzü vardır.

Cinsel Haklar Bildirgesi'nde, cinselliğin sağlıklı olarak deneyimlenmesi için gerekli olan *cinsel özerklik, cinsel bütünlük ve beden güvenliği hakkı:* "Kişinin kendi kişisel ve sosyal etiği çerçevesinde kendi cinsel hayatıyla ilgili kendi kendine karar verebilme gücünü içerir. Ayrıca işkence, yaralama ve her çeşit şiddetten arınmış olarak vücudumuzu kontrol etmemize ve zevk almamıza olanak verir." Bu madde ile ilişkili olarak *cinsel mahremiyet hakkı*, "Başkalarının cinsel haklarına müdahale edilmediği sürece yakınlaşma konusunda bireysel karar verme ve davranma hakkı" olarak tanımlanır. Kişinin farklı sosyal ortamlarda güvenliğini tehdit eden acil, umulmadık ve tehlikeli durumlara karşı kendini koruması ve kişisel güvenliğini sağlaması için gerekli olan güvenlik becerileri, sağlıklı bir cinsellikte kişinin kendi adına karar vermesi ve taciz ve istismardan korunması açısından oldukça önemlidir. Dolayısıyla cinsel ilişkide güvenli alan oluşturmak için tarafların öncelikle özel alanları tanıması ve ilişki sınırlarını bilmesi ve koruması gerekir. Böylelikle kazanılan güvenlik becerileri, cinselliğin zararsız ve sağlıklı bir şekilde yaşanmasına yardımcı olacaktır. Ancak, kadınlar açısından bakıldı-

ğında, cinselliği güvenli sınırlar içerisinde yaşamak imkânsız olmasa da oldukça zorlayıcıdır çünkü bir yerleri fethetme, çok para kazanma, her istediğini elde etme gibi hayaller kurdurulan ve çocukluktan itibaren her şeyin güç ve politik ustalık etrafında döndüğü fantezisi ile yetiştirilen bazı erkekler, bu öğretilenleri elde edemeyince aslında ellerinde hiçbir zaman var olmayan "güç"lerine inanarak sokakta gördükleri kadına laf atma, onu taciz etme, yakınındaki kadınlara güç kullanma hakkıyla idare etmektedir (Kandiyoti 2007). Kadınlarla cinsel birliktelik yaşayarak erkekliğini ispatlamak penis haricinde fazla sermaye gerektirmediği için heteroseksüel cinsellik, taciz ve tecavüz erkekliğin ispatında en önemli uğraklardan olmaktadır. Erkekliğin kazanılan ve kaybedilme endişesi her an var olduğu için nihai olarak asla elde edilemeyen bir statü olarak tanımlandığı bu durumlarda maalesef ki kadının cinsel olarak istismar edilmesi eril güç rüyasının tahakkuk ettiği serbest alan olarak işlev görmektedir. Bu düzen içerisinde kadınlar cinselliği güvenli bir şekilde yaşamakta zorlanmaktadır. Ayrıca, günümüzde heterososyalleşmenin yani kadınlı erkekli sosyalleşmenin bile kadın cinselliğiyle ilgili tehlike arz ettiği kabul edilir. Kadın ve erkek yan yana geldiğinde cinsel yakınlaşmanın kaçınılmaz olduğu algısı oluşur. Bir kadının bir erkekle odada baş başa kalması hatta toplu taşımada kadının yanına bir erkeğin oturması bile bazıları için "cinsel" anlam taşımaktadır. Üstelik bu tip cinsel kurgularda sevgi, beğeni, ortak ilgi alanları gibi yakınlaşmaya sebep olan unsurların olması da şart değildir. Akla cinselliğin gelmesi için karşı cinsle yan yana oturmanın ya da odada baş başa kalmanın bile yeterli olduğu bir durumda olası her türden yan yana geliş cinsel anlam taşıyabilir. Böylelikle her yaştan ve her türden yan yana gelişin bizzat kendisi cinsel olarak kurgulanmış olur. Kimin akraba, kimin eş-dost ya da arzu nesnesi olduğunun belirsizleştiği bu durumlar, cinsellikte meşru aktörlerin kim olabileceğine dair sınırların bulanıklaştığını gösterir. Haliyle, kadınların bu belirsizlik içinde mahrem sınırlarını oluşturmaları ve cinselliği güvenli bir şekilde yaşamaları pek de kolay olmamaktadır.

Öte yandan geleneksel cinsel senaryolara göre, ilişkiyi başlatan ve yöneten tarafın erkek olduğunu düşünürsek, bir kadının erkeğin cinsel yakınlaşmasına direnmesi hatta erkeğe "hayır" demesi bile

gerçek bir "ret" anlamı taşımamakta; sadece simgesel bir direnç olarak düşünülmektedir. Bu simgesel direnç, erkeğin ısrarı sonucu kırılacak olan bir cilveleşme süreci olarak da algılanmaktadır. Bu algının oluşmasında, geleneksel cinsiyet rolleri ile uyumlu olarak, kadınların bazı durumlarda istemedikleri halde karşı cinsin isteklerini kabul etmeleri ya da kadınların ilişkiyi sürdürmek/eşlerini kaybetmemek adına karşı tarafın cinsel ilişki isteğine olumlu karşılık vermeleri önemli bir rol oynar. Bu yüzden bir kadının cinsel ilişkiye "hayır" demesinin stratejik bir hareket olduğu tartışmalı olduğu gibi, her koşulda "evet" demesi de dikkatle irdelenmesi gereken bir konudur. Kendi bedenini tanımayan ve cinsel isteklerinin farkında olmayan bir kadından mahremiyetin sınırlarını çizmesi ve cinselliği kendi kontrolünde yaşaması beklenemez. Kadınların cinsel davranış, tutum ve inanışlarında kültürün ve sosyal çevrenin etkisi azımsanmayacak kadar büyüktür çünkü kadınlar cinsel davranışlarıyla ilgili karar alırken kendi istek ve tercihlerinden çok toplumun onlara dayattıklarını dikkate alırlar. Dolayısıyla, konu cinsellik olduğunda, kadınların bireysel karar verdiklerini ve davrandıklarını söylemek güçtür. Kadın bedenini ve hazzını kontrol altına almayı amaçlayan bir toplumda, kendi hayatları üzerinde denetim sahibi olamayan bu kadınlardan, cinselliği her çeşit şiddetten arınmış olarak yaşamalarını beklemek gerçekçi değildir.

Bir diğer cinsel hak, *cinsel eşitlik*'tir. Buna göre cinsellik, "cinsiyet, toplumsal cinsiyet, cinsel yönelim, yaş, ırk, sosyal sınıf, din veya fiziksel ve zihinsel engel gözetilmeden hiçbir ayırıma maruz kalmadan yaşanmalıdır." Ülkemizde cinselliğe ilişkin beklentilerin kadın ve erkekler için aynı olmadığı ve aynı cinsel davranışta bulunsalar bile kadınların erkeklere kıyasla daha acımasızca değerlendirildikleri açıkça görünen bir gerçektir. Gözlemlerim ve alanyazına ilişkin okuduklarımdan yola çıkarak ortaya attığım bu iddia, mevcut araştırmaya katılan tüm kadınlar tarafından da doğrulanmaktadır. Kadınlara, toplumun cinsellik ile alakalı erkeklerden ne beklediğini sorduğumda, "erkekler cinselliği başlatan taraf olmalı; erkek kadını cinsellikte çekip çevirmeli; erkeklerin evlenmeden önce muhakkak cinsel deneyimleri olmalı; eğer bir erkek cinsel olarak aktif olmazsa erkekliğini riske atar; erkekler için en önemli prestij kaynağı evlilik

öncesi cinselliktir; erkeklerin cinsel ilişkiye girmeleri için kadınlara bağlanmalarına gerek yoktur; tek gecelik ilişkiler erkeklere revadır; erkekler cinselliğe her zaman hazırdır; cinsellik erkekler için fiziksel bir rahatlamadır" şeklinde yanıtlar aldım. Aynı soruyu kadınlar için sorduğumda ise, katılımcılar, "kadınlar erkeklerin cinsel isteklerinin pasif alıcılarıdır; kadınlar evlilik öncesi cinsel münasebetten kaçınmalıdır; evlenmemiş kadınlar cinsellikte bilgisiz ve deneyimsiz olmalıdır; kendini bilen bir kadın bekâretini evlenene kadar korur; kadının bekâreti ailesinin namusunun bir göstergesidir; kadınlar cinsel ilişkide erkekler tarafından yönlendirilmelidir; kadınlar cinselliği kocalarından öğrenmelidir; kadınlar çocuk sahibi olmak ve eşlerine bağlanmak için seks yaparlar; evliliğin bir gerekliliği olduğu için kadınlar cinsel aktiviteye dahil olurlar" gibi beklentilerden bahsettiler. Açıkça görüldüğü gibi, çoğunlukla kadını dezavantajlı pozisyona iten bu çifte standartlar, kadınları cinsel eşitlik hakkından mahrum bıraktığı için, cinselliği, cinsiyet ayrımına maruz kalarak yaşamalarına sebep olur.

"Otoerotizm dahil olmak üzere, fiziksel, psikolojik, akli ve ruhsal refah kaynağı" olarak tanımlanan *cinsel zevk hakkı*, Dünya Cinsel Sağlık Birliği'nin Cinsel Haklar Bildirgesi'ne göre her bireyin cinselliği yaşarken sahip olması gereken bir haktır. Ancak geleneksel yapının hâlâ korunduğu ülkemizde, diğer birçok alanda olduğu gibi cinsellikte de kadınlar başkalarını memnun etme, başkalarına hizmet etme ve onlara yardımcı olma görevlerini üstlenir. Bu yüzden, kendi cinsel istek ve tercihleri ikinci planda kalır. Cinsellikte erkeğin alacağı zevk cepte görülürken, kadınınki ekstra olarak değerlendirilmektedir. Yani kadın, cinsellikten keyif alabilir ve/veya orgazm olabilir ama bu şart değildir. Ayrıca, vajinal ve klitoral orgazm arasında bir ayrım yapıp vajinal orgazmı üstün gören zihniyete göre kadının cinsellikten alacağı zevk orgazma indirgenip, orgazm da erkeklerce sağlanmış bir nimet olarak görülür. Bunlara ek olarak, cinsel zevk hakkından kadınların gerektiği gibi yararlanmasının önüne geçen bir diğer engel, kadın cinselliğinin tehlike söylemi içine hapsolmasıdır. Kadın cinselliği denildiğinde cinsel istek ve hazdan çok bekâret, taciz, tecavüz ve namus adına işlenmiş cinayetler akla gelmektedir. Kadın cinselliğine dair olumlu söylemlerin sınırlı

olması, kadınların bedenlerini keşfetme ve cinselliği özgürce yaşama konusunda uğradıkları baskı ve denetlenmelerin bir sonucu olduğu kadar, kadınların, cinselliği daha çok tehlikelerle çevrilmiş bir zeminde deneyimlemeye şartlandırılmış olmalarının da bir göstergesidir. Kadınlar sürekli taciz ve tecavüzden korunması gereken mağdurlar olarak imgelendiğinde, kadın cinselliği de tehlike söylemi dışına çıkamaz; dolayısıyla cinselliği tehlike söylemi içerisinde temsil etmek kadın bedeninin denetlenmesi için geçerli bir sebep olarak sunulmaktadır. Sonuç olarak, bir kadın cinsel aktivitelerinden dolayı kendini tehdit edilmiş hissettiğinde ve tehlike ile karşı karşıya kaldığını düşündüğünde, cinsellikten zevk alma ilk feragat edeceği şey olabilir. Diğer bir deyişle, cinsel istek ve haz, sonrasında sorun yaratacaksa, kadın kendisini geri çekebilir. Cinsel ilişkiden zevk almaya kendisini aday görmeyen bir kadının fiziksel, psikolojik, akli ve ruhsal refah kaynağı olarak tanımlanan cinsel zevk hakkından yararlandığı söylenemez.

"Bireylerin cinselliklerini iletişim, dokunma, duygusal ifade ve aşk aracılığıyla ifade edebilmeleri" olarak tanımlanan *duygusal cinsel ifade hakkı* cinselliğin sağlıklı olarak yaşanması için kişilerin sahip olması gereken bir diğer hak olarak vurgulanmıştır. İçinde bulunulan sosyal ortama uygun davranma olarak tanımlanan sosyal becerilerin, ikili ilişkilerin kurulmasında önemli rol oynadığı inkâr edilemez. Sosyal beceriler sayesinde birey, isteklerini ve duygularını doğru bir şekilde aktararak kişisel hak ve özgürlüklerini savunabilmekte ve uygun olmadığını düşündüğü teklifleri geri çevirebilmektedir. Tüm bu beceriler güvenli ilişki ve sağlıklı cinsellik için oldukça önemlidir (Avcıoğlu 2016). Ancak, toplumsal cinsiyet rolleriyle uyumlu olacak şekilde, ülkemizde kadınların cinsel isteklerini açıkça ifade etmemeleri konusunda ortak bir görüş bulunmaktadır. Kendisine sorulmadığı sürece bir kadın cinsel istek ve tercihlerini ifade etme taraftarı olmayabilir çünkü cinsellik hakkında konuşabilecek özerkliğe sahip değildir. Kadınlar edalı işveli fakat dilsiz aktörlerdir. Söz dinlesin diye öncelikle suskunluğa mahkûm edilen bu kadınlar, cinselliği ifade etmede sessiz kalıp, edindikleri sosyal beceriler doğrultusunda hareket ederler. Bir kadının cinsellikte pasif davranması, duygularını açıkça dışa vurmaması hatta istemediği bir ilişkiye bile

hayır diyememesi kadının tabi konumuna işaret ettiği için kadın olarak gerekli sosyal becerileri kazandığı düşünülür. Ancak bu durum, şüphesiz, kadının cinsel sağlığı ve doyumu açısından olumsuz etki yapar. Dolayısıyla cinselliğini iletişim, dokunma ve duygusal ifade aracılığıyla iletemeyen bir kadın her ne kadar kadın olarak kendisinden bekleneni yapsa da, cinsel ifade hakkından yoksun olarak cinselliği deneyimler.

Bir diğer hak olan *özgürce cinsellik içeren ilişki kurma hakkı* "evlenme ya da evlenmeme, boşanma ve başka çeşitli sağduyulu cinsellik içeren ilişkiler kurabilme ihtimalinin olması" olarak açıklanır. Türkiye'de son yıllarda cinselliğin siyasi bağlamda konuşulması giderek artmıştır. Kadın bedeni ve cinselliğinin söylemsel inşası, muhafazakâr bir cinsiyet rejimini sağlamlaştırmanın ana aracı olarak kullanılmakta ve çocuklu heteroseksüel aile ahlaki değerleri ve normları güçlendirmek için temel birim olarak teşvik edilmektedir. Bu bağlamda, kadınların özgürce cinsellik içeren ilişki kurmalarının önü kesilmektedir. Kadınların kiminle ne zaman cinsel ilişkiye girecekleri toplum tarafından tayin edilir. Örneğin, cinsellik, üreme işlevini yerine getirmek kaydıyla kadınlara reva görülürken, evlilik öncesi/dışı cinsel ilişkiye giren kadınlar itibarsızlaştırılır. Öte yandan, zamanı gelince evlenmeyen –dolayısıyla cinsel ilişkiye girmediği düşünülen– kadınlar, *kadınlığa* geçiş yapamadıkları için "kız kurusu" olarak etiketlenip ömür boyu aşağılanır, kınanır ve dışlanır. Evde kalmış "kız kurusu", evlilik için olağan yaşı geçmiş, artık doğurganlığından bile şüphe duyulan kadındır. Kadın olarak yaşaması gereken cinsel deneyimi yaşamamış, çocuk sahibi olamamış kişidir. Meyve vermeyen bir ağaç misali kuruyup gitmiştir. Evlenmeyen ve çocuğu olmayan kadınlara, sanki cinsellik sadece evlilik çatısı altında yaşanıyormuş gibi, bu gözle bakılır. Diğer bir yandan, toplumun ahlaki düzeni için dul (eşi vefat etmiş) ya da boşanmış kadın tehlikeli addedilir. Toplum nezdinde bu kadınların kaybedecek bir şeyleri yoktur çünkü evlilik yoluyla bekâretlerini kaybetmişlerdir bir kere. Evli kadınlar kocalarını dul, boşanmış kadınlardan uzak tutmaya çalışır çünkü kontrol edilemez cinsel dürtülerinin olduğu düşünülen bu kadınlar, kocalarını baştan çıkarabilir. Buna paralel olarak, erkekler de onları tehdit olarak algılayabilirler çünkü bu kadınlar eş-

lerini (karılarını) ayartıp iffetsiz işlere sürükleyebilir. Tüm bu toplumsal önyargılar ve koşullanmalar ışığında, kadınların "evlenme ya da evlenmeme, boşanma ve başka çeşitli sağduyulu cinsellik içeren ilişkiler kurabilme" ihtimalleri düşüktür.

Özgür ve sağduyulu üreme seçimi yapma hakkı yani "çocuk sahibi olma veya olmamayı seçme, çocuk sayısına ve ne kadar aralıkla olacağına karar verme ve doğurganlık düzenlemeleriyle ilgili tüm tedavilere tam erişim" kadınların cinselliği yaşarken sahip olmaları gereken bir diğer önemli hak olarak tanımlanır. Kendi kültürümüze baktığımızda, toplumsal düzende evlenmek en temel görevlerden birisidir. Evlilik yoluyla cinsel ilişkiye girme ve çocuk sahibi olma bir kadının toplumsal statüsünü koruması için oldukça önemlidir çünkü kadınların toplumda var olma nedenleri doğurma kapasitelerine indirgendiğinde annelik, kadınlara statü kazandıran en mühim deneyimlerden biri haline gelir (Sancar ve diğ. 2006). Bu yüzden Türkiye'de yaşayan birçok kadın için evlenip çocuk sahibi olmak kaçınılmaz bir örüntüdür. Öyle ki evlendikten sonra bir çocuk sahibi olmanız yetmez, devamını getirmeniz gerekir. İlk çocuğun kazara olmadığını ispatlamak için ikinciyi, hükümet politikalarına uymak için de üçüncüyü yapmalısınız. Bir çift çocuk sahibi *olamadığında* bu problem tıbbi yönünden bağımsız olarak eşlerin yetersizliğiyle ilişkilendirilir. Çocuk sahibi olamayan kişiler hastalıklı olarak görülürken, çocuk sahibi olmayı *tercih etmeyen* kadın ve erkeklerin ise ebeveynlik içgüdüsünden yoksun oldukları hatta ruhsal problemlerinin olduğu varsayılır.

Çocuk sahibi olmanın evliliğin olmazsa olmazı haline geldiği toplumumuzda, çocuk ile beraber "aile" olunduğuna dair yaygın bir kanı vardır. Çocuğun eşler arasındaki ilişkileri düzelteceğine öyle inanılır ki, boşanma arifesindeki çiftlerin çocuk sahibi olarak evliliklerine bir şans daha vermeleri yaygın olarak görülür. Her ayrılık sonucu bir çocuk daha yaparak barışan çiftlerin sayısı azımsanmayacak kadar çoktur. Çocuk sahibi olmanın eşler arasındaki ilişkileri düzelteceğine dair bir diğer yanılgı, çocuğun erkeği eve bağlayacağı inancıdır. Eğer bir erkek eviyle ve eşiyle ilgili değilse, kadınlara "çocuk yapın; çocuk olunca erkeğin kanatları ağırlaşır başka kadınlara uçmaz" şeklinde telkinde bulunulur. Haliyle, evlilik ve çocuk sahibi ol-

mak kadının tercihi olmaktan ziyade, toplumsal bir dayatma haline gelir. Böylelikle, karılık-annelik kadınların asli görevleri olur. Bu koşullar altında, hayatı sadece evlenip çocuk doğurmak olmayan kadınların toplumda kabul görmediğini, hatta hedef gösterilebildiklerini söyleyebiliriz; zira "zamanı gelince" evlenip çocuk sahibi olmayan kadınları "histerik", "evde kalmış", "kız kurusu" şeklinde yaftalamak sık başvurulan bir yöntemdir. Türk Dil Kurumu'nun kadınların cinsel organını –vajinayı– "dölyolu" olarak tanımlaması da bu tarz nitelemeleri besler. Kadın cinsel organının spermin geçtiği yol (dölyolu) olarak betimlenmesi, vajinanın penis olmadan tek başına bir işlevinin olmadığını ima ederek, kadın cinselliğini doğurgan olma kapasitesi üzerinden değerlendirir. Dolayısıyla evlenip çocuk sahibi olmayan kadının vajinası görevini yerine getirmemiş olur. Birçok kadın, çocuk sahibi olma veya olmamayı seçme, çocuk sayısına ve ne sıklıkla doğuracağına karar verme hakkı olarak da bilinen "özgür ve sağduyulu üreme seçimi yapma hakkı"na sahip değildir.

"Cinsel bilginin bilimsel açıdan etik araştırmalar sonucu elde edilmiş olması ve bütün sosyal seviyelerdeki kişilere uygun şekilde yayılması" gerektiğini ifade eden *bilimsel araştırmaya dayalı cinsel bilgi edinme hakkı* ve buna bağlı olarak "doğumdan başlayarak yaşam boyu devam eden bir süreç ve bütün sosyal kurumları kapsaması" beklenen *kapsamlı cinsellik eğitimi hakkı*, Cinsel Haklar Bildirgesi'ne göre cinselliğin sağlıklı bir şekilde yaşanması için gereklidir. Kadınların cinsellikle ilgili bilgi edindikleri kaynakları ve toplumsal pratikleri düşündüğümüzde, cinsel eğitim dediğimiz şey; uyarı, tavsiye ve yasakların ötesine geçememektedir. Günümüzde birçok kadın kendi cinsel organları hakkında bile yeterli bilgiye sahip değildir çünkü genel itibariyle cinsellik kadınlara ayıp, günah ve tehlikeli olarak öğretilir. Makyaj yapan ve sesli gülen kadının etrafındaki erkeklere hafif meşrepliğini sergilediğinin düşünülmesi ve kontrol edilemeyen kadın cinselliğinin toplumsal çatışmaya (fitne)[1] sebep olabileceğine dair inanış, kadın bedenini şeytanlaştırırken, bir yandan da kadın cinselliğini tehlikeli kılan toplumsal mitleri oluşturur.

1. Fitne, kadınların yarattığına inanılan cinsel düzensizliği temsil eder (Mernissi 1975).

Böylelikle, cinsellikle alakalı bilgiler kulaktan kulağa dolaşırken özünden de çok şey kaybeder. Kulaktan dolma bilgilerle cinselliğin hem bedensel hem de sosyal açıdan tehlikeli olabileceğine inanan kadınlar cinselliği korku, utanç ve pişmanlık gibi duygularla ilişkilendirerek kendi bedenlerini ve cinselliği keşfetmekten korkar hale gelirler. Bir diğer problem de bazı kadınlar için ilk cinsel bilgi kaynağının eşleri olmasıdır. Kadınlar, daha kendileri bedenlerini tanımıyorken, evlendikleri adamların cinselliği onlara öğretmeye çalışması çeşitli sorunlara yol açabilir. İlk cinsel birliktelik kadının çalışmadan girdiği bir sınavsa elbette nispeten deneyimli partnerin kopya vermesi ya da geribildirimde bulunması önemlidir ancak kadının kendi bedenini erkeğin geribildirimi üzerinden tanıması bilimsel araştırmaya dayalı cinsel bilgi edinme hakkına aykırıdır. Doğumdan başlayarak yaşam boyu devam etmesi gereken kapsamlı cinsellik eğitimi, kim tarafından ya da hangi kurum aracılığı ile verilirse verilsin, cinsel organların yapısı, işlevi ve fonksiyonu ile ilgili bilgilendirmenin yanı sıra –hatta bu bilgilerden daha da önemli olarak– kadınları kontrol ve baskı altında tutmaya çalışan sosyal ve kültürel çevrenin cinsel sağlık üzerindeki olumsuz etkilerinden kadınları haberdar etmelidir.

Son olarak, cinsel sağlık hizmetlerinin "tüm cinsel endişe, sorun ve hastalıkların engellenmesi ve tedavisinde mevcut ve ulaşılabilir" olması *cinsel sağlık bakımı hakkı* kapsamında tartışılan bir konudur. Sağlıklı olmak için gerekli olan kaynakların toplumda eşitsiz bir şekilde dağılmasından dolayı sağlık hizmetlerinden herkes eşit şekilde faydalanamaz. İşsizlik ve yoksulluk göz önünde bulundurulduğunda, temel sağlık bilgilerine herkesin eşit olarak ulaştığını söyleyemeyiz. Ayrıca, cinsel sağlık hizmetlerine ulaşma konusunda toplumsal cinsiyet de belirleyici olmaktadır çünkü kadınların cinsel sağlık hizmetlerine olan taleplerinde toplumsal cinsiyetten kaynaklanan kısıtlanma, özerk olmama, karar alamama gibi faktörler etkili olmaktadır. Geleneksel kültürün baskın olduğu bölgelerde bazı kadınların hâlâ tek başlarına kadın doğum uzmanına gitmeleri hoş karşılanmadığından, kadınlar cinsel sağlık hizmetlerinden yararlanma konusunda kısıtlamalarla karşılaşır. Ayrıca, kadın cinselliğinin evlilikle başladığı varsayılan ülkemizde, evlenmemiş kadınların cinsel

sağlık hizmetlerine ulaşması da kısıtlanır çünkü bekâr bir kadın, kadın doğum uzmanına gittiğinde kadının bekâreti sorgulanmakta, kadına şüphe ile bakılmaktadır. Bu yüzden evli olmayan birçok kadın ciddi bir sağlık sorunu olmadığı sürece kadın doğum uzmanlarına gitmeyi tercih etmemektedir. Bunlara ek olarak, evli olmayan kadınlar toplum tarafından onaylanmayan sağlık problemleri ile karşılaştıklarında, evlilik dışı oluşan gebeliğin takibini yaptırmada ya da istenmeyen gebeliği sonlandırmaya ihtiyaç duyduklarında hastaneye başvurmaktansa sorunlarını farklı kaynaklara başvurarak çözme eğilimindedir. Çeşitli sebeplerden dolayı hamile olduğunun bilinmesini istemeyen kadınlar, "merdiven altı" tabir edilen muayenehane ve özel kliniklerde kayıt dışı kürtaj yaptırmaktadır. Sırf sosyal yaptırımlardan çekindikleri için sağlıklarını ve hatta hayatlarını hiçe sayan bu kadınların, cinsel endişe, sorun ve rahatsızlıklarını giderecek olan sağlık hizmetlerine kolaylıkla ulaşılabildiklerini ve cinsel sağlık bakım hakkından gerektiği gibi yararlandıklarını söyleyemeyiz.

Kadınların içinde bulundukları sosyal koşullara baktığımızda, birçok cinsel hak ve özgürlükten mahrum edildiklerini görüyoruz. Ülkemizde birçok kadın, cinselliği üreme ve ilişkiyi devam ettirme gibi amaçlarla yaşadıkları için cinsellik gereklilik ve zorunluluktan öteye gidememektedir. Ayrıca cinsel birleşmenin *kadın olmak* ya da *karı-koca olmak* olarak görüldüğünü düşünürsek, kadınlar için cinsel sağlık fiziksel ve duygusal doyuma ulaşmaktan çok, statüye bağlı toplumsal bir talimattır. Dolayısıyla cinsel sağlığın ve kadınların en sık karşılaştıkları cinsel problem olarak bilinen vajinismusun biyolojik gerçekliklerden ziyade, toplumsal süreçlerle açıklanması daha doğru olacaktır.

KADIN CİNSELLİĞİNİN TIBBİLEŞTİRİLMESİ

MODERN TIP, hastalıkları teşhis ve tedavi eden bir kurum olmaktan öte, gündelik hayatı düzenleyen bir güç haline gelmiştir çünkü tıp ilerledikçe hastalıklara çare bulunmasının yanı sıra, insan bedeninin düzenlenmesine dair sınırlar da yeniden çizilmektedir. Kadın cinselliğinin ve kadınların yaşadıkları cinsel sorunların gereğinden fazla tıbbileştirilmesi de, tıbbın toplumsal ilişkileri düzenleyerek kurgulanmış bedenler ve kimlikler yarattığını gösterir. Başka bir ifadeyle, kadınların gündelik yaşantıda karşılaştıkları kısıtlamalarla baş etme çabaları ve bu süreçte verdikleri fizyolojik ya da psikolojik tepkiler, yalnızca tıbbi bir problem olarak algılandığı müddetçe, problemi çözmeye yönelik müdahaleler de yalnızca kadın bedenine/zihnine odaklanmakta ve "kadınlık" olgusunu inşa etmektedir. Ataerkil denetimi sağlamak ve yeniden üretmek için gelenek ve tıbbın yaptığı işbirliği bekâret testleri, himenoplasti (himenin ameliyat ile dikimi), himenektomi (himenin ameliyat ile çıkarılması) ve vajinismus tedavisi gibi bazı tıbbi prosedür ve müdahaleler ile görünür hale gelir. Kadın bedeni üzerindeki bu müdahalelerin ortak özelliği, kadının bedenini yeniden şekillendirerek kadın ve toplum arasındaki ilişkileri düzenlemeleridir. Dolayısıyla, bu bölümde, vajinismusun tanımı, tedavi usulleri ve tıbbileştirilmesinden bahsetmeden önce bekâret muayeneleri, himenoplasti ve himenektomi gibi ataerki ve tıbbın birbirinden beslendiği diğer uygulamalara kısaca değinmek istiyorum.

Bekâret Muayeneleri

Bekâret muayenelerinde toplumsal ön kabuller, hukuk ve tıp sıkı bir işbirliği içerisindedir çünkü oldukça soyut bir kavram olan bekâretin doktorlar tarafından test edilmesi yasal ve fizyolojik bir zemine dayanır. Özellikle cinsel saldırı suçlarında savcı ya da hâkim kararıyla doktorların bekâret muayenesi yapmaları meşruiyet kazanır. Ancak, cinsel saldırıyı kanıtlamanın tek yolu "bozulmuş" bir himen değildir çünkü saldırı öncesinde kadın cinsel birleşme yaşamış olabilir. Tecavüzün bekâret ile hiçbir ilgisinin olmadığı, bakire olmayan kadınların da tecavüze uğrayabileceği açıktır. Himenin varlığı ya da yokluğu cinsel saldırı için geçerli bir ölçüt olmamakla beraber, saldırıya uğradığını himenin yokluğu ile ispatlama beklentisi, saldırıya uğramış ve bakire olmayan bir kadını töhmet altında bırakabilir. Dolayısıyla, genital muayene adı altında bekâret testi yapılması işlevsiz olmakla kalmaz, aynı zamanda kadınları suçlu duruma düşürerek travmatize eder.

Bekâret testlerinin hukuki dayanağının tartışmaya açık olması yetmiyormuş gibi bir de herhangi bir hukuki temele dayanmayan, gayriresmi yollardan yapılan bekâret muayeneleri mevcuttur. Yani bir kadının bakire olup olmaması ile alakalı rapor hazırlama yetkisi yalnızca Adli Tıp Kurumu'na ait olsa da, bekâret muayeneleri hastanelerde ve doktorların özel muayenehanelerinde de yaygın olarak yapılmaktadır. İlk gece "bozuk çıkan" kadının, kocası ya da yakınları tarafından bekâret testi için hastaneye götürüldüğünü duymuşuzdur. Son derece aşağılayıcı olan bu durumda, sırtını bilimselliğe dayayarak bekâret testi yapmayı kabul eden doktor, himen ile bekâreti özdeş duruma getirerek ahlaki yönden yanlı olduğunu gözler önüne serer çünkü aksi halde ispatlanması imkânsız bir olgu olan bekâret, tıbbın sunduğu değerlendirmeler aracılığıyla fiziksel bir varlığa dönüşür.

Kızlık zarını bekâretin ve dolayısıyla namusun bir kanıtı olarak görmek geçmişten günümüze kadar uzanan yanlış bir inanıştan daha fazlası değildir. Doğumda anneden gelen hormonların etkisi ile oluşan kızlık zarı, ergenlik döneminde östrojen hormonunun artma-

sı ile esnek bir hal alır ve yine ergenlik döneminde beden gelişimi ile birlikte açıklığı genişler. Her kadında farklı yapıda olan bu zar, ilk cinsel ilişkide her zaman kanamaya sebep olmamaktadır. Yeteri kadar kayganlığa ulaşma, cinsel ilişkiye hazır olma ve zarın esneme özelliği kanama olmadan cinsel ilişkiye girmeyi mümkün kılar. Yapılan araştırmalar, ilk cinsel ilişki esnasında kadınların yarısından fazlasında kanama olmadığını ortaya koymaktadır. Bu araştırmaların birçoğunun cinsel saldırıya maruz kalmış kadınlar üzerinde yapıldığını belirtmek önemlidir çünkü tahmin edileceği gibi zorla girilen cinsel ilişki şiddet zemini üzerinde gerçekleştiği için daha fazla yaralanma ve kanama ihtimali bulunmaktadır. Yani normal koşullarda sevgi ve şefkat ile hareket edildiğinde, ilk cinsel birleşmede kadında kanama olmaması beklenebilecek bir durumdur (CETAD 2006).

Kabul edilmesi gereken bir konu, bekâretin test edilebilir maddesel bir varlık olmadığıdır. Bekâret muayenelerinde aranan, bekâretin göstergeleridir. Geleneksel kültürümüzde vajina girişindeki zar, bekâretin en önemli işareti olarak kabul edilir ve bakirelik himenin sapasağlam yerinde durması olarak bilinir. Ancak, himenin her kadında farklı bir yapıda olduğunu göz önünde bulundurursak, ilk cinsel ilişkide kanamanın olup olmaması ya da bekâret muayenesi esnasında himenin varlığının tespit edilememesinin kadının geçmiş cinsel yaşantısı hakkında bilgi vermede güvenilir kaynaklar olmadıklarını söyleyebiliriz. Aslında, bir kadının daha önce cinsel birleşme/ilişki yaşayıp yaşamadığını öğrenmenin en güvenilir yolu, bunu kadına sormaktır. Kendi yaşadıklarına kendisinden daha yakın kim şahit olabilir ki? Ancak, burada bekâret testleri bize toplumsal bir gerçeği daha gösterir: Kadınlar kendi adlarına konuşamazlar. Bekâret muayeneleri kadını, bedeni hakkında ve kendi adına konuşmaktan meneder. Kadınların kendi bedenleriyle ilişkili beyanları esas değildir. Bekâret test edilir çünkü kadınların kendi cinsellikleri ile ilgili gerçekleri çarpıtacaklarına ya da gizleyeceklerine inanılır. Halbuki birçok erkek ilk cinsel deneyimleri hakkında hikâyeler anlatırken, etrafındakiler anlatılanların doğruluğunu test etmez. Oysa işin içinde bir kadın olduğunda, bakire olup olmadığını kadının kendisine sormaktansa, elle tutulamaz, gözle görülemez bir olgu olan be-

kâret doktorlar tarafından test edilir ve kadınların sözüne itimat etmek yerine, bekâretin göstergelerini yapay yollardan arayan tıp kurumuna güvenilir. Bekâret olgusu bir kadının vajinal girişinde zarın varlığı ya da yokluğu ile ilişkilendirilmemelidir. Bu algının değiştirilmesinde ve bekâret testlerinin meşruluğunu sona erdirmede doktorlara büyük görev düşmektedir.[1]

Himenoplasti

"Bozulmuş" olan himenin ameliyat ile dikilmesi (himenoplasti) kadın bedeninin ve cinselliğinin hekimler tarafından ahlaki olarak yeniden kurgulandığına dair bir örnektir. Cindoğlu'nun "bekâret ameliyatı" karşısında jinekologların tutumları ve davranışları üzerine on üç kadın doğum doktoru ile yaptığı araştırmada, doktorlar, himenin ameliyat ile dikilmesini ifade etmek için çoğunlukla "onarım" terimini kullanmışlardır. En genel anlamıyla onarım, eski bir yapının ya da düzgün şekilde işlemeyen bir nesnenin bozulmuş yerlerini yeniden yaparak eski ve işlevsel haline getirilmesi demektir. Bekâret evlilik için önemli bir değer olarak kabul edildiğinde, bir kadının evlenmeden önce bekâretinin "bozulması", kadının artık toplumda eskisi gibi işlev göremeyeceğine işaret eder. Evlilik öncesi cinsel deneyimi olan bir kadın, ataerkil bir toplumda "düzgün" olarak var olmak istiyorsa, bir doktor tarafından onarım gerekli hale gelir. Dolayısıyla kadın bedeni ancak tıbbın onarabileceği bir nesneye dönüşür ve bekâret onarım ameliyatı ile birlikte kadınlar ataerkil toplumda kendilerinden beklenen şekilde yeniden var olurlar. Bu ameliyatla sadece zar dikilmekle kalmaz, kadın tekrar "saf" hale gelir ve kızlık zarının yanı sıra ailesinin onuru da onarılır (Cindoğlu 2015).

1. Elbette, cinsel saldırı suçlarında, kadının da onay vermesi koşuluyla, genital muayene yapılabilir ancak genital muayene ve bekâret testinin iki farklı prosedür olduğu ve farklı amaçlara hizmet ettikleri bilinmelidir. Genital muayene, cinsel saldırıya dair herhangi bir bulguya rastlamak için genital bölgenin tamamının incelendiği bir prosedür olurken, bekâret testinde yalnızca himenin yerinde olup olmadığına bakılır ve himenin varlığına göre "kız" ya da "kız değil" ifadesiyle raporlanır. Bu bölümde esas karşı çıktığım, genital muayene adı altında bekâretin test edilmesidir.

Cindoğlu'nun araştırmasında doktorlar, bu operasyona dair düşünceleri itibariyle üç gruba ayrılırlar. İlk gruptaki doktorlar, bakire olmayan bir kadının zarını diktirerek eşine bakire gibi görünmesini aldatmaca olarak gördükleri için operasyonu etik bulmadıklarını dile getirmişlerdir. Bu gruptaki doktorlar, himenin ameliyat ile dikilmesini evlenilecek adama karşı saygısızlık olarak değerlendirirler. Eril düzenin bozulmasına gönlü el vermeyen bu doktorlar, ameliyatı yapmayı reddetmektedir. İkinci gruptaki doktorlar ise, ameliyatın yapılmasında herhangi bir sakınca görmedikleri için kadınların bekâretini onarmada rol aldıklarını söylemişlerdir. Kızlık zarını dikmeyi kadınlara destek olmak için yaptıklarını söyleyen doktorların yaklaşımını "sahte feminizm" olarak adlandıran Cindoğlu, doktorların ameliyatı gerçekleştirmekteki esas motivasyonlarının para kazanma istekleri, yani serbest piyasada ortaya çıkan talebi karşılama olduğunu vurgulamaktadır. Son olarak, bazı doktorlar bu ameliyatın yapılmasında bir sakınca görmediklerini ama yapmayı tercih etmediklerini bildirmişlerdir. Ancak, ameliyatı yapmayı reddeden bu doktorlardan hiçbiri, kadın bedenine böylesi bir ataerkil müdahalenin aslında kadının aleyhine işleyeceğini belirtmemiştir. Ameliyatın reddedilmesi ya da etik olmayışı, yalnızca kocayı aldatma argümanı altında konuşulmuştur. Bu açıdan bakıldığında, nesnellik ve bilimsellik ilkeleriyle hareket eden tıp kurumunun, kültürel kabulleri desteklediği ve yeniden ürettiğini söyleyebiliriz. Bu haliyle, bir kurum olarak tıp ve tıbbın uygulayıcısı olarak doktorlar kadın bedeninin ve cinselliğinin kontrolünde önemli bir rol üstlenmektedir.

Himenin ergenlikten önce küçük kız çocuklarını bazı enfeksiyonlara karşı koruduğuna dair bir inanış olsa da, ergenlikten sonra hiçbir işlevi olmadığında doktorlar dahil herkes hemfikirdir. Öyleyse, "kızlık zarı onarımı" ameliyatlarında, zaten işlevi olmayan kızlık zarı tekrar yapay olarak oluşturularak aslında inşa edilen şey bekârettir. Yani bu operasyonla bekâretin göstergeleri yapay yollardan yaratılır. Kızlık zarının ameliyat ile dikimi kadınlık algısını şekillendirmekle kalmaz, aynı zamanda ilk cinsel birleşme sonucunda her kadında kanama olduğuna dair toplumsal beklentinin tıp kurumu tarafından da onaylandığı anlamına gelir. Böylelikle ilk ilişkide kanama olması biyolojik bir zemine de oturtularak toplumsal yönü gö-

rünmez kılınır. Hal böyle olunca, ilk gece kanaması olmayan kadınların yaka paça hastaneye taşınmaları da normalleşir.

Himenoplasti, devlet hastanelerinde yalnızca cinsel istismar ve travma gibi özel durumlar sonucunda yaşanan "bekâret kaybı" nedeniyle uygulanır. Bu durumların da mahkeme önünde kanıtlanmış olması gereklidir. Devletin cinsel saldırı sonucu "bozulan" kızlık zarının diktirilmesine verdiği destek, bekâretin himen odaklı değerlendirildiği gerçeğinin bir yansımasıdır. Bu bakış açısına göre, evli olmayan bir kadının bekâretini kaybetmesinin tek sebebi, cinsel saldırıya uğramış olmasıdır. Kendi özgür iradesiyle cinsel ilişkiye girmiş ya da evlenme vaadiyle bir erkek tarafından kandırılarak bekâretini kaybetmiş kadınlar, hayatta kalma stratejisi olarak veyahut evlilik piyasasındaki değerlerini artırmak için bu ameliyata başvururlarsa, devletten olumsuz yanıt alacaklardır çünkü bu kadınlar devletin gözünde kızlık zarı onarımını hak etmezler. Neyse ki bu durumda olan çaresiz kadınların imdadına özel klinikler yetişir. Fahiş fiyatlarla yapılan operasyonlar sonucunda kadınlar bakire statüsünü yeniden kazanmaktadır. Kızlık zarı üzerinden ticaret yapan doktorlar bekâret onarım ameliyatının az maliyetli ve düşük riskli ama yüksek ücretli olmasını gizlilik savıyla açıklamaktadır. Gizli olduğu için yüksek ücreti bu operasyon için reva gören doktorlardan biri kendini, "Bir yalanı saklayıp yaratmanın ve olası bir suçluluk nedeniyle acı çekmenin bir bedeli olmalı" diyerek savunmaktadır (Cindoğlu 2015: 130). Bana kalırsa gizliliğe ilaveten bir de çaresizlik kadınların bu ameliyatları yüksek ücretli de olsa yaptırmalarına sebep olmaktadır.

Himenektomi

Himen, diğer adıyla kızlık zarı, vajen girişinden 1-1,5 cm içeride bulunan, mukoza yapısına sahip ince bir örtü niteliğindedir. Bu ince örtünün ortası âdet kanının dışarı atılması için açık ve deliktir; dolayısıyla bilinenin aksine bu zar, vajina girişini tamamen kapatmaz. Ancak, himenin yapısı her kadında farklılık gösterir ve "imperfore himen" olarak bilinen yapıda, vajina girişi tamamen kapalıdır. Doğuştan kapalı bu zar türüne sahip kızlarda âdet kanaması dışarı atılamaz ve himenin arkasında giderek artarak vajina içinde birikir. Oldukça

ağrılı bir durumdur ve himenin cerrahi bir müdahale ile açılması gerekir. Doğumsal bir anomali olan kapalı himen tedavisinde himenektomi (kızlık zarının kesilerek çıkarılması) veya mini insizyon sonrası foley sonda uygulaması gibi cerrahi teknikler kullanılır (Acar ve diğ. 2007). Vajinayı örten kızlık zarının bir kısmının genellikle artı şeklinde kesilerek çıkarılması (himenektomi), problemin giderilmesinde oldukça basit ve güvenilir bir yöntemdir. Bu ameliyatta vajina içerisinde biriken kan enfeksiyona yol açmaması için temizlenir ve operasyon sonrasında vajina girişinde artık açıklık olan genç kız rahatlıkla âdet görebilir. Bu tedavi yöntemi hasta ve doktorlar açısından son derece başarılı sonuçlar vermesine rağmen, himeni ortadan kaldırdığı için operasyonla da olsa bekâretin bozulması anlamına gelebilir. Bu sebeple, Türkiye'de kapalı himen operasyonu geçiren genç kızlara, "kızlık zarı tıbbi nedenlerden dolayı açılmıştır" ibaresi bulunan bir rapor verilmektedir (Ergün 2019: 31). Raporun çıkış noktası her ne kadar kadının geleceğini güvence altına almak gibi görünse de, himenin yokluğunu bu şekilde açıklamak, bekâret olgusunun tıp kurumu tarafından da himenle özdeş tutulduğunu, himenin yapısına bakılmaksızın her kadının ilk cinsel birleşmede kanaması gerektiğine ilişkin biyolojik beklentiyi ve evlenmemiş kadınların bakire olması gerektiğine dair toplumsal ön kabulleri besler.

Himenin ameliyat ile çıkarılmasının sorun olabileceği ülkemizde, kapalı himenin tedavisinde alternatif çözümler bulunmuştur. Konya Selçuk Üniversitesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Bölümü' nde öğretim üyesi olan bir grup doktor, bekâretin ameliyat ile "bozulmadığı" alternatif bir yöntem geliştirmişlerdir. Bu yöntemde, basit insizyon (küçük kesi) ile himenin yapısal bütünlüğüne zarar vermeden yapay vajinal açıklık oluşturulur. Zarda açılan ufak deliğin sonradan kapanmaması için genç kıza iki hafta boyunca sonda takılır ve iki hafta boyunca ameliyat edilen bölgeye uygulaması için östrojenli krem reçete edilir. Sonda çıkarıldıktan sonra ise deliğin tekrar kapanıp kapanmadığından emin olmak için genç kız altı ay boyunca belirli aralıklarla doktor kontrolüne gelir. Ancak bu uygulama sonrasında problemin tekrar etme olasılığı, yani vajinal girişin tekrar zarla kapanması, himenin kesilerek çıkarıldığı yönteme kıyasla daha yüksektir (Şahin ve diğ. 2013). Ayrıca genç bir kız için iki hafta bo-

yunca vajinasında sonda ile yaşamak ve işlem uygulanan bölgeye östrojenli krem uygulayarak zarın tekrar kapanmamasını sağlamaya çalışmak himenektomiye göre daha zahmetli, meşakkatli ve sancılı bir süreçtir. Dolayısıyla, bekârete zarar vermeme iddiasıyla ortaya çıkan bu tedavi yöntemini esas başarılı kılan, kızlık zarının yapısal bütünlüğü tam olarak bozulmadığı için hastanın bakire statüsünü korumuş olmasıdır.

1996 ve 2006 yılları arasında Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi' nde kapalı himen tanısı almış 65 genç kızda uygulanan bu yöntem, oldukça başarılı sonuçlar verdiği yönünde değerlendirilmiştir çünkü operasyondan sonra bu kızlar tekrar bakire olarak evlerine dönmüşlerdir. Ancak, kızlardan ikisinin ameliyat ile muhafaza edilen ve iki hafta boyunca sonda ve krem ile desteklenip açık kalması istenen himenleri bir süre sonra tekrar kapanmıştır. Araştırmayı yürüten doktorlar bu durumu, kızların östrojen kremini gerektiği gibi kullanmamış olma ihtimallerine bağlamaktadır. Doktorların bu konuda bilimsel bir açıklamaları olmadan sadece genç kızların kremi doğru kullanmadıklarına inanmaları, ameliyatın teknik başarısızlığının kadınlara mal edildiğini düşündürmektedir. İlk cinsel birleşmede kanama fantezisini erkeğe yaşatmak için çekilen onca eziyet, genç kız için zaten çekinilen bir durumu daha da zorlaştırmaktadır. Ayrıca, bu yöntem ile vajina girişinde açılan ufak delik ilk cinsel birleşmede kadının zorlanmasına hatta acı çekmesine sebep olabilir ki yöntemi geliştiren ekibin başındaki jnekolog Ali Acar da kendisiyle yapılan röportajda, durumu şu sözlerle itiraf etmektedir: "Hastalara zaten söylüyoruz bunu. Eğer ilk gece ilişkide zorlanırsanız zorlamayın. Eşinizle beraber gelin. Zaten kızlık zarının olduğu kesin. Biz eşinize açıklar ve açarız diyoruz" (Ergün 2019: 33). İlk gecede zorluk ve acı çeken kadın hastaneye başvurduğunda bile kadının değil eşinin rahatlatılmaya çalışılması, tıp ile ataerkinin yaptığı işbirliğini göstermektedir.

Jinekolog Ali Acar, kendisiyle yapılan bir röportajda, kendisine bu yöntemi bulduranın, kapalı himen teşhisiyle hastaneye başvuran bir genç kızın babasının, "kızlık zarı çok önemli, belki kızdan daha önemli... Ama başka çaresi yoksa da, kız tamamen açılsın" demesi olduğunu bildirmiştir (Ergün 2019: 31). Görüldüğü gibi kadınların

karşılaştıkları sağlık problemlerinde doktorların alternatif çözüm aramalarındaki itki, kültürel beklentiler ve ataerkil dayatmalardır. Bunu da en güzel açıklayan, tedaviye karar verenin çoğunlukla ebeveynler olmasıdır. Hastalık genellikle adölesan döneme kadar tanı alamadığı ve en sık tanı aldığı yaşlar 11-15 olduğu için hastanın tedavi planına ilişkin kendi adına karar verme olasılığı düşüktür. Bu da küçük yaşlarda bir hastayı tedavi eden hekimin rolünü sorgulatmaktadır. Bu çocuklar, rızalarını almak için uygun yaşa henüz ulaşmadıklarından, doktorun aileyle ve geleneklerle işbirliği içinde bu işlemi yapması, kendi dini ve kültürel inançlarını da bir bakıma harekete geçirdiğini gösterir çünkü bu ameliyatı kadınların iyiliği için yaptığını iddia eden doktorlar uygulamalarına toplumsal yargı ve değerleri dahil etmektedir. Dolayısıyla, tamamen değerlerden arınmış tıbbi teşhis ve müdahaleden bahsetmemiz pek mümkün olmaz. Kadın bedenine ilişkin bu müdahalede doktorlar, kadını dezavantajlı konuma iten değerlerle işbirliği içinde, var olan düzeni devam ettirmektedir. Oysaki bir bilim insanı olarak doktorun yapması gereken nesnellik, bilimsellik ve tarafsızlık ilkeleri doğrultusunda himenin bekâretin göstergesi olmadığını ve himenin bekâreti "simgelemek" dışında hiçbir fiziksel fonksiyonunun bulunmadığını belirtmektir. Bu operasyonda açıkça görüldüğü gibi, hiçbir işlevi olmayan zarı korumakla doktorlar aslında bekâret olgusunu yapay olarak yaratmaktadır.

Vajinismus

Vajinismusu tıp literatürüne kazandıran Amerikalı jinekolog James Marion Sims, kadın hastalarının vajinal penetrasyon ile ilgili yaşadıkları duruma neden vajinismus adını uygun gördüğünü şu sözlerle açıklamıştır:

> Orbicularis palpebrarum kasının, büyük bir süpersensitiviteyle veya ışığa hassasiyet nedeniyle ağrılı ve istemsiz kasılmasını blefarismus veya bleferospazm terimiyle açıklarız. Laringismus terimiyle de, striduar nefes alımıyla rima glottidis'in spazmodik daralmasını adlandırırız. Ve vajinismus terimiyle, vajina ağzının, böylesine bir süpersensitiviteyle koitusa tam bir engel oluşturacak şekilde istemsiz olarak spazmodik kapanışını adlandırmayı öneriyorum (Sims 1862: 116, akt. Erden 2009: 36).

Kadınların vajinal birleşme esnasında yaşadıkları zorlukların niçin vajinismus olarak adlandırıldığını araştırırken karşılaştığım bu gerekçe karşısında, "blefarismus" ve "laringismus" terimlerini de araştırmak durumunda kaldım çünkü penisin vajinaya girmesinde yaşanan güçlük bu iki tıbbi duruma benzetilmişti. Ulaştığım bilgilere göre blefarismus, göz kapağının istemsiz bir şekilde kasılması, göz kırpmanın anormalleşmesi ve göz kapağı seğirmesi; laringismus ise gırtlak kaslarının aniden ve istemsiz bir şekilde kasılması şeklinde tanımlanır. Bu iki tıbbi durumdan hareketle vajinismus ise, "vajina ağzının, koitusa tam bir bariyer oluşturacak hassasiyetle istemsiz spazmodik kapanışı" şeklinde açıklanmaktadır. Sims bu durumda, vajina girişini çevreleyen kasların (vajinal sfinkter) hassasiyet (hipersensitivite) ile aniden ve istemsiz kasılmasının (spazm) vajinismus olarak adlandırdığı hastalık için ayırt edici (patognomonik) olduğunu söyler. Bu açıklamaya baktığımızda, kadınların cinsel birleşme ile ilgili yaşadıkları zorlukları tanımlarken tıbbın, kadınların yalnızca vajinal kaslarına gönderme yaptığını ve problemin ortaya çıkmasında önemli rolü olan birçok değişkeni göz ardı ettiğini rahatça kavrayabiliriz. Bu tanımlamanın üzerinden neredeyse yüz elli yıl geçmiş olmasına rağmen, günümüzde kullanılan uluslararası tanı ve sınıflandırma sistemlerinde de vajinismusun benzer bir şekilde spazm ve penetrasyon odaklı açıklandığını görebiliriz.

Uluslararası tanı ve sınıflandırma sistemlerinin vajinismus tanımlarını incelemeden önce, tıbbı resmi olarak yatak odasına taşıyan jinekolog William Masters ve seksolog Virginia Johnson'ın (1966) on iki yıl süren laboratuvar araştırmaları sonucunda, insan vücudunun cinsel uyaranlara karşı verdiği fizyolojik tepkileri sınıflandırdıkları "cinsel yanıt döngüsü"nden kısaca bahsetmek istiyorum. Masters ve Johnson, laboratuvar ortamında nesnel ölçüm yöntemlerini kullanarak cinsel yanıt sürecinin tüm evrelerini kayıt altına almışlardır. Araştırmanın sonuçlarına göre, insan vücudunun cinsel uyaranlara verdiği fizyolojik tepkiler *uyarılma*, *plato*, *orgazm* ve *çözülme* olarak dörde ayrılır. Bu modele göre her bir fazda verilen fizyolojik tepkiler ve buna bağlı olarak kadın bedeninde oluşan değişiklikler aşağıdaki gibidir:

Uyarılma evresi: Herhangi bir cinsel çağrışım sonucu hissedilen heyecanla beraber ortaya çıkan cinsel uyarılma evresidir. Bu çağrışım fiziksel olabileceği gibi zihinsel de olabilir. Bu evrede kadınlarda vajinada ıslanma ve genişleme, labia majörlerin (büyük dudaklar) çapında artış, labia minörlerde (küçük dudaklar) kalınlaşma ve genişleme, klitorisin başında büyüme ve rahmin gövdesinde yükselme meydana gelir. Bu evrenin süresi cinsel uyarana bağlı olarak değişebilir ve uyarılmanın sürmesiyle beraber plato fazına girilir.

Plato evresi: Cinsel gerilimin giderek arttığı ve hazzın orgazma dönüşmesine kadarki zamandır. Bu evrede büyük dudaklarda gözle görülür bir değişiklik olmazken, küçük dudakların rengi koyu kırmızıya dönüşür. Bir önceki evrede başında büyüme ve gövdesinde genişleme olan klitoris, büzülerek geri çekilir. Vajinanın dış kısmında genişleme olurken, rahim pelvis içerisinde tam anlamıyla yükselir. Bunların dışında, memelerin areolalarında büyüme ve damarlarda belirginleşme gözlenir. Bu evrenin sonunda orgazm fazına geçilir.

Orgazm evresi: Bu evre, diğer üç evreye kıyasla hazzın en yoğun yaşandığı ancak süre olarak en kısa süren evredir. Vajinanın dış 1/3'lük kısmında ritmik 3-15 defa kasılma yaşanır. Bu bölgedeki kasılmalar, vajina etrafındaki kaslar ile vazokonjesyon (damarların kanla dolması hali) sonucu büyüyen dokuların ritmik kasılmaları sonucu ortaya çıkar. Orgazm sadece pelvik bölgeyle sınırlı değildir; beyin dalgalarında oluşan değişikliklerden dolayı bedenin farklı bölümlerinde kasılmalar oluşabilir.

Çözülme evresi: Kadında orgazm olduktan sonra –orgazmın yaşanmadığı durumlarda plato evresini takiben– yaşanan gevşeme dönemidir. Cinsel uyarılmayla başlayıp bu evreye kadar devam eden genital ve tüm bedendeki fizyolojik değişiklikler, bu evreyle beraber ortadan kaybolur. Vajinada oluşan genişleme, büyük dudakların çapındaki artış ve yassılaşma, küçük dudaklardaki genişleme ve renk değişikliği, rahimdeki yükselme dakikalar içinde ortadan kalkar ve beden uyarılma evresinden önceki haline döner.

Bilimsel yönelimi olan ilk seks terapist olarak kabul edilen Helen Singer Kaplan, Masters ve Johnson'ın dört aşama ile sınıflandırdıkları cinsel yanıt döngüsünü klinik açıdan yeniden değerlendire-

rek, üç aşamalı cinsel yanıt modelini ortaya koymuştur. Kaplan'a (1974) göre, Masters ve Johnson'ın sınıflandırması çeşitli psikolojik ve bilişsel faktörleri göz ardı edip sadece fizyolojik reaksiyonlara odaklanmaktadır. Buna karşılık Kaplan, cinsel yanıtta önemli rol oynadığını düşündüğü psikolojik ve bilişsel faktörleri de dahil ederek oluşturduğu modelde, cinsel uyaranlara verilen fizyolojik ve psikolojik reaksiyonları *cinsel istek*, *uyarılma* ve *orgazm* olarak sınıflandırmaktadır. Böylece, cinsel yanıtın ortaya çıkmasında ve sürdürülmesinde etkili olan motivasyonel faktörler de cinselliğin ve cinsel işlevin tanımlanmasına dahil edilmiştir.

Masters ve Johnson'ın geliştirdiği ve Kaplan'ın revize ettiği cinsel yanıt döngüsü, *Hastalıkların Uluslararası Sınıflaması* (ICD) ve *Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel Elkitabı* (DSM) gibi uluslararası klinik tanı ve sınıflandırma sistemlerinin cinsel işlev bozuklukları (CİB) alt kategorisine temel oluşturmuştur. Masters ve Johnson'a göre cinsel işlev bozukluğu, cinsel yanıt döngüsünde cinsel uyarılmaya ve/veya doyuma ulaşmada yetersizliğe yol açabilecek herhangi bir aksamadır. Bu tanıma bağlı olarak, bahsedilen döngünün herhangi bir evresinde bozulma meydana geldiğinde cinsel işlev bozukluğu yaşanacağı öne sürülmektedir ve her bir evreye denk düşen farklı cinsel problemler mevcuttur.[2] Dünya Sağlık Örgütü tarafından 1992'de yapılan sınıflandırmada (ICD-10), cinsel işlev bozuklukları; cinsel istek azlığı ya da kaybı, cinsel tiksinti bozukluğu, genital yanıt eksikliği (yetmezliği), orgazmik disfonksiyon, organik olmayan vajinismus, organik olmayan disparoni (penetrasyon sırasında ağrı) ve aşırı cinsel dürtü olarak gruplandırılmaktadır. Bu sınıflandırma sistemi içerisinde vajinismus, "kadının olmasını arzu ettiği halde penis, parmak ve/veya başka bir nesnenin vajinaya girişine sürekli veya yineleyici bir biçimde izin verememe zorluğu" olarak tanımlanmıştır. Sıklıkla altta yatan fobik kaçınma, istemsiz pelvik kas kasılmaları ve ağrı beklentisi/korkusu/deneyimi vardır (Dünya Sağlık Örgütü 1992).

2. Vajinismus ve disparoni gibi cinsel ağrı bozuklukları altında tanımlanan hastalıklar, teknik olarak cinsel yanıt döngüsünden bağımsız olarak ortaya çıksa da, bu iki hastalığın teşhisinde ve tedavisinde de yine cinsel yanıt döngüsünün işleyişi göz önünde bulundurulmaktadır.

Amerikan Psikiyatri Birliği ise *Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel Elkitabı*'nda (DSM-IV-TR), cinsel fonksiyon bozukluklarını; cinsel istek bozuklukları, cinsel uyarılma bozuklukları, orgazmla ilgili bozukluklar, cinsel ağrı bozuklukları, genel bir tıbbi duruma bağlı cinsel işlev bozukluğu, madde kullanımının yol açtığı cinsel işlev bozukluğu ve başka türlü adlandırılamayan cinsel işlev bozuklukları olarak sınıflandırmaktadır. DSM-IV-TR'de vajinismus özgül bir kadın cinsel işlev bozukluğu olarak tasnif edilmiş ve cinsel ağrı bozuklukları alt kategorisine dahil edilmiştir. Vajinismus için temel tanı ölçütü "vajinanın dış üçte birindeki kaslarda cinsel birleşmeyi (koitus) engelleyecek biçimde, yineleyici bir biçimde ya da sürekli olarak istem dışı spazmın olması" olarak belirlenmiştir (APA 2000).

Cinsel işlev bozukluklarının tanı kriterinde yapılan bazı değişikliklerden dolayı 2013'te vajinismus, *Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel Elkitabı*'nda (DSM-V) disparoni ile beraber "genital pelvik ağrı/penetrasyon bozukluğu" kategorisi altında tanımlanmıştır. Buna göre vajinismus; "vajinal ilişki/penetrasyon sırasında belirgin bir zorluk, vajinal ilişki/penetrasyon sırasında belirgin vulvavajinal ya da pelvik ağrı, vajinal penetrasyonda vulvavajinal veya pelvik ağrı konusunda belirgin bir korku ya da anksiyete, vajinal penetrasyon teşebbüsü sırasında pelvik kasların belirgin bir şekilde kasılması/gerilmesi" olarak tanımlanır. Bu belirtilerden bir ya da daha fazlasının yaklaşık altı ay boyunca sürekli/tekrarlayan şekilde yaşanması ile vajinismus tanısı konulmaktadır.

Vajinismus Tedavisi

1861 yılında yazdığı bir makale ile vajinismusu tıp dünyasına tanıtan Sims, aynı makale içerisinde beş vaka üzerinden vajinismusun tedavisini de açıklamıştır. Vajinal girişteki istemsiz kasılmalara, himenin dış yüzeyi ve çevresindeki aşırı hassasiyetin neden olduğunu söylemiş ve himenektomi –himenin ameliyat ile kesilerek çıkarılması– sonrasında vajinanın genişletilmesiyle (vajinal dilatasyon) bu bölgedeki aşırı hassasiyetin ortadan kalkacağını öne sürmüştür. Sims'in bu iddialarına destek veren jinekologlar, birçok değişik se-

bepten ortaya çıkan vajinal kasılmaları patolojik olarak değerlendirerek problemin çözülmesi için himenektomiyi şart koşmuştur. Vajinismusa karşı bu ilk yaklaşım ve tedavi şekli, ABD'de bazı tıp uzmanları tarafından sorgulanmadan kabul edilmesine rağmen, Avrupa'da tartışma konusu olmuştur. Himenin ameliyatla çıkarılmasının vajinismus tedavisi için uygun bir yöntem olmadığını düşünen jinekologlar, Sims'in vajinismusu tanımlarken kullandığı "blefarismus" ve "laringismus" benzetmesine gönderme yaparak, nasıl ki blefarismusta göz kapakları cerrahi müdahale ile yerinden çıkarılmıyorsa ya da laringismusta ses telleri kesilmiyorsa, vajinismusun tedavisinde de himenin ameliyatla çıkarılmaması gerektiğini söylemişlerdir.[3]

Yine aynı yıllarda, Sims'in yaklaşımı "kanlı bir çözüm" olduğu için eleştirilmiş, himenektomiye alternatif olarak aşağıdaki gibi "kansız" bir tedavi yöntemi sunulmuştur:

> Öncelikle cinsel ilişki engellenmeli ve vajina sık uygulanan sıcak banyolar, sıcak Goulard ekstresi losyonu uygulaması ve konstipasyon halinde laksatifler kullanılarak inşamasyondan arındırılmalı; sonrasında gümüş nitrat solüsyonu ve belladona içeren vajinal suppozituvarlar uygulanmalıdır. Bu uygulamalardan sonra konik bir spekulum ile ilk seferlerde ağrılı olabilecek dilatasyon işlemi gerçekleştirilmeli ve bu sırada sıcak banyolar ve suppozituvarlara devam edilmelidir. (Scanzoni, akt. Erden 2009)

Sunulan bu tedavi yönteminin, tıpkı himenektomi gibi tedavide yüzde yüz başarılı olacağı öne sürülmüştür. Açıkça görüldüğü gibi, kadınların cinsel birleşmede yaşadıkları güçlük vajinismus adıyla tıbbileştirilerek, jinekologlar tarafından tedavi edilebilecek bir hastalık kategorisi haline gelmiştir. 19. yüzyılın sonundan itibaren vajinismus her ne kadar daha çok psikiyatrinin konusu olmuş olsa da, bahsedilen jinekolojik müdahaleler günümüzde vajinismusun tedavisinde hâlâ kullanılmaktadır.

Yirminci yüzyılın başlarında Freud cinselliği insan psikolojisi ve psikiyatrik bozuklukların gelişimiyle ilişkilendirdikten sonra, vajinismus farklı bir zeminde tartışılmaya başlanmıştır. Psikanalitik yaklaşım, penisin vajinaya girme girişiminde kadının kasılmasına

3. "The Cure of Barrenness" (1866), akt. Erden 2009.

sebep olan ruhsal yapının bilinçdışı sürecini anlamaya çalışır. Bu yaklaşıma göre, bilinçdışı çatışmaların merkezinde çoğu zaman, cinsel davranıştan zarar görmeye ilişkin korku ile karşı cinse, yani erkeğe karşı hissedilen kıskançlık ve düşmanlık duyguları bulunmaktadır. Dolayısıyla, bu dönemde etiyoloji, penis hasedi ve erkeği kastre etme arzusu gibi psikodinamik formülasyonlarla açıklanmış; cinsel birleşme esnasında vajinayı çevreleyen kaslarda ortaya çıkan ani ve istemsiz kasılmalar, ağrıya karşı duyulan korkunun fobik bir tepkisi olarak değerlendirilmeye başlanmıştır. Buna bağlı olarak da yakınmaları ortadan kaldırmak için himeni ameliyatla çıkarmak ve sonrasında vajinayı genişletmeye çalışmaktansa, kadının fobik tepkisini ortadan kaldıracak psikoterapinin üzerinde durulmuştur.

Vajinismus 1970'li yıllara kadar daha çok psikanalitik çerçevede değerlendirilmiş ve tedavisi psikodinamik yaklaşımlarla mümkün olmuştur. 1970'lerden sonra ise, Masters ve Johnson'ın laboratuvar çalışmaları sonucunda elde ettikleri veriler ışığında geliştirilen davranışsal yönelimli cinsel terapiler ile vajinismus tedavisinde oldukça "başarılı" sonuçlar elde edilmiştir. Bu olumlu sonuçların da etkisiyle, 20. yüzyılın ikinci yarısı itibariyle vajinismus tedavisi bilişsel davranışçı yöntemlerin de dahil edildiği psikoterapötik yaklaşımlarla yapılmaktadır. Bahsedilen farklı jinekolojik ve psikiyatrik yaklaşımlar ile birlikte bazı tıbbi ve terapötik müdahaleler ortaya çıktıkları zamandan itibaren tamamen yok olmamış, günümüzde hâlâ süregelmiştir. Dolayısıyla vajinismusta güncel tedavi yaklaşımları çeşitlilik gösterir. Cinsel Eğitim ve Araştırma Derneği (CETAD) kadın cinselliği üzerine yayınladığı bilgilendirme raporunda, vajinismusta uygun olmayan yaklaşımları ve bu yaklaşımların etkili olma durumlarını aşağıdaki gibi sıralamıştır:

Hymenektomi: Kızlık zarının operasyonla alınması. Etkisizdir. Vajinismusun kızlık zarıyla bir ilişkisi yoktur ve sorun çözülmez hatta birleşmeye yönelik korkular pekişir.

Uyuşturucu pomatlar: Yararsızdır. Duyusal anesteziyle kadında uyarılma engellenir, ayrıca ikincil olarak cinsel isteksizlik eklenir. Erkekte uyarılma engellenerek, ereksiyon sorunları eklenir.

Alkol alımı: Yarasızdır.

Kaygı giderici ve antidepresan ajanların kullanımı: Yararsızdır.

Sıcak su banyosu, anestezik pomatlar, ağrı kesiciler, sıkıntı gidericilerin birlikte kullanımı: Vajinismusta yararsızdır, sadece cinsel birleşme korkusu olan ama vajinal kaslarda kasılma olmayan vakalarda telkin yoluyla geçici düzelmeler görülebilir.

Tek seanslık çözüm önerileri: Çeşitli kaygı giderici, ağrı kesici, uyku veren ilaçlar ve kayganlaştırıcı maddeler verilerek, telkin eklenerek, muayenede, bazen doktorun yanı başında cinsel birleşmeye zorlanma. Etkisiz daha önemlisi bilimsel olmaktan uzak ve tıp ahlakına uygun değildir.

Fonksiyonel elektrik stimülasyon –biofeedback yöntem –, pelvik taban egzersizleri ve invitro duyarsızlaştırma teknikleriyle laboratuvar ortamında vajinadaki kasılmanın giderilmeye çalışılması: Etki çok sınırlıdır. Vajinismustaki birleşme korkusu aynı kalır.

Vajinal botulinum toksini uygulaması (botoks): Vajendeki kasılma geçici olarak azalır/kaybolur. Ortalama üç ayda botoksun etkisi geçeceğinden vajinismus yeniden ortaya çıkar. Birleşme korkusu aynı kalır.

Genel anestezi altında cinsel birleşme: Giriş başarılıdır, genel anestezi altında birleşme gerçekleşir. Sonraki birleşmeler için yine ameliyathane, yine anestezi gerekir. Kadın için travmatiktir. Erkek için de travmatik. Çok az erkek ameliyathane koşullarında uyarılıp, uyuyan biriyle ilişki kurabilir. Etik değildir. (CETAD 2006: 49)[4]

Vajinismusun Tıbbileştirilmesi

Vajinismus tedavisinde yanlış ve etik olmayan bazı tedavi yöntemlerinde açıkça görüldüğü gibi tıbbi çerçevede değerlendirildiğinde sağlıklı cinsellik vajinal penetrasyona indirgenmekte ve otomatik bir hal almaktadır. Bahsedilen tedavi yöntemlerinde, kadının odaklanılan bölgesi –vajinası– kadının kendisinden ve bireysel deneyimlerinden daha çok göze çarpmaktadır. Problemin nedenini bedene indirgeyen ve çözümü pomat, ameliyat, botoks ve sıcak su uygulama-

4. CETAD'a göre vajinismus azalmış cinsel istek bozukluğu, cinsel tiksinti bozukluğu, cinsel uyarılma bozukluğu, orgazm bozukluğu ve ağrılı cinsel ilişki (disparoni) gibi kadın cinsel işlev bozuklukları arasında tedaviye en iyi ve en kısa sürede yanıt veren sorundur. CETAD'ın önerdiği terapi modeline göre vajinismusun tedavisi bilişsel davranışçı çift ve aile terapisi çerçevesinde sürdürülmelidir. Vajinismusun yalnızca kadının problemi olarak görülmediği bu terapilerde, cinsellikle alakalı yanlış inanışlarının düzeltilmesi, cinsel organlar ve cinsel sağlık hakkında hem kadının hem de erkeğin bilgilendirilmesi, çiftin genel ve cinsel iletişim becerilerinin geliştirilmesi ve çifte yeni cinsel becerilerin öğretilmesi amaçlanır.

sında arayan tedaviler ya da sorunu kadının zihninde konumlandırıp hipnoz, anestezi, alkol ve ilaca dayanan terapiler problemi çözmede başarılı gibi görünse de aslında bulunan çözümler tam bir yanılgıdır çünkü problemin kaynağı ortadan kaldırılmadan istenmeyen fiziksel tepkiler tersine çevrildiğinde, penis vajina ilişkisi sadece mekanik olarak gerçekleşebilir. Daha da kötüsü, yukarıda bahsedilen uygulamaların birçoğu kadınların, bazı durumlarda eşlerinin de, beden bütünlüğünü ihlal etmektedir. Dolayısıyla vajinismus tedavisinde etik olmayan tedavi usulleri ve uygulamalarla problem yaşayan kadınlar travmatize olmaktadır.

Vajinismusun fiziksel bulgularının olduğu malum, ancak tıbbi müdahalelerle fiziksel bulgulara yapılan aşırı vurgu problemin sosyokültürel yönlerini görünmez kılarak cinsel sağlık ve hastalık arasında keskin bir çizgi çizer. Aslında daha çok toplumsal süreçlerle ilgisi olan vajinismus, biyoloji, fizyoloji ve ruhsal süreçlerle fazlasıyla ilişkilendirilerek tıbbi bir nitelik kazanmaktadır. Toplumda hüküm süren çifte standartları ve ikili ilişkilerde yaşanan problemleri dikkate almayıp, sadece davranışsal uyarlamalar yapma hedefinde olan cinsel terapiler, vajinismusun ya fizyolojik bir problemden kaynaklandığını ya da kadınların "kafasında" (ruhsal bir problem) olduğunu düşünerek hareket ederler. Dahası, bu bakış açısının sadece araştırmacı ve uygulamacılara ait olduğu söylenemez; tıbbın ürettiği bilgi, kategorilerin bilimsel kriterlere göre belirlendiği iddiasına dayandığı için insanlar tarafından tek gerçeklik olarak kabul görür. Bu tür söylem ve uygulamalar akademik tartışma ve terapötik müdahaleleri aşarak kadınlar tarafından içselleştirilebilir. Bilimsel bilgiye sahip olduğunu iddia eden tıp ve psikoloji gibi farklı disiplinlerden araştırmacı ve uygulamacıların ürettiği cinsel sağlık/hastalık gibi kavramlar genellikle hiç sorgulanmadan kolayca kabul görür. Böylece, kadın cinselliğinin denetimi ve düzenlenmesi örgütlü bilimsel bilgiye bağlanır ve kadınların kendilerini cinsel olarak algılama biçimleri, bilimsel olduğunu iddia eden çalışmalar sonucu üretilmiş bilgiden bir hayli etkilenir. Sonuç olarak bazı kadınlar kendilerini "anormal" ve "hasta" hissederek çareyi *yalnızca* hekimlerde arayabilir. Bu da kadınların cinselliklerinde zaten olduğu var sayılan patolojiyi daha da pekiştirmektedir. Bu nedenle cinsel sorunları kültü-

rel ve ilişkisel değişkenlerden mahrum bırakan herhangi bir yaklaşım ve/veya tedavi yöntemi sorunludur.

Kadınların gündelik yaşantıya uyum sağlamada yaşadıkları güçlüklerin vajinismus olarak adlandırılıp hastalığa indirgenmesi ve durumun öncelikli olarak psikiyatrik bir hastalık olarak ele alınması problemli bir yaklaşımdır çünkü bedensel hastalıklar bazı fizyolojik, anatomik ve genetik koşullara bağlı oldukları için, hastalığın olup olmadığı değerler sisteminden bağımsız bir şekilde yapılan tahlil ve tetkiklerle ortaya çıksa da, ruhsal bozuklukların "gerçekten" kişide var olduğu, büyük ölçüde psikiyatrik yargıya bağlıdır. Psikiyatrik hastalıkların ortaya çıkması ve sınıflandırılması ise toplumsal yargı ve örgütlenmeyi yansıtır; çünkü kültür ve toplumun sebep olduğu hayata uyum meseleleri, doktorlar tarafından sınıflandırılıp isimlendirilir. Beklentiler dışında hareket edenlerin ortak özellikleri resmi olarak adlandırılmadıkça, bu kişiler varlığını sürdürmeye çalışan kültür ve toplum için tehlikeli olarak görülür. Düzene karşı tehdit oluşturan kişiler sakınılacak ya da toplumdan dışlanacak istisnalara dönüştürülerek ehlileştirilir. Kadın bedeninin anarşisini ima eden vajinismus, bir bakıma bozulmuş toplumsal yapının mazereti gibidir. Kadın bedeninin ataerkil toplumun en önemli simgesi olduğu düşünüldüğünde, vajinismusun da toplumsal düzensizliğin göze çarpan metaforu olduğu söylenebilir. Öyle ki vajinismus olan bir kadın sadece penisi vajinasına almakta zorlanan bir kadın değil, aynı zamanda "denetlenemeyen" bir kişidir. Bu da toplum için büyük bir tehlike oluşturur çünkü dizginlenemeyen kadın bedeni, düzensiz bir toplumsal ahlakı temsil eder. Sosyal normlara uymayan davranışların sapma olarak kabul edildiğini düşünürsek, vajinismus olan kadınlar da toplumun beklentilerine uymadıkları için sapkın olarak görülebilirler. Her ne kadar sosyolojik perspektife göre sapkın terimi ahlaki bir değeri ifade etmese de, normal işlevlerden sapma en nihayetinde toplumsal düzeni alt üst eden bir unsurdur.

Bu bağlamda biyomedikal tıp, kişilerin toplumsal rollerindeki sapmaları denetleyen ve bu kişilere müdahale etme yetkisini elinde bulunan temel kurumdur (White 2002). Ancak burada dikkat edilmesi gereken, tıp doktorlarının kadın psikolojisi ile alakalı teknik yorum ve müdahalelerinin değerlerden arınmış olma iddiasıdır. Cin-

sel sağlığın ve kadınların yaşadıkları cinsel sorunlardan yalnızca biri olan vajinismusun karakterini içinde bulunduğu toplumdan aldığını düşünürsek, değerlerden arınmış bir psikiyatrik teşhisten bahsedemeyiz. Vajinismusu tedavi eden hekimler içinde bulundukları sosyokültürel çevreden bağımsız değildirler. Onlar da tıpkı kendilerine başvuran kadınlar gibi mevcut ataerkil sistemin birer üyesidir. Vajinismusun teşhis ve tedavisinde beni endişelendiren şey, problemin ortaya çıkmasında payı olan çifte standartların göz ardı edilmesidir. Toplumsal cinsiyete duyarlı bir bakış açısı terapilerde ele alınmadığı sürece hekimler ataerkil düzenin yeniden üretilmesine yardımcı olmaktadır. Bu bakımdan, baskı altında tutulma ve denetlenmenin hazırladığı zeminde ortaya çıkan vajinismusun hastalık olarak teşhis edilmesi, eril kontrolü güçlendirip meşrulaştırmaya hizmet edebilir çünkü vajinismus tedavisiyle kadın cinselliği düzene sokulur ve bu sayede ataerkil düzen yeniden sağlanır. Bu bakış açısından hareketle, penisin vajinaya girdiği bir cinsel ilişki, kadını cinsel olarak sağlıklı kılmakla kalmaz, aynı zamanda kadının *kadın* olmasına da vesile olur. Penisin vajinaya girmesinin bir kadını *kadın* yapan eylem olarak görülmesiyle beraber kadın bedeni, toplumsal değerlendirmeler ve tıbbi bakış açısıyla ortaya çıkmış kolektif beden halini alır. Bu da, kadın bedeni üzerinde toplumun söz hakkının olmasında tıbbın oynadığı rolü bize açıkça gösterir.

Kadınların cinsel problemlerine müdahale etme yetkisi kendilerine verilmiş hekimler, penisin vajinaya girmemesini mutlak surette tedavi edilmesi gereken bir hastalık olarak görmemelidirler. Ancak bir kadın cinsel davranışını sorunlu gördüğünde ve bu davranışın düzeltilmesini istediğinde bu konu üzerine çalışılabilir. Bir kadının cinselliği ile alakalı aldığı kararlar, kadınlığın toplumsal ve tıbbi inşasına ters düştüğünde kadının yaşadıkları patolojik, kadın ise "hasta" olarak değerlendirilmemelidir. Biyomedikal ve psikiyatrik söylem ve müdahaleler, toplumsal cinsiyete dayalı ilişkileri göz önünde bulundurmaksızın sağlıklı cinselliğe ulaşmada penisin vajinaya girmesini bir ölçüt olarak kullandıkları sürece, ataerkil normların geliştirilmesine ve sürdürülmesine katkıda bulunurlar.

Tam da bu noktada, Türkiye'de vajinismusu tedavi eden doktorların kadın cinselliğine ve cinsel problemlerine olan bakış açılarını

incelediğimizde, genellikle tedavi amaçlı yazılmış kitaplarla karşılaşırız. Klinik deneyimlerden yola çıkılarak yazılan cinsel terapi kitaplarına göre vajinismus, problemi yaşayan kadınların bakış açılarından bağımsız olarak ve belki de bu konuda görüşleri alınmaksızın, kesinlikle tedavi edilmesi gereken bir hastalık olarak görülür çünkü vajinismusun hem kadını hem de ilişkileri yıprattığı öngörülmektedir. Daha da önemlisi, vajinismus yaşayan kadınların toplumdaki görevlerini aksatmalarından dolayı toplum sağlığını da olumsuz etkiledikleri öne sürülür. Doktorların kaleme aldıkları kitaplarda karşılaştığım bu bakış açısının, bu araştırmaya katılan bazı kadınlardan duyduklarımla paralel olduğunu söyleyebilirim çünkü başvurdukları doktorlar, vajinismusu, kesinlikle çözülmesi gereken psikiyatrik bir hastalık olarak anlatmıştı onlara. Örneğin, vajinismusun nasıl bir "hastalık" olduğunu anlatan bir doktor, fıtrata uygun davranmamayı ve vajinismusu "kimlik bunalımına neden olan başlıca hususlar" olarak karşısındaki kadına[5] aktarmaktadır. "Evli bakireler" olarak tabir ettiği vajinismuslu kadınların kimlik bunalımından kurtulmaları için yaradılışlarına uygun davranarak hayatlarını değişmez ilkeler ve doğal yasalar üzerine inşa etmelerini, yani evlendikten sonra cinsel ilişkiyi reddetmemelerini ve çocuk sahibi olmalarını önerir. Vajinal birleşmede kadınların yaşadıkları problemleri, ayrıca, "tamamlanmamış evlilik" olarak tanımlayan bu doktorun bakış açısına göre vajinismus, hem kadının hem de toplumun sağlığı için kesinlikle çözülmesi gereken bir hastalıktır. Bu hastalık ortadan kalkmadığı müddetçe toplumsal yapı ve işleyiş bozulacaktır.

Problemlerine çözüm aramak için kadın doğum uzmanlarına ya da psikiyatrlara başvuran bazı katılımcılar, doktorların otoriter tavırlarından rahatsız olduklarını söyleyince, aslında tam olarak ne demek istediklerini anlayamamıştım. Ancak, tedavi/terapi süreçlerine değinen kadınların deneyimlerini dinlerken ve vajinismus üzerine doktorlar tarafından yazılan bazı kitapları incelerken, bahsedilen otoriter ses zaman zaman benim de kulaklarımda çınladı. Kuşkusuz, beni en çok etkileyen anlatılardan biri, bir katılımcının[6] eşi tarafından tecavüze uğramasına rağmen doktorun bunu kaale alma-

5. Bkz. Ceren'in hikâyesi. 6. Bkz. Cansu'nun hikâyesi.

masıydı. İlk cinsel birleşmede eşinin tecavüzüne uğramış ve sonraki zamanlarda vajinal ilişkiye girememiş olan bu kadın, vajinismus şüphesiyle doktora başvurduğunda, doktor; "Vajinismusum diyorsunuz ama bir yandan da eşim bana tecavüz etti diyorsunuz. Tecavüz ettiyse siz nasıl vajinismussunuz?" diye kadına sormaktadır. "Eşiniz tecavüz etseydi, sonrasındaki denemelerinizde de ederdi. Ve eğer gerçekten tecavüz etseydi siz şu an vajinismuslu bir hasta olarak bugün bu koltukta oturamazdınız. Eşiniz adam gibi adam olduğu için siz evleneli yaklaşık altı ay olmasına rağmen hâlâ cinsel ilişki için sizi zorlamıyor" diyerek sözlerine devam etmektedir. Tecavüzün olması için vajinismusun olmamasını savunan bu bakış açısı karşısında hayrete düşmemek mümkün değil. Kadının rızası dışında vücuduna penisin girmesi suretiyle gerçekleşen cinsel saldırıyı, yani tecavüzü, vajinismusu ekarte eden bir cinsel davranış olarak aksettirmek neresinden bakarsanız bakın kabul edilebilir değildir. Öncelikle, tecavüz cinsellik değil cinsel saldırıdır; dolayısıyla tecavüzün "gerçek" olması vajinismusu yalanlamaz. Vajinismusa rağmen tecavüz gerçekleşebilir. Teknik olarak penisin zorla vajinaya girmesi, vajinismusu ortadan kaldırmaz. Ayrıca, penis-vajina ilişkisinde güçlük çektiği için destek almaya karar veren bir kadın "şanslı" olduğu için doktorun karşısında "hasta" olarak oturma şerefine nail olmuş değildir. Hiçbir kadın, "tecavüz mağduru olmaktansa hasta olarak doktorun karşısına gelebildim" diyerek vajinismus olduğuna şükretmeyecektir. Kadınları böyle düşünmeye iten herhangi bir bakış açısı tecavüz kültürünü devam ettiren hatta besleyen güçlü bir ataerkil teskinden başka bir şey olamaz.[7]

7. Cinsel ilişkiye girmenin evlilikle beraber kazanılan bir hak olarak görüldüğü bir bağlamda, kadının rızasına bakılmaksızın erkeğin kadın bedeni üzerinde her türlü tasarrufta bulunması bir şiddet biçimi olarak kabul edilmemektedir. Evlilik içi cinsel istismarın konuşulmaması konuya dair bilgi eksikliğinden kaynaklanabileceği gibi kadının rızası olmadan yalnızca "kadınlık görevini" yerine getirmek için cinsel ilişkiye zorlanmasının normal olarak görüldüğü anlamına da gelebilir. Evlilik içi cinsel şiddetin çiftin özelinde bir sorun olduğunun düşünülmesi, şiddetin erkeğin kadını sevme biçimi olarak kabul edilmesi, erkeğin doğası gereği kontrol edilmesi güç cinsel dürtülerinin olduğuna dair inanış ve kadınların cinsel şiddete maruz kalmalarını haklı çıkaracak davranışlarda bulunduklarına inandırılmaları kadının evlilik içinde maruz kaldığı cinsel saldırının "şiddet" olarak adlandı-

Öte yandan, vajinismusun doğası hakkında "hasta"sını bilgilendirmeyi amaçlayan bir başka doktor, cinsel ilişkiye girmeye çalışırken ağrı ve acı yaşadığını söyleyen kadına[8] "Bana bakarken gözünüzde bir acı hissediyor musunuz? Beni dinlerken kulağınızda bir ağrı hissediyor musunuz? Tamam, şimdi gözünüzde ya da kulağınızda ağrı olmayabilir ama her an olabilir diye endişe duyuyor musunuz?" diye sormaktadır. Sorular karşısında şaşkına dönmüş olan kadın, yalnızca "hayır" derken, doktor aklındaki esas cevabı vermektedir:

Gözümüz normal şartlarda acımaz ama gözümüze kum girdiğinde gözümüzle oynarsak elbette gözümüz acır. Gözümüze kum girmesi anormal bir durumdur. Normal olan birbirimize bakarken gözümüzün bir organ olarak görevini yaptığı için acımamasıdır. Beni dinlerken de kulağınızın. Kulağımıza su kaçarsa bu yine normal dışı bir durumdur ve kulakta ağrı olur. Ancak organlarımız görevlerini yaparken ağrı ve acı duymayız. Bu konuda endişelerimiz ve korkularımız da olmaz. Vajina da bizim bir organımız. Görevi ise cinsel ilişkiyi mümkün kılmak ve çocuk doğurmak. Vajinam görevini yapıyorken acıyor ve ağrıyor diyorsanız ya da acımasından ve ağrımasından korkuyorum ben doktor bey diyorsanız o zaman bu, ortada anormal bir şeyler olduğunu gösterir. Vajinanın görevini yerine getirirken ağrı ve acı olması normal dışı bir durumdur ve biz buna vajinismus deriz.

Normal dışı bir durumda –gözümüze kum girdiğinde ya da kulağımıza su kaçtığında– gözümüzde ve kulağımızda ağrı ve acı olabileceği konusunda doktorla hemfikirim. Ancak burada önemli olan, gözümüze kum girmesini ya da kulağımıza su kaçmasını niçin *normal dışı* bir durum olarak tanımladığımızdır. Kum fırtınası ortasında kaldığımızı farz edelim. Gözümüze kum kaçtığında bunu normal dışı bir durum olarak karşılar mıyız? Şaşırır mıyız ve neden şimdi dur-

---

rılmamasına sebep olur. Oysa cinsel şiddet, sebebi her ne olursa ve faili kim olursa olsun şiddettir. Dolayısıyla, cinsel saldırıya maruz kalan kadınlar ilk yardım hizmetleri için hastanelerin acil servislerine başvurduklarında veya çeşitli cinsel problemler sebebiyle jinekoloji ve/veya psikiyatri kliniklerinde yardım arayışına girdiklerinde sorumlu sağlık personelinin kadın sırf evli olduğu için cinsel şiddet öyküsünü görmezden gelmemesi gerekir.

8. Bkz. Pınar'ın hikâyesi.

duk yere gözüme kum kaçtı diye sorar mıyız? Kum fırtınasının ortasında kaldıysak gözümüze kum girmesi çok olası iken, gözümüzde ağrı/acı olacağına dair endişe duymak da çok normaldir. Aynı şekilde, denize daldığımızda kulağımıza su kaçarsa bunu anormal bir durum olarak değerlendirip, neden şimdi kulağıma su girdi diye sorar mıyız? Kafamız tamamen suyun içindeyken kulağımıza su kaçması oldukça beklenen ve normal bir durumdur. O halde, bir durumun *normal/anormal* olduğunu biraz da ortaya çıktığı çevre belirler. Göz/kulak vajina benzetmesinden devam edecek olursak, vajina görevini yerine getirirken bir sorun yaşarsa bu basitçe *normal dışı* bir durum olarak adlandırılamaz çünkü olay ve olgular ortaya çıktıkları çevreden bağımsız olarak düşünülemez. Belli bir yaşa kadar vajinasını koruması gerektiği söylenen, kısıtlanan, tehdit ve taciz edilen kadın ilişki esnasında bacaklarını kapatıyorsa bu normal dışı bir durum olduğunu değil, kadının kum fırtınasının ortasında kaldığını ve hiç bilmediği sularda yüzmeye çalıştığını gösterir. Dolayısıyla bacakları açmaya çalışmaktansa, ortalıktaki kumdan kurtulmak ve kadını boğulduğu sudan çıkarmak gerekir önce...

Dahası, katılımcılardan birinin başvurduğu doktor, vajinismusu bazı din ve inançların ahiret kavramlarında yer alan, kötüler ve iyilerin sınıfına sokulamayan, inançlı günahkârların veya günah ve sevapları eşit olanların gideceği geçici arınma yeri olarak bilinen Araf'a benzetmektedir. İslam inancına göre cennet ile cehennem arasında bir yer olarak bilinen Araf, sağlıklı ve mutlu bir evlilik ile tamamlanmamış bir evlilik arasındaki ara âlem olarak "hasta"ya[9] aktarılmaktadır. Doktorumuzun klinik deneyimlerine göre vajinismus yaşayan kadınlar, evlendikten sonra artık kız değildirler ama tam bir kadın da olamamışlardır. Bu kadınların Araf'ı, kızlık ve kadınlık arasında sıkışıp kalmak olarak gösterilir ve sunulacak olan yüksek ücretli tedavi hizmetiyle Araf'ta kalan hastalara vaat edilen şey cennet bahçeleri olmaktadır. Orta Çağ Avrupası'ndaki endüljans sistemini andıran bu tutum, Cindoğlu'nun "bekâret onarımı" yapan kadın doğum uzmanlarıyla yaptığı araştırmasından bir kesiti hatırlatıyor. Bekâret ameliyatı fiyatlarının ortalamanın üzerinde olduğu-

9. Bkz. Gamze'nin hikâyesi.

nu belirten Cindoğlu, böylesi tıbbi riski çok düşük bir ameliyatın ücretinin niçin yüksek olduğunu sorduğunda, bir doktordan şu yanıtı almıştır: "Bir bahşiş gibi... Hizmet için ödeme yapılmıyor bize, kadının satın aldığı ömür boyu mutluluk" (2015: 129). Açıkça görüldüğü gibi, kadına cennet bahçeleri vaat eden doktorlar, tedavi için yüksek ücret talep etmeyi de kendilerinde hak biliyorlar.

Cennetten toprak satma vaadinde bulunan bir doktorun vajinismus tedavisinde izlediği ücretlendirme politikasına değinen bir katılımcı,[10] doktorun, kendisi için belirlediği tarifeye göre on beş seansın ücretini baştan alacağını söylemektedir. Doktor bu uygulamayı kendi kârını düşündüğü için değil, hastalarını sürece bağlamak için yaptığını iddia etmektedir. Ayrıca doktor, klinik tecrübelerine dayanarak, ücreti peşin ödeyen çiftlerin terapi sürecine daha sıkı sarıldıklarını öne sürmektedir. Terapi ücreti peşin ödendiğinde seansların hiç aksatılmadığını ve ödevlerin daha özverili yapıldığını; bunun da aslında kendisinden ziyade tedavi gören çiftin çıkarına olduğunu iddia etmektedir. Üstelik, "zaten kredi kartıyla da ödeyebilirsiniz. Sekreterimiz bu konuda size yardımcı olacaktır. Nakitse benimle hallediyorsunuz, kredi kartı ise sizi ona yönlendireceğim" diyerek "hasta"larına yardımcı olmaktadır.

Görüşmüş olduğum kadınlar cinsel terapilerin oldukça yüksek ücretli olmasından yakınınca, ben de cinsel terapi ve tedavi ücretlerini belirlerken doktorların izledikleri yol hakkında genel bir araştırma yaptım. Özellikle vajinismus tedavisinin ücreti ile ilgili yaptığım bu araştırmada, vajinismus tedavisinde önde gelen bir kliniğin web sitesinde ücretlendirmeye yönelik benimsenen politikaya rastladım. Her ne kadar ekonomik koşullar ve bütçe önemli olsa da, vajinismus tedavisi için merkez seçiminde en ön planda ücretin düşünülmemesini tavsiye eden doktor, doğru olmayan merkezler tarafından uygun olmayan şekillerde yapılan tedaviler sonrasında yaşanan umutsuzlukların çiftler için en ağır tedavi bedeli olduğunu söylemektedir. Yanlış uygulamaların gelecek için "bütün umutları" yok ettiğini ve boşanma veya aldatmalara kadar giden bir sürecin başlangıcı olabileceğini belirterek tabiri caizse aba altından sopa gösteren bu tedavi

10. Bkz. Meltem'in hikâyesi.

merkezi, vajinismus tedavisinde doğru adres olarak kendilerini işaret etmektedir. Ücretten bahsederken, "tedavi sonrası yaşanan mutlulukların tüm sıkıntıların üstünü örteceğini" söyleyen kliniğin kurucusu olan doktor, çiftleri ödeyecekleri yüksek meblağlara önceden hazırlamaktadır.

Yine aynı web sitesinde vajinismus tedavisinde ücretlendirme başlığı altında tartışılan şey bu sürecin hem hasta hem de hekim açısından enerji ve emek gerektirmesidir. Ucu oldukça açık olan enerji ve emek kavramları, cinsel terapilerde yüksek ücret talebini nasıl ve neden normalleştirir, bunu anlamak pek mümkün değil; çünkü emek ve enerji her branştan doktorun görevini yaparken sahip olması gereken, satılık hale getirilmesi zor özelliklerdir. Tedavinin net fiyatını internet sitesinde yansıtmayan bu klinik, vajinismus tedavisinin nispeten pahalı tedavi yöntemleri arasında yer almasını, tedavinin uğraş, azim ve kararlılık gerektirmesiyle açıklamaktadır. Doktorların görevlerini yaparken harcadıkları emek ve hastalarının selametini düşünmelerindeki özveriyi anlamakla beraber, vajinismus tedavisinde asıl emek ve uğraş verenin, ayrıca azimli ve kararlı olması gerekenin, kadınlar ve eşleri olduğunu düşünüyorum. Ücretlendirmede doktorun emek, uğraş, azim ve kararlılığı işin içine bu denli katılacak olsaydı, nice hastalıkların tedavisine kimsenin bütçesi yetmezdi herhalde. Açıkça görüldüğü gibi, cinsel terapileri diğer riskli ve yüksek maliyetli tıbbi tedavilerden ayırt eden gizlilik, mahremiyet ve çaresizlikten başka bir şey değildir.

Yüksek ücretli cinsel terapiler sebebiyle, cinsel sağlık piyasa değeri olan satılık bir nesneye dönüşmektedir. Yaşamın hemen her parçasının sermaye birikiminin nesnesi haline geldiğini düşünürsek, kadın cinselliğinin kapitalist düzenin değerlenme alanı içinde yer aldığını söylemek yanlış olmaz. Yüksek ücretli tedavi ve terapiler ile cinsel sağlık, bir ürün olarak para karşılığında kadınlara satılmaktadır. Himenin dikilmesi ile *kızlığın* –bekâretin– vajinismus tedavisiyle *kadınlığın* yapay ve satın alınabilir birer meta olarak varlıklarını sürdürmeleri bu iddiaya birer örnek teşkil eder. Araf'tan kurtulmak ve cennet bahçelerine kavuşmak için tıbbi yardım alma gereksiniminde artış olabilmektedir. Ancak sağlık hizmetlerinin özelleşmesi ile birlikte, kişilerin ücretsiz olarak ulaşabilecekleri tıbbi yardım

hizmetleri oldukça sınırlanmıştır. Cinsel sağlık hizmetleri, özel sektör tarafından verildiği takdirde sağlık personeli, hastane, tıbbi cihaz, ilaç üreticileri vb. içeren oldukça geniş bir endüstriyi içine alır. Gereken ücreti sağlayamadığı için cinsel sağlık hizmetlerinden yararlanamayanların bize gösterdiği, tıp endüstrisi içinde nihai amacı kâr elde etmek olan şirketlerin, insan sağlığına öncelik vermediğidir. Her ne kadar hastalıkların tedavisinde belirli harcamalar yapılsa da, cinsel sağlığın kendisi piyasada satılacak bir meta olamaz çünkü cinsel sağlık hekimler tarafından üretilip tüketilmesi için piyasaya sunulan bir mal değildir. Ancak günümüzde cinsel sağlık, değerli bir metaya dönüştürüldükten sonra kadınlara tekrar bahşedilerek, cinsel terapi sayesinde kazanıldığı düşünülen bir nitelik olarak gösterilmektedir. Dolayısıyla, yüksek ücretli cinsel sağlık hizmetlerini vazgeçilmez kılan, cinsel problemlerin yalnızca hekimlerin müdahalesiyle çözüleceğine dair koşullanmalardır.

İKİNCİ BÖLÜM

CİNSEL SENARYOLAR

CİNSEL SENARYO YAKLAŞIMI

GAGNON VE SIMON'un (1973) *cinsel senaryo yaklaşımı*, bu araştırmanın metodolojisine ve bulguların yorumlanmasına rehberlik eden teorik çerçevedir. Gagnon ve Simon'un cinselliğe bakış açıları, daha önceki evrimsel, özcü, psikanalitik ve biyolojik yaklaşımlardan oldukça farklıdır. Senaryolaştırma yaklaşımına göre cinsellik biyolojik bir dürtü olmaktan ziyade kültürel normlardan, toplumsal ve kişilerarası etkileşimlerden ve her aktörün geçmiş deneyimlerinden ve mevcut arzularından etkilenerek şekillenen bir olgudur. Cinsel etkileşim esnasında oynamamız üzere önceden bize metinler sunulduğunu savunan senaryolaştırma yaklaşımı; cinsel biliş, tutum, davranış ve duyguları sosyal olgular olarak kabul etmektedir. Bu yaklaşımın en temelde savunduğu, cinsel davranış da dahil olmak üzere tüm sosyal davranışların senaryolaştırıldığıdır. Bir diğer deyişle, hiçbir davranış bizatihi cinsel değildir ancak bir davranışa cinsel anlam yüklendiğinde o davranış *cinsel* olur. Durumu tanımlayan, oyuncuları isimlendiren, sahneyi ve replikleri hazırlayan uygun tiyatro unsurları olmadan hiçbir şeyin cinsel olamayacağı söylenebilir.

Cinsel senaryolar *kültürel*, *kişilerarası* ve *içsel* olmak üzere üç farklı seviyede ortaya çıkar. Her bir seviyede yazılan metinler, kişinin cinsel davranışlarının, tutumlarının, inançlarının ve duygularının önemli belirleyicileri olarak kabul edilir. Kişinin cinsel olarak ne yapması ve ne yapmaması gerektiği konusunda kültür düzeyinde verilen talimatlar olarak kavramsallaştırılan *kültürel senaryolar*, cinsel

davranışlar için temel oluşturur ve bu senaryolar aracılığı ile kişiler, cinsellikle alakalı belirli davranışları kiminle, nerede, ne zaman, neden ve nasıl yapabilecekleri konusunda yönlendirilirler. Dolayısıyla kültürel senaryolar normatif cinsellik için uygun yer, zaman, rol, davranış ve nedenlerin belirleyicisi olurlar. Bu senaryolar evlilik, aile, din, eğitim, devlet ve hukuk gibi gündelik yaşantıda kültürü yansıtan ve aşılayan kurumlar aracılığı ile kişilere sunulur (Gagnon 1990). Toplumsal ve etkileşimsel düzeyde faaliyet gösteren bu senaryolar, bazı cinsel davranışları öğretip teşvik ederken, bazılarına karşı çıkarak bu davranışlara girişen kişilerin cezalandırılacağı mesajını verir. Desteklenmeyen bir davranışta bulunmaktansa, kadınlar bazı durumlarda davranışsal uyarlamalar yapmak zorunda kalabilir (Laws ve Schwartz 1977). Dolayısıyla kültürel senaryolar, kadınların cinsel davranışlarını ve kendilerini cinsel olarak nasıl algıladıklarını önemli ölçüde etkileyebilir. Sonuç itibariyle cinsellikle alakalı kültürel senaryoların cinsel davranış için bir bağlam oluşturduğu, kadınları "uygun" cinsel davranışlar edinmeye ve bu belirli davranışlara anlam atfetmeye yönlendirdiği söylenebilir.

Cinsel senaryo teorisinin temelleri arasında, toplumsal cinsiyet ve cinsel davranışın belirli bir derecede birbiriyle ilişkili olması bulunmaktadır çünkü cinsel senaryolar, toplumsal cinsiyetle alakalı senaryolarla iç içedir ve her bir birey cinsel senaryoları öğrenmeden çok önce, cinsiyetine özgü genel senaryoların öğrenildiği bir sosyalizasyon sürecinden geçer (Wiederman 2005). Başka bir deyişle, cinsel senaryolar kökenlerini önceden öğrenilmiş toplumsal cinsiyet senaryolarından alır. Diğer sosyal davranışlar gibi cinsellik de belli geleneksel normlar üzerine kurulu olduğu için, kadın ya da erkek olmak toplumda farklı kabul ve öğretilerle karşılaşmayı beraberinde getirir. Dolayısıyla kültürel seviyedeki cinsel senaryolar, kişinin toplumsal cinsiyetine göre değişmektedir. Cinsel ilişki esnasında takip edilmesi beklenen cinsel senaryolarda kadın ve erkek arasında gizli bir anlaşma olduğu görülür. Geleneksel cinsel senaryolar erkeğe aktif, girişken ve rekabetçi roller atfederken, kadınları pasif ve itaatkâr olarak tanımlar (Wiederman 2005). Erkeklerin sosyal statüsü, birlikte oldukları kadınların sayısına bağlı olarak artar; ancak kadınlar evlenmeden önce cinsel ilişkiye girdiklerinde farklı şekillerde cezalan-

dırılırlar. Romantik ilişkilere yatırım, ergenlik çağından itibaren kadınlardan beklenirken, kadınların cinsel ilişkiye girmeleri, hatta cinsel arzuları konusunda konuşmaları neredeyse yasaklanır (T. Masters ve diğ. 2013). Genç kadınlar, kültürel olarak onlara sunulan cinsel senaryoları ihlal ettikleri takdirde, bir tür ceza ile karşılaşacaklarının farkındadırlar; bu yüzden ket vurma, cinsel benliklerinin bir parçası haline gelir.

Kadın ve erkeğe sunulan farklı cinsel senaryoları anlamak için ebeveynlerin çocuklarının cinsel tutum ve davranışları üzerindeki etkisini incelemek önemlidir. Yapılan araştırmaların da gösterdiği gibi, anne babaları tarafından cinsellik hakkında olumsuz mesajlar alarak yetiştirilen kadınlar, istenmeyen gebeliğe ve cinsel yolla bulaşan hastalıklara daha fazla maruz kalmaktadır (Ward ve Wyatt 1994). Yine yapılan bazı araştırmalar, ebeveynlerin erkek çocuğa kıyasla, kızları ile daha fazla cinsel iletişimde bulunduklarını ortaya koymuştur. Cinselliği tehlikeli olarak gören ebeveynler, kız çocuklarının ergenlik döneminde aktif cinsel yaşantılarının olmasını "çok vahim bir durum" olarak değerlendirmektedir (Schalet 2011). Evlilik öncesi kadın cinselliği ile ilgili olumsuz çağrışımlar, anne babayı kızları ile cinsellik hakkında iletişim kurmaya iter. Ancak bu iletişimde daha çok risk ve tehlikelere odaklanılarak, cinselliğe ilişkin yasak ve uyarılar iletilir (Fisher 2009). Örneğin, birçok anne baba, kız çocuklarını erkeklerin cinsel isteklerine karşı uyanık olmaları ve olası bir cinsel yakınlaşmada kendilerini geri çekmeleri hatta müdafaa etmeleri konusunda uyarır. Bu tür bir uyarı, kadınların cinsel açıdan savunmasız oldukları ve erkeklerin her türlü cinsel girişimine karşı kendilerini korumaları gerektiği mesajını verebilir. Toplumsal denetim ve özdenetimin iç içe geçmiş olduğu bu durumlarda, kadınlar "bekçi" görevini üstlenirler. Dolayısıyla birçok kadın, küçük yaşlardan itibaren cinselliği kaçınılması gereken olumsuz bir yaşantı olarak algılayabilir. Dahası, ebeveynleri tarafından cinsellik konusunda uyarılan ve korkutulan bazı kadınlar, ileride cinsel problemlerle karşılaşabilir. Cinselliği ayıp, günah, yasak ve tehlikeli olarak gören ebeveynler tarafından yetiştirilen kadınlar için cinsellikten korkmak, utanmak ve kaçınmak çok da şaşırtıcı değildir çünkü bu kadınlar beklentilere denk düşen davranışlar sergiler.

Diğer taraftan anne babanın erkek çocuklarla cinselliği daha az konuşmalarından dolayı erkek çocuklar, cinselliği öğrenirken medya ve akran grupları gibi diğer bilgi kaynaklarına yönelme eğilimindedir (Epstein ve Ward 2008). Araştırmalar, cinsellikle ilgili akran iletişiminin cinsel ilişki, HIV/AIDS, cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve romantik ilişkiler gibi bir dizi konuyu kapsadığını gösterir (Dilorio ve diğ. 1999; Holtzman ve Rubinson 1995). Erkekler, ergenlikten itibaren akranlarıyla sık sık cinsellik hakkında konuştuklarını, bu konuda şakalar yaptıklarını, cinsel hikâyeler anlattıklarını ve cinsel başarılarıyla övündüklerini bildirir (Eyre ve diğ. 1998; Kehily 2001). Genel üslubun görece cinsellik yanlısı olduğu akran iletişiminde erkekler için cinsel birleşme pozitif, normatif ve çoğu zaman beklenen bir davranıştır. Benzer şekilde, medya içeriği erkek cinselliği ile ilgili bol miktarda olumlu mesaj, model ve örnek sunar (Ward 2003). Bu içerikte, erkeğin cinsel olarak aktif olması desteklenir ve erkekler evlilik öncesi/dışı cinsel aktifliğin olası risklerinden ve sorumluluklarından muaf tutulur. Dolayısıyla, aile ile kıyaslandığında, medya ve akran gruplar cinsellikle alakalı daha özgürlükçü ve hoşgörülü değerler benimsedikleri için erkek çocuk, cinselliği keşfetmeye ve özgürce yaşamaya meyleder. Cinsel sosyalizasyon sürecinde başvurulan farklı kaynaklar dikkate alındığında, kadınların cinsellik hakkında niçin daha muhafazakâr değerler benimsediği açıkça görülmektedir. Özetle aile, toplumda kadın ve erkek cinselliğine dair nelerin kabul gördüğünü ve nelerin cezalandırıldığını sunan en önemli kurumlardan biridir.

Kültürel normları bize aşılayan kurumlar her zaman aile kadar görünür değildir. Senaryolar etrafımızı o kadar kuşatmıştır ki çoğunlukla bize iletilen mesajların nereden ve kimden geldiğinin farkında olmayız. Kaynağı dahi belli olmayan senaryolar, zamanla bize gerçek gibi gelebilir ve kendimizi bu senaryoların içinde oynayan birer oyuncu olarak bulabiliriz. Ancak, kültürel senaryoların cinsel benliğimiz ve deneyimlerimizde her zaman bu kadar etkili olmadığını belirtmek önemlidir çünkü kişilerarası ve içsel düzeylerde farklı senaryolar yazmak için sürekli bir çaba vardır. Dolayısıyla, belirli cinsel davranışlara zemin hazırlayan kültürel senaryolar, cinsel davranışı doğrudan belirlemezler. Çoğu zaman bu senaryolar “her koşulda

uygulanamayacak kadar soyut" kalırlar (Simon ve Gagnon 1984: 53). Tam da bu sebeple, kültürel senaryolar, kişilerarası seviyede daha somut metinler haline getirilirler.

Kişilerarası senaryoların ikili/eşli (*dyadic*) olma özelliği vardır (Simon ve Gagnon 1986). Bu senaryolar, cinsel etkileşim esnasında iki kişinin birbirinin tutum, davranış ve duyguları üzerindeki karşılıklı etkileridir aslında. Başka bir deyişle, cinsel davranışta bulunacak her bir aktör, kültür sayesinde öğrendiği genel ilkeleri ikili ilişkisine uyarlayıp ortak bir davranış repertuvarı oluşturarak senaryo yazımına katkıda bulunur ve ortak senaryo yazarı olan taraflar cinselliği karşılıklı olarak kabul edilebilir hale getirir. Bu sebeple kişilerarası senaryolar iki veya daha fazla aktörün cinsel edime katılmasına olanak sağlayan zemini oluşturur. Bu seviyede, çiftlerin karşılıklı istekleri, arzuları, inançları, fantezileri ve davranışları ortaya çıkar.

Kişilerarası senaryolar üzerine yapılan çalışmalar, heteroseksüel ilişkilerde kadınların cinsel aktiviteye daha çok pasif olarak katıldıklarını göstermektedir. Bu cinsel pasiflik, bazı durumlarda istenmeyen cinsel ilişkiye maruz kalmayı içerecek kadar ileri gider (Kiefer ve Sanchez 2007). Daha önce de ifade edildiği gibi, kadınlar için evlilik öncesi/dışı cinsel yaşantının sosyal yaptırımları, olumlu sonuçlarına kıyasla ağır basmaktadır. Bu nedenle kadınlar, mümkün olduğunca kendilerini cinsellikten sakınma eğilimindedirler. Ancak, cinsel etkileşimden kaçınmanın pek de mümkün olmadığı durumlarda bazı kadınlar cinsel ilişkiye zorlanabilir. Hayatlarının en az bir döneminde istenmeyen cinsel aktiviteye maruz kalan kadınlar, eşlerinin/erkek arkadaşlarının psikolojik baskısı nedeniyle rızaları olmaksızın cinsel ilişkiye girmektedir. Kadınların "hayır" demede yaşadıkları zorluk, bazı durumlarda ilişkilerini koruma arzusundan kaynaklanır çünkü erkek, cinsel olarak istediği/ihtiyacı olanı eşinden/kız arkadaşından alamazsa bir başka kadınla cinselliği dilediği gibi yaşamayı kendinde hak bilir. Dolayısıyla, ilişkiyi sürdürme amacıyla birçok kadın erkeklerin cinsel isteklerine "hayır" demekte güçlük yaşamaktadır. Ayrıca, kadınların istemedikleri halde cinsel ilişkiye "evet" deme sebeplerinden biri, kadınlarda cinsel özerkliği baltalayan toplumsal öğretiler ve kültürel normlardır. Karar verme sürecinde pasif durumda kalan kadın, erkeğin cinsel isteğine her ko-

şulda olumlu yanıt verme zorunda hissedebilir.

Son olarak, cinsel senaryo teorisinde üçüncü seviye, bireysel düzeyde karşımıza çıkan ve daha çok kişinin zihninde yer alan *içsel*[1] *senaryolar*'dır. İçsel senaryolar, söz konusu cinsel davranışla ilgili kişinin fantezi, düşünce, inanç ve zihinsel provalarını içerir. Bu nedenle, içsel senaryolar her bireyin cinselliğine özgüdür. Bu senaryolar, her zaman kelimelerle ifade edilmek ya da davranışa yansımak durumunda değildir (Wiederman 2015). Ayrıca, kültürel düzeyde bize sunulan cinsel senaryolar geleneksel kültürün izlerini taşırken, bireysel seviyede senaryo yazarken sürekli gelişim ve değişimden söz etmek mümkündür. Ancak, içsel senaryoları incelerken, sosyal sınır mekanizmasını (*social boundary mechanism*) da göz önünde bulundurmak gerekir çünkü bireysel düzeyde içselleştirilen, geliştirilen ve yazılan metinler bir ölçüde kültür düzeyinde kurumlaşmış ve kökenleri görülmez olan cinsel senaryolara bağlıdır (Weis 1998). İçselleştirilmiş senaryolar ve cinsel benlik, cinsellikle alakalı bazı kurumlara, kişilere ve durumlara verilen bireysel tepkileri içeren bir dizi birbirine bağlı süreçle geliştiği için, içselleştirilmiş senaryolar kurumlaşmış senaryoları yansıtır. Yani içselleştirilen senaryolar tamamen ya da kısmi olarak sosyal çevre tarafından kısıtlanmaktadır. Bu sebeple, kültürel senaryoların bireysel olarak yazılan cinsel senaryolar üzerindeki etkisi aşikârdır.

1. Cinselliği kavramsallaştırırken psikanalitik yaklaşım çoğunlukla belirsiz olan bilinçdışına dayanır. Bu nedenle, psikanalitik yaklaşım yetişkin cinselliğini bilinç düzeyinde erişilmesi mümkün olmayan geçmişteki yaşantıların belirlediği görüşündedir. Senaryolaştırma yaklaşımı ise, cinselliğin sürekli olarak yaşamdaki yeni koşullara uyarlandığını öne sürerek bilinçdışı ve erken yaşamın yetişkin cinselliği üzerindeki etkisine olan aşırı vurguyu reddeder. Cinsel senaryo teorisi, geçmişin şimdiki zamanı belirlemesinden ziyade, şimdiki zamanın geçmişi şekillendirdiğini varsaymaktadır. Buna göre, geçmişteki biyografilerimizi şu an sahip olduğumuz kimliklerimiz, rollerimiz ve durumlarımızla daha uyumlu hale getirmek için, geçmişi sürekli olarak şimdiki zaman yorumlamalarımızla şekillendiririz. Bu yaklaşım, insan zihninin temeli olarak bilinçdışına dayanmak yerine, "sosyal temelli zihinsel yaşam" anlamına gelen "içsel" (*intrapsychic*) yaşantılara vurgu yapar (Gagnon 2004). Bu nedenle, bu çalışma boyunca cinselliğin içsel yönüne bakıldığında, bu, kişinin bilinçdışı durumlarına referans verildiği anlamına gelmez. Cinselliğin içsel yönü, Gagnon ve Simon'un "sosyal temelli zihinsel yaşam" tanımı kapsamında kullanılmaktadır.

Özetle, kültürel senaryolar normatif cinsel davranışları içerirken, içsel senaryolar cinsel bir karşılaşmada nasıl davranılacağı, düşünüleceği ve hissedileceğine dair bireysel yol haritalarını sağlar. Öncelikle kültürel senaryoların izleyicisi olarak sosyalleştirilen kişiler, oyun sırası kendilerine geldiğinde öğrenilmiş senaryoları bir miktar değiştirebilirler. Bu da, kültürel düzeydeki cinsel senaryoların cinsellik ile ilgili genel talimatları belirlediği, içsel senaryoların ise bireyin cinsel davranışı için motivasyonel faktörleri oluşturduğu anlamına gelir. Görüldüğü gibi, üç seviyedeki –kültürel, kişilerarası, içsel– senaryolar arasındaki etkileşim oldukça karmaşıktır ve daha da önemlisi cinsel davranışı belirlemede bir seviyenin diğerinden daha baskın olması için bir formül yoktur; çünkü bazı insanlar, içinde yaşadıkları toplum ve kültürün sunduğu talimatları herhangi bir rahatsızlık duymadan ve çoğu zaman zevkle yeniden üretirlerken, kültürel senaryoları rahatsız edici bulan veya bu senaryolardan hoşnut olmayan kişiler normlardan sapan metinler yazma eğiliminde olabilir. Bu yüzden, ortaya çıkan cinsel davranışlar, bir veya daha fazla senaryo yazma seviyesi ile sınırlandırılamaz; bunun yerine kültürel, kişilerarası ve içsel senaryolar arasındaki etkileşimi araştırmak gerekir.

VAJİNİSMUSA REHBERLİK EDEN CİNSEL SENARYOLAR

TÜRKİYE'DE KADINLARIN cinselliği nasıl deneyimlediklerini ve kadınların sıklıkla karşılaştıkları cinsel problemlerden biri olan vajinismusu anlamak için, üç farklı seviyede yazılan cinsel senaryoları incelediğim bu çalışmada, kültürel seviyede *korku* ve *bekâret*; kişilerarası seviyede *cinsel uyumsuzluk* ve *cinsel performans*; içsel seviyede *cinsel ketlenme* ve *sosyal kıyaslama* olmak üzere bazı senaryolara ulaştım. Sonuçlar, kadınların vajinismus deneyimlerini kuşatan üç farklı seviyedeki bu cinsel senaryoların, cinsel sağlık ve doyumu olumsuz yönde etkileyen çifte standartlardan etkilendiğini göstermektedir.

KÜLTÜREL SENARYOLAR

"Kolektif yaşam düzeyinde var olan eğitsel kılavuzlar" (Simon ve Gagnon 1986: 38) olarak tanımlanan kültürel senaryolar, senaryo yazımının en soyut halidir ve cinsel edim için meşru aktör, sahne, davranış, replik, zamanlama, pozisyon ve sebepleri sunan ortamı oluştururlar. Bu çalışmada, kültürel seviyede kadınların vajinismus deneyimlerine zemin hazırlayan senaryolar genel olarak "korku" ve "bekâret" ile yakından ilişkilidir.

Korku Senaryoları

Uluslararası hastalık sınıflandırma sistemlerinden biri olan DSM-5'te; "vajinal penetrasyon sonucunda ya da esnasında, vulvovajinal veya pelvik ağrı ile ilgili korku veya endişe yaşanması" (APA 2013: 437) vajinismusun semptomlarından biri olarak tanımlanmıştır. Daha basit bir ifadeyle, cinsel birleşmede olası ağrıdan korkma, vajinismusun bir işaretidir. Mevcut araştırmamın sonuçları, DSM-5'in vajinismus tanısında kullandığı "korku" kriterini bir dereceye kadar doğrular çünkü araştırmaya katılan kadınların hemen hepsi vajinal birleşmeden çeşitli sebeplerden dolayı korkmaktadır. Ancak burada önemli olan, katılımcıların da ifadelerinden anlaşılacağı üzere, "korku"nun kültürel düzeyde onlara sunulan cinsel senaryoların içine yerleşik olmasıdır. Vajinal birleşme ile ilgili korku uyandıran senaryolar genel olarak geleneksel kültürün bir parçası olarak kadınlara aktarıldığından, cinsel birleşme ile ilgili korkuları olan bu kadınları basitçe ruh hastası olarak tanımlamak ya da kişisel eksikliklerinden dolayı cinsel birleşmeden korku duyduklarını öne sürmek yanlış olacaktır. Bir kadının vajinal ilişkiden korkmasının ardında kültür tarafından ona aşılanan cinsel senaryoların etkisi büyüktür. Kadın cinselliği ile ilgili korku uyandıran kültürel senaryolar incelendiğinde, fiziksel sağlıkla alakalı olumsuz beklentilerin, kadınların cinselliklerini negatif bir şekilde etkilediğini söyleyebiliriz çünkü aşağıda belirtilen tüm senaryolar, vajinal ilişki konusunda kadınlarda korku uyandırmıştır.

SENARYO 1: Kanama

"İlk cinsel ilişki, kızlık zarının yırtılmasından dolayı çok fazla kanamaya neden olur."

Türkiye'de bazı kadınlar, evlilik ile alakalı yıkıcı geleneklerden mustariptir. Gelinin bakire olduğunu ve evliliğin "tamamlandığını" ispatlayan kanlı çarşafın aile büyüklerine gösterilmesi ve/veya sergilenmesi, Türkiye'de kadınların cinsellikle alakalı yaşadıkları en travmatik deneyimlerden biridir. Bu çalışmadaki kadınların nere-

deyse hepsi, ilk cinsel ilişkide çok fazla kanama olacağından korktuklarını dile getirmişlerdir ve bazı kadınların ilk cinsel birleşmede olası kanamadan duydukları korku, kanlı çarşaf sergileme geleneği ile içe içe geçmiştir:

Hepimizin bildiği gibi kanlı çarşaf sergileme bizim kültürümüzde hâlâ yerine getirilen bir gelenektir. Bu gelenekten nefret etmenin yanı sıra aynı zamanda korkuyordum da çünkü kan bulaşmış bir çarşaf düşündüğümde kafamda her bir yeri kana bulanmış bir çarşaf hayal ediyordum. Bu yüzden bekâretimi kaybettiğimde çok fazla kan olacağını düşünüyordum. Sanki durdurulamayacak bir kan olacakmış gibi. Kanama durdurulamazsa ne olur diye kendi kendime düşüncelere daldığım zamanlar bile oluyordu. Çok fazla kan kaybetme sonucunda ölmekten korkuyordum. Şimdi düşünüyorum da hiç aslı astarı olmayan bir düşünce. Ama nerden bilebilirdim doğrusunu? Hiç kimse bana bir şey anlatmadı ki. Ben de o yüzden kanlı çarşafın gösterilmesi ile alakalı duymuş olduğum bu gelenekte çarşafın her yerinin kana bulandığını hayal ediyordum. (Pınar)

Bizim taraflarda gerdek gecesinde kanlı çarşaf gösterme gibi bir gelenek yoktur. En azından benim etrafımdaki insanların öyle bir beklentisi yoktu. Ancak küçüklüğümden beri böyle bir geleneğin ülkemizde yerine getirildiğini biliyorum. Bizim apartmanda kocası polis olduğu için şehir şehir gezmiş olan bir komşumuz vardı. Böyle bir âdetin Doğuda yerine getirildiğini o anlatmıştı ilk defa. Evlendiğinde eşi Doğuda görev yaptığı için öğrenmiş o da böyle bir şey olduğunu. Kendisi oralı olmadığı halde çevresindekiler beklemiş çarşafı balkona asmasını. Ben bunu duyduğumda çok küçüktüm ve çok etkilenmiştim. Hatta Doğu-Batı ayrımını bilmediğim halde, Doğudan biriyle evlenmemeliyim diye düşünmüştüm. Kafamda kurguladığımda, kanlı çarşafı birilerine gösterme beni korkutuyordu çünkü bu fikrin kendisi bile gerdek gecesinde çok fazla kan olacağı imajını veriyordu. Kızlık zarı sanki vajinanın önünde bir güvenlik çiti gibi ve cinsel ilişki ile penis bu bariyere çarpıyor ve kaza oluyor gibi; sonuç çok fazla kan... Çocukluğumdan beri ilk ilişkiyi böyle hayal ettim. (Ebru)

Küçükken komşularımız bize oturmaya geldiğinde mahallede yeni gelin olan bir kadının dedikodusunu yapmışlardı. Güya kadın sağlam pabuç değilmiş evlenmeden önce. Her haltı yemiş. Sonra da hiçbir şey olmamış gibi evlenmiş. Bakire olmadığından şüphelenilen bu kadın utanmadan bir de evlendiği gecenin sabahına balkon demirine kanlı çarşafını asmış sırf kız olduğunu insanlara göstermek için. Hiç kimse kanın ger-

çekten bekâret kanı olduğuna inanmamış çünkü kadının evlenmeden önce mahallede başka erkeklerle ilişkisi varmış. Hem de evli erkeklerle düşüp kalkmış. O yüzden balkona astığı çarşaftaki kanı koluna jilet vurarak yaptığını iddia ediyorlardı. Maalesef ben bu hikâyeye kulak şahidi oldum ve sanki o dönem psikolojim bozulmuştu. Çocuk olmama rağmen çok etkilendim bu hikâyeden. O komşumuzun yüzüne de bakamaz olmuştum. Çarşıda pazarda onu gördüğümde kendisinden tiksiniyordum ve onun "kötü kadın" olduğunu düşünüyordum çocuk aklımla. Ayrıca anlatılan bu hikâye beni çok korkutmuştu. Evlendiğimde acaba benden de böyle bir şey beklerler mi, çok kanar mı diye endişelenmiştim. (Ceren)

Kızlık zarının varlığını öğrendiğimde kendi kutuma [vajina] dokunmaya bile korkmuştum. O zamanlar sanırım sekiz yaşımdaydım. Televizyonda izlediğim bir dizide bekâretle ilgili bir konu geçiyordu. Birbirlerini çok seven bir çift gerdek gecesinde ilişkiye girdiklerinde kadında kanama olmuyordu ve adam kadını dövüyordu. Ayrıca adam, "ben şimdi aileme ne diyeceğim" diye kadına çıkışmıştı. İlk cinsel ilişkide kadınlarda kanama olması gerektiğini bu şekilde öğrenmiştim. Ayrıca, adam kadını o kadar sevdiği halde bakire çıkmadığı için kadını dövünce çok üzülmüştüm. Bekâretin önemli olduğunu o zamanlardan öğrendim herhalde. Acaba nerede bu kızlık zarı diye de düşünüyordum. O yüzden başıma bir iş açmamak için banyoda kutumu yıkarken dikkatli oluyordum. Bu korku benimle bir süre gitti. Sonra tabii öğrendim öyle dışarıdan dokunmayla bir şey olmayacağını ama yine de zarla ilgili belli başlı korkularım baki kaldı. İlk geceyi düşündüğümde çok fazla kan olursa ne yaparım ben diye üzülüyordum çünkü ilk cinsel ilişki, kızlık zarının yırtılmasından dolayı çok fazla kanamaya neden olur gibi bir algı vardı bende. (Yağmur)

Birçok kadın ilk gecede çok fazla kanama olmasından korkarken, bazı kadınlar da "ya kanamazsa" diye endişelenmektedir çünkü kanama olmazsa bakire olduklarından şüphe duyulur:

Evlenmeden önce bir erkek ile yatmadım. Bakireydim. Bunu çok net biliyordum elbette... Kızlık zarının kalın bir et parçası olup vajinanın girişini kapattığını ve penisin içeriye girişini engellediğini duydum. Kızlık zarının bir bariyer gibi olduğu söylendi bana ve ilk ilişkide çok fazla kanama olmasından korkardım. Aynı zamanda bazı kadınların ilk cinsel ilişki sonrasında kanamadıklarını da biliyordum ve kanamamaktan endişe duyuyordum çünkü eşim benim bekâretimden şüphelenebilirdi. Aslında hiç kızlık zarımın olmamasından endişe duyuyordum. Kulağa saçma ge-

lebilir ama ya benim kızlık zarım yoksa diye düşünürdüm. Böyle bir şey pek mümkün değil sanırım ama yine de aklımı kurcalardı bu soru. Kimseyle bir şey yapmamışken suçlanmaktan korkuyordum belki. Bu yüzden kanamanın olması da olmaması da benim için bir endişe kaynağıydı. (Gamze)

Gerdek gecesinde kanama meselesi beni çok düşündürüyordu. Korkuyordum resmen. Aslında normalde kan görünce pek korkmam öyle canı kıymetli bir insan da değilimdir ama içime bir şey girince –ve kalınca bir şey– kanama olması beni ürkütüyordu. Sanki içimde bir şeyler parçalanacakmış ya da bir yerler yırtılacakmış gibi bir his veriyordu bana. Ayrıca, her yerde olduğu gibi bizim oralarda da bekâret çok önemlidir. Bir kadın bakire çıkmazsa, yanar. Bu yüzden kadınlar evlenene kadar hiç cinsel ilişkiye girmezler. Ben de herkes gibi evlenmeden önce bir erkekle birlikte olmamıştım. Bakire olduğumu ve ilk gecede belli bir miktar kanama olacağını biliyordum. Buna rağmen ya ilk yapmamızda kanama olmazsa diye düşündüğüm zamanlar da oluyordu. Belki zar esnek çıkardı ve bu yüzden eşim üzerime gelebilirdi. Gereksiz yere beni suçlardı. Böyle saçma düşünceler geçerdi aklımdan. Bir de, ya evlenmeden önce ben farkında olmadan kızlık zarıma bir zarar geldiyse ve ben gelen kanı âdet kanı ile karıştırmışsam diye düşünürdüm. İşte o zaman ne ben ne de eşim bilebilirdi gerçekten ne olduğunu. Bu kuruntulardan dolayı bekârken bile ya evlenince kanamam olmazsa bekâretimi nasıl ispatlarım, eşimi nasıl inandırırım diye kara kara düşünüyordum. (Meltem)

Bir keresinde annemin gününde kadınlar ilk gece deneyimlerini paylaşıyorlardı. Bir komşumuz ilk gece canı acıdığı için yarıda bıraktıklarını, sonraki gün yapabildiklerini söyledi. Yaptıklarında da çok fazla kanamasının olduğunu söylemişti. Kan çarşafı aşmış, yatağa geçmiş. Hatta yıllarca izi kalmış. Kızlık zarı normal kadınlara göre daha kalın olduğu için sanırım çok kanamış. Öyle demişti yani. Neden söylediğini bilmiyorum ama konu birden ilk gece çok fazla kanama olabileceğine dönmüştü. Kadınlar kendilerini kasınca daha fazla kanama oluyormuş falan. Böyle şeyler konuşulmuştu. Şimdi düşündüğümde bu hikâyelere inanmıyorum ya da söylenenleri abartı buluyorum ama o günlerde inandım ve korktum tabii... O gün bir de ilk gecede kanama olmaması ile alakalı konuşuldu. Esnek kızlık zarını ilk o zaman duymuştum. Bazı kadınların gerdek gecesinde kanamalarının olmadığını ve eğer kanama olmazsa doktora gidip esnek kızlık zarı mı var diye kontrol ettirildiklerini öğrendim. Komşumuzun bir tanıdığının gelinine öyle yapmışlar. Evlenmeden önce zaten ka-

dına güvenmiyorlarmış. Evlendikleri gün kanama olmayınca adam iyice şüphelenmiş ve hastaneye götürmüş neden böyle oldu diye öğrenmek için. Sonra ne oldu bilmiyorum bu hikâyenin sonunu duyamamıştım çünkü bir yandan da çay dolduruyordum. Misafirler gittikten sonra anneme sordum doktor ne demiş peki diye ama annem kızdı bana "sen laf mı dinliyorsun" diyerek... Valla bu duyduklarımdan sonra kanama olmasından çok korkmama rağmen yine de gerdek gecesinden sonra kızlık zarı kontrolüne götürülmekten daha çok korkar oldum. Bu yüzden kızlık zarımın esnek olmamasını dilemiştim. (Pınar)

Bekâret bize evlenmek için olmazsa olmaz bir koşul olarak öğretildi. O yoksa evlilik de yok gibi yani... Dokuz yaşımdayken bir gün iç çamaşırımda kan olduğunu fark ettim. Çok fazla miktarda değildi kan. O yüzden âdet görmüyorumdur herhalde dedim; hoş, âdet görmenin nasıl olduğunu da bilmiyordum ama. Yine de içimden bir ses bu kan âdet kanı değil dedi. Ertesi günlerde kanama devam etmeyince iyice anlamıştım âdet görmediğimi. Sebebini bilmiyorum ama çok korkmuştum bu kan meselesinden. İlk başta aklıma ilk gelen şey bekâretimdi. Acaba bilmeden bir şey mi yaptım, tuvaletten sonra tırnak mı taktım ki diye düşündüm. Bunu anneme söyleyemedim ve bu olayı bir sır olarak sakladım. İlk cinsel ilişki girişimimden önce –ve daha sonrakilerde– bekâretimden kuşkulandım ve kanama olmamasından endişelendim ki bu da benim için utanç ve suç kaynağı olurdu. Aynı zamanda eşimin vereceği tepkiden endişeliydim. İlk gecemizde kanı görmezse, beni evlenmeden önce başka adamlarla cinsel ilişkiye girme konusunda suçlayabilirdi. Vajinismus olduğum dönem kendi kendime yazdım, çizdim, oynadım. Bu yüzden diyebilirim ki bu korku beni tam bir cinsel ilişkiye [penis-vajina ilişkisi] girmekten alıkoydu. (Beren)

Kadınların da belirttiği gibi, ilk cinsel ilişki Türkiye'de bazı kadınlar için kritik bir andır. Vajinal kanamanın olması kadınları korkutur çünkü kanamanın fazla olacağı yönünde beklenti ve mitler vardır. Himenin varlığı ve ilk cinsel birleşmedeki olası kanama, cinselliğin olumsuz fiziksel sonuçlar doğuracağı yönünde mesajlar verir. Dolayısıyla, kadınlar kanama olmasından korkmakta ve cinsel ilişkiden kaçınmaktadırlar. Öte yandan bazı kadınlar kanamanın olmamasından endişelenmektedir çünkü bu durumun ahlaki sonuçları ve toplumsal yaptırımları vardır. Toplum içerisinde etiketlenmeden namus cinayetlerine kadar uzanan yaptırımlar, kadınları kanama ol-

maması konusunda endişelendirir. Bu yüzden kızlık zarının varlığı da yokluğu da kadınlar için korku kaynağı haline gelmiştir.

SENARYO 2: Ağrı

"İlk cinsel ilişki doğum sancısı kadar ağrı verebilir."

ICD-10 ve DSM-5 gibi yaygın olarak kullanılan uluslararası hastalık sınıflandırma sistemlerinde vajinismus, "[...] vajinal ilişki/penetrasyon sırasında belirgin vulvovajinal ya da pelvik ağrı" olarak tanımlanmıştır. Ancak bu tanımlamada cinsel ilişki esnasında ağrıya yol açan çevresel faktörler ihmal edilmiştir. Korku, endişe ve uyarılamama gibi yakınmalar ile karşılaştırıldığında ağrının, hekimler için daha somut ve gözlemlenebilir bir semptom olduğunu kabul etmek lazım. Bu nedenle, bir kadın cinsel ilişki veya vajinal muayene esnasında ağrıdan şikâyet ettiğinde, kadının deneyimleri kolayca tıbbileştirilebilir. Biyomedikal çerçeve, kadınların cinsel ilişki esnasında duydukları ağrıyı, toplumsal cinsiyet bağlamında konumlandırmak yerine, ruhsal veya fiziksel bozukluklara indirger. Ancak, kadınların cinsel ilişki esnasında hissettikleri ağrı ve acı ile ilgili deneyimlerini kendi ifadeleri ile aktarmaları, ağrının ortaya çıktığı sosyokültürel çevre hakkında derinlemesine bilgi verecektir.

Gerçekten de vajinismus yaşayan kadınlarda ağrı ile ilgili genel bir yakınma mevcuttur. Deneyimlerini aktaran kadınların neredeyse hepsine, ilk cinsel ilişkinin çok fazla ağrılı olduğu öğretilmiştir. Bu kadınların bir kısmı ilk cinsel ilişkiyi doğum yapmaya benzetmektedir çünkü onlara ilk cinsel birleşmenin – "bekâret kaybının"– doğum sancısı kadar acı verdiği söylenmiştir:

> Cinsellikle alakalı ne biliyorsam birçoğunu kız arkadaşlarım aracılığı ile öğrendim. Kız kıza toplandığımızda bazen cinsellik hakkında konuşurduk ama hiçbirimiz cinsel olarak aktif değildik. Bu arada bu arkadaş grubumda aslında kuzenlerim de vardı. İçli dışlı olduğumuz için biz hem akrabaydık hem de arkadaş gibiydik. Aramızdan birilerinin sevgilisi olsa da cinsel ilişkiye girmemiştik. Girsek bile aramızdaki akraba ilişkilerinden dolayı bunu kolayca söyler miydik bilemiyorum. Biri gidip başkasına söyleyebilirdi sırrımızı. Aslında bu kadar da güvensiz bir ortamdı... Sonuç olarak hepimiz bakireydik. Birbirimizde kaldığımız zamanlarda konu cin-

sellikten açıldığında girişin çok fazla acıdığı söylenen ilk gece hakkında konuşurduk. Millet anne babasının ilk gece deneyimlerini anlatıyordu. Onlar da anneleri komşularla, akrabalarla konuşurken duymuşlar. İnsanın anne babasının gerdek gecesini bilmesi de ne kötü bir şey. Neyse, bu paylaşımlarla aslında bir şeyler öğrenmeye çalışıyorduk bence. Görmüş geçirmişliğimiz olmadığı için birbirimize anlatılan hikâyeler doğru da olsa yalan da olsa o zamanlar kıymetli oluyor... Kızlarla sohbetin dışında, kendime bir şeyler katmak için internette cinsellikle alakalı bilgi arardım. "Düğün gecesi çok fazla acır mı?" tarzında bazı soruların cevaplarına bakardım ve cevaplar o kadar da pozitif değildi. Evet, çok fazla acıyacağı iddia ediliyordu. Dayanılmaz bir acı. Doğum yapıyormuş gibi bir ağrı. Annelerimizin doğum yaparken çektikleri acıyı da gördükten sonra, insanın hiç cinsel ilişkiye giresi gelmiyor. (Beren)

Evlenmeden önce cinselliği kapalı bir şekilde de olsa konuştuğum iki arkadaşım vardı. Herkes ne biliyorsa ya da ne duymuşsa onu anlatıyordu işte. Arkadaşlarımdan ilk cinsel ilişkinin çok fazla acıyacağını öğrendim çünkü güya normalde vajinada bir delik yokmuş. Bir delik olmadığı için penis içeriye girdiği an delik açıyormuş gibi düşünün. Tabii böyle bir şey oldukça acı verir. Halbuki ne kadar saçma. Şimdi kadın olduktan sonra işin aslını anladım. Aslında orada bir delik var ki regl olabiliyoruz. Ama işte o zamanlar bilmiyorsun ki söyleyesin. Ne kötü; birbirimizi hep yanlış yönlendirdik. Onlar da bilmiyordu aslını ama birilerinden duymuşlardı belli ki. Ayrıca, vajinanın çok küçük penisin ise çok büyük olduğunu söylerlerdi bana. Bu yüzden de penis vajinaya sığmıyor gibi bir algı vardı bizde. Yani kocaman bir şey küçücük bir yerden nasıl geçecekti ki? Kesin çok ağrıyordur diye düşünüp dururduk. Belki de bu konuşmalardan yola çıkarak ilk sefer için çok fazla ağrı bekledim. O kadar ki doğum yapıyormuş gibi bir sancı olacak sandım. (Ebru)

Genç kızken âdet dönemlerinde karnım çok ağrırdı. Öyle ki okuldan izin alıp eve gelirdim. Bazen günde üç tane kuvvetli ağrı kesici alırdım yine de bana mısın demezdi. Annem sıcak havlu ısıtıp karnıma koyardı bazı zamanlar. Aslında sıcak su torbası daha iyi geliyor diyorlar ama annem koydurtmazdı sıcak su torbasını karnıma çünkü çocuğum olmazmış... Bazen de bitki çayları içerdim; papatya, adaçayı, melisa çayı gibi. Ama onlar da pek işe yaramazdı. Zaten ağrıdan yorgun düşünce, bir de üzerine bu çayları içince uyurdum... Bir keresinde komşular bizdeyken ben yine okuldan izin alıp gelmiştim çok ağrım var diye. Âdetimin ilk günü diye dayanılmaz bir ağrı vardı. Eve gidince yine klasik yöntemler de-

nedik ilaç içme, sıcak havlu koyma gibi. Komşularımız da birkaç tavsiyede bulundular işte maydanoz kaynatıp içme gibi. Bir komşumuz da demişti ki; "evlenince geçer, benim de kızken çok ağrım oluyordu ama evlendikten sonra bayağı bir geçti. Hele doğum yaptıktan sonra hiç ağrı kalmıyor." Nedense çok utanmıştım böyle bir şey söylemesine çünkü cinsel ilişkiye girdikten sonra ağrının geçeceğini anlamıştım ve yüzüm kızarmıştı. Bir başka komşumuz da benzer şeyler söyleyip aslında genç kızların o bölgesi dar olduğu için âdet görürken kanın zor geçtiğinden ve dolayısıyla ağrı hissedildiğinden bahsetmişti. Hatta kadın dedi ki "evlenince bir kere acıyor ama sonra hiç ağrın olmayacak." Yani gerdek gecesinde acıyacağını ima etmişti bana. Bu söyledikleri beni hem korkuttu hem de utandırdı. Bizim evde cinselliğin konuşulmasına alışkın olmadığım için bu kadarını duymak bana fazla bile gelmişti. Odama gidip uyuduğumu hatırlıyorum. Uyanınca da inşallah annem de benzeri konular açıp beni utandırmaz diye de dua etmiştim... Yalnız komşumuzun bu dediklerini aslında hiç aklımdan çıkaramadım. Yani evlendiğim gece gerçekten tek seferde çok acı olacak ve sonra bir daha âdet sancısı çekmeyecek miyim diye düşündüm. Âdet sancısının son bulması için güzel olabilirdi ama yine de çok acıyacak olması beni korkutmuştu. Kadın olmak ne kadar zor...
(Cansu)

Herhangi bir cinsel deneyimleri olmadan cinsel ilişkinin ağrılı olacağına inanmaları, bu kadınların ortak noktasıdır. Ağrı ile ilgili beklentilerini doğrulayacak bir deneyimleri yokken bile ilk cinsel birleşmenin çok fazla ağrıya yol açacağına inandırılmışlardır. Çoğu zaman bu asılsız bilgilerin nereden geldiğini hatırlamazlar çünkü bu tarz mitler aslında her yerdedir. Bu nedenle, ilk cinsel ilişki ile alakalı yaygın bir "ağrı senaryosu" mevcuttur.

Bazı kadınlar bu senaryoyu o kadar benimser ve içselleştirir ki, ağrı kimi zaman gerçek olur. Vajinismus yaşayan kadınların deneyimlerinden anlaşılacağı üzere, bilişsel süreçler ile davranışlar arasında çoğunlukla uyum vardır çünkü kişiler öğrenmiş oldukları senaryolar içerisinde cinsel aktör olma eğilimindedirler. Kadınlar cinsel ilişki ile ilgili ağrı senaryosunu içselleştirdiklerinde, kaslar bir cinsel ilişki girişiminde ağrı beklentisi içine girer. Vajinal kaslar beklenen ağrıdan dolayı zorlanır ve gerilirken penetrasyon ağrılı hale gelir; böylelikle beklenen ağrı senaryosu gerçekten yaşanır (Stelko 2015). Tıpkı belli bir duruma ilişkin yordamaların, bir süre sonra

bu durumun ayrılmaz bir parçası haline gelmesi olarak tanımlanan "kendini gerçekleştiren kehanet" gibi, ağrı senaryosu da başlangıçta yanlış bir öngörüden ibaretken, nihayetinde gerçeğe dönüşür. Burada kadınların yaşadıkları durum da kendini gerçekleştiren kehanete bir örnek teşkil edebilir:

Bence vajinismusun altında bazı sorunlu algılar var. Yani neyi nasıl algılıyorsak öyle de davranıyoruz. Daha önceden duyduğum ve öğrendiğim şeylerden dolayı ilk cinsel ilişkinin çok fazla acı vereceğini düşünüyordum. Bu korkularım evlenmeden önce de vardı. Sağdan soldan duyduklarımla hareket ettim. Acıyacağına dair öğrendiklerimin birçoğu internet bilgisi. Yaptığım araştırmalar sonucunda acıyacağına dair kanıya varmıştım. Aslında interneti bilinçli kullandığımı düşünüyorum ama konu cinselliğe gelince çaresizlikten midir nedir internete döndüm. Bazı doktorların sitesinde aslında normal şartlarda ağrı olmayacağı yazıyordu ama kadın kendisini kasarsa ağrı olur gibi bilgiler de vardı. Konu zaten kendini kasmakta. Tamam, kasmazsam ağrımaz bunu zaten tahmin ediyordum ama ya kasarsam? İşte o zaman acıyacağına emindim. Bir cinsel deneyimim yokken bile buna fazlasıyla ikna oldum. Evlendiğimde ise duymuş olduğum şeylerle uyumlu hareket ettim ve şiddetli bir ağrı hissettim çünkü öyle olacağına inandım. Olmasaydı şaşardım. (Yağmur)

Ben de birçok kadın gibi bekâretin bozulma ânında aşırı bir ağrı olduğunu duymuştum. Bununla alakalı ne zaman düşüncelerim olsa ağrı yaşadığımı hatırlıyorum. Yani sokakta, evde, televizyon izlerken fark etmez; bu düşünce ne zaman aklıma gelse ağrım oluyordu. Bu kadar olumsuz düşüncelerden dolayı tabii ki de ilk cinsel ilişki girişimimde çok fazla acı olacağını bekledim; sonuç olarak bu beklentim gerçekleşti. İlk gece eşim bacaklarıma dokunduğunda bile ağrım olmuştu. Gerçekten söylüyorum. Sadece tek bir bölgem değil, tüm vücudum ağrıyordu. Mantıklı bir insan olarak baktığınızda cinsel ilişkinin vücut ağrısı yapmayacağını söyleyebilirsiniz. Ama cinsel ilişkiden korkan ve acıyacağını düşünen bir insanda gerçekten ağrı oluyor. Cinsellik hakkında pozitif düşüncelerim olsaydı o zaman cinsel ilişki bu kadar fazla ağrı vermezdi belki de. Ben de diğer kadınlar gibi normal olabilirdim ve daha ilk günden cinsel ilişkinin tadını çıkarabilirdim. (Beren)

Bir keresinde apartmandaki kadınlar bize sabah kahvesine gelmişti. Birden cinsellikle alakalı konuşmaya başladılar. Zaten çok meşhurdur orta yaş kadınların iki arada bir derede cinsellik konuşmaları. Ben de yine

kulak misafiri oldum tabii. Komşumuzun biri yeni evlenen yeğeninin ilk gecede çok ağrısı olduğunu hatta yapamadıklarını [vajinal ilişkiye girmek] söyledi. Yeğeni de çaresiz onu aramış. Kendi annesini de arayamamış utancından. Komşumuz da ona bir krem önermiş sürmesi için ama kızın ağrısı hâlâ devam ediyormuş. Annemlere sormuştu başka ne önerebilirim diye. Sabah sabah bu yüzden telaşla gelmişler bize. Yani başka alternatif yol varsa öğrenip akşam olmadan kıza söylemek için. Annem de "zeytinyağı sürsün o iyi gelir" demişti. Annemin ağzından böyle şeyler duyunca sinir oluyordum çünkü kendi tecrübelerine dayanarak söylüyordu ve ister istemez babamla sevişmelerini hayal ediyordum. Tamam, kullansın zeytinyağı beni zerre ilgilendirmez ama bunu neden ben duyuyorum ki? İnsan anasından babasından soğuyor... Ayrıca bir keresinde de şöyle bir konuşmaya şahit oldum: Küçük halam doğuma gittiğinde yanında başka kimsesi olmadığı için annem ona refakat etmiş. Halam normal doğum yapmaya çalışıyormuş. Saatlerce sancı çekmiş ve artık arada bir feryat ediyormuş ağrısından. Ebe gelip kızmış halama; "yaparken de böyle bağırıyor muydun?" demiş. Bu hikâye bizim ailede kadınlar arasında yıllarca anlatıldı ve herkes çok gülerdi ebenin tavrına. Ama bir keresinde tam da bu hikâyeyi konuşurken evli kuzenim dedi ki "evet, ilk gece doğum sancısı gibi acıyor; ebe haklı, insan yaparken de bağırabilir." Yine herkes gülmüştü ama benim gibi tecrübesizler eminim bu söyleneni ciddiye aldılar. Bekâr kuzenlerim de vardı ortamda; bilmiyorum belki onlar da evlenince vajinismus olmuştur ya da en azından bu hikâyeleri hatırlayıp korkmuşlardır... Açıkçası ben bütün bu konuşmalardan bazı kadınların cinsel ilişki esnasında çok ağrıları olduğu çıkarımını yaptım. Cinsellikle ilgili hiçbir tecrübem olmasa da korkuyordum ilk geceden. İnsan korkuyor tabii, nasıl bir şeyin seni beklediğini bilmeyince hemencecik inanıveriyorsun duyduklarına. Ben de birçok kadın gibi ilk cinsel ilişkimde ağrıyacağını düşündüm. Ağrı beklentim oldu ve ağrı peydahlandı. Evlendikten sonra da ne zaman acı beklentim olsa, gerçekleşti. Şu anda vajinismusun üstesinden geldim ama hâlâ bu aynı: Acıyacak dediğimde gerçekten acıyor. (Pınar)

Bu ifadeler, cinsel ilişkide ağrıya ilişkin atıf veya inanışların, cinsel ilişki esnasında yaşanan ağrıya yol açtığı ya da ağrının şiddetini güçlendirdiği iddiasını düşündürmektedir. Cinsel birleşme sırasında hissedilen ağrı, vulvar vestibulit sendromu, vajinal atrofi ve atrofiye bağlı adezyonlar, vajina ve dış genital bölgenin enfeksiyonları, daha önce geçirilmiş ameliyatlar ve hormonal değişiklikler gibi

bazı nedenlerden kaynaklanabilir (Bergeron ve diğ. 2015). Ancak burada kadınların bildirdikleri ağrı, tıbbi değerlendirmenin çok ötesindedir. Kadınların yaşamış oldukları vajinal ağrı, cinselliğin doğası hakkında yanlış bilgilendirilmelerinden kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla, vajinismuslu kadınların ağrı yakınmaları, toplumsal ve kültürel bağlamda incelendiğinde anlamlı olacaktır.[1]

SENARYO 3: Balayı Sistiti

"Kadınlar bekâretlerini kaybettikten sonra idrar yolu enfeksiyonu geçirirler."

Bazı kadınlar ilk cinsel ilişkiyi idrar yolu enfeksiyonu ile ilişkilendirerek bu durumu "balayı sistiti" olarak adlandırmıştır. Bu kadınlar, cinselliğin bedensel sağlıkları için tehlikeli olabileceğini öğrendikleri için cinsellikten keyif almaya odaklanmak yerine, dikkatlerini "cinselliğin doğasında bulunan tehlike"ye çevirmişlerdir:

> Evlenmeden önce kızlarla [kız arkadaşlarıyla] ilk gece hakkında konuşmuştuk. Benim düğünüm yaklaştığı için böyle konular daha sık konuşulur olmuştu aramızda. İyi niyetle bana yardım etmeye çalışıyorlardı aslında. İlk seferin kadınlar için zor olduğunu bildiğimiz için elimizden geldiğince birbirimizi bilgilendirmeye çalışıyorduk. Yakın arkadaşlarımdan sadece biri evliydi ve ben onun tecrübelerine çok güveniyordum. Bu arkadaşım bana, bazı kadınların bekâretini kaybettikten sonra idrar yolu en-

1. Cinsel ilişkiye giremeyen veya sınırlı bir şekilde girebilen kadınlarla yapılan araştırmalarda genel olarak vajinada ya da dış genital bölgede ağrı yakınması mevcuttur. İngiltere, ABD ve Avustralya'da seksen dokuz vajinismuslu kadınla karma yöntem kullanılarak yapılan bir araştırmada, cinsel birleşme esnasında vajinal ağrı yakınması olan ve dolayısıyla tam bir birleşme (penisin vajinaya girmesi) yaşayamayan kadınlar kendilerini "kadın olarak eksik" ve "kadın olarak tamamlanmamış" hissettiklerini söylemişlerdir (Ward ve Ogden 2010). Bu araştırmanın da gösterdiği gibi vajinal birleşmeye engel olan ağrı, fiziksel bir bariyer olmanın yanı sıra kadınların kadınsılıklarını zedelemektedir. Benzer sonuçlar, ikisi ABD' den, altısı Avrupa'nın farklı ülkelerinden biri ise İsrail'den olmak üzere on iki vajinismuslu kadınla yürütülen nitel bir araştırma tarafından da yinelenmiştir (Stelko 2015). Cinsel birleşme esnasında vajinal ağrı yakınması olan vajinismuslu kadınlar kendilerini "suçlu" ve "yetersiz" hissettiklerini söylemişlerdir. Bu kadınlardan bazıları ayrıca "tam bir kadın" olamama hissinden dolayı "kadın hakları" ve "cin-

feksiyonuna yakalandığını söyledi. Her kadının hayatında en az bir kez idrar yolu enfeksiyonuna yakalandığını ancak bunun her zamanki enfeksiyondan farklı olduğunu da söyledi. Bu diğerlerine benzemiyormuş. Yani ilk ilişkiden sonra yakalandığın enfeksiyon çok ciddiymiş. Uyarı mahiyetinde söylemişti ama bayağı bir korkmuştum ya bana da olursa diye. Penis içine girince böyle bir sağlık sorununa yol açıyorsa demek ki cinsellik çok da temiz bir şey değil diye düşündüm. Çok titiz bir insan olmamama rağmen bunu kafaya takmıştım çünkü zaten yeni gelin olarak bazı şeylerden utanırdım bir de böyle bir sebep için doktora gitmek iyice yüzümü kızartırdı... Evlenmeden çok kısa bir süre önce balayı yeri araştırırken annemin de fikrini alıyordum hangi otel daha güzel falan gibi. Otelin fotoğraflarını gösterirken annem havuzu gördü ve dedi ki "balayında havuza girmeyeceksin herhalde." İlk etapta neden böyle dediğini hiç anlamadığım için neden diye sorduğumda "orası [vajina] artık açılacak, mikrop kaparsın havuzdan" demişti. Yani annem, balayımızda havuza girmemem konusunda beni uyarmıştı çünkü bu tehlikeli olabilirdi. Annemin uyarısını arkadaşımın söyledikleri ile birleştirince doğru söylüyorlar diye düşündüm. Havuza girmek idrar yolum için tehlikeli olabilirdi çünkü ben yeni evlenmiş bir kadın olacaktım ve o bölge annemin dediği gibi artık açık olacaktı. (Pınar)

Bekâreti kaybettikten sonra kadınların enfeksiyona daha açık olduklarını evlenmeden önce duymuştum. Ortaokuldayken idrar yolu enfeksiyonu olduğumda bana maydanoz sapı kaynatıp içirmişti annem. Ona da

siyet eşitsizliği" konuları gündeme geldiğinde tartışılanları kendi üzerlerine alınmamaktadır. Heteroseksüel cinselliğin gerekliliğini yerine getiremedikleri için "tam bir kadın olamayan" bu kadınlar, kadın meselelerini tartışmak için bile kendilerini yetersiz görmektedir. Bu olumsuz duygular normatif heteroseksüellik bağlamında anlam kazandığı için, cinsel birleşmedeki ağrı senaryosu kültürel açıdan incelendiğinde anlamlı olmaktadır. Cinsel birleşme ile ilişkili ağrı yakınmasının kadınlar üzerindeki olumsuz etkisi, vajinismus dışında diğer cinsel problemlerde de benzer şekildedir; zira vulvodini (dış genital bölgede ağrı, acı, yanma ile ortaya çıkan klinik bir durum) olan yedi Avustralyalı kadınla yapılan nitel bir araştırma (Ayling ve Ussher 2008) ve vulva bölgesinde ağrı deneyimi olup vajinal ilişkiye girmekte zorlanan Kuzey Amerikalı yirmi kadınla yapılan bir diğer araştırma (Kaler 2006), heteroseksüel cinselliğin gerekliliğini (ağrısız cinsel birleşme yaşama) yerine getirmedikleri için kadınların kendilerini "yetersiz kadın", "yetersiz eş" ve "sahte kadın" olarak adlandırdıklarını ortaya koyarak cinsel ilişki esnasında dış genital bölgede ve vajinada hissedilen ağrının toplumsal cinsiyet ve cinsellik söylemleri içerisinde incelendiğinde anlamlı olduğunu göstermektedir.

komşumuz söylemişti iyi geldiğini. "Hiç antibiyotik verme, zaten bekâr kız, maydanoz kaynatsan geçer" demişti anneme. Yani *kız* olduğum için kolayca atlatabileceğimi söylemek istemişti. Demek ki kadınlar daha zor atlatıyor diye düşündüm. Kadın derken yani bekâretini kaybetmiş kişiler demek istiyorum. Vajinada kızlık zarı olmayınca demek ki enfeksiyon daha da ciddi oluyor diye düşündüm... Gerdek gecemizde eşimle yakınlaşmamıza rağmen ilk etapta hiçbir şekilde kocamın vajinama dokunmasına izin verememiştim. Yani ilk seferde onun penisinin benim vajinama dokunmasına izin veremedim. O kadar ki kıyafetlerimi bile çıkarmamıştım. Israrla üzerimde kıyafetler varken devam etmek istedim. Böyle bir şey mümkün değil tabii. Mecbur soyunacaktım ama ciddi anlamda hijyen takıntım olmuştu. Ya penisi kirliyse ve enfeksiyon kaparsam diye düşündüm. Erkekler çişlerini de o yerden yaptıkları için acaba pis midir diye kafası karışıyor insanın. Ben çekimser kalınca eşim soyunmam için ilk adımı attı ama başka sebeplerden de ötürü tüm giriş teşebbüslerimiz başarısız oldu. Çok mu zorladık bilmiyorum ama ertesi gün idrarımı yaparken yanma ve acı olmuştu. Kesin idrar yolu enfeksiyonu kaptım dedim. Ben henüz bekâretimi kaybetmemiştim ama yine de cinsel organlarımız birbirimize değmişti. Penis vajinama girmediği halde idrar yolu enfeksiyonuna yakalanıp yakalanmadığımı görmek için bir doktora gittim. Olmadığını [vajinal ilişki] bildiğin halde doktora gitmek, bir de ona derdini anlatmak yeni bir gelin için çok zor. Bu yüzden bu enfeksiyon korkusu çok berbattı. (Ebru)

Yine bir gün arkadaşlarımla cinsellik hakkında konuşurken yeni evli bir arkadaşım beni balayı sistitine karşı uyardı. Kadınlar gerdek gecesinde idrar yolu enfeksiyonuna yakalandıkları için buna "balayı sistiti" diyoruz... Arkadaşımın ablası evlenir evlenmez balayına gitmiş. Hemen o gece hem de. Gelinliğini bile garajda çıkarıp hemen balayına gitmişler. Antalya'ya sabah vardıkları için kahvaltı yapıp hemen denize ve havuza girmişler. Akşam olunca da birlikte olmuşlar. Ablası sabaha kadar ateşlenip kusmuş. Hemen orada bir hastaneye gidip birkaç ilaç kullanmaya başlamış ama yok düzelmemiş hiç. Apar topar eve dönmek zorunda kalmışlar. Tatilleri de rezil olmuş anlayacağınız. Sonra bu enfeksiyon hiç azalmamış ve hastanede yatmak zorunda kalmış uzun bir süre. Düşünsenize ne kadar kötü bir şey. En güzel gününüzde böyle bir şey yaşıyorsunuz. En özel anınızı bu şekilde hatırlamak kötüdür. Bir de üzerine rezil olmak var tabii. Kim bilir hem balayında hem de balayından döndükten sonra gittiği doktorlarda ne kadar utanmıştır. Doktor da olsa ilk gece deneyimini biriyle paylaşmak zorunda olman ne kadar kötü bir şeydir... Kısacası, ben evlen-

meden önce arkadaşım "bu tür sistit çok ciddi" demişti. Enfeksiyon ile ilgili o kadar rahatsız hissetmiştim ki evlenmeden önce eşimle bir anlaşma yapmıştım: Düğün gecesi eve gelince ve balayımızda cinsel ilişkiye girmeyecektik. Balayından dönene kadar cinsel ilişkiyi erteleyecektik. Bu sözümüzü tuttuk mu? Hayır, tabii ki. Ertesi gün balayına gideceğimizi bildiğimiz halde evlendiğimiz ilk gece anlaşmamızı bozup cinsel ilişkiye girmeyi denedik. Olmadı tabii ki. Ama enfeksiyon riski benim kafamda hep vardı. (Beren)

Ben kimsenin söylediklerine kulak asmayan biri olarak görünsem de aslında etrafımda olumsuz şeyler konuşulduğunda ya da yaşandığında çarçabuk etkilenirim. Evlenmeden önce yengemin bir konuşmasına şahit olmuştum ve duyduklarımdan çok etkilendim. Bana değil, bir başkasına anlatıyordu ama duydum işte. İlk cinsel ilişkinin kadınlarda idrar yolu enfeksiyonuna yol açtığını söylemişti. İlk sefer olduğu için kadının vajinası dışarıdan gelen kire ve mikroba daha açık oluyormuş. O yüzden kadınlar temizliğine çok dikkat etmeliymiş... O günlerde evli olmasam da ya da yakın zamanda cinsel ilişkiye girme ihtimalim olmasa da ben bunu duyunca çekinmiştim açıkçası. Nişanlıyken de ara ara aklıma geldiğinde evlendikten sonra enfeksiyona yakalanma olasılığından korkuyordum çünkü birçok kez enfeksiyon yaşadım ve çok fazla yan etkisi olan antibiyotiklerden kullandım. Bazı antibiyotiklerin yan etkileri o kadar çok etkiliyor ki kullanmayı bırakıp hastalığın kendiliğinden geçmesini bekleseniz daha iyi. O yüzden sağlığıma dikkat ediyorum ya da basit enfeksiyonlarda hemen antibiyotik kullanmıyorum. Ama tabii yengemin bahsettiği idrar yolu enfeksiyonu çok ciddi olduğu için beni endişelendirmeye yetmişti. Bir de kadınlarda genital hijyenin çok önemli olduğunu ben zaten biliyordum. Mesela, tuvaletten sonra hijyeni sağlamak için önden arkaya silinme yöntemi kullanılması gerektiğini, genital bölgenin çok fazla sabunla yıkanmaması gerektiğini falan okumuş öğrenmiştim. Şimdi benim çok fazla takıntılı olduğumu düşünebilirsiniz ama aslında hiç değilim. Sadece üniversitedeyken bir keresinde mantar enfeksiyonu olmuştum ve gerçekten çok zordu. O günden sonra temizliğime ekstradan dikkat ettim. O günlerde bu mantar hastalığını internetten araştırdığımda genelde yeni evli kadınlarda görüldüğü, temizliğe dikkat edilmediği takdirde ortaya çıktığını okumuştum. Ben muhtemelen girdiğim umumi bir tuvaletten kaptım ama aklımın bir köşesine de kazındı yeni evlilerin mantar olabileceği... Hem mantar kapmaktan hem de enfeksiyona yakalanmaktan korktuğum için cinsel ilişkiye girersem sağlığımın tehdit altında olacağını ve hastaneye gitmek zorunda kalacağımı düşünüyordum. Evlendiğimizde

eşimi genital hijyen açısından uyardım çünkü evlendikten sonra genital hijyen tek tarafın çabalaması ile olacak iş değil. Ancak eşim bana kızdı. "Sanki ben çocuk muyum?" diye çıkıştı. Sadece cinsel ilişkiye girmeden önce iyice yıkaması konusunda uyarmıştım aslında. Bence beni yanlış anladı ya da ben kendimi açıkça ifade edemedim ama her şekilde evliliğimiz için kötü bir başlangıçtı. (Zeynep)

Kadınların cinsel ilişkiye girmeleri, özellikle ilk cinsel ilişki, uzunca bir zamandır halk arasında "balayı sistiti" olarak bilenen idrar yolu enfeksiyonu ile ilişkilendirilmektedir (Ronald 1996). Ancak doktorlara göre idrar yolu enfeksiyonu, hemen her kadının yaşamı boyunca en az bir defa yaşadığı bir sağlık problemidir. Üroloji uzmanlarına göre, kadınlarda idrar çıkışını sağlayan üretra ile vajina girişinin yakınlığı dolayısıyla idrar yolu enfeksiyonu sık görülebilir ancak bu durumun bekâretini kaybetme ile doğrudan bir ilişkisi yoktur. Her cinsel ilişki belli oranda idrar yolu enfeksiyonuna yol açma riskini taşır ancak bu, cinsel ilişkinin mutlak surette böyle bir sağlık problemine yol açacağı anlamına gelmez. İlk defa cinsel ilişkiye giren bir kadının idrar yolu enfeksiyonu geçirme riski herhangi bir kadınınkiyle aynıdır. Önemli olan cinsel ilişki öncesi, esnası ve sonrasında gerekli olan hijyeni sağlamaktır (Lee ve King 2013). Dolayısıyla, kadınları ilk cinsel ilişkide enfeksiyon olacağına dair korkutan, hiçbir bilimsel dayanağı olmayan kültürel mitten başka bir şey değildir.

SENARYO 4: Tutsak Penis

"İlk cinsel ilişki sırasında penis vajinanın
içinde sıkışıp kalabilir."

"Tutsak penis", "vajinal birleşme esnasında kadının vajina kaslarının kasılması, böylece penisin vajinadan çıkışını engellemesi" olarak tanımlanır. Bilimsel dayanağı olmayan bu durum, tıp çevrelerince de şehir efsanesi olarak görülmektedir. Dolayısıyla, penisin vajinanın içinde sıkışıp kalması, gerçekleşmesi mümkün olmayan bir durum olarak ele alınır. Vajinanın penisi kenetlemesini imkânsız kılan, vajinanın duvarlarının yumuşak ve kaygan olması, erkek bo-

şaldıktan sonra penisindeki kanın geri çekilmesi –dolayısıyla sertliğin kaybolması– ve orgazm olan kadının vajinal kaslarının yalnızca 5-10 saniye kasılmasıdır. Teknik olarak penisin vajinanın içinde sıkışıp kalması mümkün değildir (Cinsel Sağlık Enstitüsü Derneği 2015). Bu nedenle cinsel ilişki sırasında penisin vajina içinde tutsak kalacağına dair anlatılanlar gerçek olmaktan uzaktır.

Bu araştırmadaki kadınların çoğu, ilk cinsel ilişki esnasında penisin vajina içinde sıkışıp kaldığı ve çiftin bu durumdan kurtulabilmek için hastaneye götürüldüğü ile ilgili bir hikâye duyduklarını ve vajinismus oldukları dönemde benzer bir problemi yaşamaktan korktuklarını belirtmektedir:

Üniversitedeyken aldığım mitoloji dersinde hoca savaş tanrısı Ares ile güzellik tanrıçası olan Afrodit'in hikâyesini anlatmıştı. Rivayete göre Hephaistos ile evli olan Afrodit, Ares'e sırılsıklam âşık olmuş. Her gece ormanlık bir alanda buluşup sabaha kadar sevişiyorlarmış. Güneş onları görüp de Hephaistos'a haber vermesin diye de gün aymadan ayrılıyorlarmış. Ancak bir gece birlikte olduktan sonra sarmaş dolaş uyuyakalmışlar. Yaşananlara şahit olan Güneş, durumu hemen Hephaistos'a anlatmış. Tabii Hephaistos kendisine yapılan ihanete çok sinirlenmiş ve intikam almak istemiş. Görünmez bir ağ yaptırıp Ares ve Afrodit'in her gece buluştuğu yere yerleştirmiş. Tuzaktan habersiz olan âşıklar gece yine sevişmek için buluştuklarında ağ kapanmış ve onları tutsak etmiş. Bütün tanrılar Ares ve Afrodit'in yasak aşkını görmüş, hem de onları uygunsuz bir şekilde yakalayarak... Hocamız bu olayı çok büyük bir ayıp ve rezalet olarak bize lanse etmişti. Erkek ve kadının cinsel ilişki esnasında kilitli kalmaları, yani erkeğin kadının içinden çıkamaması, ilk olarak bu mitolojik hikâye ile başlamış güya. Günümüzde hâlâ oluyormuş hocanın dediğine göre. Hocam erkek olduğu için ve böyle bir şeyi sınıfta anlattığı için çok utanmıştım. Mitolojiye inanıyor olamazdı. Hadi inandı, ne alakası var penisin vajinanın içerisinde sıkışıp kalması ile? Güya tıp doktorları günümüzde yaşanan benzer vakaları anlatırken mitolojideki bu hikâyeye gönderme yapıyorlarmış. Açıkçası ben bu duyduklarıma ilk başta hiç inanmamıştım. Ama ders arasında sınıfın erkekleri toplaşıp, aslında böyle bir şeyin doğru olduğunu konuşmuşlardı. Konuşmanın başlarında biz de onlarla bu konuyu seviyeli bir şekilde tartışıyorduk ancak konu çok fazla cinselliğe dönünce kızlar olarak biz çıktık bu tartışmanın içinden. Onlar hâlâ tartışıyorlardı hararetli bir şekilde. Ben de kulak misafiri olduğum kadarıyla içlerinden birinin benzer bir şey yaşadığını duydum. Hafta sonu

eve attığı kız tecrübesizmiş ve korktuğu için arkadaşımın penisi bir süre içinden çıkamamış. "Daha kötüsü de olabilirdi, gerdek gecesinde ayrılamayıp hastaneye götürülenler oluyor" demişti arkadaşım. O öyle konuşunca bana çok inandırıcı geldi bu hikâye... Sonraki zamanlarda ilk cinsel ilişkiyi düşündüğümde bu hikâye zaman zaman aklıma geliyordu ve korkuyordum. Şu anda doğru olmadığını biliyorum ama vajinismus olduğum zamanlar bu hikâye aklıma çok sık geliyordu. Benzer bir şeyi yaşamaktan korkuyordum. Düşünsenize ne kadar utanç verici bir durum. (Yağmur)

Bizim eve en az üç gazete girerdi çünkü babam da erkek kardeşlerim de çok severler farklı siyasi görüşleri okuyup tartışmayı. Benim pek ilgimi çekmezdi gazeteler, sadece gazete eklerindeki magazin haberlerini okurdum; hangi ünlü kiminle sevgili, kim ne giymiş gibi. Bunun dışında Posta gazetesinin Haydar Dümen köşesi ilgimi çekerdi. Cinsellikle alakalı kendisine gelen soruları yanıtlayan Haydar Dümen'i çok bel altı bulsam da yine de soruları da cevapları da okumadan yapamazdım. Tabii bunu gizli gizli yapardım. Evde kimse yokken okumak en mantıklısıydı ama evde tek kaldığım zamanlar çok az oluyordu. O yüzden mecbur bazı stratejiler geliştirmiştim. Günü geçen gazeteleri annem biriktirip komşumuza verirdi sobasında yakması için. Genelde bana veriyordu "al bunları götür" diye. Ben de arasından Posta gazetesini ayıklayıp götürürdüm komşumuza. Sonra odamda biriktirip gizli gizli okurdum o sayfaları... Çok fazla şey okuyup etkilendiğim olmuştur ama hiç tartışmasız en çok etkilendiğim hikâye vajinanın kilitlenmesi ile ilgili olandı. Genç bir oğlan cinsel ilişkiye girerken kız arkadaşının kasıldığını ve penisinin vajina içerisinde sıkıştığını yazmış. Doktora ise bu problem neden oluyor diye sormuş. Haydar Dümen de "derinliğini bilmediğiniz sulara balıklama atlamayınız" deyip dalga geçmiş resmen. Ama sonrasında aslında böyle bir şeyin tıbben mümkün olduğunu hatta gerdek gecesinin bir felaketle sonuçlanabileceğini yazmış. Yazdığına göre kadının vajinal kasları o kadar kasılmış ki erkek çıkamamış. Ben bunu okuyunca çok korktum tabii. Ya ben de böyle bir şey yaşarsam diye endişelendim. O zamanlar belki on dört yaşımdaydım yani ortada fol yok yumurta yok, ben kendi kendime korkmuştum. Korktum çünkü bence ilk gecede böyle bir şey yaşamak çok korkunç... Evlendikten sonra tüm başarısız cinsel ilişki girişimlerimde bu hikâyeyi aklımda tuttum ve eşimle aynı deneyimi yaşamaktan korktum. Vajinismus olduğum için bu hikâyeden daha da korkar olmuştum çünkü kadın kasılınca erkeğin çıkamadığını düşünüyordum. Yani bir bakıma vajinismus kesinlikle böyle bir sahne ile sonlanır gibiydi benim için. (Pınar)

Ben küçükken bazı şeylere kör bir çocuktum. Ev dışında pek bir hayatım olmadığı için bana ne söylenilirse inanırdım. Hatta bazen kuzenlerim bir şeyler anlatırlardı saçma sapan; ben inanınca da gülerlerdi. Belli ki aralarında konuşuyorlar, benimle dalga geçmek için saçma sapan şeyler uyduruyorlardı. Bana aptal muamelesi yapıyorlardı yani. Hepsi benden büyük olduğu için ben de kendimi savunamıyordum ya da onların dediklerine karşı gelip hayır o olay öyle değil böyledir diyemiyordum. Mesela, gece sakız çiğnemenin ölü eti çiğnemekle aynı olduğunu söylemişlerdi. Güya kuzenim gece sakız çiğnediği için amcam mezarından kalkıp gelmiş. Hem de onların evinde gece sakız çiğnediğimiz için etleri delik deşikmiş. Ben bunu duyunca inanıp korkmuştum mesela. Onlar da bana gülmüşlerdi... Halama oturmaya gittiğimizde çay kahve yapılırken, kuzenim bana demişti ki "kahve içersen kararırsın, Arap olursun." Yine inanmıştım ona. Sonra salona geldiğimizde de kahve içmem konusunda ısrar etmişti. İçmek istemediğimi söyleyince de "neden ki?" diye sorarak aklımla alay etmişti. Herkes yine güldü tabii bana. Belli ki yine aralarında planlamışlar. Beni kandırmak için söylediğini anlamış olmama rağmen yine de uzun bir süre kahve içmemiştim ne olur ne olmaz diye... Hiç unutmuyorum ergenlik dönemindeyken hemşire kuzenim ilk cinsel ilişki esnasında birbirine yapışık kalıp kendi çabalarıyla ayrılamayan bir çift ile ilgili bana bir hikâye anlatmıştı. Çift bir battaniye ile hastaneye götürülmüş ki bu çok korkutucu. O zaman evli değildim ve cinsel deneyimim yoktu o yüzden bu hikâyeye inandım. Ayrıca, kuzenimin hemşire olması hikâyeyi daha da inandırıcı yapmıştı. Bu hikâyeyi bana neden anlattı bilmiyorum ama korkmuştum. Vajinismusken kendimi gevşetemediğim için böyle bir durum yaşamaktan çok korkuyordum. Şimdi anlıyorum ki böyle bir şey pek mümkün değil; benimle dalga geçmek için uydurulmuş bir hikâye. Anlattıklarının nerelere gittiğini bilseler acaba yine de anlatırlar mıydı böyle hikâyeler bilmiyorum. Gerçi kötü insan hep kötüdür. Eminim vajinismus olduğumu bilseler ona da gülerlerdi. (Ceren)

Erkek kardeşimin zaman zaman kız arkadaşı olsa da kimseyle cinsel ilişkiye girmediğine adım kadar eminim. Parası yok bir kere. Anne ve babamdan kızlarla yatmak için para mı isteyecek utanmadan. Hoş, benden utanmadan istiyor da. Ama eminim o parayla en fazla sigara, gömlek, parfüm falan alıyordur kendine. Hiç öyle dışarıda para harcadığını, kız arkadaşını yemeğe çıkardığını falan görmedim. Dolayısıyla bir otele falan gidip kız arkadaşıyla birlikte olduğunu düşünmüyorum. Veya geneleve gidip para karşılığında kadınlarla birlikte olmuyordur. Öyle taraklarda bezi yoktur yani. Zaten çok titiz. Öyle bilmediği etmediği kadınlara do-

kunmaz o. Ama lafa gelince ha bire karı kız muhabbeti yapar. Yakın iki tane erkek arkadaşı bize gelirler arada. Beraber bilgisayar oyunu oynarlar, bazen film izlerler. Onlar goygoy yaparken annem de onlara hizmet eder... Odalarımız yan yana olduğu için bazen konuşmalarına şahit oluyorum da sürekli kız muhabbeti yapıyorlar. Sanki bütün kızlar bunlara âşık gibi falan düşünüyorlar. Kızları küçümsüyorlar bir de aynaya bakmadan. Yok efendim şu kızın selüliti varmış yok diğerinin bıyıkları çıkmış falan. Aman ne komik... Birbirlerine yatak muhabbetlerini anlatırken bile duyuyorum onları bazen. Midem bulanıyor duyduklarımdan dolayı çünkü çok açık konuşuyorlar. Ne bileyim biri kardeşim diğerleri kardeşimin arkadaşları diye belki de onların ağzından cinsellik ile alakalı bir şey duyunca dinlemek istemiyorum. O yüzden müzik açıyorum ben odamda... Bir keresinde bunlar ses tonlarını ayarlayamayıp konuştuklarında saçma sapan bir şey duydum. Dediklerine göre bir arkadaşları genelevde bir kızla birlikte olurken kız kendisini çok kasmış ve kızın bütün vücudu kilitlenmiş. Oğlan içinden zor çıkmış güya. Kız kötü yola yeni düşmüş, bakireymiş anlattıklarına göre. Hatta oğlan bakire diye bir araba parası ödemiş sırf onunla birlikte olmak için. Siz bu duyduklarınıza inanıyor musunuz? Açıkçası ben kardeşimin arkadaşlarını tanıdığım için işsiz güçsüz oğlanların genelevde işlerinin olmayacağını düşünüyorum. Hele bir de araba parası vermek ne demek? Kesin yalandır. Maalesef bana bu hikâyede tek inandırıcı gelen şey bakireyken kendinizi kastığınızda penisin içeride kalma ihtimali. Nedense ben bu kısma takılıp kendi kendime gerilmiştim. Hatta gidip anneme dedim saçma sapan konular konuşuyorlar git oğlunu sustur diye. Sinirlerim bozulmuştu resmen bunu duyduğum için... Aslında bu hikâyeyi kısa bir süre sonra unuttum herhalde. Yani aklıma gelmiyordu. Ama vajinismus olduktan sonra beynimde şimşekler çaktı. Birden bu saçma hikâyeyi hatırladım ve acaba bende de olur mu diye düşünmeye başladım. (Deniz)

Vajinismus olduğum dönemde kendimi her kastığımda erkek arkadaşım bana kızıyordu. "Böyle yaparsan benim de canım yanar, içine girersem bir daha çıkamam" diyordu. Düşününce ne kadar korkunç değil mi? Doktor olduğu için ne dese inanıyordum. Şimdi düşündüğümde özellikle içime girip çıkamayacağı ile ilgili iddiası yersiz geliyor. Ama o zamanlar işin aslını bilmediğim için körü körüne inanıyordum ona. Belki de artık başarmak için yani cinsel ilişkiye girebilmek için böyle şeyler söylüyordu bana. Durumu daha da kötüye götürdüğünün farkında değildi bence çünkü o öyle söyledikçe ben daha çok kendimi kasıyordum. Sırf onun canı yanmasın diye gevşeyip içime girmesine nasıl izin verebilirdim? Benim

problemim zaten vajinismus; ben bilsem nasıl gevşeyeceğimi zaten bu konuları konuşmamıza bile gerek kalmazdı... Bir gün beni sinir etmek için mi yoksa cinsel ilişkiye girerken kendimi kasmamam için gaza getirmek için midir bilmem, hastaneye bir çiftin yapışık bir şekilde getirildiğini anlattı. Yani kendisi görmemiş aslında çünkü onun nöbet günü değilmiş ama arkadaşları ona anlatmış. Acil servise birlikte sedyenin üzerinde girmişler. Kadın cinsel ilişkiye girerken kendisini çok sıkmış bu yüzden eşi de kendi kendine çıkamamış. Hastanede kas gevşetici iğne vurmuşlar da anca o şekilde ayrılabilmişler. Hem de bu çift öyle genç ve yeni evli falan da değillermiş. Yani yılların tecrübesi dahi olsa kendini kasarsan böyle sorunlar yaşayabiliriz mesajını vermişti bana. (Selin)

Vajinismus olduktan sonra eşimde de bir süre sonra sertleşme problemi ortaya çıktı. Bana dediğine göre daha önce böyle bir problemi yokmuş. Yani benim vajinismus olmam onu da olumsuz yönde etkilemiş. Böyle olunca ben de üzerimde çok büyük bir sorumluluk hissetmiştim. Sorunu çözmek için eczaneye gitmesini ve varsa bir ilacı bunun, o ilacı almasını tavsiye etmekten başka bir şey yapamamıştım. Eşim buna karşı çıktı tabii ki. Viagra kullanacak kadar yaşlanmadığını söylemişti. Aslında böyle şeylerin yaşla pek ilgisi yok ama yine de reddetti benim dediğimi... O kolayca benim hasta olduğumu söyleyebiliyordu ama onun sertleşme problemi hakkında ben ağzımı bile açamıyordum. O yüzden doktora git falan diyemedim hiç. Ne yapabiliriz diye internetten araştırma yaparken hiç de karşılaşmak istemediğim bir ayrıntı ile karşılaştım. "Her sertleşme mutluluk vermez" manşetiyle bir haber vardı internette. Orada bazı erkeklerin boşaldıktan sonra bile sertleşmelerinin kaybolmadığı yazıyordu. Hatta bu durumun tıpta bir adı [priapizm] bile vardı. Bu durumu sırf meraktan araştırdığımda sürekli yeni bir bilgi ile karşılaşıp her gördüğüm bilgi hakkında yeni sekme açmıştım. Sonuçta insanların yorumlarından ve bazı internet bilgilerinden bazı erkeklerin sertleşmelerinin saatler sürebileceğini öğrendim. Bu da bana korkunç gelmişti açıkçası. Ya eşimde öyle bir şey olursa saatlerce ben ne yaparım diye düşündüm saçma bir şekilde. Yani sanki o sertlikle saatlerce içimde kalacak ve boşalsa bile sertlik kaybolmadığı için içimden çıkamayacak gibi hissetmiştim. Okuduğum yanlış bilgilerden dolayı ya da okuduklarımı yanlış yerlere çekmemden dolayı kendimi korkutmuştum durduk yere. (Ceren)

Bekâret Senaryoları

Kültürel olarak kadınlar için ilk cinsel birleşme, yetişkinliğe geçişten masumiyetin kaybına kadar çeşitli anlamlara işaret eder. Bu nedenle kadın cinselliği ve cinsel problemlerini incelerken, bekâret ve ilk cinsel ilişkinin kültür açısından önemi dikkate alınmalıdır. Bu çalışmadaki kadınlar, kültürel seviyede bekâret ile ilgili dört senaryodan bahsetmektedir.

SENARYO 1: Namus Bekçiliği

"Kadınlar, namus bekçileridir."

Türkiye'de kadınlar, erken çocukluk döneminden itibaren cinselliğe ilişkin "yasak" ve "tehlike" gibi kavramları öğrenerek sosyalleşmektedir (Gürsoy ve diğ. 2016). Erkeklerin cinsel ilişki isteklerine karşı sınır koyması gereken kişinin kadın olduğu düşünülür ve kadınlara olası olumsuz tepkilerden korunmak adına evlilik öncesi cinsel ilişkiden kaçınmaları öğretilir. Dolayısıyla, eğer bir kadın evlenmeden önce cinsel ilişkiye girip başına herhangi bir iş açıyorsa, bu durumdan kendisi mesuldür. Bir kadın istemediği halde cinsel ilişkiye maruz kaldığında bunu ispatlamakta bile zorlanır çünkü kadınlar namus bekçileri olarak zaten bir erkekle cinsel anlamda bir araya bile gelmemelidir. Kadınlar kendi cinsellikleri ile ilgili inisiyatif alamadıkları gibi, olumsuz yaşantılarında da suçlu duruma düşmektedirler. Evlilik öncesi cinsel ilişkide bulunmaları durumunda cezalandırılacaklarını bilen birçok kadın, evlenmeden önce cinsel yakınlaşmalardan uzak durmaktadır. Bu çalışmada da kadınlar, kendilerine yüklenen "namus bekçiliği" görevinin farkındadırlar:

İşten geldikten sonra vakit bulursam bilgisayardan tekrarını açıp Müge Anlı'yı izliyorum. Çok güzel program yapıyor kadın. Katiller, tecavüzcüler, dolandırıcılar yakalanıyor onun sayesinde. Programı pür dikkat izliyorum çünkü aranan kişiler benim de etrafımda olabilir. Belki bir gün bir ihbar için ararım ya da giderim programa neden olmasın. Tabii insan bir yandan da Allah oralara düşürmesin diyor izlerken. İşlenen her bir konu içini acıtıyor insanın. Dikkatle izlediğim bir konu da genç kızların evden kaç-

ması. Aslında ben bu programı ilk izlemeye başladığımda –altı sene kadar önce sanırım– genç bir kızın kaybı dikkatimi çekmişti. Kız on dört yaşında ama yaşadıkları anlatılınca sanırsınız yirmili yaşlarda kadın. Çok defa okulu bırakmış zaten. Anne babası deseniz bir tuhaf. Kızın kasabada birçok erkekle ilişkisi var. Kimden şüpheleneceklerini anlamak için bile kaç ay harcadılar... Bir süre sonra kız ölü olarak bulundu ve sanırım hamileymiş öldüğünde. Evli bir adamın kızı hamile bıraktığı, sonra da öldürdüğü iddia ediliyordu ama sonra katil bulunamadı. Kimsenin de pek umurunda değil sanırım kasabada çünkü kız zaten o yoldaymış. "Su testisi su yolunda kırılır" diyorlardır. Yani başına bir iş açtıysa da "kör mü yapmasaydı" diyorlardır. Böyle düşünmelerindeki en büyük sebep tabii ki adamlarla düşüp kalkması hatta hamile kalması bence. Bunları yapacak cesareti varsa, al sana böyle olur işte diyor birçok insan. Ben bu olayı izleyince çok etkilendim. Liseyi yeni bitirmiştim o zaman. Hareketlerime dikkat etmeliyim, başıma bir iş gelirse ilk ben sorumlu olurum diye ders çıkarmıştım. Zaten bana göre değildi evlenmeden birileriyle birlikte olmak ama yine de ne bileyim hareketlerime çeki düzen vermeliyim diye düşündüm... Sonrasında da programı vakit buldukça izledim. Birkaç defa yine evden kaçan ya da kaybolan kızların hikâyesine denk geldim. Durduk yere evden kaçıyorlar bize anlatıldığı kadarıyla çünkü bakıyorsun anne baba elinden geleni yapmış ama kız on kere okulu asmış, yüz kere evden kaçmış. Anne babalar da ne yapsın ki bu durumda? Bazı konularda da şöyle oluyor; genç kızlar arkadaşlarıyla gezmeye çıkıyorlar ve saatin nasıl geçtiğini anlayamadıkları için bir de bakıyorlar gece olmuş. Sırf saat geç oldu diye korkup eve dönemeyen kızların konularını işliyor Müge Anlı. O zaman anlıyorsun gezmeye diye evden çıkan kızların saat geç oldu diye korkup eve dönemediklerinde kötü yola düştüklerini. Sırf ailesi kucak açmıyor ya da kızacak diye evine dönmeye korkan genç kızlar var. Bu olaylar birebir gerçek. Dizi olsa, film olsa "yok canım bu kadar da olmaz" deriz. Ama yok, ben bile her bölümü izleyemediğim halde görüyorum böyle olayların ülkemizde ne kadar sık yaşandığını. Allah iyi insanlarla karşılaştırsın hepimizi. Dünyanın bin bir türlü hali var. Bu kızları hiç küçümsemiyorum da. Kimin ne olacağı belli olmaz. Ama insan birazcık da kendisine dikkat etmeli. Şimdi bir kadın gece geç saatlerde dışarıdaysa ve başına bir iş gelirse, söyleyin bana bunun suçlusu kim olur? Tabii ki de kendisi. Ne işi var bu saatte, üzerinde ne varmış diye sorgulanır. Hele bir de ailesinin haberi yoksa o zaman çok daha kötü olur. Bu yüzden en iyisi başına kötü işler gelmesin diye evinde oturmak, namusunu korumak. En azından kafan rahat olur. Yani ben izlediklerimden ve gördüklerimden sonra böyle düşünmeye başladım. Hiç gerek yok kendini riske atmaya. (Ebru)

Küçükken annem teyzemlerle ne zaman bir işler karıştıracak olsa bana yalan söylerdi. Onların peşine takılmayayım diye "biz hastaneye gidiyoruz" deyip evden çıkardı. Ama bu artık o kadar sık oluyordu ki ben anlıyordum hastaneye gitmediklerini. Zaten gitmeden önce de bir telefon trafiği, bir hareketlenme oluyordu evde. Annem süslenip püslenip çıkardı evden. O yüzden kim inanır hastaneye gittiklerine. Hâlâ nereye gittiklerini ve tam olarak ne yaptıklarını bilmiyorum ama eminim kötü bir şey yapmıyorlardır. Bekâr olan teyzemi dedem çok kısıtlıyor, evli olan teyzemi de eşi çok sıkıyor. Annem deseniz o da aynı. Babam öyle gezmesine tozmasına pek izin vermez. Herhalde annem de genç yaşta evlendiği için içinde heves kalmış bazı şeyler. Bence o yüzden kız kıza gezmeye gidiyorlar. Yani çocukları bile götürmüyorlar peşlerinde kuyruk gibi. Yani demek istediğim; herkesin kocası çok sıktığı için belki çarşıya gitmek için bile böyle bir yalan atma ihtiyacı hissediyorlardı. Biliyorsunuz kadınlar birazcık sosyal olsalar herkes dedikodularını yapıyor bu kadınlar "yollu" diye. Hele ki bir kadın evlilikten önce cinsel olarak aktifse, muhtemelen ailesindeki erkekler tarafından dayağa maruz kalır çünkü onlar [ailenin erkek üyeleri] kadınların bu tarz bir cezayı hak ettiğini düşünürler. Bu yüzden kadınlar, kendilerine verilecek cezaların önünü almak için erkeklerin cinsel ilişki için attıkları adıma limit koymalıdırlar. Herkes kendi namusunun bekçisi olmalıdır yani. (Pınar)

Artık haberleri izlemeyi yüreğim kaldırmıyor. Karısını, kızını, ablasını döven, kesen, doğrayan, boğan neler var neler. Gerçekten midem kalkıyor artık böyle şeyleri izlerken. Kadınların başına neden bunlar geliyor diye baktığımızda sebep olarak en çok cinselliği görüyoruz. Bizim ülkemizde kadınlar eğer evlilik dışı cinsel ilişkiye girerlerse cezalandırılırlar. Cezalar "orospu" damgası yemekten namus cinayetine kadar değişir. Bu sizin şansınıza kalmıştır artık. Bazı kadınlar fiziksel şiddete maruz kalırken, Türkiye'nin bazı tutucu bölgelerinde yaşayan kadınlar ise namus cinayetine kurban giderler. Bu kadınların cinsel ilişkiye girmeleri şart değil, namus cinayetlerini temize çıkarmak için ufak tefek cinsel yakınlaşmalar yeterli. Yani öpüşme, el ele tutuşma, birlikte çarşıya gitme gibi ufak yakınlaşmalar bile kadınların suçlanması için yeterli sebepler. Çarşıda sevgilisiyle yakalanan kadının saçından sürüklenerek eve götürüldüğünü, sevgilisiyle mesajlaşırken yakalanan genç kızların okuldan alındığını duyuyoruz. Hatta tüm bu cezalandırmalara şahit oluyoruz. Eminim şöyle bir dönüp baksak hepimizin komşusu, akrabası, arkadaşı bu muamelelerle karşılaşıyordur. Çok acı gerçekten. En kötüsü de bu olayların meşrulaştırılması. Çok normal geliyor artık bize erkeğin kadına uyguladığı şiddet.

"Kadının karnından sıpayı sırtından sopayı eksik etmeyeceksin" diyor büyüklerimiz. Böyle bir zihniyet için kadına karşı yapılan her türlü eziyet mübah sanki. Bu yüzden kadınlar da kendi namuslarının bekçileri oluyorlar. Biri beni dövmeden, öldürmeden ben kendimi koruyayım diyorlar. (Yağmur)

Şimdi televizyonda izliyoruz ya böyle gündüz programlarında aileler çocuklarını arıyorlar ya da çocuklar gerçek anne-babalarını arıyorlar; bu bana çok ilginç geliyor. DNA testi yapıyorlar bir de gerçeği anlamak için bazen. İyi de anne bilmiyor mu çocuğu kimden yaptığını? Hadi erkek emin olamaz da kadın nasıl bilmez? Belli ki kadın bir şeyler karıştırmış. Ama sonra kadının hayatına bakıyorsunuz gerçekten de bir şeyler karıştırmayacak gibi değil. Kırıp dizini otursaymış evinde diyemiyorsunuz bu kadına çünkü yuvası yuva değil. Kadının kocasında içki, kumar, dayak, karı kız ne ararsanız var. Öyle bir ortamda kadın tabii ki mutluluğu dışarıda arıyor. Ama en çok üzüldüğüm şey de böyle hayatlarda kadınların mutluluğu hiç bulamaması. Yani ikinci bir erkekte bir şeyler aramış kadınlar ya ilk evliliklerinde yaşadıklarına benzer şeyler yaşıyorlar ya da ilk eşlerinde yaşadıkları problemlerin mislini yaşıyorlar yeni buldukları adamla. Böyle olunca da çoğu insan "oh, iyi oldu" diyor bu kadınlara... Ya da bazen hiç evlenmemiş genç kızların başına kötü şeyler geldiğini izliyoruz. Anne babasından baskı gören genç kızlar mutluluğu dışarıda arıyorlar ama onlar da maalesef bulamıyorlar düzgün adam. Bu kadınların kaderi midir nedir bilinmez ama insan izledikçe böyle şeyleri korkuyor tabii. Benim de başıma bir şey gelmesin diye bekâretime sahip çıkayım, doğru düzgün bir adam bulana kadar kimseye vermeyeyim diye düşünüyorsun. Sen bir kere kaybettin mi bekâretini o zaman kimse sormuyor anne-babası kötü müydü, bu kız evde baskı mı görüyordu, dayak mı yedi ne oldu diye. Bu yüzden kaybetmeye gör namusunu. (Selin)

Erkek kardeşim çalışmaya hiç yeltenmediği için kaç yaşına geldi hâlâ babamın eline bakıyor. Babam üç beş kuruş cebine ne koyarsa işte o da harcıyor. Utanmadan bir de babamın verdiği parayı karıya kıza harcıyor. Yani iddia ettiğine göre. Bence hiç kadında falan gözü yok onun ama neyse... Kardeşimin arkadaşlarıyla bir erkek muhabbeti var ki görmeniz lazım. Sürekli cinsellikten bahsediyorlar. Güya Barlar Sokağı'na gidip orada bir gecede birkaç kadınla yatıyorlarmış. Eli ayağı düzgün bir orospu –affedersiniz– güya çok para istiyormuş ama tüm gece sadece bir kere seks yapıyormuş. Bizimkiler de çok azgın ya o yüzden bir kadın yetmiyormuş onlara. Daha ucuza veren kadınlarla sırayla beraber oluyorlarmış. Böyle-

likle hem aynı parayı veriyorlar hem de kalite düşük de olsa birkaç kadınla birlikte olma fırsatı buluyorlar. Valla bu konuşulanlara şahit oluyorum ve hiç mi hiç inanmıyorum çünkü kardeşim her gece evde. Ne ara gidiyor da birkaç kadınla birlikte oluyor bilmem. Zaten bazen odasına girdiğimde mastürbasyon yaptığını anlıyorum. Kokudan yani. Çok belli ki mastürbasyon yapmış. Madem karıya kıza gidiyorsun neden mastürbasyon yaparsın ki? Neyse zaten umurumda değil gerçek mi söylüyorlar yalan mı sıkıyorlar ama beni ilgilendiren kardeşimin beni sürekli kısıtlamaya çalışması. Başımda babam var o bile bu kadar sıkmazken kardeşim bana erkeklik taslıyor. Dedikleri doğruysa, yani orospularla yatıyorsa, bana hiç namustan bahsetmesin valla. Herkes kendi namussuzluğuna baksın. İyi valla kadınlar namus bekçisi olsun erkekler istedikleri naneleri yesinler! (Deniz)

SENARYO 2: Şeref Olarak Bekâret

"Ailenin şerefi, kadınların bekâreti ve iffetiyle bağlantılıdır."

Kadın bedeni ve cinselliği, sadece kadının namusunu korumak için değil, aynı zamanda ailenin şerefini kollamak için de kontrol edilmektedir. Birçok kadın, namus olgusunun kadınların bekâretine indirgendiğinin farkında olarak cinsel hayatlarını sınırlamaktadır. Bu çalışmaya katılan kadınlar da bekâretin ailenin ve toplumun haysiyeti için önemli olduğunu bilmektedir:

Birine "şerefsiz" demek bence çok ağır bir küfür. Özellikle erkekler bu lafı çok ciddiye alırlar. Daha açık kelimeler kullanıp küfür etseniz, hakaret etseniz bu kelimeyi zikretmenizden daha iyidir çünkü "şerefsiz" olmak onlar için asla katlanılabilir bir durum değildir. Baksanıza namusları için kadınları dövüyorlar, öldürüyorlar. Bu insanlara "katil" deseniz hiç kızmazlar çünkü şerefsiz olmamak için zaten kadını öldürmüşlerdir. Onlar için namus kadınların sadece kendilerine ait olmasıdır. Yani bu baba ya da koca olsun fark etmez. Kadınlar kendileri dışında bir erkeğe zamansız bir şekilde ait oldular mı namusları zedelenir. Yani zamanı gelmeden bekâretini kaybeden kadınlardan falan bahsediyorum... Ben de namusu kadınların bekâretinden ayrı düşünemiyorum. "Namus" denilince aklıma ilk olarak bir kadının evlenmeden önce bakire kalması geliyor. Aynı zamanda namus, kadınların uyması gereken kurallardan bağımsız düşünü-

lemez – topluma göre tabii ki. Yani illa ki cinsellikle ilgili olmasına da gerek yok. Bir kadının oturuşu kalkışı bunların hepsi ailesinin ve toplumun namusunu ya yüceltir ya da zedeler. Sebebini bilmiyorum ama namus kavramını kadından bağımsız düşünemiyorum. (Yağmur)

Mahallemizde bakire olmadığı hatta sağlam pabuç olmadığı düşünülen bir kadın vardı. Kadının fingirdek hareketleri vardı diye bence evlendiğinde bakire olmadığını iddia ediyorlardı. Ya da bilmiyorum gerçekten bakire değildir... Kadının dedikodusunun yapılmasını geçtim, kocasının arkasından bile dedikodu yaparlardı. Ne kadar doğrudur bilemem ama kocası için "bu kadını pavyondan çıkardı" diyorlardı çünkü adam evlenmeden önce gece hayatına, gezmeye tozmaya, kadınlarla düşüp kalkmaya çok düşkünmüş. O yüzden bu kadını da oradan buldu çıkarttı diyorlar... Bu adamın arkasından konuşurken "namussuz" diye hitap ederlerdi. Hem de öyle hakaret için falan değil bayağı bayağı adamın lakabı olmuştu bu. Dedem bile bir keresinde bize bir komşumuzun evini tarif ederken "namussuzun bitişiğindeki ev" demişti. Onun ağzından da duyunca çok şaşırmıştım çünkü dedem bizim olduğumuz ortamda öyle küfürlü konuşmazdı. Ama dediğim gibi adama namussuz demek artık küfür bile değildi. Adamın adıydı resmen... Benim bundan anladığım; bizim ülkemizde "namus" dediğimizde kadınların bekâretini ima ediyoruz. Kadından bekâretini kocası için saklaması bekleniyor. Aksi halde namusu tehdit altındadır. Aynı zamanda ailenin namusu büyük derecede genç kızların bekâreti ile ilişkilendirilir. Bu yüzden genç kızların hem kendileri hem de aileleri için bazı sorumlulukları vardır. Ana-babaya laf getirmemek, onlara karşı asi olmamak gibi. Eğer sorun yaşamak istemiyorsa, bir kadın sınırlarını zorlamamalı ve ailesinin yüz karası olmamalıdır. Yani benim verdiğim örnekte olduğu gibi eğer komşumuz gerçekten bakire değilse o zaman kocası da namussuz oluyor. Kadın da ailesinin yüz karası oluyor. (Ceren)

Bazen kendi kendime sinir oluyorum kadınlar neden ailelerini temsil ediyorlar diye. Bir ailede anne ya da kız çocuklar havai ise, o ailenin tamamı sorgulanıyor. Kimse de çıkıp demiyor ki bu kadının ya da kızın huyu böyle. Hemen bütün aile kötü oluyor. Öyle olunca da tabii ailede herkes birbirine karışıyor. Annem hâlâ beni de kardeşlerimi de sürekli uyarıyor. "Öyle deme, böyle yapma" diye diye başımızın etini yedi. Hâlâ bayramda "Amcanı aradın mı? Teyzene gittin mi?" deyip duruyor bizi iyi aile kızı olarak yetiştirmek için. Hayır, ben amcamı aramasam, teyzeme gitmesem bu ailemi ne ilgilendirir? Benim almış olduğum bir karar kimseyi

ilgilendirmez... Bu arada bu denetlenme işi keşke bayramda seyranda onu aradın mı buna gittin mi ile kalsa. Tabii ki her şeye burunlarını sokma en çok da "olmayan" cinselliğimizde ortaya çıkıyor. Erkeklerle daha bir şey yapmadan bile hemen rollere giriyor annelerimiz. Bir erkek arkadaşınla –sevgili olarak değil normal erkek arkadaştan bahsediyorum– samimi hareketler yaptığında bile hemen kaşı kalkıyor annemin. Hareketlerine dikkat et demek o kaş hareketi... Lisedeyken alt komşumuzun oğlu ile aynı sınıftaydım. Okula gitmediğimde bana ödevleri getirirdi ya da dersle ilgili bir şey sormaya gelirdi ve tabii annem hemen rahatsız olurdu. Anlardım erkek olduğu için annemin rahatsız olduğunu. Onun geldiğini anladığımızda annem kapıyı açmadan önce beni ayaküstü tembihlerdi: "Seni çağırırsa gelemem evde işimiz var de" derdi. Arkadaşım tahmin etmediğimiz bir teklifle bize gelirse de annem hemen "hayır" anlamına gelen kaş göz hareketini yapardı. Kaç kere rezil oldum annemin yüzünden. "Bu çocuğun hareketlerinden pek hoşlanmıyorum. Uzak dur ondan. Aman ha bir şey olur da babanın kulağına gider valla apartmana rezil oluruz" diyordu arada aklına esince. Sanki erkeklerle geçirilen vakit ayıplarla doluymuş gibi insana vicdan azabı çektiriyorlar. Onlar yüzünden biz de normal erkeklere artık arkadaş gözüyle bakamıyoruz. Sanki her yakınlaşmanın ardından bir bokluk çıkacak gibi. Hadi bir bokluk çıktı bu hiç önemli değil halledersin de ailenin ya da başkalarının gözünde ne olursun acaba. Çok fazla erkek arkadaşın varsa insanlar hemen bekâretini sorgular. Sanki her birlikte oyun oynamanın veya ders çalışmanın sonu yatakta bitiyormuş gibi. Herkesin dilinde bir namustur gidiyor. Namus ve bekâret birbirine bağlı olduğundan kadınlar için namuslu olmanın başka bir alternatifini göremiyorum. Bunlar benim görüşlerim değil tabii ki, ben sadece toplumun ne düşündüğünden bahsediyorum. Maalesef namus yüzünden işlenen cinayetleri duyuyoruz. Aklım gerçekten almıyor; bir erkek bir kadını namusu için öldürüyor. Bu kimin namusu ki? Çok da bir şey yapmışsa bu kadının namusu, erkeği ne ilgilendirir? Son yıllarda namus cinayetlerinin sayısı azalmış olsa da hâlâ yok olmadı; bence adı değişti. Eşler, abiler, babalar ya da erkek akrabalar namussuz olduğunu düşündükleri kadınları öldürüyorlar ve buna "kıskançlık" diyorlar ya da bunun bir kaza olduğunu iddia ediyorlar... Bu çok vahşice... Bence bazı kadınlar öldürülme korkusundan dolayı evlilik öncesi cinsellikten kaçıyorlar. (Selin)

Üniversiteye başlamadan önce oldukça geleneksel bir ortamda yetiştim. Ailem aşırı tutucu olmasa da komşular ve akrabalar çok eski kafaydılar. Annemler de onlara ayak uydurup bizleri kısıtlıyorlardı. Ama küçüklüğümden beri yapmış olduğum bir gözleme göre, kadınların mazbut

hareketlerinin yarısından fazlası yalan. Yani şöyle söyleyeyim; kadınlar yalnızken çok farklı davranıyorlar, erkekler işten gelince tamamen farklı. Mesela annemler haftada bir mevlit yaptıklarında aman Allahım, giydikleri kıyafetleri görseniz. Sanki mevlide gitmiyorlar da podyuma çıkıyorlar. Tabii hoca Kuran okurken herkesin saç baş kapalı ama okuma bitince herkes bir açılıyor görseniz dudağınız uçuklar. Abartmıyorum resmen abiye kıyafet ile geliyorlar mevlide. Hatta sırtı açık kıyafetler giyen bile oluyor düşünün. Başörtüsü kapatıyor sırtlarını. Takılar desen o biçim. Herkes altınlarını –ya da sahtelerini– takıp takıştırıyor. Birbirleriyle yarış yapıyorlar gibi. Kuran okunurken bile herkesin gözü birbirlerinin kıyafetinde, takısında. Ellerindeki cüzlerle hocayı takip ediyorlarmış gibi yapıyorlar ama ne zaman baksam herkesin gözü dışarda. Çok eminim bu mevlitleri bile birbirlerine hava atmak için kullanıyorlar. Yani Kuran okumaktan, sevap işlemekten daha güzel bir bahane mi olur toplanmak için? Mesela, teyzemin eşi çok tutucudur. Teyzemi ev dışında hiçbir yere çıkarmaz. Öyle gündüz oturmalarında annemin yanına bile göndermez. Evimizde erkek olmadığı halde düşünün kız kardeşinin yanına bile göndermiyor. Biz oturmaya gidersek öyle görüyoruz teyzemi. Ama mevlit var deyince eniştem için akan sular duruyor. "Git tabii, annem için de okuyun" diyormuş teyzeme. Öyle olunca teyzemin de kadınlarla tek sosyalleştiği yer mevlit oluyor. Diğer kadınlar için de muhtemelen durum aynıdır. Yani kocaları pek bir yere salmayınca onlar da ne yapsın dua bahanesiyle bir araya geliyorlardır. Kuran bahane yani bazı toplanmalar için. Zaten dua faslı bittikten sonra dedikodu, açık muhabbetler ne ararsanız var. Öbür dünyanın öneminden bahseden kadınlar iki dakika sonra kıyafet, takı muhabbeti yapıyorlar. Kadınların bazı hareketlerini tuhaf ve bazen de ikiyüzlü buluyorum. Mesela, genç bir kız olarak ben o toplanmaları hiç sevmezdim çünkü konu komşu yorum yapardı hareketlerime, giydiklerime. İyi kız olmam, ailemi üzmemem konusunda durduk yere uyarırlardı. Hiçbir şey yapmadığım halde onların tavsiyelerine maruz kalırdım. Beni müsrif olmama konusunda uyarırlardı ya da namusuma dikkat etmem konusunda kıssadan hisse hikâyeler anlatırlardı ama dönüp de kendilerine bakmazlardı. Kıyafetlerinden ve takılarından anladığım kadarıyla her türlü müsriflik kendilerinde vardı. Ayrıca kocalarına söylemeden gündüz istediklerini yapıp istedikleri yere de gidiyorlardı. Ama genç kızlara izin vermiyorlardı. Tabii onlar büyük olduğu için onların gündüz yaptıklarını kocalarına şikâyet edecek kimse yok ama biz çocuk olduğumuz için biz yanlış bir şey yapsak ya da bir yere gitsek hemen babamıza şikâyet ediyorlardı. İşte bu yüzden tuhaf bulurdum onların hareketlerini. Onları ikiyüzlü bulma meselesine gelince; gündüz ev oturmalarında her türlü dedi-

koduyu yapan, açık giyinen, müsriflik yapan kadınlar, akşam olunca soyunup dökünüp yine masum ev kadını rolüne bürünüyorlar. Eşleri gün içerisinde ne yaptıklarını sorunca da boyunlarını büküp "Ne yapalım mevlit vardı bugün" diyorlar. Gören de sadece dua ettiler sanacak. Küçükken bu kadınlar beni kısıtladığı için belki de onlara karşı öfkem. Yoksa düşününce onları da yargılamak istemiyorum. Toplum onları böyle tuhaf ve ikiyüzlü yapıyor. İçlerinden şen şakrak olmak geliyor ama yapamıyorlar çünkü öyle kadınlara kötü kadın muamelesi yapılıyor ve kocaları için çok büyük bir sorun haline geliyor. Hele ki evlenmemiş bir kadından bahsediyorsak işte o zaman bekâretini sorguluyor insanlar. Açık kadınlara göz yuman erkeklere de malumunuz "şerefsiz" gözüyle bakılıyor. Ailelerine laf getirmemek için kadınlar da genç kızlar da kendilerine mukayyet olmaya çalışıyorlar – ya da öyleymiş gibi gösteriyorlar... Bizde bir laf vardır; "kadın kocasını isterse vezir, isterse rezil eder" diye. Yani bir erkeğin şerefi karısının namusuyla doğru orantılıdır. Eşini yücelten de alçaltan da kadındır toplumun bakış açısına göre. Bu yüzden kadınlardan namuslarına çok dikkat etmeleri beklenir. Evli değilseniz bakire olmanız, evliyseniz de mütevazı bir hanım olmanız gerekir. Eğer biraz gözünüz açıksa, o zaman adınız çıkar. Hem de sadece sizin adınız değil, kocanızın da haysiyeti zedelenir. İşte bu yüzden karısını öldüren adamlar "namusumu temizledim" diye ortalıkta gururla dolaşırlar. (Zeynep)

SENARYO 3: Düğün Hediyesi Olarak Bekâret

"Bekâret, bir kadının kocasına sunabileceği en güzel hediyedir."

Bazı kadınlara bekâret, erkeğe verilecek en güzel hediye olarak öğretilmiştir. Bu bakış açısına sahip çiftlerde, evlilik yoluyla kadının bekâreti üzerinde söz sahibi olan damat, paketi ilk açan ve hediyeyi ilk kullanan kişi olma şerefine nail olur:

Bence evlenirken aileler hiçbir şeye karışmamalı. İki kişi evleniyor yani bir üçüncü kişi neden yorum yapıyor anlamam. Aslında ben böyle düşünceleri olan biri değildim önceden ama evlendikten sonra böyle düşünmeye başladım. Yeni evlenecek kızlara bir tavsiyede bulunacak olsam kesinlikle ailelerini işin içine katmamalarını söylerdim. Maalesef benim evlenirken yaşadığım şeyler çok olumsuz. Neyi yapmam dediysem onu yaptım. Büyük de konuşmamak gerekiyormuş bunu da anlamış oldum.

Mesela ben modern bir düğünüm olsun isterdim. Modern derken işte müziklerden tutun da düğünde yenen yemeklere kadar her şeyin kendi zevkime hitap etmesini isterdim. Maalesef öyle olmadı. Oldukça geleneksel bir şekilde gelin oldum... Şu gelinliğin üzerine bağlanan kırmızı kurdele var ya mesela, işte ben onu takmayı hiç istemedim. Düğün alışverişimize gittiğimizde zaten takım olarak bize onu verdiler. Duvak, takı kurdelesi, bele takılan kurdele hepsi bir paket gibiydi. O kurdeleyi belime bağlamak istemediğim için ve belki almazsak indirim yaparlar diye mağazadaki kadına "kurdeleyi almazsak ne kadar tutar" diyecektim ki hemen susturdular beni. Annem ve kayınvalidem "olur mu canım öyle şey, her şeyiyle alırız, ne kadarsa da öderiz" demişlerdi. Aslında orada konu olan para değildi o yüzden kendimi daha iyi ifade edebilmek için söylemeye çalıştım bu kurdeleyi takmak istemediğimi. Ama lafı ağzıma tıkıyorlardı. Sanki kötü bir şey söylüyormuşum gibi bir hava oldu. Ben istemiyorum dedikçe onlar ısrar etti. Ağlayacak gibi olmuştum. Eşim sonra bana sessizce dedi ki "tamam de, istemezsen takmazsın." Neyse ki onun bu lafları beni o an rahatlatmıştı. Ama sonra ne oldu biliyor musunuz düğün günüm gelip çattığında eşim de "istemezsen takmazsın" dediğini unutup beni kurdeleyi takmak zorunda bıraktı. Düğün günü kuaförden eve geldiğimizde hiç benim fikrim sorulmadan kuşak bağlama merasimi oldu. Ailemin evinden ayrılmadan önce dualar eşliğinde babam belime üç defa dolandırarak bekâret kemeri olarak bilinen bu kırmızı kuşağı bağladı. Utandım çünkü o kuşak benim bekâretimi simgeliyordu. Ve sanki eşime verilecek bir hediye gibi paketlendiğimi hissettim. Hediye bir erkekten diğer erkeğe verilecekti. Bu benim için onur kırıcı bir şeydi. (Zeynep)

Düğünleri insanlara çekici kılan, her şeyin ilk yaşanması oluyor herhalde. Aslında "ilk" ve "tek" olan şeyler önemli. İnsan hayatında kaç kere evleniyor ki? Yani birkaç kez evlenenler var ama ilk evliliğin coşkusu olmuyordur herhalde. Coşku derken yapılan hazırlıklardan ve heveslerden bahsediyorum. Her şeyin en iyisi, en güzeli olsun diye çabalıyor hem çiftler hem de aileler. Gelin en güzel gelinliği buluyor, saçı ve makyajıyla dünyanın en güzel kadını olmaya çalışıyor. Herkes kesenin ağzını açıyor ve belki de ömründe hiç yapmayacağı harcamaları o gün için yapıyor. Düşünsenize damat ve ailesi kadına bir sürü harcama yapıyorlar ve takı takıyorlar. Tüm bunların bekâret ile alakası var tabii ki de. Şimdi gelinin bakire olmadığı açıkça bilinse ya da gelinin ikinci evliliği olsa kim yapar o kadar harcamayı? Basit bir nikâhla evlenir gider. Hatta gelinlik bile giymez. Klasik nikâh elbiseleri var ya –krem rengi kumaş etek-bluz– işte onlardan giyer, kafasına da göstermelik bir şapkaya benzer duvak takar. He-

pimiz görmüşüzdür böyle özensiz evlenme merasimlerini. Tabii bazen kızın ya da oğlanın ataması oluyor o zaman acil nikâh kıyıyorlar o ayrı. Yazın düğün yapmak üzere kendi aralarında kıyıyorlar nikâhı zaten. Hatta sonrasında karı koca olmuyorlar çünkü düğünden önce yaparlarsa [cinsel ilişkiye girerlerse] her şeyin tadı kaçar ve belki de aileler yeteri kadar özenmezler düğün için... Evliliklerde eğer gelin kız oğlan kızsa o zaman para harcamaktan da kaçınmamak lazım diye düşünüyorlar. Erkekler o kadar harcama yaparken kadınlar da durmuyor tabii. Onlar da yapmış oldukları çeyizle ya da aldıkları büyük eşyalarla katkıda bulunuyorlar yuva kurmaya. Ama kadınların evlenirken kocalarına vermeleri gereken en önemli şeyin bekâret olduğu düşünülüyor. Yani çeyiz, eşya falan onlar fasa fiso. Bakire değilsen dünyanın en iyi çeyizini de düzsen, en kaliteli eşyalarını da alsan hepsi yarın öbür gün bir kalemde silinir. Kadının evliliğe getireceği ve eşine vereceği en büyük hediye bekâretidir diye düşünüyorlar. Aslında bir kadın sadece kızlık zarını eşine vermiyor; bekâret vasıtasıyla kadının saflık ve dürüstlüğünü de eşine verdiği düşünülüyor. Biliyorsunuz bir kadın ne kadar el değmemişse o kadar saf ve temiz olduğu farz edilir. El değmemiş olduğunu da kızlık zarından daha net gösteren bir şey yoktur herhalde. O yüzden erkeğe sunulan bir armağan gibidir kızlık zarı. Bütün erkeklerin bu özel hediyeyi hak ettikleri düşünülür. (Ebru)

Babam olmadığı için dedemler zamanında beni de kardeşlerimi de çok kısıtladılar. Bilemiyorum belki başımızda bir baba olmadığı için omuzlarında ekstra yük hissetmişlerdir. Üç kızla uğraşmak kolay değildir eminim. O yüzden önlemini baştan almayı tercih ediyorlardı bence. Bir olay olduğunda dedem bizi karşısına alıp saatlerce nutuk atardı. Bir şey yaptığımız da yoktu ama yine de en ufak bir hatamızı büyütüp uzun uzun nasihat verirdi bize. Kardeşlerimle tartıştığımda alırdı beni karşısına, susmak bilmezdi. Zaten sırf onun çenesini çekmemek için bir daha aynı hatayı yapmamaya çalışıyorsun. Attığı nutuklar işe yarıyor yani bu açıdan bakacak olursak... Bir keresinde annem işteyken onun odasına girip kıyafetlerini denemiştim. Aslında bu ilk defa yaptığım bir şey değildi. Annemin eşyalarını, takılarını ve makyaj malzemelerini kurcalamayı seviyordum. Yalnız o gün dedeme yakalandım. Kötü bir şey yapmıyordum ama dedem nedense çok kızdı. "Sen bu yaşta böyleysen senden çok çekeceğimiz var" dedi bana. Halbuki çocukluğumu ve ergenliğimi görseniz bana acırdınız. O kadar sessiz sakin ve içine kapanık birisiydim ki kimsenin başına bir iş getirecek halim yoktu. Annemin küpelerini taktım bir de ruj sürdüm diye böyle diyordu biliyorum. O gün gerçekten çok utanmıştım. Tabii dedemin konuşması biter mi? Bitmedi. Bütün gün dertli dertli ken-

dini doldurdu dedem. Akşam işten gelince de annemi doldurdu biliyorum. Odada gizli gizli konuştular önce, ne dediklerini duymadım ama benim hakkımda konuştuklarına eminim. Ağız birliği yapmışlardı çünkü. Annem de dedemle bir olup bana kızdı. Aslında biliyorum annem eşyalarını kullanmama kızmaz ama dedemin dolduruşuna geldi işte... Dedem karşısına aldı beni o gün konuştu da konuştu. "Sen artık genç bir kızsın, hareketlerine dikkat etmen lazım. Yarın ele karışacaksın, çoluğun çocuğun olacak. Hanım ol, bizi de kendini de üzme" demişti. Daha buna benzer neler dedi neler. Her lafının sonunu da "ben seni düşündüğüm için böyle söylüyorum, senin iyiliğin için böyle yapıyorum" diyerek bitiriyordu. Aslında ben her lafının altında ne var gayet iyi anlamıştım. Böyle küçük yaşlarda küpe takar makyaj yaparsan affedersiniz ama orospu olursun demek istiyordu. "Sen zaten çok güzelsin hiç süslenmene, öyle kötü kadınlar gibi makyaj yapmana gerek yok. Bak yarın öbür gün zaten evlenip bunları kocana yapacaksın. Şimdiden neden acele ediyorsun. Evlenmeden önce böyle şeyler hoş olmuyor, sen zaten kendin en büyük hediyesin evleneceğin adama, ne gerek var kendini allayıp pullamana" demişti bir de. Yanlış anladığı çok fazla şey vardı. Ben bir kere kimse için süslenmemiştim. Evde kendi kendime kıyafet deniyordum. Ne var yani bunda? Ayrıca evlenmek nereden çıkmıştı şimdi? Sanki ben koca bulmak için makyaj yapıyormuşum gibi. Dedem konuşurken lafını kesemediğim için hiç savunamadım da kendimi. Öyle kapandı gitti konu. O konuştu içini döktü tabii ama ben uzun zaman utandım, sıkıldım ve üzüldüm bu konuya. Hele "sen kendin bir hediyesin" dememiş miydi bana, işte bu çok canımı sıkmıştı. Düpedüz bekâretten bahsediyordu. Hani kötü kadınlar gibi olma ki saf ve temiz bir kız olarak kocana en büyük hediyeyi ver gibi. (Ceren)

Ben daha çok babamın ailesiyle iç içe büyüm. Annemin ailesi de aslında bizim köydeydiler ama pek fazla gidip gelme olmazdı. Zaten birileriyle görüşmek için annemin pek zamanı olmazdı çünkü sabahtan akşama kadar çalışırdı. Köyün işi hiç bitmez. Sabah ezanından bir başlar yatsıya kadar devam eder. Hem de öyle şehirdeki kadınların yaptığı gibi evi süpürme, tozu alma gibi işler de olmaz hani. Sürekli indir kaldır, hayvanları hayla, tarlaya bağa bahçeye git... Sonu yoktur bizim orada çalışmanın. Böyle olunca da işte bizde gündüz oturmaları pek olmaz aslında. Biri birine gidince beraber iş yaparken sohbet ederler ya da tarlada iş arasında çay koyup ayaküstü laflarlar. Teyzemi de işte yine işlenirken iki arada bir derede görürdük. Bir gün teyzem bize yufka açmaya geldiğinde annemle ikisinin sohbetine şahit oldum. Hiç unutmuyorum o zaman sevgililer gününün ertesiydi. Babam anneme asla hediye almaz. Neden almıyorsun de-

diğimizde ise "benim zaten eve getirdiğim her şey hediye" der. Yine sevgililer gününde de anneme özel bir hediye almamıştı ama bu sefer jest olsun diye akşam annemin çayını babam doldurdu. Hepimiz çok şaşırıp neden böyle bir hareket yaptığını sorguladığımızda da "sevgililer günün kutlu olsun" demişti anneme. Annem yazık çok sevinmişti. İnsan ister istemez böyle özel günlerde bir hediye bekliyor. Annem hayatında hiç hediye almadığı için de babamın böyle bir jest yapması onu çok mutlu etmişti. Teyzemle bu durumu paylaşınca teyzem de eniştemin evlendiği günden beri kendisine hiç hediye almadığını söyledi. Hatta aynı "öküz gibi" dedi eniştemden için. İlk evlendiklerinde teyzeme mücevher, çiçek ve kıyafet gibi şeyler almış. Hatta o dönem herkes eniştemin aldığı hediyelere hayranlık duymuş çünkü bayağı pahalı şeylermiş aldıkları. Teyzem de anneme dedi ki; "ben de altta kalmadım tabii. Ben ona en iyi hediyeyi verdim". Bunu derken de şeyine [vajinasını] işaret etti. Teyzem böyle yapınca annem tedirgin oldu tabii çünkü ben de oradaydım. Annemle göz göze gelip utandığımı hatırlıyorum. Teyzemin söylediklerinden bekâretin önemli olduğunu ve onu eşim için saklamam gerektiğini anladım. Bekâret sanki altın değerindeydi yani. Eniştem teyzemin kolunu altınla dizmiş teyzem de hediye olarak ona bekâretini vermişti... Şahit olduğum bu konuşmadan dolayı mıdır bilmiyorum ama ilk cinsel ilişki denemelerimizde, eşime bir hediye sunduğumu düşünüyordum. Benden ziyade sanki onun için çok önemli bir şeymiş gibi düşünürdüm. Tüm başarısız cinsel ilişki girişimlerimizde bir yandan penis vajinaya giremediği için üzgün hissederken bir yandan da hâlâ önemli bir şeyi sakladığımı düşünüyordum. (Beren)

SENARYO 4: Meta Olarak Bekâret

"Kadınlar, erkeklerin malıdır."

Cinsel birleşme ile ilişkilendirilen "adam, kadına sahip oldu" cümlesini ya da bir erkeğin cinsel ilişkiden sonra kadın için "benim oldu" dediğini birçoğumuz duymuşuzdur. Cinsel birleşme ve özellikle ilk ilişki sonrasında erkeğin kadının bedeni ve cinselliği hakkında söz sahibi olacağını ima eden bu ifadeler, bazı katılımcıların deneyimlerinde de su üstüne çıkmıştır. Cinsel ilişki yoluyla erkeklerin kadınlara sahip olduğuna dair benzer söylemlerden bahseden bazı katılımcılar bulunmaktadır. Kadınların bekâreti üzerinde hak iddia etme, şüphesiz erkeklerin statüsünü artıran bir durumdur çünkü ka-

tılımcıların iddia ettiği gibi, cinsel ilişki yoluyla erkeklere bir çeşit sahip olma duygusu bahşedilir: "kadınlara sahip olma". Bu söylem içinde kadınlar, erkeğin malı gibidir; bir kadın *bekâretini teslim ettiği* erkeğe aittir:

Eşim bazen alkol alıp saçma sapan konuşurdu. Karşısına alırdı beni, zorla dinletirdi söylediklerini. O kadar alakasız konulardan bahsederdi ki artık onu dinlerken ağlamak isterdim zamanım boşa gidiyor diye. Hep bir sitem, hep bir öfke kusma şeklinde oluyordu söyledikleri. Arkadaşlarına yaptığı iyilikleri anar, "Ben bunları hak etmedim Cansu. Herkes benim iyi niyetimden faydalanıyor. İnsanlar çok kötü" derdi. Aslında arkadaşlarının ona kötülük yaptığı falan yoktu ama bizimki öyle algılıyordu. Yani aslında az çok hepsi birbirlerine kazık atarlardı ama karşılıklı yani. Eşim sütten çıkma ak kaşık değildi. Yine de ona göre herkes kötü bir tek kendisi iyidir. Kendisini anlatırken bir dinleseniz "yazık bu adama, neler yaşamış be" dersiniz. Ama iki lafından biri yalandır. Böyle kandırır insanları zaten... Alkollüyken sadece arkadaşlarından dert yanmazdı tabii. En kötüsü de bana sardığı zamanlardı. Kaç zaman önce yaşadığımız olayları alkollüyken ısıtıp ısıtıp önüme getirirdi. Üzerinden kaç zaman geçmesine rağmen alkollüyken en çok dile getirdiği olay da gerdek gecemizdi. Onu çok zor durumda bıraktığımı, o beni çok sevmesine rağmen benim onu hiç sevmediğimi, bu yüzden de ilk gecemizin kötü bittiğini söylerdi. Sürekli suçlayıcı yaklaşıp "yanlış mıyım?" diyerek benden onay isterdi. Yanlıştı. Ama sıkıyorsa yanlışsın de. Alkollü de olduğu için elinin ayarı olmazdı. Alkollüyken ayrı bir döverdi beni. Ben de korkudan ne dese "he" derdim. Bir gün yine içmiş içmiş eve geldi ve benimle cinsel ilişkiye girmek istedi. Çok korkmama rağmen reddedemedim. Ama tabii ki yapamadım. Yani içime girmesine izin veremiyordum bir türlü. Bana çok kızdı, bağırdı hatta vurdu. Sonra delirmiş gibi dedi ki "Sen benimsin, yapsan da yapmasan da benimsin." Karısı olarak ona ait olduğumdan bahsediyordu herhalde. Sonuçta gerdek gecemizde zorla da olsa onun olmuştum. Bekâretimi bozduğu için ona ait olduğumu düşünüyordu. Ben aslında o gün koydum kafama boşanmayı. Ben kimsenin malı değilim ki. Delirmiş gibi "benimsin" demek ne oluyor? Ben bir hayatı paylaşmak için evlendim yoksa sadece gelip affedersiniz beni becersin gitsin diye değil. Maalesef ki evlendiğimiz kişilerle sadece duygularımızı değil aynı zamanda bedenimizi de paylaşıyoruz. Sanırım kadınlar için en zor kısmı bu çünkü bir kadın sadece bir erkeğe ait ama erkeğin sana ait olup olmadığını asla bilemiyorsun. Evlenmeden önce kiminle yatıp kalkmış bunu asla bilemezsin çünkü onun bir zarı yok ama senin var. Bu yüzden bu zar seni tek bir erkeğe –

kocana– bağımlı kılıyor. Yani bekâretini verdiğin adama aitsin ve eğer evliysen o adamla, senin üzerinde her türlü hak iddia edebilir. Senin giydiğine, gittiğin yerlere, görüştüğün kişilere karışır çünkü "sen onunsun". Seni ona ait yapan şey evlenirken verdiğin bekâretin. Maalesef toplum da erkekler de olaya böyle bakıyor. (Cansu)

Erkek arkadaşım cinsel ilişkiye giremediğimiz için sinirlenip üzülüyordu belki ama bir yandan da içi rahattı çünkü onunla ilişkiye girememem aslında başka erkeklerle de şimdiye kadar giremediğimi gösteriyordu. Henüz kimseye teslim olmadığım ve onun "ilk" olduğu çok ortadaydı. Bu da bir erkek olarak onun içini ferahlatıyordur. Evlenmemiş genç bir kız çok kolay ilişkiye giriyorsa ve bakire değilse o zaman kendileri için tehlikeli olabilir. Demek istediğim, erkekler kadınların yalnızca kendilerine ait olmasından hoşlanıyorlar. Eğer kadın başkasına da veriyorsa o zaman erkek kendisini huzursuz hissediyor ve kız arkadaşına sadece seks partneri olarak bakıyor. Öte taraftan toplumumuzda erkek istediğini yapmakta özgür. Bir kızla takılmak, onunla cinsel ilişki yaşamak onun elinin kiri. Kimle isterlerse cinsel ilişkiye girmekte özgürler. "Bu onların doğasında var" diyorlar. "Erkektir, yapacak tabii" gibi bir algı var. Ama aynı insanlara göre kadınlar kendilerini korumak zorundalar; bazı şeyleri evlenmeden önce yapmamalı ve kendilerini evlilik yoluyla tek bir adama adamalılar. Bu baskılardan dolayı kendimi bazen çok kötü hissediyorum. Keşke dünyaya erkek olarak gelseydim, o zaman kimseye hesap vermezdim diye düşünüyorum... Cinsel ilişkiye girmeye meraklı biri olmadığım halde sırf bazılarına inat erkeklerle yakınlaşasım geliyor. Sonra da böyle fikirler aklımdan geçtiği için kendime kızıyorum, bu kadar mı düştün diye. İleride evlenip tek bir erkekle cinsel ilişkiye girmek zorunda olacağımı biliyorum ama bu o erkeğe ait olduğum anlamına gelmez umarım. Kimse kimseye ait değil yani. Seks yapıyoruz diye erkekler onların malıymışız gibi bize bakmamalı. Herhalde benimle aynı fikirleri paylaşan bir erkekle karşılaşana kadar evlenmeyeceğim. (Deniz)

Zaman zaman erkek arkadaşımla tartışıp ayrıldığımda tekrardan barışmam için bana baskı yapardı. O kadar zaman sevgili olduğumuz için artık benim başka bir erkekle kendisinin de başka bir kadınla evlenemeyeceğini söyler, beni ikna etmeye çalışırdı. İkna olurdum da çünkü çok fazla şey paylaşmıştık ve sanki yaşadıklarımı bir daha kimseyle yaşayamazmışım gibi geliyordu... Bir defasında ayrıldığımızda ben çok kararlıydım tekrardan barışmamak konusunda. O da kararlı olduğumu anladı bence ve bu sefer farklı bir yol izledi. "Aileme ilişkimizden bahsettim, bi-

zim oralarda ayrılıp barışmayı hoş karşılamazlar. Benimle ciddi düşünüyorsan gel barışalım" demişti. O gün uzun uzun mesajlaştık. Bu söylediğine sinir olup ailesinin neden hoş karşılamayacağını sorduğumda "ayrılıp barışmalar arasında kadının da erkeğin de ne yaptığı belli olmaz. Teselliyi bir başkasında bulurlarsa o zaman ileride karı koca olamazlar" demişti. Eşimin ailesi Adanalı. Eşim de üniversite yıllarına kadar Adana'da yaşadığı için belli ki oranın kültürünü bayağı kapmış. O yüzden bu söyledikleri kendi fikri midir yoksa gerçekten ailesinin fikri midir bilmiyorum ama bence bahsettiği şey tamamen bekâret ile ilgili. Ayrıldığımız dönemde erkek arkadaşım istediği kadınla yatıp kalkabilir, kimsenin ruhu duymaz ama benim için aynı şey geçerli değil tabii. Sevgili de olsak artık ben onun namusu gibi sayılıyorum onların kültürüne göre. O arada başka bir erkekle birlikte olursam sonra da kendisiyle barışırsam işte o zaman kabul etmezler beni. Söylemek istediği buydu kısacası. Ne yazık ki bizim kültürümüzde bekâret çok önemli. Ekmek su gibi yani. Eğer bir kadın bekâretini kocası için saklarsa, o ödüllendirilir. Maddi manevi ödüller vardır kadını bekleyen. Bir kere toplumun saygısını kazanır. Ondan üstünü yoktur. Ama eğer cinsel arzularına evlilikten önce teslim olursa "kaşar" olarak adlandırılmaktan tutun da namus cinayetine kadar birçok ceza onları bekler. İşte kadınlar bu yüzden evlenmeden önce cinsel ilişkiye girme taraftarı değildir. Eğer evlenmeden bekâretinizi bir erkeğe verirseniz o sizi zaten evlenmeden ortada bırakır. Tüm bu sebeplerden dolayı, bekâret bağlılık hissi verir. Yani yalnızca bir erkeğe ait olma hissi. (Yağmur)

Bizde bir laf vardır ya "ya benimsin ya kara toprağın" diye, maalesef birçok kadının bu mantıkla bir ilişki içine girdiğini görüyoruz. Bekârken birisiyle sevgili olduğunda illa ki onunla evleneceksin gözüyle bakıyorlar. Eğer bir süre takıldığın erkekle ciddi düşünmüyorsan o zaman sende bir problem varmış gibi kabul ediliyor. Yani sanki sen bilerek gönül eğlendiriyormuşsun gibi düşünüyorlar. Hoş, öyle de yapabilirsin ama birçoğumuz evlenmeden önce evleneceğimiz adamı tanımak için onunla takılıyoruz, görüşüyoruz. Her görüştüğümüz erkek ile cinsel ilişkiye girdiğimiz falan da yok. Ama bazıları ne yazık ki böyle düşünüyor ve sevgilin olduğu zaman sana baskı yapıyorlar evlen diye. O yüzden de uzun süre takıldığın adamın oyuncağı gibi oluyorsun bir süre sonra. Onunla ya evleneceksin ya da evde kalacaksın gibi bir algı var. Cinsel ilişkiye girmemiş bile olsan artık o adamın namusuna geçiyorsun –yani sanki nüfusuna geçmeden önceki adım gibi düşünün. Uzun süre o adamla sevgili olduğun için gençliğini, körpeliğini –yani aslında cinsel ilişkiye henüz girmemiş bile olsan bekâretini– bu adamın eline veriyorsun. Bu da ancak tek bir erkekle olu-

yor tabii. Biriyle uzun süre sevgili olayım sonra gideyim başka erkekle uzun süre takılayım diye bir şey olursa aynı tadı vermiyor. Yani hâlâ ilk takıldığın erkekle yaptıkların –ya da yapmadıklarına– takılıyor insanların aklı. Sanki artık bakire değilmişsin gibi muamele bile görebilirsin. Tabii ki bizim ülkemizde evlilikten önce kadınların bakire olmalarını gerektiren yasalar yok. Ama maalesef evlenmemiş kadınların bakire olmalarını gerektiren göreneklerimiz var. Kadınların kızlık zarının tamir edildiği bir ameliyat duymuştum; böylelikle evlenmeden önce "kadın" olan kişi tekrardan "kız" olabiliyor. Bu yolla birçok kadın sadece eşlerine ait olduklarını göstermeye çalışıyor. (Selin)

Evlenmeden önce bir şey yapacaksam, bir yere gideceksem ya da bir şey alacaksam hep birilerine danışırdım. Basit şeyler için artık evde kim varsa ona sorardım fark etmezdi ama arkadaşlarımla nerede görüşeyim, eve kaçta geleyim gibi konularda babama, babam evde yoksa da amcama sorardım. Böyle şeyleri onlardan izin almadan yapmak neredeyse imkânsız. Yani öyle kafana esip ben arkadaşlarımla buluşuyorum diyerek çıkamazsın evden. Ya da ne bileyim ben filanca yerde arkadaşlarımla buluşmak istiyorum diyemezsin. Sormak, danışmak zorundasın onlara. Bu arada onların beni aşırı kısıtladığını söyleyemem, tabii ki bir yerlere gitmeme, birileriyle görüşmeme izin verirlerdi. Ama öncesinde rızaları olacaktı... Şimdi büyüdüm, evlendim ama aslında hayatımda bazı şeyler hiç değişmedi. Ne yapacaksam önce eşime soruyorum. Bu kötü bir şey değil elbette ama eşim aldığı kararlarda ya da yaptığı şeylerde her zaman benim fikrimi almıyor. Mesela bazen akşamları işten geç geliyor. Eve gelince hiçbir açıklama yapma gereği duymuyor. Bodoslama sofraya oturuyor. Ben sorarsam o zaman söylüyor nerede takıldığını o saate kadar ama ben öncesinde söylemesini tercih ederim. Ne bileyim eve geç gelecekse bir telefon açmasını ya da birileriyle haber göndermesini falan isterim. Şimdi desem kendisine ben böyle böyle istiyorum diye, beni kısıtlıyorsun sıkıyorsun falan der. Ama aynısını ben ona asla diyemem çünkü tabii ki eve geç geleceksem önce ondan izin almalıyım, her şeyi ona sormalıyım. Bazen sanki boynumda tasma var da eşim beni tutuyormuş gibi hissediyorum. (Beren)

SENARYO 5: Evlilik Sözleşmesi Olarak Bekâret

"Bir kadın, gelecekteki evliliğini güvence altına almak için evlilik öncesi cinsel ilişkiden uzak durmalıdır."

"Evde kalmamak" için, evlilik öncesi cinsel ilişkiden kaçınmanın gerekliliğine vurgu yapan kadınlar, genç kızlar için bekâretin önemine şu sözlerle dikkat çekmiştir:

Evlenmeden önce bir erkekle cinsel ilişkiye girmeyi cesaret gerektiren bir hareket olarak görüyorum. Yani aslında buna cahil cesareti de diyebiliriz çünkü bazı erkekler eğlenmek için kadınları kandırıyorlar. Onlarla düşüp kalkıp istediklerini alıyorlar ve daha sonra kadını ortada bırakıyorlar. Seks yapana kadar kim bilir kadınlara ne yalakalıklar yapıyorlar ve onları ne vaatlerle kandırıyorlar. Bu bir kadına pırlanta küpe alacağına dair söz verip, kadın kulağını deldikten sonra onu ortada bırakmak gibi. Ortada ne pırlanta küpe var ne koca. Olan senin delinmiş kulağına oluyor. Sonuç olarak bakire olmadığın için çoğu erkek seni istemiyor ve sen evde kalmış olmaya mahkûm oluyorsun. Daha da kötüsü uzun süre küpe girmeyen kulağın da kapanıyor. Çok çok özür dilerim ama sikilmiş sıpa gibi ortada kalıyorsunuz. Benim ailem, komşularım hatta erkek arkadaşım aslında bu bakış açısını bana işlediler. Şimdi hangi olay oldu da bu insanlar böyle şeyleri sana öğretti diye sorsanız inanın tam olarak hatırlamıyorum. Aslında etrafımda böyle konular o kadar çok konuşuldu ki tam olarak kim ne zaman ne dedi bilmiyorum. (Yağmur)

Fırsat buldukça annemle Esra Erol'un evlilik programını izlerdik. Ben çalıştığım için akşam tekrarını açıp bilgisayardan izlerdim. Annem de gündüz izlemiş olmasına rağmen akşam benimle bir daha izlerdi. Programa bir başlayan müptelası oluyor, her gün izlemek istiyor. Zaten oradaki kişileri de zamanla tanıyorsun ve merak ediyorsun bakalım bugün ne olacak, kimin nasıl talibi gelecek diye... Programı annemle izlemek hem çok eğlenceli oluyordu hem de bazen can sıkıcı çünkü annem her çıkana yorum yapıyor. Biliyorsunuz koca bulmaya çıkan kadınlar bir sürü şeyler istiyorlar. Ev, araba, altın, para... Çok ilginç kadınlar var. Annem bu kadınlara çok kızardı. Programa çıkan kadınlara, "Sen kimsin ki bunları istiyorsun? Şu halinle seni bir erkek alırsa öp de başına koy... Kendi tipine bakmıyor da gül gibi adamı reddediyor. Seni bu çocuklu halinle kim ne

yapsın?" gibi şeyler söylüyordu. Annem bu laflarıyla aslında bana da bir şeyler öğretmek istiyordu bence. Mesela en çok kızdığı kadın tipi evlenip boşanmış ve de hiçbir şey olmamış gibi programa gelen kadınlardı. Yani tekrardan hiç evlenmemiş kız gibi düğün isteyen, gelinlik giyen, neşeli kadınlara sövüyordu. "İnsan bir utanır yahu! Hiç evlenmiş boşanmış kadın tipi var mı şu kadında? Utanmadan bir de gelinlik giyeceğim diyor? İlk kocayı da kesin bu boşamıştır" gibi laflar söylüyordu... Bir bölümde iki çocuklu bir kadın evlenmek için programa gelmişti. Kadına da talipler yağdı resmen. Kadın o kadar kibirliydi ki gelenlerin hiçbirini beğenmiyordu. En son hiç evlenmemiş fidan gibi bir delikanlı geldi. Kadın ona hemen atladı tabii. Öyle olunca da annem kudurmuştu evde. "Hadi oğlan gerizekâlı ama bu oğlanın ailesi yok mu? Nasıl kabul ediyorlar iki çocuklu dul kadını? Valla ben erkek anası olacaktım, kız oğlan kız alırdım oğluma. Ne münasebet dul kadın hiç evlenmemiş gül gibi çocukla evleniyor?" diye kendi kendine söylenmişti. Ben annem gibi düşünmüyorum çünkü hayatın insanlara ne getireceği belli olmaz. Büyük konuşmamak lazım. Kadın boşanmış ve iki çocuğu var diye temiz bir sayfa açmayı hak etmiyor mu yani? İlla onun da boşanmış çocuklu bir erkekle evlenmesi mi gerekiyor? Bu düşüncelerimi annemle paylaştığımda bayağı bir tartışmıştık. Annemi bu konuda ikna etmek neredeyse imkânsız. İkna etmeyi geçtim, onun düşüncesinin tersine bir şey söyleyip sohbet etmek bile çok zor çünkü ona göre eğer genç bir kız evlenmeden önce cinsel ilişkiye girerse, o kızın dedikodusu yapılır ve kız evde kalır. Yani eğer insanlar o kızın bakire olmadığını öğrenirlerse, onlar onu evlenilecek biri olarak görmezler ve kimse onunla evlenmek istemez. Bu yüzden evlenmeden önce cinsel ilişkiye giren kız, evlilik hayatını riske atmış olur. Annem için dul kadınlar da öyle. Evlenip boşandıysan bir daha güzel bir evlilik yapman çok zor. (Ebru)

Üniversitedeyken üç yıl boyunca erkek arkadaşımla yaşadım. İkimizin de kendi arkadaş çevremiz vardı. Arkadaşlarımızın birçoğu aileleri ile yaşadığı ya da yurtta kaldıkları için aslında bizim ev rahatça buluşup bir şeyler yapabildiğimiz buluşma yeri gibiydi. Arkadaşlarımız bize geldiğinde beraber film izleme günleri yapardık, yemek yapardık, ders çalışırdık... Birlikte olunca tabii gırgır şamata oluyordu ve komşular bundan rahatsız olurdu. Zaten benim erkek arkadaşımla kaldığımı bilen apartmandaki emekli bir amca bu durumdan çok rahatsızdı. Arkadaşlarımız eve gelince daha da sinir olup ikide bir bizi sessiz olmamız konusunda uyarıyordu. Kötü bir şey yapmıyorduk ama kızlı erkekli aynı evde kalmamız bile onların rahatsız olması için yeterliydi bence... Benim en yakın kız arka-

daşımla erkek arkadaşımın bir arkadaşı sevgili olmuşlardı. Öyle olunca biz çoğu zaman dörtlü takılmaya başladık. Hem dışarıda beraber bir şeyler yapıyorduk hem de bizim evde buluşup birlikte kalıyorduk bazen. Gece birlikte uyudukları için onlar da cinsel olarak yakınlaşıyorlarmış ama arkadaşım da benim gibi pek cesaret edemiyordu bir şeyler yapmaya. Aslında ikimiz de çok isterdik yapabilmeyi ama endişelerimiz vardı işte. Hem korkuyorduk ilk seferde acıyacak falan gibi hem de bazı endişelerimiz vardı. Eğer bekâretimizi kaybedersek erkek arkadaşlarımızın bizi terk etmelerinden korkuyorduk. İkimizin de çevresi bu şekilde öğretmişti çünkü. Yani evlenmeden önce bir erkekle birlikte olursak hem o erkek bizi terk eder hem de ileride kimseyle evlenemeyiz diye tembihlenmiştik. Arkadaşım da zaten anlatmıştı ailesinde böyle yaşanmış bir olayı. Kuzeni evlenmeden önce nişanlısıyla birlikte olunca nişanlısı onu terk etmiş. Hem de birbirlerini çok seviyorlarmış sözüm ona ama adam alacağını aldıktan sonra kadını dehlemiş. Aynı şey bizim de başımıza gelir diye korkardık... Bir gün evde dörtlü kaldığımızda gece yakınlaşmıştık erkek arkadaşımla. O gece çok fazla ısrar etti yapmamız konusunda. Ne yalan söyleyeyim neredeyse ben de tamam diyecektim ama arkadaşımla konuştuğumuz şeyler aklıma geldi. Sonradan pişman olacağım şeyler yapmamak için reddettim seks yapmayı. Ertesi gün arkadaşımla bu konuyu paylaştığımda yan odada kendisinin de benzer şeyler yaşadığını söyledi. Onun da erkek arkadaşı çok ısrar etmiş. Tam "tamam" diyecekken konuşmalarımız aklına gelip kendisini engellemiş... Yine bir gün onlar bizde kaldığında gece kendilerine engel olamayıp cinsel ilişkiye girmişler. Biz hiç ses falan duymamıştık aslında yaparlarken ama gecenin bir yarısı arkadaşımın ağlama sesine uyandık. Öyle böyle bir ağlama değildi. Sinir krizi geçiriyordu sanki. Ben ilk bir uyku sersemi afalladım ama sonra hemen anladım olanları. Bir süre sonra onu yatıştırmak için gittiğimde bana anlattı olanları. Aslında bile isteye yapmış, herhangi bir zorlama olmamış ama kendisini kötü hissettiği için ağlıyormuş. "Ne olacak şimdi? Ben artık bakire değilim. Ya beni bırakırsa?" gibi şeyler söylemişti. Ne diyeceğimi bilemiyordum. Açıkçası onu o an teselli edecek çok fazla laf bulamadım çünkü daha öncesinde bu konuları aramızda çok fazla konuştuğumuz için benim duruşumu biliyordu. Bir şey olmaz, seni terk etmez desem bile bana inanmazdı... Zaten hissettiğimiz gibi de oldu. Bu olaydan çok kısa bir süre sonra sebep bile bildirmeden kızdan ayrıldı. Belli ki alacağını aldı. Konuşmalarında bekâretin kendisi için hiç de önemli olmadığını ona söylüyormuş ama önemliymiş belli ki çünkü kızı yarı yolda bırakıp onunla evlenmedi... Bugünlerde erkekler bekâretin onlar için çok da mühim olmadığını söylüyorlar. Bence bekâretin önemli olmadığını iddia

ederek kadınların bedenini elde etmeye çalışıyorlar ve istediklerini aldıktan sonra –yani kadınların bekâretini– çok rahat ve çabukça bakire olmayan kadınları gözden çıkarıyorlar. Bu yüzden evlilik öncesi cinsel bir şeyler yapmak kadınların gelecekteki evliliğini tehlikeye atıyor. (Gamze)

Ünlüler sürekli sevgili değiştiriyorlar, her sevgili oldukları adamla aynı evde kalıyorlar ya annem bu durumu çok eleştirirdi. "Sen ben yapsak orospu derler, bunlar yapınca ünlü oluyorlar" derdi. Ben de anneme katılıyorum aslında çünkü normal insanlar yapsa kimse kabul etmez ama ünlüler yapınca o ünlüyü hayranları hâlâ sevmeye devam ediyor. Hatta onu örnek alıyorlar. Ama aynısını biz yapsak aileler çocuklarını tembih ederler bizimle görüşmemeleri için. Mesela evlenmeden önce hamile kalan ünlüler var. Ya evlenmeden çocuk doğruyorlar ya da hamileliğin sonuna doğru evleniyorlar artistlik olsun diye. Hamileyken gelinlik giyip evleniyorlar bir de. Aynısını sen yap bakalım ne oluyor. Valla karnındaki çocukla ortada bırakırlar seni. Pardon ama sen orospu olursun çocuğun da piç. Bu yüzden genel olarak bakacak olursak Türkiye'de evlenmeden önce kadınların cinsel ilişkiye girmeleri çok tehlikeli. Bir kere adamın seni ortada bırakma ihtimali var. Tadını beğenmezse ne yapsın seni. Hatta deneme sürüşü gibi önceden kadınları deneyen erkekler bile var. Beğenmezse performansını, sana tekmeyi vuruyorlar. Valla bu filmlerde de gerçek hayatta da böyle. En berbatı da eğer bekâretini verdikleri adamla evlenmezlerse, bu kadınlar "evlenilecek kadın" olarak görülmüyorlar. Yani bakire olmadığınız duyulursa siz artık evlenilecek temiz aile kızı olmuyorsunuz. Belli bir süre evde kalan kadınlar artık orta yaşa yaklaşınca da çocuklu adamlarla evlenmek zorunda kalıyorlar. Hem de adamın çocuğu olsa bile şükrediyorlar çünkü onu bu durumda kabul eden biri çıkmış sonuçta. Zaten yaşlı adamlarla evlenen kadınlar adamın ya parası için evleniyorlar ya da bakire değillerse bunu ört bas etmek için adama evet diyorlar. (Zeynep)

KİŞİLERARASI SENARYOLAR

Kültür ve toplum tarafından sunulan, nispeten soyut olan senaryoların, cinsel aktörler tarafından belli durumlara uyarlanması gerekmektedir. Bu aşamada kişilerarası senaryolar aktif hale gelir ve ikili ilişkilerde taraflar belli bir cinsel davranış için ortak senaryo yazarlar. Cinsel davranışta bulunan her bir oyuncu, kültür sayesinde öğrendiği bazı davranış kodlarını partneriyle beraber yeniden düzenleyerek ortak cinsel senaryo yazımına katkıda bulunur. Vajinismuslu kadınların partnerleriyle yazdıkları senaryoları incelediğimde, "cinsel uyumsuzluk" ve "cinsel performans" ile ilgili bazı senaryolara rastladım. Dolayısıyla, bu çalışmadaki kişilerarası senaryolar, vajinismus yaşayan kadınların partnerleri ile cinsel yaşantılarının önemli ölçüde uyumsuz olduğunu ve cinselliğin performans odaklı yaşandığını göstermektedir.

Cinsel Uyumsuzluk Senaryoları

Cinsellik her ne kadar fizyolojik yanıtlar temelinde gelişse de, psikolojik ve iletişimsel boyutları da olan karmaşık bir süreçtir. Cinsel uyum, cinsel davranışta bulunan çiftin cinsel arzu, inanç, tercih ve davranışları paylaşma derecesi olarak kavramsallaştırılır (Purnine ve Carey 1997). Buna göre, eşlerden biri diğerinin istemediği bir davranışta bulunduğunda ya da kişilerin farklı istekleri olup orta noktada buluşamadıklarında, cinsel uyumdan söz etmek zordur. Bu çalışmada, vajinismus olan kadınlar eşleriyle cinsel deneyimleri konusunda belirli bir düzeyde uyumsuzluk yaşadıklarını bildirmişlerdir. Tarafların cinsel ihtiyaçlarını birbirlerine iletememeleri, cinsel tercihlerindeki farklılıklar, eşler arasında duygusal yakınlığın olmaması ve ilişkide belli başlı zorluklara sebep olan cinsel ilgi, istek ve fantezilerdeki azalmalardan kaynaklanan cinsel soğuma bu çalışmadaki kadınların problemli cinsel yaşantılarına yön vermiştir.

SENARYO 1: Cinsel İletişim Eksikliği

"Cinsellik konuşulmaz, yaşanır."

Araştırmaya katılan kadınlar ve eşleri arasındaki cinsel iletişim eksikliği, cinsel iletişimin sağlanması için gereken mahremiyetin olmaması, cinsel konularda bilgisizlik ve eşler arasında cinsiyete dayalı güç dengesizliğinden kaynaklanmaktadır:

Kaçarak evlenmenin en zor yanı herhalde her şeye "evet" demek zorunda olman. Seçme şansın yok ki sen zaten kaçıp gelmişsin bir de şu şöyle olsun bu böyle olmasın mı diyeceksin? Benim durumum katbekat zordu çünkü kaçarak evlenip eşimin ailesiyle yaşamak zorunda kalmıştım. Tanımadığım etmediğim insanların evinde kadın olmak çok zor. Yani her yönüyle. O evin hanımı sen değilsin bir kere çünkü kaynanan var. Ama bir taraftan da o evde misafir de değilsin. Her işe girişmek zorundasın. Her şeyi yapacaksın ama başkalarının kurallarıyla. O yüzden de kendinizi evin hanımı, kocanızın eşi olarak hissetmeniz çok zor. Sığıntı gibi kalıyorsunuz bir yerde. En zoru da cinsel ilişkiye girmek. Mesela cinsel ilişkiye gireceğimizi düşündüğüm günler gündüz ayrı bir bakardım kendime. Temizliğime, parfümüme, kıyafetlerime dikkat ederdim. Akşam yemeğini ben yapmışsam koku üzerime sindiği için yatmadan önce duş alırdım. Kaynanam bir gün demişti ki, "ne bu hazırlık?" Anlıyordu aslında o da ama beni utandırmak belki de sinir etmek için söylemişti. Gün içinde kendime daha bir dikkat ettiğimde de ters ters bakardı zaten. Öyle olunca ben hem sinir olurdum hem de utanırdım seks yapacağımızı herkes anlayacak diye. Zaten biliyorsunuz bunun bir de sonrası var. Seks sonrası banyoya girdiğini herkes tahmin ediyor. Uyumaya gittikten bir süre sonra durduk yere banyo yaparsan neden yaptığın da ortaya çıkıyor. Bunlar çok utanç verici şeyler. Vajinismus olan biri için iyice zor çünkü cinsel ilişkiye girmeden önce tüm gün süslenip püslenmen gece bir anda boşa gidiyor. Seks yapamadığın halde sonrasında banyoya giriyorsun temizlenebilmek için. O da boşuna rezil olma gibi. Hani yapmış olsan [cinsel ilişkiye girmek] rezil olacağına değecek belki ama yok yapamıyordum işte... Yeni evli bir çift olarak mahremiyete ihtiyacımız vardı. Eşimle ne zaman cinsel olarak yakınlaşsak kayınvalidem odaya dalıyordu ve mahremiyetimizi işgal ediyordu. Bir şeyler bahane edip odaya geliyordu. Ya bir şey sormak için ya da odadan bir şeyler almak için. Evin erzakları [baklagiller, yağ, tuvalet kâğıdı] bizim odadaydı. Tuvalet kâğıdı bitti der girerdi. Yarın için fasulye

ıslatacağım der gecenin bir yarısı içeri dalardı. Yattıktan sonra aklına geliyormuş bazı şeyleri yapmak, öyle derdi bize. Kapıyı çalmadan girmezdi tabii. Çok kibar ya. Ama kapı çalmak dediği iki saniye; "tık tık" yapıp daha "gir" cevabını beklemeden girerdi. O iki saniyede ne kadar toparlanabilirsen. Bu yüzden evdeki herkesin uyumasını beklerdik cinsel ilişkiye girmeyi denemeden önce. Herkes uyuduğu için bu sefer de ev çok sessiz olurdu. Odamızda ürkek ürkek cinsel ilişkiye girmeyi denerdik. Bir şey konuşacak olsak birileri duyar diye korkardık... Bence biz bir aile kuramadık çünkü eşim çalışmıyordu ve para kazanmıyordu. Benim de dışarıda çalışmama izin vermiyordu. Bu yüzden eşimin ailesi ile yaşamak durumundaydık... Düğün gecemizde bile yalnız değildik. Eşimin ailesi yan odada uyuyordu ve duvarlar kâğıt gibiydi. Eğer sessiz bir şekilde battaniyenin altında deniyorsan seks çok zor. Neyi istediğini, neyden hoşlanmadığını evde çıt çıkmıyorken söylemek çok zor. Vajinismus dışında da bazı cinsel problemlerimiz vardı ama cinsel anlamda bir iletişimimiz yoktu çünkü birileri bizi duyabilirdi. (Meltem)

İlk evlendiğim zamanlar korunmak için doğum kontrol hapı kullanıyordum. Vajinismus olduğumu fark ettikten sonra doğum kontrol hapı kullanmak bana biraz saçma geldi çünkü yapamadığım halde boşuna ilaç giriyordu vücuduma. Bir zararı yoktur belki ama ne gerek var boşu boşuna kimyasal maddenin içime girmesine diye düşündüm. Bu yüzden artık korunmak için prezervatifin daha mantıklı olduğunu eşime söyledim. Eşim hiç tepki vermedi. Çok şaşkındım çünkü ben çekinerek kendisine söylemiştim belki kabul etmez diye. Hiç tepki vermeyince bu zaten "tamam" demektir. Prezervatifi alması gereken taraf odur diye düşündüm çünkü kadın başıma gidip benim alacak halim yoktu. Ama eşim birkaç hafta beklememe rağmen almadı. Bir gün üzerime sinir geldi ve gideyim kendim alayım bari diye düşündüm. Tam evden çıkacaktım ki ayakkabı tıkırtısını duyan eltim kapıya çıktı. Alışverişe gideceğimi öğrenince "dur ben de geleyim" dedi hemen. Çok sinir olmuştum çünkü onun yanında alamazdım. O gün alışverişe gidip hiç aklımda olmayan saçma sapan şeyler alıp eve döndüm. Esas evden çıkış amacımdan sapmıştım yani. Eşim eve gelince ona olanları anlattım sinirle ama onun hiç umurunda olmadı. Yani bir tepki ver adam alacak mısın almayacak mısın? Normalde konuşkan olan adam cinsellikten konu açılınca dut yemiş bülbüle dönüyordu... Bir gün bizim eve çok uzak bir alışveriş merkezine gittiğimizde eşim birden kişisel bakım ürünlerinin olduğu yere gitti. Ne alacak diye düşünürken prezervatifleri incelediğini fark ettim. Gayet rahat tavırlarla inceleyip bir tane seçip almıştı. Gerçekten çok şaşırdım. Arabada bana dedi ki "pre-

zervatifi al da çantana koy, şimdi poşetten kimse görmesin." O an bana dank etti. Eşim aile apartmanında oturduğumuz için bence daha önce almaya utanmıştı prezervatifi. Eve gelirken biri elinde görür falan diye çekindi belli ki çünkü alışverişten dönerken bile apartmanda poşetlere bakarlar meraklı gibi. "Ne aldın?" diye bile sorarlar. Eşim de öyle işe giderken yanında çanta falan götürmediği için belli ki saklayacak yer bulamamış ve almamış... Daha sonra prezervatif kullanmaya başladıktan sonra eşim kullandığı prezervatifi bir sürü peçeteye sarıp çöpe atıyordu kimse görmesin diye. Kapının önüne koyduğumuz çöp bile birilerinin gözüne ilişebilirdi çünkü. Prezervatif kullanmak kötü ve saklanacak bir şey değil ama kullandığın prezervatifi annenin babanın görmesini istemiyorsun işte. O yüzden biri görmesin diye sararak atardık çöpe... Aile apartmanında oturmanın dezavantajını yeni evli bir çift olarak çok yaşadık. Mesela bizim yatak odası kaynanamların salonuna denk geliyor. Yani arada ince bir duvar var sadece. Bu yüzden konuşmayı bırakın odamızda seks yapmayı denerken bile rahat değildik. Cinsel ilişki denemelerimizde ben korkudan biraz sesimi yükseltecek olsam eşim beni susturcard ailesi duyacak diye. Ya da ne bileyim cinsellikten önce müzik açıp bir ortam ayarlamak istediğimde eşim yine beni uyarırdı "gecenin bir vakti kimse duymasın ayıp" diyerek. Ben bu isteklerimi dile getiremezdim, eşim de neyi isteyip neyi istemediğini bana önceden söylemezdi. Ben yeni bir şeyle geldiğimde – müzik açmak gibi– işte o zaman "yapma" falan derdi. Ama önceden konuşmasını hatta karşılıklı konuşmayı tercih ederdim kimseden çekinmeden ve utanmadan. (Beren)

Eşim benimle pek fazla paylaşım yapmaz. Bazen derin derin düşüncelere dalar ve hiç konuşmaz. Ne oldu diye sorduğumda ise "yok bir şey" der. Üzerine gidersem de sinirlenir; "yok bir şey dedim ya" der. Sonra olay çözüldükten sonra anlarsın aslında neden düşüncelere daldığını. Mesela, ilk evlendiğimizde çalıştığı yerde toplu işten çıkarma varmış. O da çok korkmuş kendisine sıra gelir diye. Neyse ki eşimi işten falan çıkarmadılar. Bana aylar sonra söyledi iş yerinde böyle bir durum yaşadığını. Ben de o zaman dedim demek ki bu adam o yüzden düşüncelere dalıyormuş diye. Keşke bana zamanında söyleseydi ben de onu teselli ederdim. Elimden geleni yapardım maddi olarak zor durumda kalmayalım diye. Ama bilmeyince işte ne yaparsın? Eşim duygularını da fazla belli etmez. Bir yüz ifadesi vardır, hep onu takınır. Bir şey olduğunda kızdı mı bozuldu mu anlamak zor. Ondan yüz bulamayınca ben de bazı şeyleri paylaşamıyorum tabii. Körle yatan şaşı kalkar derler ya ben de öyle oldum. Baktım o konuşmuyor, ben de susuyorum. Bir şeye kafayı taktığımda ben de

onun gibi susuyorum. Bir şeye üzülüp kırıldığımda da onunla pek paylaşmıyorum. Bekliyorum uzunca bir süre üzüntümün kendiliğinden geçmesini ya da eşimin bana "ne oldu?" diye sormasını... Cinsellik hakkında da eşimle fazla bir paylaşımımız olmuyor. Cinsel ilişkiye girmeden önce, o esnada ya da sonrasında konuştuklarımızı toplasanız bir elin parmaklarını geçmez. Bazı isteklerim var ama söyleyemiyorum. Çok eminim onun da istekleri var. O da odun değil ama söyleyemiyor işte... Vajinismus olduğum dönem cinsel ilişkiye giremeyince ben ağlıyordum; o ofluyordu. Ama üzerinde durup konuşmazdık. "Ağlama" diyerek beni teselli etmezdi. Ya da ben ona neden ofluyorsun diye sormazdım. Herkes kendi başının çaresine bakardı. Bir süre sonra ben ağlamayı keserdim o da oflamayı bırakıp uyurdu. Böyle böyle iyice sustuk cinsellik konusunda. Sadece yatağa giriyor, başarısız olup kendi dünyalarımıza çekiliyorduk. (Pınar)

Evlenmeden önce cinsellik hakkında eşimle neredeyse hiç konuşmadık. Neden yapmamamız konusunda konuştuk tabii. Yani "evlenmeden sana el sürmem" demişti eşim. Ama evlendiğimizde nasıl yapacağımız, nelerden hoşlandığımız-hoşlanmadığımız konusunda aramızda konuşmalar geçmedi. Sabırsız bir şekilde ilk geceyi bekliyordum çünkü eşimin vücudunu, cinsel anlamda dokunmalarını, öpmesini ve bunun gibi şeyleri merak ediyordum. Eşim evlenmeden önce benimle cinsel anlamda bir paylaşım yapsaydı belki de bu kadar dört gözle ilk cinsel ilişkimizi beklemezdim. Benim isteğim biraz da merakımdandı aslında. Aynı zamanda ilk gece hakkında bazı endişelerim vardı çünkü ilk seferin çok fazla acıtabileceğini duymuştum... Bekâret kaybına bağlı olacak kanamadan endişeliydim ama endişelerimi evlilikten önce paylaşamıyordum. Paylaşmak istemiyordum çünkü cinsellik hakkında bir bilgim yoktu ve fikrimin olmadığı bir konuşmanın içine girmek istemiyordum. Çok fazla cahil gibi görünürsem eşim benden soğur diye düşündüm. Daha sonradan öğrendim ki eşim için de işler aynıymış. Çok sonradan bana söylediğine göre evlilikten önce eşimin doğru düzgün cinsel bilgisi yokmuş – ne de evlilik öncesi başka kadınlarla cinsel ilişki deneyimi. Raconuna göre evlenmeden kadınlara el sürmediğini söylemişti ama genelevde de olsa bir deneyimi olmuştur, milli olmuştur diye düşünüyordum. Yok, onu da yapmamış. Bana söylememiş çünkü aynı benim düşündüğüm gibi bu kadar bilgisiz olduğunu bilirsem ondan soğuyacağımı düşünmüş. Onun için çok daha zor hatta, çünkü erkeklerin en az bir kere cinsel ilişkiye girmeleri bekleniyor. Eğer yapmadılarsa da bunu açık açık söylemek kolay değil. Ayrıca bana daha sonradan söylediği kadarıyla onun da sertleşme ve bana zevk verme konularında endişeleri varmış. Pek fazla bilgisi olmadığı için de garibim

iyice telaş yapmış o da benim gibi. Cinsellik hakkında bu kadar bilgisiz olmamız cinsel olarak iletişim kurmamızı engelledi ve tabii ilk zamanlarda cinsel hayatımızı da. (Yağmur)

Cinselliği eşimle konuşmuyorduk çünkü konuşursak büyüsü kaçabilirdi. "Cinsellik konuşulmaz, yaşanır" diye düşünüyorduk. Hani böyle filmlerde birden başlıyor, hiç hesapta yokken cinsel ilişkiye giriyorlar ya biz de bir gün öyle olacak diye umuyorduk. İlk gecemizde yapamamamızın bir sürü sebebi var. Hadi bunları geçtim ama sonraki denemelerde bence girişte [vajinal penetrasyon] zorluk yaşamamın ana sebeplerinden biri eşimin ilk gelmesiydi [boşalma]. Artık sabırsızlıktan mıdır yoksa başarısız olmaktan mıdır bilmem, eşimin her seferinde boşalma süresi azalıyordu. İlk başlarda yarım saat falan cinsel ilişkiye girmeyi denerken zamanla yirmi dakika, on dakika, beş dakika şeklinde azalmıştı sert kalabildiği süre. Hatta son zamanlarda dakikalar içerisinde boşalıyordu. Ben daha uyarılmadan onun için iş çoktan bitiyordu çünkü o bir kere boşaldığında cinsellik bitti demek. Anlıyorum boşaldıktan sonra enerjisi kalmıyor ama daha fazla çabalaması gerektiğini düşünüyordum. İnternetten incelediğimde de anlamıştım zaten erkeklerin boşaldıktan sonra tekrar uyarılması için belli bir süre geçmesi gerektiğini. Ama eşim kestirip atıyordu. Yani boşaldıktan sonra banyoya gidiyordu ve bu bitti demek. Birçok kez bu durumdan hoşnut olmadığımı eşime söylemeye niyetlendim ama yapamadım. Nasıl söyleyebilirdim bilmiyorum. Söylemek için kullanacağım kelimeleri bile bilmiyordum. Bu konuda o kadar bilgisiz ve cahildim yani. Vajinismusu çözdükten sonra konuştuk da eşim de benim ilk gelmemi [orgazm olma] istediğini söyledi. O da bu isteğini zamanında benden gizlemiş. Cinsel konularda daha açık olsaydık, problemi daha erken çözebilirdik. (Ebru)

Eşim –eski eşim desem daha doğru olur– bana hiç değer vermezdi. Onun gözünde ben tam olarak neydim bilmiyorum ama karısı olmaktan çok evini temizleyen, yemeğini yapan biri gibiydim. Beni pek önemsemez, benim fikrimi sormazdı. Televizyon izlerken bile mesela bir habere yorum yapsam bana bakıp pis pis gülerdi. Küçümserdi yani beni. Evle alakalı bir konuda fikrimi belirtsem hemen "sen ne anlarsın, cahil" derdi. Kendisi benden daha cahildi ama ben bunu bir kere bile yüzüne vurmuyordum... Bana değer vermiyordu diyorum ya eşim gerçi hiçbir kadına değer vermezdi. Kadınlarla işi olacağı zaman bir tatlı dilli olurdu görmeniz lazım. Annesine istediği yemekleri yaptıracağı zaman "annecim annecim" diye eteğinde gezerdi kadının. Ama en ufak bir şeyde bağırırdı ka-

dına. Komşularımıza da öyle. Kadınlardan bir iş isteyeceği zaman beyefendi rolünü yapardı ama onlar gittikten sonra kadınların ağızlarıyla yüzleriyle dalga geçerdi. "Kuş beyinli" derdi bütün kadınlara. Bana da hep böyle söylerdi sinirlenince. Biraz fazla konuşsam "kuş beyninle ne çok konuştun" derdi. Ya da bir fikir sunsam "kuş beyinli sen ne anlarsın. Kadınların kafası çalışmaz zaten" diyordu. Her konuda kadınların eksik olduklarını, onların aptal olduklarını düşünüyordu. Cinsellik konusunda da böyle. "Kadın kısmı konu cinsellik olunca susmalıdır" demişti bir keresinde. Ondan da bu konuda cesaret alamadığım için cinsel olarak neyi isteyip istemediğimi tam olarak söylemiyordum. Cinsellikten önce duygusal yakınlık isterdim mesela ama bunu eşime söylemedim çünkü saflığımdan şüphe edebilirdi. Problemim [vajinismus] zaman geçtikçe daha kötüye gitmişti çünkü cinsel istek ve tercihlerimi aktaramıyordum... Eşim de benimle cinselliği konuşmazdı. Neyi seviyor neyi sevmiyor doğrudan söylemezdi. Yanlış bir şey yaptığımda küçümserdi anca. O kadar şevkim kırılırdı ki anlatamam. Düşünsenize zaten ne yapacağınızı tam olarak bilmiyorsunuz ve korkuyorsunuz, üstüne bir de onun küçümsemelerini çekiyorsunuz. Genelevde birlikte olduğu kadınlara güzel sözler söylüyordur ama. Ya da tam olarak cinsellikten beklentisini, ne istediğini söylüyordur onlara. Para veriyor ya o yüzden konuşuyordur onlarla. Parasının karşılığını alacak sonuçta. (Cansu)

SENARYO 2: Cinsel İhtiyaç ve İstekteki Farklılıklar

"Ateşle barut, ateşle su."

Cinsel uyum, çiftlerde cinsel ilişkinin duygusal, bilişsel ve davranışsal bileşenlerindeki benzerlik olarak tanımlanmaktadır (Apt ve diğ. 1996). Bir çiftin bu bileşenleri birbirinden uzaklaştığında, orada cinsel uyumdan söz etmek zordur. Bu araştırmada da vajinismus yaşayan bazı kadınlar, cinsel ilişki ile ilgili eşleriyle farklı ihtiyaçları ve tercihleri olduğunu dile getirmişlerdir:

Eşim arkadaş ortamında ya da özel günlerde alkol alır ama çok fazla abartmaz. Biz evlenmeden önce de ben bunu biliyordum ve hiç sorun yapmadım çünkü sapıtmadıktan sonra benim için bir problem yoktu. Yani alkol içmeye karşı falan değildim sadece tercihen kendim kullanmıyordum... Düğünümüzde alkol servisi yapılmadı çünkü normal mütevazı bir düğündü. Sadece asitli içecek, biraz çerez ve pasta dağıtıldı. Ona rağmen

kendini bilmez bazı densizler gizli gizli alkol aldı. Yani bizim birkaç akraba ve eşimin arkadaşları sardıkları şişelerden, mataralardan bira içiyorlardı. Sanki biz anlamıyoruz. Bir kere kokudan ve yüzlerinin kızarıklığından anlaşılıyor. Eşime de vermişlerdi. Ben hatta bir ara gidip kulağına söyledim içmemesini. Ama beni dinlemedi. Zaten kim kime dum duma bir ortam. Kolundan tutup bağlayacak halim yoktu içme diye. Kaşla göz arasında gidip içiyordu. O gece eve geldiğimizde de eşim alkol almaya devam etti. Arkadaşları en son yanına koymuşlar herhalde çünkü öncesinden eve alkol aldığımızı hatırlamıyorum. Hadi düğünde beni dinlemedi ama eve gelince neden hâlâ devam etti bilmiyorum. Çok sinirlenmeme rağmen kendime hâkim olup kokusundan rahatsız olduğumu çok fazla kırıcı olmadan dile getirdim. Rahatlamak için içtiğini söyledi bana. Öyle söyleyince de fazla bir şey diyemiyorsunuz çünkü ikimiz için de stresli bir an. Herkes farklı şekilde baş ediyor işte... Açıkçası ben hiçbir zaman alkol içmedim ve kokusundan nefret ederim. Evlenmeden önce arkadaş ortamında erkek arkadaşım içse bile o evine ben evime gittiğim için hiç bu kadar yakından alkol kokusunu almamıştım. O gece ağzından gelen alkol kokusu gerçekten çok rahatsız ediciydi. Üzerime doğru geldiğinde koku o kadar rahatsız etti ki midem bulanmıştı. O gece başka yaşadığım şeylerle bir de bu koku meselesi birleşince ben seks yapmak istemedim. Ama o an diyemedim de çok pis kokuyorsun diye. Bu alkol konusu düğün gecemize özel diye düşündüm. Yani ilk gece olduğu için stresten yapmıştır, bir daha yapmaz diye tahmin ettim. Ama maalesef eşim ne zaman cinsel olarak bir şeyler yapsak o gece alkol aldı. Alkol olmadan kalkmıyordu şeyi. Kendisini alıştırmıştı cinsellikten önce bir şeyler içmeye. Bu da durumu daha kötü yaptı. Yani vajinismusla baş etmemi zorlaştırdı. (Zeynep)

Gece sağından soluna dönerken birden cinsel ilişkiye girmek aklına gelirse eşimin, hemen o an başlıyordu yapmaya. Rüyasında mı görüyordu artık bilmem. Benim de isteyip istemediğimi hiç sormuyordu bile. Vajinismus olduğum için içe girmeli cinsel ilişkide zorluk çekiyordum. Eşim zaten ön sevişmeyi acele ile geçiyordu. Aslında ön sevişme yoktu desek daha doğru olur. Sadece içime girmeye çalışıyor gibiydi. İlk zamanlarda cinsel olarak uyarılmam zordu, daha sonraları bu penisin vajinaya girmesinde yaşadığım zorluğa dönüştü. Daha yavaş olmasını ve ânın tadını çıkarmayı tercih ederdim. Benim aksime, eşim penisini vajinama sokmaya ve boşalmaya odaklanırdı. Daha ıslanma bile olmazdı bende. O kadar acele ederdi yani. Biliyor musunuz eşim kayganlaştırıcı jel bile kullanmazdı. Birden olsun bitsin istiyordu. Gece kim kalkıp da jel alacak, sıkacaktı. Bir keresinde dayanamayıp jel kullanmasını söylediğimde "kullanmak iste-

miyorum, çamur gibi yapıyor" demişti. Sürmesini bilmediği için çamur gibi oluyordu bence ama söyleyemedim. Olsun yine de sürelim demeye kalmadı "sen karı olsan azcık kendin ıslanırsın" dedi bana. O kadar alınmıştım ki bu dediğine. Bende ıslanma olmuyorsa bu benim suçum muydu sadece? Hiç sorumluluğu üzerine almıyordu. Televizyonlarda gördüğüm erkekler gibi bana yatakta hoş davranan bir erkek olsaydı karşımda eminim benim de ıslanma problemim olmazdı. Islanmanın olmamasını da geçtim. Bunun için bir sürü çözüm var. Herhalde bunu yaşayan ilk kadın ben değilim ki böyle jeller çıkarmışlar. Kullansak ne olurdu sanki? Ama beyefendinin paşa gönlü kullanmak istemediği için ben de öyle kuru kuru yapmaya zorluyordum. Eğer benzer tercihlerimiz olsaydı vajinismusu bu kadar sert bir şekilde yaşamamış olurdum. (Cansu)

Yine aynı katılımcı, cinsel ilişki sıklığı ile alakalı tercihinin eşininkinden farklı olduğunu ve bu durumun vajinismusu daha da kötüye götürdüğünü ifade etmektedir:

Eşim, benim istediğimden daha fazla seks yapmak istiyordu. Vajinimusdan dolayı seks yapamıyorduk ama yine de neredeyse her gün istiyordu. Ya âdet gördüğüm günlerde bile istiyordu. Sanki normalde yapıyoruz da o gün kalmıştı. Zamanla cinsel ilişki sıklığımız beni strese soktu. Cinselliğin daha az olmasını tercih ediyordum; haftada bir gün oldukça yeterliydi. O kadar sıkılmıştım ki onunla yatakta olduğumuzda ateşle barut gibi değil, ateşle su gibiydik. Yani o ne kadar istiyorsa ben o kadar kaçıyordum. O ne kadar yanıyorsa ben o kadar söndürüyordum ondaki isteği. Bence o, haftalık olarak kaç defa boşaldığı ile ilgili endişeleniyordu bense seksin kalitesiyle ilgiliydim ve bu farklılık vajinismusu daha da kötü yaptı diyebilirim. (Cansu)

Bazı kadınlar cinsel ilişkinin türü, zamanlaması, ilerleme hızı ve cinselliğe yüklenen anlamlar açısından eşleriyle uyumlu olmadıklarından bahsetmektedir:

Evlenmeden önce eşim –o zamanlar erkek arkadaşımdı– cinsel ilişkiye girmek isterdi ama her seferinde onu reddettim çünkü bekâretimi korumam gerektiğinin farkındaydım. Çok da ısrar etmiyordu, yani zorlamıyordu beni şimdi açık konuşmak gerekirse. Sevdiği için, istediği için yapmayı teklif ediyordu. Bu da güzel bir şey tabii ama onun bu isteğine olumlu karşılık veremezdim. Bir süre sonra erkek arkadaşım vajinal seks yerine oral seks istemeye başladı. "Bu ikimize de zarar vermez, ne kaybe-

deriz ki? Hem hiç canın yanmaz" diyordu. Bir şey kaybedeceğimden değil ama ben oral seks fikrinden nefret ettim. Yani erkek arkadaşımı çok sevmeme rağmen onun cinsel organını ağzıma alamazdım çünkü bana orası sanki temiz değilmiş gibi geliyordu. Hatta bence oral seks iğrenç bir şey. Erkeğin çişini yaptığı şey sizin ağzınıza giriyor. Bunun temiz bir şey olduğuna beni ikna edemezsiniz. Ayrıca erkek boşalınca o spermler ne olacak ağzımın içinde? Gerçekten iğrenç bir şey bu. Öte yandan erkek arkadaşım çok istiyordu. Kendisi de daha önce hiç yapmamış, ilk defa benimle denemek istiyordu. Aslında istese gidip başka bir kadınla da yapabilirdi, benim ruhum duymazdı ama beni sevdiği için nefsine hâkim oluyordu. Ben de onu reddettiğim için adamın cinsel hayatı yoktu neredeyse. Bilmiyorum belki evlenmeden önce cinsel ilişkiye giremeyeceğimiz için bu kadar düşmüştü oral sekse. Ben hayır dedikçe o ısrar etti. Hatta nasıl yapıldığını öğrenmem için internet araştırması yapmamı bile bana önermişti. Eğer ben tamam dersem kendisi de internetten araştırma yapıp öğrenecekti. Aslında oral seksin nasıl yapıldığını o da bilmiyordu yani. Nasıl yapıldığı umurumda bile değildi inanın... Evlendikten sonra eşim yine oral seks konusunda ısrar etti. Bu sefer sanırım vajinismus olduğum için bu kadar ısrarcıydı. Onun da seks hayatını bitirmiştim çünkü. Üzülüyordum bu duruma ama elimden gelen bir şey yoktu. Onun oral seks için ısrarları, benim de çaresizce reddedişlerim cinsellikten genel olarak daha da nefret etmeme sebep oldu. İstemiyordum yani ısrar etmenin ne âlemi var? Tabii eşimi de anlıyorum aslında. Evlenmeden önce birileriyle birlikte olmayıp hep beni bekledi. Evlendikten sonra da yapamayınca ne yapsın ihtiyacını o şekilde karşılamak istiyordu. Eşimi çok seviyorum ama bunu yapamazdım. (Zeynep)

Cinsel ilişkiye girerken eşim ve benim farklı tercihlerimiz var. Mesela o ışıkların açık olmasını tercih eder ama ben ışıklar açık olduğunda her bir detayı gördüğümde cinsel olarak uyarılmam. Ne bileyim eşimin cinsel organını öyle gün ışığında görmekten pek hoşlanmıyorum. Loş ışıkta daha katlanılır oluyor bazı şeyler. Sadece eşimin bir yerlerini görmeyi değil aynı zamanda benim vücudumu da onun görmesini istemem. Eşim de ilişki esnasında illa görecek bir yerlerimi. Görmeden yapamıyor adam. Bu o kadar rahatsız edici bir durum ki anlatamam. Ben zaten ilk evlendiğimizde soyunmaya falan bile çekiniyordum bir de o öyle dikkatlice bakınca insan iyice utanıyor... Evliliğimizin ilk zamanlarında eşim karanlık olmadan seks yapmayı tercih ederdi, bense iyi bir seks için geceleri tercih ederdim. Yani o gündüz vakti bana yaklaşırdı ama bana göre seks gece yapılır. Hep de öyle görüyoruz, duyuyoruz yani gündüz vakti kim yapıyordur ki

diye düşünüyordum. Herkes uyuyunca, el ayak çekilince yapılır böyle şeyler. İlk zamanlar orta yol bulmak çok zordu. Ben utanınca o bana şans tanıyıp geceleri denemeye çalıştı. Ama bu sefer de onun problemleri ortaya çıktı. Karanlıkta vücudumu görmeyince sertleşme problemi yaşıyordu. Gece vakti ya da gündüz olsa bile perdeler kapalıyken yapmayı denedi ama birçok denememizde sertleşmede problem yaşıyordu. Kalkıp ışığı açtığımızda da bu sefer benim konsantrasyonum bozulurdu. Bence bizim zamanlama ile ilgili farklı tercihlerimiz cinsel hayatımızı negatif olarak etkiledi. Vajinismus olmama sebep olmuş mudur bilemem ama problemi çözme süremizi uzattı diyebilirim çünkü o gün içinde yapmayı teklif ettiğinde ben reddederdim. İlişkiye girmek için yaptığımız denemelerin sayısı azaldıkça vajinismusun çözülmesi de sakız gibi uzadı. (Ceren)

Vajinismus olduğumda vajinamda çok fazla acılarım oluyordu çünkü ıslanmada zorluk yaşıyordum. İlk başlarda bunu çözmek için bile epeyce zaman kaybettik. Evdeki zeytinyağından falan sürdük. Halbuki biliyorsunuz bunun için ayrı tasarlanmış jeller var. Ama almadık işte ne bileyim. Sonradan bu jelleri keşfettik ama bu konuda pek anlaştığımızı söyleyemem. Ben daha çok hoş kokulu ve su bazlı olanları seviyorum ama eşim nerede sade şeyler var onları alıyor. Silikon bazlı ve kokusuz olan var bir tane. Bir türlü ondan vazgeçemiyor. İnce olduğu için onunla daha iyi hissediyormuş. Bense ondan nefret ediyorum çünkü hem çarşafta leke yapıyor hem de hiç kayganlık hissi vermiyor. Benim beğendiğim kayganlaştırıcıyı da o kullanmak istemiyor çünkü bir süre sonra yapış yapış oluyor. Aslında ilişkiye sorunsuz bir şekilde girsek yapış yapış olmayacak ama beceremediğimiz için jel de bir süre sonra kıvamını kaybedip gerçekten yapışkan gibi oluyor... Vajinismus olduğum dönem sorun sadece kayganlaştırıcı jelde de değildi. Dünyanın en iyi jelini sürsem de benim uyarılıp hazır olmamla ve doğal olarak ıslanmamla aynı etkiyi vermiyor. Maalesef o dönemde eşim benim cinsel olarak uyarılmamı beklemeden penisini vajinama sokmaya çalışırdı. Ön sevişme yoktu. Yani öpme, dokunma ya da güzel bir şeyler söyleme gibi şeyler yapmazdık birbirimize. Ne o bana, ne de ben ona. İçeri girmeye çalışıyordu ve başarısız olduğumuzda boşalıyordu. Artık bizim için cinsellik bu şekilde olmuştu. Bir-iki kere içe girmesini deneme, sonrasında ise onun boşalması. Vajinismusun üstesinden gelmek için en çok ihtiyacım olan fiziksel ve duygusal yakınlaşma aramızda olmuyordu. Seks olmadığı günler birbirimize sırtımızı döner yatardık. Sarılmazdık bile. Sadece seks yapmayı deneyeceğimiz günler yalandan birbirimize sırnaşırdık. O da kısa süreliğine. Aslında seks benim için sadece fiziksel bir yakınlaşma değil; ben cinselliği bağlanmanın bir aracı

olarak görüyorum. Bence problemi çözmek için penisi vajinanın içine sokmayı denemek yerine daha derinden birbirimize nasıl bağlanacağımızı öğrenmeye ihtiyacımız vardı. (Ebru)

SENARYO 3: Duygusal Uzaklık

"İki yabancı gibiydik."

Bir ilişkinin genelindeki memnuniyet, bağlılık ve sevgi, cinsel tatmin ve sağlık için önemlidir çünkü çoğu zaman cinsel tatmin ve ilişki memnuniyeti iç içe geçer (Haning ve diğ. 2007). Duygusal olarak eşlerin birbirlerine olan yaklaşımı ve cinsel yaşantılarından memnuniyetleri incelendiğinde bu çalışmadaki çiftler iki gruba ayrılmaktadır. İlk grupta eşler arasında duygusal yakınlığın olmaması vajinismusa yol açan etkenlerden biri olmuşken, ikinci gruptaki çiftler, vajinismus sonucunda duygusal olarak birbirlerinden uzaklaşmışlardır. İlk gruptaki kadınlar için duygusal yakınlık, cinsel ilişkiye girebilmek için ön koşuldur:

Zorla evlendirilmedim ama görücü usulü evlendim. Öyle kendi yaşıtlarım kızlar gibi okulda ya da işte sevgili edinip âşık olarak evlenmedim yani. Eşim beni istemeye geldiğinde iki ailenin de şartları birbirine uygundu ve hayır demek için ortada bir sebep de yoktu. Birkaç görüşmeden sonra biz de olur dedik neden olmasın. Eşim benden çok daha hevesliydi. Beni daha önce görüp beğenmiş zaten. Hal ve hareketlerimi de uygun görünce hayalindeki kadın gibi düşünmüş. O yüzden evlenmeden önce bana bayağı düşkündü. Aklı gidiyordu bir şey olacak da iş bozulacak diye. Ondan ilgi görmek ve sevilmek benim hoşuma gidiyordu. Ben de onu seviyordum insan olarak ama âşık değildim. Evlendikten sonra anladım ki aslında bir erkeği sevmek ve ona değer vermek bazı şeyler için yeterli olmuyor. Mesela ben eşimi sevdiğim ve saydığım için hiçbir şeyini eksik etmem. Evimiz her daim temizdir, bal döksen yalarsın o derece. Her gün en az iki çeşit yemeğini eksik etmem. Öyle tatlısını falan da yaparım yani en güzelinden. Ütüsü deseniz her gün jilet gibi işe gönderirim. Affedersiniz ama külotlarını bile ütülüyorum eşim titiz diye. Ama gel gelelim aşkla yapılacak şeylerde biraz zorlanıyorum. Hani bazı çiftler el ele göz göze gezerler ya biz hiç öyle değiliz. O önde gider ben arkasında. Bundan şikâyetçi de değilim yani o yüzden söylemiyorum yanlış anlamayın sadece içimden gelmiyor böyle şeyler yapmak. Mesela sevdiği için ona her gün muhakkak tatlı bir şeyler yapıyorum ama asla öyle kalpli pastalar fa-

lan yapamam. Doğum günü gibi özel günlerde hediyemi alırım ama öyle kadınların sevgililerine aldığı hediyeler gibi falan değil sadece neye ihtiyacı varsa onu alırım. Çorap gibi kravat gibi... Ben böyle yapıyorum diyorum ama eşim de bana karşı aynı. Yani o da öyle bana karşı romantik değil. Biraz mantık evliliği yaptı gibi. Çevresinde öyle evlenilecek kadın olmadığı için, kendisi de pek sosyal olmadığından ben onun için büyük bir nimet oldum. En çok da ev hanımlığı becerilerimden etkilendi çünkü düzen tertip çok sever. Ben onun istediği gibi evi çekip çevirirken o da tabii benim hiçbir şeyimi eksik etmez. Şimdi Allah var ne istesem alır gelir. Kimseye de muhtaç etmedi bugüne kadar sağ olsun... Aşkla yapılan şeylere gelince, o da benim gibi özel günlerde hediyesini eksik etmez ama kırmızı gül gibi romantik şeyler almaz. İşte evde ne eksikse onları alır. Kahvaltı takımı, nevresim takımı gibi... Hadi böyle şeyler çok zor değil günlük hayatta ama en zoru da aramızda aşk olmadığı için cinsel ilişkiye girmek. Evlendiğimizde kocama karşı hiç pozitif duygum yoktu ve düğün gecemizde çok zordu. Duygum olmadan nasıl yapabilirdim gerçekten bilmiyorum. Eşime karşı hiç romantik şeyler hissedemedim ve yapamadım [vajinal ilişki]. Bu sadece ilk gecemize de özgü değil; diğer gecelerde de aynıydı. Bir yabancı ile yatıyor gibiydim. Bazı geceler uyandığımda yanımda yatan adama bakıyordum ve "bu kim?" diyordum. İki yabancı gibiydik. Katlanılması zor bir durum hatta çok korkunçtu. (Ceren)

Evliliğimiz mantık evliliğiydi. Aynı iş yerinde uzun bir süre çalışıp birbirimiz tanıyarak evlendik. Ama aynı iş yerinde tanışıp birkaç zaman arkadaş gibi çalıştıktan sonra bir gün uyanıp âşık olmuyorsunuz o kişiye. Sadece bir gün onunla evlenip yuva kurabileceğinizi düşünüyorsunuz. Yoksa âşık olmaya kalsa ikimiz de ilk görüşte birbirimizi beğenirdik. Zamanla birbirini tanıyıp evlenen kişilerde aşktan ziyade saygı ve mantık devreye giriyor bence. Evlilikte mantık da gerekli tabii gereksiz demiyorum ama aşk olmadan sadece mantık olunca da bu sefer evlilik "evlilik" gibi olmuyor. Demek istediğim; hayat koşulları tek başına yaşaman için çok zor. Eve en az iki maaş girmesi gerekiyor. Bu yönden evet çalışan bir kadınla evlenmek eşim açısından mantıklı bir hareket. Sonra şimdilerde hem çalışıp hem evini aksatmayan kadın bulmak çok zor. E bende de ev işleri desen o biçim. Belli bir derece sevgi de oldu eşime karşı. İşte tüm bunlardan dolayı ben eşim için mantıklı bir seçimdim... Benim açımdan bakacak olursak şimdilerde erkeklere güvenmek çok zor. Helal süt emmiş erkek öyle kolay bulunmuyor. Uzun süre iş yerinde eşimi gözlemlediğim için az çok anlamıştım onun aile babası olabileceğini. İpsiz sapsız bir adam değil. On yedi yaşından beri eli ekmek tutuyor. Bu adam beni aç

açıkta bırakmaz diye düşündüm. Hatalı da değilim yani böyle düşünmekte çünkü gerçekten eşim elinden geleni yapar bu konularda. İşte bu yüzden benim için de mantıklı bir tercih dışarıdan baktığınızda. Ancak iki yıl vajinismus çeken biri olarak çok net söyleyebilirim ki cinsel ilişki için mantık yeterli olmuyor. Yani mantık yatakta işlemiyor. Orada çok ayrı bir büyü var. Yani olmalı en azından. Birbirini çok sevmiyorsan biraz zor o büyüyü yakalamak. İlk evlendiğimizde fark ettim ki eşime karşı hiçbir şey hissetmiyorum. Yani ona âşık değildim. O çok istekliydi cinsel ilişkiye girmeye ama nasıl kolayca onun cinsel isteklerine teslim olabilirdim ki? İşler eşim için de aynıydı. Bence o da beni öyle ahım şahım sevmiyordu. En başından beri bana duygusal olarak uzaktı. Deli divane âşık olmasa da hal ve hareketlerimi ilk başta beğendi ve benimle evlenmeyi uygun gördü. Sonraları sorunlar yaşasak da ikimiz de birbirimizden ayrılamadık ve evlendik. Bu durumda seks yapmak ikimiz için de zordu belki sadece benim için değil. Birini ona teslim olacak kadar sevmiyorsan cinsel ilişkiye girmek kolay değil. Her iki taraf için de durum böyle, sadece kadınları kastetmiyorum. Bu yüzden benim vajinismus yaşamam onun da sertleşme problemi yaşaması şaşırtıcı değil. (Ebru)

İkinci gruptaki çiftler ise, cinsel ilişkiye giremedikleri için zamanla birbirlerinden duygusal olarak uzaklaşmışlardır. Birkaç "başarısız" cinsel ilişki teşebbüsü sonrasında, eşlerin birbirlerine besledikleri pozitif duygularda azalma olduğu bildirilmiştir:

Evlenmeden önce kendimle ilgili bir şeyleri eşimle paylaşmıştım zaten ama beni daha iyi tanıması için ve de ona daha çok bağlanabilmem için evliliğin önemli bir adım olacağını düşünürdüm. Evlendiğimizde aynı evi aynı yatağı paylaşacağımız için insan karşısındakini çok daha iyi tanır ve daha çok bağlanır diye düşüncelerim vardı. Eşim de aslında buna benzer düşüncelere sahipti çünkü aramızda mesajlaşırken her şeyin evlendikten sonra çok daha güzel olacağını, beni daha çok seveceğini, bana daha çok bağlanacağını yazıyordu. Ancak işler çok da tahmin ettiğimiz gibi olmadı. Evlenmeden önce birbirimize karşı olan sevgimiz vajinismus olduktan sonra yavaş yavaş kaybolmaya başladı. Cinsel yaşantımız tahmin ettiğimiz gibi iyi gitmedikçe duygusal olarak kendimi ondan uzaklaştırdım. Yatakta moralim bozulunca tüm günüm etkileniyordu istemeden de olsa. Yatakta karı koca olamadıktan sonra gün içerisinde muhteşem geçinmişsin neye yarar? Eşim de aynı hisleri paylaştı ve birbirimizi eskiden olduğu gibi sevmemeye başladık. İlişkimizdeki tutku tamamen yok olmuştu. Kendimizi duygusal ve cinsel anlamda bir çıkmazda bul-

duk. Paylaştığımız şeyler azaldı; bu sadece cinsellikle ilgili değil. Beraber yaptığımız şeyler artık yok olmaya başladı. Artık beraber televizyon bile izlemez olmuştuk. O salonda istediği programı açıyordu, ben oturma odasında bilgisayardan dizi izliyordum. Bir ara o kadar saçmalamıştık ki çayı bile herkes sadece kendisine koyuyordu. Beraber içmiyorduk yani. Çayın yanına bisküvi falan açıyordu ve bana ikram etmiyordu. Basit görünebilir ama çok kırıcı bir şey. Ben de ona karşı öyle yapıyordum gerçi. Karnım acıkınca koyuyordum tabağıma yemeğimi odada tepside yiyordum. O da acıktığı zaman kendisi yiyordu. Akşam yemekleri için ortak bir saatimiz bile yoktu artık. Sanki açık büfe ve biz evde iki yabancı. Sadece evin içinde de değil dışarıda birbirimize gösterdiğimiz yakınlık da yok olmuştu artık. Yolda yürürken birbirimizin elini tutmuyorduk, gün içinde sarılmıyorduk birbirimize hiç. Dışarıdan bizi gören iki arkadaş zannedebilirdi. En kötüsü de zaman geçtikçe olduğu gibi kabul ettik. İkimiz de çabalamadık daha iyiye gitsin diye. Cinsellikte başarısız oldukça daha da uzaklaştık, uzaklaştıkça cinsel hayatımız daha da kötüye gitti... (Beren)

Erkek arkadaşımla ilk başlarda birbirimizi çok seviyorduk. Hatta deli gibi âşıktık birbirimize. Bana o kadar çok değer veriyordu ki anlatamam. Yirmi dört saatlik nöbetlerinden yorgun argın çıktıktan sonra beni görmeden eve gitmezdi. Beraber kahvaltımızı yapardık sonra eve giderdi. Tuvalete gitmek için uykusundan kalktığında bile bana mesaj atardı "seni çok özledim" diye. Her gün mutlaka birbirimizi az da olsa görmeye çalışırdık. Görüşemediğimiz günlerde bizim evin önüne gelir "iki dakika balkona çık da seni göreyim" derdi. Ben de onu çok sevdiğim için sürekli onu görmek, sarılmak, öpmek, onunla bir şeyler paylaşmak isterdim. Onun için o kadar çok fedakârlık yaptım ki zamanında. En yakın arkadaşlarımla bile daha az zaman geçirir oldum sırf ona daha fazla zaman ve enerji ayırmak için. Ailemden gizli gizli buluştuğum için onları da karşıma aldım bir bakıma... Ne derse yaptım. O bir istedi ben on verdim. Yani ilişkimizin ilk zamanları böyle tozpembeydi. Ne zaman ki ben onun evine gitmeye başladım, aramız da açılmaya başladı... İlk başlarda evinde yavaş yavaş birbirimize yakınlaşıyorduk ama cinsel ilişkiye girmiyorduk. Bir yere kadar devam edip sonrasında bırakıyorduk. Daha çok benim isteğimle bırakıyorduk çünkü evlenmeden önce cinsel ilişkiye girmekle alakalı endişelerim vardı. "Bana güvenmiyor musun? Ben seni çok seviyorum, yapmayı çok istiyorum" dediğinde erkek arkadaşım ben de dayanamadım ve devam etmesine izin verdim. Yani o gün asla zorla yapmıyordu, ben de ona karşılık verdim çünkü onu çok seviyordum ve beğeniyordum. Ben de onunla yapmak istedim. Tabii ilk seferde beceremedik. Her şey çok gü-

zeldi halbuki ama içeriye giriş bir türlü olmuyordu. İlk sefer yaptığımız için böyle olduğunu düşünsek de daha sonraki denemelerimiz de çok farklı olmadı. Cinsel ilişki girişimlerimiz başarısız oldukça erkek arkadaşım benden soğumaya başladı. Bu sadece benim hüsnükuruntum değil. Somut kanıtları da var. Mesela, erkek arkadaşlarıyla daha fazla vakit geçirmeye başladı. Sinemaya gitmek gibi eskiden benimle yaptığı şeyleri artık onlarla yapar oldu. Görüşmeyi istediğimde "yorgunum" deyip kestirip atıyordu. Cinsel ilişkiye girmeyi denemenin dışında ilişkimizde bir tutku kalmamıştı. Benden uzaklaştığı çok belliydi. Kendimi eksik hissediyordum; sanki bir parçam eksik gibi. Ne bileyim, sanki kusurlu gibi. Bir şeyler ters gittiğinde kendinizi ve ilişkinizi sorgularsınız ya, bence onda öyle olmuştu. Cinsel ilişkiye giremeyince normalde yaptığımız şeylerin de tadı tuzu kalmadı. Eski güzel günlerde özel günleri hatırlamakta gayet iyiydi; bana sürprizler yapardı. Doğum günümde, sevgililer gününde hediyeler alırdı ve cinsellik olmadan güzel vakit geçirirdik. Ama bunlar zamanla geçti. Cinselliğimiz kötü gittikçe konuşmak ve gülmek için çok nadir zaman ayırmaya başladık. Bende de aynı yani. Sadece o benden uzaklaşmadı, ben de ondan epeyce soğudum. Duygusal olarak ona ilgisiz olmaya başladım. Eskiden olduğu gibi ona ilgi duymamaya başladım. Vajinismus bizi romantik olarak birbirimizden ayırdı. (Selin)

SENARYO 4: Cinsel Soğuma

"Cinsel olarak birbirimiz için bitmiştik."

Cinsel uyumsuzluk fiziksel temasla ortaya çıkabileceği gibi, çiftin ilişkiye taşıdığı, doğrudan cinsellikle ilgili olmayan sorunlar ile de kendini gösterebilmektedir (Nicholls 2008). Bazı katılımcılar, ilişki genelinde yaşanan problemlerden dolayı eşlerinden cinsel olarak soğumaktadır. Çözülemeyen ilişki problemlerinin arasında en çok sözü geçen sadakatsizlik ve güvensizlik olmuştur. Dolayısıyla, bazı çiftler için vajinismus, çözülemeyen ilişki sorunlarına karşı fiziksel bir tepki olarak tanımlanabilir:

Düğünümüze altı ay kala başlamıştık evi döşemeye. Aldığımız eşyalar yavaş yavaş geldikçe eve yerleştiriyorduk. Çok zor ve yorucu bir süreç çünkü her şey taksit taksit geliyor. Eşim zaten ailesiyle yaşadığı evin yan dairesini bize aldığı için o daha çok ilgilenmişti eşya yerleştirmekle. Bu süreçte ben daha çok kendi evimdeydim [köyde]. O yüzden her gelen eş-

ya ile eşim ilgilendi sağ olsun. Yatak odası ben oradayken gelmişti. Kurulumunu yaparken falan oradaydım ama daha henüz yatak örtüsü, makyaj malzemeleri ya da kıyafetleri yerleştirmemiştik. Sonrasında eşim elbise dolabına eşyalarını yavaş yavaş yerleştirdi. Ben de evleneceğimiz zamana yakın yaparım o işleri diye düşünüyordum... Bir gün eşim işteyken annemle habersiz gittik kaynanamlara. Orada biraz oturduktan sonra ben dedim bir bizim eve geçeyim eksik gedik ne varsa bakayım diye. Eve geçtiğimde yatak odasında eşimin kıyafetlerini yerleştirdiğini gördüm. Gayri ihtiyari şifonyeri açınca da çekmecede prezervatif fark ettim. Kutusuyla duruyordu orada. Öyle görünce çok heyecanlandım ve merak da ettim açıkçası nasıl bir şey diye. Kutuyu açıp baktım ama biliyorsunuz her bir prezervatif kendi paketinin içerisinde. O yüzden pek de inceleyemeden kapatıp koydum yerine. Böyle bir şeyi eşimin düşünüp de oraya koyması çok hoşuma gitmişti... Tekrar kayınvalidemlere döndüğümde çay içerken birden dank etti bana. Paketin üzerinde "20'li Prezervatif" yazıyordu ama ben açtığımda sanıyorum üç beş tane vardı. Öyle çok yoktu yani. Tekrardan bir bahane bulup eve geçtim hemen. Haklıydım gerçekten de kutunun içerisinde çok az kalmıştı. O an anladım eşimin beni aldattığını. Buna aldatmak denir mi bilmiyorum gerçi çünkü biz evli değildik ve belki ihtiyacı olduğu için yapıyordu ama yine de böyle bir şey beni çok üzmüştü. Eşime bir şey söylemedim ama içim içimi yiyordu. O bana iyi davrandıkça da vicdan azabı duyup "saçmalama kızım seni aldatmamıştır" diyordum kendime. Hâlâ konduramıyordum ona... Bu olaydan yaklaşık on beş gün sonra tekrar eve gittiğimde çekmeceyi kontrol ettim prezervatif kaç tane kalmış diye. Ancak eşim tamamen kaldırmıştı. Dolapları toplama bahanesi ile biraz baktım da hiçbir yerde bulamadım. Madem ikimiz için aldı neden kaldırmıştı? Belki de kaldırmadı, bitirdi dedim içimden. On beş günde beş prezervatif kullanıyorsa vay halime dedim... Yani sonuç olarak eşimin beni aldattığı ortadaydı. Onun başka kadınlarla cinsel ilişkiye girdiğini biliyordum. Bunu biliyordum ama hiçbir şey söyleyememiştim çünkü nişanlıydık ve eğer bir şey söylemiş olsaydım bu evlilik için verdiğimiz sözü tutmamda bir başarısızlık olurdu. Nişanı atarsam da hiç hoş karşılanmazdı. Benim tekrar birini bulup nişanlanmam bile zor olabilirdi. O kadar ev bark döşenmiş artık geri dönmek olmazdı. Bu düşünceler kafamda dönerken ilk ilişki girişimimizde cinsel olarak eşime teslim olmak istemedim. Bu çok bilinçli yaptığım bir şey de değildi yani. Sadece kafamda bunlar dönerken rahatça ilişkiye giremedim. Ve sonuç vajinismustu. Sonraki aylarda cinsel olarak birbirimizden soğumuştuk ve o diğer kadınlarla yatmaya devam etti –emindim bundan– cinsel olarak birbirimiz için bitmiştik. (Beren)

Açıkça söylemem gerekirse ilişkimizin başlangıcında birbirimize güvenememiştik. Kadın olarak benim gururumu okşamak mı istiyordu yoksa başka bir amacı mı vardı bilmiyorum ama bazı yağlamalar yapıyordu. Mesela, benim dışımda kimseyi sevmediğini söylüyordu. Kendi annesini bile sevmediğini ve umursamadığını söylüyordu. Eşime söylemedim ama beni sevdiğini söylediğinde onun sevgisinden şüphe duydum. Annesini bile sevmediğini söyleyen bir adam sizi sevdiğini söylese inanır mısınız? Bana pek inandırıcı gelmiyor açıkçası. Şimdi dönüp bakıyorum da evlenene kadar beni kandırmak için böyle bir şey söylemiş... Sadece bana değil genel olarak insanlara yalanlar söylerdi ve ben bunu biliyordum. Mobilyacılık yapıyordu ve çok üçkâğıtçıydı. Bazen dükkâna gittiğimde müşterileri nasıl kandırdığına şahit oluyordum ve ondan tiksiniyordum. Müşteriler onu sıkıştırınca zorla benimle konuştururdu. "Cenazemiz var, eşim bu sıralar biraz rahatsız" falan diyerek yalan söyletirdi zorla. Bunları bildiğim için eşimin dürüstlüğünden şüphe ettim ve bu güvensizlik cinselliğimizi de yönetti diyebilirim. İlk başta yapamıyordum [vajinal ilişki] çünkü onun [eşinin] buna değer olup olmadığından emin değildim. Yani bu böyle oturup değer mi değmez mi diye ölçüp biçtiğim bir süreç değildi elbet. Ama ne bileyim seks yapıp yapmamak konusunda tedirgindim. İlgim başlarda varsa da sonraları kayboldu... Benim eşime karşı hissettiğim güvensizliğin bir benzerini o da bana karşı hissediyordu. Hani vajinismus olduğum için seks yapamıyordum ya, o nedense buna bile inanmak istemiyordu. Sanki ben yapabiliyormuşum da yapamama numarası yapıyormuşum gibi düşünüyordu. Söylüyordu da bazen yüzüme "sen aslında istesen yaparsın" diye... Bakın bir gün şöyle bir şey oldu; alışveriş merkezine gittiğimizde ben ped alacaktım. Öyle reyonda fiyat karşılaştırması yapıyordum. Kaçlı alırsam daha uygun olur gibisine. Eşim geldi gözüyle işaret etti tamponlara. Hemen pedlerin yanında tamponlar varmış. "Ne iş? Ne bakıyorsun bunlara?" dedi bana. Aslında ben tamponları görmemiştim bile sadece pedlere bakıyordum. Söyleyince de inanmadı bana. "Sen tampon bile kullanabiliyorsun ama benden gizliyorsun de mi?" dediydi. Bu nasıl bir suçlama ve güvensizlik farkında mısınız? Yani güvensizliğimiz karşılıklıydı. Birbirimizden soğumak da karşılıklıydı. O da zamanla bana karşı olan ilgisini kaybetti çünkü genel olarak ilişkimizden pek memnun değildi. Evlilikte aradığını bulamamıştı. Sonunda cinsel olarak birbirimize yabancılaşmıştık. (Cansu)

Kadınların anlatılarında görüldüğü gibi, cinsellikle doğrudan alakalı olmayan ilişki problemleri, çiftlerin birbirlerine karşı cinsel ilgilerinin azalmasına ve cinsel problemlerin ortaya çıkmasına sebep

olabilir. Öte yandan eşlerin birbirlerini çekici bulmamaları, cinselliği de daha az çekici hale getirmektedir:

Sevgiliyken eşimi çok seviyordum ama evlendikten sonra ne bileyim ondan biraz uzaklaştım. Onu çırılçıplak görmekten pek hoşlanmıyordum. Gerçekten sebebini bilmiyorum belki bana vücudu çekici gelmiyordu ya da o dönem yaşadığımız problemlerden dolayı artık ne yapsak birbirimize batıyordu. Ama sonuç olarak yatakta uyarılmakta zorluk çekiyordum. Bence o da öyleydi çünkü cinsellik esnasında beni fazlasıyla yönlendirmeye başlamıştı. Seks öncesinde evdeki geceliklerden seçerdi "bunu giy bugün" diye. Bunda ne var diyeceksiniz ama söylerken takındığı tavrı görseniz ne demek istediğimi anlarsınız. Öyle tavsiye vermek ya da ilişkimizin kalitesini arttırmak için falan demiyordu bunu giy şunu giy diye. Beni çekici bulmadığı için o karar veriyordu giyeceklerime. Kendi sertleşme probleminin önüne geçmeye çalışıyordu belki böyle yaparak bilmiyorum... O dönem bir de takmıştı saçını sarıya boyasana diye. Kaç yıldır bu saçıma alışkın adam neden öyle diyordu çok iyi biliyorum. Kendisi sarışınlardan hoşlandığı için bence. Sarışın ve benden daha zayıf kadınlara dönüp bir daha baktığını yakaladım birkaç defa. Bunu bildiğim için saçını sarıya boya tavsiyesinde de iyi niyet aramıyorum. Kısacası biz yatakta birbirimizi çekici bulmuyorduk vajinismus yaşadığım dönem. Eşim, televizyonda güzel bir kadın gördüğünde bile yatak odasında olduğundan daha heyecanlı oluyordu bence. O dönem birbirimizi daha çekici bulsaydık, ikimiz de yatak odasında bu kadar donuk olmazdık. (Zeynep)

Bunu söylediğim için çok üzgünüm ama vajinismus olduğum dönemde eşimi çıplak gördüğümde geriliyordum. Görüyorsunuz benim öyle mükemmel bir vücudum yok, eşimden de öyle bir şey beklemem ama ne bileyim soyununca biraz yağlı geliyor gözüme. Kıyafetleri üzerindeyken onu çok yakışıklı ve çekici buluyordum ama soyununca o şey gidiyordu bende. Eşimi çok da seviyorum ama bu çok farklı bir şey. Belki de vajinismus olduğum için odaklanmakta zorluk çekiyordum emin değilim. Ama sonuç olarak uyarılmakta problem yaşıyordum. Eşim bu konuda ne hissediyordu tam olarak bilmiyorum ama cinselliğimiz normal bir cinsellik olmadığı için onun da cinsel arzuları zamanla azaldı. Yatakta karşı karşıya geldiğimizde daha az tutku olmaya başladı. Güzel kelimeler söylemek, dokunmak ve öpmek cinsel olarak birbirini çekmek için yeterli değil; bu yüzden cinsel olarak birbirimizden soğumuştuk. (Pınar)

Cinsel Performans Senaryoları

Performans anksiyetesi tıpkı diğer kaygı türlerinde olduğu gibi bir durum veya olaya yönelik beklentilerimiz doğrultusunda ortaya çıkar. Cinsel performans kaygısı da cinsel edime ilişkin duyulan kaygıyı temsil etmektedir. Bir kişi cinsel partnerine yeterince iyi performans sergileyemeyeceğini düşünüyorsa, partnerinin memnuniyetinden fazlasıyla endişe duyuyorsa ve her zaman ulaşılması mümkün olmayan bazı standartlar eşliğinde cinsel etkinlikte bulunmaya çalışıyorsa performans kaygısı ortaya çıkabilir. Kişinin yaşadığı kaygı o kadar yoğundur ki, bu durum yapmayı hedeflediği davranışa engel olabilir. Bu araştırmada bazı kadınlar, eşleriyle birlikte yazdıkları ortak metinlerde vajinal penetrasyonun olmadığı cinselliği başarısız olarak kabul etmişlerdir. Taraflar, cinselliği penis-vajina ilişkisine indirgemiş, bu davranışın dışındaki birçok fiziksel ve duygusal yakınlığı "başarılı cinsellik" tanımının dışında bırakmışlardır. Bu çiftlere göre karşı tarafı memnun etmek için penisin vajinaya girmesi olmazsa olmaz bir davranıştır. Buna ilaveten, bazı çiftler için vajinal orgazm, cinsel başarının bir başka önemli göstergesidir. Penetrasyon olmayan ve vajinal orgazmın yaşanmadığı cinselliği "başarısız" olarak kabul eden bu çiftler, cinselliği keyif veren bir süreç olarak deneyimlemektense, sonuca odaklanmışlardır. Bu da, hedefledikleri cinsel davranışları gerçekleştirmelerine engel olmuştur.

SENARYO 1: Cinselliği Penis-Vajina İlişkisine İndirgeme

"Penetrasyon olmayan seks başarısızdır."

Tüm katılımcılar cinsellik hakkında konuşurken penis vajina ilişkisini ima etmektedir. Eşleri ile cinsel ilişkilerinin mekanik ve sonuç odaklı olduğunu ifade eden bu kadınlara göre seks, ancak penis vajinaya girdiğinde *gerçek* bir seks olur. Yaşamış oldukları cinsel problemden dolayı penis vajinaya giremediği için, çiftler kendilerini cinsellikte başarısız olarak görmektedir:

Eşimle birbirimizi çok seviyoruz. Vajinismus olduğum dönem de yine birbirimize karşı sevgimiz ve saygımız bir süre devam etti. Eşim vajinismus olmamı genel olarak anlayışla karşılıyordu, yani beni zorlayıcı herhangi bir harekette bulunmamıştı. Ancak şimdi aklım başıma geldiğinde düşünüyorum da sorunu çözmem için bana daha çok yardımcı olabilirdi. Cinsel ilişkiye gireceğimiz zamanlar o kadar mekaniktik ki başlamamızla bitirmemiz bir oluyordu. Şimdi nasıl yapmamız gerektiğini öğrenince anladım ki biz eskiden sadece sonuca odaklanıyorduk. Yani penisi vajinaya sokmaya. Bu sonuca ulaşmak için yakın olmanın dışında her şeyi denedik. Tabii denediğimiz şeyler hep "penis nasıl daha kolay vajinaya girer" ile ilgiliydi. Mesela internette kadının poposunun altına yastık koyulursa daha rahat giriş olacağını okumuş eşim. Birkaç defa böyle bir şeyi denemiştik ama bu sefer de başarısız oluyorduk, çünkü yastık altımdan kayıyordu, bir türlü tutturamıyorduk falan. Bunun dışında yine internetten birkaç şey öğrenmiş eşim. Biz hep aynı pozisyonda deniyorduk; yani kadının altta olduğu pozisyon. Yan yatarak denediğimizde daha kolay gireceğini okuduğu için bir kere de öyle denedik. Bu pozisyonda çok devam etmedik çünkü ilk defa ilişkiye girecek biri için hiç de uygun değil bence... Ben de boş durmuyordum tabii internetten araştırmalar yapıyordum, nasıl daha kolay girer diye. Bir blogda vajinismusu yenen bir kadın zeytinyağının yardımı ile başarabildiğini yazmış. Ben de ondan feyz alarak bir gece zeytinyağı ile denedim. Ama kayganlaştırıcı ile bir farkı yoktu bence. Yani sihirli bir yapısı yoktu; üstelik bir de kötü bir koku yapmıştı. Yemek kokusu gibi. Cinsel ilişkiye girerken duymak istemediğim bir koku... Ha bir de bence cinsel ilişkiye giremiyorduk çünkü sadece yorganın altında deniyorduk. Bunun sebebi tecrübesizlik miydi utanma mıydı bilmem ama yorganı üzerimizden atarak denediğimizi pek hatırlamıyorum. Bizim için sanki gizli gizli yapılması gereken bir şeymiş gibi. Sanki yorganın altında birilerinden saklanıyormuşuz gibi. Keşke şöyle güzel bir mum yaksaydık, güzel bir ortam hazırlasaydık. Hiçbirini yapmadık. Birbirimize güzel şeyler de söylemezdik. Sanki görev gibiydi bizim için cinsellik. Şimdi düşünüyorum da penisi vajinaya itmeyi denemenin dışında bir şey yapmadık çünkü bizim için gerçek bir seks ancak erkeğin içe girmesiyle mümkündü; bunun dışında başka şeylerin bizim için önemi yoktu. (Pınar)

Erkek arkadaşımla ilk seks deneyimim üzücüydü. Çok heveslenmiştik halbuki. İlk sefer olduğu için otele falan gitmiştik ama olmadı işte yapamadık. Aslında o günü günler öncesinden planlamıştık. Her şeyi düşündük, en ince ayrıntısına kadar tasarladık. Belki de bu yüzden olmadı aslında. O kadar planlı programlı olmasaydık, biraz akışına bıraksaydık bel-

ki yapabilirdik. Ayrıca çok fazla özenince de insan beklentilerini yükseltiyor. O kadar özenilmiş bir akşam için aslında ikimizin de cinsel isteği normal seviyelerdeydi. Yani normalde birbirimizi arzuluyorduk zaten, o gün de öyleydi. Öncesinde çok hayal kurduğumuz için o günün çok daha nasıl desem, "ateşli" geçeceğini düşündük. İkimiz de hayal kırıklığına uğramıştık tahmin ettiğimiz gibi geçmeyince... O gün için yaptığımız hazırlıklar arasında odada sevişmeden önce giyeceklerimiz, beraber yiyeceğimiz şeyler, içkimiz, banyoda kullanacağımız duş jelleri, parfümler, kremler, banyo sonrasında kullanacağımız bornoz, ilk cinsel ilişkimizi kutlamak için gece dışarıya çıktığımızda giyeceğimiz kıyafetler, yeni ayakkabılar vesaire vardı. Her şeye beraber karar vermiştik. O benim için en seksi kıyafetleri eşyaları seçmişti ben de onun için. Kullanacağımız kayganlaştırıcıyı da beraber seçmiştik önceden. En iyisini, en güzel kokulusunu seçmiştik. Maalesef erkek arkadaşım onu getirmeyi unutmuş. Evde unutmuş yani. Ezberimiz orada bozulmuştu bir kere. Getirmediğini de son anda fark ettik; önceden fark etsek önlemini alırdık ama tam kullanacağımız anda elini çantasına attı ve orada yoktu. Bende ıslanmada problem olmamasına rağmen yine de kendimizi kayganlaştırıcı kullanma konusunda şartlamıştık ya bir kere, onun olmadığını görünce telaş yaptık. Erkek arkadaşım kendisini suçladı tabii; "şimdi ne olacak?" falan dedi bana. Ben de bu konuda endişeli olmama rağmen onu yatıştırmaya çalıştım. Aslında kayganlaştırıcı daha çok benim için önemliydi ama onu öyle telaşlı görünce sakinleştirme ihtiyacı duydum ve kendim için çok da önemli olmadığını söyledim. Stresten onun sertleşmesi kısa süreliğine kayboldu, benim de hiç olmaz ama o an kuruluk olmaya başladı. Zaten kayganlaştırıcının olmadığını konuşurken bile işin büyüsü kaçtı. İkimiz de o an bırakmak istedik bence ama bırakamazdık çünkü o kadar hazırlık yapmıştık. Onca hazırlık boşa gitmemeliydi gibi içten içe düşünüp tekrardan denemeye başladık. Bunu dillendirmedik ama çok emindim onun da böyle düşündüğüne. Sertleşmesi gitmesine rağmen kendisini tekrardan zorlamasının başka açıklaması olamaz. Benim için de aynı şey geçerli. İlk ilişki için kayganlaştırıcı olmadan denemek büyük cesaret... Bir süre sonra tekrardan odaklanmış gibiydik ve bu sefer olacak gibiydi. Ama tam içime gireceği zaman kendimi rahat hissedemedim. Bence çok mekanik olduğumuz için. Sanki sürekli olarak kendimize "evet, şimdi yapacağız, yapmalıyız, yapmamız gerekiyor" diye hatırlatıyorduk. Cinselliği performans olarak düşündük ve çok kaygılıydık. Uzun bir süre sert kalmaya çalışarak –ve bunu başararak– erkek arkadaşım kanıtlamıştı aslında performansının iyi olduğunu ama bende iş yoktu. (Deniz)

Vajinismus olduğum dönem eşim geciktirici etkili jel kullanmaya başlamıştı. Yani orada neyi geciktiriyorduk bilmiyorum ama uzun süre sert kalmak istiyordu. Vajinismusu daha kolay çözelim falan gibi de değil hani. Öyle olsa zaten ağzımı bile açmam... Her sertleştiğinde sadece içime girmeye çalışıyordu. Olmuyordu, sonra bir daha deniyordu. Bu süre uzuyordu bildiğiniz. Sevişmek bir dakika derler ya bizde en az bir saat sürüyordu ve o bir saatte toplasanız iki kere öpüşmek yok. Otomatiğe bağlamıştık artık. Cinsel yakınlaşmalarımızda ön sevişme odağımız değildi. Birbirimize dokunmaya ya da öpmeye pek önem vermezdik. Sadece başarılı bir giriş istedik daha fazlasını değil. O kadar hedefe odaklanmıştık ki birçok başarısız girişimden sonra cinsel isteğimiz azalmaya başladı. Yani olmadığı zaman arkamızı dönüp uyuyorduk. Hiç konuşmuyorduk bile. Başarısız olup sırtımızı dönüp uyumak bile bizim rutinimiz olmuştu. Aslında yapamayınca birbirimize duygusal olarak destek olsaydık belki o zaman çözülürdü bu iş. Yapamadıkça zamanla cinsel olarak yakınlaşma motivasyonumuz da düştü. Niye yapıyoruz ki zaten olmuyor diye düşünüyorduk. Böyle yapa yapa denemelerin sayısını iyice azalttık ve vajinismusun çözülmesi de bu yüzden uzadı. (Yağmur)

Bir kere cinsel ilişkiye giremedik ya ikimiz de hırs yaptık illa olacak diye. O erkekliğini ben de kadınlığımı ispatlıyor gibiydim. Cinsel ilişkiye girmek sanki bizim bir görevimizmiş gibi düşünüyorduk. Cinsellikte benden istediğini alamadığı için erkek arkadaşım benden uzaklaşmıştı ama ona rağmen gün içerisinde bana "bu gece hazır ol, yapacağız" gibi mesajlar gönderiyordu. Sanki kerhaneden orospu çağırıyor evine. Mesajın öncesi sonrası yok yani. İnsan önce bir "canım nasılsın iyi misin" yazar. Damdan düşer gibi mesaj gönderiyordu bana. Ben de ne aptalım tıpış tıpış gidiyordum evine. Şimdi aklıselim düşünüyorum da resmen orospu yerine koymuş beni. Bir para vermiyormuş bana. Gerçi yapamıyordum ya o yüzden vermiyordur para. Hak etsem verirdi belki... Bu kadar sonuca odaklanmışken nasıl yapabilirdik ben de bilmiyorum. Hayvan değiliz ki biz. Aç şeyini, gelsin soksun ve gitsin. Duygularımızı da katmalıydık cinselliğe ama biz bunu pek yapamadık. Gerçi birbirimize karşı olumlu duygularımızın devam ettiğini sanmıyorum ama ortalama bir ilişkide olması gereken kadar sevgi aramızda varsa onu katmalıydık cinsel ilişkimize. Vajinismus olduğum dönem bu kadar kafam yerinde değildi tabii. Bu düşündüklerimi o zaman düşünemiyordum. Yapamadıkça kendimi büyük bir yükün altında ezilmiş gibi hissediyordum. İçime girmesini iyi bir seks için zorunlu olarak görüyordum. O yoksa seks de yok yani. Başarılı giriş bizim başlıca odağımızdı ve ne zaman yalnız kalsak yine mi deneyip ba-

şansız olacağız diye merak ediyorduk... Şimdi düşününce daha çok kızıyorum ona. Doktor olduğu halde böyle davrandı bana. Hiç mi bilmiyor cinsellik nedir diye. Hadi ben kara cahildim de ona ne oluyordu. Benden büyük ve bilgili olmasına rağmen cinsellik için penisin vajinaya girmesini şart gibi düşünüyordu. Keşke bana ufacık değer verseydi de sokmaya çalışmanın dışında başka şeyler de yapsaydı... (Selin)

SENARYO 2: Büyük "O"

"Kadınlar vajinal orgazm olmalıdır."

Vajinal ve klitoral orgazm arasında belirgin bir ayrım yapılarak vajinal orgazmın daha güçlü bir his olduğu ve çiftleri daha çok tatmin ettiği iddia edilmektedir (Koedt 1970). Ancak vajinanın sadece dış 1/3 kısmının cinsel yönden uyarılabilir olduğu, geri kalan bölümünün yalnızca basıncı hissettiği ve kadının asıl cinsel duyarlık merkezinin vajina değil, klitoris olduğu gerçeği göz ardı edilmemelidir çünkü fizyolojik açıdan bakıldığında klitorisin başı, penisin başıyla aynı yapı ve işleve sahiptir. Bir diğer deyişle, orgazma aracılık eden sinir uçları bu bölgede bulunmaktadır; dolayısıyla fonksiyonel olarak klitoris doğrudan cinsel hazdan sorumludur. Buna rağmen klitorisin cinsel ilişkideki rolü göz ardı edilmekte, penisin vajinaya girmesiyle ulaşıldığı iddia edilen vajinal orgazma aşırı vurgu yapılmaktadır. Fizyolojik olarak orgazm, cinsel uyarının –vajinal ya da klitoral olabilir– klitoriste toplanması sonucu beyin ve klitoris arasında gerçekleşir ve daha sonra tüm bedende hissedilebilir (Kinsey ve diğ. 1953). Yani vajina tahmin edildiği gibi cinsel hazza çok da duyarlı bir bölge değildir. En azından kadında cinsel hazzın merkezini vajina olarak görmemek daha doğru olacaktır.

Vajinal ve klitoral orgazm arasında bir ayrım yapıp, yetişkin kadınların yalnızca vajinal orgazm yaşamalarını beklemek, kadınların cinselliği yaşarken muhakkak vajinal penetrasyona ve bir erkeğe ihtiyaçları olduğunu düşündürmektedir. Sonuç olarak penisin vajinaya girmediği cinsel birliktelik ve penis içerideyken ulaşılmayan orgazm *gerçek cinsellik* olarak tanınmamaktadır. Kadınların daha güçlü bir orgazm yaşamaları için penise ihtiyaç duymadıkları bir gerçektir; ancak bu bilginin görünür kılınmamasının sosyal sebepleri

bulunmaktadır. Erkek egemen bir toplumda, kadınlara atfedilen rollerde köklü bir değişiklik yapılması istenmediği için birçok alanda olduğu gibi cinsellikte de kadının erkeğe muhtaç olduğu düşüncesi kabul ettirilmeye ve kadında olan cinsel potansiyel gizlenmeye çalışılmaktadır. Bu araştırmada da vajinal ve klitoral orgazm arasındaki bu yanlış ayrım bazı çiftler tarafından tanınmış; vajinal orgazma öncelik verilmiştir:

Eşimle üniversite yıllarında sevgili olduğumuzda ikimiz de yurtta kalıyorduk. Ortak bir arkadaşımızın evi vardı, zaman zaman oraya giderdik. Evde kaldığımızda aramızda bir şeyler olurdu tabii hiçbir şey yapmıyorduk desem yalan olur. Tam birleşme olmasa da yakınlaşmalarımız oluyordu. Evlenmeden önce yapmayı düşünmediğimiz için ikimiz de kıyafetlerimizi tam olarak çıkarmıyorduk. Yani sürtünme yoluyla birbirimize zevk veriyorduk diyebilirim. O zamanlar çok kolay orgazm oluyordum. Bu durum erkek arkadaşımın da çok hoşuna gidiyordu. Hatta üst üste bana iki defa orgazm yaşatmaya çalışıyordu. O zamanlar erkek arkadaşımın da kendimin de cinsellikte çok iyi olacağımızı düşünüyordum çünkü kadınların çok da kolay orgazm olamadıklarını biliyorum. Eğer evlenmeden bile bu kadar kolay bunu yapıyorsak evlendikten sonra kim bilir nasıl güzel olur diyordum kendime. Aslında böyle düşünmemin bir sebebi de erkek arkadaşımın "sen bir de vajinal orgazmı tatsan" demesiydi. Ben o zamanlar bilmiyordum vajinal orgazm ya da klitoral orgazm ne demek. O bana aradaki farklı anlatınca anladım ben de ve beklentim yükseldi cinsellikle alakalı... Evlendikten sonra asla kıyafetlerimizle denemedik cinsel ilişkiye girmeyi. Zaten kıyafetlerle imkânsız olduğunu biliyorum ama demek istediğimi umarım anlatabilmişimdir. Her seferinde soyunuk deneyince eskiden aldığım zevki alamadım. Sürtünme ile yaptığımızda çok güzel bir his oluyordu içimde ve hiç canım yanmıyordu ama ilişkiye girmeyi denediğimizde hem canım yanıyordu hem de keyif almıyordum. Eşim üzerimdeyken sanırım klitorise baskı oluyor ve yine o eskiden hissettiğim hoş hissi yaşıyorum ama penisini vajinama ittiği an aldığım tüm zevk kayboluyor. Vajinismus olduğum dönem doğal olarak vajinal orgazmın ne olduğunu keşfedememiştim ve klitoral orgazmı da unutmuştum sanki. Bence benim klitoral olarak uyarılmaya ihtiyacım vardı ama eşim buna dikkat etmiyordu. Sadece kendi zevkine odaklanmış gibiydi. Ben de bu konuda bir çaba sarf etmiyordum çünkü evli bir kadının klitoral değil vajinal orgazm olması gerektiğini düşünürdüm. Yani mastürbasyon yapmıyorsun sonuçta evlisin ve olması gerekiyorsa eşin içerideyken orgazm olmalısın... "Sen artık ev-

lisin, bu fikre alışmalısın. Artık öğrenci evinde değiliz ki mastürbasyon yapalım, biz artık evliyiz" diyordu eşim. Vajinismus yaşadığım dönemde bazı ailevi konulardan dolayı evlilikten de nefret ettiğim için bence eşim de bu kadar hatırlatıyordu evli olduğumuzu ve artık vajinal bir şeyler yapmam gerektiğini. Psikolojim bozuk olduğu için sürekli "keşke sevgili olduğumuz döneme geri dönsek" diyordum. Eşim de beni evlilik fikrine alıştırmak için herhalde sevgiliyken yaptığımız şeyleri yapmayı reddederdi. Bir kere sürtünme yoluyla seks yapsak ne olurdu sanki? Nikâh mı bozulurdu? Sanki evliler yapamaz diye bir kural var. (Zeynep)

Erkek arkadaşım beni tavlamak için başlarda çok sevgi doluydu. Bana karşı nazikti de. Evinde hemen ilk buluşmalarımızda cinsel ilişkiye girmeye çalışmamıştı. Biraz bir şeyler yapıyorduk tabii ama "sokmaya" çalışmıyordu. Beni böyle tavladı zaten. Bana dokunmalarından çok zevk alıyordum. Bir gün eliyle dokunarak orgazm olmamı sağlamıştı. Benim için çok güzel bir duyguydu. İlk defa orgazm olduğumu zannetmişti ama öyle olmadığını söyledim ona. Ondan önce orgazmı keşfetmiştim zaten. Tam olarak yaşımı hatırlamıyorum ama tesadüfen keşfetmiştim. Arada bir de mastürbasyon yapıyordum. Nedense bunu ona söylediğimde çok bozuldu. Öyle muhafazakâr biri de değildir yani kadınların mastürbasyon yapmalarına karşı çıkan biri olduğunu zannetmiyorum ama yine de benim böyle bir şey söylememe bozuldu. Bence beni daha bilgisiz ve cahil diye düşünmüştü bu konularda. Kendisi doktor ya en iyisini o bilir her şeyi bana o öğretir diye düşünmüştü bence; seviyordu çünkü bir şeyleri saatlerce gerizekâlıya anlatır gibi anlatmayı. Bu konuda çok da cahil olmadığımı görünce bu sefer ağız değiştirip vajinal orgazmdan bahsetti. Bu benim için yeni bir bilgiydi bak. Kadınların bir yüzeysel bir de daha derinden hissettikleri orgazm varmış. Daha derinden olan penis sayesinde oluyor tabii. Bana bunu anlatmak için büyük O, küçük o demişti. Yani büyük O(rgazm) dediği penis vajinaya girince olan, küçük o (orgazm) dediği de dışarıdan dokununca olan. Ben vajina içinde olanı daha önce yaşamadığım için sanki çok farklı bir orgazm türü gibi kafamda canlandırdım. "Bunu [vajinal orgazm] bir yaşasan bir daha yüzeysel olarak uyarılmaktan zevk almayacaksın" dedi. İlk başta bu söylediğine kulak asmadım. Benim için çok fazla bir şey ifade etmedi yani. Ancak daha sonralarda cinsel ilişkiye girmeyi deneyip başarısız olduğum zamanlarda çok güzel bir histen mahrum olduğum düşüncesine kapıldım. Yani seks yapamadığım için o bahsettiği orgazmı da hiç tadamamıştım. Zamanla ben de onunla aynı fikirde oldum ve cinsel ilişkiye girmeyi denerken hiçbir zaman klitoral uyarılmayı denemiyordum. Zaten ilk başlarda yaptığı gibi beni yüzeysel de

olsa uyarmanın peşinde değildi. Sadece içime girmek istiyordu. Yapamadığımız için de aslında hiç vajinal orgazm olmamıştım. En ilginci de ben zamanla mastürbasyon yapmayı da bıraktım. Sanki mastürbasyon belirli bir yaşa kadar yapılır, sonrasında kesinlikle erkeklerle birlikte olmalısın gibi bir şey oluştu kafamda. Onun [erkek arkadaşı] yüzünden benim genel olarak cinselliğim kötü etkilendi. (Selin)

Evlendikten haftalar sonra hayatımda ilk defa orgazm olmuştum. Nasıl olduğunu bilmiyorum ama kasılmalar bir anda gelmişti. Yani bunun yaşanması için eşim ya da ben ekstra bir çaba sarf etmedik. Kıyafetlerimiz bile henüz üzerimizdeydi. Sanırım onun etkisi oldu. İlk defa ön sevişmeyi uzun tuttuğumuz bir gündü ve bana iyi gelmişti. Henüz kıyafetler üzerimde olduğu için korku da duymuyordum. Belki bu rahatlığımdan dolayı zevk almışımdır. Eşim ise benim orgazm olmama çok memnun olmadı. “Ne yani sen şimdi orgazm oldun diye bırakacak mıyız?” diye sordu bana sinirli bir şekilde. O an ne yapacağımı bilemedim. İlk defa orgazm olmuş birisine sorulacak bir soru değil bence. Zaten yaşadığım şeyden dolayı başım dönüyordu bir de üzerine bu soru gelince ne yapacağımı bilemedim. “Bırakalım mı?” diye sorabildim sadece. Çok utanmıştım o gün. Sanki olmaması gereken bir şey olmuş gibiydi. Geçici olarak çok güzel bir his yaşamış olmama rağmen sonrasında içime sıkıntı girdi... Sonraki denemelerimizde aynı hissi tekrardan yaşamak için kıyafetlerimi olabildiğince geç çıkarmaya çalıştım. Eşim acele ediyordu tabii. Hemen soyunup yapma peşindeydi. Bence anlamıştı da benim kıyafetler varken daha çok zevk aldığımı ve öyle devam etsin istemiyordu. Şimdi düşündüğümde ona hak veriyorum tabii ki de kıyafetlerle olacak iş değil cinsellik ama keşke bendeki cinsel isteği arttırmak için beni daha fazla uyarsaydı. Bunu yapınca hiçbir şey kaybetmezdi. Bana öyle bir yansıttı ki sanki evli kadınlar yüzeysel uyarılmayla orgazm olmamalı. Hatta bir gün yatakta bana dedi ki: “Ben işteyken sen mastürbasyon mu yapıyorsun?” Ne münasebet, ne mastürbasyonu yapacaktım. “Bana enerjin kalmıyor da o yüzden söyledim” dedi. Enerjim kalmıyordu o konuda haklıydı ama enerji kalmamasının başka sebepleri vardı. Şimdi ne alaka mastürbasyonla? Genç kızlar mastürbasyon yapar ama ben evliyim, artık kadın olmasam da kadınım yani; mastürbasyon yapmamalıyım diye kendimi inandırdım. Bu yüzden kendimi sadece penis girişi ile mümkün olabilecek vajinal orgazmı yaşama konusunda ikna etmiştim. (Ceren)

Vajinismusu çözmeye karar verdikten sonra doktora gittim ama bazı sebeplerden dolayı cinsel terapiye başlayamadım bile. Onun yerine mec-

buriyetten bazı internet araştırmaları yaptım. Çeşitli yöntemler öğrenmiştim vajinismusu çözmek için. İşte gevşeme egzersizleri, parmak sokma falan gibi. Bunlara ek olarak hem doktorların hem de vajinismusu atlatan kadınların yaptıkları bir öneriye göre orgazm olmak çok önemliymiş. Penis içeri girdiğinde hissedilen orgazmdan bahsetmiyorum. Evli olmayan genç kızların bile yapabilecekleri orgazmı diyorum. Bunu eşime söylediğimde çekimser kaldı ama yine de bazı denemelerimizde klitorisimi uyarmayı deniyordu. "Ben bunu yaparım ama bizim esas içeriye girmeye çalışmamız gerekiyor" deyip duruyordu. Klitorisi uyarmanın mastürbasyon yapmak olduğunu düşünüyorduk ikimiz de. Aslında o da cinsel ilişkinin bir parçası olabilir ama ben vajinismus olduğum için olaya öyle bakamıyorduk. Eşim ayrıca "ben yokken deneme, belki bekâretin bozulur" da demişti. O öyle deyince zaten iyice çekimser kaldım el ile uyarılmaya... Bazı geceler deniyorduk ama pek inanarak yapmıyorduk bunu. Yapmamız gereken esas şey içime girmesini sağlamaktı. O esnada yapılan her şey boş iş gibi. Sekste başarılı olmak için penisin vajinanın içinde olması gerekir diye düşünüyorduk ikimiz de. Birimizden biri farklı düşünseydi belki işimiz daha kolay olabilirdi ama karşılıklı böyle bir düşünce içinde olmamız bizi olumsuz etkiledi... Beni bu konuda en çok iten şey de eşimin bir yandan bana dokunurken bir yandan da kadına zevk verenin eşinin parmakları değil penisi olmalı diye söylenmesi oldu. Öyle şartladık kendimizi. Parmakla değil penis ile olmalı, öyle zevk almalıyız gibi. İkimiz de bunun erkeğin sorumluluğu olduğunu biliyorduk. (Meltem)

Eşim ilk evleneceğimiz zaman cinsellikte çok iddialıydı. "Sana çok güzel şeyler yaşatacağım" demişti. Herhalde evlenmeden önce yattığı kadınlardan tecrübe edinmiştir bilmiyorum yoksa insan durduk yere bu kadar iddialı olur mu? Valla bu iddiasını kanıtlayacak bir şeyi henüz yaşayamamıştım vajinismus olduğum için. Ama yine de benim orgazm olmamdan kendisinin sorumlu olduğunu söylerdi. Vajinal orgazmı kastediyordu çünkü ikimiz de vajinal orgazm olsaydım cinsellikte başarılı olabileceğimizi düşünüyorduk. Vajinismusu yendikten sonra G noktasını keşfetmemiz gerektiğini söylerdi bana. Benim orgazm olmam için içeride bir nokta varmış yani. Tabii bu noktanın anlaşılması için vajinismusun olmaması şart çünkü içine girerek orayı keşfedebilirsin anca. O böyle şeyler söyledikçe benim de yavaş yavaş orgazm ile alakalı beklentilerim oluştu. Öyle bir şeye sürterek zevk almaktan ziyade daha derinlerde bir şeyleri hissetmek istiyordum. Yani parmaklarımın değil eşimin bana zevk vermesi gerektiğini düşünüyordum. Sonuç olarak ikimiz de cinsellikte erkeğin kadını yönetmesi gerektiğine inanıyorduk. Erkek, kadına nasıl zevk ver-

mesi gerektiğini bilmeli diye düşünürdük. Ama vajinismus olduğum için onun bana vajinal orgazm yaşatması imkânsızdı. Bu yüzden benim için orgazm olmak ancak vajinismusu yenince mümkün olabilirdi. (Beren)

Ben çok küçük yaşlarda mastürbasyonu keşfettim. Nasıl yaptığımı bilmiyorum ama yastıkla oynarken kendiliğinden olmuştu. Şimdiki halim gibi fantezilerim falan yoktu o zaman ama yine de o zevki yaşıyordum kendiliğinden. Kimse bana mastürbasyonun ne olduğunu anlatmadı ya da yasaklamadı yapma diye ama yine de gizli kapaklı yapmam gerektiğinin farkındaydım. Arada bir yanlış bir şey mi yapıyorum diye kendimi yokladığım oluyordu. Yani bilirsiniz işte kızlık zarına bir şey olur mu falan diye. Aslında içime bir şey girerek yapmadığım için emin gibiydim bir şey olmayacağına ama yine de işte insan korkuyor. Bunun dışında işte Posta gazetesinin cinsellikle alakalı sayfalarında okuduğum sorulardan da etkileniyordum. Bir gün şöyle bir soru okudum; "mastürbasyon ileride kısırlığa sebep olur mu?" Doktor hayır sebep olmaz demişti ama yine de bu soru aklıma kazınmıştı. Ya kısır olursam diye endişeleniyordum. Çok tuhaf bir endişe çünkü evleneyim boy boy çocuklarım olsun gibi hayaller kuran biri değilim. Ha ileride evlenirim çocuğum olur o ayrı ama bu konuda hayaller kurmuyorum. Yine de işte okuduğum o şey beni korkutmuştu... Erkek arkadaşımla cinsel konularda konuşurduk. Daha doğrusu mesajlaşırdık. Bir gün mesajlaştığımızda bana sormuştu hiç orgazm oldun mu diye. Ben de çekinmeden söyledim olduğumu. Bunu öğrenince bir sonraki buluşmamızda beraber deneyebileceğimizi söylemişti. Bunu yapmak için en uygun yer olarak sinemaya gittik. O gün çok ölü saatte kimsenin gitmediği bir filme bilet almıştık. Konak Pier'de sevgili koltukları var biliyorsunuz. Çiftli koltuk ya da kırmızı koltuk diye de geçiyor. Beni oraya götürmüştü. Aslında tahmin ettiğimiz kadar rahat bir ortam yoktu yani insanlar ne yaptığımızı görebilirdi. O yüzden rahat rahat birbirimize dokunamadık ama yine de çok güzel bir deneyimdi. Bunun devamını getirmeliyiz diye düşünerek kendimize öyle ortamlar ayarlamaya çalıştık. Birkaç defa onun evine gittim. Aslında evi çok müsait değildi; yani yayılarak iki saat birlikte olacak bir ortam yoktu. Ama yine de bizim için yeterli mekân ve zaman oluyordu onun evinde. O şekilde birkaç defa orgazm oldum; o da boşaldı. Zaten sonrasında karar verdik biz kesin artık seks yapmalıyız diye... Ancak vajinismus olduğumu keşfettikten sonra birbirimize karşı o eski tutkumuz kalmamıştı. Tekrardan eskisi gibi birbirimizi uyarabilirdik ama yapmadık çünkü böyle bir seksin toy gençler için uygun olduğunu düşündük herhalde. Biz seviye atlamıştık ve artık vajinal ilişkiye girerek zevk almalıydık. (Deniz)

İÇSEL SENARYOLAR

İçsel senaryolar kişide cinsel uyarılmayı sağlayan ya da ketleyen ve kişiyi cinsel aktiviteye yönlendiren ya da cinsellikten kaçınmasına yol açan motivasyonel veya ketleyici öğeler olarak tanımlanmaktadır (Gagnon ve Simon 1973). Bu senaryolar kişinin cinsel fantezilerini, düşüncelerini, inançlarını ve söz konusu cinsel aktivite ile ilgili zihinsel provalarını içerir. Bu çalışmada vajinismus yaşayan kadınların bireysel seviyede yazdıkları metinler incelendiğinde, "cinsel ketlenme" ve "sosyal kıyaslama" ile ilgili birtakım senaryolar geliştirdikleri ortaya çıkmıştır.

Cinsel Ketlenme Senaryoları

Cinsel dürtülerin bastırılması, özellikle de cinsel istek ve cinsel doyum yetisinden yoksunluk olarak tanımlanan "cinsel ketlenme", çoğunlukla cinsel uyarılmanın ve yanıtın merkezi sinir sisteminin engelleyici ve uyarıcı mekanizmaları arasındaki etkileşimden kaynaklandığını iddia eden "ikili denetim modeli" temelinde incelenmiştir (Bancroft ve diğ. 2009; Bancroft ve Janssen 2000). Ancak cinsel ketlenme gibi içsel süreçlerden etkilenen davranışların ortaya çıkması kısmen kültürel senaryoların içselleştirilmesi ve harekete geçirilmesinden kaynaklandığı için, bir kadının cinselliğe ket vurması kültürel ve toplumsal öğretilerden bağımsız düşünülemez. Bu sebeple her ne kadar ikili denetim yaklaşımı uyarıcı mekanizmaların cinsel sorunlara etkisini incelemek için fizyolojik çerçeve olarak katkıda bulunmuş olsa da, kadınlarda cinsel ketlenmenin irdelenmesinde kültürel, toplumsal ve ilişkisel faktörlerin göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Ayrıca, kadınlarda cinsel ketlenmenin incelenmesinde çifte standartların dikkate alınması gerekir çünkü çevre tarafından kadın bedeninin ve cinselliğinin erkeğinkine kıyasla daha fazla kontrol edildiği açıktır. Vajinismuslu kadınlarda ortaya çıkan cinsel ketlenme bir bakıma kaçınma, korunma, utanma ve çekinme gibi öğrenilmiş duyguların ve davranışların cinsellikteki uzantısıdır. Dolayısıyla, bu çalışmada cinsel ketlenmeyi açıklarken

merkezi sinir sistemindeki etkileşimi inceleyen biyolojik temelli çalışmaların aksine, kadınların cinselliğe ket vurmalarına sebep olduğunu düşündüğüm tutum, değer, biliş ve duyguları inceledim.

SENARYO 1: Olumsuz Duygulanım Sonucu Cinsel Ketlenme

"Cinsellik söz konusu olduğunda, kendimi değersiz/suçlu/pişman/utanmış hissediyorum."

Olumsuz duygulardan kaynaklanan cinsel ketlenme senaryosu, çoğunlukla bekâret ile doğrudan ilgilidir. Bazı katılımcılar için bekâret bir kadının saflığı, temizliği ve iffeti için önemlidir. Bu kadınlar, bekâretten, kaybedilmeden önce dikkatle düşünülmesi gereken bir mülkmüş gibi bahsetmektedir. Evlenene kadar bekârete fazlasıyla önem veren bu kadınlar, ilk cinsel ilişki deneyimlerinde ellerinde bulunan çok önemli bir şeyi kaybediyormuş hissine kapılırlar. "Bekâretini kaybetme" söyleminde de açıkça görüldüğü gibi, ilk cinsel ilişki bazı kadınlar için önemli bir şeyi kaybettikleri bir deneyimdir. Bu söylem içinde sıkışıp kalmış kadınlar, ilk cinsel ilişki deneyimlerinde kendilerini değersiz hissettikleri için cinselliği engellediklerinden bahsetmektedir:

> Kuzenim başka bir ilde üniversite okurken yurtta kalıyordu. Sekiz kişilik kız yurdunda kaldığı için ailesinin gözü arkada kalmamıştı. Yani kızlarının kötü bir şey yapmayacağından emindiler... O zaman Facebook daha yaygın kullanılıyordu ve telefonlarda uygulama olarak yoktu. Bilgisayardan hesabımızı açıp kullanırdık. Kuzenim bir gün annesiyle bize oturmaya geldiğinde benim bilgisayarımdan Facebook hesabına girdi ve bir süre kullandı. Sonrasında bilgisayarımı bana geri verdiğinde Facebook hesabından çıkış yapmadığını fark ettim. Hesabı benim önümde açıktı yani. Ben de Allah affetsin ama meraktan hesabını inceledim biraz. Hemen mesaj kutusuna baktım ve bir de ne göreyim; kuzenimin aslında üniversitede erkek arkadaşı varmış. Hatta ve hatta okuduğum kadarıyla beraber otelde kalıyorlarmış arada çünkü "seni çok özledim, gelince hemen yine bir otel yapalım" yazıyordu. Devamı da vardı da neyse ben söylemeyeyim... O kadar şaşırmıştım ki çünkü kuzenim okuldan yurda yurttan okula gidiyormuş imajı çiziyordu. Çok da sessiz sakin bir kızdı. Ne yere bakan

yürek yakanmış diye düşündüm. Ne cesaret ya insanlar erkek arkadaşlarıyla otele gidiyorlar? Yani evlenmeden önce böyle bir şeyi nasıl yapıyorlar bilmiyorum. Ya o otelde başına bir iş gelse? Ya da ne bileyim otelde kaldığı bir şekilde anlaşılsa bir daha nasıl bakar ailesinin yüzüne? İyi cesaret valla evlenmeden önce bekâretini kaybetmek. Bence evlilik öncesi cinsellik kadının değerini düşürür çünkü evlenene kadar bakire kalmak kadın için önemlidir. Bunun aksini düşünen bir kadın büyük risk alıyor demektir. Sizin de bildiğiniz gibi bakirelik altın değerindedir ve bir kız için evlilik öncesi cinsel ilişki altın bozdurmak gibidir; bekâretini kaybederse değeri düşer. Bu yüzden bir kızın değerini koruması için evlilik öncesi cinsel ilişkiye girmemesi önemlidir. Bunlar benim evlenmeden önceki inanışlarımdı. Mesela kendimden örnek verecek olursam, düğün gecemizde cinsel olarak uyarılmıştım ama önemli bir şeyi [bekâretini] kaybettiğimi hissettiğimde dikkatim dağıldı; bu da içime girmesini imkânsız yaptı. Vajinismus olmamda tek sebep bu değil elbette ama bence cinsel ilişkiye odaklanmak çok önemli. Ben o an odaklanamadım ve ânın tadını çıkaramadım çünkü sanki kötü bir şeyler olacak gibiydi. Diğer geceler de aynıydı. Sadece ilk gecemiz değil yani. Bazen seks yapmak istedim –yani cinsel isteğim vardı– ama bir yandan da kendimi değersiz hissettim çünkü bekâretimi kaybetmek üzereydim. Bu benim cinsel isteğimi engelledi ve içe girmeli seksi engelledim. (Beren)

Genç bir kız olarak evlenmeden önce kendimi değerli ve özel hissederdim ve bedenimin değerli olduğunu düşünürdüm; yani bekâretin değerli olmasından bahsediyorum. Daha önce kimseyle sevgili bile olmadığım için diğer kadınlardan üstün görürdüm kendimi. Bakire olmakla o kadar gurur duyuyordum ki düğün gecemizde onu [bekâretini] kolayca kaybetmek istemedim. Tabii ki bu vajinismus olma sebebim değil. Diğer bir sürü şey ilk gecede ilişkiye girmemi engelledi ama bekâreti kaybetmekle alakalı duygularımı sorarsanız kendimi son derece kötü hissediyordum. Bekâretimi kaybedince sanki bir boşluğa düşecekmişim gibi. Sanki bir daha hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktı. O yüzden ilk ilişkiyi bir kadın olarak hayatımda önemli bir dönüm noktası olarak gördüm. Gerdek gecemizde başarısız olunca içimdeki bu olumsuz duygular da epeyce devam etti. Yani sonraki cinsel ilişki denemelerimiz bana kendimi değersiz hissettirdi. Bu da penisin içime girmesini engellememe sebep oldu. (Ceren)

Çok saçma diyebilirsiniz ama evlilik olmadan erkeklerle yatan kadınları kötü kadın olarak görüyorum. Nasıl desem; aslında bu kadınların hepsi –çok pardon– "orospu" değil bunu biliyorum ama yine de evlenmeden

önce cinsel olarak aktif olan kadınlar bana kötü kadınmış gibi geliyor. Belki de izlediğim filmlerde genç kızlar evlenmeden bekâretlerini kaybettiklerinde kötü yola düştükleri içindir. Hep öyle gördük öyle öğrendik yani. Zamanını beklemeden önce yaparsan başına kötü bir iş geliyor. O yüzden evlilikten önce bekâretimi kaybetmeyi düşündüğümde "orospu" olmaktan korkuyordum... Ya bak aslında orospu olmanıza da gerek yok; eğer evlenmeden bekâretini kaybedersen kadınlığının değeri düşer. Bu yüzden de evlilikle alakalı standartlarını düşürmelisin. Eğer bir kadın evlilik önce cinsel ilişkide bulunur ve bekâretini kaybederse normal bir erkek ve normal bir evlilik beklemez. Yani eğer evli olmayan bir kadın bakire değilse o sadece fiziksel ya da zihinsel bozukluğu olan erkeklerle evlenebilir. Ne bileyim adamın bir engeli varsa ve çalışamıyorsa falan anca onunla evlenebilirsin. Ya da tuhaf tuhaf hareketleri olan erkekler var ya onlar seni bulur ve geleceğin kararır. Bak mesela bana anlatıldığı kadarıyla teyzem bekâretini evlilikten önce kaybetti. Bu yüzden onun normal bir evliliği yok. Teyzem, boşanmış ve bir kızı olan bir adamla evlendi. Eniştem salak gibi bir adam tövbe tövbe. Ailesi de onu başından atmak için evlendirmiş çok belli. Valla teyzemden önce evlenmiş bir de kızı olmuş ya mesela, bence ilk eşi anladı bu adamın biraz "geri" olduğunu o yüzden ayrıldı ondan. İnsan iki dakika baksa salak olduğunu anlar; teyzem de kesin anlamıştır ama işte bakire olmayınca insan herhalde kim gelse karşısına he diyor... Teyzem gibi kadınların mutsuz evliliklere mahkûm olduklarını biliyordum. Evlilik yolundayken, özel bir şeyi kaybetmek üzere olduğumu düşünmeye başladım. Bekâretimden bahsediyorum. Yani uzunca yıllar koruyup bir gecede kaybetmek insana değişik geliyor. Düğün gecemiz gelip çattığında, cinselliğe olan ilgimi kaybetmiştim. Cinsel olarak çok çekingendim ve bahsettiğim "değer kaybetme" hissini değiştirmek için çok geçti. (Ebru)

Kızken bekâretini kaybetmeyi kadınlar için pozitif bir şey olarak görmüyordum çünkü kadınlar sadece kızlık zarını değil aynı zamanda "kız" olarak değerlerini de kaybediyorlar. Kız olmak değerli elbette. Bazı şeyler bir kere eline geçiyor insanın. Şimdi bir kere cinsel ilişkiye girdin mi bir daha bunun geri dönüşü olmuyor. E tabii, kızlık zarını diktirenler var ama aynı şey değil. Şaibe yaptığın ortaya çıkarsa sana verilen değer düşer. Mesela eğer bakire değilsen kimse seninle evlenmek istemez. Sadece engelli, senden yaşlı ya da sorunlu kişilikli kocaları bulabilirsin. Kimsenin evlenmediği, kıyıda köşede kalmış erkeklerle evlenirsin belki. Ama eğer bakire ve safsan kız olarak değerin artar ve evlilik şansın da aynı şekilde artar. Evlenirken en iyisini, en güzelini hak edersin... Bizim mahallede bir aile

vardı. Adam boşanmış, üç çocuğu var ilk eşinden. Üçü de adamla kalıyor. Adamın şimdiki karısı da kendisinden çok daha genç ve güzel. Hem de kadının ilk evliliği. Herkes onların dedikodusunu yapardı bu kadın bu adamla neden evlendi diye. Farklı farklı şeyler söyleyenler olurdu. Ne bileyim işte güya kadın genç kızken bir köyde oturuyormuş da köyde üzerinden geçmeyen adam kalmamış falan. Başka bir dedikoduya göre de kadın evlenmeden önce tecavüze uğramış adam da ona sahip çıkmış. Hatta eski ortamından uzaklaştırmak için bizim mahalleye taşınmışlar. Geçmişle ilgili her şeyi silmek için. Öyle diyorlar valla ben doğru yalan bilmem ama çıkan dedikodular fark ettiniz mi hep bekâret ile ilgili. Bekâretin değerli olduğu mesajını ben işte sürekli bu şekilde aldım. Milletin ağzına düşmek istemiyor insan. Bu yüzden üniversite yıllarımda erkek arkadaşımla aynı evde kalmama rağmen bir kere bile vermedim ona... Düğün gecemizde tabii bir sürü şey yaşadık ama his olarak söyleyecek olsam değersiz hissettiğimi belirtmek isterim çünkü bekâretimi kaybedecektim. Bu sanki çok önemli bir şeyi kaybetmek gibiydi benim için. Artık evliydim, yapabilirdim. Önümde hiçbir engel yoktu ama bekâreti korumalıymışım hissini öyle hemen üzerimden atamadım. Sonuç olarak girişin olduğu bir seks yapmak istemedim ve vajinismus oldum. (Gamze)

Pişmanlık ve suçluluk vajinismus yaşayan kadınların cinsel istek ve motivasyonlarını olumsuz yönde etkileyen duygulardır. Bazı katılımcıların ifadelerine göre, kadınlar ilk cinsel ilişkiyi pişmanlık ve suçluluk gibi olumsuz duygular ile ilişkilendirmek üzere yetiştirilirler. Yetiştirilme tarzlarından dolayı katılımcıların neredeyse yarısı, evlilik öncesi kadın cinselliğinin iyi bir şey olmadığına inanmaktadır. Bu kadınlardan ikisi, evlilik bağlamı içinde cinselliğin meşruiyet kazandığını bilmelerine rağmen, erkek arkadaşlarıyla cinsel münasebette bulunmuşlardır. Sonuç olarak, cinsel davranışlarının aile ve akrabalarının beklentileriyle ters düştüğünü bildikleri için pişmanlık duymaktadırlar. Bu da, geleneksel kültürde baskın olan "namus" kodunun, bireysel mutluluk ve kişisel doyumdan daha değerli olduğu göstermektedir. Evlenmeden önce erkek arkadaşıyla cinsel olarak yakınlaşan kadınlar pişmanlıklarını şu sözlerle ifade etmektedir:

Biz güya çok modern bir aileyiz. Türkiye'nin en Batısında doğmuş büyümüş ve iyi eğitim almış kişiler olmamıza rağmen geleneksel kültürün etkisinden halen çıkamadık. Kılığına kıyafetine, hareketlerine ve gö-

rüştüğün insanlara karışırlar hep. Kısıtlayamazlar ama karışırlar yani. Bu da sinir bozucu bir şey. Mesela amcamlara gitmeden önce babam beni uyarır; askılı giyme diye. Amcam biraz dinci o yüzden açık kadın görünce hoşlanmıyor. O yüzden ona gitmeden önce kıyafetime çeki düzen veriyorum. Ya da ne bileyim anneanneme gitmeden önce annem beni tembihliyor. "Erken kalkacaksan işim var de, arkadaşlarınla buluşacağını anneannene söylersen ayıp olur" diye beni uyarıyor. Yani şimdi ne var sanki böyle pembe yalanlar söyleseniz ne olacak diyebilirsiniz. Gerçekten bir şey olmuyor yalan çok kolay söyleniyor ama gel gelelim iç sıkıntısı yapıyor bende. Anneannemin gözünün içine bakarak o yalanı söyledim mi içim rahat etmiyor arkadaşlarımla buluşsam bile. Tüm günümün içine sıçıyor bu yalan... Aynı cinsel ilişki de böyle. Ailem ve akrabalarım bir kadının evlenmeden önce cinsel ilişkiye girmesine sıcak bakmazlar. Bense, evli olmadığım halde erkek arkadaşımla cinsel ilişkiye girmeyi denemiş ve başarısız olmuş birisiyim. Bu beni zaten üzüyordu vajinismus olduğum dönem çünkü yapmalıyım diye düşünürdüm. Ama bir yandan da ailemin istemediği ve kabul etmediği şeyleri yaptığım için bu durumu kafaya takardım. Erkek arkadaşımla cinsel olarak yakınlaştığımız günlerde eve dönünce içimi büyük bir hüzün kaplardı. Yaptıklarımdan pişman olurdum; keşke hiç yapmasaydım derdim kendime. Annemin ve babamın yüzüne bakamazdım. Bazı şeyleri hiç unutamıyorum. Erkek arkadaşımla yakınlaştığımız bir günün akşamında televizyon izlerken annemin dizine yattım. Annem saçımı okşarken bana öyle bir ağlama geldi ki anlatamam. Yaptıklarımdan dolayı kendimi çok kötü hissettim. Annem ne olduğunu sorduğunda da cevap veremedim tabii. Keşke bu konuyu onunla dertleşecek kadar yakın olsaydık. Ama değiliz işte... Vajinismusu yendim ve artık rahatlıkla ilişkiye girebiliyorum ama iç sıkıntım hâlâ gitmedi. Ne zaman eve gelsem hemen soyunup dökünüp banyo yapıyorum. Kimseyle karşılaşmamak umuduyla giriyorum eve. Birini görünce de kafamı eğerek odama gidiyorum sanki ne yaptığımı anlamışlar gibi. Hiç kötü bir şey yapmıyorum aslında ama evli olmadığım için bu yaptıklarımı ailem ile paylaşamam; bu da beni çok büyük bir yükün altına sokuyor. (Deniz)

Erkek arkadaşımla onun evinde buluşup cinsel ilişkiye girmeyi denediğimiz günlerde evde hazırlık yapardım malum. Banyo falan gibi işte. Kendimi de bir kötü hissederdim sormayın. Sanki orospuyum da satışa çıkıyormuşum gibi. Bir yandan isterdim gideyim yapayım diye bir yandan da içim içimi yerdi. Bir gün yine banyo yaptım, süslendim püslendim evden çıkıyorum; babam demez mi "çok güzel olmuşsun benim pamuk kızım" diye. Ay bir kötü oldum anlatamam. Hemen oracıkta gözlerim dol-

du. Babam sorunca "duygulandım sadece" dedim ama içimde ne fırtınalar koptu bir bilseniz. Babamın pamuk dediği kızının her yeri ellenmişti. Onun gözünde saf ve temiz olabilirdim ama aslında değildim. Erkek arkadaşımla seks yapabilmek için bu kadar süslendiğimi bilse acaba ne derdi babam? O zaman da pamuk kızı olur muydum emin değilim. Babam bana öyle şefkatle yaklaşınca "Allah benim belamı versin" dedim içimden. Ben nasıl bir insanım diye sorguladım. Zaten o gün modum çok düşük olduğu için seks falan da yapamamıştık erkek arkadaşımla. Hiç kıyafetime saçıma falan da yorum yapmadı güzel olmuşsun diye. Kendimi iyice kötü hissetmiştim... Bir defasında da yine erkek arkadaşımla buluşacağım bir gün dekolte bir elbise giymiştim. Annem görünce kızdı zaten "ne bu hal?" diyerek. Annemi hiç takmadım çünkü hiç susmaz. Her şeye karşı çıkar, her şeye bir yorumu vardır o yüzden ciddiye almadım onu. Yine tam kapıdan çıkacaktım ki babam işten geldi. Kapıyı ben açınca babam birden göğüs dekolteme bakmıştı. Yani kötü bir amaçla bakmadı sadece o kadar açık bir kıyafetti ki adamın gözü gitti ister istemez. Öyle açık giyindiğimi görünce babamın yüzü düştü ama bir şey diyemedi. Aslında ikimiz de anlamıştık demek istediklerini ama lafta bir şey söylemedi. Al sana bir iç sıkıntısı daha. Kendimi yine orospu gibi hissettim. Gerçekten kötü bir şey yapmıyordum bazı şeylere heves ediyordum sadece. Ama işte biliyorum ya ailemin böyle şeylere karşı olduğunu o bana koyuyordu. O gün babamın bakışları içime öküz gibi oturdu. Tıkır tıkır topuklu ayakkabılarımla orospu gibi yine gittim erkek arkadaşımın evine. O gün bir şey yapmak istemediğimi söyleyerek ağladım. Olanları ona anlatınca da bana "sen delisin, git tedavi ol" dedi. Hâlâ kendi istediğinden vazgeçmeyerek ağlamam geçince bana yaklaştı bir de utanmadan. Yapmak istemediğimi söyleyince de "zaten memeni açmana gerek yok külotunu çıkar yeter" dedi. Göğüs dekoltesinden dolayı moralim bozuktu ya olayı böyle çözdü akılınca... Bir yandan erkek arkadaşımın cinsel isteği bitmemişti bir yandan da babamın beklentilerine uygun bir evlat olamamıştım. Benim için iğrenç bir gündü... Daha bağımsız olmak istememe rağmen annemlerin bana yaptıkları maddi ve manevi fedakârlıkları inkâr edemem. Onlar benim eğitimimi karşıladılar ve bana iyi bir gelecek sağladılar. Onlar olmasaydı bugünkü mesleğim olmazdı ve para kazanamazdım. Ne zaman cinsel bir şeyler yapsam onların fedakârlıklarını hatırlıyorum ve onları bu şekilde hayal kırıklığına uğratmamalıydım diye düşünmeye başlıyorum. Ben onların sevgisini hak ediyor muyum emin değilim. (Selin)

Öte yandan bazı kadınlar cinselliğe ilişkin kısıtlayıcı mesajları o kadar benimsemişlerdir ki, nikâhlandıktan sonra eşleriyle cinsel ilişkiye girerken bile suçlu hissetmektedirler:

Evlendiğim ilk gece eve gelince kendimi çok değişik hissettim. Tam olarak ne yapmam gerektiğini bilmiyordum ama içimden bir his yanlış bir şeyler yaptığımı söylüyordu. Severek evlenmeme rağmen sanki hâlâ cinsel ilişkiye girmemem gerekiyormuş gibi hissettim. Korktuğum gerdek gecesini bir gün yaşayacağımı biliyordum ama yine de hâlâ bir şeyler için yanlış bir zamanmış gibiydi. O gün [gerdek gecesi] sanki hiç gelmeyecekti benim için. Eşimle baş başa kaldığıma ve artık yapmamız gerektiğine bir türlü inanamadım. Şok olma gibi düşünebilirsiniz bunu. İnsan bir şeye çok şaşırdığında donakalır ya sanki öyle oldum... Eşimle ilk seks denememde suçlu hissettim çünkü dünyadaki en kötü şeyi yapıyormuşum gibiydi. Seks benim için o an sanki suç işlemekti. Kendimi o güne kadar o kadar sıkmışım ki birden rahatlamak ve ilişkiye girmek kolay olmadı. Sanki hâlâ yapmamam gereken bir şeyi yapıyormuşum gibiydi. Böyle olunca sekse odaklanamamıştım. (Pınar)

Gerdeğe girmekten çok korkuyordum o yüzden o akşam düğünüm hiç bitmesin istedim. Ne kadar geç bitse o kadar iyiydi benim için. Düğün esnasında geceyi düşündükçe kalbim sıkışıyordu. Düğünüm mahvolmasın diye kafamı dağıtmaya çalıştım hep. Olabildiğince de eğlendim sanki bir daha hiç eğlenemeyecekmiş gibi. Vajinismus olduğumu bilmiyordum ama hissettim tabii bir şeylerin iyi gitmeyeceğini... Belki eşim yorulursa gece benden bir şey beklemez diye bile düşündüm. O yüzden olabildiğince onu da yordum o gün. Pistten hiç inmedik. Hatta arkamdan demişler "ne meraklıymış evlenmeye" diye. Ne yapsaydım yani üzgün bir şekilde susup otursa mıydım bir köşede? O zaman da kesin lafımı yaparlardı bu kız bir şeye üzülüyor, evlenmeye gönüllü değil diye. Zaten o gece onları takacak durumda da değildim oldukça stresli olduğum için. Eve geldiğimizde kendimi kurbanlık koyun gibi hissettim resmen. Sanki birazdan bir yerlerim kesilecekmiş gibi öyle korkuyla içten içe ağlayarak bekledim bir süre. Hiç gönüllü de değildim yapmaya o an. Eşim zaten dedi ki "ne oldu neşen gitti; şu düğündeki enerjini biraz da bana saklasaydın." Enerji vardı olmasına da işte korkudan öyle kalakalmıştım. Yapmayalım sarılıp uyuyalım dese dünyalar benim olacaktı. Ama demedi tabii. Eşim kıyafetlerimi çıkardığında korku, utanç, endişe ve suçluluk birbirine karıştı. Yanlış bir şey yapıyormuşum gibi hissettim. Bulunduğum ortamı, çıplaklığı ve

yanımdaki adamı yadırgadım. O benim eşimdi ama bu hisse hemen o an alışamadım. Benim her yerime hemen o an bakmamalıydı. Zamanla olmalıydı bir şeyler. Bir dakika içerisinde her yerimi görmesi, her yerime dokunması bana tuhaf geldi. Annemin cinsellikle alakalı uyarılarını da hatırlayınca aniden cinsel isteğim yok oldu ve penisi içime almakta güçlük çektim. En güçlü hissettiğim duygu suçluluktu. Bu, benim vajinismus serüvenimin resmi olarak başlamasıydı. (Beren)

Utanç, toplumsal değerlere karşı yapıldığı düşünülen kişisel hatalar sonucu hissedilir ve dolayısıyla topluma aykırı yapılan davranışlar olumsuz duygu durum ile cezalandırılır (Clark 2017). Bu çalışmada da katılımcılar cinsel tutum ve davranışlarını toplumun ahlak standartlarına göre değerlendirip kendilerini başarısız olarak gördüklerinde, davranışlarından utanç duymaktadırlar. Cinselliği yaşarken önlerindeki en büyük engelin utanç duygusu olduğunu belirten bu kadınlar, bazı davranışlarını kültürel normlara göre değerlendirdiklerinde, cinselliğin kendisini utanç verici bir eylem olarak düşünmektedirler:

Annemle teyzem mahalleden bir kadının dedikodusunu yaparken teyzem o kadın için demişti ki "Kesinlikle bakire değil. Yalan söylüyor. Onlara oturmaya gittiğimizde işemesini duydum; kesinlikle bakire değil. Kapı mı dinliyor ablam deme ama işerken kesik kesik ses geliyordu ve etrafa sıçratarak işediği belliydi." Dediğine göre teyzem bir kadının işeme sesinden anlıyordu o kadının bakire olup olmadığını. Şimdi kadın olduktan sonra sorguluyorum da ne kadar doğru bu söyledikleri emin değilim. Bakireyken de şimdi de ben aynı işiyorum. Seste ya da stilde bir farklılık yok yani. Ama teyzem bunu anlattığında ben inandım tabii dediğine ve de utandım nedense... Erkek arkadaşımla cinsel ilişki girişimlerimizde başarısız olmama rağmen, yani bakire olduğumu bilmeme rağmen, yine de belki bekâretime ucundan da olsa bir zarar gelmiştir diye teyzemin olduğu ortamda tuvalete gitmekten korkuyordum. Utanıyordum da çünkü beni tuvaletteyken dinlemesi ve cinsel ilişkiye girdiğimi düşünmesi çok utanç verici bir şey. Utanmamın sebebi belki de erkek arkadaşımla yakınlaşmalarımızın ailem ve akrabalarım açısından çok büyük bir ayıp olduğunu biliyor olmamdır. İlişkiye girmeyi denemek belki benim yapmamam gereken bir şeydi ve her seferinde büyük bir hata işliyordum. Bu yüzden de insanların yüzüne bakmaya utanırdım. Sadece anne babamın değil, herhangi bir insanın yüzüne baktığımda bile sanki yaptıklarımı anlayacaklar

ve beni yargılayacaklar gibi hissederdim. Alnımda yazıyordu sanki evli olmadığım halde cinsel ilişkiye kalkıştığım. Otobüste yaşlı bir teyze ile sohbet ettiğimde bile içimden konuşurdum acaba yaptıklarımı bilse benimle hâlâ konuşur mu bu kadın diye. Biliyorsunuz yaşlı teyzeler hanım hanımcık gördükleri kızlarla sohbet açarlar. Ben de dıştan öyle duruyordum ama yaptıklarımı öğrenseler belki beni eleştirirlerdi. (Selin)

Konu ne zaman cinsellik olsa utanç hissettim. Belki bu durum [görüşme] bir istisna. En rahat olmam gereken yerde yani kız arkadaşlarımın yanında bile cinselliği konuşurken rahat değilimdir. Evlendim, vajinismusu yendim ama hâlâ konuşamıyorum cinsellik hakkında. Birileri bir şey dediğinde içimden cevap veriyorum anca... Kızken de böyleydi. Bekârken kız arkadaşlarım cinsellik ile ilgili konulardan konuşurlardı. Bu konuşmalar esnasında yanaklarım kızarırdı ve hiçbir şey diyemezdim. Yalandan her şeye "evet evet aynen öyle" derdim. Genç kızların böyle açıkça cinsellik hakkında konuşmalarının ayıp olduğunu biliyordum. Dışarıdan biri bizi duysa "bunlar ne biçim kız" diye eleştirebilirdi. Bu yüzden konu cinsellikse kendimi rahatsız hissederdim ve bu utanç hissi benim cinsel olarak ilerlemelerimi engelledi. Ben de diğer kızlar gibi rahat olsaydım belki cinsel problemlerle boğuşmazdım. Bazı arkadaşlarıma bakıyorum da evlendikten sonra ufacık problem yaşamadılar. Her şey tıkır tıkır oldu. Ben o kızlardan olamadım maalesef. (Beren)

Annem her şeyi "cık cıklar." Yani ayıplar demek istiyorum. Kendi kafasına yatmıyorsa bir davranış hemen "ne ayıp" der. Evde sürekli annemle vakit geçirdiğim için midir nedir ben de bazen kendimi kaptırıyorum ve insanları ayıplarken buluyorum kendimi. Kendi hareketlerime de hep bir çeki düzen verme ihtiyacı duyarım eleştirdiğim kadınların durumuna düşmeyeyim diye. Bir şey derken bin kere düşünürüm bu laf burada uygun mu acaba ayıp mı diye. Şöyle ağzına geleni konuşan kadınlara da hayranım valla. Oh ne güzeldir onlar için hayat. Biz kendimizi sıktığımızla kalıyoruz. Keşke ben de utanmadan sıkılmadan kendimi ifade edebilsem her zaman. Vajinismus olmamın bir sebebi de bu hareketlerim benim. Vajinismus oldum çünkü kendimi cinsel olarak ifade edemiyordum. Cinsellikle alakalı isteklerim vardı ama utanç duygusundan dolayı cinsellikle alakalı konuşmayı engellerdim. Bir şey söylesem hoş karşılanmaz gibi düşünüyordum. O yüzden de utanırdım yani. Bazen kendi utanç duygumun içinde sıkışıp kaldığımı hissederdim. Bu da benim cinsel sağlığımı ve tatminimi negatif yönde etkiledi bence. (Ebru)

Çocukken cinsellikle alakalı sorulan sorular veya bazı davranışlar ebeveynleri utandırdığında ya da rahatsız ettiğinde, benzer utanç ve rahatsızlık duygusu çocuklarda da oluşmaya başlar. Cinsellikle ilişkilendirilen bu olumsuz duygular, yetişkin dönemde yaşanan cinselliğe sirayet edebilir (Mollon 2005). Benzer bir şekilde, çocuklar cinsellik ile ilgili bazı deneyimlerin ve arzuların toplum nezdinde hoş karşılanmadığını fark ederlerse, bu deneyimi veya arzuyu utanç duygusu ile ilişkilendirebilirler (Clark 2017). Bu yüzden aile ve yakın çevrenin cinsellikle alakalı utanç duygusunu çocuklara küçük yaşlarda aşıladığı söylenebilir:

Küçükken öğrenmeye çok açık ve meraklı bir çocuktum. Her şeyi sorar öğrenmek isterdim. Cinsel konulara da çok meraklıydım. Bir gün anneme dünyaya nasıl geldiğimi sordum. Bu soruyu sorduğumda annem utanmıştı. Sadece altı yaşımdaydım ama bu olayı çok net hatırlıyorum. Annem ne yapacağını, ne diyeceğini bilememişti. Bana bu konuda hiçbir şey söyleyemedi ama bu tarz sorular sormamam konusunda beni uyardı. O zaman cinselliğin tabu olduğunu fark ettim ve bu konuları toplum içinde konuşmanın ayıp olduğunu düşünmeye başladım. Daha da ağzımı açmadım nasıl dünyaya geldiğim ile alakalı. Zamanla bu utanç duygusu aileme sorular sormamı, cinsel isteğimi, konuşmalarımı ve repertuvarımı engelledi. (Pınar)

Televizyonda film izlerken annemle babam kendilerini rahatsız hissederlerdi çünkü aniden açık sahneler olabilirdi. Bu durumlarda bana ve kız kardeşlerime "gözlerinizi kapatın, biz tamam diyene kadar bakmayın" derlerdi. Zaten sırf bu yüzden kanallara şifre koyuyorlardı. Ben ve kardeşlerim uyuduktan sonra onlar şifreli kanalları izliyorlardı. Biz varken de işte bildiğiniz normal kanallar ama ona rağmen açık sahne çıkma ihtimali hep var. Bir keresinde film izlerken adamla kadın birden ateşli bir şekilde öpüşmeye başladı. Anında annemlerle göz göze geldim. Kafamı utanç içinde eğdiğimi hatırlıyorum. Zamanla bu ayıp meselesi beni cinsel konularda utangaç birisi yaptı ve kendimi cinsel olarak ifade ederken hep bir adım geride durdum. Evlenmeden önce cinsel ilişkiye girmeyi deneyecek kadar cesaretim olsa da içimde bir yerde o utangaçlık hep kaldı. (Selin)

Küçükken bir keresinde evcilik oynarken Barbie bebeğimi soydum. Öyle inceliyordum neresinde ne var diye. Bilinçli de yapmıyordum hani.

Özel bölgesine dokununca kardeşim beni anneme şikâyet etti "ablam bebeğin şeyine parmak sokuyor" diyerek. Annem bana öyle bir bağırdı ki aklım gidiyordu. İrkildim bayağı bir. "Ne yapıyorsun sen?" diye sorarak da sorguya geçti birden. Valla bir şey yapmıyordum. Dilim tutuldu resmen, cevap bile veremedim kadına. Yemin ediyorum parmak falan soktuğum yoktu zaten neresine sokacaktım parmağımı? Kardeşimin uydurmasıydı o an işte. Kesin ben ona bir şey yapmışımdır o da öcünü almıştır. Neyse annem konuyu çok uzatmadı ama bir daha öyle yerlere dokunmamam konusunda beni uyardı. Çok utanmıştım çünkü ben öylesine dokunmuştum başka hiçbir amacım yoktu. O an ağlamak istedim... (Deniz)

Çocukken babaannemin oynamamız için bize diktiği bez bebeklerim vardı. Ağzını, yüzünü, saçını bile babaannem oluşturuyordu. Hep aynı tip yapardı zaten: Yeşil göz, kahverengi saç, yanaklar kırmızı, başında yarım örtülmüş bir tülbent. Benim için bu tür bir bebek daha çok evlenmiş, orta yaşa gelmiş bir kadını simgelerdi. Yani o tipte genç bir kızı hayal edemezdim... İlk defa gerçek bir genç kıza benzeyen plastik bir bebeği amcam bana almıştı. Bebeğin kısa parlak elbisesi, topuklu ayakkabısı hatta gözlüğü bile vardı. Bu bebeğin göğüsleri ve kutusu da vardı; hem de oldukça gerçekçiydi. Kuzenlerimle bebeklerimizi soyup leğende onları yüzdürürken dedem görüp kızmıştı ne kadar ayıp diye. O ana kadar bebeğin çıplak olması bizim için sorun değildi ama dedem uyarınca hepimiz utandık çünkü bebek gerçek bir kadına benziyordu ve kadınlar ortalıkta öyle çıplak gezmezlerdi. Daha sonra çok iyi hatırlıyorum, dedem bu konuda rahatsız olmasın diye annem bebeklerimize kıyafet dikmişti. Eskiyen basmaları kullanarak diktiği kıyafetler şalvara benzer uzun pantolonlar ve ceketlerdi. (Beren)

Görüldüğü gibi, cinsellik konusunda toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin korkunç etkisi, en çok da kadınların "ben kızken" diye tabir ettikleri dönemde etkili olur. Kadınların bekâretlerini kaybetmemeleri gereken bu dönemde, cinsel sakınım, yalnızca cinsel etkileşimden kaçınmayı değil aynı zamanda kadınların dürtülerinin içselleştirilmiş kontrolünü, yani kendi bedenlerinden ve davranışlarından şüphe, utanç, korku ve pişmanlık duyarak cinsel arzularını bastırmalarını da içerir. Sonuç olarak, olumsuz duyguların kısıtlayıcı etkisiyle cinselliğe ket vuran kadınlarda cinsel problemler görülebilir.

SENARYO 2: Dikkat Dağıtıcı Düşüncelerden Kaynaklanan Cinsel Ketlenme

"Cinsel ilişki hakkında o kadar negatif düşüncem vardı ki sekse odaklanamıyordum."

Katılımcıların çoğu, cinsel ilişki girişimleri sırasında cinsel isteklerini, uyarılmalarını ve motivasyonlarını engelleyen dikkat dağıtıcı düşüncelere sahip olduklarını söylemişlerdir. Bu düşüncelerin birçoğu, kadınların bekâret ile ilgili içselleştirdikleri senaryolara dayanmaktadır. Bazı katılımcılar, bekâreti saflık ve temizlik ile o kadar çok ilişkilendirmişlerdir ki, cinsel ilişki deneyimlerinde kendilerini "kirlenmiş" olarak hissetmektedirler:

Evlenmeden önce, kadınların ilk cinsel ilişki ile sadece bekâretlerini değil aynı zamanda masumiyetlerini de kaybettiklerini düşünürdüm. Bu negatif bir düşünceydi çünkü cinselliği bu şekilde düşünmek zaten bir-sıfır geride başlamama sebep oluyordu. Düğün gecemizde cinsel olarak uyarılmıştım ama bu bekâretini kaybetmekle alakalı şeyler dikkatimi dağıttı ve cinselliğin kirli bir eylem olduğunu düşündüm. Sanki bir şey olacak ve kirlenecekmişim gibi. Seks bana o an kötü bir şey gibi göründü. Bekâretini kaybetmek asla silinmeyecek bir kir gibiydi. Bu öyle hemencecik de geçen bir durum değildi. Diğer geceler de aynıydı. Cinsellikle alakalı negatif düşüncelerim oluyordu. Ne zaman cinsel olarak uyarılsam, cinselliğin kirli bir şey olduğunu düşünür uyarılmamı kaybederdim. (Beren)

Çocukken annem beni erkeklerle oynamamam konusunda sürekli uyarırdı. "Onların sana dokunmasına izin verme, kukunu onlara gösterme yoksa kirlenirsin" dediğini hatırlıyorum. Ya da "dikkat et sana bir şey yapmasınlar, erkek çocuk onlar; sana zarar verebilirler" diyordu. Kızlarla oynamama ise pek fazla karışmazdı. Aslında kızlarla oynarken daha çok kavga eder dövüşürdük ama annem beni sadece erkekler konusunda uyarırdı. Belki bu uyarılar doğrudan cinsellikle alakalı değildir ama bilmiyorum cinselliği her zaman kirli bir eylemmiş gibi düşündüm... Ne zaman cinsel isteğim olsa ânında yok oldu çünkü cinselliğin kirli olduğunu düşündüm. Kötü ve pis bir şey olacakmış gibi saçma hislere kapılıyordum. Eşimle cinsel ilişkiye girmeyi denedikten sonra aynı çarşafta uyumazdım; onun kirli olduğunu düşünürdüm çünkü üzerinde seks yapmıştık. Bilmi-

yorum belki bu titizlik bana annemden geçti çünkü o çok temiz birisiydi. Ya da tamamen kendimle alakalı tam olarak bilemiyorum ama sonuç olarak seks yaptığımız günlerde kirli bir şey yaptığımı düşünürdüm. (Ceren)

Vajinismus yaşarken, cinselliği kirli olarak düşünürdüm bu yüzden onun [eşinin] cinsel organına dokunmak istemezdim. Bilmiyorum çişini falan yaptığı yere dokunmak ya da onun bana dokunmasına izin vermek başlarda bana tuhaf geliyordu. Ayrıca cinselliğin o kadar da temiz olmadığına inanırdım çünkü gerdek gecesinden sonra kadınların uzun bir banyo yapması gerektiğini duymuştum. Bunun sebebi de ilk ilişkinin kolay kolay çıkmayan kirler bırakmasıymış. Şimdi böyle bir şeyin gerçek olmadığını biliyorum ama kadın güzel yıkanmazsa ilk gece sonrasında vücudunda bazı lekeler kalır diye duymuştum. Ben de ilk gece temkinli davranarak uzun bir banyo yaptım. Bir yerlerimde leke kalmasın diye. Sonraları da benzerdi aslında. Cinsel ilişki denemelerimizden sonra kirli olduğumu düşünürdüm, bu yüzden her seferinde temizlenmek için yarım saat banyo yapardım. Bunun tek sebebi benim bu vücutta leke kalması ile ilgili duyduğum hurafe değildi; eşimin temizliği ile de alakalıydı. Dıştan oldukça temiz bir adam gibi görünüyordu ama soyunduğunda aslında kişisel temizliğine pek de dikkat etmediğini anlıyordum. Nasıl desem bilmiyorum ama özensizdi; orman gibiydi. Bu yüzden çoğu zaman ondan tiksinirdim. Zamanla bu kir meselesi cinsel isteğimi ve cinselliğe olan ilgimi azalttı çünkü çok yorucuydu. (Cansu)

Bazı kadınlar ise, cinsel ilişki esnasında partnerleri tarafından cinsel obje olarak kullanıldıklarını düşünerek, cinselliğe odaklanamamışlardır:

Evlendikten sonra eşimle aramdaki aşkın bittiğini düşündüğüm için cinsel ilişkiye girme fikrine sıcak bakmıyordum. Eşim bana sırnaştıkça acaba diyordum beni sadece seks için mi seviyor. Ne zaman seks yapsak diye oturup planlamıyorduk ama ikimiz de biliyorduk hangi günün akşamında deneyeceğimizi. O günlerde eşim bana sanki daha bir farklı davranıyordu. Beni daha hoş tutuyordu, her istediğimi yapmaya çalışıyordu. Ne bileyim kendisine bile daha çok çeki düzen verirdi o günlerde. Bana karşı bakışları bile değişirdi. Hıh diyordum o günlerde, akşama seks geliyor. O öyle yaptıkça bana itici geliyordu aslında. Yani normal zamanda o kadar hoş davranmayıp o güne özel birtakım hal ve hareketler içine girmesi beni itiyordu. Sırf seks yapabilelim diye böyle davranıyor olması ra-

hatsız ediyordu yani. O yüzden vajinismus olduğum dönemde acaba kocam beni cinsel arzusunun yalnızca bir objesi olarak mı görüyor diye düşünürdüm. Böyle günlerin akşamında ne zaman girişi denesek böyle düşünürdüm ve cinsel uyarılmamı kaybederdim ki bu da içeri girişi imkânsız yapardı. Böyle düşünmekten kendimi alamıyordum. Eşim benim değerimi sanki cinsel ilişkiye girmekle ölçüyor gibiydi. Yani seks varsa değerlisin yoksa onun için sıradan bir insanmışsın gibi. Bence bu, annemin bana ne doğru ne yanlış öğrettiklerinden dolayı; bana sürekli "erkekler kadınlara bekâretinden dolayı değer verir bu yüzden onu evlilik öncesi kaybetme, evlilikten önce seks yaparsan erkekler tarafından kullanılırsın çünkü erkeklerin umursadığı senin aşkın değil vücudun" derdi. Bence bu tarz tembihlerden ben olumsuz bir şekilde etkilendim çünkü ne zaman cinsel bir şeyler yapsak bilinçaltımla kocam tarafından kullanıldığımı hissederdim. (Zeynep)

Vajinismus olduğum halde neden bu kadar sık cinsel ilişkiye girmeyi denedik şu an anlamıyorum. Bir zorunluluğumuz da yoktu hani evli değildik bir şey değildik. Sürekli beni evine çağırıp deneme tahtası gibi kullanırdı. Ben o zamanlar da farkındaydım kullanıldığımın ama işte ah akılsız kafam... Yapamadığımız [vajinal ilişki] halde her seferinde kendisi boşalırdı; hem de benden beklerdi bir şeyler. Yani boşalması için ona dokunmamı falan. Sonrasında ise uykuya dalardı. Düşünün gündüz vakti deniyoruz ve ben birkaç saat içerisinde kendi evime dönmek zorundayım tekrar. Ona rağmen benimle ilgilenmektense rahatladıktan sonra uyumayı tercih ederdi. Ben de sap gibi evde kalıp kendi kendime bir şeyler yapardım. Uyandığında yesin diye yemek yaptığım bile olmuştu... Bir keresinde yine seks yapmayı denedik ve olmadıktan sonra onu boşaltmamı istedi. Neyse yaptım işte. İş bittikten sonra beyefendi uyuyacağını söyledi ve bana dedi ki "Sen giderken ben hâlâ uyuyor olursam kapıyı yavaş çek." Bu kadar da pişkinlik pes doğrusu. Gel de kullanıldığını düşünme... Ben cinselliği erkek arkadaşımla öğrendiğim için onun beni kullanması içime kadar işledi. Genel olarak cinselliği erkeklerin kadınları kullanması olarak düşündüm. Bir ara babama bile öfke duydum annemi kullanıyor diye. Seksten o kadar sıdkım sıyrıldı ki ilerideki zamanlarda vajinismus iyice kötüye gitti. Aramızda seks dışında bir yakınlaşma olsaydı ve kendimi yanında değerli hissetseydim belki her şey farklı olurdu. (Selin)

SENARYO 3: Sosyal Yaptırımları Önlemek İçin Cinsel Ketlenme

"Cinsel anlamda yetenekli ve deneyimli olursam, insanlar saflığımdan şüphe duyabilir."

Türkiye'de "hanım hanımcık" kadınlardan evlilik öncesi cinsel ilişkiden kaçınmaları ama aynı zamanda çekici olmaları beklenir. Benzer şekilde, arzu edilen bir kadının cinsellikte iyi olması gerekir ancak bu kadın cinsellikte çok da iyi olursa "kötü kadın" olarak etiketlenme yükünü taşır. Böylelikle, Türkiye'de yaşayan genç kadınlar için cinsellik ya olağanüstü bir zevk kaynağı ya da kaçınılması gereken tehlikeli bir faaliyet haline gelir. Zevk ve tehlike söylemi arasında sıkışıp kalan kadınlar cinsel isteklerini göstermek ve gizlemek arasında gidip gelmektedirler. Bazı durumlarda, bu ikilem, kadınları cinselliğe ilişkin arzularını, bilgilerini ve/veya becerilerini bastırmaya itebilir:

Annem üniversitede okuduğum yıllarda bir ara bana takmıştı. Evde tek kalıyordum ya işkilleniyordu. Sürekli olur olmadık zamanlarda arayıp sorguya çeker gibi şeyler söylüyordu. Ben de evde erkek arkadaşımla kaldığım için dikkatli olurdum annemle konuşurken. Ancak iki defa kendimi ele verdim. İlkinde ben annemle telefonda konuşurken erkek arkadaşımın sesi annemin kulağına gitti. Hemen en dip odaya koştum annem anlamasın diye ama duymuştu bir defa. Evde biri mi var diye sorduğunda "yo televizyon sesi geliyor," diyerek kandırmaya çalıştım; tabii yuttuysa. İkinci olayda da annemle yine telefonda konuşurken "yemek yaptık, yiyoruz" dedim yanlışlıkla. Sonradan düzeltmeye çalıştım "yaptım, yiyorum yani" dedim ama annem şüphelendi bence. Bu iki olaydan sonra bayram tatilinde annemlerin yanına gittiğimde annem bana karşı her zamankinden daha farklıydı. Her bulduğu fırsatta öğüt veriyor, beni uyarıyordu. "Bak dikkat et oralarda, geçen Müge Anlı'da üniversiteli genç bir kızı sevgilisi öldürmüş" falan dedi mesela... Benden sonra bir komşumuzun kızı da İstanbul'da üniversite kazanmıştı da onun için de "Facebook'a erkeklerle fotoğraflarını koyuyor, başımıza taş yağacak" demişti annem. Kız sanki ne yapıyorsa. Özellikle benim yanımda böyle konuşuyordu ki ben de ayağımı ona göre denk alayım. Ben zaten annem demese de dikkat ediyordum

gerçi ama aynı evde kaldığımı bir bilseler kimse inanmazdı bakire kaldığıma... Birlikte kaldığımız zamanlarda erkek arkadaşım cinsel ilişkiye girmek için çok hevesliydi – cinsel ilişki derken penisin vajinada olmasından bahsediyorum. Çünkü biz zaten bazı şeyleri yapıyorduk. Yani iç çamaşırlarımızı çıkarmadan birbirimize yaklaştığımız ve zevk aldığımız zamanlar oluyordu. Daha fazlasını yapmayı istediğinde onu reddederdim ve cinsel isteğimi engellerdim çünkü annemin sesini duyar gibiydim. Diyordu ki "Hayır, bunu yapamazsın; komşularımız ve akrabalarımız bunu duymamalı." Sesi kulağımda çınlıyordu resmen. Yapmayı çok fazla istesem bile hemen isteğimi engelleyip başka şeylerle kafamı meşgul ederdim. Böyle yapmasam belki de çoktan bekâretimi kaybederdim çünkü insan cinsel isteği olunca kendisini bir kaybettiğinde geri dönüşü olmayan bir yola girebilir. O yüzden o evreye gelmeden önce yakınlaşmayı kesiyordum. Zamanla da hiç yakınlaşmamaya başladık zaten. Yani içimde gram istek kalmamıştı son zamanlarda... Şimdi düşünüyorum da bence cinselliğe ilk adımı atmakta yaşadığım güçlüğün sebebi annem. (Gamze)

Bazı kadınlar, cinsel ilişkiye girmenin getireceği sosyal fayda ve zararları tartınca, cinsellikten tamamen kaçınmaktadır. Evlilik öncesi/dışı cinsel ilişkiye giren kadınların sosyal yaptırımlara maruz kaldıklarını bildikleri için, her ne kadar cinsel isteğe sahip olsalar da cinsel ilişkinin doğuracağı olumsuz sonuçları önlemek adına bazı kadınlar cinsel isteklerine tamamen ket vurmaktadır:

Evlenmeden önce kadınlardan cinsel ilişkiye girmeleri beklenmez. Bu sadece bizim orda değil her yerde böyle. Ben de bunun son derece farkındaydım. Ergenlik çağındayken erkeklerle takılan kızlara, "daha götünün bokunu yıkayamıyor yaptığı şeylere bak" derdi annem. O öyle deyince bir utanırdım ki. Aslında ben de öyle kızlara bazen özenirdim. Yani ne güzel sosyaller, arkadaş çevreleri falan var gibi. Kızlar erkeklerle takılırken hiç cinsellik gelmezdi benim aklıma sadece bu kadar sosyal olmalarını kıskanırdım. Ben onlar kadar olamadım asla çünkü ne bileyim şimdi erkeklerle yakın arkadaş olsan millet yanlış anlıyor. Yaş ilerledikçe zaten "kadının erkek arkadaşı mı olur canım" gözüyle bakıyorlar. O yüzden hep bir geri durdum ben... Üniversitedeyken erkek arkadaşımla fiziksel yakınlaşmalardan hoşlanırdım ama her zaman kendimi engelledim çünkü öyle yapmak zorundaydım. İnsanlar evlenmeden önce cinselliğe düşkün olan genç kadınları acımasız bir şekilde yargılıyor. Erkek arkadaşımla cinsel ilişkiye girmiş olsaydım insanlar bana "orospu" derdi. Böyle bir şey olsa

ne yapardım bilmiyorum. Çok korkunç bir şey... Kendimi bastıra bastıra maalesef cinsel isteğim zamanla azaldı ve cinselliğim kısıtlandı. Kendimi bir salsaydım belki vajinismus olmazdım. Ha yani cinsel ilişkiye girer miydim orası ayrı bir mevzu. Ben yine kesin yapmazdım ama en azından evlendikten sonra bu kadar ürkek de olmazdım cinsellik konusunda. (Yağmur)

Evlenmeden önce erkek arkadaşımla cinsel ilişkiye girme gibi bir dürtü vardı bende ama cinsel yakınlaşmalarımıza engel oldum çünkü cinselliğin genç kızların sağlığı için zararlı olduğu söylenmişti bana. Üniversiteye ilk başladığım yıl üniversite genelinde cinsellik hakkında konferans düzenlenmişti. Üniversiteli gençlerin cinsel yaşamı üzerine. Oryantasyon dersi gibi bir şeydi ve tüm sınıf için zorunluydu konferansa katılmak. Hoca imza bile almıştı hatta. Konuşmacılar cinsellikle alakalı uyarılarda bulunuyorlardı. Öğrenci evlerinde ya da yurtlarda sağlıksız cinsel ilişkiye girildiğine dair veriler paylaşıyorlardı. İşte istemediği halde hamile kalanlar, kendi kendine düşük yapmaya çalışan genç kızlar, hatta intihar edenler bile olmuş. AIDS, mantar, siğil, bel soğukluğu falan gibi şeylerden de bahsetmişlerdi. O gün içim şişmişti valla. Zaten konferansın amacı buydu galiba; insanların içini şişirip cinsel ilişkiden uzak durmalarını sağlamak... O konferansta duyduğum ve asla unutamadığım bir şey de genç kızların vajinasında delik olmadığı bu yüzden içe girmenin imkânsız ve tehlikeli olduğuydu. Yani şöyle anlatayım; aslında regl olmak için orada bir delik var bunun farkındayım ama penisin gireceği kadar bir genişliğin olması için belirli bir zaman geçmesi gerekiyormuş. Bedeninizin gelişmesinden bahsediyorum. "Siz üniversite öğrencisi olmuş olabilirsiniz ama ergenlik döneminiz devam ediyor; dolayısıyla fiziksel gelişiminiz de henüz tamamlanmadı" demişti bir konuşmacı. Bu sözleri bilmiyorum belki ben yanlış yorumladım ya da anladım ama benim aklımda kalan şey mesela kızlar on dört yaşında falan evleniyorlar ya onların çok ağrılı şekilde ilişkiye girdikleriydi. Onların henüz vajinal genişlikleri oluşmadığı için erkek orayı deliyormuş gibi. Yaşın ne kadar ilerlerse ve bedenin ne kadar gelişirse o kadar kolay olur gibi düşündüm. Daha üniversitenin ilk yılından cinselliğin bu tarz olumsuz fiziksel sonuçlar doğurabileceğine inanıyordum. Bu yüzden mi vajinismus oldunuz diye sorsanız kesinlikle hayır derim. Tabii ki de kısmen etkilemiştir bu korkular ama insan neyden korkmuyor ki? İğneden de korkuyorsun ama oluyorsun dişini sıkıp. Sonrasında iyileşeceğine dair inancın olduğu için iğnenin acısına da göz yumuyorsun. Ancak cinsellik çok farklı bir şey. Evlenmeden önce cinsel iliş-

kiye girersem beni çok güzel bir dünyanın beklediğini bilseydim tüm acıları göze alıp yapardım. Acıdan ve kanamadan korkmak işin biraz da tuzu biberi oldu. Esas olarak sonrasında olacaklardan korktum ben. O yüzden de cinsel ilişkiden kaçtım. Erkek arkadaşıma fiziksel olarak yakın olduğumda kolayca uyarılıyordum ama bunu ona hiçbir zaman söylemedim çünkü olumsuz tepki verebilirdi. Bana kızabilirdi ve aklında soru işaretleri oluşabilirdi benimle ilgili. Biliyorsunuz kadınlardan evlilik dışı cinsellikte aktif olmaları beklenmez. O yüzden daha evlenmeden bazı hünerlerini gösterirsen erkeklerin kafasında sorular oluşabilir acaba böyle şeyleri bu kadın nereden ve kimden öğrendi diye. Bu yüzden zaman zaman birlikte olmayı ben de istemiş olsam da bu isteğimi sakladım. Evlendiğimde cinselliğe olan ilgimi kaybettiğimi fark ettim. Ne zaman kaybettiğim konusunda tam olarak emin değilim ama bence cinsel arzularımı o kadar bastırdım ki evlenmeden çok önce yok oldu. (Gamze)

Benim de herkes gibi cinsel isteğim zaman zaman oluyordu evlenmeden önce. Ama kendimi hep bastırdım. Kendi vücudumu keşfetmeye hiç çalışmadım bile. Ergenlik döneminde göğüslerim çıkınca annem ne verirse onu taktım. Çoktan sutyen kullanma zamanım gelmişti ama onu bile anneme söylemeye çekindim... Ergenlikteyken okuldaki erkeklerin mastürbasyon yaptıklarını biliyordum. Okulun tuvaletine gider yaparlardı ders aralarında. Onlar için ne kadar kolay. Biz kızlar da onların mastürbasyon muhabbetlerini yüzümüz kızarmış bir şekilde dinlerdik. Hatta kaçardık duymayalım diye. Bense mastürbasyon yapmak nasıldır hiç bilmiyordum ve bunu deneyemezdim çünkü ev o kadar kalabalıkken bunları yapamazdım. Birileri beni görürse kızar ve yargılardı buna eminim. Ayrıca kendi bedenimi keşfederken kızlık zarına zarar verebilirdim ve ileride evleneceğim adama kendimi ispatlayamazdım. Ne diyeceksin ki elin adamına; kurcalarken deldim mi diyeceksin? Kesin inanmaz. (Ceren)

Cinsel istek ve becerilerini partnerlerine sergilediklerinde olumsuz karşılık alan kadınlar da bulunmaktadır. Göstermiş oldukları istek ve cinsel davranış, karşılarındaki kişi tarafından kabul görmeyince, bazı kadınlar cinsellikle ilgili yeni bir senaryo yazıp, bu defa cinsel isteği olmayan ve cinsellik hakkında hiçbir şey bilmeyen bir kadını canlandırmaktadır. Kendi yazdıkları bu senaryoyu uzun zaman oynayan kadınlar, bir süre sonra cinsel isteklerinde azalma olduğunu dile getirmişlerdir:

Evlenmeden önce eşimle bazı cinsel yakınlaşmalarımız olmuştu. Nişanlılık döneminde bir kafeye falan gittik mi en ücra köşeye otururduk. Birbirimizi tanımaya çalışıyorduk aslında. Gün içerisinde sürekli mesajlaşırdık ama yüz yüze tanıdığı gibi olmuyor insanın. Huyunu suyunu ancak yüz yüze bir şeyler yaptığında öğreniyorsun. Tabii bu tanışma sürecinde cinsel olarak yakınlaşmalarımız da oluyordu. İlk adımı o atmıştı aslında. Beni öpüyordu ve bazı yerlerime dokunuyordu. Ondan aldığım cesaretle ve de ona karşı soğuk durmamak adına birkaç görüşmeden sonra ben de ona karşılık vermeye başladım. Başlarda öpüşmek, dokunmak ve bu tarz şeylerde iyiydim. Ama daha sonra eşim –o zaman erkek arkadaşımdı– bana bir çift soru sordu: "Sen bunları nerden öğrendin? Sen bunları nasıl öğrendin?" Ona alındım çünkü bunlar normal sorular değildi. Benim iffetimi sorguluyordu. Daha önceden birileriyle birlikte olup olmadığımı anlamaya çalışıyordu. Aslında biliyordu da kimseyle bir şey yapmadığımı, yapamayacağımı ama yine de sorguladı işte. O kadar alınmıştım ki ona bir daha hayatta elini bile tutmam görür gününü diye kendimi doldurdum. Gerçekten de öyle yapmaya gayret gösterdim. Beni öpmesine ya da elimden tutmasına izin verdim ama ilk adımı asla ben atmadım. Hatta bir yere gittiğimizde inadına kalabalık masaların olduğu yerlere oturmak istedim ki bana rahat rahat dokunamasın. Yani o gün onun sormuş olduğu sorular gücüme gitti ve o sorular zamanla benim cinsel olarak ilerlememi engelledi... Nişanlım evlenmeden önce iş bulunca ev tuttu kendisine. Evine gittiğim dönem cinsellikle alakalı az önce bahsettiğim orucu bozdum. Kendi cinsel arzuma yenildim belki de. Ama çok uzun sürmedi çünkü bir gün biraz ileri gidecek olduk ki nişanlım, "Elimden bir kaza çıksın istemiyorum. Senin kendini koruman gereken yerde ben senin bekâretini koruyorum, biraz ölçülü ol" dedi bana. Yine terslemişti yani beni bu konuda. O gün olumlu tepki verseydi ben de almış olduğum gazla kendimi daha da geliştirirdim ama o öyle yapınca benim artık cinsel olarak uyarılmam zorlaşmıştı. Uyarılmayı da geçtim yani içimden gelmiyordu bir şeyler yapmak. Evlendiğimizde cinsellik hakkında hiçbir şey bilmiyor gibiydim. Zamanında eşimin bana olan olumsuz tepkileri beni cinsel anlamda kapadı. Onun istediği gibi hiçbir şey bilmeyen biri olup çıkmıştım. Bilmiyorum belki de içimdeki potansiyeli saklıyordum. Böyle diyorum çünkü başlarda o kadar da fena değildim cinsellikte ama zamanla köreldim herhalde. Sonuç vajinismus. (Pınar)

Evlenirken özenip kendime gecelikler ve seksi iç çamaşırları aldım. Babanızın evinde öyle saten gecelikler, dantelli sutyenler falan kullanmı-

yorsunuz o yüzden evlenirken insan özeniyor. Ancak evlendikten kısa bir süre sonra hevesim kursağımda kaldı. Aslında ne geceliklerin ne dantelli iç çamaşırlarının işe yaramadığını anladım. Karşınızdaki kişi odunsa ne yapsanız fayda etmiyor. Bırakın geceliklerimi beğenmeyi cinsel ilişkiye gireceğimiz zaman benim yüzüme bile bakmıyordu eşim. Gözü hiçbir şeyi görmüyormuş gibi saldırıyordu bana... Bir gün çamaşırları yağmur var diye içeriye astığımda fark etti benim sutyenimin dantelli olduğunu. "Bu ne kız orospu gibi" dedi bana. Ben aslında o sutyeni onun için almıştım zamanında; onun buna verdiği değere bakın. O kadar sinir oldum ki söylediğine. Zaten kendimi yavaş yavaş salmıştım o dönem o da öyle deyince iyice bıraktım kendimi. Hiçbir şeye özenmez oldum. Nene pijamaları gibi şeyler giydim hem evin içinde hem yatarken. Anneannemin giydiği penye sutyenlerden giymeye başladım. İçimi kuruttu bu adam resmen... Cinsellik konusunda da öyle. Daha önce oral seks yaptık ve ben gayet güzel yaptım diye bana "orospu" dedi. Daha nasıl hevesim kırılmasın ki? (Cansu)

Sosyal Kıyaslama Senaryoları

Sosyal kıyaslama, bireylerin kendi yeteneklerini, tutumlarını, davranışlarını veya fiziksel özelliklerini diğer kişiler veya gruplarla ilişkili olarak değerlendirme süreçlerini ifade eder (Festinger 1954). Kendi yetenek, görüş ve becerilerini doğru bir biçimde değerlendirme güdüsüne sahip olan bireyler, bu değerlendirmeleri nesnel standartlar doğrultusunda yapma gereksinimi duyarlar. Ancak kendileri hakkında değerlendirme yapmak için objektif bir standarda sahip olmadığı durumlarda kişiler, diğer insanların yetenek, beceri ve özelliklerini ve onların performanslarını ölçüt olarak kullandıkları bir değerlendirme sürecine girerler. Mevcut çalışmada kendi bedeni ve cinselliği hakkında değerlendirme yapmak için objektif standartlara sahip olmayan bazı kadınların, bedenlerini ve cinsel yaşantılarını başka kadınlarınkiyle kıyaslamaları, cinsel benliklerini değerlendirmelerinde etkili olmuş ve bazı cinsel davranışlarına yön vermiştir. Bu katılımcılar, yazmış oldukları cinsel senaryolarla aşağı ve yukarı yönde olmak üzere iki temel sosyal kıyaslama modeli ortaya koymuşlardır.

SENARYO 1: Yukarı Yönde Sosyal Kıyaslama[1]

"Ben yetersizim, diğer kadınlar gibi seks yapamam."

Katılımcılardan bazıları, daha güzel ve çekici olduğunu düşündükleri kadınlarla kendilerini kıyasladıklarında, cinsel anlamda yetersiz hissettiklerini bildirmişlerdir. Bu kadınlar için hiçbir nesnel standart bulunmadığından, cinsel benliklerini ve davranışlarını değerlendirmenin tek yolu, cinsel olarak daha iyi ve üstün olarak algıladıkları kadınlarla kendilerini kıyaslamaktır. Sonuçların da gösterdiği gibi medya, kadın cinselliğine ilişkin gerçeği çok da yansıtmayan görüntüler ve deneyimler sunar. Özellikle televizyon ve sosyal medya aracılığı ile güzellik efsanelerine ve mükemmel seks deneyimlerine şahit olan kadınlar, kendilerini cinsel olarak yetersiz hissettiklerini aktarmışlardır. Kendi bedenleri ve cinsellikleri ile alakalı değerlendirmeleri medya üzerinden yapan bu kadınlar, televizyonda gördükleri kişilerle veya sosyal medya kullanıcıları ile kendilerini kıyasladıklarında, bazı üst standartlara ulaşamayacakları düşüncesine kapılmaktadırlar. Yukarı yönde olduğu gözlemlenen bu kıyaslama süreci, kadınların cinsel benliklerini ve cinsel doyumlarını olumsuz yönde etkileyebilmektedir:

Denk geldiğim aşk filmlerinde nedense hep kadınlar çok güzel erkekler de çok yakışıklı ve vücut yapmış oluyorlar. Ayrıca filmlerdeki kadınların vücutları hep çok mükemmel. Zayıf, uzun, hiçbir yerinde çıkıntısı olmayan kadınlar. Saç baş makyaj falan çok güzel oluyor onlara. Aynı şeyi sen giysen, sen yapsan o kadar yakışmaz sana... Genç kızlığımda kendimi televizyonda gördüğüm kadınlarla kıyaslar eksik hissederdim. Ne bileyim yani cinsel olarak eksik. Onlarda olan şeyler sanki bende yok gibiydi. Bu yüzden yetersiz olduğumu ve onlar gibi seks yapamayacağımı düşünürdüm. Film izlerken iç geçirirdim öyle... Evlendiğimde bazı endişelerim cinsellikte başarısız olmama sebep oldu ve vajinismus oldum. Evlenince anladım ki seks televizyonda olduğu gibi değildi. Bizim yatak odamızda bir şeyler eksikti sanki. Ben o kadar seksi değildim seks de tah-

1. Yukarı yönde sosyal kıyaslama, daha iyi ve üstün olarak algılanan kişilerle kendini kıyaslama olarak kavramsallaştırılmıştır (Collins 1996).

min ettiğim gibi zevk vermiyordu. Televizyonda izlediğim daha iyi deneyimler beni aşağıya çekti ve kendimi cinsel olarak kötü hissettim. Vajinismus olduktan sonra televizyonda ya da gerçek hayatta denk geldiğim kadınları belki de olduklarından daha güzel görüyor, kendi kendimi bunalıma sokuyordum. Algıda seçicilik mi dersiniz, ne dersiniz bilmiyorum ama vajinismusken etrafımdaki bütün kadınlar çok güzel ve seksi iken ben çok çirkinmişim gibi gelirdi. (Pınar)

Kızken televizyon izlemeyi çok severdim. Beni alır başka diyarlara götürürdü. Tabii dizilerde ve filmlerde hep aşk hikâyeleri olur. Televizyondaki kadınlar da hep çok güzel olurlar. Onları görüp aynada kendime baktığımda moralim bozulmuyor değildi. Ben hiç güzel ve çekici değilim diye düşünürdüm. O yüzden evlenince sanki o kadınlar kadar cazibeli olamayacağım fikrine kapılırdım. Cinsel ilişkiye girmek sadece güzel, zayıf ve iyi giyinen kadınlara yakışıyormuş gibi geliyordu bana. Dönüp kendime ve kıyafetlerime baktığımda hiç de seksi gelmiyordum kendime. Bir de dış görünümümü, Facebook ya da Instagram'da gördüğüm kadınlarla kıyaslar kendimi kötü hissederdim çünkü onlar seksiydi; ben değildim. Onlarla kıyasladığımda kendimi dünyanın en çirkin kızı gibi hissederdim. Bu yüzden onların yaptığı gibi seks yapamayacağımı düşünürdüm. Onları seks yaparken görmedim ama tahmin edebiliyordum. (Beren)

Çalıştığım yerde on tane kadın öğretmen varsa sekiz tanesi bekâr. Bekâr olmalarına rağmen istisnasız hepsinin cinsel yaşantısı var. Herkes deneyimlerini birbirine anlatıyor ve inanmayacaksınız ama bazen aynı erkekle yatan arkadaşlarım var. Gönül bağı kurmuyorlar yani. Birinin hoşuna gittiyse diğerine tavsiye ediyor; diğeri de ona başkasını tavsiye ediyor falan. Arada bence rekabet de oluyor. Biri çok aktifse sen de kendini öyle olmak zorunda hissediyorsun. Eğer olamazsan da sanki kadın olarak sende bir şeyler eksik gibi oluyor... Vajinismus olduğum dönem her kadında olduğundan belki daha fazla cinsel istek vardı bende ama yapamamıştım [vajinal birleşme]. Bu yüzden de kendimi acayip eksik hissediyordum. Kızlara yalan da söyleyemiyordum çünkü erkek arkadaşımı yakinen tanıyorlardı. Öyle olunca da bir dönem ezik gibi dolaşmıştım aralarında... Ha bir de özellikle vajinismus olduğum zaman sosyal medyada gördüğüm bazı kadınlara ve onların hayatlarına özenirdim. Şöyle bakınca diyorum ki ne kadar güzel kadınlar var. Herkes sevgilisiyle ya da eşiyle mutlu mesut fotoğraf paylaşıyor, insan gıpta etmiyor değil. Vajinismus olduğum dönem gördüğüm bazı kadınlar gibi hayatım olsun isterdim. Herkes kendi içinde ne yaşıyor bilmiyorum ama sanki bazı kadınlar eşlerini yatakta çok

mutlu ediyor gibi. Yani kadına bakıyorsun ve diyorsun ki bu kadının cinsellikte kötü olma ihtimali yok. (Deniz)

Bazı katılımcılar, cinsel olarak kendilerinden daha iyi olarak algıladıkları kadınlarla kendilerini kıyaslamanın, cinsel yaşantılarına olumsuz yansımalarını şu sözlerle hatırlamaktadır:

Lisedeyken cinsel olarak aktif olan kız arkadaşlarım vardı. Yani bu illa cinsel ilişkiye girmek anlamında değil; öpüşme, sarılma, birlikte evde buluşma gibi şeyler yapıyorlardı erkek arkadaşlarıyla. Onlara gıpta ederdim içten içe. Kıskanırdım da bazen çünkü güzel bir kız olarak doğmadım ve o günlerde erkek arkadaşım yoktu. Ben de isterdim şöyle bir erkek arkadaşım olsun, bir şeyler paylaşayım, kendimi bir ortamda kabul ettireyim... Arkadaşlarım cinsellikte nasıl iyi olduklarını konuşurlardı ve oral seks ve orgazm gibi bazı deneyimlerini paylaşırlardı. Onların mükemmel vücutları ve cinsel deneyimleri beni strese sokardı. Ne konuşuyorlardı bazen hiç anlayamıyordum bile. Kendimi onlarla kıyasladığımda asla onlar gibi olamayacağımı düşünürdüm. Millet ne güzel erkek arkadaşıyla böyle şeyler yapabiliyor ben asla yapamam diye düşünürdüm. Bir sürü başka sebep var ama en önemlisi de bence gerdek gecemde kendimi yetersiz hissettiğim için cinsel birleşmeyi engelledim. Her şeye rağmen ben kendime güvenmiş olsaydım vajinismus falan olmazdım. Bu tarz kıyaslamaların bu kadar üzerinde durmanın bir bedeli vardı. (Ceren)

Ergenlik dönemimde kız arkadaşlarım dışa dönüktü, erkeklerle kolayca iletişime geçebiliyorlardı. Gerçekten güzellerdi. Bunun da etkisi oluyordur belki. Yani bence lisedeyken erkekler güzel olan kızlarla daha iyi anlaşıyorlar. Çirkinsen ya da ne bileyim çekici değilsen ilk etapta sen arkadaş olarak bile dikkatlerini çekmiyorsun. Lisedeyken vücudumu sevmiyordum. Beğenmediğim bazı yerlerim vardı ve bunlar da göğüsler falan gibi hep erkeklerin dikkatini çeken yerler ile ilgiliydi. Kısacası, vücudum erkek arkadaşım olacak kadar iyi değildi. Ama kız arkadaşlarıma yalanlar söylüyordum. Başka bir şehirde erkek arkadaşım olduğunu söylerdim. Yalanlar söylerdim çünkü kendimi benden daha çekici olduğunu düşündüğüm kızlarla kıyaslardım. Bu diğer kızlarla kendimi kıyaslama işi benim bir alışkanlığımdı diyebilirim. Bu da beni daha çok içime kapanık yapmıştı... Vajinismusken eşimle tüm başarısız cinsel ilişki girişimlerimizde o kızlardan birisi orda olsaydı kolayca yapabilirdi diye düşünürdüm çünkü onlar güzel ve çekiciydi ama ben değildim. Güzel olmayı cin-

sellikte başarılı olmak ile eşdeğer tutardım yani. Bu yüzden kadın olarak kendimi yetersiz hissediyordum. (Gamze)

Açıkça görüldüğü gibi, kendilerini cinsel olarak aktif ve "seksi" kadınlarla kıyasladıklarında katılımcılar, kadın olarak eksik hissetmişlerdir. Bu sonuç, cinsel problemler yaşayan kadınların kadınsılıklarının zedelendiği ve "kadın" statülerini kaybetmeye karşı savunmasız hale geldikleri iddiasını (Yaşan ve Gürgen 2009) kuvvetlendirmektedir. Bazı katılımcılar, cinsel ilişki esnasında yaşadıkları acının ve penisin vajinaya girmemesinin kendilerini "gerçek bir kadın olma" konusunda başarısız yapacağını düşünmektedir çünkü bu kadınların varsayımlarına göre, çevrelerinde gördükleri güzel ve çekici kadınlar cinsel ilişki esnasında hiçbir problem yaşamamaktadır. Tüm bu sonuçlar, cinsel sorunları olan kadınların gerçekçi olmayan standartlar karşısında, "kadın gibi kadın olma" konusunda başarısız olacakları endişesini ortaya koymaktadır.

SENARYO 2: Aşağı Yönde Sosyal Kıyaslama[2]

"Ben basit kadınlardan farklıyım."

Katılımcılardan bazıları vajinismus yaşadıkları dönemde, evlenmeden önce cinsel ilişkiye giren kadınları "basit kadın" olarak adlandırdıklarını söylemektedir. Bu katılımcılar, ilk ilişkiyi "bekâret kaybı" bağlamı içine oturttukları için, evlilik olmadan cinsel ilişkiye girmeyi ve coşkulu bir tören yapılmadan "kadın" olmayı doğru bulmamaktadırlar. Bu sebeple, evlenmeden önce cinsel olarak bir erkekle yakınlaşmış kadınları "basit" olarak düşünürler. Bu katılımcılar, evlilik öncesi/dışı cinsellikten kaçındıkları için kendilerini basit kadınlardan üstün görerek, temiz ve iyi hissettiklerini bildirmektedir:

Evlilikten önce hiçbir cinselliğim olmamıştı; öpüşmek, dokunmak, içe girmek ve bunun gibi şeylerde tecrübem yoktu. Biliyorum bu deneyimsizlik kesinlikle cinsel olarak bilgi birikimimi kısıtladı ve benim ya-

2. Aşağı yönde sosyal kıyaslama, kişilerin kendilerini daha kötü ya da aşağı durumda olan kişilere kıyasla değerlendirmeleridir (Wills 1981).

şamış olduğum bu problemden sorumlu. Yani erkeklerle yakından temas kurabilseydim belki de yaşamış olduğum cinsel problemleri yaşamazdım. Ama yine de vajinismus yaşamama rağmen başımı dik tuttum çünkü ben hanım hanımcıktım. Bazı kadınların evlendiklerinde cinsel problemleri olmadığını düşündüğümde onların saygıdeğer kadın olmadıklarını düşünüyordum. Bilmedikleri bir şeyi ilk gecede birden nasıl yapsınlar ki? Demek ki evlenmeden önce bir şeyler yapmışlar ki bu kadar iyiler cinsellikte. Açıkçası böyle kadınların birçoğu evlenmeden önce cinsel ilişki yaşayıp deneyim kazanıyorlar, bu da onları basit yapıyor. Ben bu basit kızlardan farklıydım çünkü evlenene kadar bekâretimi korudum. Bu problemi yaşadığımda kendimi böyle avuttum. (Beren)

Evlenmeden önce, evlilik öncesi cinsel ilişkiye girenleri basit kız olarak düşünürdüm. Yani kendim gibi temiz aile kızlarını düşününce, bu kadınlar bana kirli ve basit geliyordu. Aynı zamanda bu kızların abazan olduğunu düşünürdüm. Mesela dışarıda bir erkekle alkol içersen, o erkekle yatmak istediğin mesajını verirsin. Bu tarz kız arkadaşlarım vardı, ben onları bu abazan tavırlarından dolayı küçümserdim. Onurlarını nasıl ayaklar altına alıyorlar diye şaşar kalırdım. Kendimi onlarla kıyaslar gurur duyardım çünkü ben farklıydım; temiz ve masum. Onlar basit kızlardı ama ben, beni uyandırması için erkeğimi bekliyordum. Ne yaşayacaksam kocamla yaşamak istiyordum. Varsa da içimde bir cevher, bunu kocam ortaya çıkarmalı diye düşünürdüm. Bu sebeplerden ötürü evlilikten önce cinsel ilişkiye giren bazı kadınlara saygı duymazdım. Kendime sürekli "Her şeyin bir zamanı var; seks de aynı. Saygın bir kadın bunu eşiyle deneyimlemeli" derdim. Aynı şekilde bazı kadınların saygıyı hak etmediğini düşünürdüm çünkü evlenmeyi beklemeyip cinsel olarak teslim olmuşlar. Ben bu tarz bir kadın değildim – yani basit kadın. Tutuculuğumun vajinismus yaşamamdan sorumlu olduğunu biliyorum ama yine de ben o kadınlardan biri değilim. Bunu da kendimle gurur duyarak söylüyordum kendi kendime. "Orospu" diye adlandırılmamak için cinselliği engelleyen benim evet ama aslında beni böyle davranmaya iten başkaları. Öyle ya da böyle, evlenmeden önce cinsel ilişkiye girmemek benim tercihimdi. Yani vajinismusken bu şekilde hissediyordum. (Cansu)

Vajinismus yaşadığım dönemde hoppa kızlara bakar "pes!" derdim. Nasıl böyle yaşlarına başlarına uymayan şeyler yapıyorlar diye hayrete düşerdim. Yani daha lisede okul çıkışı kendisinden yaşça büyük erkeklerle buluşuyor, öpüşüyorlardı. Hatta bazı geceler arkadaşlarıyla kalan kızlar oluyordu bizim lisede. Mesela yılbaşı gecesini aileleri ile geçirmiyor da

arkadaşlarıyla geçiriyorlardı. Tabii müzik, içki, dans hepsi var. Gece de kızlı erkekli evde kalınca ne yapıyorlar Allah bilir. Bana böyle şeyler çok ilginç gelirdi. Aynı yaşta olmamıza rağmen ben öyle şeyler hayatta yapamazdım. Yapamadığım için de kendime kızmıyorum ayrıca. Bence o kızlar çok hızlı yaşıyorlardı hayatı. Beş yıl sonra yapacakları şeyleri daha lisedeyken yapmaya başlamışlardı. Her şeyin zamanı var bence. Yaşınızdan büyük hareketler yapıyorsanız da çok ucuz duruyor ayrıca. Kendime baktığımda ben öyle hoppa ya da ucuz hareketleri olan bir genç kız değildim diye düşünüyorum. Belki de böyle konularda daha açık görüşlü olsaydım o dönemlerde, vajinismus yaşamazdım. Ama eminim bu sefer de başka psikolojik problemlerim olurdu çünkü daha lisedeyken başlasaydım erkeklerle cinsel ilişkiye girmeye, kendimi kötü hissederdim. (Ebru)

Evlenmeden önce ve vajinismus olduğum dönem, televizyonda ya da etrafta gördüğüm bazı kızlar adına utanıyordum. O kadar aşağılık hareketler yapıyorlar ki benim bir kadın olarak yüzüm kızarıyordu. Bu bahsettiğim kızların etrafında pek fazla kız arkadaş da olmuyor hani, varsa yoksa erkekler. Erkek arkadaşlarıyla o kadar samimi hareketler yapıyorlar ki zannedersiniz hepsiyle sevgililer. Halbuki birçoğu ile sadece okuldan arkadaşlar. Böyle kızlara bakınca kendi halime şükrediyordum. Evet, belki vajinismus yaşadım ama yine de onlar gibi olmak istemezdim. Cinsellik bir şekilde er ya da geç öğreniliyor ama onların toplumdaki konumu asla değişmiyor ve insanlar onlara evlenilecek kız gözüyle bakmıyor. Herkes bu kızların bakire olmadığını biliyor zaten. Sadece gönül eğlendirmek için bu kadınlara değer veriliyor. O yüzden de pasif biri olup cinsel problemlerim olmasını yeğliyordum vajinismus olduğum zamanlarda. Şimdilerde ise fikrim az buçuk değişti. Her sosyal kızı yollu olarak görmüyorum. Farklılıklara saygı duymayı öğrendim biraz. Bu bakış açısına evlenmeden önce sahip olsaydım belki her şey çok farklı olurdu. (Ceren)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KARA KUTU

CEREN

ANNEM daha otuz yaşındayken dul kalmış. Mahallede üç kardeş adımız "dulkarı çocukları"ydı. Sanki bizde bir mikrop varmış gibi diğer çocuklar bizden uzak duruyordu. Nerede bir sorun çıksa mahalleli bizden biliyordu. Bir keresinde ev sahibimizin ağaçlarından elmaları çalmışlar. Ev sahibimiz olacak kadın bas bas bağırıp, "dulkarının çocukları yapmıştır" dedi, hiç unutamıyorum. Mahallede cam kırılmıştı; "dulkarının çocukları kırmıştır" diye düşünülüp bizden cam parası istenmişti. Başka çocuklar oyun esnasında dayak yer; "dulkarının çocukları dövmüştür" denirdi. Anneciğim de sinirini, üzüntüsünü bizden çıkarıp bizi döverdi. Aslında biz evden bile doğru dürüst çıkmazdık. Öyle başka çocuklarla sokakta oynamazdık pek. Annem bizim yapmadığımızı bilse de sürekli, "gitmeyin, oynamayın kimsenin evinin önünde, kimsenin bahçesinden bir şey yemeyin, bana laf getirmeyin" diye bizi uyarırdı. En ufak bir problemde, "gücüm kalmadı artık, bıktım ben bu hayattan, bir de siz yormayın" derdi bize. Annemin bu isyanı bana o kadar çok koyardı ki anlatamam. Genç yaşta kocasız kaldığı yetmiyormuş gibi bir de el âlem ne der diye düşünüp duruyordu. Bu yüzden daha çocukken bile oturduğumuz mahalleden, komşularımızdan ve bulunduğum ortamdan nefret ederdim. Taşınalım buralardan derdik ama annemin dul maaşı ile geçinmek mümkün değildi. Mecburduk dedem ve nenem ile aynı evde yaşamaya. Bize sahip çıkacak, evimizi çekip çevirecek bir baba yoktu ki başımızda. O yüzden daha küçüklüğümden beri "atanın" eksikliğini hep hissettim.

Babam bir trafik kazasında hayatını kaybetti. Annemle birbirlerini çok seviyorlarmış. Öyle anlatıyorlar yani. Aslında babam öldü-

ğünde ben dokuz yaşındaydım, büyüktüm yani ama pek hatırlamıyorum birbirlerini çok seviyorlar mıydı sevmiyorlar mıydı diye. Yalnız ha bire birbirlerini yiyorlardı. Annem kıskançtı biraz onu hatırlıyorum. Babam da sıkmaya hiç gelemiyordu. O yüzden tartışmalar çıkıyordu tahminim. Babam bir fiske bile vurmadı Allah yukarda şimdi ölmüş gitmiş adamın hakkını yiyemem ama bayağı bağırış çağırış kavga ederlerdi. Neyse tabii o öldükten sonra annem çok üzüldü. Bütün düzenimiz altüst oldu. Babamın maaşı kesilince biz dımdızlak ortada kaldık. Neyse ki hem anneme hem de bize dedemler sahip çıktı. Tabii babam öldüğü için şanslıyız; çünkü eğer babam ölmeseydi de annem babamdan boşansaydı dedemler bize sahip çıkmazlardı. Bizim oralarda boşanıp da baba evine çocuğun ile döndüğünde "piçin çocukları" der, sadece kadına sahip çıkarlar. Çocuklar da ne olursa olsun işte. İster üvey anne elinde büyüsün, isterse yurda verilsin. Kimsenin umurunda değil. Durumlar böyle olunca zaten kadın da baba evinde fazla durmaz, çocukları için döner yuvasına. Artık laf mı işitir dayak mı yer kocasından, ne yapsın mecburdur bir yerde...

Neyse yani dokuz yaşımdan beri babasız büyüdüm anlayacağınız. Annem, aile bütçemize katkıda bulunmak için bir un fabrikasında vardiyalı çalışıyordu. Bazen sabah gider akşam gelirdi, vardiyası dönünce de geceleri çalışırdı. Annem işe servis ile giderdi ve bizim semti toplayan servisteki tüm çalışanlar erkekti. Öyle denk gelmiş yani. Aslında fabrikada bir sürü kadın çalışan da varmış ama bizim semt servisindeki tek kadın annemdi. Perde arkalarından annemin servisini inceleyip annemin arabadaki tek kadın olmasını eleştiren komşularımız olduğunu bilirim ben. Mahallede bunun bile dedikodusu dönerdi. "Dul kadının gece ne işi var? Çocuklarının başında duracağı bir iş bulamamış mı? Dul maaşı neyine yetmiyor?" gibi şeyleri çok duyduk. Annem bir şey giyse, makyaj yapsa hep dul olmasından vururlardı onu. "Çoluğu çocuğu olan kadına hiç yakışıyor mu?" derlerdi. Sanki annemin ve de bizim güzel yaşamaya hakkımız yokmuş gibi şık bir elbise giydiğimizde bile laf söz olurdu. "Kadın sabahlara kadar çalışıyor, parayı harcadıkları şeylere bak" derlerdi...

Dedem ve nenem üç çocuğa bakmak için çok yaşlılardı. Hele ki nenem. Kadın kendisini zor kaldırıyordu koltuktan. Bir de bize nasıl

bakacaktı? Bu yüzden kardeşlerime daha çok ben baktım. Zaten küçük kardeşim doğduğunda ben sekiz yaşındaydım. Yakın zamanda da babam ölünce annem kendini saldı. Bizimle, özellikle bebek olan kardeşimle, pek ilgilenemedi. Depresyona girdi kadın. Annemin sütü de kesilince, kardeşime hep ben bakar oldum. Mamasından tutun da banyosuna kadar hep ben yaptırıyordum. "Küçük anne" derlerdi bana mahalledekiler. Okula gittiğim zamanların dışında ev işlerinde neneme yardım eder, kardeşlerimle ilgilenirdim. Hayatımın büyük bir kısmı evle sınırlıydı; bu yüzden hayatları mükemmel gibi görünen arkadaşlarıma özenirdim. Benim yaşımdakiler evcilik oynarken ben gerçekten bir evi idare edecek kadar ev işi yapardım. Arkadaşlarım için oyun gibi olan süpürge yapma, bulaşık yıkama benim evdeki esas görevlerimdi. Ev oturmasına gittiğimizde görüyordum benim yaşımdaki kızlar ev işleri yapmaya özeniyorlardı ama anneleri yaptırmıyordu. Bulaşık yıkamalarına, temizlik yapmalarına bir yerlerini keserler, düşerler şaşarlar diye izin vermiyorlardı. Bizde böyle bir şeyin lafı bile olmuyordu. Aslında anneme ya da bir başkasına hiç kızmıyorum. Ne yapalım yani benim de kaderim böyleymiş. Annem çalışmasaydı bana iş yaptırmazdı ama çalışınca mecbursun kendin yapmaya. Akşama kadar anneni bekleyemezsin ki aç aç. En iyisi kalkayım bir şeyler yapayım diyorsun, sonra küçük de olsan yemek yapmayı öğreniyorsun. E etraf kirleniyor, bulaşık çıkıyor yine annene acıyorsun onları da yapıyorsun. Kadın yorgun argın geliyor zaten bir de bunları mı düşünsün diye içim acırdı. O yüzden ev işlerini gocunmadan yapardım.

Maddi durumumuz pek de iyi olmadığı için liseyi bitirdikten sonra okula devam edemedim. Doğruyu söylemek gerekirse bunu hiç de kafama takmadım çünkü okumakta hiç gözüm yoktu. Şöyle birine âşık olayım, zengin olsun ve evlenelim gibi hayallerim olurdu. Ev hanımı olmayı daha havalı görüyordum. Annem duldu ve çalışmak zorundaydı. Onu hep hor gördüler. O yüzden evinde oturan evli kadınlara çok özenmişimdir. Dert yok tasa yok oh ne güzel diye düşünürdüm. Sabahtan akşama kadar yay kendini, tek düşündüğün akşama ne yemek yapayım olsun. Ne ala memleket. Bir de sen çalışmazsan bu kocanın da zengin olduğunu gösterir. Yani karısına yeten erkekler karılarını çalıştırmaz diye düşünüyordum ben. Eşim ça-

lışıp eve para getirecek, ben de geçim derdi olmadan çocuklarımı büyütecektim. Böyle düzenli bir hayatı çocukluğumdan beri hep çok istedim. Böyle olunca da ne yapayım eğitimi diye düşünüyordum. Bu yüzden öyle eğitimle falan ilgili planlar yapmaktansa evlilik hayalleri kurardım.

Evlenme konusunda hayalperesttim ama evlenecek adamı bulmak için bir şey yapmıyordum. Sürekli evde oturunca beyaz atlı prens beni bulmuyor tabii. İki çıkıp gezmem lazımdı. Ama işte kızlığımda aslında ev dışında pek bir hayatım yoktu. Liseden sonra okumayı da bırakınca benim için insan arasına karışmak ve bir erkek arkadaş bulmak pek mümkün değildi. Bizimkiler böyle erkeklerle gönül işlerine girmemize pek sıcak bakmazlar. Ayrıca, ben en büyük kız olduğum için, benden kız kardeşlerime örnek olmam da bekleniyordu. Dolayısıyla, evdekiler hayatımı acayip sıkı bir şekilde kontrol ediyorlardı. Evde beş kadındık; ben, annem, iki kız kardeşim ve anneannem. Yani hep kadınların olduğu bir ortamda büyüdüm diyebilirim. Herhalde bir erkeğin yanına oturduğum tek yer otobüslerdi. Hep kadınlarla takılmamdan dolayı, erkeklerin dünyasını pek bilmem. Bir erkeğe nasıl yaklaşılır, konuşmak için nasıl ilk adım atılır bunlarda hiç iyi değilim. Öyle işve cilve bilmem. Ya zaten nereye gitsek muhakkak yanımızda dedem ya da nenem olduğu için nerede nasıl davranacağımız da ister istemez kısıtlanıyordu. Dedemler bence annemi de hâlâ küçük çocukları gibi görüyorlar. Annem sanki bizim en büyük ablamızmış gibi davranıyorlar. Yani bizi nasıl kısıtlıyorlarsa aslında annemi de öyle sıkıyorlar. Mesela, annem kaç yaşında kadın olmasına rağmen anneannem, annemi hâlâ sıkardı. Erkekler konusunda devamlı uyarırdı. Anneannemin "sen dul kadınsın, senin üç kızın var, kızların seni örnek alacak, namusuna dikkat et" demesini hatırlıyorum. Laf söz olmasın diye annemin kiminle konuştuğu, nereye ve ne zaman gittiği dedemler tarafından kontrol ediliyordu. Millet ufacık bir şeyde hemen dedikodu çıkarmaya çok meyilliydi. Annem de bazen etrafta olan dedikodulara üzülüp ağlardı; "ben namusumla çalışıyorum" diyerek kendini açıklamak zorunda hissederdi. Bunları duymak benim için üzücüydü çünkü sanki annem kötü bir şey yapıyormuş gibi hissediyordum. Aslında ortada hiçbir şey yoktu; annem dul olduğu için bu kadar üzerine gidiliyordu.

Çok iyi hatırlıyorum, babam öldükten beş sene sonra falan bir adam annemle evlenmek istedi ama dedemler izin vermemişti. Adamın bir kızı varmış ve evlendikten sonra bir çocuk daha istiyormuş. Bizimle bu konular konuşulmasa da ben on dört-on beş yaşlarımda olduğum için gayet net hatırlıyorum annemin aslında o adamda gönlünün olduğunu. Ama dedemler karşı çıkmıştı. "Senin zaten üç kızın var, başka çocuk yapmadan önce elindekilere bak" demişti dedem. Nenem de "bu kızlar aynı evde bir el ile yaşayamazlar, senin genç kızın var evde" demişti anneme. Böyle evde bile laf söz olunca annem adamı kafasından tamamen çıkardı. Yani anlayacağınız annemin ikinci evliliğini engelleyen dedemlerdi. Bu arada benim evliliğime de dedemler karar verdi. Etraftan öyle beni isteyen bazı damat adayları varmış. Benim kulağıma geliyordu da hiçbirini ben şahsen tanımıyordum. Öyle çevreden işte. Birçoğu zaten bana söylenmeden geri çevrilmiş dedemler tarafından. Bir tek evlendiğim adamı bana uygun gördü dedem ve nenem ve benim kocamı onlar seçtiler. Hangi devirde yaşıyoruz diyorsunuz belki içinizden ama tam olarak böyle oldu. Evliliğimiz görücü usulüydü. Her şey dedemler tarafından ayarlandı. Hani derler ya "biz görücü usulü evlendik ama birbirimizi seviyoruz"; ben buna pek inanmıyorum çünkü tanımadığın bir adamı ne kadar sevebilirsin ki? Görücü usulü evliliklerde koca seçmek karpuz seçmek gibi. Dışından etkilenebiliyorsun ama kesmeden içini nasıl bilebilirim? Bir-iki dışarıda görüştüğümüz olmuştu eşimle; tabii kız kardeşlerim de benim yanımdaydılar. Yanlış bir şey yapmayalım diye kardeşlerimi peşime takarlardı kuyruk gibi. Halbuki sadece çay bahçesine falan gidiyorduk ve orada bile yanımızda yüz kişi oluyordu. Eşimle ilk kez tek kaldığım ortam evlendiğimiz gece yatak odamdı diyebilirim.

Gerdek gecemiz çok kötüydü. Valla ne yalan söyleyeyim eşime âşık değildim ve cinsellik hakkında hiçbir şey bilmiyordum. Eşim çok fazla istekliydi; azmıştı resmen. Daha eve girer girmez beni yatak odasına götürüp başlamıştı bir şeyler yapmaya. Eşimin dokunmalarına nasıl cevap vereceğimi yemin ederim bilmiyordum. Her şey çok tuhaf geliyordu. Az önce evlenmiştim ve evli olma fikrine daha alışamamıştım. Eşim gelinliğimi üzerimden çıkarıp bir an önce yapmak istiyordu ama stresten o kadar terlemiştim ki gelinlik sanki

üzerime yapışmıştı. Çıkarmaya çalıştıkça üzerime daha da çok yapıştı sanki. Gelinliğim üzerimden çıkamayınca çok mutlu olmuştum. Oh dedim inşallah hiç çıkmaz. Bu belki cinsel ilişkiye girmemizi bir süre de olsa erteleyecekti. O kadar çaresiz hissediyordum yani. Gelinliğimi çıkarmaya çalışırken geçen zamanı bile kâr gördüm... O gece ne olduğunu bile anlamadan *olmamıştı*, başarısız olmuştuk. İlk etapta aslında neden olmadığını çok da anlayamadık ama zaman geçtikçe çok büyük bir problem olduğunu fark ettik. Eşim, benim şeyimde bir problem olduğunu düşündü. Eliyle yoklamaya çalıştı hatta. Ama bu duygusal bir dokunma değil, resmen orada ne var ne yok eliyle yokluyordu. Çok rahatsız olmuştum bu yaptığından. Ben zaten kendimi eksik hissediyordum, bir de onun bir şeyler arar gibi orayı kurcalaması beni iyice üzdü. Eşim giremeyince vajinamda bir delik olup olmadığından şüphelendi bence. Ya da el yordamıyla nereye gireceğini anlamaya çalışıyordu. Belli ki o da bir şeyler bilmiyordu. Bunu şimdilerde fark ediyorum tabii, o günlerde onun da cinsellikte eksik olabileceğini aklıma bile getirmemiştim. Her erkek tecrübelidir diye düşündüm. Ne yapıyorsun diye kızdığımda şeyime dokunarak, "Bir dakika bir bakıyorum burada bir sorun mu var" dedi. Çok kızmıştım ona çünkü problem şeyimde bir deliğin varlığı ya da yokluğu ile alakalı değildi. Ben bile vücudunu tanımayan bir insan olarak bunu çok net söyleyebilirim. Sorun delik olup olmaması değildi. Olmuyordu ve bu benden ötürü değildi. İkimizin problemiydi ama o suçu bana attı resmen. Gerçekten aklım almıyor, orada bir delik olmasa herhalde bu yaşa gelene kadar bir sağlık sorunu yaratır ve ortaya çıkardı. Bunu anlamayacak kadar kıt bir adam da değil. İkimizin problemi gibi görüp çözüm aramaktansa, her şeyi benim üzerime atmıştı.

Vajinismusla tam bir yıl geçirdim. Bu süre içinde çok fazla baskı ile karşılaştım. "Ne zaman çocuk yapacaksınız? Sizin yaşınızdakilerin iki çocuğu var, siz neden hâlâ düşünmüyorsunuz?" diye soruyordu kaynanam sürekli. Görümcem de benimle aynı dönem evlenmişti. Aramızda iki ay vardı hatta. O hemen hamile kaldı tabii bizde hâlâ tık yok. Aslında ilk zamanlar çocuk istemiyordum; o yüzden pek bir şey ifade etmiyordu bu baskılar. Ama zamanla çok strese girdim. Cinsellik sanki sadece çocuk doğurmakla ilgiliymiş gibi dü-

şünmeye başladım. Çocuk istemeyen ben, çocuk ister oldum. Sırf kendimi ispatlamak içindi belki de bilmiyorum ama kafama çok taktım bu konuyu. Asla çocuk sahibi olamayacağım diye ağladığım bile oldu. Bu şekilde bunalımda olduğum uzunca bir dönem olmuştu. Bir de ben vajinismus olduğumu kimseyle paylaşmamıştım. Kimse bilmeyince sanki her şey normalmiş gibi hayatıma devam ediyordum. Eğer birileri bilseydi bu hiç hoş olmazdı çünkü beni başarısız görürlerdi ve ben de kendimi daha da eksik hissederdim. Çocuğumuz olmadıkça insanlar vajinismus olduğumu anlarlar belki diye strese giriyordum. Son zamanlarda artık öyle bir hal almıştı ki insanlar yüzümden bile vajinismus olduğumu anlayacaklar diye korkuyordum. Vajinismus sanki alnımda yazan bir damga gibiydi...

Eşimle ilk zamanlar haftada bir defa falan deniyorduk; onda da olmuyordu zaten. Eşim çalıştığı için cinselliği hafta sonuna bırakırdık. Hafta içi ben kendimce hazırlıklar yapıyordum. Güzel yemekler yapıp, akşamları güzel giyinmeye çalışıyordum. Eşim zaten yorgun geliyordu; yemek yiyip bir-iki sohbet derken çoğu zaman kanepede sızar kalırdı. Bu durumdan çok da şikâyetçi değildim çünkü hafta içi cinselliği yaşamayı ben de beklemiyordum. İşime geliyordu yani onun da yorgun olması. Hafta içleri seks yapmayacağımızı bildiğim için daha bir pozitif, daha bir mutlu oluyordum. Hafta sonu geldiğinde ise büyük bir stres yaşardım. Afakanlar basardı bana çünkü eşim evde olduğu için her an cinsel ilişkiyi denemeye başlayabilirdik. Gündüzleri banyo yapıp güzel kokmaktan bile korkuyordum çünkü eşim birden azıp cinsel ilişkiye girmeyi deneyebilirdi. Ya da ne bileyim işte seksi kıyafetler giymemeye çalışıyordum aklına birden cinsellik düşmesin diye...

Vajinismus olduğum dönem genelde cumartesi günleri beraber dışarı çıkar güzel vakit geçirmeye çalışırdık. Aslında birbirimizi evlendikten sonraki cumartesi günü gezmelerimizde tanıdık diyebilirim. Baş başa kaldığımız, güzel sohbet ettiğimiz zamanlardı. Ancak her şeye rağmen eşime karşı evlilikte olması gereken bir sevgi, aşk hissetmiyordum – hâlâ da hissettiğim söylenemez... Bahsettiğim bu hafta sonu gezmelerimizden eşim hep gündüz saatlerinde geri dönmek isterdi çünkü biliyorum aklı şeyindeydi. Akşamı bekleyemez, bir an önce eve gitmek isterdi. Bence cinselliği çok istediğinden ya

da bana çok düşkün olduğundan değil, sadece yapıp yapamayacağımızı merak ediyordu. Böyle düşünüyorum çünkü cinsel ilişkiye giremeyince bana soğuk davranıyordu. Öyle gezip tozarken gösterdiği sevgi bir sonraki hafta sonuna kadar bitiyordu. Bir yılımız bu şekilde geçti. Bir yılın sonunda artık dayanamadım çünkü benimle birlikte evlenenler hamile kalmışlardı bile. Yeni gelinlere bakıp "ne güzel bunlar seks yapabiliyorlar, ne kadar mutlulardır" diye içimden üzülüyordum. Bir şeyler yapmaya karar verdiğimde ilk olarak internetten araştırmalar yaptım. Kadın bloglarında benimle aynı problemi yaşayan bir sürü kadın olduğunu gördüğümde çok şaşırmıştım. Ben kendimi tek zannediyordum. Oradaki kadınlar problemi nasıl çözdüklerini ya da hâlâ nasıl baş etmeye çalıştıklarını anlatıyorlardı. Benim aktif bir hesabım yoktu çünkü hesap açacak cesaretim bile yoktu. Öyle gizliden gizliye okuyordum yorumları. Anladığım kadarıyla bu iş doktora gitmeden çözülmeyecekti. O yüzden doktora gitmeye karar verdim. Orada yazan kadınların bazıları psikologlara bazıları kadın doğum uzmanlarına gidiyorlardı. Kadın doğum uzmanına gitmek beni biraz korkuttu açıkçası, çünkü doktor bir yerlerime dokunsun istemiyordum. O yüzden psikoloğa gitmekte karar kıldım.

Eşime doktora gitmem gerektiğini kadın bloglarından öğrendiğimi söyleyemedim çünkü belki de bana kızardı. "Bir doktor sitesinden okudum, benim bu durumum için doktora gitmemiz şart" diyebildim sadece. Onun da benimle gelmesini istedim çünkü ikimizin ortak problemi olduğunu düşünüyordum. Ben ne yapacağımı bilmiyorsam, o da bilmiyordu. Beni çekip çeviremiyordu cinsellik esnasında. Bilmiyorum belki başkalarının kocaları cinsellikte çok iyilerdir o yüzden kadınlar böyle sorunlar yaşamıyorlardır diye düşünüyordum bazen. Yaşasalar bile belki deneyimli bir kocayla her şey daha kolay çözülebilirdi bana göre. Ama eşim bunun ortak problemimiz olduğunu hiçbir zaman kabul etmedi. "Git çöz çok istiyorsan, ama ben gelmem. Sakın bu söylediklerini de başkalarının yanında söyleme. Birinden bir söz duyarsam yemin ederim seni öldürürüm" demişti. Tabii beni gerçekten öldüreceğinden değil ama çok sinirlenmişti. Kendisinde bir sorun olmasını gram kabul etmiyordu. Bilmiyorum belki tüm erkekler böyledir. Sonuçta onlar da haklı, erkekliğine laf getirmeyi kimse istemez.

Doktor konusunda ise eşim psikoloğa gitmemi kabul etmedi çünkü psikoloğu sigortamız karşılamıyor. Bir-iki fiyat araştırması yaptıktan sonra benim için psikoloğa gitmenin hayal olduğunu kabul ettim. Dolayısıyla devlet hastanesinden bir psikiyatrdan randevu almaya karar verdim. Önce bir araştırma yaptım tabii hangi doktor daha iyidir gibi. Çok fazla yorum yoktu ancak her doktor için hem güzel hem de kötü yorumlar vardı. Neyse ben kadın doktora gitmeye kadar verdim belki daha rahat konuşurum diye. Ancak sisteme girince fark ettim ki öyle sizin isteğinize göre olmuyor bu işler. İstediğim kadın doktora randevu alabilmem için en az bir ay beklemem gerekiyordu. Zaman kaybetmek istemediğim için diğer doktordan randevu almak zorunda kaldım. Doktora gittiğimde doktorun kapısında sıra bekleyen yaklaşık yüz kişi vardı. Herkes birbirine soruyordu "Sizin neyiniz var?" diye. Bana sormasınlar diye nereye kaçacağımı bilememiştim. İçeri girdiğimde dışarının uğultusu hâlâ devam ediyordu. Hatta konuştuklarımızı başkaları duyar mı diye de endişelenmedim değil. Ama endişem yersizmiş çünkü görüşme oldukça kısa sürdü. Yalan olmasın ama en fazla yirmi dakika konuşmuşumdur. Benim hayallerimde beni dinleyen, hatta bir koltuğa uzandığım, kendimi rahat hissederek her şeyi anlattığım bir psikiyatr vardı. Bunların hiçbiri olmadı. Doktor oldukça ilgisiz ve bazen de dalgacı tavırla sorular soruyordu. Odaya girer girmez "Şikâyetiniz nedir?" diye sordu bana; öyle deyince ben de heyecandan ne diyeceğimi bilemedim ve ağzımdan "Bende vajinismus var" çıktı. Dalga geçerek; "Yapma ya, hangi profesör söyledi vajinismus olduğunu?" diye sordu. "Bırak da biz söyleyelim vajinismus mu var ne var, sen bana şikâyetlerini anlat" dedi. Bilmiyorum ama hiç tanımadığın bir adama daha odaya adım atar atmaz "Biz eşimle sevişemiyoruz" diyemiyorsun ki. O yüzden neyin var diye sorunca vajinismus demiştim. Kendi kendime teşhis koymak gibi değildi yani. Neyse utana sıkıla anlattım bir şeyler ama çok kötüydü benim için. İki kelime konuşacağım diye bir yerlerimden ter aktı. Daha önce hiç psikolojik yardım almadım ama böyle hayal etmemiştim. Televizyonlarda böyle görmüyoruz ruh sağlığı doktorlarını. Belki ben devlet hastanesine gittiğim için geçiştirilmişimdir, emin değilim.

Doktora bu problemin eşimle ortak problemimiz olduğunu söy-

lediğimde, bana eşimde sertleşme ya da erken boşalma gibi sorunların olup olmadığını sordu. Eşimde sertleşme problemi bazen oluyordu ama erken boşalma hiç yaşamadığı için ben genel olarak eşimde bir sorun olmadığını söyleyiverdim. Ben öyle deyince, "O zaman henüz ikinizin problemi değil bu" dedi bana ve vajinismusun ikimizin problemi olduğu fikrime karşı çıktı. Çok hayal kırıklığına uğramıştım. Bence doktor benimle empati kuramadı. Soğuk ve duyarsız tutumuyla problem sadece benim kafamla ilgiliymiş gibi yaptı. Zaten bana vajinismusu açıklarken parmağını kafasına götürüp "her şey burada" dedi. Ya tamam bence de vardır kafamda bir şeyler ama her şey orada mı yani bilmiyorum. Eşimle aramızdaki ilişkiyi hiç sormadı, sorgulamadı. Endişelerimden bahsetmeme izin vermeden ya da problemin neden ortaya çıktığını hiç sorgulamadan sadece kısaca bahsetti vajinismus nedir diye. Ayrıca vajinismustan "tamamlanmamış evlilik" diye bahsetti. Vajinismusun eş ile olan ilişkileri müthiş yıprattığını söyledi. Ayrıca "Cinsel ilişkiye girmek bizim yaradılışımızda var; bir kadının ilişkiye girememesi aslında fıtratına uygun davranmamasıdır. Evlendikten sonra kadın 'kadın' mıdır yoksa kız mı hiç belli değildir; bu da kimlik karmaşasına yol açar. Biz bu kadınlara 'evli bakireler' deriz ve bu kadınların kimlikleri tam olarak oturmamıştır. Bu olay ayrıca, aynı ergenlik döneminde ergenin evde uyumsuz hareketler yapınca ailede düzeni bozmasına benzer. Kadın cinsel ilişkiyi reddettiğinde kadın kimlik bunalımı yaşar ve toplumsal düzen de tehdit altında olur" dedi. Bu dediklerine nedense çok üzüldüm ben. Kadın olarak eksiklendim. "Evlendin evlenmesine de işte senin yüzünden evliliğin bile tam bir evlilik değil" diyerek kızdım kendime. Doktor konuşurken bir yandan kendime böyle kızıyordum bir yandan da biliyor musunuz o vajinismusu anlatırken içimden dalga geçiyordum. Odaya ilk girdiğimde vajinismus olduğumu söyleyince beni küçümseyen doktor iki dakika içerisinde benim koyduğum teşhisi onaylayıp bana hastalığı anlatmaya başlamıştı. Demek ki neymiş; biz de profesör olmasak da bir şeyler biliyormuşuz dedim içimden.

Allahtan gitmeden önce vajinismus nedir diye araştırmalarımı yapmışım yoksa hiç anlamazdım doktorun açıklamalarından. Hatta telaş yapardım böyle ameliyat falan gerektiren bir hastalık gibi dü-

şünüp. Doktor durumu bana kısacık anlattıktan sonra, "Evliliklerin sağlıklı bir şekilde yürümesi için ve kadının cinsel hayatının sağlıklı olması için, kadınların cinsel ilişkiyi reddetmemeleri ve vajinalarına güvenmeleri gerekir. Vajina seks yapmak ve çocuk doğurmak için vardır zaten. Bir bebeğin kafası normal doğum esnasında oradan çıkıyorsa penis neden girmesin ki?" diye sordu bana. Sorunun cevabını düşünüp bir sonraki seansta kendisine anlatmamı istedi ve bu problemin aslında üç günde çözüldüğünü söyledi. Tedavi planı olarak kısaca hipnozdan bahsetti. Daha önce televizyonlarda görmüştüm hipnoz olayını. Önce benim onayımı almak istedi çünkü bu tedaviyi aslında herkes kabul etmiyormuş. "Daha farklı tedavi planları da var ama onlar en az altı ay sürer" dedi doktor. Ben üç gün gibi kısa bir süreyi duyunca zaten hemen gönüllü olmuştum bu tedaviye. Doktor ile bir tedavi planı hazırladık ve gideceğim üç günü belirledik. Tabii ondan önce beni bir kadın doğum uzmanına yönlendirdi; gerçekten vajinismus muyum diye kontrol etmesi için. Bir sonraki görüşmemizde kadın doğum doktorunun yazacağı teşhis raporunu da yanımda götürmemi istedi.

Kadın doğum doktoruna gitmem ise tamamen bir faciaydı. Muayene sandalyesi bile titrememe yetmişti. Doktor muayeneyi tamamlayamadı ve vajinismus olduğumu doğruladı. Aldığım rapor ile planladığımız günlerde psikiyatristime gittim ve sorun gerçekten üç günde çözüldü. Ama itiraf etmem gerekirse cinsel hayatım hâlâ sağlıksız ve de zevk vermiyor. Gerçekten artık şeyi şeyime giriyor ve hiç zor değilmiş. Vajinismusu çözeli dört ay oldu. Dönüp baktığımda neden bu kadar gözümde büyüttüm bu meseleyi diyorum. Ama cinsellik bu olmamalı dediğim zamanlar da oluyor. Çok sorguluyorum gerçekten. Eşim içime giriyor, boşalıyor ve hepsi bu. Zevk alıyor ama mutlu mu onu bile bilmiyorum. Bu arada bana teşekkür bile etmedi tedavi olduğum için. Tedavi olduğum için pişmanım diyemem ama onun bu umursamaz tavırlarını gördükçe diyorum ki keşke tedavi olup iyileşsem bile bunu eşime hemen söylemeseydim.

DENİZ

AİLEMİN İLK ÇOCUĞU olarak İzmir'de dünyaya geldim. Benden sonra bir de erkek kardeşim oldu. Annem ev hanımı, babam bir şirkette mühendis. Aslında annem de ara ara çalışıyor ama düzenli bir işi hiçbir zaman olmadı. Kardeşimle ben okula gittiğimizde evde sıkıldığı için bir ara yarım gün işe başlamıştı. Sonra bıraktı tabii. Ben üniversiteyi kazanınca ve kardeşimin de üniversiteye hazırlık kursları başlayınca masraflarımız arttığı için bir kez daha işe başladı ama yine kısa bir süre çalıştıktan sonra işi bıraktı. Hem evi hem de işi idare etmenin zor olduğunu söyler annem. Ona yardımcı olmuyorum diye de bana kızar hep. "Kalk bir işin de ucundan tut" der. Ama ne yapayım ben ev işi yapmayı oldum olası hiç sevmem. Anneme illa ki yardımcı olacaksam eve para karşılığında temizlikçi ablayı getirmeyi tercih ediyorum. Ya da annem yemek mi yapmak istemiyor, dışarıdan söylüyorum anneme kolaylık olsun diye. Benim hiç öyle yemek yapayım temizlik yapayım gibi meraklarım olmamıştır. Küçüklüğümden beri süsleneyim, gezeyim, arkadaşlarımla vakit geçireyim çok severim. Böyle deyince de insanlar aklı beş karış havada bir genç kız hayal ediyor ama aslında öyle olduğum söylenemez. Ben derslerimde hep başarılı oldum ve üniversiteyi bitirir bitirmez hem yüksek lisansa başladım hem de iş buldum. Yaşamak istediğim hayat için çalışıp didiniyorum yani. "Eşek gibi çalışıp bey gibi yaşıyor" derler ya, ben de öyle yapıyorum.

Yani gezmek tozmak diyorum ya, öyle istediklerimi ailemi maddi anlamda zor duruma düşürecek şekilde yapmıyorum. Kazandığımı yine kendime harcıyorum. Babam dahil kimseye yüzde yüz bağımlı yaşamıyorum. Kimseye para anlamında eyvallahım yok. Bugün evden ayrılsam, kendi ayaklarım üzerinde duracak gücüm var. Maddi olarak olmasa da manevi anlamda bazı hareketlerim ailemi üzüyor tabii çünkü kendime bu kadar harcama yapınca har vurup

harman savurduğumu düşünüyorlar. Kıyafet almayı, makyaj yapmayı, değişik yerlere gitmeyi çok seviyorum ve bana göre bunda hiçbir sakınca yok. Onlara sorarsanız kazandığım parayı biriktirip çeyiz yapmam gerekiyor ama benim böyle isteklerim yok ki. Evleneceğim zaman zaten ne gerekiyorsa alınır diye düşünüyorum. Bir defa genç oluyorum o yüzden doyasıya yaşamak istiyorum bazı şeyleri. Hayata olan bu bakış açım annemi çok üzüyor. Hayallerindeki kız evlat değilim belki de. Bilmiyorum, aslında annem okuyup iş sahibi olmamdan çok memnun. Kız çocuklarının erkeğe bağımlı olmamasını destekliyor ama bir yandan da gözüm açık olduğu için biraz korkuyor. Her yere korkusuz bir şekilde girip çıkmam onu endişelendiriyor olabilir...

Erkek kardeşim de benim tam tersim. Tam bir ev kuşu. Hiç elleşmeyin öyle durur kalır evde. Sanki hayatta bir amacı yok gibi. Onun yaşındakiler çalışıp yavaştan yuva kurma peşindeler ama kardeşim zar zor üniversiteyi bitirdi ve iyi bir bölümden mezun olmasına rağmen iş bulup çalışmıyor. Babam ne de olsa eve para getiriyor, annem de hizmetini yapıyor diye rahatını bozmak istemiyor bence. Sabahtan akşama kadar evde ya dizi izliyor ya da bilgisayar oyunu oynuyor. Annem yemeğini, çayını bile onun ayağına götürüyor. Paşa çayları, ballı börekler, kaymaklı yoğurtlar ne ararsanız kardeşimin ayağına gider. Dolaptan kalkıp kendi almaz hiçbir şeyi. Yemeğini içeceğini ayağına götürürsünüz, yedikten sonra da arkasını toplarsanız. Siz almazsanız o tepsi kalır yatağının yanında. O derece üşengeç yani. Çok iyi biliyorum aslında annem böyle şeylere çok karşı ama oğluna bir şey diyemiyor işte. Kocasına bile kardeşime yaptığı kadar hizmet etmemiştir. Kardeşimi çok seviyorum ama onun evde oturup annemi köle gibi kullanmasına dayanamıyorum ve kendisini bu kadar yormaması konusunda annemi bazen uyarıyorum. Annem de, "sen bir anne ol seni de görürüz; anne olunca beni anlarsın" diyor sadece. Aslında içinden geçenleri sesli söylese kardeşim de belki kendisine gelecek. Ama yok ağızlarını açamıyorlar kardeşime. Her ne kadar kardeşime kızsalar da onun üzerine çok fazla gitmiyorlar çünkü erkek çocuk alınır, bazı lafları kaldıramaz diye düşünüyorlar. Gururlu olur ya erkekler, o yüzden yanlış bir şey söyleyip gururunu incitmek istemiyorlar. Ama bana gelince, kötü bir şey yapsam ağız-

larına geleni sayıyorlar ve onların istediklerini yapmam şartmış gibi davranıyorlar. Bu yüzden evde çok çatışma yaşıyoruz ve ben onların gözünde hep "asi kız" oluyorum maalesef.

Kardeşim evde yatarak geçirdiği günlerden utanmak yerine, benim bu kadar aktif olmamı eleştiriyor. Özel bir kursta öğretmenlik yaptığım için çalışma saatlerim çok esnek. Bazen gece dokuzda dersten çıktığım oluyor ve haliyle eve geç geliyorum. İşten çıkıp hiçbir yere uğramasam bile saat geç oluyor eve geldiğimde. Buna kızıyor kardeşim mesela. Haftanın belirli günlerinde işten geç çıktığımı bildiği halde, eve geldiğimde "Neredeydin bu saate kadar?" diye soruyor bana. Her hafta aynı açıklamayı mı yapayım yani? Dersteydim işte, sanki kötü bir şey yapıyorum. Kardeşim bana karıştığında, annemler de hiç ses etmiyor. Beni savunmuyorlar ona karşı çünkü onlar da işe gittiğimi bilmelerine rağmen yine de tedirgin oluyorlar kız başıma gece dışarıda olmama. Korkuyorlar aslında. Haberlerde kadınların tecavüze uğradığını, dövüldüğünü hatta öldürüldüğünü görüyoruz. İster istemez tedirgin oluyor insan. Ama ne yapayım, başıma bir iş gelir diye para kazanmayayım mı? Gençliğimi istediğim gibi yaşamayayım mı? Ben bazı şeylerden korksam dahi, eğer istiyorsam onun peşinden gitmeyi asla bırakmıyorum.

Cinsellik de bu konulardan biri. Çok fazla korkmama rağmen yine de birisiyle sevgiliysem onunla cinsel ilişkiye girmeyi istiyordum. Cinsel ilişkiye girmek için evlenmeyi bekleyemezdim. Ancak bir yandan da bazı şeyleri yapmaya cesaretim yoktu. Aslında korkum ve cesaretsizliğim bilgisizlikten kaynaklanıyor olabilir. Cinsellik bizim evde pek konuşulmazdı. Cinsellikle alakalı ilk şeyleri ilkokul beşinci sınıftayken öğretmenimiminiz tavsiyesi üzerine aldığım "Anne Bu Ne?" isimli bir kitaptan öğrendim. Kitapta bebeğin doğuşu ve cinsellikle alakalı genel bilgiler vardı. Sonra ufak bir travma geçirmiştim. Annem ve babam böyle bir şeyi nasıl yaparlar diye. İkisini öyle düşününce, yani onları birlikte olurken hayal edince, biraz soğumuştum onlardan. Onlara kızgınlık duymuştum. Çocuk aklı diye düşünüyorum şu an yoksa ne var yani anne babanın birlikte olmasında. Bilmiyorum belki de bu kadar şaşırma sebebim anne ve babamın evde birbirlerine karşı soğuk tavırları olabilir. Öyle televizyonda izlediğim filmlerdeki gibi değildi karı koca ilişkileri. Babamı,

anneme sarılırken ya da öperken hiç görmedim. Birbirleri ile bakışmıyorlardır bile. Hatta ne zamandır bilmiyorum ama annem ve babam aynı yatakta bile yatmıyorlar. Babam yatak odasında uyuyor, annemse oturma odasındaki çekyatı açıp uyuyor geceleri. Bu yüzden onların bir zamanlar seks yapmış oldukları fikri beni hem şaşırtmış hem de anlamadığım bir şekilde olumsuz etkilemişti.

Cinsellikle alakalı annemin bazı uyarılarını hatırlıyorum. Örneğin, ilk reglimi olmadan önce bana anlatmıştı neler olacağını. Kendimi o dönemde nasıl temiz tutacağımı, kendi konforum için nasıl kıyafetler giymem gerektiğini, ağrım olursa adaçayı içmemin iyi geleceğini falan söylemişti. Bir de ilk âdet ile birlikte artık hamile kalabileceğimi de söylemişti. Bu bir uyarı gibi bir şeydi bence. O dönemde küçük olmama rağmen anlamıştım annemin ne demek istediğini. Yani dikkat et diyordu kısacası. Küçüklüğümden beri ele avuca sığmayan bir kız çocuğu modeli çizdiğim için önlemini önceden almak istiyordu. Şimdi düşünüyorum da ne kadar saçma böyle uyarılar. İlk âdet ile cinselliğin ne alakası var ki? Erkeklere ilgi duyduğum hatta onlarla birlikte olma konusunda istek duyduğum dönem ilk âdetimden öncesine denk geliyor. Tabii şimdilerde olduğu gibi cinsel istek diyemem hissettiklerime ama yine de ergenliğe girdiğim andan itibaren cinselliğe ilgim vardı.

Aslında ben ilk âdetimden sonra mutlu olmuştum. Nihayet yetişkin bir genç kız oldum, artık erkeklerle çıkabilirim, belki öpüşürüm hatta seversem birlikte olurum diye düşünüyordum. Bu düşüncelerimi bazı arkadaşlarıma anlatmanın dışında ailemle ya da akrabalarımla paylaşmıyordum çünkü hoş karşılanmazdı biliyorum. Ailem de akrabalarım da çok fazla tutucu değillerdi aslında ama yine de kız çocuklarından belli başlı şeyleri yerine getirmelerini beklerler. Mesela, genç bir kızın ailesinin gözüne sokarak alkol alması pek fazla kabul edilebilir bir şey değildir. Arkadaş ortamında içtiğimi biliyorlar ama nedense onların yanında alkol kullanamıyorum. Ayıp gibi bir şey. Ya da bir erkekten hoşlandığında bunu çok rahatlıkla konuşamazsın. Sülalemdeki kızların sevgilisi oluyor; bunu da aileleri biliyor ama kimse de erkek arkadaşını elinden tutup ailesi ile tanıştıramıyor. Evlenmeye karar verirseniz aileler de bir adım atıyor... Benim de hep böyle oldu aslında. Birkaç tane sevgilim oldu ve ailemin

genellikle haberleri vardır. Ama hiçbir erkek arkadaşımla tanışmadılar. Benimle bu konuları açık açık konuşmazlar; annem sadece uyarılar yaparak benimle iletişime geçer. Öyle olunca da insan erkek arkadaşları ile yaşadıklarını ailesine anlatmaya cesaret edemiyor. Hoş karşılanmadığını bilsem de alkol de alıyorum, birini seviyorsam sevgili de oluyorum. Sırf birileri bir şey der diye hareketlerimi kısıtlamıyorum. Ama tabii böyle yapınca da içime sıkıntı giriyor. Eve gelince annemin ve babamın yüzüne bakmaya utanıyorum bazen çünkü biliyorum ki yaptıklarımı öğrenseler bana çok kızacaklar... Vajinismus yaşadığım dönem suçluluk, utanç ve iç sıkıntısını en yoğun yaşadığım zamandı.

İlk cinsel birlikteliğimi üniversiteden bir arkadaşımla denemiştim. Denemiştim diyorum çünkü yapamamıştık; sadece bir girişim olarak kalmıştı. O dönem sanıyorum biz sevgili olalı üç yıl olmuştu. Üç yıla çok fazla şey sığdırdık. Birbirimizi çok seviyorduk ama pek iyi anlaştığımız söylenemez. Sürekli tartışır hatta ayrılır ve sonra barışırdık. Her barışmamızdan sonra bana daha iyi davranıyordu. Yani kalbimi kazanıyordu bir şekilde. O yüzden bana yaptığı haksızlıkları görmezden geliyordum. Haksızlık dediğim de aldatma kadar ciddi problemleri kapsıyordu. Onun başka kızlarla mesajlaştığını kaç defa yakaladım ama hepsinde inkâr etti. Beni inandıramaz çünkü başka kızlara baktığını gözümle görüyordum. Ayrıca, arkadaşlarım da beni bu konuda uyarıyorlardı. Onun hangi kızlarla mesajlaştığını dahi biliyordum. Foyası ortaya çıkınca özürler, hediyeler, aşk sözcükleri ile beni kandırıyordu. Ayrılıp tekrardan barışmaktan başka bir şey gelmiyordu elimden çünkü onu çok seviyordum.

İlk cinsel ilişki denememizde arkadaşımda kalıyorum diye annemlere yalan söylemiştim ama aslında erkek arkadaşımla bir otele gitmiştik. Aslında bayağı planlamıştık cinsel ilişkiye girmeyi. En müsait yerin otel olacağını düşünmüştük. Ayrıca özel olsun da istiyordum ilk sefer olduğu için. Bu yüzden güzel bir otel ayarladık, çok güzel giyindik. Özendik açıkçası. O gün her şey çok güzel geçti ama iş yatağa gelince ben yapamadım. Kendimi çok fazla kastığım için içime girmesine izin verememiştim. O da beni çok fazla zorladı. Zaten böyle olunca bende cinsel istek falan kalmamıştı. Konsantre bile olamıyordum. O nasıl hâlâ sert kalabildi bilemiyorum. Demek ki o

gün kesinlikle yapmayı kafasına koymuş ve benim korkmamdan da bir gram etkilenmemiş. Eğer bana değer verseydi, korktuğumu anlayabilseydi ve birazcık empati kursaydı o kadar uzun süre sertleşmesi devam etmezdi ve yapmak konusunda bu kadar ısrarcı olmazdı. Ondan beklediğim birazcık şefkatti...

Başarısız olunca moralimiz çok bozuldu. Gece dışarı çıkıp eğlenmeyi düşünüyorduk mesela ama arkamızı dönüp hiç konuşmadan uyumuştuk. Sabah olunca da kuru kuru bir kahvaltı yapıp evlerimize dağıldık. O gün eve gelince çok ağladım. Hem cinsel ilişkiye giremediğim için hem de annemlerden utandığım için. Onların hiçbir şeyden haberleri yoktu ama yine de yüzlerine bakamıyordum. Kendimi suçlu hissediyordum. Bu da yetmiyormuş gibi erkek arkadaşım bana soğuk davranmaya başlamıştı. Ben mesaj atmasam o gün bana hiçbir şey yazmayacaktı yani. İnsan bir eve vardın mı, nasılsın, iyi misin diye sorar. Ama yapmadı. Biliyorum, cinsel ilişkiye giremediğim için artık bana olan ilgisini kaybetmişti. "Böyle yapacaksan ayrılalım" dediğimde hiç tereddüt etmeden "tamam" dedi. Hemen tamam diyeceğini bilseydim ayrılalım diye teklif etmezdim çünkü onu çok seviyordum. Ayrıldık diye uzun süre karalar bağladım. Yüksek lisans derslerim çok kötü etkilendi bu durumdan çünkü kafamı toparlayıp ders çalışamıyordum. İş yerinde, evde sürekli ağlıyordum. Bu arada onun başka flörtleri oldu, hem de gözümün önünde. Kahroluyordum resmen. İkimizin de işyeri Kıbrıs Şehitleri Caddesi'nde olduğu için birbirimizi neredeyse her gün görüyorduk. İş çıkışında başka kızlarla buluşup bizim eskiden gittiğimiz kafelere gidiyordu. Gözümle şahit oldum kaç kere. Ayrıca Instagram hesabı da herkese açık; oradan da görüyordum yeni sevgilisiyle neler yapıyor. Benim için onu uzaktan izlemek işkence gibiydi. Sonra ne oldu bilmiyorum ama bana tekrar geri dönmek istedi. Dünyalar benim olmuştu. Sevgime yenik düşüp kabul ettim onu. Bu sefer her şey çok farklı olacak, bir daha ayrılmayacağız, birbirimizin istediklerini yapacağız gibi sözler vermiştik. Tabii bu istekler arasında cinsel ilişkiye girmek de vardı.

Birkaç kez arkadaşlarımızın ya da onun evinde buluşup yapmayı denedik ama yok yapamıyordum. Her seferinde de zorluyordu olması konusunda. Hatta bir gün o kadar zorladı ki biraz kanama oldu.

Çok üzülmüş ve korkmuştum kanı görünce. Yapamadığım halde bekâretim gitmişti. Benim için bekâret önemli değildi ama ilk seferin özel olmasını istiyordum. Bu şekilde olmamalıydı diye düşünmüştüm. Erkek arkadaşım da "zaten olmadı" demişti ama o zaman neden kan gelmişti? Bu olay üzerine doktora gitme ihtiyacı duydum çünkü merak ettim yaptım mı yapamadım mı, bekâretim duruyor mu diye. Kadın doğum doktoru bekâretime bir şey olmadığını, sapasağlam orada durduğunu söyledi. "Kanama muhtemelen başka bir şeyden kaynaklanmış ama bunun sebebini bilemeyiz, her şey normal görünüyor" dedi doktor. Doktora gittikten sonra moralim bozuldu açıkçası çünkü kanı görünce her ne kadar üzülmüş olsam da yine de yapabildiğimi, başardığımı düşünüyordum. Ama tekrardan başa dönmüştüm. Bu arada doktora bende vajinismus olduğunu söyleyince de "daha zamanı vardır, olur merak etme" demişti. Doktorun bu yorumu ilginç geldi bana çünkü ortada bir problem vardı ama zamanla çözüleceğini söylüyordu. İlla bir ilaç versin ya da başka bir şey yapsın demiyorum ama hiçbir şey önermeden eve göndermek de ne bileyim tuhaf yani. Bu arada erkek arkadaşım beni yine aldattı ve ben bu sefer kabullenemedim. Birlikte olduğu kız benim de arkadaşımdı. Kızla daha ilk günden yatmış. Benim yapamadığımı onunla yapmış yani. Böyle bir ihaneti kabul edemeyeceğim için bir daha barışmamak üzere ondan ayrıldım.

Yaşadıklarımdan dolayı bir süre depresyona girdim. Kimseye vajinismus olduğumu söyleyemiyordum çünkü evli değildim. Söylersem, evlenmeden önce erkeklerle yakınlaştığım ortaya çıkardı. Bu yüzden hep içime attım. Yardım almam şart olunca psikolog arayışı içerisine girdim. Ancak fiyatlar çok pahalıydı. Ayda dört defa gitsem maaşımın belki de yarısından fazlası ona gidecekti. Bu da benim için pek mümkün değildi çünkü kendi giderlerimi kendim karşılıyordum. Tek çözüm para biriktirmek olunca birkaç ay dişimi sıkıp para biriktirdim ve her ay da üzerini tamamlayarak bir psikoloğa gittim. Gittiğim psikoloğa her şeyi anlatabilmiştim. Geçmişte erkek arkadaşımla yaşadıklarım ile alakalı onunla konuşuyor, rahatlıyordum. Vajinismusu çözme konusunda ise yine bana yardımcı oldu. Aynada kendi bedenimi inceleme, kendime dokunma ve sonrasında vajinanın içerisine tampon yerleştirme ve parmak sokma gibi ödev-

ler veriyordu. Bunları yaparken bekâretimin bozulabileceğini söylediğinde en ufak üzüntü duymadım. Aslında ilk ilişkinin özel olması gerektiğini düşünsem de kanamanın olup olmaması benim için artık önemli değildi. Yeter ki olsun başka hiçbir şey istemiyorum kafasındaydım. Bu yüzden doktorun her dediğine harfiyen uydum. Evde bu ödevleri yapmam zor oluyordu ama yine de elimden gelenin en iyisini yaptım. Kimse fark etmesin diye odamın kapısını kilitleyip yapıyordum. Doktor vajinanın içerisine bir şeyler sokabilmem için tampon kullanmamın en güvenilir yöntemlerden olduğunu söylese de tampon alamamıştım. Annemler evde tampon olduğunu görürlerse bakire olduğumdan şüphe duyarlardı. O yüzden tampon ödevini atlayıp doğrudan parmak egzersizlerine geçtim.

Birkaç ay vajinayı esnetme ödevleri yaptıktan sonra doktor artık cinsel ilişkiye hazır olduğumu söylemişti. Zaten terapiyi de orada kestik. Terapiyi keserken çok komik bir olay oldu; doktor bana dedi ki, "Deniz hanım farkında mısınız buraya ilk geldiğinizde küçük bir kız çocuğu gibiydiniz ama şimdi olgun bir kadın oldunuz." Artık cinsel ilişkiye girmeye hazır olduğum için beni cesaretlendirmeye mi çalışıyordu tam anlamadığım için ne demek istediğini kendisine sordum. "Mesela, buraya ilk geldiğiniz zaman tıpkı küçük kız çocukları gibi pembe giyinirdiniz, yani çocuksu kıyafetler giyiyordunuz. Saçınızı tıpkı onlar gibi atkuyruğu yapardınız; ama şimdi aynada bir kendinize bakın tam bir kadın gibi dış görünüşünüz var" dedi. O gün üzerimde bir gömlek ve etek vardı. Ayağımda da giymekten pek hoşlanmadığım bir babet. Aslında son görüşmemiz diye makyajımda da özenmiştim belki o yüzden kadın gibi durmuştum. Son zamanlarda daha resmi ve yaşlı kıyafetler giyme sebebim de "artık kadın oldum" kafasında olmam değildi. Terapinin ilk zamanlarında görüşme günümüz benim işe gitmediğim bir gün olduğu için daha rahat giyiniyordum. Yani aslında normal hayatta giyindiğim gibi. Pembe kazak, kot, spor ayakkabı gibi. Saçımı da hep atkuyruğu ya da topuz yaparım ayrıca. Renkli tokalar da severim ben. Ama son bir aydır görüşme günümüz değişmişti ve işe gitmeden önce kendisine gidiyordum. O yüzden beni işte giydiğim daha resmi kıyafetlerle görüyordu. Kadın olduğum için imaj değiştirdiğim falan yoktu yani. İçimden çok güldüm ama onu bozmadım çünkü kaç aydır üzerimde emeği vardı...

Terapiyi sonlandırdığımız dönemde hayatımda bir erkek olmadığı için tam olarak bilemiyordum aslında yapabilir miyim yapamaz mıyım diye. Doktor evlendikten sonra sorun yaşarsam tekrar kendisine gitmemi tavsiye etmişti. Ama böyle bir şeye hiç gerek bile kalmadı çünkü bir süre sonra tanıştığım erkek arkadaşımla ilk cinsel ilişki denememizde başarılı olduk. Aslında ilişkiye girdiğim sevgilime deli gibi âşık değilim. Onunla evlenmeyeceğimi de biliyorum – bir gün biriyle evlenir miyim bunu bile tam olarak bilmiyorum. Sadece birbirimize çok değer veriyoruz ve iyi anlaşıyoruz. Ayrıca çok çekici ve bana karşı çok şefkatli. Eskiden vajinismus yaşadığımı söylediğimde bile beni yargılamadı. "Olsun yaparız" demişti. Onun bu hali beni çok rahatlattığından ilk cinsel ilişki için onun doğru kişi olduğunu düşündüm. İyi ki de öyle düşünmüşüm çünkü sorunsuz bir şekilde yapabildik. Bugünlerde daha az ağrılı nasıl yaparım ve daha fazla nasıl zevk alırım onun üzerine çalışıyorum. Sanırım penisin vajinaya girmesi bu işin en kolay kısmıymış çünkü penis içimdeyken zevk almak benim için çok kolay olmuyor...

Vajinismusu atlattıktan sonra bana bir rahatlama geldi ve cinselliği daha rahat konuşur oldum. Hatta bir dönem vajinismus olduğumu bazı kız arkadaşlarımla bile paylaştım. Çok şaşırtıcı ama içlerinden biri de vajinismus olmuş ve benden daha kötü geçmiş onunki. Tam iki yıl sürmüş. Hatta o da çaresiz kalınca doktora gitmiş. Aynı benim gibi kimseyle paylaşmamış vajinismus olduğu dönem. Aslında biz üç yıldır tanışıyoruz, keşke ikimiz de paylaşsaydık yaşadıklarımızı. O zaman belki daha kolay çözüm yolları bulurduk ve kendimizi yalnız hissetmezdik... Diğer arkadaşlarım da vajinismus olmasalar da, onlar da ilk ilişkiye girerken zorlanmışlar. Genel olarak ilişkiye girerken acı duymamız ise birçoğumuzun yaşadığı bir şey. Bu konuda bazı kız arkadaşlarımla fikir alışverişi yapıyoruz. Daha çok nasıl zevk alınır, nasıl acımaz falan gibi konularda konuşuyoruz. Denediğimiz bir pozisyon oluyor, onu öneriyoruz birbirimize. Ya da bir kayganlaştırıcı keşfediyoruz, aramızda paylaşıyoruz. Böyle kızlarla konuşunca insan rahatlıyor.

Ancak, en zoru da birileri yaptıklarımı görür ya da duyar mı endişesi. Ne bileyim bir akrabam ya da komşum beni erkek arkadaşımla sarmaş dolaş görse biliyorum hemen yetiştirir annemlere. Annem-

ler de beni asmaz kesmezler ama bir bakışları ya da bir sözleri bana yeter. Ya beni eskisi gibi sevmezlerse, ya benden soğurlarsa diye korkuyorum. Böyle olunca evde gizli gizli doğum kontrol hapı kullanmak gerçekten hiç kolay değil. Evdekilerin gözlerinin içine bakmak da çok zor. Biliyorum bana çok kızarlar ama ne yapayım kötü bir şey yapmıyorum ki. Yine de bu suçluluk duygusu beni yiyip bitiriyor. Keşke bu konuda ailem daha açık görüşlü olsaydı ve beni yargılamadan dinleseydi diye düşünüyorum bazen. Ama bu çok mümkün değil. Kızının evlenmeyeceği bir adamla yatmasını Türkiye'de kaç anne baba kabul eder ki?

EBRU

HATAY'DA DÜNYAYA GELDİM. Babam kamyon şoförüydü. Halden aldığı sebze ve meyveleri farklı illere götürüyordu. Babam bazen uzun yola gider iki hafta eve dönmezdi. Onun evde olmadığı günler çok rahat ederdim çünkü evde bana karışan görüşen biri olmazdı. "Onu giyme, bunu izleme, şunu söyleme", sürekli dırdır. Bu yüzden babamı sevsem de anlaşamazdım kendisiyle... Ben küçükken annem gündelikçi olarak çalışırdı çünkü paraya ihtiyacımız vardı. Annem evlere temizliğe giderken beni bırakacak yer bulamazsa, beni de yanında götürürdü. O zamanlar farklı ve güzel evlere gitmek kalbimi pır pır ettirirdi ama bir yanım da bizim öyle imkânlarımız yok diye utanıyordu. Oralara gidince heyecanlanıyordum çünkü bizim evde olmayan eşyalar, kıyafetler ve makyaj malzemeleri vardı. Bazı eşyalara bakıp "Bu kadın bunu nerde kullanıyor acaba?" diye kendime soruyordum. Gereksiz eşya olduğu belli ama işte zengin diye alıyor tevekkeli. Allah var evine gittiğimiz kadınlar çok güzellerdi. Dönüp bir daha bakarsın öyle kadınlar yani. Ben de bu kadınlara özeniyordum bak inkâr edemem; acaba büyüyünce böyle şaşaalı hayatım

olacak mı diye düşünürdüm. Bazen temizliğe gittiğimiz evlerde benim yaşımda kızlar olurdu. Onları çok kıskanırdım; nedense hep güzel ve başarılı olurlardı. Bir de bana bak! Ben asla onlar gibi olamam gibi düşünceler geçerdi aklımdan.

Babam iş için genellikle uzaklarda olduğundan annem de garibim hep tek başına çalıştı didindi. Bütün sorumluluklar annemin sırtındaydı. Annemin çalıştığı anca faturalara ve kiraya gidiyordu. Babam eline üç kuruş sıkıştırıyorsa annem o parayı ay sonuna kadar yetiştirmek zorunda kalıyordu yani. Şimdi büyüdüm de anlıyorum annem kim bilir kaç takla atıyordu her işe koşacağım diye. Yani adam [babası] evde yok ama hâlâ sanki evdeymiş gibi düzen tutturuyordu annem. Babam sabahın sekizinde dikildiği için hemen kahvaltısını isterdi o saatte. O evde olmasa bile annem beni yine sekizde uyandırırdı. Öyle yemeği falan saatli yerdik. Ev işi için de belirli bir düzenimiz vardı; misal babam süpürge sesinden gıcık kaptığı için pazar günleri o kahveye gidince biz temizlik yapardık. Öyle cam kapı falan gibi değil yani üstten. Temizlik uzayınca delleniyordu adam çünkü. Babam yola gitse bile annemde bu düzen öyle bir oturmuş ki hâlâ temizliği pazar günleri yapıyordu. Bugün yorgunum boşver anne yarın yapalım desen hayatta ikna edemezsin kadını. Bence babam çok otoriter olduğu için evde olmadığında bile onun kuralları geçerliydi.

Annem beni her konuda uyarır, yanlış bir şey yapsam hemen; "aman baban duymasın," derdi. Bence tek çocuk hatta kız çocuk olduğum için hem annem hem de babam üzerime titriyorlardı. Misal, ergenlik döneminde annem beni her konuda uyarırdı. "Kısa etek giyme çünkü erkekleri baştan çıkarabilir. Erkeklere dikkat et. Aman sana bir şey yapmasınlar. Bir şey içerken dikkat et çünkü erkekler sana tecavüz etmek için içine bir şey atabilir. Şimdi bunları filmlerde görüyorsun ama aslında bunlar gerçek ki filmlere konu olmuş... Erkek arkadaşlarınla tek başına kalma çünkü tecavüzle bitebilir. Ateşle barut bir arada durmaz... Babanı kızdıracak şeyler yapma" gibi şeyler söylüyordu bana. Böyle şeylerden çok etkilenirdim ve manyak gibi gerçekten başıma bir gün kötü bir şey gelebileceğini düşünürdüm. Misal, lise birinci sınıfta arkadaşımın doğum gününe gitmiştim. Evde kutluyorduk ve evde annesi de vardı. Doğum gü-

nünde hem kız arkadaşlarım hem erkek arkadaşlarım vardı. O gün annemin uyarıları aklıma gelmişti; acaba bir şeyler içsem içinde ilaç var mıdır, erkeklerle odada tek kalırsam bana bir şeyler yaparlar mı diye. Aslında arkadaşımın annesi de o gün evde olduğu için yanlış şeyler olmayacağını biliyordum ama yine de böyle düşünceler aklımdan geçti ve tedirgin oldum. Annemin erkekler hakkında yaptığı bütün bu uyarılar bende erkeklere karşı bir güvensizlik oluşturdu. Erkek kuzenimle odada tek kalsam aklıma hemen aramızda cinsel bir şeyler olup olmayacağı geliyordu. Düşünceler akardı zihnimde: Kuzenim bana tecavüz ediyor, babam işten gelip bunu öğreniyor, annemi öldürüp beni de kuzenimle evlendiriyor... Bunların hiçbirinin doğru olmayacağını biliyordum elbette ama bir erkekle tek kaldığımda aklıma kötü ve iğrenç şeyler geliyordu. Sonra kendime kızıyordum; kuzenimin bundan haberi bile yok benimle masum masum oynuyor benim düşündüğüm şeye bak diye. Böyle olunca da kendimi suçlardım ve içime sıkıntı girerdi.

Aslında erkeklerden tırsıyordum da çünkü her gün haberlerde adamların karılarını öldürdüklerini görüyoruz. İnsan habere basmaya bile korkuyor artık. Kadınlar hiç tanımadıkları erkekler tarafından tecavüze uğruyorlar. Haberlerde gördüklerimden sonra tek başıma dolmuşa binmeye cesaret edemiyorum. Herkes iniyorsa ben de inmek istiyorum şoförle tek kalmayayım diye. Ya da ne bileyim kısa etek giyen kadınlar tacize uğruyorlar. Kısa etek giydin miydi otobüste erkekler bacaklarını sana sürtüyorlar. Bunlar çok iğrenç şeyler... Erkeklerden gel de korkma. Bizim mahallede her ay bir evde kapı pencere kırılıyor karı koca kavgasından. Ne oluyor ne yaşanıyor bilmiyoruz artık. O kadar sesler yükseliyor ki valla diyorum bu sefer adam kadını öldürdü. Öyle olunca da insan korkuyor acaba benim de başıma bir iş gelir mi diye. İşte bu yüzden bende erkeklere karşı bir güvensizlik oluştu diyebilirim. Hâlâ eşim yokken eve bir elektrikçi gelse mesela aklımdan türlü çeşit felaket senaryoları geçiyor ve geriliyorum. Eve bir erkek geleceği zaman tek kalmamaya çalışıyorum. On yaşında erkek kuzenim var bizim yan blokta. Onu çağırıyorum sanki beni o koruyacakmış gibi. Ama erkek olunca tabii yaşı kaç olursa olsun insan kendini güvende hissediyor...

Annemle cinsellik hakkında konuşmuyorduk desem yeridir. Ko-

nuştuklarımız da işte anca annemin uyarılarıydı. Yani beni hem genel konularda hem de cinsellikle alakalı sürekli uyarırdı. Bak mesela annem zaman zaman bana şöyle derdi: "Saygıdeğer ol, hanımefendi ol, evlilikten önce hemen kendini koyverme, erkeklerle sürtme ve kendini [bekâretini] kocana sakla." Annem bunları çok normal şeylermiş gibi durduk yere söylerdi. Öyle hani ben bir şey yaptım da onun üzerine değil. Birden. Dizi izlerdi misal; dizide ahlaksız bir durum oldu muydu döner bana böyle tavsiyelerde bulunurdu. Bir komşumuz ayıpladığı bir şey anlatırdı; annem o gidince beni tembihlerdi, "sen öyle yapma" diye. Ayrıca annemin uyarıları sadece cinsellik ile alakalı da değildi. Genel anlamda beni hanım hanımcık olarak yetiştirmek istedi. Ona göre hanımefendi bir genç kız tamam okusun ama belli bir dereceye kadar eğitim alsın. Öyle ev hanımlığından da vazgeçmesin. Evlensin, güzelce doğumunu yapsın, açık kıyafetler giymesin, kırmızı ruj sürmesin, sesli gülmesin falan. Beni de hep bu yönde yetiştirdi. Makyaj yapıyordum mesela özel günlerde ama öyle her gün değil. Ruj sürüyorum ben de herkes gibi ama öyle kötü kadınların sürdüğü kırmızı rujlardan değil. Böyle şeyler çok dikkat çekiyor biliyorsunuz. Ya da mesela ben kısa etek giymem. Kısa etek giyiyorsan belli riskleri de alıyorsun demek bana göre. O yüzden ben böyle şeyleri önemserim. Dikkat ederim. Bence kadınlar için hanım olmak ciddi anlamda önemli. Bazı düzenler devam ediyorsa, dünya dönüyorsa ahlaklı kadınların yüzü suyu hürmetine olduğunu düşünüyorum. Kadınlar çocuk dünyaya getiriyor, çocuk yetiştiriyor. Onlar kendilerine dikkat etmezlerse, gelecek nesiller ne olur? İçinden hiç çıkılmaz bir hal alır. O yüzden kadının belli başlı şeyleri yerine getirmesi gerektiğini ben de düşünüyorum.

Bu arada lise sona geçtiğim yıl, maddi durumumuz iyice kötüleşmişti çünkü babama iş gelmiyordu. İş olmadığı için de çoğunlukla evde kalıyordu. Hem işsizlikten hem can sıkıntısından artık bize sarmıştı. Evde sürekli bir tartışma halindeydik. Oturduğuma kalktığıma karışıyordu. Babam çalışmıyor diye annem evlere gittiği temizliği arttırmıştı. Artık gelen hiçbir teklifi geri çevirmiyordu. Sanırım o dönem haftanın beş altı günü temizliğe gidiyordu. O evde olmayınca evi idare etmek de bana kaldı tabii. Hayatımın en kötü dönemlerinden biri olduğunu söyleyebilirim çünkü babam çok aksi.

Her şeyi tam ister. Yemeği falan saatlidir. Ben de hiç sevmem böyle şeyleri. Sürekli tartışıyorduk onla yemek ve ev konularında. Çok sıkılmıştım bu durumdan; bu yüzden çalışmak istedim. Bir komşumuz daha önce liseyi bitirirsem matbaada bana iş bulacağını söylemişti. O komşumuzla annemlere sormadan gizli gizli konuştum iş bulma ihtimalini daha erkene alabilir mi diye. O da bir süre sonra bana haber gönderdi; "gelsin, başlasın hemen" demişler. Bunu duyunca çok heyecanlanmıştım çünkü hem babamın dırdırından kurtulacaktım, hem de dışarıda bir hayatım olacaktı. Konuyu ailemle konuştuğumda babam ilk olarak çok kızdı tabii çünkü ondan habersiz komşuya haber saldığımı biliyordu. O kızarken kafama pek takmadım çünkü her şeye ilk başta kızar ve karşı çıkar. Bir süre sonra ikna olacağını biliyordum. Öyle de oldu. O yaz matbaada işe başladım.

İş yerinde beş erkek iki kadın çalışıyorduk. Diğer abla benden çok büyüktü ve beni iş konusunda o yetiştirdi Allah razı olsun. İlk zamanlar çok zorlanmıştım çalışırken çünkü işi öğrenmek çok da kolay değildi. Ancak okuldaki derslerden daha başarılıydım çalışma konusunda. Kafam basıyordu yani iş yerinde anlatılanlara. İtiraf etmem gerekirse okulda hoca bir konuyu yüz kere anlatsa benim kafam almıyordu. O yüzden iş yerinde başarılı olunca bana bir özgüven geldi. Mutluydum yani. Aslında çok para da kazanmıyordum çünkü çırak muamelesi görüyordum. İş yerindeki en küçük kişi ben olduğum için arada sırada getir götür işlerini hatta çay-kahve yapma işlerini de bana yaptırıyorlardı. Çok gocunmuyordum bu durumdan çünkü dediğim gibi diğer abla benden yaşça çok büyüktü ve geri kalan çalışanlar da erkekti. Onların bana hizmet edecek halleri yoktu. Onların yapamayacakları işleri ben yapıyordum. Aslında böyle yaparak onların gözüne girdim. Benim iyi bir çalışan olacağımı anladılar. Bu şekilde çalışma sürecim bir yıl sürdü. Liseyi bitirince bana sigorta yaptılar ve artık kadrolu eleman olmuştum. İşe girmek hayatımda yaptığım en güzel şeylerden biri diyebilirim çünkü evin dışında farklı bir dünyam oldu. Az çok demeden paramı da kazanıyorum, daha ne olsun? Hâlâ namusumla çalışıyorum ve çok memnunum bu durumdan. İleride çocuğum olunca ne yaparım tabii o zaman biraz zor çalışmak ama o günler gelene kadar çalışıp eşime maddi olarak katkıda bulunmayı düşünüyorum.

Bu arada eşimle aynı iş yerinde tanıştık. Daha işe başladığım ilk yıl –on yedi yaşımdayken– bana âşık olmuş. Ama hemen söyleyememiş; şöyle bir uzaktan izlemiş, hareketlerimi ölçüp tartmış. O zamanlar ailesine de benden bahsediyormuş hatta kaynanam birkaç defa iş yerine onu ziyarete gelir gibi yapıp aslında beni görmeye gelmiş. Evlenmeden önce kaynanamla iş yerimde oturup çay içip sohbet etmişliğimiz bile var. O da benim için "çok hanım kız, tam evlenilecek kız" demiş. Zaten annesi de onayı verince eşim bana açıldı. Benim ise o âna kadar eşimle sevgili olmak ya da evlenmek hiç aklımın ucundan geçmemişti. Onu sadece iş arkadaşı olarak görüyordum. Hatta ne yalan söyleyeyim bizim siteden bir oğlandan hoşlanıyordum. Hatta ben başkasından hoşlandığımı iş yerindeki ablaya söyleyince o gidip eşimi uyarmış "açılacaksan artık açıl, kız elden gidiyor" diye. Bu vesileyle eşim benimle konuşma konusunu hızlandırmış. Eşim duygularından bana ilk etapta çok bahsetmedi aslında. Sadece artık evlenip yuva kurmak istediğini söyledi. Sonra benim bu konulardaki fikrimi aldı. Ben de bir ilişkiye gireceksem o ilişkinin evlilik üzerine olması gerektiğini söyledim. Benim de bir erkekle ilişkiye başlayacaksam ciddi olduğumu duyunca, bir süre sonra gerçek duygularını bana söyledi. İlk defa bir erkek benden hoşlanmıştı. Ya da benden hoşlanıp bana açılan ilk erkek de olabilir, bilmiyorum. Ben de kısa süre sonra eşime artık iş arkadaşı gözüyle bakamaz oldum. Kendisinden hoşlanmaya başlayınca da evlilik yoluna girdik.

Eşimle flört dönemimiz aslında çok güzeldi. Birbirimizi hiç kırmaz, üzmezdik. Eşim zaten genel olarak çok nazik bir insandır. Beni bilerek ve isteyerek pek fazla kırmaz. Evlenmeden önce –ve aslında hâlâ– problemlerimizin birçoğu aile meselelerinden çıktı. Ben geleneklerine bağlı bir insanım ama eşimin ailesi konu para olunca pek yanaşmak istemediler bazı şeylere. Mesela bizde başlık parasına "besleme hakkı" denir. Aslında bunu başlık parası gibi düşünmemek lazım çünkü verilen parayı kız tarafı yine kızın düğününe harcar. Bizim ailelerimiz besleme hakkı konusunda başlarda pek anlaşamamışlardı. Bildiğiniz pazarlığa döndü konuşmalar ve ne ben ne de ailem bu konudan hiç de memnun olmadık. Böyle olunca eşimle benim ilişkimize de yansıdı bazı şeyler. İki ailenin arasında oluşan gerginlikler bize yansıdı ve biz de birbirimizi kırmaya başladık. Para

meselesi dışında, düğünden önce başka gerginliklerimiz de oldu tabii. Mesela, mobilya bakmaya cümbür cemaat gittiğimiz için her kafadan bir ses çıktı. Sanki biz değil de ailelerimiz evleniyormuş gibi oldu. Yine bu da eşimle tartışmama sebep oldu. Ev bakma, yerleştirme, kına gecesi falan hepsi gerçekten yorucu ve yıpratıcı süreçlerdi bizim için çünkü iki taraf da kendi istediği olsun istedi ve çoğu zaman biz eşimle arada kaldık.

Evlenmeden önce birkaç sefer tuttuğumuz eve eşyaları yerleştirmeye gittik. Ben, annem, teyzem, kaynanam, eltim hep beraber yaptık temizliği ve yerleştirmeyi. Ama arada yeni aldığımız küçük eşyalar oluyordu eşimle – yani nişanlımla. O zaman bu küçük eşyaları tek tek götürüyorduk eve. Bir keresinde yine küçük bir eşyayı götürmek için eşimle eve tek gittiğimizde eşim bana yanaşmaya çalıştı. Ne yapmak istediğini gerçekten anlamış değilim ama beni yatak odasına götürdü. Dokunmaya ve öpmeye başladı. Biraz karşılık verdim, vermedim değil. Ama o gün bıraksam eşim cinsel ilişkiye girecekti benimle. Bayağı göğüslerime falan dokundu. "Ne yapıyorsun?" diye sorup onu durdurmaya çalışınca "bir deneyelim bakalım nasılmış" dedi. Evlenmeden önce neyi deneyecektik ki? Ayrıca evlenmeden önce bu acelesi neydi? Ona çok kızmıştım içimden. Ben evlenmeden önce yapsaydım beyaz gelinliği düğünümde nasıl giyecektim? Nasıl yüzüm olacaktı kırmızı kuşak bağlanmasına? Erkekler için hiç sorun yok tabii onlar istediği zaman istedikleri her şeyi yapabilirler ama bir kadın olarak ben, hemen oracıkta teslim olsam hiç olur muydu?

Evlenmeden önce yaşamış olduğumuz bu gerilim düğün günümüze kadar devam etti. Evde yalnız kaldığımızda bana yanaşması durup durup aklıma geliyordu. İyi ki dedim yakın zamanda düğünümüz var yoksa nasıl dayanırmış bu adam! İş yerinde ve dışarıda buluşmalarımızda ne kadar efendi duruyordu halbuki. Ama işte erkek değil mi, hepsi aynı bunların. Onun için evlenmeden cinsel ilişkiye girmek hiç de sorun değil tabii. Ama gelin bir de bana sorun. Bırakın evlenmeden öncesini, evlenince bile cinsellik benim için sorun oldu. Evlendiğimiz gece benim için çok zordu. Hiçbir şey bilmiyor gibiydim. Vajina nerde, koskocaman şey nereye girecek, orada bir delik var mı, varsa o delik açık mı, bunları falan hiç bilmiyordum. Ne ya-

pacaktım? Elimi ayağımı nereye koyacaktım onu bile bilmiyordum. En net hatırladığım şey çok korkuyor olmamdı. Eşim de son derece stresliydi bence. Soğuk soğuk terliyordu. O da tam olarak ne yapacağını bilmiyordu gibi. Seks, televizyonlarda izlediğim gibi değildi. Aşağıdan sert bir şey içime girmeye çalışıyordu ve ben kendimi çok kasmıştım. Eşim birkaç sefer itmeye çalıştı ama olmadı. O sırada sertleşmesi kayboldu. Yine de vazgeçmedik ama. Bir süre yatakta stresli bir şekilde yattık. Sonra birden düğünde ters giden şeyleri konuşmaya başladık. "Cemal amcaların yaptığını gördün mü? Biz onlara en güzel masayı ayırdık, sen git komşuların oturduğu masaya geç... Biz Nihal'lere büyük takmıştık ama onlar bize küçük taktı... Seda hiç oynamadı, neydi onun o hareketleri sanki kendisi yeni gelin..." gibi şeyler diyorduk birbirimize. Yatakta olduğumuzu unutup böyle konulara dalmıştık bir an. Sonra ne oldu hatırlamıyorum ama birden tekrar cinsel ilişkiye girmeyi denedik. Ben bacaklarımı bile açmıyordum açıkçası ve eşim de zorlayıcı olmuştu artık. "Olmuyor" dedi en son. Ben o gece tam olarak neyin olduğunu neyin olmadığını bile anlamamıştım. Bir şeylerin yolunda gitmediğini fark ettim ama yine de "cinsel ilişki budur, bu kadardır" deseler inanırdım o zamanlar, o kadar cahildim.

İlk gecemizde bu kadar cahil olmaktan bir yandan da gururluydum. Fingirdek kadınlar gibi olamazdım ben. Öyle olmak isteyen yoktu yani. Yeni evlenmiş bir gelinin biraz çekingen ve bilgisiz olması gerekiyor zaten diye düşündüm. Ben cinsellikte çok bilgili olsaydım, çok başarılı olsaydım, ne bileyim oynak hareketler yapsaydım eşimin aklına karpuz kabuğu düşürebilirdim. Biliyordu kimseyle bir şey yapacak biri olmadığımı ama olsun yine de ne gerek var ki bu kadar gözü açık olmaya diye düşünüp kendimi teselli ettim. Toplum kadınların utangaç ve deneyimsiz olmalarını ve cinsellikle ilgili her şeyi kocalarından öğrenmelerini bekler. Ben de bu yönde yetiştirildim. Cinselliği yaşamak ve öğrenmek için hiç acelem yoktu. Yavaş yavaş olur nasılsa diye kurdum kafamda. Daha zamanı var falan diyordum içimden. Hatta o kadar ki ilk gecemde eşimle olan yakınlaşmamızda bile sanki yanlış bir şeyler yapıyormuşum gibi düşündüm. Yani sanki hâlâ bazı şeyleri yaşamak için çok erkendi. Evlenmiş olmak benim için hemen bir gecede her şeyi değiştirmemişti.

Daha zamanım var diye ilk başlarda kendimi avuttum ama sonra bu durum abartılı bir şekilde uzadı çünkü iki yıl boyunca eşimle cinsel ilişkiye giremedim. Yüz kere denedik ama olmuyordu. Sanki bir şey vardı benim şeyimin girişinde ve eşim oraya çarpıyordu. Her seferinde aynı şeyleri yaşamaktan gına geldi. Artık o kadar çok yorulmuş ve birbirimizden uzaklaşmıştık ki aynı iş yerinde birbirimizi görmek bile istemiyorduk. Yatakta başarısız olduğumuz günlerin ertesinde iş yerinde göz göze gelmiyorduk. Sırf muhatap olmayalım birbirimizle diye yemekleri ayrı yiyorduk. İlişkimiz haliyle çok yıprandı. Eşim bir gün durup dururken "kendimi erkek gibi hissetmiyorum" dedi mesela. Sebebini sorunca da "biliyorsun işte, boşver" dedi. İlişkimizin ve evliliğimizin sona yaklaştığını hissetmiştim. Erkek gibi hissetmiyorum derken adam haklıydı da. Ne yapsın yani cinsel ilişkiye giremiyor, adamlığını da elinden aldım gibi oldu. Ama bak vajinismus sadece eşimin erkekliğini değil, benim kadınlığımı da olumsuz şekilde etkiledi çünkü benim iyi bir eş ve anne olma ihtimalimi ortadan kaldırdı. Seks yapamayan biri ne işe yarar ki diye düşünüp kendimi yıpratıyordum. Doğru düzgün bir eş değildim ve çocuk doğurmam imkânsızdı. Tek istediğim şey normal olmaktı. Her kadın gibi yani. Seks yapan ve hamile kalan normal bir kadın olmak istiyordum. İşte bu sebeplerden dolayı problemim için profesyonel yardım almaya karar verdim.

İnternetten farklı farklı tedavi seçeneklerini inceledim ama aklıma en çok yatan bir psikiyatriste gitmek oldu çünkü psikiyatrların sigorta ile anlaşması var. Ayrıca hipnoz tedavisiyle vajinismusu üç günde çözdüklerini okumuştum internette. Kadın doğum doktorları da hipnoz ile üç günde çözüyorlarmış, onu da okumuştum ama kadın doğum doktoruna gitmeye cesaret edemedim. Muayene sandalyesi bile beni ürkütüyordu. Gerçi bu korkularımdan çok da kaçamadım çünkü gitmiş olduğum psikiyatr her şey normal mi diye bakılması için beni öncelikle kadın doğum doktoruna yönlendirdi. Muayene esnasında çok rahat olamadığım için kadın doğum doktoru vajinismus tanısı koydu. Tanıyı koyarken de bana küçümser bakışlar attı. Her dokunduğunda irkildiğim için bana kızar gibiydi. "Yalnız böyle yaparsanız ben işimi yapamıyorum" diye çıkıştı bana. Tamam, o zaman bırakalım, devam etmek istemiyorum deyince de daha ma-

sadan kalkmadan hırsını alır gibi "Dördüncü evre vajinismus" dedi bana sırıtarak. Doktorun tavrından çok rahatsız oldum ama ne yapayım mecburdum gitmeye. Dördüncü evre ne ki diye bile sormak istemedim, giyinip çıktım hemen yanından. Zaten tek kelime etmedi başka. İyi bir doktor ya da iyi bir insan olsaydı bana açıklardı vajinismus nedir, dördüncü evre ne demektir diye. Sonra gel de internetten araştırma yapma. Doktorlar hem ilgilenmiyorlar hem de internetten araştırma yapınca kızıyorlar; ben de ne yapacağımı şaşırdım valla. Ama şimdi siz olsanız ne yaparsınız? Doktor tek kelime etmemiş, sizi küçümsemiş; gidip bir de sorar mısınız bu hastalık neyin nesidir diye? Neyse doktora gitmem yine de bir işe yaradı; en azından teşhis kesinleşti. Psikiyatr da zaten vajinismus demişti ama kadın doğum doktoruna gidince emin olduk. Bu arada psikiyatriste gittiğimi kimseye söylemedim çünkü insanlar sonra bana akıl hastası diyebilirdi. Gizli gizli gittiğim üç seansta gerçekten hastalığım düzeldi. Zaman zaman hâlâ zorlansam da artık yapabiliyorum. Yani artık eşimle başarılı bir şekilde cinsel ilişkiye girebiliyoruz. Fakat sadece yapmak için yapıyorum diyebilirim; hâlâ seksin filmlerde olduğu gibi yaşandığını söyleyemem. Birbirimizi sevsek de bunu yatakta gösteremiyoruz. Çoğu zaman benim yine ağrım, acım oluyor. En önemlisi de zevk almıyorum. Sadece bir görevmiş gibi yerine getiriyorum.

MELTEM

ŞANLIURFA'NIN bir köyünde doğdum. Babam çiftçi, annem ev hanımı. Annem ve babam çok küçükken evlenmişler. Bizim oralarda on sekizine kalmaz hemen evlenirsin. Hatta kiminle evlendirileceğin on dördüne basmadan bile kafalarında bellidir. Annemin de öyle olmuş. Annem doğunca hemen kafalarında kurmuşlar amcasının oğluyla, yani babamla, evlenir diye. Küçükken de hatta hep şakası dönermiş; daha annem ve babam çocuk olmalarına rağmen dedemler

birbirlerine dünür derlermiş. Kafaya koymuşlar yani ikisini evlendirmeyi. Annemler de karşı çıkmamış açıkçası. Annem zaten hep der ki "küçüklüğümden beri biliyordum babanızla evleneceğimi." Dediği gibi de olmuş gerçekten. Küçük yaşta evlenmenin zorluklarını annem eskiden anlatırdı. İlk evlendiklerinde annem ve babam zaten iki arkadaş gibiymiş. Annemin elinden doğru düzgün iş gelmezmiş. Babam da çalışırmış ama öyle evi geçindirecek kadar değil. Dedemler karşılıyorlarmış yine bütün giderleri. Annemin yapamadığı ev işi, yemek işlerine de işte konu komşu, akraba yardım ediyormuş. Evlilikten anlamayacak yaşta evlenmişler kısacası. Çocuk kafasındalarmış hâlâ. Annem bir keresinde komşumuza, "gerdek gecesinde yaptık bir şeyler ama ne yaptığımızı biz bile bilmiyorduk" demişti. İlginç gelmişti bana bu cümle o zamanlar. İnsan ne yaptığını bilmez mi? Bilir ama işte çocuk aklı. Ara sıra kendi kendime düşünüyorum annemle babam acaba bizi nasıl dünyaya getirmişler o kadar genç yaşta ve onca kalabalığın içinde diye çünkü biz kalabalık bir ailede yaşıyoruz; dedem, babaannem, amcalarım hep aynı evde, aynı avluda yaşıyoruz. Etrafta bir sürü insan varken zordur diye düşünüyorum...

Bazen de diyorum acaba nasıldır o kadar küçük yaşta gelin olmak, bir adamla birlikte olmak diye. Eminim hiç kolay değildir bir çocuk için. Annem de bazen öyle şeyler anlatırdı ki ağlamamak için kendimi zor tutardım. Mesela, annem evlendikten sonra ilk bayramda baba evine ziyarete gittiğinde, babasının gözünün içine bakmış uzun uzun; belki babası "gitme kızım kal" der diye. Ama umurunda mı dedemin sanki? Adım kadar eminim dedem annemin üzüldüğünü bile görmemiştir. Zaten kim kime dum duma bir ortam. Hazır evlenmiş gitmiş kıza kim der geri gel diye? Böyle şeyler Batıda oluyor biliyorum ama bizim orada böyle şeyler beklerseniz millet bir yerleriyle güler. Öyle baba kız duygusallığı falan bekliyorsanız rüya âleminde olursunuz. Neyse ki annemin babamdan yana yüzü gülmüş çünkü evliliklerinde mutlu sayılırlardı. Yani her evde kavga gürültü oluyor ama yine de babamın dövmesi sövmesi yoktu. Genel olarak geçimleri iyi sayılırdı diyebilirim. Tek problem, dedem ve babaannem ile aynı evde, amcalarım ile aynı avluda yaşamamızdı. Herkes her şeye maydonoz oluyordu. Annem pazara gidecek mese-

la, babam evde yoksa evde olan herhangi bir amcama soruyor. Amca dediğim de on yaşında çocuk aslında. Öyle saçma bir durum. Bizde erkeğin dediği olur maalesef. Çok zorluğunu çektim çocukken. Anlam veremiyordum yaşadığımız bazı şeylere. Hep erkeklerden izin alarak ya da onlara haber vererek bir şeyler yapardık. Düşünsenize hayalleriniz, istekleriniz ve yapmak istedikleriniz hep birilerinin iki dudağı arasında oluyor...

Bunun dışında, kalabalık ailede yaşamış olmanın bence en büyük sıkıntılarından biri de kendi ailenle özel bir şeyler paylaşamamak. Ailecek tek bir şey bile yaptığımızı hatırlamıyorum mesela. Nereye gitsek amcam ve yengemler de bizimle. Bir şey yenilecek beraber yenir. Annem bir yemek yapardı koca kazanla; sanırsınız düğün yemeği. Herkes ortadaki kaptan yiyor öyle senin tabağın benim bardağım diye bir şey söz konusu değil. Evdeki eşyalar da ortak kullanılır. Çarşıdan severek aldığın ceket, ertesi gün bir bakarsın kuzeninin sırtında. Yapılan işler de öyle. Herkes her işten sorumlu gibi. Annem, kuzenlerimin çamaşırlarını yıkar; okula giderken benim beslenmemi yengem hazırlardı. Kardeşimin doktora götürülmesi lazım, yengem götürür. Veli toplantısı oluyor, annem babam meşgul diye amcam gidiyor. Yeni bir kıyafet alınacak bana, tüm kuzenlerime de aynısı alınıyor. Yan evde sınıf arkadaşımın doğum gününe gideceğim, üç yaşındaki kuzenim de benimle geliyor annesi bazlama yapıyor diye. Yani anlayacağınız bizim evde herkesin eli, gözü, kulağı birbirinin üzerinde.

Küçüklüğümden hatırladığım kadarıyla kızlar ve oğlanlar farklı ortamlarda zaman geçirirlerdi. Aynı anne babalarımız gibi yani; onlar da çoğunlukla haremlik selamlık takılırlardı. Öyle çok dinci bir sülale de değiliz ama işte kadınlar ve erkekler bir misafirlikte aynı odada oturmazlar. Sofra kurulacağı zaman adamlara ayrı kurulur. Onlar salonda yer biz kadınlar mutfakta yeriz. Kadın muhabbeti ayrı olur erkek muhabbeti ayrı. Hatta erkeklere çay götürülecekse falan öyle kadınlar götürmez, çocuklar götürür. Ya da bazen termosla çay götürülür adamlara ki sürekli gir çık olmasın. Kendi çaylarını kendileri koysun kadınlar da zırt pırt erkeklerin olduğu odaya dalmasın diye. Misafirler gece sonunda evlere ayrılacakları zaman adamlar çocukla haber gönderir "söyle annene kalkalım artık" diye. Yani er-

kekler kadınlara bulaşmazlar. Çok saçma değil mi ya? Aynı evde kadınlarla görüşmüyorlar. Bir şey söyleyecekleri zaman da yüzüne bakmazlar ayıp olur diye. Konuşurken "bacım bacım" diye seslenirler sana. Öyle deyince yani sana kötü gözle bakmıyorum demek. Ama bizim köyü inceleseniz roman olur. Aslında evli erkekler evli kadınlarla yatıyorlar. Ya da herkes üç-dört kere evleniyor. Hem de akrabasıyla ya da bacım dediği kadınla. O yüzden bakmayın öyle efendi hareketlere, çoğu da göz boyama.

Neyse yani ben de öyle bir ortamda çocuk oldum. Bazı şeyleri o zamanlardan öğrendim ve kendimi bildim bileli çok yaşlı hissediyorum. Böyle sanki ben hep büyükmüşüm gibi. Mesela benim çok anaç bir yanım var. Mahallede ne kadar çocuk varsa gelsin bana besleyeyim doyurayım onları, oyunlar oynayayım onlarla. Hâlâ da öyleyim ha. Çocuğu olan arkadaşlarım işleri olunca bazen bana atıyorlar bebeklerini, hiç gocunmadan bakıyorum. Bence bu anaç yanımı küçükken oynadığım oyunlarla ve oyuncaklarla öğrenmiş olabilirim. Küçükken genellikle bebeklerle oynardım. Bebeklere yemek yapar, hatta bebekleri emzirmeye çalışırdım. Herhalde bende bir annelik içgüdüsü gelişti. Ha bir de abime bakın. O sürekli silahlarla, arabalarla oynardı. "Asker olacak benim oğlum" diyordu annem gururla. Asker kıyafeti, silah falan almışlardı ona karne hediyesi olarak. Beraber oyun oynadığımızda o asker olurdu ben de düşman. Yani ben oynamazdım aslında da işte abim oynarken bana düşman deyip silahla vururdu beni. Annemler de "hadi ölme taklidi yapsana" derlerdi ve ben buna sinir olurdum küçük olmama rağmen. Sürekli vurul öl vurul öl hep aynı senaryo. Sırf abim istiyor diye saçma bir oyun... Bir de abimle atari oynardık. Araba yarışını çok severdim ve iyi de oynuyordum. Ama eğer annemler nasıl oynadığımızı izliyorlarsa hep abimi tutuyorlardı. Ben abimi yendiğimde sanki şans eseri yenmişim gibi laf sokarlardı. O yendiğinde de içlerinden bir oh çekerlerdi sanki.

Annemler, erkek kardeşim ve bana eşit davranmazlardı. Yani ben aslında bir bakışlarından bile bunu anlardım. Beni sevmiyorlar demiyorum ama abime davrandıkları gibi de davranmıyorlardı hani. Abim onların kıymetlisi. Onun ağzından ne çıksa yaparlardı ama bana öyle değillerdi. Gerçi ben de fazla bir şeyler istemezdim ama ne

bileyim işte yani bir şey isteme yüzünü bile vermezlerdi belki de. Abimi kayırırlardı da. Ay şimdi onlara mı dikkat ettin diyeceksiniz de sofrada bile onu tutarlardı. Ben abimden daha kilolu ve iştahlı bir çocuk olmama rağmen ona daha fazla yemek koyarlardı. Abim yemeğini bitiremediğinde ise "yesene paşam, sen asker olacaksın" derlerdi. Ben yemeği biraz fazla kaçırsam hemen uyarırlardı "çok yeme kilo alırsın" diye. Böyle şeylere kırılırdım ama belli etmezdim. Yani ben bunları hiçbir zaman sesli söyleyemedim. Bu yüzden de abim iyice tepemize çıktı. Bence kendisini her konuda üstün hissediyordu çünkü annem ona "paşa" derdi bir kere. O da evde paşa gibi gezerdi gerçekten. Babamdan bile daha çok forsu vardı evde. Babam belli bir yaştan sonra eridi gitti ya o yüzden abim sanki evin reisi, hepimizin babası gibi oldu. Ha bir de unutmadan şunu da söylemek istiyorum; annemler abime benden daha fazla değer veriyorlardı çünkü yaşlandıklarında kardeşimin onlara bakacağını düşünüyorlardı bence. Biz daha küçükken bile laf arasında derlerdi hep böyle şeyleri. "Aslan oğlum bize bakacak, bizi kimseye muhtaç etmeyecek" diye. Abime bel bağladıkları için o evlenirken kendilerine yakın bir ev tutmasını istediler. Hatta ve hatta gelinle aynı evde yaşamayı bile teklif ettiler ama gelin istemedi tabii, hangi çağdayız?

Ben kız olduğum için liseyi ite kaka bitirdim. O zamanlar okuldan çok uzakta oturuyorduk. Köyümüzde bir lise yoktu, en yakın lise şehir merkezindeydi. Tam liseye başlayacaktım ama babam okula gitmeme izin vermedi çünkü kızlar için tehlikeli olduğu düşünülen yollardan gidecektim okula. Yok dedi kızımı göndermem o yollara. Ama abim uzun mesafeler giderek okula gidiyordu. Yolsa yol yani, herkes için tehlikeli. Tehlike onlar için yoktu sanki. Tehlikeden kastım öyle yıkılacak köprülerden ya da ana caddelerden geçmek falan değil. Eğer öyle olsaydı, tehlike abim için de olurdu elbette. Tehlike, ıssız yollarda yürüyecek olmamdı. Kız olarak sokağa çıkmamıza bile zar zor izin verirlerken, ıssız yerlerde ne işimiz vardı? Bizim köyde zaten bir fantezi vardır; güya erkekler genç kızları kuytu köşede sıkıştırıp öpüyor falan. Külliyen yalan. Hiç ben daha ne gördüm ne duydum böyle bir şey, yalnızca korkutmak için söylüyorlar. Neyse Allahtan o dönem amcam şehir merkezinde iş buldu da beni her gün okula bırakabildi. Ancak bu şekilde liseye gidebildim.

Liseyi bitirdikten sonra daha fazla okula göndermediler beni. Aslında üniversite sınavına bile girmedim. Girsem bir yerleri kazanacağım belliydi, o yüzden sınava başvuru yapmama kimse ön ayak olmadı. Bu bizim orada çok ilginç bir şey değil çünkü kırk kişilik sınıfımızda on yedi kızdan sadece altısı üniversite tercihi yaptı. Diğer kızlar tercih formunu bile doldurmadı. Kimse de garipsemez bu durumu. Sonuç olarak benim yetiştiğim yerde kız çocuklarının evlenmesi okumalarından daha değerlidir. Bu yüzden ben de on dokuzuma basmadan evlendim. Ama bizim oralardan biriyle ya da akrabamla falan değil. Eşim ile internet üzerinden tanıştık. O, Ankara'da ailesi ile yaşayan, benden yaşça büyük biriydi. Büyük şehirde yaşaması ve benden olgun olması beni cezbetti. Köyümden birileri ile evlenmek istemiyordum, çok sıkılmıştım herkesten ve bizim düzenden. Zaten nereye başımı çevirsem akrabamdı artık. Köyümde evlilik yapsam muhtemelen bir kuzenimle ya da sınıf arkadaşımla evlenmiş olacaktım. Biraz da böyle şeylerden kaçmak istedim. Çok fazla düşünerek de karar vermedim açıkçası. Karşıma bir fırsat çıktı ve ben de bunu değerlendirdim gibi oldu. Zaten daha önce kimseyle çıkmadığım için, önüme gelen ve benimle ilgilenen ilk erkeğe ben de gönlümü kaptırdım.

Benim evliliğim resmi evlilik değil çünkü iki taraf da bizim evliliğimize karşı çıktı. Annemler internet üzerinden tanıştığım için zaten baştan tepkililerdi. Hiç kimdir neyin nesidir diye sormadılar bile eşim için. İnterneti duyunca deliye döndüler. Sırf bu yüzden interneti bile kestiler ama ben eşimin telefon numarasını almıştım bir kere. Zaten telefon üzerinden görüşüyorduk gizli gizli... Eşimin ailesi de bizim evlenmemizi pek istemedi. Onlar benim ailem kadar katı değillerdi ama yine de istememişlerdi beni. Bu yüzden, evliliğimizin kaçarak evlenme olduğunu söyleyebilirim. Dini nikâhla evlendik. Bu durum ailelerimizin şerefini sarsan bir şeydi. Ama yine de her şeyi göze alarak kaçmıştım. En büyük hayal kırıklığım ise eşime kaçtıktan sonra onun ailesi ile yaşamam oldu. Eşim çalışmıyordu ama kaçmadan önce bana maddi durumunun iyi olduğunu, dedesinin boş bir evi olduğunu ve bizim o evde yaşayacağımızı söylemişti. Kaçtığım gün, daha beni eve götürmeden, otogarda bana itiraf etti dedesinin evinin boş olmadığını ve ailesi ile bir süre birlikte

yaşamak zorunda olduğumuzu. Hayal kırıklığına uğramıştım ama başka bir seçeneğim yoktu. Zaten geldiğim yeri de biliyordu. Yani adama daha ilk günden ayrı eve çıkmak istiyorum diye ısrar etsem "geldiğin yeri unuttun galiba" diyebilirdi bana. O yüzden kapattım çenemi oturdum.

Eve vardığımızda eşimin ailesi beni içten karşılamadılar. Belli ki beni istemiyorlardı ama olan olmuştu, onlar da susup oturdu. Annesi bir-iki lokma bir şey önümüze koyup yatağına gitti. Babası deseniz zaten balkondan içeri girmedi. Fosur fosur sigara içiyordu. Dertlenmiş belli. Kendimi çok kötü hissettim orada. Yani evde kaldığım ilk gece benim için çok zordu. Çünkü bilmediğim bir şehirde, tanımadığım insanlarla aynı evde, bana yalan söylemiş bir eş adayıyla aynı yataktaydım. O an kaçtığım için ilk pişmanlığımı yaşadım ama iş işten geçmişti bir kere. Yatacak yer olarak eşimin odasına geçtik. Odayı bir görseniz. İnsan ben geliyorum diye biraz çeki düzen verir, ama yok. Duvarda yırtılmış posterler dahi duruyordu. Beşiktaş, Star Wars, Yeşim Salkım posterleri vardı. İçerisi de sigara kokuyordu. Allahım dedim ben nereye düştüm. Sanki bir ergenin odası gibi. Neyse tek kişilik yatağına yattık beraber, affedersiniz ama göt kadar yer, ben mi sığayım o mu sığsın bilemedim. İnsan bir özenir bari yatak alır şöyle iki kişilik ya da bir buçukluklar oluyor ya öyle. Gerçi ekstra yastık bile getirmemiş. Benim yastığım yok mu diye sorduğumda da "bir yastıkta kocayalım" diye espri yapmaz mı? Yani ben böyle hayal etmemiştim hiç. Daha düşünceli olmasını beklerdim şimdi beklemiyorum desem yalan olur, yukarda Allah var.

Daha ben soyunup dökünmeden eşim başladı azmaya. Anne babasının evde olduğunu umursamadan bana dokunmaya başlamıştı. O, o kadar rahattı ki acaba eve evlenmek için getirdiği ilk kadın ben değil miyim, benden önce de başka kadınları eve atmış mıdır diye düşünmeye başladım. İnsan bir utanır, çekinir değil mi? Ama yok yani çok rahattı. Bense, birileri duyacak ve görecek diye endişeye kapılmıştım. Ayrıca, internetten ya da telefondan görüşmüştük ama ilk defa yüz yüze görüşüyorduk. Hemen yapmaya başlamamız beni çok utandırdı. Zaten ilk defa bir erkekle bu kadar yakın olmuşum, şaşkınım. Tam soyunmak bile istemedim. Zaten kendim soyunmadım hep o çıkardı üzerimdekileri. Dur, yavaş diye diye sonunda içi-

me sokmak için itti. Ne olduğumu şaşırdım valla ama canım çok acıdı çünkü galiba kendimi sıktım. Eşim içime girmek için bir daha davrandığında gözyaşlarına boğuldum ve acı içinde haykırdım. Devam etmesini istemiyordum çünkü şeyi duvara çarpıyor gibiydi. Ağlamama rağmen birkaç sefer daha itmeye çalıştı. Bir yandan da "ağlama birazdan bitecek" dedi bana. Ama yapamadım ben. Girmiyor dediğimde şeyini tutup "al korkuyorsan sen yerleştir içine" dedi. Dedi de tam olarak nasıl yerleştireceğimi bilmiyordum. Neyse zaten kısa bir süre sonra boşaldı. İyi ki de boşalmış çünkü bütün gece deneyecek halimiz yoktu. O da rahatladı, ben de.

İlk gün neden başarısız olduğumuzu anlayamadık ama bence baş başa olmadığımız için yapamamıştık. Bilmiyorum belki evde tek olsaydık ben yine yapamayacaktım ama kayınvalidemlerin evde olması bence problemi daha da kötüye götürdü. Üç ay boyunca bu yapamama işi devam etti. Bu sırada eşim bana destek oluyordu. "Olsun, bir gün yaparız" diyordu. Üç ayın sonunda ise adamı deli mi dürttü ne olduysa artık cinsellikte başarısız olmaktan bıktığını söyledi bana. Bunu yine bir gün yapamadığımızda üzerimdeyken öfke ile söyledi. Sanki o güne kadar da hep rol yapmış, aslında bu durumdan en başından beri rahatsız olmuş gibi hissettim. Ama söyleyemedim. Çok kırılmıştım. Ailemin yanına dönmek istedim ama tabii bizim ailede böyle bir şeyin lafı bile konuşulmaz. Artık annemlere gidip onlarla yaşayamazdım çünkü kadınlar bir kez evlenince artık baba evine yakışmazlar; bunu biliyordum. Bizim oralarda evden kaçmış kızlar için bir söz vardır: "Bu evden ayakta çıktın, ancak yatarak girersin." Yani bu eve kefenle girersin ile aynı anlamda. Bu söz, kaçarak evlendiğim için baba evine dönemeyeceğimi anlatıyor. Ayrıca sadece kaçmakla da ilgisi yok. Aslında bu şey bekâret ile ilgili. Gelinliği ile çıkanlara da "kefenle girersin bu eve" diyorlar. Yani resmi bir evlilik yapsan da yine kolay değildir eve dönmen çünkü dullara iyi gözle bakılmaz. Halbuki bilmiyorlar ki ben zaten adamla gerdeğe bile girememişim. Eve dönmeyi düşündüğüm o günlerde aklımdan hep bunu geçirirdim; acaba bakire olduğumu söylesem anneme beni tekrar kabul ederler mi diye. Ama kime ispatlayabilirsin ki? Çarşıda bile gece yarısına kadar kalsan bekâretinden şüphe edenler, üç ay bir adamın evinde kalmışsın inanırlar mı bakire olduğuna? Zaten cinsel

ilişkiye girememe diye bir durum olduğuna dahi inanmaz insanlar. Öyle bir hastalık mı olur git işine derler. Millet on dört yaşında evleniyor da hemen o ay hamile kalıyor koca kız oldun sen mi yapamıyorsun derler...

Başka bir taraftan bakacak olursak, evliliğim resmi evlilik değil dini nikâh olduğu için kaçıp kurtulmak daha kolaydı. Boş ol, boş ol, boş ol desem al sana evlilik bitti. Yani beni bu adama bağlayan bir şey yoktu ki. O yüzden bir gün sinirden kafam döndüğünde aileme kuzenlerim aracılığı ile haber gönderdim. Kabul ederlerse geri dönmek istiyordum. Geleyim elinizi öpeyim dedim. Ama ailem tabii ki bunu kabul etmedi. Benimle doğrudan iletişime geçmeyi bile reddettiler çünkü ben kocaya kaçmıştım. Asla kabul etmeyeceklerini biliyordum bu yüzden. Bir kadının boşanıp baba evine dönmesi veya tekrardan evlenmesi benim ailemde hoş karşılanmaz. Ama kabul etmeliyim ki erkeklere farklı davranılıyor. Mesela evlendikten bir süre sonra abim karıyı boşadı. Eminim boşanma sebebi zaten aile meseleleri. Gelini ilk baştan beri kabullenememişlerdi. Aynı evde annemlerle kalmayı reddettiğinde gelini zaten kafalarından sildi annemler. Zamanla da abimi doldurdular tabii o da hiç gözünün yaşına bakmadan boşadı onu. Arada çocuk falan olmayınca abimin boşanması onaylandı ve onun baba evine dönmesi coşkuyla karşılandı. Annemler ve akrabalarım ona yeni bir karı bulmak konusunda pek bir hevesliydiler. Erkeğin elinin kiri zaten boşansa ne olacak bekâr olsa ne olacak? Hele ki çocuk da yoksa ortada, tekrardan "kız" bile alabilir...

Evli bir kadın olarak eşim ne derse oydu benim için. Altın bileziğim de olmadığından ekonomik özgürlüğüm yoktu; bu yüzden alternatifim de yoktu. Ailem ya da başka bir adam kollarını açmış beni beklemiyordu. O yüzden nereye kaçayım göçeyim. Para konusunda eşime bağlıydım. Sonuç olarak onunla yaşamaya devam ettim. Problemin kendiliğinden çözülmesi için bir üç ay daha bekledim ama olacak gibi değildi. Sonunda cesaretimi toplayıp bir kadın doğum doktoruna gittim. Ona bile gizli gizli gittim çünkü eşimin ailesinden biri görürse hamileyim falan zannederlerdi. Ya da bende bir sorun olduğunu anlarlardı. O yüzden tedavi olmak için doktora gittiğimi sadece eşim biliyordu. Doktorun yaptığı kontrol, jinekolojik muayene mi ne diyorlar, işte o hiç iyi geçmedi ve doktor vajinismus oldu-

ğumu söyledi. Bu da biliyorsunuz bir çeşit hastalık. Doktor bu hastalığın yüzde yüz tedavisinin olduğunu ama tedaviyi kendisinin yürütmediğini söyledi. Devlet hastanesinde bir doktordu belki de bu yüzden benimle uğraşmak istemedi, gerçekten bilmiyorum. Beni başka bir doktora yönlendirdi. Bu seferki doktor psikiyatrdı ve özel muayenehanesi vardı doktorun. Devlet doktoru değildi yani. Randevu için aradığımda bir de ücreti sorayım dedim. Öylesine sormuştum ama Allahtan sormak aklıma gelmiş çünkü acayip yüksek bir rakam söyledi sekreter. Tamam dedim randevuyu oluşturalım ama içimden de diyorum ki kızım sen bunu nasıl ödeyeceksin? Akşam eşime anlattığımda o da parayı çok fazla buldu ama "olsun düzeleceksen feda olsun" dedi. Yani evet öyle bir kere verilecekse tamam verilir de yani internetten yaptığım araştırmalara göre bir kere gitmiyorsun ki. Her gittiğimde bu kadar para versek altından kalkmayız dedim. Yine de ilk randevuya gittim. Ne bileyim belki çok güzel tavsiyelerde bulunur da ben de evde kendim yaparım bir şeyler falan dedim en kötü ihtimalle.

Doktor tam da düşündüğüm gibi bunun bir günde çözülemeyeceğini, birkaç seans gitmem gerektiğini söyledi. O bunu söyleyince zaten içimden dedim ben bir daha gelemem diye. Para konusundaki endişelerimi doktorla paylaşınca; "merak etme ilk muayene ücreti kadar vermeyeceksin her seferinde, paket uygulaması yapacağız" dedi. Ama onun paket dediği de yine bizi çok çok aşan bir durumdu. Hem de parayı nakit istiyordu çünkü "Nakit verince hastalar sürece daha bir bağlı oluyor. Ödevleri tamı tamına yerine getiriyorlar. Seans ücreti aldığımızda siz de göreceksiniz insan bahane uydurabiliyor. Hatta bahane uydurma gereği duymadan seanslarını aksatan hastalarımız bile oluyor. Böyle olunca da süreç uzuyor ve siz fayda sağlayamıyorsunuz" dedi. Valla ne yalan söyleyeyim bana bu iş biraz tuhaf geldi. Tamam, ünlü bir doktor olabilir, gitmeden önce araştırmamı yapmışım zaten ama o kadar yüksek ücreti baştan almasından işkillendim. Yani bana hoş gelmedi öyle söyleyeyim. Bana 15 seans ücreti çıkardı ama ne biliyordu belki ben 10-11 seansta iyileşecektim. Yani bana inandırıcı gelmedi açıkçası. Zaten hiçbir şey söyleyemedim dondum kaldım. Anladı herhalde kafamda soru işaretlerinin olduğunu ki "Yanlış anlamayın, biz bu uygulamayı kendi çıka-

rımız için değil, hastanın iyiliği için yapıyoruz; zaten kredi kartıyla da ödeyebilirsiniz. Sekreterimiz bu konuda size yardımcı olacaktır. Nakitse benimle hallediyorsunuz, kredi kartı ise sizi ona yönlendireceğim" dedi. İyice şok olmuştum. Ne diyeceğimi bilemedim. "Bir eşime de danışayım, nasıl yaparız bir konuşalım" falan diyerek geçiştirdim onu. Doktor söylediği paralardan utandığından mıdır nedir bilmem hemen uygulayacağı tedaviyi övmeye başladı. Başka yerlere gidersem yanlış tedaviler uygulayacaklarını, hem zamanımın hem de paramın boşa gideceğini söyledi. O parayı vermem için kendini haklı çıkarmaya çalışıyordu belli ki. Bir ara içimden ikna oldum da aslında. Ne yapayım başka çarem yok kesin gelmeliyim gibi ikna etti beni. Parmağımda bir alyans vardı belki onu bozdururum; bir de zincirim var onu da bozdururum, zaten altın fiyatları yükseldi falan diye düşünceler döndü kafamda bir an...

Çıkışta kuyumcuya gidip hem yüzüğümün hem de zincirimin fiyatını sordum. Yüzüğüm zaten kof çıktı; eşim orada da beni kandırıp gidip en düşük ayar almış. Onu bozdursam bir ayakkabı parası bile etmezdi. Zincirim ise "Urfa akıtması" olarak bilinen bir şey. Anneannem zamanında bütün torunlarına yaptırmış. Olur da ölürse düğünlerimizde hediyesi hazır olsun diye. Kaçmadan önce almışım iyi ki onu yanıma; o an bana dank etti. Değerli olduğunu biliyordum da bu kadar da para edeceğini tahmin etmemiştim. Adam bana bir fiyat çıkardı inanır mısınız ikinci el bir araba alırsınız. O kadar mutlu oldum ki bu duruma. Ama hemen bozdurmak da istemedim. Madem bu kadar değerli bir şey, gelecekte bana güvence olur o zaman dedim. Eşime de hiç söylemedim fiyatını. Zaten o bu konularda saftır, o kadar maddi zorluklar çektik, demedi ki şu senin akıtmayı bozduralım. Bana aldığı yüzük kadar ucuz bir şey olduğunu düşünüyordu belki de. Yoksa çoktan göz koyardı ona... Sonuç olarak başarılı olup olmayacağı belli olmayan bir tedavi için altınımı bozdurmak istemedim. Başka bir doktor bulurum devlet hastanesinde diye kafama koydum. Öyle de yaptım kısa bir süre sonra. Bu sefer sistemden randevu almadan önce hastaneyi aradım. Kim vajinismus tedavisi yapar diye sorup soruşturdum. Gittiğim doktor bir daha beni başkasına yönlendirsin istemiyordum çünkü. Neyse bir doktor buldum sonuçta kendime.

Devlet hastanesindeki doktor da özelde gittiğim doktorun anlattıklarına çok benzer şeyler söyledi. Tedavileri de çok benziyordu. Belli aralıklarla kendisine gidip verdiği ev ödevlerini kontrol edecektik. Ödevler arasında da vajinaya parmak sokmak, tampon kullanmak, sonra giderek büyüyen dilatörlerden sokmak vardı. Ama bunlar benim için çok fazlaydı. Ne demek vajinaya bir şeyler sokmak? Vajinanın girişine bile dokunamıyordum. Bu ödevleri nasıl yapabilirdim? Evde bu ödevleri yapmak için kişisel bir alanım yoktu. Zaten iki odalı bir evimiz var. Duvarlar incecik. Ödevleri yaparken bir ses çıkarsam herkes duyabilirdi. Hadi parmak sokmayı zorlansam da yapardım da dilatörler ne olacaktı? Dilatörleri alamazdım çünkü evde birileri görebilirdi. Onları nereye saklayacaktım? Bizim kaldığımız odanın kapısında kilit bile yok. Biri içeri dalıp şeyime bir şey sokarken görse ne olurdu tövbe estağfirullah. Bir sonraki randevumda, bahsettiğim sebeplerden dolayı bu ödevleri yapamadığımı doktoruma söyledim. Ama beni anlamadı çünkü bahane uyduruyorum diye düşündü. Hatta "bunlar hep bahane" dedi bana. Doktorum devlet hastanesindeydi bence bu yüzden böyle davrandı. Herhalde dedim zincirimi bozdurup özelde tedavi olsaydım nazımla oynarlardı. Aradaki fark bu herhalde. Bir daha o doktora gitmemeye karar verdim.

İnternetten başka doktorlar araştırdığımda özel klinikler ile karşılaştım. Tedavi yöntemleri bayağı etkili olacak ki insanlar yorumlar yazmışlar. Heveslendim bir ara birine gitmeye ama internetteki yorumlara göre fiyatlar yine çok uçuktu. Eşim zaten çalışmıyor, babasından para alıyordu. Ne derdik de o kadar yüklü parayı alıp kliniğe giderdik bilemiyorum. Zincirimi bozdurmayı aklımdan bile geçirmedim çünkü o benim gelecek güvencemdi. Olur da boşanırsam en azından kendime bir odalık bir ev kuracak paraydı o. Zaten evi kurduktan sonra çalışırdım da. Önemli olan birikmişinin olması; o yüzden zincirim benim birikmişimdi ve hayatta ellemezdim onu. He tabii çok çaresiz hissettim kendimi orası da ayrı. Hatta bir ara çalışmayı bile düşündüm. Temizlik işleri, çocuk bakımı gibi işler yaparım diyordum kendi kendime. Biliyorum çünkü böyle işler elimden gelir. Biriktirdiğim para ile de doktora giderim diye planlar yapmaya başlamıştım. Ama sonra bunun çok mümkün olmadığını hissettim

çünkü ben çalışsam bile paramı kesin eşimin ailesi alırdı. Tamamen benim biriktirmem için bana bırakmazlardı. Yani çalışıp para biriktirme çözümünden de vazgeçmiştim.

Bu sırada ailem ile barıştım. Eşim ile beraber el öpmeye bile gittik memlekete. "Bir de torun oldu mu hepsi unutulur" dedi annem. Bilmiyor ki kızları hâlâ bakire... Eşim bir süre sonra iş buldu çok şükür. Kaynanamlarla aynı evde yaşasak bile artık bize bir özgüven geldi. Kaldığımız odayı falan değiştirdik. Badana ettirdik, çift kişilik yatak aldık, şöyle yeni evlilerin aldığı saten fırfırlı yatak örtülerinden bile aldık. "Yavaş yavaş beyaz eşyaları da alalım da depoya koyalım" demeye başladı eşim. Kaynanamgiller de her an kendi evimize çıkabileceğimizi anladılar yani. Ben de bu süre içinde eşime daha çok bağlandım ve daha çok âşık oldum. Bu hastalıktan –vajinismustan– kurtulmak ve yuva kurmak için elimden ne gelirse yapmaya hazırdım. Kimseye bir şey anlatamadığım için internet bu dönemde en büyük yardımcım oldu. Tedaviye gidip verilen ödevleri yazan kadınlar vardı internette. Birçok ödev benim için zordu; o yüzden basit şeylerden başladım. Ayna karşısında vajinamı inceleme, vajinama parmaklarımla dokunma gibi. Bu ödevleri yaparken kapının önüne oturuyordum. Dedim ya kapının kilidi yok, işte o beni çok zorladı. Biri içeriye girip beni görmesin diye kapının önüne oturup yapıyordum. Açarlarsa da hemen iterim kapıyı diye planladım. Bazen de banyoda yapıyordum bu ödevleri. Hatta tuvaletim geldi deyip yaptığım bile oldu. İşte evde yer olmayınca çok zor. Kendi evimiz olsa ben daha çabuk çözerdim biliyorum kendimi. Bu arada dilatör alamayacağım için bir mumu streçe sarıp kendime aparat yapmıştım. Gizli gizli onunla çalışıyordum. Kendime bir program oluşturdum ve çok sıkı çalıştım. Altı ay çalıştıktan sonra nihayet başardım. Bu hastalıktan kurtulduğum için kendimi son üç aydır çok normal hissediyorum. Artık kendimi kadın gibi ve evliliğimizi gerçek bir evlilik gibi hissediyorum. Hâlâ bazı problemlerimiz var ama sonuçta yapıyor muyum? Yapıyorum. Şimdilik bana bu yeter. Cinsel ilişkiden zevk alıyor musun diye sorarsanız hayır derim. En kötüsü de sanırım bunun tedavisi yok.

CANSU

İZMİR'DE AİLEMİN üçüncü numarası olarak dünyaya geldim. İki abim, bir kız kardeşim var. Annem ev hanımı, babam bir okulda müdür yardımcısı. Babam çok merkezi bir okulda yıllarca sınıf öğretmenliği yaptığı için çevremiz oldukça geniş. Babamın eğittiği öğrenciler şimdi evliler hatta çocukları bile var. Ben de ilkokuldayken babamla aynı okuldaydım. Babam beni kendi sınıfına aldırmayı istemişti ama Allahtan öyle bir şey yapamadı. Babamın çok yakın bir arkadaşının sınıfındaydım. Babam ders aralarında gelir "Var mı bir yaramazlık?" diye öğretmenime sorardı. Babamın gözü her an üstümde olduğu için sınıfta usluca oturur teneffüslerde pek fazla dışarı çıkmazdım. Üstüm başım hep düzgündü. Eteğim uzun, gömleğim ütülü, saçlarım örgülü oluyordu hep. Renkli mus çorap giyen, saçını açan kızlara çok özenirdim. Babam okulda olmasa eminim evin kapısından çıktığım an saçımı açacağıma ya da eteğimi kıvıracağıma ama işte babam görür diye hiç böyle şeyler yapamıyordum. Babamı da temsil ettiğim için benim derli toplu olmam gerekiyordu okulda. Hep ensemdeydi yani babam. Bir arkadaşımla sorun yaşasam babam bunu büyütür, hem okulda hem eve gelince devamlı konuşurdu. Rezil ederdi beni. Ayrıca kendisi çok sinirli olduğu için okulda öğrencilere çok bağırıyordu ve hiç hata affetmiyordu. Bu yüzden ben de babamdan utanırdım. Bir de babam çok disiplinliydi. Onun kurallarına göre sınıfındaki kızların saçları iki örük olur, beyaz çorap giyilir, etek boyları dizde olurdu. Öğrencileri sadece dersler konusunda eğitmeyi değil, ahlaki açıdan da yetiştirmeyi kendine amaç edinmişti. Bu yüzden veliler babamın disiplininden ve eğitiminden çok memnun olmalarına rağmen, babam öğrenciler arasında pek sevilmezdi.

Evde ve okulda babamın nefesini ensemde hissettiğim için küçükken içine kapanık bir çocuktum. Abilerimle de aynı okulda olmak benim için bir dezavantajdı. Ders aralarında yanıma geldikle-

rinde bile kavga ederdik. Kavga hep saçma konulardan çıkardı ve bana haksızlık yaparlardı. Evde tartıştığımız bir konu olursa onun öcünü okulda alırlardı. Tabii haksız olduklarını biliyorlardı ya evde bir şey yapamadıklarında okulda yaparlardı. Hatta bazen okuldayken beni dövdükleri bile oluyordu. Bana alttan alta vurduklarında pısardım çaresiz. Eve gidince anneme anlatırdım abimler okulda bana bir kötülük yapmışlarsa. O da ne yapsın hep arayı bulmaya çalışırdı. "Onlar senin abin, seni korumaya çalışmışlardır" derdi ve beni geçiştirirdi. Bana vurduklarını söylediğimde ise "siz kardeşsiniz, olur böyle şeyler" diyordu. Ama ben abimlere yüksek sesle bile konuşsam bana kızar, hemen beni uyarırdı; o zaman demezdi siz kardeşsiniz olur böyle şeyler diye. Ben bir hata yaptığımda daha acımasız olabiliyordu yani. İşte bu yüzden annemlerin evlat kayırdıklarını düşünüyorum...

Cinsellik benim ailemde açıkça konuşulmazdı. Cinsellikle alakalı bazı şeyler öğrendim öğrenmesine ama nereden ve kimden öğrendim tam olarak hatırlayamıyorum. Mesela evlilik öncesi cinsellikle alakalı kadın ve erkeklerden beklentilerin aynı olmadığını biliyorum. Kadınlar evlilikten önce cinsellik yaşamamalıdır ama o erkektir; yapabilir, şeklinde öğretildi bana. Ki zaten bunu gözümle de görüyordum. Abimleri hiç sıkmadı annemler. Geç geldikleri de oldu, hiç eve uğramadıkları günler de. Hiç kimse de kızmadı onlara. Hatta annem merak edip arayacak olsa babam engel olurdu, "delikanlı çocuklar bırak" diyerek. Ama ben evlenmeden önce bir erkekle cinsel ilişkiye girseydim, çok iyi biliyorum ki annemler bana sinirlenir, bağırırlardı. Hatta dayak bile yiyebilirdim. Ayrıca komşular dedikodu yayardı benim hakkımda çünkü ailem ve komşularım bekâretin tek bir erkek için saklanması gerektiğini düşünüyorlardı. Benim de aksine bir düşüncem yoktu açıkçası. Sonuç olarak bekâret bir kadın için en özel şey. Onu tabii ki de kocası için saklamalı diye düşünüyordum. Yalnızca bu kısıtlanma hali hoşuma gitmiyordu.

Lisedeyken kendi sınıfımdan bir erkek arkadaşımdan hoşlanıyordum ama bunu kendisine hiç söyleyemedim. Hem çekingen olduğum için hem de birilerinin kulağına giderse kötü olur diye ona açılamadım. Zaten o çok dışa dönük biriydi ve her ay sevgili değiştiriyordu. Hiç bana gelmez öylesi diye bir yandan düşünüyordum

ama bir yandan da duygularıma engel olamıyordum. Ona karşı duygularım iki yıl sürdü ve kimseye söyleyemedim. Sonrasında bizim mahalledeki kuaförden hoşlanmaya başladım. O da çok yakışıklı ve sosyaldi. Sırf onu görebilmek için her ay saçımı kestirir, sık sık fön çektirirdim. Öyle oturup aynadan seyrederdim onu. Gerçekten çok içine kapanık bir insandım. Bazı kızlar dükkâna gelir, fön çektirmeden önce onunla –kuaförle– öpüşürlerdi. Yanaktan yani. Ama ben gittiğimde doğrudan koltuğa geçip otururdum. O da zaten benimle ilgilenmezdi hiç. Başka kızlar geldiğinde onlara kibarlık olsun diye koltuğu çekerdi, öyle otururdu kızlar ama bana hiç öyle yapmazdı. Bu arada kulak misafiri olduğum kadarıyla birbirlerine çok özel sorular sorarlardı. Birbirlerinin hayatlarına o kadar hâkimlerdi ki sanırsınız aynı ailede yaşıyorlar. Benimse ağzımdan ona karşı "nasılsın, iyi misin"den başka söz çıkmazdı. Onu başka kadın müşterilerin sorduğu sorularla daha yakından tanıma fırsatım olduğunda ondan soğumuştum. Çünkü anladım ki kadınlara pek değer vermiyor. Kadınları tek gecelik ilişki olarak görüp kolayca terk edebiliyor...

Eşim, büyük abimin liseden bir arkadaşıydı. Bize gidip gelir, hatta ders çalışmak için bizde kalırdı bazen. Ders çalışmak da bahane yani beraber sınav çalışma yalanıyla odaya kapanıp bilgisayar oynarlardı. O bizde kalacağı zaman abim kız kardeşimle bana "odanızdan çıkmayın, ayakaltında dolaşmayın" derdi. Biz de zaten annemle beraber başka bir odada oturur dizi izlerdik, pek karışmazdık onlar ne yapıyor odalarında diye. Eşim o zamanlar benden hoşlanmış ama abimden çekinip söyleyememiş. Söylese abim kızardı zaten hem ona hem de bana. "Arkadaşımın bacısı benim de bacımdır" gibi bir racon vardı aralarında; o yüzden benden hoşlandığını söylese çok kızardı abim ona. Kesin bana da derdi ki "kuyruğunu mu salladın?" Halbuki dediğim gibi odadan bile çıkmazdık kız kardeşimle... Liseden mezun olduktan sonra abim ve eşimin –yani eşim diyorum da abimin arkadaşı işte o zamanlarda– arkadaşlıkları da eskisi gibi sıkı fıkı değildi. Eşim liseden sonra okumadı, abim de üniversiteyi kazanınca araları iyice açıldı. Yani küs değillerdi ama artık paylaşacakları ortak şeyler olmayınca birbirlerinden uzaklaştılar. Bu uzaklaşmaya güvenerek eşim rahatlıkla açılmış abime. Benimle ciddi düşündüğünü söylemiş. Abim aracılığı ile haber gönderdi yani. Ailem

de duruma sıcak bakınca bir gün ailecek bize oturmaya gelmişlerdi. O gün eşimi, hâlâ abimin arkadaşı olarak görmüştüm. Benim için daha fazlasını ifade etmiyordu. Ama bana karşı olan sevgi dolu bakışlarını da gördüm. O yüzden onu baştan reddetmedim. Bir tanıyayım dedim.

Eşim, çıkma dönemimizde benim her hareketime karışmaya başlamıştı. Sürekli bana mesaj atardı "Neredesin? Yanında kim var? Neden evde değilsin?" gibi. Ayrıca görüştüğüm insanlara, giydiğim kıyafetlere bile karışırdı. Bazen hayat onunla çok zor olsa da bu hareketleri hoşuma giderdi. Sevdiği için kıskanıyor, diye düşünürdüm. Eşim bana çok karışırdı ama kendisi her istediğini yapar, istedikleri ile görüşür, istediğini giyerdi. Benim ona karışma hakkım yoktu tabii o erkek olduğu için. Ben bir şey söylesem hemen beni sustururdu. Bunu da çok başarılı bir şekilde yapardı, hiç anlamazdım bile ne olduğunu. Yani öyle sert çıkmazdı susayım diye. Bir yolunu bulur beni kandırırdı. Ayrıca itiraf etmeliyim ki erkek arkadaşımın, yani eşimin, gözünün başka kadınlarda olduğunu biliyordum. Bir alışverişe gitsek mesela hemen iki dakikada kasiyere yazabilirdi. Kaşla göz arasında yoldan geçen bir kıza asılabilirdi. Bunlar benim gözümle gördüklerim. Bir de gözümle görmediklerim var tabii. Her şeyi bilmeme rağmen ona daha çok bağlanmaya başlamıştım. Çünkü onu kıskanıyordum ve o sadece benim olmalı, gözü bir tek beni görmeli diye düşünüyordum.

Erkek arkadaşımla bir gün bir arkadaş evinde buluştuk. Odada tek kaldığımızda bana sarkmaya başladı. Şaştım kaldım. Ne tepki vereceğimi bilemedim açıkçası. Zaten arkadaşlarımız da evde olduğu için çok fazla ileriye gidilecek bir durum yoktu. O yüzden pek fazla çekinmeden ben de ona karşılık verdim. Sarılma, öpme ve dokunmadan öteye gitmemişti yakınlaşmamız. O günden sonra erkek arkadaşım bana sürekli mesaj atıyordu "seni özledim" diye. Yani neyi özlediğini anlamışsınızdır. Tadını aldı tabii bir kere sonra hep istedi benden. Benimle zaman zaman ev ortamında tek kalmaya çalıştı. Bizim evde biraz zordu da onların evi daha müsaitti. Zaten odasının kapısını kapattı mı ailesi odasına pek girmezdi. İçeriden kilitliyordu da. Kimsenin ruhu duymuyordu valla. Biz onun odasında otururduk saatlerce, kimse de uğramazdı ne yapıyorsunuz diye. Oda-

da tek kaldığımızda yakınlaşmalarımız hoşuma da gidiyordu aslında çünkü beni çekici bulduğunu hissediyordum. Bana iltifatlar ediyordu şuran çok güzel buran harika diye. Yine bir gün tek kaldığımızda yakınlaşmaya başladık. Bu sefer dokunmalar biraz daha ileriye gitmeye başladı. Çok utandığım ve korktuğum için durmasını söyledim ama o bana çok sinirlenip "Bana güvenmiyor musun? Beni sevmiyor musun?" gibi şeyler söyledi. Kendimi kötü hissetmiştim bu söylediklerinden dolayı. Dolayısıyla "tabii ki seviyorum ve güveniyorum" deyip devam etmesine izin verdim. O gün beni çok fazla elledi. Yani külotuma elini sokup bana dokunacak kadar ileriye gitti. O gün eve döndüğümde hiç unutmuyorum sürekli ağlamıştım. Kendimi nedense suçlu hissediyordum. Yapmamam gereken bir şeyi yapmış gibi ya da haksızlığa uğramış gibi hissettim.

Bir gün erkek arkadaşımla saçma sapan bir konu yüzünden kavga etmiştik ve ben artık yetti dedim. Mesaj attım ona, ayrılmak istediğimi söyledim. Bana çok öfkelendi ve "Yaşadıklarımızı abine anlatırım, ondan sonra bak bakalım neler oluyor. Olacaklardan ben sorumlu değilim" dedi. Yaşamış olduğumuz cinsel yakınlaşmalarımızı kastediyordu. Bir cesaret "ne yaparsan yap, kimseden korkmuyorum" diye yazdım ama tabii nasıl korkuyorum aslında. "Zaten sana meraklı değilim" dedim bir de sinirimden. Affedersiniz ama "hiç inkâr etme senin de hemen amının suyu aktı" dedi bana. O gün yakınlaştığımızda elini külotuma sokunca bende ıslanma olduğunu fark etmişti. Onu vuruyor yani yüzüme. Ne yapayım yani, insanlık hali. Beni böyle utandırmasına hiç gerek yoktu. Bunu abime söylemekle beni tehdit edince çok korktum. Abim duysa beni keserdi çünkü sadece masumca gezip dolaştığımızı düşünüyordu. Bilse birbirimize bu kadar yakınlaştığımızı, beni buluşmalara tek göndermezdi zaten. Böyle bir şeyi riske atamazdım; zaten gerçek anlamda ayrılmak da istemiyordum. O kadar şey paylaşıp yakınlaşmışken geri dönüşü yok gibi hissettim. Dolayısıyla onu affettim. Ama hiçbir şey de eskisi gibi olmadı. Mesela artık onunla mümkünse ev ortamında tek kalmamaya özen gösteriyordum. Bu her zaman mümkün olmuyordu elbette. Ancak artık cinsel yakınlaşmalarımızda ben daha dikkatli olmaya çalışıyordum. Öpüştüğümüzde falan ıslanmam olduğunu anlayınca tuvalete gidip siliyordum eğer elini sokarsa ıslaklığı his-

sedip de ona meraklı olduğumu düşünmesin diye. Geçmişte bu ıslanma meselesini yüzüme vurması bana öyle bir koymuştu ki yakınlaşmalarımızda inşallah ıslanmam olmaz diye içimden dua eder hale gelmiştim. Kendime işkence etmişim ama o günlerde hiç göremiyordum bunu.

Tekrar barıştık dedim ya, tabii zaman zaman kavgalarımız devam etti. Ama ben hep içime attım. Onunla bu kadar yakınlaşmış ve onu bu kadar sevmişken artık başkasıyla yapamam gibi düşünüyordum. Ayrıca yaşadığımız bazı problemler için bunlar her ilişkide yaşanır, ilişkinin tuzu biberi diye düşünürdüm. Fakat bazen katlanamayacağım şeyler yaşadığım da olmuştu. Erkek arkadaşım bana çeşitli yollardan şiddet uyguluyordu. İstemediği bir şeyi yaptığımda beni iter, kolumu sıkardı. Ya da bana sinirlendiğinde bir şeyler fırlatır hatta kırardı. Bu hareketlerinden rahatsız olduğumu söylediğimde de "sana vurmamak için bir şeyler kırıyorum, hıncımı eşyalardan alıyorum" diyordu. Kendince haklı olabilir ama ben yine de rahatsız oluyordum sinirli hareketlerinden. Yine de hissettiklerimi pek dile getirmedim çünkü kimse bunları şiddetten saymazdı. Babam biz küçükken birkaç kere annemi dövmüştü mesela. Hem de iyi dövmüştü. Ama annem "hangi kadın yaşamıyor ki, her dayak yiyen kadın evini terk etse yuva kalmaz ortalıkta" deyip susuyordu. Ayrıca babamın birkaç defa bize vurmuşluğu da oldu. Abilerimi zaten hiç söylemiyorum. Kız kardeşimle ben küçüklükten beri onların bizi dövmesine bağışıklık kazanmıştık. Durumlar böyle olunca kime diyeceksin "erkek arkadaşım benim kolumu sıkıyor" diye. Kimse bunu şiddetten saymazdı. Bir de söylediğimle kalırdım ve durumlar daha da kötü olabilirdi. "Sıkıyor ama kim bilir ne yapıyorsun da sıkıyor" derdi annem eminim.

Erkek arkadaşımla iki yıl flört ettikten sonra evlendik. Evlenmeden önce cinsel ilişkinin nasıl yaşanacağına dair en ufak bir fikrim yoktu. Sadece bellibaşlı korkularım ve inanışlarım vardı ama tam olarak beni neyin beklediğini bilmiyordum. İlk gecemizde eşimle birlikte olmaya korktum ve istemediğimi söyledim. Ama eşim "birazdan istersin" diyerek bana yakınlaşmaya başladı. Gerçekten çok korkuyordum. Ona karşı koydum ama hiç umursamadı. O kafasına koyduğunu yapmaya çalışıyordu, bense yatakta kaçacak yer arıyor-

dum. Eşim bana çok vahşice yaklaştı. Şimdi düşünüyorum da bu resmen bir tecavüz sahnesi gibi. Ben kaçıyorum o ısrarla yapmaya çalışıyor. İlk gece ben gönüllü olmadığım ve hatta zorlandığım halde cinsel ilişkiye girmiş bulunduk. İçime girerken çok büyük acı hissettim ve biraz kanamam oldu. Ama ağrı kesinlikle dayanılmayacak boyutlardaydı. Devam etmemesini söyledim ama hiç umursamadı. O an içimde gidip gelmesi o kadar uzun sürdü ki anlatamam. Her yaptığı hareket daha da tahriş etti sanki o bölgeyi. Gözümü tavana dikip bir an önce işini bitirmesini diledim. Sonunda boşaldı da beni de rahat bıraktı. Bu olay sonrasında deli gibi ağladığımı hatırlıyorum. Eşim ise gayet rahat bir şekilde "geçer, bir şey olmaz" deyip banyoya gitti. Evlenmeden önce ilk ilişkide ağrı, acı olacağını tahmin ediyordum ama bu kadarı çok fazlaydı. Bir ara acaba evham mı yapıyorum dedim ama yok değil, ciddi anlamda yerimde duramıyordum. Eşimden beni doktora götürmesini istedim ama gece gece doktora gidersek insanların bunu yanlış anlayacağını söyledi. Haklıydı da. Gerdek gecesinde doktora gidecek halimiz yoktu, insanlar kesin bakire olmadığımı falan düşünürlerdi.

Sabah olduğunda ağrı hâlâ devam ediyordu. Hatta tüm gece uyumadım, sadece sabahın olmasını bekledim. Gün ağarınca da kimseye haber vermeden doktora gittik. Doktor muayene sonucu "vajina laserasyonu" olduğunu söyledi. Aslında bu durum bazen operasyon gerektirebiliyormuş ama şanslıyım ki bendeki küçük bir yaralanmaymış. Doktor ameliyata gerek olmadan kendi kendine iyileşeceğini söyleyip, birkaç losyon ve ağrı kesici vererek bizi eve gönderdi. Eşim yolda sürekli söyleniyordu "Ben bir şey yapmadım, o kadar korkup kaçarsan olacağı buydu. Doktorlara da beni rezil ettin, bu adam hayatında hiç cinsel ilişkiye girmemiş mi diyecekler" demişti bana. Eşim hâlâ bencilce kendini düşünüyor, kendi erkekliğini ispatlamaya çalışıyordu. Zaten bu yaralanma da onun bencilliği ve erkekliğini gösterme çabası yüzünden olmuştu. Ondan ciddi anlamda nefret etmeye başlamıştım.

İlk cinsel ilişkimizde canım o kadar yanmış ve o kadar korkmuştum ki bir daha yapmak istemiyordum. Zaten doktorum da bir süre cinsel ilişkiyi yasaklamıştı. Bu benim işime gelmişti açıkçası. Ben deyince eşim inanmazdı ama doktor yasaklayınca mecbur uymak

zorunda kaldı bu kurala. Arada birkaç defa kontrole gittiğimde, doktor yaranın tamamen iyileştiğini ve artık yapabileceğimizi söyledi ama muayene esnasında eşim orada olmadığı için eşime doğruyu söylemedim. "Bir ay daha yapmayın, sonra kontrole gel, dedi doktor" diye yalan söyledim. Bu şekilde yaklaşık iki ay kazandım. Bu arada bizim kadın doğum doktoruna gittiğimizi bir şekilde duyan kaynım ve eltim dedikodumuzu çıkardılar. Çocuğumuz olmadığı için doktora gidiyormuşuz onlara göre. Daha evleneli iki ay olmuş ne ara çocuk denedik de kısır olduğumuz anlaşıldı, bunu hiç düşünmüyorlar tabii. Varsa yoksa dedikodu. Kaynanam bana üzülerek sorunca anladım ben de böyle bir dedikodu çıktığını. Yalanladım, ama kim inanır ki. Sonraki dönemlerde de zaten ilişkiye giremediğimiz için çocuğumuz olmadı, insanlar da benim kısır olduğumu düşündü.

Gerdek gecemizin üzerinden yaklaşık altı ay geçtikten sonra kendimi biraz biraz toparlamaya başladım. Vajinismus olduğumu yaptığım araştırmalar sonucunda öğrendim. Bir tedavisi vardı bunun elbette. Artık üzerimdeki rehaveti atıp cinsel ilişkiye girmeyi denemeliyim diyordum. Ama eşim o kadar öküz gibiydi ki onunla rahat rahat konuşamıyordum bu konuları. Genel olarak hayatta, özellikle yatakta, bana karşı nazik davranmasını istiyordum. Dur dediğim yerde dursun, acıyorsa bıraksın falan. Ama biliyordum ben söyleyince inadına daha da beter yapacağını. O yüzden aklıma bir plan geldi. Gerdekten sonra yaralanmam oldu demiştim ya, o zamanlar gittiğim kadın doğum doktoru sanki beni kontrol randevusuna çağırmış gibi yaptım. Bir gün evden çıkıp tüm gün parkta oturdum. Akşam dönünce de kontrol randevusundan gelmiş gibi yapıp eşime dedim ki "haftaya doktor ikimizi bekliyor." Halbuki öyle bir şey yok. Ben doktordan öylesine randevu aldım. Doktorun yanındayken yaşadığım bazı şeyleri –yani şu ilk gece tecavüz gibi olan– paylaşıp bazı dileklerimi dile getirmeyi planladım. Doktor eşimin beni zorladığını duyunca kesin bana hak verir ve eşimi de bilgilendirir dedim kendi kendime. Doktordan, daha nazik olması için eşimi ikna etmesini isteyecektim alttan alta. Ben dersem yapmazdı ama belki bir doktor dese ikna olurdu. Bu yüzden böyle bir oyuna getirdim eşimi. Neyse ikimiz beraber doktorun yolunu tuttuk. Doktorun hiçbir şeyden haberi yok tabii. Hatta kapıda eşimi görünce şaşırdı; çünkü nor-

malde kontrollere eşim gelmiyordu. Doktor beni gördüğüne de şaşırdı aslında çünkü en son görüşmemizde tamamen iyileştiğimi söyleyip bir daha kontrole gel falan dememişti.

Doktor olayı çakmasın diye biraz ağrım var falan diye konuya girdim. Öyle deyince beni muayene etti tabii adam ama bir problem göremedi. Tamamen iyileştiğimi artık bir sorun olmadan yapabileceğimi söyledi. Öyle deyince de ağzıma lafı vermişti. Ben de dedim ki "Evet, yapmam gerekiyor ama yapamıyorum. Sanırım bende vajinismus var." Böyle söyleyince doktor bana birkaç soru sordu. İşte hiç içine girebiliyor mu, kaç santimetre giriyordur, bacaklarını da kasıyor musun, miden bulanıyor mu falan gibi. Soruların hepsini doğruca yanıtladım ve lafı esas getirmek istediğim yere getirdim. "Eşim aslında biraz zorlayıcı oluyor" dedim tüm cesaretimi toplayıp. Bunu söylerken hiç eşimin yüzüne bakamadım çünkü birden parlayıp muayene masasını kafama geçirebilirdi. Doktordan cesaret alıp konuşmalarıma devam ettim; "yani hani ilk gece istemediğim halde olunca ben çok korktum ve artık yapmak istemiyorum" dedim. Ağzımdan "zorla" kelimesini duyunca doktor; "yani eşim bana tecavüz etti mi diyorsunuz?" diye sordu. Ben de son bir cesaret; "evet, öyle gibi" deyiverdim. Keşke de demeseydim. Doktor aldı eline sazı bir daha hiç susmadı. Bu olayın aslında tecavüz olmadığını bana söylüyordu kısacası. "Vajinismusum diyorsunuz ama bir yandan da tecavüz etti diyorsunuz. Tecavüz ettiyse siz nasıl vajinismussunuz?" diye sordu bana. Gerçekten bunu anlamak mümkün değil. Bence eşim bana tecavüzün âlâsını etti ama doktor bunu öyle görmedi. Bana uzun uzun vajinismusun cinsel ilişkiyi nasıl engellediğini anlattı. İlk gece zorlanmama rağmen cinsel ilişkiye girdiğim için de konunun aslında tecavüz ile ilgili olmadığını söyledi. "Eşiniz tecavüz etseydi, sonrasındaki denemelerinizde de ederdi. Ve eğer gerçekten tecavüz etseydi, siz şu an, vajinismuslu bir hasta olarak bugün bu koltukta oturamazdınız" dedi. "Eşiniz adam gibi adam olduğu için siz evleneli yaklaşık altı ay olmasına rağmen hâlâ cinsel ilişki için sizi zorlamıyor" diye de ekledi. Tamamen hayal kırıklığına uğramıştım. Doktor ilk kontrollere gittiğimde çok sevecen bir adamdı. Ona güvenerek kendimi açtım ama lafları hep ağzıma tıktı. Eşim de o gün süt dökmüş kedi gibiydi. Ağzını açıp tek kelime et-

medi. Zaten devlet dairelerinde, hastanelerde okumuş etmiş insanlardan çekindiği için süt dökmüş kedi gibi olur eşim ama o gün üzerinde ekstra bir sakinlik vardı. Hele düşünsenize karısı "eşim bana tecavüz etti" diyor adam da susuyor. Doktor tabii ki de bana değil ona inandı. Hiç ihtimal bile vermedi eşimin beni zorlayacağına. Efendi efendi oturuyor adam demiştir içinden. Her şey daha da kötü olmuştu.

Eve dönerken eşim tek kelime etmedi. Doktorun odasından çıkarken içimden diyordum ki kesin şu kapıdan çıkınca beni dövecek. Ama yapmadı. Arabadayken de suskun olunca kesin dedim evde bir güzel dövecek. Ama öyle de yapmadı. Beni eve bırakıp kendisi işe gitti. O gece akşam hiç haber bile vermeden gecenin bir yarısı eve geldi. Beni döverse ne yaparım diye önceden gardımı almıştım. Hemen dip odaya kaçacak kapıyı da içeriden kilitleyecektim. Telefonumu, suyumu, hatta bir tane bıçağı odaya önceden yerleştirdim. Kapıyı kırıp içeri girerse ve o âna kadar kimse imdadıma yetişemezse onu bıçaklayacaktım. Ama eve geldiğinde bana hiç vurmadı. Artık sarhoş muydu sarhoş taklidi mi yapıyordu bilmiyorum ama açık açık o gece kimlerle yattığını anlattı bana. Ağzının suyu aka aka konuşuyordu. Kadınlara yaptığı her ayrıntıyı anlattı. Onları nasıl öptüğünü, nasıl soktuğunu en ince ayrıntısına kadar anlattı. İşkence gibiydi. Başka odaya gitmek istediğimde zorla tuttu beni dinlemem için. Kadınların ona nasıl orospuluklar yaptığını da anlattı. Gecesi baya eğlenceli geçmişti anlayacağınız. Bana bunları anlatarak da intikamını alıyordu çok belli. Benim sana ihtiyacım yok mesajını veriyordu. Benim için çok kötü bir akşamdı. Hem korkudan hem de anlattıklarından mideme bulantılar girmişti; sabaha kadar kustum...

Uzunca bir süre eşim bana ne zaman yaklaşsa "Hastayım, iyi hissetmiyorum bu yüzden bana dokunma!" der, bahaneler uydururdum. Eşim bu bahaneleri yemezdi tabii ki ama çok da aldırış etmiyordu. Zaten başka kadınlardan alıyordu alacağını. O yüzden onun için ben aperatif gibiydim, ana yemeği zaten dışarıda yiyip geliyordu... Geceyi diğer kadınlarla geçirdikten sonra eve gelirdi – alkollü ve beni döverdi. Yaptığım hiçbir şey de yoktu. Öylesine dayak yerdim. Bazı geceler eve gelirdi ve benimle cinsel ilişkiye girmeye çalışırdı ama

onu reddederdim çünkü alkollüydü ve ondan korkardım. Ayrıca benim için kolay değildi başka bir kadının kokusu onun üzerindeyken onunla sevişmek. Bir gece –yine alkollü– yüzümü bir kumaşla kapatarak cinsel ilişkiye girmek istedi. Biliyorum başka kadınları hayal ediyordu bu yüzden yüzümü görmek istemedi. Çok kırıcıydı...

Bu yaşadıklarımdan dolayı cinsel ilişkiden korkar olmuştum ama aynı zamanda isterdim de yapabilmeyi. Bu yüzden, cinsel ilişkiye girebilmek için bazı alternatif yollar aradığımı hatırlıyorum. İlk gece yaşadığım travma ve sonrasında eşimle yaşadıklarım beni o kadar etkilemişti ki canımı acıtacak bir şey yapmak istemiyordum cinsellik adına. Oral seks vajinal ilişkiden korkan biri için en iyi alternatiflerden. Bir gece eşime oral seks yapmayı teklif ettim. Şaşırdı ve hemen kabul etti tabii. Ve yaptığımız şey yeterince iyiydi. Daha öncesinden internet araştırmaları yapmıştım. Nasıl yapılacağını az çok biliyordum. O yüzden bu konuda başarılı oldum. Ne yalan söyleyeyim ben oral seksi eşim için değil, kendim için yaptım. Merak ettiğim için. Belki de kendimi artık kadın olarak hissetmek için. O yüzden tıpkı onun yaptığı gibi ben de seks esnasında başka birini hayal ettim. Hayalimde tertemiz yakışıklı bir adam vardı. Beni çok seven biri. Bana çok nazik davranan ve beni kırmayan biri. Böyle düşününce çok keyif aldım... Bir gün eşimle kredi kartı konusunda tartışırken birden bana o geceyi hatırlatarak "orospu" dedi. "Oral sekste o kadar iyi olunca ben senden iyice korktum, bu paraları orospuluğa mı harcıyorsun?" diye sordu. Kafasında kurduğu şeye bakın. Ben güya oral sekste iyi olduğum için orospuyum ve paraları orospuluğum için saçıyorum. Salak, orospu olsam para kazanırım niye para kaybedeyim. Kafası o kadar çalışıyordu işte. Herkesi de kendisi gibi zannediyordu. Onun başka kadınlarla ilişkisi var ya sanki benim de başka adamlarla olacakmış gibi.

Bana güvensizliğini başka şekillerde de gösterdiği olduydu. Mesela ben bu yaşadığım streslerden dolayı ilaç kullanıyordum. İtiraf etmek gerekirse ilacı doktora giderek almadım. Bizim eczacıya dedim ben uyuyamıyorum, biraz da stresliyim diye; o bana bir ilaç verdi. Bitkiselmiş zaten. "Bir zararı olmaz abla" dedi. İyi ki de almışım o ilacı çünkü güzel uyutuyordu beni. Başka türlü uyuyamıyordum ki stresten üzüntüden. Neyse herhalde bir gün içerken bir tanesini yere

düşürmüşüm; eşim yerde gördü beyaz küçük bir hap. Hemen kaplan kesildi: "Ne lan bu?" diye sordu bana. Öyle kafama göre ilaç kullandığımı daha önce ona söylemedim çünkü ne bileyim dengesizin teki kızabilirdi bana. O yüzden gizli gizli içiyordum ve o yerde görünce telaş yaptım. "Ne bileyim bir ilaç" dedim sadece. Öyle deyince bu daha da kuşkulandı ve "Sen beni mi aldatıyon lan? Doğum kontrol hapı mi içiyon sen?" dedi. Üstüme iyilik sağlık, ne doğum kontrol hapı içecektim. "Bana gelince vajinismus millete gelince amını götünü açıyon herhalde" dedi bana – çok özür dilerim. "Oral seksi de nasıl öğrendiğin belli oldu" dedi bir de. Vallaha şok oldum böyle düşünmesine. Kimden öğrenecektim acaba oral seks yapmayı. Nereden nereye bağladı olayları. Keşke yapmasaydım oral seks falan dedim kendi kendime. Ama ben bu olaydan sonra cinsellikle ilgili bir şeyde iyi olsam bile becerimi saklamam gerektiğini öğrendim çünkü hiç ummadığım bir anda beni etiketlemişti. Bende de artık o oldu. O zamandan sonra cinsellikle ilgili pek bir şey bilmiyormuş gibi davrandım ve bu umursamazlık benim sorunumu daha da kötüye götürdü.

Üç yıl boyunca vajinismus ile yaşadım. Cinsel ilişki esnasında kendimi o kadar kasıyordum ki içime girmesi mümkün değildi. Bacaklarımı bile açamıyordum, bırakın içime girmeyi. O yüzden birkaç kez çok zorlasa da yapamadı. Eşim bana "Sen hastasın, git tedavi ol" diyordu. Hasta olduğumu biliyordum ama kimin için tedavi olacaktım ki? Düzelsem bu eşime hediye gibi olacaktı ve ben ona o duyguyu yaşatmak istemedim. Bu arada eşim üç yıl bu duruma katlandı çünkü başka kadınlarla ihtiyacını giderdi. O yüzden benim sorunumu çözüp çözmemem onun için çok da mühim değildi. Sadece beni aşağılamak ve küçümsemek için "Sen hastasın, delisin, doktora git" derdi. Ben de inat ettim ve doktora gitmedim. Ayrıca hiçbir araştırma da yapmadım; dolayısıyla problemle başa çıkamadım. Baktım devam edecek eşimi mahkemeye verdim ve boşandık. Vajinismus olduğumu ve üç yıldır cinsel ilişkiye giremediğimizi söyleyince hâkim bizi tek celsede boşadı. Mahkemede beni öyle bir aşağıladı ki görseniz. Kimse de çıkıp ona ağzının payını vermedi. Ben tek başıma gitmiştim mahkemeye ama o avukat falan tutmuş. Allah dedim içimden, beni bırakmayacak. Ama neyse ki "karım bana karılık yap-

mıyor" diye konuya girince zaten anladım tek celsede hâkimin bizi boşayacağını. Vajinismusun tek faydasını orada gördüm galiba.

Şimdilerde tek başıma yaşıyorum. Eşimden boşandıktan sonra ailemin evine dönmedim. Görüşüyoruz ama aynı evde kalmıyoruz. Evlenip boşandıktan sonra kafam hiç kimseyi götürmüyor. Bir-iki arkadaşım dışında herkes kısır olduğum için boşandık diye tahmin ediyor. O kadar dayak yediğim, tartıştığımız ve mutlu olmadığım ortadayken sırf ortada çocuk yok diye böyle bir şeyden şüphelenmeleri de ilginç. Herkes kendi yüzünü gösteriyor işte. Benim yanımda olacaklarına hâlâ "yuvan yıkılmasaydı" diyor annem. Çok zoruma gidiyor bu laflar. O yüzden bir daha ailem ile yaşamayı hiç düşünmedim bile. Beni sonradan evlendirmek istediler ama ben kafamı dinlemek istiyorum ve hayatımı tek bir erkeğe adamak gibi bir planım yok. Her gece birinin yatağına girip cinsel olarak ona karşı sorumlu olmak istemiyorum. Kendi canım istediğinde biriyle beraber olabilirim, cinselliğe tamamen karşı değilim. Ama sırf biri istiyor diye artık "evet" diyemem kimseye. Bu arada, eşimle boşandıktan sonra bir erkek arkadaşım oldu. Yaklaşık altı ay önce vajinismusu onunla tek gecede yendim. Kendisi çok sevecen ve anlayışlı bir insandı. Bana karşı olan yaklaşımı beni çok rahatlattı ve ilk denememizde hiç acı hissetmedim. Onunla bir süre beraber yaşadıktan sonra ayrıldık çünkü eşimle yaşadıklarımdan sonra artık erkeklerle yakın ilişkiler kurmakta çok zorlanıyorum. Cinsel ilişki dediğimizin aslında işin çok basit bir kısmı olduğunu düşünüyorum. Artık bunu yapabiliyorum ama aynı evde bir erkekle yakın ilişkiler kuramıyor, hayatıma kimseyi ortak edemiyorum.

SELİN

İZMİR'DE DOĞDUM ve büyüdüm. Üç kız kardeşin en büyüğüyüm. Babam mühendis, annem öğretmen emeklisi. Annem ve babam biz küçükken üzerimize titrerlerdi. Gerçi bu durum biz büyüdükten sonra da değişmedi. Kendimi bildim bileli annemle babam önümüzde arkamızda gezmiş, bizi koruyup kollamıştır. Hatta başımıza gelecek her türlü aksaklığı önceden tahmin edip, ona göre önlem almaya çalışmışlardır. Mesela küçükken parka gittiğimizde düşeriz, bir yerimize bir şey olur diye kaygılanıp bizim oyun oynamamızı bile kısıtlarlardı. Salıncağa binersek annem bizi çok yavaş sallardı düşmeyelim diye. Tahterevalli tehlikeli olduğu için binmemize izin vermiyorlardı. Hep böyle korudular bizi. Tek başımıza markete göndermez, okula gittiğimizde sınıfa girene kadar bizi gözlerlerdi. Bunların hepsini bize değer verdikleri için yaptıklarını biliyorum ama böyle bir anne babayla yaşamak gerçekten sanıldığı kadar kolay değil. Onlar gibi annem babam olduğu için evet gurur duydum ama onlardan utandım da. Bakın mesela, ilkokulda benim yaptığım resim neden resim panosuna koyulmadı diye annem okula gelip öğretmenimle tartışmıştı. En küçük kardeşim okuma bayramında neden pamuk prenses olmadı diye annem ortalığı ayağa kaldırmıştı. Böyle olaylar bir çocuk olarak bizi mutlu etmekten çok, üzmüş ve utandırmıştı.

Çok uzunca bir süre benim arkadaşlarımı bile annem ve babam seçmiştir. Arkadaş seçerken kullandıkları kriter sessiz sakin olmak. Yani onlar için eğer bir kız içine kapanık ve ailesine bağlı ise iyi arkadaştır. Eğer okulda ya da çevremizde böyle bir kız görürlerse hemen bizimle arkadaş yapmaya çalışırlardı. Onlardan habersiz bir arkadaş edinsek hemen kaygılanırlardı. Nedir, kimin nesidir hemen araştırmaya başlarlardı. Özellikle annem, eğer onun tanımadığı biri ile arkadaşlık yaparsak hemen arkadaşımızla tanışmak isterdi. Arkadaşlarımızın annelerinin telefon numarasını ister, onlarla özel konu-

şurdu. Ne konuşuyorsa artık. Bu hareketler beni rahatsız ettiği için bazen sırf inadına annemin hoşlanmayacağı insanlarla arkadaşlık yapmak isterdim. Bu tarz konularda evde çok sık tartışma çıkardı. Sadece ben değil, kız kardeşlerim de bu durumdan mustarip. Ne zaman annemlerin düşündüğünün aksine bir şey düşünsek ya da onların istemediği insanlarla görüşmeyi istesek, bizi kendi çocuklukları ile kıyaslıyorlar. Annem işin içinden çıkamayınca, "Biz çocukken böyle miydik? Bir tane vururdu annemiz ağzımıza susar otururduk" diyor. Bize gözdağı vermek için böyle şeyler söylüyor biliyorum yoksa bizi döveceğinden falan değil...

Üç kız kardeş olmamıza rağmen aile içerisinde sevgili olayları ve cinsellik pek fazla bahsedilmezdi. Örneğin, annem beni ya da kardeşlerimi karşısına alıp ilk gece neyin nasıl olacağı hakkında bizimle konuşmadı. Bazı şeyleri biliyorum ama hep kulaktan dolma bilgiler. Bir keresinde teyzemin istemediği halde eniştemle cinsel ilişkiye girdiğini duymuştum. Teyzem bize geldiğinde anneme anlatıyordu. Aslında birçok kez eniştemle istemediği halde ilişkiye girmiş ve annemle bu durumu konuşurken ben de maalesef duydum. Biz oyun oynarken ya da ders çalışırken konuşuyorlardı ama duyuyordum işte. Bunun dışında cinsellik ile alakalı insanların genel olarak beklentilerinin farkındaydım. Genç kızların sağda solda gezmelerinden pek hoşlanmazlar. Genç kızlar kesinlikle cinsel ilişkiye girmemelidir. Cinsel ilişkiyi de geçtim de yani genel olarak sevgilileriyle öpüşüp koklaşsalar bile "kaşar" olurlar. Ve eğer bir kadın gerdek gecesinde süper bir performans gösterirse o zaman eşi "bir dakika dur sen orada" der. Yani acaba kadın evlenmeden önce birileriyle bir şey yaptı da o yüzden mi biliyor bunları diye düşünür. Bu da kadın için kötüdür tabii. Kötüdür diyorum çünkü her erkek bunu kaldırmaz. Bizde vardır ya maço erkekler; hemen asar keserler. Pardon ama bir bok yaptıkları da yoktur da işte "adam" gibi takılmak için böyle hareketler yaparlar. Kadın bakire çıkmazsa ya da işte bakire olsa dahi eşi şüphe duyarsa; ya kız değilse diye kendi kendine düşünürse o zaman işte kadına dünyayı dar edebilir. Çok kolay iftira atar bir kere. "Sen bana geldiğinde bakire çıkmadın" dese bir adam kadın kendisini nasıl ispatlar ki? Ya da mesela düşünün kadın gerçekten o ya da bu sebepten dolayı bakire değil. O zaman işte bitti o

kadın. Ama bir de erkeğe bakın. Kimse onları sorgulamaz; istediklerine sokup çıkarırlar –affedersiniz iyice ağzım bozuldu...

Aslında sadece cinsel olarak değil, her alanda kadının hayatı kısıtlanır. Küçükken hadi yine neyse de belli bir yaştan sonra kadınların dışarıya çıkması hoş karşılanmaz. Kendi ailemi sülalemi düşünüyorum da kadınlar hep bir amaç ile dışarı çıkarlar. Pazara, çarşıya, çocuğu okula götürmeye falan gibi. Öyle sebepsizce annemi ya da teyzelerimi gezerken görmemişimdir. Hepsi de okudu etti ama işte yine de böyle bu düzen. Hele ki alkol, sigara falan gibi şeyleri kadınlar hiç yapmamalıdır. İzin verilmez yani. Şimdi biz mesela kordonda arkadaşlarla bira içiyoruz evet ama yanımızdan geçen insanların cık cıklarını duymuyor muyuz? Bazen çimlerde kızlı erkekli bira içerken teyzeler yanımızdan geçiyorlar ve öyle bir bakış atıyorlar ki ağlarsınız. Bir gün teyzenin biri yanımızdan geçerken dedi ki: "Allah bu gençleri ıslah etsin." Ya teyzecim biz ne yapıyoruz acaba da Allah bizi ıslah etsin? Kavga da etmek istemiyorsun böyle tiplerle ama insanı gıcık ediyorlar. Kötü bir şey yapıyormuşsun hissi oluyor. Kendini kaptırsan kendinden nefret edersin yani o kadar küçümsüyorlar bizi. Bazen dikkat ediyorum da otobüste falan yüksek sesle konuşunca rahatsız oluyorlar. Yani öyle gürültüden haklı olarak rahatsız olan insanlardan bahsetmiyorum; bayağı kadın olarak sesli konuşuyoruz, gülüyoruz diye kızıyorlar. Sanki biz orospuymuşuz gibi bakıyorlar bize. Erkekler de konuşuyor sesli bir şekilde, onları da sessiz olmaları konusunda uyarıyorlar ama bizim durum farklı oluyor. Bizi hem susalım diye uyarıyorlar hem de "aileleri hiç terbiye vermemiş" diye söyleniyorlar. Batıyoruz biz bazılarına. Mesela otobüste falan bir haksızlık olduğunda yüzde yüz haklı olduğumu bildiğimde kendimi savunuyorum. Öyle saygısızlık falan da yapmadan hem de. Böyle tartışmaya girince "ne edepsiz kadın" diyorlar bana. Hakkını aramak için tartışmak sanki sadece erkeklerin yapacağı, onlara yakışan bir şeymiş gibi. Erkek yaptığında "erkek", kadın yaptığında edepsiz oluyor.

Ben valla böyle şeylere çok takılmıyorum, bildiğimi okuyorum ama sinir stres oluyorum bir yandan. Bazen kendi ailem dahil etrafımdaki herkesten kaçasım geliyor. İnsanlar bana karışınca ya da gereksiz yere benim hayatıma yorum yapınca cinlerim tepeme çıkıyor.

Hayatımda en sinir olduğum şey de üniversite eğitimim için Manisa'ya gittiğimde ailemin de benimle birlikte evi taşıması oldu. Halbuki ben biraz daha özgür olmak için başka bir şehirde üniversiteye gitmeyi tercih etmiştim ama o da işe yaramadı. İzmir Manisa arası kırk beş dakika olmasına rağmen beni tek göndermediler. Peşime takılıp geldiler ailecek. Lisedeyken bir sürü sevgilim oldu biliyorlar tabii o yüzden korktular benden. Tek başıma gidersem başıma bir iş açarım diye korkuyorlardı. Birileriyle sevgili olmakta hiçbir problem yok bence. Küçüklüğümden beri hayatımda hep biri olmuştur. Ortaokuldayken de sevgilim vardı benim. Okul bahçesinde buluşup konuşuyorduk sadece. Valla ne konuşuyorduk onu bile hatırlamıyorum ama kesin çocukça şeyler. Lisedeyken tabii ergenliğin zirve yapmasıyla el ele tutuşma, öpüşme falan da işin içine girince ailem korktu benden. Birkaç defa da okuldan kaçtım ve babama mesaj gitmiş. Hiç de sormadı bana "kızım bugün neden okula gitmedin" diye. Ağzımı aradı hep. Üç kere böyle okuldan kaçtığımı öğrenince, artık en son yüzüme vurdu kendisine mesaj gittiğini. Çok utanmıştım babama yalan söylediğim için ama ne yapayım başka şansım yoktu. Okulu asıp tek başıma takılsam kesin itiraf ederdim ben bugün okula gitmedim diye ama işte erkek arkadaşımla takıldığım için kimseye söyleyemiyordum. Babam olayı çakınca gözleri benim üzerimde oldu. Bu yüzden işte ben üniversiteyi kazanınca evi Manisa'ya taşıdılar.

Üniversitedeyken bile annem arkadaşlarımın kim olduğunu öğrenmeye çalışır, onları eve davet ederdi. Nereye gidiyorum, ne yapıyorum diye okuldan sonra çantamı da kurcalardı. Kullanmamam gereken bir madde kullanıyor muyum ya da yapmamam gereken herhangi bir şey var mı diye kontrol ederdi. Çantamda bulduğu fişlerden hangi kafeye gitmişim, ne yiyip içmişim hep haberi vardı bir dönem. Ama sonra ben durumun böyle olduğunu çakınca ona göre stratejiler geliştirdim. Dersim sabah bitiyorsa öğlen bitiyor dedim; öğlen bitiyorsa akşam bitiyor diye söyledim onlara. Uzakta bir yerlere gittiysem yemek fişlerini attım ki annem görmesin. Erkek arkadaşlarımın isimlerini sırf annem babam görüp de karışmasınlar diye kız isimleriyle değiştirip kayıt etmiştim telefonuma. Ayrıca bir yere gidip kalacaksam arkadaşımın ablasına annemi arattırıp izin alıyordum. Arkadaşımın ablası sesini değiştirip annesiymiş gibi konuşu-

yordu. "Evde oturup ders çalışacak çocuklar" diye yalan söylüyordu anneme. Kaç defa bu şekilde annemden izin alıp dışarıda arkadaşlarımla vakit geçirdim. Aslında kötü bir şey yapmıyordum ama ailem ve akrabalarım söz etmesin diye yaptıklarımı açıkça da söyleyemiyordum.

Daha okula başladığım ilk dönem okuduğum üniversitenin tıp fakültesinde stajyer olan bir doktor ile sevgili oldum. Kendisiyle arkadaşlarım aracılığı ile tanıştım. Aslında Facebook'ta benim arkadaşlarımla olan bir fotoğrafımı görmüş ve beni ta o zaman beğenmiş. Kızlardan tanıştırmalarını rica edince de işte iş buralara kadar geldi. Ben de onu ilk gördüğümde çok etkilendim çünkü tipi çok düzgündü. Aramızdaki çekimden dolayı biz hemen sevgili olduk tabii. Bu durumu ailem, akrabalarım ve komşularımızdan gizledim. Ne zaman beni görseler "Var mı görüştüğün biri?" diye sorardı komşularımız ama "yok" derdim. Eğer doğruyu söylesem hemen diğer sorular başlar biliyorum: "Ailesi kimlerdenmiş? Ne iş yapıyor? Evlilik ne zaman?" Her erkek arkadaşı evlenilecek adam gibi görüyorlardı ama ben onlar gibi düşünmezdim. Bu da üzerimde büyük bir baskı oluştururdu çünkü ben birisiyle sevgili olduğumda illa onunla evlenmeyi düşünmüyordum. Ayrıca bir sevgilin olduğunu bildiklerinde artık eskisi kadar özgür de olamıyorsun. Mesela eve biraz geç gelsen hemen sevgilinle olduğunu düşünürler. Biraz süslensen, "sevgilisine süsleniyor," diye söylenirler. Bu yüzden böyle şeyleri gizlemek bence en doğrusu. Ancak şöyle bir şey de var; yapmamanız gereken bir şeyi yaptığınız ve bunu birilerinden gizlediğiniz zaman vicdan azabı duyuyorsunuz. Suçlu psikolojisine giriyorsunuz. Yaptıklarınız ve gizledikleriniz omuzlarınızda yük oluyor. Aileme söylediğim yalanlardan dolayı uykularımın kaçtığı çok olmuştur...

Erkek arkadaşım olduğunu ailem ve komşularımızdan gizlemek çok kolay değildi çünkü Manisa küçük yer. Zaten bir tane çarşısı var ya da ne bileyim üniversitelilerin takıldığı kafeler bellidir. Dışarıda buluşup birilerine yakalanmamak mucize. Bu yüzden, biz belli bir süre sonra daha güvenli olsun, bizi kimse görmesin diye erkek arkadaşımın evinde takılmaya başlamıştık. Onun yalnız kaldığı bir öğrenci evi vardı. Orada rahat rahat buluşup vakit geçiriyorduk. Zaten evde tek kaldığımız için yakınlaşmak Allahın emri. Ben cinsel iliş-

kiye girmeyi ilk zamanlar çok istiyordum çünkü daha önce yapmamıştım ve çok merak ediyordum nasıl olacak diye. Erkek arkadaşım zaten her gün hazır asker. Kafası her zaman cinsellikteydi sanki. Bir günü de boş geçmezdi. Ne zaman evine gitsem, kendi isteğim doğrultusunda, cinsel ilişkiye girmeye çalışırdık. Ancak her seferinde başarısız olurduk. İlk kez denediğimizde ben çok heyecan yapmıştım. O gün biraz hazırlıksız yakalandım herhalde. Zaten kıskançlık konularından dolayı ayrılıp barışmıştık. O gün de barışmamızın ilk günüydü, o yüzden yakınlaşacağımızı tahmin ettim ama o kadar da yapmayız herhalde diyordum içimden. Biraz yakınlaştıktan sonra "Hadi yapalım artık, bugün değilse ne zaman?" diye sordu bana. Ben de gaza geldim ve "tamam" dedim. Beni tam olarak neyin beklediğini bilmiyordum. Çırılçıplak kalınca olayın ciddiyetini anlayıp telaş yaptım. Bir an pişman bile oldum "ben neredeyim, ne yapıyorum" diye kendime sordum ama çok geçti artık. Art arda içime itmeye çalıştı ama ben kendimi çok kötü kasmıştım. Erkek arkadaşımın romantizmi hemen o an gitti ve bana kızdı. "Ne yapıyorsun sen, kendini serbest bırak" diye sesini yükseltti bana. Nasıl serbest bırakacağımı bilmiyordum ki öyle bağırınca da iyice kötü oldum. E tabii onun da şeyi inince daha da sinir oldu bana. Herhalde kendisini suçlu hissettiği için üste çıkmaya çalıştı ve bana kızmaya devam etti. "Ne bu çocuk çocuk hareketler, ne kapatıyorsun bacaklarını, sanki kötü bir şey mi yapıyoruz burada" falan dedi bana sinirli bir şekilde. Ben de kendimi daha da kötü hissedip ağladım. Ağlamama bile kızdı. Psikopat gibi "sus, sus" diye bağırdı bana ama öyle yapınca ben iyice tıkandım ağlamaktan. İlk deneme hiç iyi değildi anlayacağınız.

İlk gün onun o hareketlerine kızsam da ondan ayrılmadım. Sonraki günlerde de buluşup cinsel ilişkiye girmeyi denedik hep. Neden bilmiyorum ama girişte bir problem oluyordu. Erkek arkadaşımın bu durumda bana yaklaşımı nazik ve kibar değildi doğruyu söylemek gerekirse. Her seferinde parlayıp bana kızıyordu. Bana karşı tavrı suçlayıcı ve baskıcıydı cinsellik konusunda. O böyle yaptıkça ben kendimi daha da kasıyor, bir türlü kaslarımı gevşetemiyordum. Bir de her seferinde bir önceki başarısız denememizi hatırlayıp tekrardan başarısız olmaktan korkuyordum. Daha da kötüsü erkek arkadaşım yine istemediğim tepkiler verir diye daha da endişelenirdim

çünkü vermiş olduğu tepkinin dozunu her seferinde artırırdı. Bu yüzden bir dönem cinsel ilişkiye girme fikri bile benim için kâbus gibiydi.

Erkek arkadaşım doktor olduğu için zaten daha ilk günden bana vajinismus olduğumu söylemişti. Bu kelimeyi daha önce hiç duymamıştım. Ancak sonraları hem erkek arkadaşımın anlatmasıyla hem de internet araştırmalarımla öğrendim ne kadar illet bir hastalık olduğunu. "Neden bende bu hastalık var? Acaba kız kardeşlerimde ya da arkadaşlarımda da aynısı var mı?" gibi soruları kafamdan çıkaramıyordum. Kız kardeşlerime soramıyordum çünkü cinsel olarak erkek arkadaşımla yakınlaştığımı bilmiyorlardı. Hem ne tepki vereceklerini de bilmiyordum, belki beni anneme şikâyet ederlerdi. Bunları göze alamazdım. Kız arkadaşlarıma da anlatamıyordum çünkü kimin neyi nasıl kullanacağı hiç belli olmuyor. Bu olay arkadaşlar arasında yayılır ve diğer erkekler de bu durumdan haberdar olurlarsa ileride sevgili, eş bulamam diye düşündüm. Bu yüzden her şeyi içimde yaşadım.

Bazı zamanlar yapmasam ne olur ki, diye düşünürdüm. Yapmasam erkek arkadaşımı kaybedebilirdim. Kaybetmek beni üzer miydi tam olarak emin değilim ama onunla ayrıldıktan sonra onun kaybedecek bir şeyi kalmadığı için bu durumu başkalarına anlatabilirdi. Yani vajinismus olduğumu herkes öğrenirdi. İşte o zaman kızlar arasında kendimi eksik ve küçük düşmüş hissederdim. O yüzden ben bu işi erkek arkadaşımla kesinlikle yapmalıyım gözüyle bakıyordum. Batmıştım bir boka yani. Zaten artık otomatiğe bağlamıştık bazı şeyleri. Evinde buluşuyor, hemen cinsel ilişkiye girmeye çalışıp başarısız oluyorduk. Cinsellikten kastım pipinin vajinaya girmesi. Önceden yaptığımız sarılma, dokunma, öpme gibi şeyleri artık ya hızlıca geçiştiriyor ya da hiç yapmıyorduk. Bizim için iyi ve başarılı cinsellik pipinin vajinaya girmesiydi. Girince ne olacaktı onu da bilmiyordum daha önce tatmamıştım o duyguyu ama herhalde dünyanın en güzel hissidir diyordum kendime. İçime girdiği an aramızda mucizeler gerçekleşecek zannediyordum. Yani cinsellik pipinin girmesi ile başlar diye bir düşünceye kapılmıştım. O yüzden girmediği sürece kendimi başarısız, kötü ve keyifsiz hissediyordum.

Problemin bu kadar devam etmesinde erkek arkadaşımın da rolü

olduğunu düşünüyorum çünkü bana ilk gün yapamadığımızda o kadar sert tepki vermeseydi ve beni çok fazla tekrar tekrar deneme konusunda zorlamasaydı belki ikinci seferde çok daha rahat olup başaracaktım. Ne yazık ki ilk gün denediğimizde aşırı tepki verdi. Art arda içeriye itme konusunda çok ısrarcı oldu. Ben de ne tepki vereceğimi bilemediğim için izin verdim defalarca zorlamasına. Sonraki denemelerimizde de benzer şeyler yaşattı bana. Zorla sokmaya çalışıyordu. Artık ikimiz için de görev gibi olmuştu. Her defasında sonuca odaklanıp yapamayınca tartışıyorduk. Erkek arkadaşım beni cinsel olarak yetersiz bulduğunu söylemişti bir keresinde. Beni önceki kız arkadaşlarıyla kıyaslayıp, onlar gibi olmadığımı söylemişti. Biliyorum çok aşağılayıcı bir şey. Küçük düştüğümü bilsem de çok fazla tepki veremedim ona çünkü yapamayan taraf ben olduğum için ona bu konularda efelenmeye hakkım yok gibi hissettim. Beni bu konuda ezip geçmesine müsaade ettim resmen. Bana "sen kadın olarak yetersizsin" bile dedi. Zamanla ben de kendimi suçlamaya başladım ve bir süre sonra ben de cinsel olarak yetersiz hissetmeye başladım.

Aslında her ne kadar ilk ilişkide çok fazla acı ve kan olacağını düşündüğüm için korkmuş, kendimi kasmışsam da, ilişkiye girememe sebeplerimden en önemlisi erkek arkadaşımla aramda cinsellikle hiç ilgisi bile olmayan problemlerdi. Çok kıskançtı mesela ve ben bu huyundan nefret ederdim. Kıyafetlerime, arkadaşlarıma karışırdı. Askılı bile giysem kızardı. Aslında açık giyinen bir kadın gördüğünde dönüp bir daha bakardı ama bana gelince, "orospu gibi kıyafetler giyme" derdi. Ayrıca önceki sevgilileri de hep açık saçık kızlardı. Madem sevmiyor neden öyle kızlarla sevgili oldu bilmiyorum... Kıskançlık konularında çok fazla tartışırdık kısacası. Ben de alttan almazdım çünkü kıskançlık kısıtlamaya dönünce ben bundan pek fazla hoşlanmıyorum. Ben zaten babamlardan bıkmışım bir de ikinci bir babaya ihtiyacım yok derdim kendime... Sonra, dediğim dedik biriydi. Bir konuda fikrini değiştirmek neredeyse imkânsızdı. Her şeyi o bilir, kimse bir şeyden çakmazdı ona göre. İnsanların zekâlarıyla dalga geçerdi. Başkaları yüzünden bile yüz kere kavga etmişizdir. En basit konularda bile anlaşamazdık aslında. Bizimkisi sadece dış görünüşe âşık olma ve sonrasında ise alışkanlık sonucu ilişkiyi devam ettirmeydi. Bir çeşit bağımlılık diyebilirsiniz.

Bir de erkek arkadaşım doktor olduğu için ağzından çıkan her söze inanırdım. Sonuçta o kadar okul bitirmiş, doktor olmuş derdim. O bilmiyor da ben mi biliyordum biyolojiyi, anatomiyi? "Sen hastasın, tedavi olman gerekiyor" diye üzerime geldiğinde bu durumu kabullenip ağlardım. Yapamayınca sinirlenip "senin suçun" derdi her defasında. O kadar üzülür ve çaresiz hissederdim ki sanki yerin dibine girerdim. Kendimi mahcup hissediyordum ve bu yüzden ne dese yapmak zorundaymışım gibi şartlamıştım kendimi. Sanki ben bir suç işliyordum da hatamı telafi etmek için onun kölesi olmam gerekiyormuş gibi. Ne dese yaptım, ne dese tamam dedim. En kötü şeylerden biri de bana doktorluk taslamasıydı. Mesela, ara ara bana bazı ilaçlar verirdi. "Bunları içersen belki seks yapabilirsin" diyordu. İlaçlar da hep uyku ilacı ya da psikolojik ilaçlar gibi. Bana pek fayda ettiğini söyleyemem. Hatta bazıları ağır bile gelirdi. Hele bir tane ilaç vermişti tam seks öncesinde de kafamı yastıktan kaldıramamıştım. O devam etti tabii yapmaya. O gün izin vermedim devam etmesine çünkü vücudum uyuşuk gibiydi. Cinsel ilişkiye girsek bile gerçekten girmiş olmayacaktık ki çünkü ben neredeyse uyuyordum. Sinirlendim de aslında bu kadar ağır bir ilacı bana vermesine. O yüzden kendime gelince artık bana doktorluk taslamamasını ona söyledim. İşe yaradı mı? Hayır. O, doktorculuk oynamaya devam etti. Bu konuda bardağı taşıran son damla bir gün beni muayene etmek istemesiydi. Her şey yolunda mı diye bana vajinal muayene yapmak istedi. Hem de öyle yapabilir miyim falan diye sormadı. Birden başladı dokunmaya. O an kendimi denek gibi hissettim. Muhtemelen ilişkimiz için değil kendi profesyonel çalışma hayatı için benim vajinamı incelemek istemişti. Vajinismus olan biriyle bence ilk defa karşılaştı ve benim şeyimi inceleyip farklı bir şeyler göreceğini umdu. Beni muayene edip hava atacaktı belki de doktor arkadaşlarına. Yaşamış olduğumuz onca meselenin üzerinde durmaktansa, vajinamı incelemeyi tercih etmişti. Bu durumu kabul etmedim ve o gün ondan ayrıldım.

Bu arada neden ayrıldığımızı hiç kimseye tam olarak anlatamadım ama ortak arkadaşlarımıza benim kafadan kontak olduğumu, psikolojik problemlerim olduğunu söylemiş. Bilemiyorum belki vajinismus olduğumu da söylemiştir. "Ya söylediyse" fikri beni yiyip

bitiriyordu. Arkadaşlarımla her buluşmamızda kendimi hazırlıyordum vajinismus konusu açılırsa söyleyeceklerim hakkında. Konu hiç açılmadı ama ben gergin olduğumla kaldım. Zaten artık arkadaşlıklarımızdan da eski keyfi alamaz oldum. Bir süre sonra kendimi daha iyi hissetmek adına hem eski erkek arkadaşımdan hem de onunla ortak arkadaşlarımızdan uzak durdum. Bir daha onu ne aradım ne de sordum. Risk aldım aslında. Yaşadıklarımızı birilerine anlatırsa anlatsın, daha fazla bu duruma katlanmak zorunda değilim diye kendimi teselli ettim. Zaten o yıl üniversiteden mezun oldum ve tekrardan İzmir'e taşındık. Bir daha da onun olduğu şehre adımımı atmadım. Hemen iş buldum ve hâlâ da öğretmen olarak özel bir kurumda çalışıyorum. Aradan geçen birkaç yılda kısa süreli ilişkilerim oldu. Ancak hiçbiri ile ciddi düşünmedim. Kimseyle cinsel ilişkiye kalkışmadım bile. Hem yapamamaktan korktum hem de yapmaya değer bir insan karşıma çıkmamıştı ta ki geçen yıl şu anki erkek arkadaşımla tanışana dek.

Şimdiki erkek arkadaşım ile iş yerlerimiz yan yana. Aslında kendisini yaklaşık üç yıldır tanıyorum ama sevgili olalı bir yıl oldu. İlk başlarda arkadaş gibiydik. Öğle tatillerimizde beraber yemek yer, sohbet ederdik. Benim çay molalarıma tatlı ve kahve getirirdi. E tabii benden hoşlandığını hissederdim, hoşuma da giderdi benimle ilgilenmesi. Yemek yemenin kahve içmenin dışında başka bir şey yapmamış olmamıza rağmen, birlikte çok iyi vakit geçirip birbirimizi iyi tanıdık. Geçen yıldan beri de sevgili olmaya karar verdik. Sevgili olduktan sonra tek kaldığımız ortamlar olmasına rağmen beni cinsel ilişki konusunda hiç zorlamadı. Korktuğumu, telaş yaptığımı anladığı an zaten ben demeden kendisi durdu. Bazen bazı şeyleri yapamıyorum ama yapamadıklarımız üzerinde hiç durmuyor. Ufacık bir dokunmadan bile ne kadar keyif aldığını paylaşıyor benimle. Bu yüzden cinsel ilişki konusunda üzerimde hiç baskı hissetmedim. Zamanı gelince zaten olur diye düşünmeye başladım.

Bu arada ona vajinismus olduğumu anlattım çünkü bana yakınlaştığı zaman verdiğim tepkiler hiç de normal değildi. Benim hakkımda yanlış düşünmesini istemediğim için her şeyi en baştan açık açık konuştum. Geçmişte bir erkekle cinsel ilişkiye girecek kadar yakınlaşmış olmamı hiç dert etmedi. Şimdi ben bunu birilerine an-

latsam "ne geniş karınlı sevgilin varmış" derler bana ama bunun geniş karınlı olmakla ilgisi yok ki. Tamamen iyi insan olmakla, vicdanlı olmakla alakası var. Ben şu an dünyanın en şanslı insanıyım çünkü çok anlayışlı bir erkek arkadaşım var. "Bakire olmasaydın da seni severdim ve senden vazgeçmezdim" dedi bana ilk duyduğunda, daha ne desin? Ayrıca vajinismus olduğumu duyunca "acelemiz yok, bir gün atlatırız" demişti. Fark ettiyseniz "atlatırız" dedi; yani yanımda olduğunu bana hissettirdi. Beni bir gün bile suçlamadı ve bu konuda aceleci davranmadı.

Bundan beş ay önce bir iş seyahatine gittiğim sırada erkek arkadaşım da benimle gelmişti. Beraber otelde kaldık. O gece cinsel ilişkiye girmek aklımın ucundan bile geçmiyordu. Öyle anlıyorum ki onun da aklında öyle bir şey yoktu. İkimiz de çok rahattık. Ve inanın o kadar kolay ve kendiliğinden oldu ki inanamadım. Hiçbir acı hissetmedim ve bakire olmama rağmen kanamam da olmadı. Erkek arkadaşımla aramızdaki güven o kadar güçlüydü ki kanama olup olmadığına bakmak aklımıza bile gelmedi o an. Ben sonradan düşündüğümde hiçbir yerde kan olmadığını hatırladım. Ayrıca o gün dedim ya hiç aklımızda yoktu cinsel ilişkiye girmek diye, öyle korunmadan falan girdik. Ama erkek arkadaşım hamile kalırsam zor durumda kalacağımı düşündüğü için son anda dışarıya boşaldı. Her erkek bence bunu yapmaz. Kendi keyfini düşünür. Ama erkek arkadaşım öyle yapmayınca bir kez daha ne kadar şanslı olduğumu düşünüp ona daha da âşık oldum... İlk cinsel ilişkiye girmemizin üzerinden yaklaşık beş ay geçti ama bu beş ayda sadece üç defa daha birlikte olduk. Erkek arkadaşım benimle seks yapmaktan çok keyif alıyor, bunu o anda da hissediyorum sonrasında da defalarca söylüyor. Buna rağmen aklı sürekli sekste değil. İstese diğerinin yaptığı gibi her gün beni evine çağırıp yapmaya çalışabilir ama öyle yapmıyor. Beni ben olduğum için sevdiğini çok güzel hissettiriyor.

Bazen düşünüyorum da iyi ki vajinismus olmuşum ve vajinamdaki kasılmalar zamanında yanlış bir insanla cinsel ilişkiye girmeme engel olmuş...

GAMZE

ANKARA'NIN küçük bir kasabasında doğdum ve üniversite yıllarına kadar orada yaşadım. Ailemin tek çocuğuyum. Kardeşim olmadığı için açıkçası kendimi hep şanslı hissettim çünkü ailemin maddi durumu birkaç çocuğa yetecek kadar iyi değildi. İyi ki de başka çocuk yapmamışlar diye düşünüyorum çünkü dediğim gibi birçok yönden kardeşim olmamasının faydalarını gördüm. Tek çocuk olmanın tek dezavantajı belki de ailen tarafından çok fazla denetleniyor olman. Eğer kardeşim olsaydı, ilgi ikimiz arasında bölünürdü ve belki benim üzerime çok fazla düşmezlerdi...

Ailem bir yandan çok modern bir yandansa çok geleneksel ve tutucuydu. Mesela elimizdeki imkânlarla yaptırdığımız çok güzel bir evimiz vardı. Eşyalarımız falan son modeldi. Aslında ev babamın ailesinden kalma miraslık eski bir evdi ama içini son derece zevkli şekilde döşemiştik. Bize gelen komşular ve bazı akrabalarımız evimizi kıskanıyorlardı. Annemler bana çalışma odası yaptıkları için de bizi küçümsüyorlardı. "Küçücük çocuğa iki ayrı oda yaparak şımartıyorsunuz onu; yarın öbür gün tepenize çıkacak" demişti dedem. Ne heveslerle bana yaptıkları odayı dedem öyle deyince acaba oturma odasına mı çevirsek diye bile düşündü annemler. Bu yüzden diyorum ailemin bir yanı çok modern bir yanı tutucu diye. Mesela bak bir de oturduğumuz semte lüks kaçacak bir arabamız vardı. Akrabalar derdi ki: "Bu kadar lüks araba sizin neyinize? Ayağınızı yerden kessin yeter." Her şeye bir yorumları var yani. Benim annem ve babam her şeyin en yenisini alırlardı, giyim kuşamlarına çok dikkat ederlerdi, her yaz tatilinde tatile giderdik falan. Bu açıdan baktığımda ailemin etrafımdaki diğer ailelerden farklı olduğunu biliyordum. Kendimi şanslı hissediyordum. Ama bir yandan da ne yaparsak yapalım, nereye gidersek gidelim o kafaları değişmiyordu. Hani bazen "örümcek kafa" derler ya –tek doğru kendi bildikleri– işte öyleydi.

Yeni bir şey istediğimde önce bir karşı çıkarlardı sonra ısrar kıyamet kabul ederlerdi. Mesela arkadaşlarımla sinemaya gitmek isterdim. Öncesinde kesin bir "hayır" cevabı alırdım. Sebep olarak da saçma sapan şeyleri koyarlardı önüme. Sonrasında ne yapar ne eder –tafra, ağlama, küsme– izni koparırdım. İstediklerimi yaptırmak için hep mücadele ettim yani.

Ailemle ilgili şikâyetçi olduğum bir diğer konu da dedem ve babaannem tarafından yönetilmeleriydi. Evimiz yurdumuz ayrı olmasına rağmen bir şey alınsa, bir yere gidilse onlara sorarlardı. En azından haber verirlerdi. Yani onlardan habersiz hiçbir şey yapmazdık. En kötüsü de annemler beni yetiştirirken dedemlerin müdahale etmeleriydi. Mesela evde bir karar alınacaksa annemle babam bana da sorarlardı. Dedemler böyle şeylere kulak şahidi olurlarsa babama kızarlardı; "parmak kadar çocuk ne bilsin, ne soruyorsun ona" diyerek. Ya da ben bir konuda fikrimi belirtsem beni sustururlardı. "Sen çocuksun, ne bilirsin" gibi şeyler söylerlerdi. Benim bazı hareketlerimi agresif bulup "bunu siz bu hale getirdiniz" derdi dedem annemlere. Onlar gittikten sonra da tabii annemlerle aram daha da kötüleşirdi çünkü dedemlerin etkisi altında kalıyorlardı. Hiç kötü bir şey yapmadığım halde dedemler benimle ilgili dolduruyordu annemleri. Bu da bir çocuk için çok zor bir durum bence. Kendimi ifade etmeye çalıştığımda büyükler tarafından susturulmak ya da benim fikirlerime önem verilmemesi küçükken en sevmediğim şeydi.

Liseye geçtiğimde aslında puanım kasabamız dışında bazı Anadolu liselerine yetiyordu ama oralar uzak diye o okulları yazdırtmadılar. Yine dedemler çok karıştı. "Ne işi var kız çocuğunun oralarda? O da okul, bu da okul... Okusun işte sanki okusa ne olacak" falan dediler. O zamanlar çok üzülmüştüm ve hâlâ da bu konu içimde kaldı. Dedemlerin dolduruşa getirmesi ve annemlerin kararıyla evimize yakın olan liseye gittim. Anadolu lisesine puanım yetiyorken düz liseye gitmek zorunda kaldım yani. Ama burunlarından da getirdim. Gittiğim okulda kızlar öyle inek değillerdi. Herkes aklı beş karış havada geziyordu. Okulu asıp erkek arkadaşlarıyla buluşuyorlardı falan. Ama beni Anadolu lisesine gönderselerdi, muhtemelen bütün arkadaşlarım inek olacaktı ve kimse dersten başka bir şey düşünmeyecekti. Bu yönden baktığımda annemler beni o okula göndermekle

hata etti diyorum çünkü okulu ekip kafelere giderim, erkeklerle takılırım diye yürekleri ağızlarına geliyordu biliyorum. Arkadaş çevremden çok tedirginlerdi. Kızlarla sürekli sıkılıyorduk mesela. Sıkıldık mı da her fırsatta şehir merkezine gidiyorduk. Çarşıyı falan geziyorduk, yaptığımız pek fazla bir şey de yoktu da işte... Ama intikamımı bu şekilde yavaş yavaş alıyordum annemlerden. Siz misiniz beni merkezde liseye göndermeyen, alın işte her gün çarşıya giderim diyordum. Şimdi size basit gelebilir ama lise çağındaki bir kızın okul çıkışı –üzerinde üniforma varken– çarşıya gitmesi büyük olay. Sanki kötü bir şey yapıyormuşsun gibi bakışlar. Hele ki akşam eve geç dön, sanki bir adamın koynundan eve geliyorsun; o derece orospu muamelesi yapıyorlar. O yüzden genelde akşam ezanı okunmadan evde olmaya çalışıyordum.

Üniversite eğitimi için başka bir şehre gitmek zorunda kaldım – çok şükür– çünkü Ankara'daki okullara puanım yetmiyordu. Bu sefer ne dedemi ne babaannemi dinledim, yazdım istediğim okulu. Annemler de bir şey diyemediler çünkü istediğim liseye gidemeyince ne kadar üzüldüğümü fark etmişlerdi. Ayrıca, dediğim gibi Ankara'daki üniversitelerin puanları uçtuğu için ben onları kazanamazdım. Puanım düşük olduğundan başka bir ilde okul ve bölüm yazmam gerekiyordu. Şehir dışında okul kazandım ya, bazıları o kadar üzüldü ki sanki evden cenaze çıkıyor. Annem gelen gidene açıklama yapıyor neden Ankara'yı yazmadım diye. Sanki açıklama yapmak zorundaymışız gibi. Bir komşumuz geldi, annem ona diyor ki "mezun olduktan sonra yine buraya yerleşecek." Öyle bir şeyi aramızda konuşmamıştık bile. Ne kadar saçma. İnsana yanlış bir şeyler yapıyormuşsun hissi veriyorlar. Gönül rahatlığı ile okumaya bile gidemiyorsun, hemen başka şeyler sorgulanıyor.

Üniversiteyi başka bir şehirde okuduğum için bazı komşularımız tarafından kınandım ben. Yok efendim Ankara'da üniversite mi yokmuş, ne işi varmış kızın başka bir şehirde... Ailem bir sürü laf işitti sırf ben başka bir ilde okudum diye. Kimseye de laf anlatamıyorsun ki. Puanım yetmedi, o yüzden gitmek zorunda kaldım desen kimse anlamaz, inanmaz. Bahane uyduruyorsun zannederler. Hep bir kendini ispatlama çabası. Komşular böyle laf ettikçe annem de "yurdundan okuluna, okulundan yurduna gidiyor, hep ders çalışıyor zaten

hiç gezmiyor" falan diyordu onlara. Sanki yurt ve okul arasında bir yere gitmek suçmuş gibi. Zaten böyle açıklamalar yaptıkça insanlar üste çıkıyor; kötü bir şey yapıyormuşuz da açıklama gereği duyuyormuşuz gibi oluyordu. Bu yüzden insanlar bir şey soracak diye tatillerde memlekete gidince kimseyle karşılaşmamaya çalışırdım. Hatta eve misafir gelince odamdan pek fazla çıkmazdım.

Sadece komşularımızdan değil, okuduğum için akrabalarımdan da baskı gördüm. Kız kuzenlerimden neredeyse hiçbiri üniversite eğitimi almadı. En fazla liseyi bitiren vardır. O da arkalarından ite ite. Bizim ailede kızlar okumayı hiç sevmezler. El işi yapsınlar, evlenip gitsinler. Hayattaki tek gaileleri bu. Hatta ben okuduğum için beni küçümseyenler bile oluyordu. Güzel olmayan, iyi ve zengin koca bulamayacak kızlar okuyor, meslek sahibi oluyor gibi bir algı var bizde. Yani kendisine kadın olarak güvenmeyen okul okuyup kendi ayakları üzerinde duruyor mecburen gibi. Ayrıca, amcalarım da üniversite eğitimine karşılardı çünkü "eğer bir kız şehir dışında üniversite eğitimi alırsa *kadın* olur" diye iddia ediyorlardı. Biliyorum tuhaf geliyor ama lisedeyken bu şeye inandım ve üniversite eğitimini düşündüğümde bekâretimden endişeliydim. Üniversiteye gidince sanki kesinkes erkeklerle cinsel ilişkiye girecekmişim gibi. Üniversite okuyan her kız yoldan çıkıyormuş gibi bir algı oluşturuyorlar.

Üniversitedeki ilk yılımda yurtta kaldım. Beş kişiyle aynı odayı paylaşmak ve ders çalışmak zordu. Böyle giderse derslerimde başarısız olacağımı biliyordum. Durumu aileme anlatınca da bir sonraki yıl annemler bana ev kiraladılar. Bu benim için yeni bir başlangıçtı. Daha önce evde tek başıma bile kalmamıştım. Şimdi ise kendi evim olacaktı. Yani, kendi başıma bir evi yönetebilecektim. Temizlik, yemek, fatura ödeme, aklınıza gelebilecek her şey benim sorumluluğumda olacaktı ve ben bu sorumluluğu üstlenmeye çoktan hazırdım... Bana ev tuttuğumuzu akrabalarımıza ve komşularımıza söyleyemedik çünkü dedikodu yapabilirlerdi. Beni kasabamız dışında bir üniversiteye gittiğim için bile kınadılar. Kim bilir eve çıktığımı bilseler ne derlerdi. Hele ki kız başıma, yanımda başka bir arkadaş olmadan yaşayacağımı bilseler hepten laf olurdu. Onlara böyle şeyler çok tersti. Bir kere kadının yerinin ev olduğuna inanırlardı. Yani okusa bile onlar için bir kadın çalışmamalı, evlenmeli ve çocuk do-

ğurmalıdır. Komşu teyzeler o yüzden okuyan kızları bir yandan onaylar ama bir o kadar da kınarlardı.

Neyse, çıktığım evde üç yıl boyunca erkek arkadaşım ile birlikte yaşadım. Tabii bu durumu aileme söylemedim. Yani ev arkadaşımın erkek arkadaşım olduğunu bilmiyorlardı. Aslına bakacak olursanız erkek arkadaşım olduğunu dahi bilmiyorlardı. Bilselerdi olay olurdu. Arada annemler beni ziyaret edecek olsa erkek arkadaşım bütün eşyalarını taşıyıp bir arkadaşının evine gidiyordu. Bu şekilde üç yıl idare ettik. Açıkçası böyle şeyleri gizli gizli yapmak benim çok hoşuma gitmiyordu ama napayım ailemle her konuyu rahatlıkla konuşamazdım. Sevgili bulmak, evlenmek, cinsellik gibi konular bizim evde doğrudan konuşulmayan konulardı. Annem her konuda olduğu gibi cinsellik konusunda da çok temkinliydi. Bana alttan alta cinsellikle ilgili mesajlar verirdi. Mesela, genç kızların uygun hareketleri ile ilgili hikâyeler anlatırdı ve bu hikâyelerden benim ders çıkarmamı isterdi ama bunu yaparken de kasabadaki yakın akraba ve komşularımıza gönderme yapardı. Yani benim böyle uyarılara sinir olduğumu bildiği için açık açık bazı şeyleri söyleyemiyordu. Bence beni evlilik öncesi cinsel ilişkiye girmeme konusunda uyarmak istiyordu ama sıkan bir anne olarak da görünmek istemiyordu. Bu yüzden kadınların cinselliği ile ilgili bir şey söyleyeceği zaman akrabalarımıza ve komşularımıza gönderme yapardı. Kendisi çok modernmiş de diğerleri gericiymiş gibi.

"Başarısız cinsel ilişki" ile üniversite yıllarımda tanıştım. Aynı evde yaşadığımız için erkek arkadaşımla cinsel yakınlaşmalarımız oluyordu. Sarılma, öpme gibi şeyler. Ama bazen de bu ona yetmiyordu ve devam etmek istiyordu. Ben her seferinde reddediyordum. Cinsel ilişkiye girmekten o kadar çekiniyordum ki çoğu zaman farklı yataklarda uyuyorduk. Çekinme dediğim de utanma anlamında değil. Sadece yaparsak sonuçlarına katlanamayacağım için. Erkek arkadaşım birçok defa cinsel ilişkiye girmek istedi ama ben kendimi hep geri çektim çünkü annemin dediklerini hatırlıyordum. Böyle bir şeyi yapamazdım. Şimdi "neden?" diye sorsanız inanın bilmiyorum ama o zamanlar sanki kesinlikle yapılmaması gerekir şeklinde düşünürdüm. Hep annemin alttan alta uyarıları yüzünden bence. O yüzden vajinismus olmamda annemin payı büyük diye düşünüyorum.

Üniversite bittikten sonra tabii benim ev de kapanınca erkek arkadaşımla ayrıldık çünkü ona istediklerini veren başka bir kız bulmuş olabilir. Bu konuya çok fazla takılmadım çünkü ilişkimiz zaten iyi gitmemeye başlamıştı. Tam tadında bırakıp sen yoluna ben yoluma dedik. Ayrıldıktan hemen sonra eşimle tanıştım. Eşim ve ailesi eskiden bizim kasabada yaşamışlar. Ama şu anda merkezde yaşıyorlar. Bayramda onlar akrabalarını ziyarete geldiklerinde tanıştık ve birbirimize ısındık. Kısa sürede de nişan taktık. Buna bile laf edenler oldu, "hemen tavladı güzelim oğlanı" diye. Sanki benim bir ağım var da erkekleri ağıma düşürüyormuşum gibi. Annem de zavallı hâlâ insanlara açıklama yapıyor "büyükler aracı oldu, önce büyüklerin rızasını aldılar" diye. Aslında böyle bir şey yok, biz kimseye sormadık bile. Hatta yüzüğü kendi aramızda taktık da o bile olay oldu. Kocaya kaçmışım gibi büyüttüler; aslında sadece sevgililer günü hediyesi olarak yüzük almıştık birbirimize. Bu olay eşimin ailesi tarafından da hoş karşılanmadı. Annesi, anneme hemen haber göndermiş "gelinlikli duvaklı çıkacaksa bu iş olur, yoksa ben oğlumu sokakta bulmadım" diye. Ne kadar saçma işler. İçinde hiçbir kötü niyet olmayan bir yüzüğe bile böyle anlamlar yüklüyorlar.

Eşim çok modern biri olmasına rağmen, ailesi oldukça gelenekseldir. Tıpkı annemler gibi yani. O yüzden onların kafası bayağı bir uyuştu. Kaynanam beni pek sevmiyordu çünkü beni dominant buluyordu. Hatta bana şakayla karışık "dominant teyze" derdi. Bir dizide öyle bir karakter var ya onu diyor sanırsam. Aslında çok baskın hareketlerim yoktur ama ev kiralarken, eşya alırken, düğün hazırlığı yaparken her istediğimi çekinmeden söylüyordum. İstemediğim bir şey olduğunda da karşı çıkıyordum. Tabii onlar bunu "cevap vermek" olarak görüyor. Yani saygı göstermen gereken kaynanana bir konuda ters düştün mü ya da kendi isteklerini kimseden çekinmeden söyledin mi "cevap veriyor" oluyorsun. Annem de hep beni haksız bulurdu zaten. "O senin büyüğün, he de, üzme kadını" derdi. Büyüğümse büyüğüm yani bana ne. Ben yine de kendi bildiğimden şaşmadım ve her şeyi onların istediği gibi değil kendi hayallerimdeki gibi yapmaya çalıştım.

Ayrıca, ben eşimden hiçbir şeyi gizlemedim evlenmeden önce. Erkek arkadaşımla üç yıl boyunca aynı evde kaldığımı ama aramız-

da bir şey yaşanmadığını söyledim. Kayınvalidem de eskiden erkek arkadaşım olduğunu biliyordu çünkü eşim söylemiş annesine. Aynı evde kaldığımızı bilmiyordu tabii ama bir kız tek başına bir yere okumaya gittiyse, yurtta değil de evde kalıyorsa ve erkek arkadaşı varsa tabii ki de aynı evde kaldıkları tahmin edilir. Kaynanam da bana bunu hissettiriyordu. Daha nişanlıyken, eşimin olmadığı ortamlarda, beni üniversite yıllarımda yaptıklarım konusunda sorguya çekerdi. "Eve arkadaşların gelir miydi? Tek korkmuyor muydun? Belki bazen arkadaşların eve geliyordu" falan deyip ağzımı arardı. Ben de onu endişelendirecek cevaplar veriyordum bilerek. Bazen arkadaşlarımın evinde kaldığımı falan söylüyordum. Bir-iki de erkek ismi söylüyordum, hep bana yardımcı oluyorlardı gibi. Bu cevaplarım kaynanamın tansiyonunu çıkarıyordu biliyorum...

Vajinismus olduğumu evlendiğimiz gece öğrendim. O zamanlar tabii adının vajinismus olduğunu bilmiyordum ama yapamamıştık. Aslında o gün cinsel ilişki için hiç konsantre değildim. Bazı korkularımın yanı sıra, kına gecemiz ve düğün gecemizde yaşadıklarımız moralimi bozmuştu. Şöyle ki, kına gecemizde kına yakılmadan önce ortada gelin sandalyesinde oturdum ve evlenmemiş kızlar etrafımda dönüyordu. Meşhur kına gecesi şarkıları söyleniyordu ve gelin olarak ağlamam bekleniyordu. O kadar acıklı sözler söylüyorlardı ki ağlamamak mucize. Evlenecek kız ne kadar ağlarsa o kadar masum ve temizdir. O yüzden baba evinden giderken ağlıyordur zaten. Bu geleneği biliyorum ama ağlayamadım. Bir ara kendimi zorladım ama olmadı. Güldüm bile. Neden bilmiyorum ama ağlayamadım. Kaynanamın avcumun içine altın koyması gerekiyordu. Kına yakılırken kız avcunu sıkar, sonra kaynana gelir altın koyar. Ama benim kaynanam yapmadı. Biliyorum elinde altın vardı ama bana vermeyi reddetti. Aslında belli ki bu geleneği biliyor çünkü yanında altın getirmiş. İki-üç şarkı dönmesine rağmen çıkarıp da vermedi. İnsanlar bile şok oldu biliyor musunuz? Kaş göz yapıyor millet "hadi ne zaman verecek artık altını" diye. Vermeyince herkes ayıpladı, tuhaf buldu tabii. Ama bu benim değil, onun kendi ayıbı. Bence yapmam gerektiği gibi ağlamadığım için vermedi. Masumluğumdan şüphelenmiş olabilir. Belki de bekâretimden. Bence beni altına değer bulmadı. Sanki benim ikinci evliliğimmiş gibi. Bu hakaret gibiydi... Di-

ğer gece, yani düğün gecemizde, cinsellik için hazır değildim çünkü hâlâ kına gecemizdeki olaya üzülüyordum. Ve eşim bu konuda benim üzüntümü giderecek hiçbir şey söylemedi. İnsan moral vermek için bile olsa "annemin aklına gelmemiştir altın vermek, kötü niyetle yapmamıştır" falan der. Ama hiçbir şey söylemeyince demek ki dedim haklıyım düşüncelerimde. Ben malımı biliyorum. En başından beri bana sıcak bakmadı kaynanam. O yüzden de beni üzmek ve gıcık etmek için yaptı böyle bir şeyi. Bu iki günde yani kına gecemiz ve düğünümüzde kocama olan tutkumu kaybettim. Bu yüzden cinsel ilişki girişimlerimizde rahat hissedemedim ve yapamadım.

Eşim ilk başlarda vajinismus konusunda anlayışlıydı. Sorunu çözmem için yanımda olduğunu her seferinde dile getiriyordu. Ama şimdi düşünüyorum da bunu söylemekten başka bir şey yapmıyordu. Yani "yardıma hazırım" demektense yardım etmek lazım. Ben zaten yolumu kaybetmiş gibiydim. Çözümünü bilsem yardım da isterdim ondan ama olmadı işte. Zamanla eşim kendi zevkine düşer oldu. Odaklandığı tek şey boşalıp rahatlamak ve arkasını dönmek gibiydi. Bunu da yapamadığı için çok gergindi. Bir süre sonra cinsel ilişkiye girmeyi denemektense mastürbasyon yapmamızın daha iyi olacağını söyledi. Onu elle boşaltmamı istiyordu, hepsi bu. Başta bunu nasıl yapacağımı bile bilmiyordum ama bana öğretti. Ve bu şekilde kendisi rahatlıyordu. Beni ise düşünen yoktu. Artık elimdeki şansı –yani cinsel ilişkiye girmeyi *denemeyi*– bile kaybetmiş gibiydim. Vajinismusu çözmek için ona ihtiyacım vardı, yani penisin vajinaya girip girmediği konusunda çalışmamız gerekiyordu. Ama mastürbasyon yapıp boşaldığı sürece vajinismusu çözmem imkânsızdı. Ayda bir kere cinsel ilişkiye girmeyi deniyorsak on kere mastürbasyon yapıyorduk, düşünün. Bu hiç adaletli değil. O kadar kendi zevkine düşmüştü ki bana iyileşmem için şans bile tanımıyordu.

Bir yıl bu şekilde geçti. Problemimi o dönem kimseyle paylaşamadım çünkü böyle konular etrafımda hiç konuşulmazdı. Nasıl olur da konu açardım bilmiyorum. Zaten bende böyle bir hastalık olmasından çok fazla utanıyordum. Bu yüzden ilk etapta ne birisine söyleyebildim ne de doktora göründüm. Çözmek için internette okuduğum bazı yöntemleri denedim. Seksten önce alkol alıyordum çünkü öyle okumuştum. Eşim de benimle birlikte içiyordu. Yani öyle ke-

yifle falan içki masasına oturduğumuzu düşünmeyin. Alkol bizim için sanki ilaç gibiydi. Öyle sofra kurup keyif yaparak içmiyorduk. Yatak odasına gitmeden önce birkaç yudumda bitirmeye çalışıyorduk şişeyi ayaküstü. İlaç yutmaya çalışırsınız ya aynen öyle. Bu arada bu alkol şeyi hiç işe yaramadı çünkü öyle kafayı bulduğumuz falan yoktu. Cin gibiydik ikimiz de maşallah... Aradığım başka çözümler arasında vajinamı hissetmemek için uyuşturucu sprey sıkmak da vardı. Bunu da yine internetten öğrendim. Vajinayı hissetmezsek belki kolayca yapılır gibi düşünüyordu vajinismuslu kadınlar. Ben de denedim ama eşime ters etki yaptı. Benim girişime dokundurduğu anda krem ona da bulaşıyordu ister istemez. Ve bu sefer onun şeyi uyuşuyordu. E tabii sertliğini de kaybediyordu. Son olarak, bir de kas gevşetici içmeyi denedim belki kasılmalarıma iyi gelir diye. Bunu internette birkaç kadının deneyimi üzerine alıp da denedim. Onlara doktor demiş kullanın diye. Onlarda işe yaramış ama bende hiçbir şeye yaramadı.

Yani bu illetten kurtulmak için kendimce çok çabaladım aslında. Vajinismusun kendisi yetmiyormuş gibi bir de kaynanam çocuk sahibi olmamız konusunda baskı yapıyordu. Ondan nefret ediyorum. Beni sürekli evlenen ve hemen hamile kalan kadınlarla kıyaslıyordu. "Sizden sonra evlendiler ama çocukları oldu" gibi şeyler söylüyordu. Çocuk konusundaki baskıyı eşimin olduğu ortamda yapmıyordu ama. Çocuğumuzun olmaması sanki sadece benim problemimmiş gibi davranıyordu. Kocam kısır olabilirdi. Yani belki de eşim kısır olduğu için çocuğumuz olmuyordu. Bu ihtimali hiç düşünmedi bile. Varsa yoksa beni strese sokmaktı işi. Bir yıl sonra canıma tak etti. Herkesin ağzını kapatmak için bir doktora görünmeye karar verdim.

İyileşmek için bir kadın doğum doktoruna gittim. Vajina muayenesinden sonra kaslarla ilgili bir hastalık olan vajinismus olduğumu söyledi doktor. Ve "vajinismus sadece kaslarla ilgili değil aynı zamanda psikolojik de bir problem. Tedavisi var ama bir psikiyatrdan da yardım almalısın" dedi. Şok olmuştum. Daha önce hiç psikolojik destek almadığım için ne yapacağımı bilemedim. İnternetten araştırayım dedim yine en iyisi. İnternette genellikle bu sorunla ilgilenen kadın doğum doktorları vardı. Bir-iki de psikiyatr ve psikolog buldum. Herhalde ilk etapta beş-altı doktorda karar kıldım. Tek tek ara-

dım hepsini. Hem nasıl tedavi ettiklerini öğrenmeye çalıştım hem de ücretin ne kadar olacağını. Ancak hiçbiri telefonda ücret vermedi. Tedavi hakkında da konuşan olmadı. "Her hasta özeldir, tedavi de ücret de hastadan hastaya değişmektedir" gibi şeyler söylediler. O yüzden giderek öğrenmek şart oldu. Gitmişken en iyisi olsun bari dedim ve Ankara'da çok övülen bir psikiyatriste gittim. Eşim de benimle geldi çünkü telefonda öyle dediler.

Doktora uğramadan önce bekleme salonunda eşim de ben de ayrı ayrı birer form doldurduk. Sonra o formları sekreter doktora götürdü ve belli bir süre sonra doktor bizi çağırdı yanına. Nasıl desem bilmiyorum ama doktor acayip kendini beğenmişti. Zaten oraya giderken ben de eşim de o kadar utanmıştık ki karşımızda bizi yatıştıracak birine ihtiyacımız vardı, havalı havalı konuşacak birine değil. Kendisinde ufacık bir empati hissetmedim. Ezbere konuşuyordu gibi. Bizden önce çıkan çifte de eminim aynı şeyleri söylemiştir çünkü her ne kadar kişisel sorular sorsa da verdiğim cevaplar diğer kadınlarınkiyle aynıydı ona göre. Böyle düşünüyorum çünkü benim ne çektiğimi, eşimle ya da ailesiyle aramızda olan problemleri falan sormadı. Konuyu ben oraya getirince de dinlemeyip otomatik cevaplar veriyordu. Nerde kaldı kişiye özel tedavi o zaman? Ben esas aramızdaki sorunların konuşulmasını istiyordum ama doktor pat pat genel şeylerden bahsediyordu. Vajinismusu bize anlatmak için bazı çizimler yaptı. Çizim yaptığı resim kâğıdı gibi şeyi çevirirken gördüm de aynı şeyleri muhtemelen önceki seanslarda da çizmiş. Ezbere gidiyor yani çok belli... Resim kâğıdının ortasından bir çizgi çizerek kâğıdı ikiye katladı ve kâğıdın bir yüzüne şu ilkokulda çizmeye alışkın olduğumuz güneş, ev, dere, ağaç gibi şeylerden çizdi. Evin önüne de el ele tutuşmuş çöp adam, kadın ve biri kız biri erkek olmak üzere iki çocuk çizdi. Hepsinin yüzü gülüyordu ve resimde kalpler vardı. Sonra kâğıdın diğer yüzünü çevirip bu sefer daha keskin hatlarla karalarcasına bir şeyler çizdi. Çizdiği çizgilerle evin kasvetli olduğunu anlıyorsunuz. Bu sefer akan dere yoktu ve güneş yerine de kara bulutlar vardı. Adam ve kadın resmin farklı köşelerinde birbirlerinden ayrı duruyorlar ve çok mutsuzlardı. Çocuk, ağaç, çiçek falan da yoktu bu sefer. Neyse sonra kâğıdı iki yüzü de görülecek şekilde açtı ve bir tarafın yeryüzündeki cennet, diğer tarafın da cehen-

nem olduğunu söyledi. Ortadaki çizgiyi daha da kalınlaştırarak bana sordu: "Cennet ve cehennem arasındaki yeri bilir misin?" Bir an aklıma gelmedi açıkçası ama eşim hemen dedi ki "Araf." Doktor da "Evet, Araf'tır ve vajinismuslu kadının durduğu yer tam olarak burasıdır çünkü evlenmiş olan bu kişi ne tam olarak kadındır ne de artık kızdır. Ara âlemde sıkışıp kalmıştır" dedi. Öyle deyince kendime üzüldüm ve acıdım valla. Ne bileyim çaresiz ve hiçbir yere ait değilmiş gibi hissettim. Öyle hissettiğimi anlamış olacak ki "Buraya bugün gelerek ilk adımı attınız. Başlayacağımız tedavi ile cennete kavuşacaksınız" dedi bana. Valla etkilenmemek mümkün değil. Kim istemez ki cennete gitmeyi? Kadın olmak, bir yere ait olmak bunlar gerçekten güzel vaatlerdi. Neden olmasın diye düşündüm o an.

Seansın sonuna doğru biz sormadığımız halde ne kadar para alacağını falan konuştu. Ayrıca ücret inanılmaz pahalıydı. Para konusunu konuşurken doktor çok antipatik gelmişti bize. Zaten yapacağı tedaviyi de anlatınca içimden dedim boşver kızım. İnternette okuduğum parmak egzersizlerinin aynısını yaptıracaktı. Zaten bir yıl boyunca profesyonel yardım almayı reddetme sebebim internette bazı kadınların tedavi ile ilgili deneyimlerini okumuş olmamdı. Bu kadınların söyledikleri korkutucuydu çünkü bu tedavilerde doktorlar kadınlardan parmaklarını vajinalarına sokmalarını bekliyorlardı. Al işte benden de aynısını beklemişti doktor. Ben yapabilir miydim yapamaz mıydım tam emin olamadım ama kendime biraz daha süre tanımak istedim. Bir süre daha eşimle deneyip başarısız olursak doktora giderim diye düşündüm. Bu fikrimi doktorla da paylaştım ama bana "Erteleme davranışı sergiliyorsunuz, bu da problemin bir parçası. Bir yıl sonra da olsa iki yıl sonra da olsa ben sizi yine göreceğimi biliyorum. O yüzden şimdi başlayıp başlamamak sizin kararınız" dedi. O kadar sinir oldum ki anlatamam. Yani dönüp dolaşacağın yer yine burası diyordu bana. Sanki kendisi vazgeçilmezmiş gibi. Bir-iki sene sonra doktora ihtiyacım olursa da ona gitmem dedim içimden. Ayrıca söylediği şey ne kadar gurur kırıcı. Ben belki kendim başaracağım, nerden biliyorsun? Ne yalan söyleyeyim, doktor öyle deyince hırs yaptım kendim başaracağım diye.

Aslında parmak egzersizleri yapmak istemeyişimdeki esas sebep parmak sokarak bekâretimi kaybetmek istemiyor oluşumdu. Bu [be-

kâreti kaybetme] özel bir an. Eşimin o ânın tadını çıkarması gerektiğini düşündüm. O yüzden bir süre yardım almayı da kendi kendime çalışmayı da reddettim. Bir gün olacak umuduyla bekledim ama öyle kendiliğinden olmuyor tabii çaba gerektiriyor. Bu yüzden birkaç ay bekledikten sonra inadı bıraktım ve vajinamı esnetme konusunda fikrimi değiştirerek bazı egzersizler yapmaya karar verdim. Doktora gitmeme konusunda kararlıydım ama. Hele ki o doktora asla gitmeyecektim. O yüzden evde kendim bazı yöntemler denedim. Eşimin de izniyle evde tampon ve kayganlaştırıcı jel kullanarak denemeler yaptım. İnternette yazan kadınlar diyordu zaten önce serçe parmağınızı sokun sonra iki parmağınızı falan diye. Doktora da gitsem benzer şeyler söyleyecekti. Kendim çok güzel çalıştım. Önce ayna karşısında vajinamı inceledim. İnce diye kulak temizleme çubuğu falan soktum vajinama. Zaten ince de olsa onun girdiğini görünce kendime güvenim geldi. Yavaş yavaş parmaklarımı sokarak çözdüm bu işi. Gerçekten de kendi çabamla bu hastalığı yendim. Cinsel ilişkinin kalitesine gelince, orgazm olamıyorum ve bazen hâlâ acıyor. Ama olsun yapıyorum ya bu bile güzel. Orgazm değil sadece yapmış olmak bana zevk veriyor.

PINAR

KIRIKKALE'DE DOĞDUM. Babam taksi şoförlüğü yapıyordu, annem ev hanımıydı. İki abim, bir erkek kardeşim var. Yani bir evin bir kızıyım. Bu yüzden annem ve babam beni çok nazlı büyüttüler. Erkek kardeşlerim her yerde beni koruyup kolladılar. Hâlâ da öyle.

Ben sekiz yaşıma geldiğimde büyük abim Ankara'da üniversiteyi kazandı. Biz de ailecek Ankara'ya taşındık. Babam eğitime çok önem verir çünkü maddi imkânsızlıklardan dolayı zamanında okuyamamış, büyüyünce de baba mesleği olan şoförlüğe başlamış. Kötü

bir iş değil tabii ama tehlikeli bir iş diyebilirim. Tehlikeli diyorum çünkü babam karşılaştığı türlü çeşit insanı bize ibret olsun diye anlatırdı. Arabasında hırsızları, ipsiz sapsız insanları hatta hayat kadınlarını taşıdığını söylerdi. "Siz öyle olmayın okuyun, elinize ekmeğinizi alın" derdi hep. Zaten abimlerin şoför ya da taksici olma gibi hayalleri yoktu hiç. Hatta tam tersine babamın işini zorluklarından dolayı sevmiyorlardı. Valla okumaktan başka yetenekleri yoktu. Öyle erkekler yazın bir yerlerde çalışır meslek öğrenirler ya, bizimkilerin hiç o taraklarda bezi yoktu. Sonra babadan gelecek para da yoktu bizde. Bu yüzden mecbur okumaya ağırlık verdiler. Erkek kardeşim ise okulda pek başarılı değildi ama Allahtan kuaförlüğe ilgisi vardı. Ortaokuldan beri yazları kuaförlerin yanında çırak olarak çalıştı. Muhtemelen liseyi bitirdikten sonra sertifika alıp kuaför olur. Hatta babam, "dükkân açacağım sana" diyor kardeşime. O da pek hevesli bu yüzden. Kardeşim bana şakayla takılıyor "abla gel beraber kuaför olalım, ben erkeklere bakarım sen kadınlara bakarsın" diye. Benim hiç ilgim yok ki kuaför olmaya. Hatta ben kendi saçımı bile düzgün toplayamıyorum. Annem de diyor ki "olsun kaş bıyık alırsın, ağda yaparsın falan." Bilmiyorum ama şimdilik böyle bir planım yok. Evlenmeden önce de çalışmayı hiç düşünmüyordum. Hatta o yüzden iki yıllık üniversite bitirip eğitime devam etmedim.

Ailemin çok tutucu olduğunu söyleyebilirim. Annem ve babam köy çocukları. Zaten pek bir şey görmüş geçirmiş değiller. O yüzden çok fazla bir şey bildikleri yoktur açıkçası ama onlar için sadece kendi doğruları vardır. Kimsenin tavsiyesine falan gelemezler çünkü en iyisini kendileri bilirler. Ama bizim hakkımızda birileri bir şey diyecek diye akılları gider. Yani hakkımızda dedikodu çıkacak olsa, işte o zaman el âlemin dediğini dikkate alırlar. Abilerim de yer yer öyle. Yani işlerine gelmediği yerde çok tutucular. Mesela, abilerim benim bir erkekle görüşmeme asla izin vermezler; "orospu mu olcan?" derlerdi. Hiçbir şey yapmadığım halde hem de. Televizyonda erkek bir sanatçıyı sevsem ya da radyoda erkek şarkıcı dinlesem hemen "bu kız başımıza çok iş açacak" derlerdi. Evlenmeden bir kız ve oğlanın beraber gezmesini orospuluk olarak görürlerdi lafın kısası. Ama kendilerinin sevgilisi olurdu. Hem de kimseden gizli saklı değil, ne yapıyorlarsa açık açık yaparlardı. Peki, o kızlar orospu

muydu? Hayır, tabii ki de. Kendilerine gelince farklı bakıyorlardı duruma, bana gelince hep bir kısıtlama.

Annem ve babam zaten cinsellikle alakalı ağzımı bile açtırmazlardı. Bir keresinde biyoloji sınavına çalışırken derste üreme sistemi ile alakalı öğrendiğim birkaç şeyi sesli söyleyeyim dedim de hemen üstüme hücum ettiler. Annem beni hemen susturdu. "Kapat çeneni, ne ayıp. Bunları evlenince öğreneceksin. Okulda size böyle şeyler mi öğretiyorlar? Ne ayıp. Çocuğa öğretilecek şeyler mi bunlar? Baban bunu duymasın!" demişti. Neye telaş yaptığını gerçekten anlamadım. Sadece üreme organları ve onların işlevini okuyordum. Abimler gibi –kusura bakmayın ama– porno dergileri okumuyordum. Onlar eve bildiğiniz porno dergileri sokuyorlardı ve sosyal medya hesaplarından kötü kadınları takip ediyorlardı. Annem sanki bilmiyor mu? Bal gibi biliyor ama bir şey diyemiyor işte. Yoksa annemin de hesabı var, fotoğraflarımızın altına yorum falan yazıyor yani o kadar iyi kullanıyor. Bana soruyor o kim şu kim diye ama abimlerin takip ettikleri kadınları sormuyor. Bu yüzden annemin esas onlara kızması gerekiyordu bence ama böyle konularda hep bende patlıyordu. Aklı gidiyordu biriyle bir şey yaparım diye. Aslında annem beni bazı konularda sürekli uyarsa da, arka planda babamın olduğunu biliyorum. Annem, babamın korkusundan dolayı diken üstündeydi çünkü ben kötü bir şey yapsam ve bu babamın kulağını gitse babam ikimizi de mahvederdi. Bu yüzden annem bu kadar dikkatliydi namus konularında.

Ergenlik ve cinsellikle alakalı annem beni pek fazla bilgilendirmedi. Okulda kızlarla bazen konuşuyorduk ama hepimiz çok utangaçtık. Mesela göğüslerim ilk çıkmaya başladığında utanıyordum nedense ve bu diğer kızlarda da aynıydı. Birçoğumuzun göğüslerimizi gizlemekten kamburumuz çıkmıştı. Sutyen kullanmayı dahi bilmiyorduk. Âdet deseniz ilk kez âdet gördüğümde evdeydim. O kadar korkmuştum ki bir yerlerimi kestiğimi düşündüm. Durumu hemen annemle paylaştığımda annemin ilk tepkisi şöyle oldu: "Bundan sonra artık çok dikkatli olmalısın." Ne demek istediğini anlamıştım. "Evlensen çocuğun olur" derler ya benim için o dönem başlamıştı. Hiçbir şeyin artık eskisi gibi olmayacağını düşündüm. Âdet olmaktan nefret ediyordum çünkü artık yetişkin bir kız olduğumu

gösteriyordu ve evlilik çağına girdiğimi de söylüyordu etraftakilere. Ama ben böyle şeylere henüz hazır değildim. Bu yüzden cinsellikle alakalı ilk önyargılarım âdet olmam ve o gün annemle aramızda geçen konuşmadan sonra oluşmaya başladı...

Küçüklüğümden beri annemin altın günleri olur. Bazen akrabalar arasında bazense komşularla yaparlar. Küçüklüğümde çok fark etmesem de ergenlik çağına geldiğimde günlerde cinsellik ve kadınlık ile alakalı konuların fazlaca konuşulduğuna şahit oldum. Bu günlerden birinde teyzemin "Eşim anal seks istedi ama ben istemedim. Baktım her gece istiyor, başka kadınlara seks diye gitmesin diye teslim oldum" dediğini duydum. Herkes gülmüştü çünkü teyzem bunu fıkra gibi anlatmıştı. Yaşadığı bu durumla dalga geçiyor gibiydi ama aslında hiç de gülünecek bir şey yoktu bence. Yan komşumuz da "Ben de napayım ne zaman istese veriyorum; yoksa bunların gözü dışarı bakar" dedi. Bir başka komşumuz ise "ben eşimin orospusuyum" dedi. Herkes gülüyordu. Sonra başka komşumuz benim için; "genç kız var yanında konuşmayın, çocuğun da cinsel hayatı yarın öbür gün bizim gibi olmasın" dedi. Çok utandığımı hatırlıyorum. Zaten bir süre sonra ders çalışıyorum bahanesiyle odama gittim. Ama duyduklarımı aklımdan çıkaramıyordum bir türlü. Eniştem sanki hovardaymış gibi geliyordu bana ya da komşularımız sapıkmış gibi. Evliliğin, kadın olmanın ve cinselliğin böyle çaresiz bir şekilde yaşandığını hissetmiştim o zamanlarda. Ne bileyim cinsel isteğin olmasa bile zorla eşinle cinsel ilişkiye girecekmişsin gibi. Yoksa adam elinden kaçar gibi. Hele ki eşinin orospusu olmak ne demek? Demek ki evlendikten sonra erkekler kadınlardan her şeyi bekliyorlar diye düşündüm. Kadınlar evliliklerini ayakta tutmak için erkeklerin her dediğini yapmalıdır ve önemli olan erkeklerin istekleridir gibi hissetmeye başladım.

Bir de şöyle bir şey hatırlıyorum; dayım ve yengemin arası pek de iyi değildi. Dayım sürekli kahvede takılır, yengeme pek ilgi göstermez, evini ihmal ederdi. Yengem dayımı çok seviyordu; zaten çocukluk aşkıymış. O yüzden çok bağlıydı dayıma. Dayımın erkek arkadaşlarıyla kahvede takılması yengemi şüphelendiriyordu. Annemlerle bu durumu kaç defa konuştuğunu kulaklarımla duydum. Annemler de bir kadın olarak yengemi tutuyorlardı ve dayıma bu ko-

nuda akıl veriyorlardı. En büyük teyzem dayımı karşısına alıp kaç kere konuştu oğlum bu iş böyle olmaz diye. Ama ne yapsalar olmadı tabii. Yengem artık dayımın başka kadınlarla ilişkisi olduğundan da şüpheleniyordu çünkü dayım eve geldiğinde sırtını dönüp yatıyormuş. Cinsel hayatları bitmiş yani. Sonra bir gün annemler yengemle beraber bir hocaya gittiler. Apaçık büyü yaptırmaya gittiler ama onlara sorsan sadece nazardan korunmak için kendilerini okutmaya gittiler. Hoca on dört gün boyunca okuması için yengeme bir dua vermiş. Dayımın iki fotoğrafını da duanın yazılı olduğu kâğıda yapıştırıp yine on dört gün boyunca yattıkları odada saklamasını istemiş. Bir de bu on dört gün boyunca yengemin bir bardak suya aynı duayı okuyup üfürmesi gerekiyormuş. "On dört günün sonunda suyu tek seferde eşine içir" demiş hoca. Böylelikle dayım eve bağlanırmış. Valla sonrasında ne oldu tam olarak bilmiyorum; büyü işe yaradı mı emin değilim. Sadece dışarıdan gördüğümüz kadarıyla dayım yine aynı dayımdı. Boş vakitlerini kahvede geçiren, karısına karşı ilgisiz bir adamdı. Böyle olayları gördükçe erkeklerin ilgisiz ve çapkın olması çok normal geliyordu bana. Sanki erkekler yaradılış itibariyle çapkın olur, kadınlar da onları eve bağlamaktan sorumludur gibi düşünüyordum. Bu düşünceleri o kadar benimsemiştim ki vajinismus olduğumda, eşimin başka kadınlarla yatma hakkı var gibi hissediyordum. Kendi kendime "yap, yoksa başka kadınlara gider" diyordum.

Evlenme çağına gelene kadar cinsellikle alakalı çelişkili şeyler bana söylenmişti. Kadın akrabalarım ve arkadaşlarımdan, bir kadının cinsel ilişkiye her zaman hazır olması gerektiğini öğrendim ve kocası ne isterse istesin kadın bunu reddetmemeli. Reddederse erkek başka kadına gider çünkü. Aynı zamanda bana bir kadın cinsel arzusu olsa ve cinsellikten zevk alsa bile bunu göstermemeli diye öğretildi. Yoksa eşi ona "kaşar" diyebilir. Yani kadın cinsel arzuya sahip olabilir ve evlilikten önce bile cinsellikte iyi olabilir ama arzusu ve yeteneklerini saklamaya ihtiyacı var çünkü toplum kadınlardan evlenmeden önce cinsel ilişkiye girmelerini beklemez. Bizim toplumumuzda kadınlardan evlilik öncesi cinsel ilişkiye girmeleri beklenmez ama aynı zamanda gerdek gecesinde yeteneklerini sergilemeleri beklenir. Ben de her kadın gibi cinsellikte iyi olmayı ister-

dim. Ama pratik yapacağım bir durum yoktu çünkü evlenmeden önce cinsel ilişkiye giremezdim. Sırf kendimi geliştirmek için "Kadını Yatakta İnanılmaz Kılan Nedir?" adında bir yazı okumuştum evlenmeden önce. Köşe yazılarında ve dergilerde okuduğum şeylerle cinsellikte iyi olmayı deniyordum.

Kadınların evlenmeden önce cinsel ilişki yaşamalarına toplumun sıcak bakmadığını bizler çok iyi biliyoruz ve ona göre önlemlerimizi alıyoruz. Birçoğumuz evlenmeden cinselliği yaşamıyor; yaşayanlar da bir mücadele içinde buluyorlar kendini. Mesela, üniversite yıllarımda yurt arkadaşlarımdan biri kızlık zarını diktirme ameliyatı olduğunu söyledi bize çünkü biliyor ki evlenmeden önce cinsel ilişkiye girmek çok kötü bir şey. Bu konuda en etkilendiğim örnek ise teyzem. Teyzem gerdek gecesinde bakire olmadığı düşünülünce intihar etmiş çünkü kanama olmamış. Ancak öldükten sonra otopsi ile kızlık zarının orda olduğu öğrenilmiş. Öldüğünde kızlık zarı hâlâ yerindeymiş. Yani bu da aslında tam olarak ilişkiye bile giremediklerini gösteriyor. Otopsi raporu kızlık zarının esnek olduğunu göstermiş. Esnek olduğu için kanama olmamış yani. Bu olay ben doğmadan önce olmuş ama hikâyeyi annemlerden defalarca dinledim. Olay zamanında bayağı büyümüş hatta yerel gazetede haber olmuş. O zamanlar kadın cinayetleri çok fazla konuşulmadığı için midir bilmem ama gazetede küçücük bir köşe ayırmışlar bu habere. Hâlâ gazeteyi saklıyor annem...

Ben de bir yere kadar aslında kadınların evlilik öncesi cinsel ilişkiye girmelerini onaylamıyorum. Ama bu namus cinayetlerini ya da kadınların sırf bu sebepten dolayı intihar etmelerini, şiddet görmelerini onaylıyorum anlamına gelmez. Bence cinsel ilişkiye girmek erkeklerin hakkı. Onların yaradılışında bu var. Evlilik falan bekleyemezler. Ayrıca onlar deneyimli olmalı. Evlenince de kadına yol gösterecek olan onlar. O yüzden bir erkek ne kadar deneyimli olursa kadın için de o kadar iyi olur. Tecrübeli bir erkek kadının canını daha az acıtır ve karısını yatakta daha fazla memnun eder. Bir de erkeklerin kaybedecek bir şeyleri yok. Onların bekâretinin bir ispatı falan olmadığı için yapsalar da kimse anlamaz. Bu da onlar için artı bir durum tabii. Kadına gelecek olursak, bir gelinin bakire olmadığı ortaya çıkarsa "ikinci el" olarak düşünülür ve baba evine gönderile-

bilir. İşte bunları riske atmamak için kadın evlenmeden önce cinsel ilişkiden uzak durmalıdır. Bu yüzden diyorum yani ben evlenmeden önce cinsel ilişkiye girmeye sıcak bakmıyorum diye.

Eşimle severek evlendik. Evlenmeden önce kısa bir süre nişanlılık dönemi geçirdik. Bu dönemde beraber sinemaya gider, dışarıda yemek yerdik. Onun dışında birbirimizi tanımak için bol bol mesajlaşırdık. Ancak eşim çok fazla konuşmayı sevmez. Yani yan yanayken de mesajlaşırken de öyle pek fazla bir şey söylemez. Onu o kadar zor tanıdım ki anlatamam. Neyi sever, neyi sevmez zamanında hep annesine sordum. Kendisine sorduğumda öyle bakar kalır. Zor bir soru da değil. En sevdiğin yemek nedir diye sorsan kal gelir. Öyle bir yapısı var. Ağzından cımbızla laf alırsınız. Ben de tam tersi çok konuşkanımdır. Öyle isterim yani karşımdaki beni tanısın, neyi seviyorum bilsin etsin. Ama bizim adamda bu konularda pek iş yok. Kavga bile zor edersiniz kendisiyle. Hem nişanlıyken hem de evlendikten sonra onu kızdıracak şeyler yaptım birkaç defa ama bizimki tartışmaya bile üşeniyor. Çok damarına basacaksınız da anca öyle ağzını açma tenezzülünde bulunur. Çok seviyorum eşimi ama bu huyu beni gerçekten çok zorluyor. Hadi şimdi evlendik artık anladım huyunu suyunu ama nişanlıyken çok zordu...

Bekâretle alakalı bahsettiğim sebeplerden dolayı eşimle evlenmeden önce cinsel ilişki yaşamadım. El ele tutuşma, sarılma, öpüşme gibi yakınlaşmalarımız oldu tabii ama daha fazlası değil. Zaten baş başa kaldığımız bir ortam da çok fazla olmadı. Kafede, restoranda, sinemada etrafımızda hep insanlar vardı. Birkaç defa ücra köşelerde yakınlaşmışsak yakınlaşmışızdır. Bir de o ev tutunca ev ortamında. Ancak hiçbir yakınlaşmamızda cinsel ilişkiye girecek kadar ileri gitmedik. Dolayısıyla ilk ciddi cinsel deneyimimi evlendiğim gece yaşadım. O gece bir sürü şeyden korkuyordum. Acaba yırtılma olunca çok acır mı, kanar mı gibi korkularım vardı. Bir yandan da kanama olmazsa diye korkuyordum. Bakire olduğumu da biliyordum bilmesine ama işte öyle bir kuşkuydu içimde. Kanamazsa eşim ya derse bakire değil misin diye. Yani derse desin kendimi açıklarım, o da inanır ama işte o zamanlar gel de kendine bunu anlat. Kanama olması kendini ispatlama gibi. Olmayınca sanki suçlanacakmışsın gibi bir şey oluyor insanın içinde. Aslında eşim biz nişanlıyken bu

konu hakkında bana bir şey söylemiş değildi. Ama her erkek gibi onun da kanamayı beklediğini biliyordum. Ya olmazsa, ya olmazsa diye düşündüm durdum gerdek gecemizde. Bir de en net hatırladığım şeylerden biri nedenini bilmiyorum ama suçlu hissediyordum. Eşim bana her dokunduğunda sanki hâlâ yapmamam gereken bir şeyi yapıyormuş gibi bir his oldu bende. Annemin ve babamın sesini duyar gibiydim. Orada yoklardı ama sesleri kulaklarımda çınlıyordu. Sanki beni izliyorlardı – kafamın içinde sanki hayal kırıklığına uğramış ve kahretmişler gibi.

Eşim ilk gecemizde anlayışlıydı, beni çok fazla zorlamadı. Birkaç defa içime girmeyi denediğinde sanki bir şeye çarpıyordu. Mümkün değildi içeri girsin. Öyle oldukça da daha çok panik oldum mu ben. Yok yok dedim ben yapamayacağım. Bir-iki "yaparız" falan dedi ama yok yapılacak gibi değildi. Korktuğum ortadaydı. Neyse dedim herhalde ilk gece olduğu için böyle bu kadar korktum. Ama sonra baktım ki ben sonraki denemelerimizde de korkuyorum. Yani aslında üzerinden haftalar aylar geçmesine rağmen her denediğimiz sefer benim için ilk gece gibiydi. Hepsinde çok stresliydim ve eşimle bir uyum yakalayamıyorduk. Başlarda bana karşı anlayışlı davransa da bu durum zamanla aramızda bir gerilime sebep olmuştu. Gün içinde birbirimize farklı konularda sinirlenir olmuştuk. Kavga ettiğimiz konular o kadar saçmaydı ki, ama biliyorum hepsinin altında cinsellik vardı. Ne bileyim bir keresinde televizyon izlerken yanlışlıkla kanal değiştirdim diye iki gün küstük. Yemek fazla pişmiş, beyazları yıkarken araya siyah karışmış, diş macunu ortadan sıkılmış diye birbirimizi yiyorduk resmen. Aramızdaki sevgi ve saygı bitmeye başlamıştı. Eşimin bana karşı hiç sabrı kalmamıştı artık çünkü yatakta onu mutlu edemiyordum. Benim de ne kendime ne de ona karşı sabrım vardı. Ufacık bir şeyde hem kendime hem de ona kızıyordum.

Çevremden de artık sürekli ne zaman çocuk yapıyorsunuz soruları gelmeye başladı. Özellikle annem ve kaynanam torun isteklerinden bahsediyorlardı. Evli arkadaşlarım hep hamile kalmışlardı ve eşleriyle mutlu mesut geçiniyorlardı. Tek sorun bizdeymiş, bendeymiş gibi hissetmeye başlamıştım. Evli kız arkadaşlarımla bir araya geldiğimde üstü kapalı da olsa cinsellik ile alakalı konuşur, espriler

yapardık. Ben de onlara katılır, sanki cinsel ilişkiye girebiliyormuşum gibi konuşurdum. Halbuki konuşsana işte. Desene bende vajinismus var. Ne bileyim, utandım çekindim söylemeye. Konuşsaydım belki bana tavsiyelerde bulunurlardı ama o kadar kolay olmuyor arkadaşlarla bu konuları konuşmak. O günler benim için çok zordu çünkü içim içimi yerdi. Birçok kez eve gelip ağladım, kimseyle bir daha görüşmek istemedim. Bir ara sosyal medya hesaplarımı kapattım çünkü herkesin evli ve çocuklu hayatlarını görmeye katlanamıyordum. Çocuğu olan bir arkadaşımı kutlasam hemen, "Darısı başınıza, siz ne zaman düşünüyorsunuz?" gibi yorumlar geliyordu. Üzerimde o kadar çok baskı vardı ki artık iyice içime kapanmıştım.

Eşim adına da üzülüyordum bir yandan çünkü sanki ona hak ettiği hayatı yaşatamıyor gibiydim. O çalışıp didiniyor bana her türlü imkânı sunuyorken ben ona kadınlık görevimi yapamıyordum. Seks yapamayacaksam neden evlendim ben diye kendimi sorguladım. O zaman hep sevgili ya da nişanlı kalsaydık valla temiz iş dedim. Madem evlendim o zaman kadınlık yapmam ve anne olmam gerekiyordu, hepsi bu kadar. Evlenmeden önce hayallerimiz vardı, üç çocuk yapmak gibi. Ama işte vajinismus olduktan sonra asla eşime bir çocuk veremeyeceğim, ne biçim kadınım ben diye kendime kızar olmuştum. Eşim de zaten ilerleyen zamanlarda çok da alttan almıyordu. Başarısız cinsel ilişkilerimizde "Ne zaman yapacaksın artık? Bizim ne zaman çocuğumuz olacak?" gibi sorular soruyordu. Hadi bu soruları boşverin, hakkıdır sormak da ama kavga ânında "senin yüzünden erkekliğimi yaşayamıyorum, erkekliğimi sorguluyorum" gibi şeyler de söylüyordu bana. En son bir gece yine yapamayınca "ben ayrılmak istiyorum" dedi. O an kaynar sular başımdan döküldü çünkü eşimi çok seviyorum. Onun sevgisini kaybetmek benim için ölüm gibi. İşte bu yüzden o gün karar verdim tedavi olmaya.

İlk olarak bir kadın doğum uzmanına gittim. Doktor beni muayene etmeye başladı. Başlarda bir problem yoktu çünkü dış tarafta bir anormallik olup olmadığına baktı. Ancak sonra bir parmağını içime sokacağını söyledi. O an telaş yaparak devam etmek istemediğimi söyledim ve böylece bana vajinismus tanısı koydu. Doktor bu hastalığın tedavisi olduğunu bana kısaca anlattı ama kendisinin alanı olmadığını söyleyip beni muayenehanesi olan başka bir arkadaşına

yönlendirdi. Ben de eşimle beraber beni yönlendirdiği doktora gittim. Çok yüksek bir muayene ücreti ödemiştik. Doktor ise yine aynı şekilde bu hastalığın yüzde yüz çözümü olduğunu söyledi ve önüme bir tedavi planı koydu. Açıkçası tedavi kafama yatmıştı ancak çıkışta sekreteri ile görüştüğümde bize çıkardığı faturaya dudağım uçukladı. Biz bunun altından kesinlikle kalkamazdık. Eşim memur ben ise kasiyer olarak çalışıyorum. Öyle yüksek meblağları kim kaybetmiş de biz bulalım. Bu sebeple tedaviye orada devam edemedim.

İki doktor gezip elim boş dönünce kendimi çok çaresiz hissetmiştim. İnternet araştırmalarım sonucunda bu problemi psikiyatrların da çözdüğünü okudum. Blogta yazan bir kadına özelden mesaj atıp doktorun ismini falan aldım. Böylelikle Ankara'da bir üniversite hastanesindeki psikiyatriste gitmeye başladım. İlk seansa tek gittim ve tanışma seansı olduğu için diğerlerinden çok daha uzun sürdü. Doktorun odasına girmeden önce bir anket doldurmuştum zaten, odaya girince de o anket üzerinden gittik kısaca. Sonra bana tam olarak kasılmaların nasıl olduğunu anlatmamı istedi. Ben de anlattım işte durumu ve cinsel ilişki esnasında çok fazla acıdığını söyledim. Sonra doktor bana şöyle bir soru sordu: "Bana bakarken gözünüzde bir acı hissediyor musunuz?" Cevabı ortadaydı bu sorunun ama yine de istifimi bozmadan: "Tabii ki hayır" dedim. Sonra arka arkaya sordu: "Beni dinlerken kulağınızda bir ağrı hissediyor musunuz? Tamam, şimdi gözünüzde ya da kulağınızda ağrı olmayabilir ama her an olabilir diye endişeler taşıyor musunuz?" Bu sorulara cevabım tabii ki "hayır" oldu. Neyi ölçtüğünü o an tam anlayamadım, acaba dedim akıl hastası olup olmadığımı mı ölçüyor bu adam. Neyse sonradan esas gelmek istediği yere bağladı: "Gözümüz normal şartlarda acımaz ama gözümüze kum girdiğinde gözümüzle oynarsak tabii ki gözümüz acır. Gözümüze kum girmesi anormal bir durumdur. Normal olan birbirimize bakarken gözümüzün bir organ olarak görevini yaptığı için acımamasıdır. Beni dinlerken de kulağınızın. Kulağımıza su kaçarsa bu yine normal dışı bir durumdur ve kulakta ağrı olur. Ancak organlarımız görevlerini yaparken ağrı ve acı duymayız. Bu konuda endişelerimiz ve korkularımız da olmaz. Vajina da bizim bir organımız. Görevi ise cinsel ilişkiyi mümkün kılmak ve çocuk doğurmak. Vajinam görevini yapıyorken acıyor ve ağrıyor diyorsanız

ya da acımasından ve ağrımasından korkuyorum ben doktor bey diyorsanız o zaman bu ortada anormal bir şeyler olduğunu gösterir. Vajina görevini yerine getirirken ağrı ve acı olması normal dışı bir durumdur ve biz buna vajinismus deriz" dedi. Vallahi bu benzetmesi o an aklıma yattı ama peki ne yapacaktık bu anormalliği gidermek için? O an daha da telaş yaptım. Doktor bana hemen tedaviden bahsetti. Yanlış bildiğim şeylerin doğrusunu öğrettikten sonra serçe parmak, işaret parmağı ve daha sonradan da iki parmağı vajinaya sokup esnetme planının olduğunu söyledi. Bunların hepsi ev ödevi tabii, doktor bana dokunmadı yani. Eğer bunlarda başarılı olursam aynı alıştırmaları eşimin parmağı ile yapıp daha sonradan cinsel ilişkiye hazır olacağımı söyledi. Bana bir de bir arkadaşının kitabını tavsiye etti. Terapi boyunca kitapta yazan adımlara sadık kalacaktık.

Doktorum çok mekanik, zaman zaman suçlayıcı ve empati kuramayan bir adamdı. Yani bunları neden söylüyorum; ben bir şey anlatacak olsam sanki orada değildi ve beni dinlemiyordu. Ben konuşurken adamın gözleri dalıp gidiyordu. İçimden diyordum şu an seni dinlemiyor diye. Bir de benim için en üzüldüğüm şey vajinismusun nasıl ortaya çıktığını hiç sormamasıydı. Sadece işte şu organlarımız normalde acımaz meselesini konuştu sonrasında da parmak olayını anlattı. Bu doktorun tek avantajı üniversite hastanesinde olmasıydı. Üniversite hastanesinde böyle bir hizmetin verilmesine bile şükrettim. Doktor doktor gezemezdim ve paramız da yoktu. Bu yüzden onun o hareketlerini görmezden gelmeye çalışarak tedaviye tamamen uydum. Üç ay sonucunda artık cinsel ilişkiyi başarmıştık. Ancak cinsel ilişki esnasında duyduğum acı, üzerinden altı ay geçmesine rağmen hâlâ devam ediyor. Benim için en önemlisi ise eşimle ilişkimizi kurtarmış olmam. Yani o artık çok mutlu. Bana, kendine ve ilişkimize olan güveni geri geldi.

ZEYNEP

MALATYA'DA dünyaya geldim. Babam güvenlik görevlisi, annem ev hanımı. Dört kızın en büyüğüyüm. Babam sırf soyadını devam ettirmek için erkek çocuğa sahip olmak isterdi. Annemin de pek bir hevesi vardı oğlu olmasına. Hatta oğlu olanlara imreniyordu bence. Neden imreniyordu bilemiyorum artık ama "ben oğlan çocuklarını çok seviyorum" derdi her defasında. Bu yüzden tam on beş yıl boyunca annem oğlan doğurmanın peşinde koştu. Maalesef ben de ilk çocuk olarak tüm bu sürece şahit oldum. Annemler erkek çocuğa sahip olma ihtimallerini arttırmak için birçok şey denediler. Mesela bizim orada yerikli (aşeren hamile) kadın elma yerse kızı, tatlı yerse oğlu olacağına inanılır. Annem ben dahil dört hamileliğinde de sürekli tatlı yemiştir sırf oğlu olsun diye – ve normal zamanda tatlıya düşkün değildir. Sanki bunun faydası olacakmış gibi babam kilolarca tatlı alırdı eve...

Annem üç numaralı kardeşime hamile kalmadan önce sodyum ve potasyum yönünden zengin bir diyetle beslenmeye başladı. Sürekli muz, yoğurt, mercimek, ıspanak falan yiyordu. Bunu da gündüz kuşağında izlediği bir kadın programından öğrendi. Programa bir kadın doğum uzmanı katılmıştı ve cinsiyeti belirlemede diyetin öneminden bahsediyordu. Hiç unutmuyorum, ben ödev yaparken annem birden benim elimden matematik defterimi alıp üzerine doktorun dediklerini yazmıştı. O defteri her gördüğümde sinirlerim bozulmuştur... Yine aynı hamileliğinde –yani hamile kalmadan önce– anneme üç oğlu olan bir komşumuz akıl vermişti; yumurtlama dönemine yakın cinsel ilişkiye girin diye. Öyle olunca erkek spermler hamile bırakıyormuş kadını. Annem de kesin takip edip yumurtlama dönemine yakın girmiştir cinsel ilişkiye. Ama tabii yine işe yaramadı. Üç kız olduktan sonra artık erkek çocuk denemelerinden vazgeçmişlerdi. Başka çocuk düşünmüyorlardı. Ama bir bayramda köye

gittiğimizde çiğdem toplayıp onu deste haline getirdik. Babaannemlerin damından aşağıya bıraktık. Deste doğrudan yere düştü, bu da çiğdemi atanın erkek çocuğu olacağı anlamına geliyormuş. Eğer deste yukarıdan bırakıldığında dağılırsa kişinin kızı olurmuş. Annem tabii bunu duydu ya bir keramet vardır deyip son bir kez daha denemeye karar verdiler. Tabii sonuç yine hüsran. Bunlar yaşanırken ben hâlâ küçük bir çocuktum ve kız olduğum için üzgün hissediyordum. Annemlerin gözünde kendimi değersiz hissediyordum. Annemlerin gözüne girmek için erkeklerin yapıp kızların yapamadıkları ya da yapmamaları gereken şeyleri yapıyordum. Yani kısa saç kullanıyordum, arabalarla oynuyordum, haberleri izliyordum, pantolon giyiyordum, erkeklerle oynuyordum...

Dört kız kardeş olmamıza rağmen evde cinsellik hemen hemen hiç konuşulmazdı. Ben en büyük çocuk olduğum için önümde bir örnek de yoktu. Annem ilk âdetimden önce beni bilgilendirmemişti mesela. Kanı gördüğümde kendimi kestiğimi düşündüm. Bilgisiz olduğum için ilk sefer benim için travmatikti. Daha da kötüsü annem bana *kadın* olduğumu söyledi. Ve dedi ki "şimdi evlensen çocuğun olur". Bu fikirden nefret ettim çünkü sadece on bir yaşındaydım ve bebeklerle oynamak, okula gitmek istiyordum. Evlenmek de neydi? Annemin de dediği gibi âdet görmek benim için kadın olmak anlamına geliyordu. Kadın olmanın başlı başına olumsuz bir şey olduğunu hissederdim. Bir daha hiçbir şey eskisi gibi olmayacak gibi düşünüyordum. Âdet günlerimde kendimi kirli hisseder, âdetim bir an önce bitsin de temizleneyim diye gün sayardım. Bir de annem âdet görmeye "hastalık" derdi. Her ay hasta olup olmadığımı sorardı. Bu âdet anlamına gelirdi. Yani âdet olduğumuzda "hastayım" derdik. İlk âdet olduğum yıl âdet günlerimde okula gitmek istemezdim çünkü "hastayım" diye düşünürdüm. Bu yüzden benim için çocukluktan yetişkinliğe geçiş çok da keyif verici değildi.

Bazı genç kızlar küçüklükten beri evlilik hayalleri kurarlar. Evcilik oynayıp bebeklerine annelik yaparlar. Ben öyle bir çocuk değildim ve evlilik hiçbir zaman benim hayalim olmadı. Ama ilk âdet görüşüm artık bazı adayların benimle evlenmek isteyeceği anlamına geliyordu. Aynı zamanda benim artık doğurgan olduğum anlamına da geliyordu ki ben o zamanlar bundan nefret ediyordum. Belki de

anne babamın oğlan çocuk doğurmakla bu kadar ulu orta uğraşmaları beni çok rahatsız etmişti. Bu yüzden evlilik, çocuk doğurma bana göre şeyler değildi. Ayrıca âdeti cinsellik ile ilişkilendirmiştim ve seks yapmak istemiyordum çünkü kızların evlilikten önce cinsellik yaşarlarsa bazı kötü muamelelere maruz kalacaklarını biliyordum. Örneğin bir genç kız evlilik dışı bir erkekle yatarsa bu kızın sonu o erkekle evlenmek olabilir. Sırf namusunu kurtarmak adına kızı o adamla evlendirebilir ailesi. Ya da evlendirilmese bile bu kız sırf evlenmeden önce cinsel ilişkiye girdi diye özür diliyorum ama orospu olarak düşünülebilir. Bu tarz şeylere hazır değildim...

Ergenlikte içine kapanık biriydim. Pek fazla erkeklerle takılmazdım. Hiç sevgilim de olmamıştı. Üniversite eğitimi beni biraz açtı ama yine de utangaç ve içine kapanıktım. Ankara'da üniversite eğitimi alırken eşimle tanıştım. Eşim de ben de Malatyalılar Derneği'ne üyeydik ve bu vesile ile tanıştık. O da o esnada başka bir üniversitede öğrenciydi. Birbirimize ilk görüşte âşık olmuştuk. Derslerden fırsat buldukça beraber hoş vakit geçiriyorduk. O zamanlar cinsel anlamda kısıtlı bir paylaşımımız olmuştu çünkü evlenmeden önce yapmayı düşünmüyordum. Birkaç defa ev ortamında erkek arkadaşımla tek kaldığımızda aramızda bir şeyler yaşanmıştı ama ben kendime hep engel olurdum. Yani tam bir ilişki yaşama konusunda kendimi engelledim. Bizim oralarda böyle şeyler pek kabul edilmez. Bir de her ne kadar o zamanlar erkek arkadaşımı sevsem de evlenmek için ne garantimiz vardı ki? Ya benden alacağını alıp ayrılsaydı ne olurdu? Bu yüzden biraz yakınlaşma evet, ama daha fazlasına izin veremezdim.

Üniversitedeyken erkek arkadaşımla çok güzel zamanlarım geçti. Kendimi özgür hissediyordum. Ne zaman canım sıkılsa bir "alo" derdim, erkek arkadaşım gelir, gezerdik. Bizim için saatin, mekânların önemi yoktu. Canımız kahve mi çekti, çıkıyorduk gecenin bir vakti neresi açıksa orada içiyorduk. Ama şimdi ailenin yanında yaşasan böyle olmuyor. Gecenin köründe kahve istersen "yat uyu kız" der annem. Ne var halbuki geç de olsa arkadaşlarımızla ya da sevgilimizle çıksak dışarı. Herkese garip geliyor böyle şeyler. O yüzden üniversite demek benim için özgürlük demekti. Yanımda erkek arkadaşım olduğu sürece her yere her zaman girip çıkabiliyordum... O zamanlar erkek arkadaşımla hayaller kurardık. Mezun olup iş bula-

cak, yurt dışına gidecektik. Yüksek lisans yapma gibi hayallerimiz de vardı. Yüksek lisansa yurt dışında devam ederiz diyorduk. Bizim alanlarda yurt dışında daha güzel fırsatlar olduğu için gider yerleşiriz, bir daha da Türkiye'ye dönmeyiz diyorduk. Ama sonra ne oldu? Mezun olduktan sonra erkek arkadaşım hemen benimle evlenmek istedi. Önceden kurduğumuz hayallerin içinde evlilik yoktu. Yani en azından bu kadar erken bir tarihte evlenmeyi düşünmüyorduk. Mezun olduktan sonra ailesine hemen benden bahsetmiş. Benim de Malatyalı olduğumu öğrenince ailesi bu fırsatı kaçırmak istemedi tabii. Ben de mecburen aileme erkek arkadaşımdan bahsettim ama tabii üç yıldır sevgili olduğumuzu itiraf edemedim. "Mezun olmadan çok az bir süre önce tanışmıştık" dedim. Öyle deyince de ailem hiç kızmadı bana.

İlk olarak annelerimiz tanışıp birbirlerine gidip geldiler. Annem, "erkekleri hiç bulaştırmayalım" demişti. Yani babalarımızdan önce annelerimizin anlaşması çok önemliydi çünkü olur da evlenirsek kadınlar birbirlerine girip çıkacaklardı [görüşeceklerdi]. Bu yüzden annelerimizin kafalarının uyuşması bizde ilk kriterdi diyebilirim. Eşimin annesi oğlunu evlendirmek için pek hevesliydi. Onun üç çocuğu var ve eşim en büyükleri. İlk evlendirme tecrübesi olduğu için belki de bu kadar hevesliydi. İşi biraz da aceleye getirdi açıkçası. "Fıstik atıp gezmek nereye kadar?" diyordu ha bire. Bu söz bizim oralarda genç kızların süslenip püslenip boş boş gezmeleri anlamına gelir. Eşim de ben de birlikte vakit geçirmek için dışarıda buluşmayı çok severdik. Kaynanam bundan rahatsız oldu herhalde çünkü bir gün bize oturmaya geldiğinde: "Niye ele fıstik atıp gezisiniz" diyerek sorgulamıştı bizi. Çok sinirlenmiştim çünkü ben üniversiteden mezun olduktan sonra hemen iş bulup çalışmaya başlamıştım. Boş boş, süslenip ortalıkta gezdiğim bir durum yoktu. Sadece işe gidiyordum ve iş çıkışlarında oğluyla görüşüyordum. Genç kız olarak işe giderken bakımlı olmak da hakkımdı. Bunu bile eleştirmişti müstakbel kayınvalidem. Anneme de kızıyorum ama. Bu lafı söylediğinde annem de oradaydı ama ağzını açıp da tek laf etmedi. Desene çocuklar kötü bir şey yapmıyorlar, gezecekler tabii diye. Ama yok, iyi anlaşacaklar ya ikisi de haklı da olsalar haksız da olsalar birbirlerini destekliyorlardı...

Annem onayı verince babalarımız da tanıştı. O sırada erkek arkadaşım da Ankara'da çok iyi bir yerde iş bulmuştu. Aileler anlaştığı ve erkek arkadaşım da iş bulduğu için artık evlenmek için önümüzde bir engel kalmamıştı. Gelenekler de bunu gerektirdiği için apar topar evlenmeye kalktık. Ama evlilik yolunda bazı şeylerden nefret etmeye başlamıştım. Mesela sevgiliyken erkek arkadaşımı severdim ama evlenecekken işler değişti. Evlilikten, cinsellikten ve erkek arkadaşımdan nefret etmeye başladım. Maalesef evlenirken tüm gelenek ve göreneklerimizi takip ettik. Annemler kız evi naz evi gibi düşündükleri için, isteme olayı olmadan önce birkaç kez gidip geldi aileler. Özlü sözler kullanmayı çok seven kayınvalidem sonunda anneme "at besliniken, kız isteniken" dedi. Yani at besili, bakımlı olduğu zaman iyi para yapar; kız da körpeliği, güzelliği geçmeden, isteyeni varken evlendirilmelidir anlamında. Çok fazla nazlanmayın kızınız yaşlanıyor demek istiyordu aklınca. Sonuç olarak biz de nazlanmayı bırakıp isteme gününü kararlaştırmıştık.

Kız isteme gününde yüzük de takalım dedik. Yani hem isteme hem nişan aynı anda olsun gibi. Zaten evlenmeyi düşündüğümüz tarihe çok az kalmıştı o yüzden ben ayrı bir nişan yapmayı düşünmedim. Dışarıda nişan yapıp birkaç ay sonra yine salonda kına gecesi ve düğün yapmak bana gereksiz geliyor. Eşim de tamam dedi zaten bu düşünceme ama onun ailesi biz masraftan kaçıyoruz zannettiler. Nişanı kız tarafı yapar ya o yüzden yani. Onlar birkaç defa böyle şeyleri ima edince biz de dedik bari evde de olsa eşime güzel bir saat takalım, büyük altın takalım birkaç tane falan. En azından görsünler masraftan kaçmadığımızı diye. Kendim için de çok fazla bir şey istemedim. Mesela kıza set takmaları lazım nişanda ama ben istemedim. Düğünde takarsınız dedim. İnsan oradan bile anlar aslında iyi niyetli olduğumu. Neyse yani ilk gerginliği herhalde bu isteme ve nişan olayıyla yaşadım... Beni istemeye geldiklerinde kayınpederim babama üç defa sordu: "Allah'ın emri, peygamberin kavliyle kızınızı oğlumuza istiyoruz" şeklinde. Babam da üç kez cevap verdi "verdim gitti" diye. Babam bana hiç sormadı kızım istiyor musun diye. Yani aslında biz zaten anlaştık evlenecektik; isteme de usulen olmuştu ama o zaman usulen de olsa keşke babam bana sorsaydı kızım istiyor musun diye. Kendimi o an insan gibi hissetmedim. Sanki ortada

bir mal vardı ya da kurbanlık koyun; alıcılar da el sıkışıyordu. Bu, evlilikle ilgili nefret ettiğim ilk şeydi. Sonra işte nişan bohçası alıp verme gibi birkaç saçma geleneği de yerine getirdik ki bunları yaparken iki ailenin arası açılmaya başladı. Bohçanın içine koyulan hediyelerin kalitesi, markası tartışılır oldu aileler arasında. Kayınvalidem gösteriş peşindeydi. Ben ise tam tersi sessiz sedasız evlenip eşime kavuşmanın peşindeydim. Bizim orada âdettir; kız evlenmeden önce baba evinde çeyizini sergiler. Komşu ve akrabalar da çeyizi görmeye gider. Bana bu çok saçma geldiği için çeyiz sermek istememiştim ki zaten sergileyecek çeyizim de pek yoktu. Her şeyi evlenirken almayı tercih ettim ve birilerine gösterme ihtiyacı da hissetmedim. "Neden cehiz (çeyiz) sermesin? Şimdi baan bu gızın heç bir şeyi yok derler" diye eleştirmişti beni kaynanam. Ama inanın böyle şeyler benim umurumda değildi.

Düğün gecemizde ailemin evinden ayrılmadan önce babam belime üç defa dolandırarak bekâret kemeri olarak bilinen kırmızı kuşağı bağladı. Utandım çünkü o kuşak benim bekâretimi simgeliyordu. Ve sanki eşime verilecek bir hediye gibi paketlendiğimi hissettim. Hediye bir erkekten [babasından] diğer erkeğe [eşine] verilecekti. Bu benim için onur kırıcı bir şeydi. Kırmızı kuşağın belime bağlanmasını istemedim ama bağlanmamasının dedikodu malzemesi olacağını biliyordum, bu yüzden onu düğün günümde taktım. Gelenek göreneklerin içine bir kez girince çıkamıyor insan. El âlem ne der diye düşünüp duruyor. Sırf el âleme gösteriş olsun diye başka gelenekleri de yerine getirdik tabii. Annemlerin evinden ayrılacakken kafam kırmızı bir örtü ile kapandı ve hiçbir şey göremedim – annemin ağlayışını duydum. Annemi tanırım. Biri öldüğünde ancak bu kadar ağlar. O gün ne olmuştu da bu kadar ağlıyordu? Sanki kötü bir şey olacakmış gibi hissettim. Düğün günü taktığım kırmızı örtüden nefret ediyorum. Keşke o evden kendi istediğim gibi çıksaydım. Gözüm açık, belimde bekâret kemeri olmadan, önümü görerek, annemin ağlamasını duymayarak... Örtüyü babam kapattı, kocam "yüz görümlüğü" dediğimiz altını vererek açtı arabaya binerken. Babamın bir malıymış gibi eşim de beni satın almış gibi hissettim. Ben yüz görümlüğü falan istemiyordum. Defalarca da böyle şeyleri istemediğimi söyledim eşime ve de ailesine. Ama beni dinlemediler.

Eşim de annesine "hayır" diyemiyordu. Dolayısıyla, yüzümü açmadan önce eşim elime tutuşturuverdi altını.

Bu arada düğünümde giydiğim bembeyaz gelinlikten de nefret ederim çünkü kadınların bekâretini ve saflığını gösterir. Eğer ikinci evliliğinse beyaz elbise giymen beklenmez çünkü artık saf değilsin. Bakire olmadığın için beyaz sana gitmez artık. Böyle düşünür toplum. Düğün alışverişimize cümbür cemaat gittiğimiz için gelinlik alırken de her kafadan bir ses çıktı. Ben mesela krem rengi bir elbise beğenmiştim çünkü üzerinde çok güzel nakışlar vardı. Normalde aklımda öyle beyazmış, kremmiş bir renk yoktu. Ben daha çok modele odaklanmıştım. Beğendiğim model krem rengi elbisede olunca dedim ben bunu alayım. Ama kaynanam o elbiseyi alamayacağımı söyledi çünkü insanlar benim ikinci evliliğim gibi düşünürmüş. "İlk evliliğe apak bir gelinlik yahşır" dedi. Ne alakaysa. Annem de yine dut yemiş bülbül gibi sustu. "Boş ver dünür, neyi istiyorsa onu alsın kız" diyemedi. Biliyorum annem sırf evlilik yolunda bir pürüz çıkmasın diye kaynanam ne derse onaylıyordu.

O kadar bekârete vurgu yapmanın sonucu ne oldu? Vajinismus. İlk gecemizde her şey o kadar üzerime üzerime gelmişti ki cinsel olarak eşime bir şeyler hissedemedim. Sadece cinsel olarak değil, evlilik hazırlığı sırasında eşimden de soğumuştum. Ama tabii artık davetiyeler basılmış, ev tutulmuş, bir yola girilmiş; nasıl geri döneyim? İnsanın belki en güzel günleridir düğün hazırlığı yaptığı zamanlar. Ama benim için tam tersi olmuştu. Bence eşim için de durumlar aynıydı. O da çok yorulmuş, yıpranmıştı. Artık şu düğün olsun da bitsin gibi bakıyorduk olaya. Bence cinselliğe de aynı şekilde. Sırf yapmak için yapmak istedik ilk gece. Yapamadık... Bir-iki içime girmeyi denedi eşim ama ben sanki kilitlenmiştim. Tam olarak bacaklarımı bile açamadım. Çok da üzerine varmadı eşim ama tabii ki ilk gece ile ilgili beklentileri vardı. İlk kez yapacağım için kanama olacağını bekliyordu mesela. O ânı yaşamak için de heves etmişti. Ama olmadı, yapamadık. Yapamayıp kardeş kardeş uyumaya çalışınca evlenmeden önce yaşadığımız o kadar hengâme ne içindi diye sorguladık ikimiz de. Geriye dönüp baktığımızda ailelerimizin birbirlerine söyledikleri sözler, yapılan masraflar, yerine getirdiğimiz âdetler hepsi boş gibiydi. Ortada gerçek bir evlilik bile yoktu. Yani

cinsel ilişkiye girememiştik. Karı-koca olamamıştık. Evliliğimizin ilk sabahına uyandığımda kendi kendime söz verdim. Bir daha hiçbir örf ve âdeti yerine getirmeyeceğim diye. El öpme vardır mesela bizde. Evlendikten sonraki gün oğlan tarafına el öpmeye gidersin. İnat ettim kimseye gitmedim. Bir hafta sonra da kız tarafına gidilir el öpmeye; ona da "haftasına gitmek" denir. Onu da yerine getirmedim.

Altı ay boyunca vajinismus ile yaşadım. O süreç boyunca aslında sadece cinsel ilişkiyi değil evlilikle alakalı birçok şeyi reddediyordum. Eşimle karı-koca gibi olmaktansa sevgili gibi takılmak istiyordum. Eskisi gibi işin içinde aileler olmadan sadece ikimiz varmış gibi hareket etmekti amacım. Bu yüzden bu süreç boyunca ne kendi ailemle ne de eşimin ailesi ile görüştüm. Zaten biz Ankara'da yaşıyoruz, onlar Malatya'da. Kimseyi evime kabul etmedim uzun süre. Kaynanam karalar bağladı tabii. Bayramda memlekete gittiğimizde kaynanam bir akrabasıyla sohbet esnasında dedi ki "garun çirkin ise ne üşün var ceneze evinde, ceneze senin evinde gir ağla çıh ağla; garun renkli ise ne üşün var dügün evinde dügün senin evinde gir oyna çıh oyna." [Karın çirkin ise ne işin var cenaze evinde; cenaze senin evinde, gir ağla, çık ağla! Karın renkli ise, ne işin var düğün evinde; düğün senin evinde, gir oyna, çık oyna!] Aklınca bana laf çarptı. Yani kocamın hayatını sanki zindana çevirmişim gibi bir şeyler söylemeye çalışıyordu. Eşimle aramızda cinsellik ve aile meseleleri dışında ciddi bir problem yoktu ki bu problemleri de kaynanam bilmiyordu. Dolayısıyla, sırf onlarla içli dışlı değiliz diye böyle bir laf soktu bana.

Eşimle cinsel problemimiz dışında aramızda başka problemler olmuyordu aslında. Sadece aile meseleleri işte. Ancak, evlilik bana artık o kadar ağır geliyordu ki sadece altı ay içerisinde bile defalarca boşanmayı istedim. Keşke evlenmeseydim diye ağlıyordum bazen. Eşim de çok çaresiz kalmıştı. Durumuma çok üzülüyordu ama bir şey yapamıyordu çünkü aile meselelerinde çok pasifti. Cinsel problemimizi çözme konusunda da ısrarcı değildi sırf beni sıkıştırmamak için. Günler böyle geçtikçe artık nefes alamıyor gibiydim. Sonunda hem genel olarak hem de cinsel problemim için bir psikiyatrdan yardım almak istedim. Doktora gittiğimde bana yaklaşık on beş dakika ayırıyordu. Size anlattığım bu olayları ona da bahsetmeye vakit kalmıyordu. Gerçi sormuyordu hiç bu konuları. Olur da anlatsam bile

üzerinde durmuyordu. Bana rahatlamam için bir ilaç vermiş, cinsellikle alakalı problemimi çözmek için de parmak egzersizleri gibi şeyler önermişti. Nasıl yapacağımı bile doğru dürüst anlatmıyordu. Bunun için de vajinismus ile alakalı bir kitap önermişti bana. Bir arkadaşının kitabıymış. Ama ben o ilacı içince problemlerim son bulmuyordu ya da kitabı kendi kendime okuyunca çözemiyordum cinsel sorunlarımı. Eşim yine aynı hareketler, aileler yine aynı beklentiler içindeydi. Dolayısıyla tedavi beni iyi etmekten çok, daha da kötü yapmıştı.

İnternetten yaptığım araştırmalar sonucunda bir psikoloğa gitmeye karar verdim. Çünkü benim konuşmaya ve rahatlamaya ihtiyacım vardı. Tedavi bir ilaç ve parmak ile olamazdı; olmamalıydı. Bu yüzden gözümü karartıp iyi bir psikoloğa gittim. Bazen haftada bir bazense haftada iki defa görüşmeye gidiyordum. Haliyle çok fazla para ödedik ama başka çaremiz yoktu. Mecbur kalmıştık. Psikolog bazı kişisel problemlerim üzerinde durduktan sonra, vajinismusun eşimle ortak problemimiz olduğunu, tedavi olmak istiyorsam eşimle beraber gelmem gerektiğini söyledi. Bunu söylemesi bile beni rahatlatmıştı. Zaten eşim de bu konuya sıcak baktı ve beraber terapiye başladık. Eşimin de bu konuda sorumluluk alması beni çok rahatlatmıştı. Terapinin en başında psikolog bana tedavi olmak istediğime dair bir metin yazdırttı. Neden tedavi olmak istiyorum, ne kadar kararlıyım bu gibi şeyleri yazmamı istemişti. "Sözleşme" diyordu bu belgeye. Kendimle yaptığım bir sözleşme yani. "Olur da ileride vazgeçersen bu sözleşmeyi sana hatırlatacağım" demişti. Terapiye başlamadan önceki seansta da eşim de yanımdayken bu belgeyi sesli bir şekilde okumamı istedi. Okurken utandım ama bunu yapmam şarttı. Doktorun öyle bir prensibi vardı yani. Terapi boyunca zaman zaman vazgeçecek olduğumda gerçekten de bana o sözleşmeyi hatırlattı. Hep yanımda bulundurmamı, gerekirse sesli bir şekilde tekrardan okuyacağımı söyledi. Böyle bir şey olsun istemiyordum o yüzden ne kadar zorlansam da dişimi sıkıp tedaviye devam ettim. Psikolog ile beraber sadece parmak egzersizleri üzerine değil aynı zamanda beni rahatsız eden aile meseleleri üzerine de çalıştık. Eşimle aramızdaki iletişim problemlerini çözdükçe tekrardan nefes alabildiğimi hissediyordum. Eskiye dönmüştük sanki. Yani sevgili olduğumuz zaman-

lara. Yaklaşık altı ay tedavi olduktan sonra vajinismusu çözebildik. Cinsellikle alakalı hâlâ bazı problemlerimiz var ama bu halimize bile şükrediyorum.

BEREN

ÇİFTÇİ BİR ANNE BABANIN ilk çocuğu olarak Manisa'da dünyaya geldim. Benden sonra üç tane erkek kardeşim oldu, dolayısıyla geniş bir ailede büyüdüm. Dedem, nenem, amca ve halalarımla aynı bahçenin içinde yaşardık. Üç halam var, ikisi o zamanlar evli değillerdi ve onlar da bizim evde kalıyorlardı. Bizim iki oda bir salonluk evimizde sekiz kişi kalıyorduk. Yatak odasında annem babam yatıyordu, diğer oda da erkek kardeşlerimindi. Ben ve halamlar ise salonda yatar kalkardık. Amcamlar da aynı bahçenin içinde, bizim eve bitişik diğer evde dedem ve nenemle beraber aynı evi paylaşıyorlardı. Aslında bizim ev tam olarak ev sayılmazdı. Dedemler orayı sonradan yapıp sadece iki oda bir salon koymuşlar, dışarıdan misafir gelirse kalsın diye. Evin mutfağı yoktu bu yüzden. Mutfak olarak dedemlerin mutfağını kullanırdık. Ailecek bir gün bile yemek yediğimizi hatırlamıyorum. Yemekler ortak pişerdi. Akşamları yemekleri hep ortak yerdik. O kadar kalabalıktık ki ortaya üç-beş kap konur, herkes aynı kap içinden yerdi yemeğini. Öyle nerde tek tek tabaklar... Aslında bizim evin tuvaleti bile yoktu; bahçede dört tarafı kalın muşamba ile çevrelenmiş bir tuvalet yapmışlardı bize. Küçük tuvaletimiz için oraya giderdik ama büyük için dedemlerin evini kullanırdık çünkü bizimkinde gider iyi çalışmıyordu. Böyle olunca aslında neresi kimin evi pek fark etmezdi.

Çocuk ve genç bir kızken en çok özendiğim şeylerden birisi kendime ait bir odamın olmasıydı. Neyse ki halamlar sırasıyla evlenince sonunda salon bir tek bana kalmıştı ve salon da olsa bir odam olmuş-

tu. Annemler gecenin geç saatlerine kadar salonda otururlardı. Onlar yattıktan sonra ben de hızlıca ortalığı toparlayıp yatağımı yapardım. Salondaki çekyatı yatak gibi kullanıyordum. Güzel nevresimler falan sererdim. Özenirdim yani. Yatağımı yaptım mı artık orası benim odam olurdu. Kimse izinsiz girmeye cesaret edemezdi. Geceleri kendi kendime kaldığımda hayallere dalar bizim köyden çok uzaklara giderdim. Öyle büyük hayallerim de olmazdı aslında ama en çok kurduğum hayalim şehirde çalışan bir adamla evlenip bir apartman dairesinde oturmaktı. Belki de bizim evimiz çok güzel olmadığı için böyle bir şeye özeniyordum, bilmiyorum. Evlendikten sonra sahip olacağım yatak odasını hayal eder mutlu olurdum. Bazen de kendimi seksi kıyafetler içinde düşünürdüm. Sonra bu düşüncenin ayıp olduğunu düşünüp başka şeylere kafa yormaya çalışırdım. Tekrar aklıma düşer, tekrar tekrar kendimi engellerdim ayıp diye. Annemler bu hayalimi bir duysa kim bilir ne derler diye kendime kızardım.

Geceleri odamda –salonda– yalnız kalınca bazen televizyonu açardım ama annemler buna çok kızardı. Ne izlediğimi kontrol edemedikleri için tedirgin oluyorlardı belki de. Aslında bizim televizyonda bazı kanallar kilitli ve şifreliydi. Yani ayıp şeylerin çıktığı kanallara istesek de giremiyorduk. Ona rağmen geceleri televizyon izlememden rahatsız olurlardı. Sesini yok denecek kadar kısardım; esas hoşuma giden şey istediğim kanala çevirme özgürlüğüydü. Görüntülere göz atıyordum sadece. Zaten tuvalete kalkan kişi televizyonun ışığını fark ederse hemen bana kızardı; ben de kapatırdım televizyonu. Küçükken yaşadığım en büyük macera buydu galiba çünkü genelde uysal bir çocuktum. Anneme, babama hatta tüm akrabalarıma "he" diyen biriydim. Her ne kadar sıkılıp bunalsam da kimseye "of" bile demedim. Çevremdekiler de bunu iyi bilir, beni sürekli "hanım kızım" diye severlerdi. Birilerine örnek olmak için parmakla gösterilirdim. Bir ortama girdiğimde herkes kızlarına derdi "bak sen de Beren gibi hanım hanımcık ol" diye. Bu çok hoşuma giderdi açıkçası çünkü kim istemez parmak ile gösterilmeyi. Hem ailemi üzecek bir şey yapmak beni de üzerdi. Bizler erkekler gibi değiliz, her hareketimize dikkat etmeliyiz. Ne demiş büyükler: illa edep illa edep...

Cinsellik de bunlardan en önemlisi belki. Edebinle bir şeyler yapılacaksa yapılır. Kimse bekâretini yolda bulmadı. Önüne gelenle de

bir şeyler yaşanmaz ki. Hele ki kadınsan diyorum yani. Kadınlar bekâretlerini riske attıklarında kaybedecek çok şeyleri varken erkeklerin kaybedecek hiçbir şeyleri yok. O yüzden kadınlar tabii ki de bir adım geride durmalı. Erkeklerin bekâreti sorgulanmıyor çünkü önemli olan kadın. Bu da kötü bir şey değil bence. Kadınlar ailelerini temsil ettikleri için tavırları iyi olmalı. Kendilerine çeki düzen vermeliler. Biliyorsunuz "yuvayı dişi kuş yapar". Kadın ailenin en önemli parçasıdır. Kadın olmazsa aile de ayakta durmaz. Bu yüzden kadın hanım hanımcık olmalıdır. Babasının başını öne eğdirmemelidir. Nasıl hanım olacağını bilmeli, sınırlarının ötesine gitmemelidir. Sonra başına geleceklerden kendi de sorumlu olur. Namuslu olmalıdır, yani evlilik öncesi cinsel ilişkiye girmemelidir demek istiyorum. Bir kadının evlilik öncesi cinselliği ailesine kötü laf getirir...

Neyse genç kızlığıma döneyim tekrardan. Köyde oturmamıza rağmen lise mezunuyum. Bu bizim oralarda bir kız çocuğu için büyük bir başarı. Okuldaki derslerde başarılı olmaktan bahsetmiyorum ki hiç başarılı da değildim. Liseye başlamak ve bitirmek kızlar için büyük bir özgürlük çünkü okula gitmek için bile olsa dışarıda çok fazla vakit geçiriyorsun ve bir sürü insanla tanışıyorsun. Bu da evde daha az iş yapacağınız, dışarıda daha fazla vakit geçireceğiniz anlamına geliyor. Tabii bunları yaparken de dengeli olmak lazım. Yani okuyorum diye yemek yapmamak, temizlik bilmemek olmaz. Onlar bizim zaten bilmemiz gereken şeyler ama ne bileyim okuyunca bunları daha az yapıyorsun ders çalıştığın için. Hatta bazen günah olmasın ama ders çalışıyorum bahanesiyle işten kaçıyorsun bile. Yalan söylüyorsun yani annene. Ders çalışıyorum, sınavım var deyince kimse sana elleşmiyor. O yüzden okumak güzel şey bir yerde... E tabii okula gidip gelirken kendine mukayyet olmak önemli. Dünyanın bin bir çeşit hali var. Bin bir çeşit insanla karşılaşıyorsunuz; o yüzden hele ki genç bir kızsan çok dikkatli olmalısın. Ben Allahtan bu konularda şanslıydım çünkü üç erkek kardeşim var. Ben hepsinden büyük olmama rağmen, onlar erkek oldukları için bana abi gibi davranırlardı. Yani koruyup kollarlardı. Zaten üç erkek kardeşimin olduğunu bildikleri için bana arkadaşlık teklif eden de olmazdı. Ben açıkçası böyle geleneklerden çok memnundum. Düşünsenize sırtınızı yaslayabileceğiniz erkek kardeşleriniz var. Biri bana bir şey

yapsa hem onlar hem babam o kişinin canına okuyabilirdi. O yüzden çok güvenli bir çocukluk ve kızlık geçirdim.

Böyle bir ortamda yetişmenin en büyük dezavantajı bir şey istediğinde kendin karar verememen. Mesela en basitinden çarşıya gitmek istiyorsunuz, evdeki herkese fikir danışmanız gerekiyor. Gideyim mi, kaçta gideyim, kiminle gideyim hepsini sormanız gerek. Zaten tek başına gitmen mümkün değil mutlaka peşine takılıyorlar. Ne zaman bir yere gitsen birileri, "madem sen gidiyon, ben de geleyim zaten işim vardı" diyor. Abartmıyorum, bir gün tek başına gidemezsin bir yere. Hadi oldu da gittin, biri görürse hemen "hayrola?" diye sorar. Böyle olunca da özgürce dolaşman pek mümkün olmuyor. Ama dediğim gibi ben bu durumdan bir bakıma rahatsız değildim; kimden ne geleceği belli olmadığı için tabii ki kendimizi korumalıyız. Ailemiz de kötü niyetli değil; bizi korumak için elinden geleni yapıyorlar sağ olsunlar. Ama yine de ne bileyim işte bazen de kendi başına karar vermek ya da tek başına bir şeyler yapmak istiyorsun. İşte o zaman sıkılıyorsun bu düzenden.

Gelinlik yaşına geldiğimde ben de her genç kız gibi doğru insanı bulmayı bekledim bir süre. Ne yalan söyleyeyim liseyi bitirdikten sonra ilk birkaç ay talibim çıkmayınca telaş da yaptım acaba evde mi kalacağım diye. Neyse ki öyle olmadı. İlk olarak yine aynı köyde yaşayan akrabalarımdan haberler geldi. Ama ben akraba evliliği istemiyordum. Çocuğum engelli olurdu falan neme lazım. Zaten yaşıtım olan erkek akrabalarımdan hiçbirine evlenecek kadar içim ısınmamıştı. Erkek kuzenlerle birbirimizi sevmezdik pek. Onların da bende gözü yoktu yani. Hem kaçıncı yüzyıldayız ya, her şey tamam da akraba evliliği nerede kaldı. Hem ben köyde yaşıyorduk falan diyorum ama köyümüz öyle Batıda bir köy, hem çok da modern aslına bakarsan. Yani öyle diğer köylere kıyasla gelişmiş bir yer. Artık akraba evlilikleri falan tarihe karışıyor. Ama işte yine de bir-iki kulağına haber çalınıyor; acaba bu ikisini evlendirsek mi gibilerinden. Valla ben böyle şeyleri duydum muydu hemen oracıkta "saçmalamayın" derdim. Daha kimse istemeye gelmeden tavrımı belli ederdim yani. Ayrıca, gözüm çok yükseklerde değildi ama köyümüzün dışından –mümkünse şehirden– biriyle evlenmek hayalimdi. Çok lüks olmasına gerek yok ama bir apartmanda yaşamak da yine

bana cazip geliyordu. Bunları kimseye sesli söylemedim ama Allah yine kalbime göre verdi çünkü eşim İzmir'de şehir merkezinde bir apartmanda oturuyordu.

Eşimle görücü usulü tanıştım ama evliliğimiz görücü usulü diyemem çünkü sadece birileri aracı oldu, aileler tanıştı. Sonrasında biz de bir nişanlılık dönemi geçirerek evlendik. Birbirimizi tanımak için fırsatımız vardı yani. Eşimi ilk gördüğümde ona âşık oldum diyemem ama zamanla içim ısınmaya başladı. Zaten biri sizinle ilgilendi mi siz de zamanla ona ilgi duymaya başlıyorsunuz. Bende de öyle oldu bence. Açıkçası bazı şeyler çok cazip geliyordu; mesela iyi bir işi olmasa da kurulu bir düzeni vardı. Çok lüks olmasa da ayaklarını yerden kesecek bir arabası vardı, şehirde yaşıyordu ve en önemlisi evi vardı – aile apartmanında. İlk başta beni cezbeden bunlar olsa da zamanla eşime –yani nişanlımdı o zamanlar– âşık olmuştum. O, benim gözümü ilk açtığım erkekti, ondan önce hayatımda kimse olmamıştı. Aklımdan birilerini geçirmiyordum bile; işte bu yüzden eşim benim için değerliydi.

Evlenirken üç gün üç gece düğün yaptık gibi oldu. Öncelikle köyde kına gecesi yaptık. Kına gecemiz düğün gibi büyük bir organizasyon oldu. Sadece gelinlik giymedim. Sonraki gün köy düğünü yaptık, sonraki gün de şehir merkezinde düğün salonunda düğünümüzü yaptık. Köydekiler kolaylıkla gelsin diye koca otobüs kiraladık şehir merkezindeki düğün için. Çok özendik yani. İki düğünümde de farklı gelinlik giymiştim çünkü biri köy düğününe uygundu, diğeri salon düğününe. Evlenirken içimde hiçbir şey kalsın istemedim o yüzden kına gecemde ve düğünümde hiçbir masraftan kaçınmadık. Üç gün düğün yapmamızı fazla bulan ve beni kıskanan bazı komşularımız "Bunun da ne kadar kıymetli *şeyi* varmış... Bir tek sanki onda mı var bu *şey*? Sanki *altından şeyi* var" gibi sözler etmişler. Ben bunları çok sonradan duydum ama hiç kafama takmadım çünkü kıskanıldığımı biliyorum. Eminim Manisa'dan İzmir'e gelin gitmemi bile kıskanmışlardır. Herkes benim gibi evlenmek ister. Bu neden birilerini rahatsız eder bilmem. Ailem bana üç kere düğün yaptı evet, çünkü biliyorlar ki ben evlenirken böyle şanlı bir gelin olmayı hak ettim. Ne babamın ne de bir başkasının başını öne eğdirdim. Okuldan eve, evden okula giden temiz bir genç kızdım. Şimdiki kızları biliyorsunuz

hepsinin aklı beş karış havada. Her yere girip çıkıyorlar, yemedikleri halt kalmıyor sonra düğünde masum kız numarası yapıyorlar. Ama ben öyle değildim. İlk kez gittiğim eğlence yeri belki de kendi düğünümdü, ilk kez orada süslendim ve oynadım. Dolayısıyla böyle eğlenceleri hak ettim. Bana takılan takıları bile fazla bulan akrabalarımız oldu. Siz bedavaya gittiyseniz ben ne yapayım?

İlk gecemiz benim için çok zor oldu. İlk defa annemlerden uzakta bir evde kalacaktım. Kendimi nedense çok yalnız ve savunmasız hissetmiştim. Düğünden sonra eşimin ailesi ve birkaç akrabası bizim eve geldiler. Hemen o gece. Zaten dediğim gibi aile apartmanında oturuyoruz, o yüzden evlerine uğramadan bizim eve geldiler. Onlarda âdetmiş; ilk gece ağzımız tatlı olsun diye şerbet içtik hep beraber. O gece çok utanmıştım çünkü birazdan herkes ne yapacağımızı biliyordu. Herkes gittikten sonra eşim sabırsızlıkla bana yaklaştı ama ben korkuyordum. Evlenmeden önce arkadaşlarımın ilk gece ile ilgili konuşmalarına şahit olmuştum. Onlar daha önce bir erkekle yatmamışlardı ama yine de ilk seferin çok acıtacağı yönünde konuşuyorlardı. Benim de kafamda hep bu korku döndü gerdek gecemizde. Zaten kendimi hazır hissetmiyordum ve eşim de acele ediyordu. Hiç hayal ettiğim gibi olmadı. Sonuç olarak sanki sert bir duvara çarptı ve olmadı. Zorladığımız için canım çok yanmıştı.

Ertesi gün kimsenin yüzüne bakamadım. Onlara göre gece kızlığı bozulmuş biriydim ama aslında daha da kötüsü olmuştu; hâlâ bakireydim. Böyle bir şeyin olacağını önceden söyleseler hiç inanmazdım. Acır macır ama yine de ilk gece herkes yapıyordur diye düşünürdüm. Nasıl oldu da ben yapamadım hayret. Hiç öyle vajinismusmuş şeymiş bilmezdim önceden. Herkes evleniyor hemen hamile kalıyor, ne bileyim ben böyle bir hastalık olduğunu. Gel sen de hastalık beni bul. Valla yapamayınca böyle isyan ettim ben. Durumun böyle olduğunu herkesten gizledik ve vajinismus aylarca devam etti. Eşimle cinsel ilişkiye gireceğimiz zamanlar her seferinde acıyacak diye başlıyordum ve gerçekten de acıyordu. Bu konuda kendi hatalarımın kurbanı oldum. "Acıyacak" dediklerinde onlara [arkadaşlarına] hiç inanmamalıydım. Her seferinde çok acıdı çünkü acıyacağını bekledim. Ayrıca, kanayacak olması da beni çok korkutuyordu. Nasıl bir şeyle karşılaşacağımı bilmiyordum ama sert bir

şey içime girdiği için acı ve kanama olması çok kötü bir şey bence. Keşke kızlık zarı denen şey hiç olmasaydı diye düşünüyordum vajinismus olduğum dönem.

Vajinismus çok zor bir hastalık. Düşünsenize etrafınızdaki her kadın çok normal. Herkes eşini yatakta tatmin ediyor; ona evlat veriyor. Ben ise cinsel ilişkiye bile giremiyordum. O kadar düğün, tören, kutlama sanki boşa gibiydi. Keşke hiç evlenmeseydim diyordum çünkü evliliğin hiçbir gerekliliğini yerine getirememiştim. Bir çocuğumuzun olmasını çok istiyordum. Eşimin ailesi, özellikle de kayınvalidem ve eltim bu konuda bana baskı yapıyorlardı. Vajinismus onların aklına bence hiç gelmemişti ama kısır olduğumu düşünüyorlardı. Doktora bile götürmeyi teklif ettiler. Ama ben çocuk istemiyoruz diyerek geçiştirdim. Tabii pek inandırıcı değil çünkü çocuk istememem için bir sebep yok ortada. Bu durum bir süre sonra dayanılmaz hale gelmişti çünkü eşimin bütün ailesiyle aynı apartmanda oturuyorduk. Sekiz daireli bir aile apartmanıydı ve hepsi akrabaydı. Düşünsenize, ben birazcık da olsa nefes almak için, kendimize ait bir evimiz olsun diye evlenip İzmir'in göbeğine gelmişim, sekiz hane birlikte yaşıyoruz. Valla köyde üç hane tek bahçede yaşarken şimdi sekiz hane birlikteyiz. Tek fark evler yan yana değil üst üste...

Eşim ise başlarda yapamıyoruz diye üzülmüştü. Her hafta en az üç kere deniyorduk ilk başlarda. Ama yapamadıkça tabii insanın eski hevesi kalmıyor. Zamanla haftada ikiye, sonra bire düştü denemelerimiz. Sonrasında ise ayda bire düştü. Ama bunun sebebi sadece ben değilim. Eşimin bence başka kadınlarla gecelik ilişkileri oluyordu. Evlenmeden önce de ben böyle şeyler sezmiştim ama bir şey söyleyemedim. Nişanlıydık. Bizde nişan atmak olmaz. Nişan bozana, boşanmış muamelesi yaparlar. Hatta boşanmaktan bile kötü olabilir çünkü nişanlın ile cinsel ilişkiye girdiğini, o yüzden adamın seni bıraktığını düşünürler. Ya da ne bileyim çok geçimsiz olduğun için nişanı attığını düşünürler ve ileride bir daha birilerini bulman zor olabilir. Nişan atmak risk yani bana göre. Hazır birini bulmuşsun, bir yola girmişsin, sevabıyla günahıyla devam etmelisin gibi düşünüyordum. Bu yüzden beni aldattığını bildiğim halde nişanlıyken bu duruma karşı çıkamadım. Vajinismus olduğum dönemde de başka kadınlara gitmesine göz yumdum. Ne diyebilirdim ki? Yapamıyor-

dum ve bir şekilde erkek olduğu için rahatlamaya ihtiyacı vardı ve yapması gerekiyordu. Onu anlayabiliyorum. Ama itiraf etmeliyim ki başka kadınlarla yatmasından dolayı ondan epeyce soğudum.

Neredeyse bir yıl hiçbir şey yapmadan vajinismusun kendiliğinden geçmesini bekledim. Sihirli bir değnek gelecekti sanki ve tekrar ilk evlendiğim âna dönüp o peri kızı olacaktım. Ama olmadı. Evliliğimi kurtarmam gerektiğini biliyordum. Eşimin başka kadınlara gitmesinin baş sorumlusu bendim ve buna bir son vermem gerekiyordu. Eşime bir de bebek vermek istiyordum. Bu sebeplerden dolayı sonunda tedavi olmayı düşündüm. Çok araştırmalar yaptım. Bu konuya psikologlar ve kadın doğum doktorları bakıyordu. Ben kafamda bir sorun olmadığını düşündüğüm için kadın doğum doktoruna gitmeyi düşündüm. İlk görüşmeye eşimle gittik. Klinik çok lükstü, insanların internette övdüğü kadar vardı. Herkes güler yüzlü ve sevecendi. Bir çift çocuğuyla gelmiş, doktorlara teşekkür ediyordu. Eli kolu çiçek, çikolata ve hediyelerle doluydu. Vajinismusu atlatmış ve çocuk sahibi olmuş bir çift oldukları çok belliydi. Herkes o kadar samimiydi ki bir görseniz. Birbirlerini sanki yıllardır tanıyorlar. Vajinismusu üç günde çözen bir klinik gerçi ama demek ki o üç günde bile samimiyet yakalanıyor. Bizim görüşeceğimiz doktorun eski hastasıymış sanırım bu çift ve onlarla sohbet ettikleri için randevumuz birkaç dakika geç kaldı. O arada hemen bize bir şey ikram ettiler zaten o zaman anladık faturanın yüklü geleceğini.

Doktor nihayet bizi odasına davet etti ve hemen vajinismus ve tedavisi hakkında konuşmaya başladık. Doktora karşı bir sıcaklık hissettim açıkçası. Yani çözeceksem evet bu doktorla yapabilirim dedim kendime. Sadece başlangıçta diğer hastasıyla bu kadar samimi olmasından rahatsız oldum. Ben öyle hemen insanlarla yakın olamam, benden de böyle şeyler bekler mi diye kaygılandım. Onun dışında kendimi rahat hissetmiştim. Doktorun bizim için üç günlük bir tedavi planı vardı. Bu tedavinin ne kadar tutacağını da çıkardı önümüze. Başta bu miktarın çok fazla olduğunu ve ödeyemeyeceğimizi söyledik ama doktor bizi ikna etti çünkü üç günde çözme vaadiyle çıkmıştı yola. Ayrıca "çözemezsek paranız iade" dedi. O kadar da emindi kendinden. Ayrıca "insanlar bu tedavi için şehir dışından gelip bir de otel parası veriyorlar, siz şanslısınız evinizden gidip gele-

ceksiniz" dedi. Söyledikleri aklımıza yattı ve birkaç altın bozdurup parayı denkleştirdik. Düğünde o altınlar bana takılırken böyle bir şey için harcayacağım aklımın ucundan bile geçmezdi. Övündüğüm altınlarım, benim kadın olmam için işe yaramıştı.

Gizli gizli tedaviye gittik eşimle. Tek başıma da gidemezdim; zaten kapıdan burnumu çıkarsam "Nereye? Ne yapıyorsun?" gibi soruların haddi hesabı yok. O yüzden eşimle birlikte çıkıyorduk evden. Kimseye belli etmeden gerçekten de üç günde çözdük sorunu. Doktor bana hipnoz tedavisi uyguladı. Dediği gibi üç günde çözdük bu işi. Sonrasında da korktuğum başıma geldi. Doktor kliniğin sosyal medyasına üye olup hikâyemi orada anlatmamı istedi. Başarı hikâyemi yani yoksa onun dışında başka bir hikâyemi bilmiyor ki. Kliniğe gelip nasıl başarılı oldum, siz de gelin siz de yaparsınız gibi mesajlar vermemi istedi. Böyle pat pat söylemedi tabii. Ya da zorunlu tutmadı ama öyle bir söylüyor ki hayır demek çok zor. Ben çekinirim öyle şeyler yapamam deyince de "Kendi isminizle değil takma bir isimle hesap açın. Ama açtığınız hesabı da bize söylemeyi unutmayın ki sizi tanıyalım" dedi. Kırmak istemedim doktoru ve dediği gibi bir hesap açıp kısaca hikâyemi paylaştım orada. O üç günlük serüvenimi yani. Doktora da yazdım ben şu kullanıcı adı ile yazdım hikâyemi diye. Hatta doktor altına yorum bile yazdı. Birkaç da fotoğraf beğendim falan o kadar. Sonrasında da ilk gün gittiğimizde gördüğümüz gibi biz de çiçek ve çikolata alıp bir gün ziyaretlerine gittik. Altta kalmak istemedik açıkçası çünkü orada sistem böyle ilerliyor. Gittiğimiz o üç günde de sürekli ziyaretçiler gelmişti mutlu mesut. O yüzden dedik herhalde burada sistem böyle; atlatınca teşekküre geliyorsun. Çoluk çocuk gelen de var bizim gibi yeni atlatıp ilk heyecanla ziyarete giden de. O yüzden biz de geleneği bozmayalım ve teşekkürümüzü usulüne göre edelim dedik. Böylelikle tedavi defteri bizim için kapanmış oldu.

Tedavi sonucunda artık yapabiliyorum. Yani penisi içime alabiliyorum ama cinsel istek ve zevk almamda –o kadar para vermiş olmamıza rağmen– hâlâ problemler yaşıyorum. Neyse ben ödediğim paranın karşılığını aslında çoktan aldım; eşim artık başka kadınlara gitmiyor. Ne zaman istese veriyorum ayıptır söylemesi. Artık kendimi gerçek bir kadın ve eş gibi, evliliğimizi de gerçek bir evlilik gi-

bi hissediyorum. Yakında bir çocuğumuz da olursa kendimi tamamlanmış hissedeceğim.

YAĞMUR

ÜÇ KIZ KARDEŞİN en küçüğü olarak İzmir'de dünyaya geldim. Babam diş hekimi, annem ev hanımı. Aslında evlenmeden önce annem de sağlık sektöründe çalışıyormuş ancak arka arkaya çocukları olunca işi bırakmak zorunda kalmış. Dolayısıyla ben de ev hanımı bir anne tarafından yetiştirildim.

Anne ve babam okumuş ve kendini geliştirmiş ailelerden geliyorlar. Buna rağmen konu biz olunca bazı tutucu davranışları olmuyor değil. Şöyle bir kısa sohbet etseniz ikili ilişkiler hakkında modern görüşleri var zannedersiniz ama herhalde üç kız sahibi olunca söyledikleriyle yaptıkları çelişiyor. Lafa gelince annem de babam da kadınların özgür olduklarını, kadına yönelik şiddete karşı olduklarını ve kadınların çalışıp kendi paralarını kazanmaları gerektiğini savunuyorlar. Beni ve ablalarımı hiç de özgür bırakmıyorlar ama. Hep kendi dedikleri olsun istiyorlar. Bir şey de kendi istedikleri gibi olmayınca duygu sömürüsü yapıyorlar. Biz istemedikleri bir şey yaptığımızda, "Bilmem nenin kızı ne kadar hanım" işte "şu kız ne güzel annesini hiç üzmüyor" falan diyor annem. Annemin kafasında ideal bir genç kız modeli var ve biz küçükken bizi hep o kızla kıyaslardı. "Hanım hanımcık" kızlarla tabii ki de. Hanım hanımcık kızlar nasıl olur diye sorarsınız, açık kıyafetler giymeyen, kaşını aldırmayan ya da saçını boyatmayan diyebilirim. İki ablam da gayet kaşlarını aldıran, daha on yedi yaşında saçlarına röfle yaptıran tiplerdir. Annemin korktuğu başına geldi yani. Onlarda tutturamadı istediklerini, bari bende tuttursun diye düşünüyordu bence. Ben de eğer usturuplu giyinirsem, kaşımı incecik aldırmazsam ya da ne bileyim saçımı sarı-

ya falan boyatmazsam bir genç kız olarak prestij sahibi olacağımı biliyordum. Genç bir kız ne kadar duru olursa o kadar değerli olur bazılarının gözünde. O yüzden olabildiğince saçına başına dokunmamak, kıyafetlerle uğraşmamak lazım. Çok fazla kendi ile ilgilenen küçük kızlara kızarlar hatta "kocaya meraklı bu" derler. Ne kadar sinir bozucudur.

Ablamlarla beni dizginlemeye çalışan sadece annem değildi aslında. Bize bir şeyleri anlatmak için babamın da bir bakışı, bir sözü yeterdi. Çok fazla konuşmazdı babam zaten; gerektiği zaman gerektiği kadar konuşurdu. Mesela, büyük ablam liseyi bitirdikten sonra bir oğlandan hoşlanıyordu ve gizli gizli bizim evin yakınındaki parkta buluşuyordu onunla. Koskoca kız yani yapmasın mı? Bir gün babam işten erken gelince ikisini parkta görmüş. Göz göze gelmişler babamla ama babam hiçbir şey dememiş orada. Hatta kafasını eğip eve dönmüş. Hani oğlana dönüp kızayım ya da kızımı alayım eve gideyim gibi bile yapmamış. Eve gelince de ne bize bir şey dedi ne de ablama. Öyle morali bozuk bir şekilde sustu oturdu sadece. Ablam anladı anlayacağını ama. Babam o an ona bağırsaydı, kızsaydı daha iyiydi eminim. Suskunluğu ile anlatmıştı ablama anlatacağını. Ablam o kadar utandı ki çocukla bir daha parkta bahçede buluşmadı... Ortanca ablam da üniversiteyi bitirdikten sonra lise mezunu bir oğlanla nişanlanmaya kalktı. Annem çocuk lise mezunu olduğu için hiç istemiyordu ablamın onunla olmasını. Ayrıca ailesi Doğulu diye de bize gelmez diyordu. Olmasın bu iş diye her gün ablamın başının etini yiyordu. Annemin söyledikleri ablamın hiç de umurunda değildi. Hatta anneme inat daha çok mesajlaşıyordu, gülüyordu, eğleniyordu. Ama bir gün babam konuyu ele aldı ve ablama dedi ki "Ben seni lise mezunu biriyle evlen diye mi büyüttüm?" Ne var şimdi bu soruda diyeceksiniz ama aslında çok şey vardı. Babamın böyle bir şey demesi ablama çok koydu ve ayrıldı o çocuktan. Aslında annem de hep lise mezunu olmasından vuruyordu ama ablam takmıyordu. Babamın bir kere bile söylemesi yetti ablama. Kısacası işte bizde böyledir. Aslında annem otoriterdir, sürekli konuşur falan ama esas babamdan çekiniriz biz...

Bizim evde cinsellik ulu orta konuşulmaz. Mesela, üç kız olmamıza rağmen ne ablalarım ne de annem ergenlik çağında vücudum-

da oluşan bazı gelişmeler hakkında beni bilgilendirdi. Önümde iki tane de örnek vardı [ablaları] halbuki ancak o kadar kör bir ergenlik geçirdim ki âdet kanaması nedir tam olarak bunu bile bilmiyordum çünkü âdet görme bile ailemizde konuşulmayan bir konuydu. Ablamlar âdet gördükleri zaman babamdan ya da eve gelen misafirlerden gizli gizli tuvalete gidip ped değiştirirlerdi. Bu konu nedense hepimize utanç verirdi. Erkeklerden gizlenmesi gereken kadınsal bir konu gibi. Çok da bir şey söyleyeceksek kendi aramızda sessiz sessiz konuşurduk. Mesela, ablamın her ay ağrısı olmasına rağmen ne zaman bu sebepten karnı ağrısa "yediğim bir şey dokundu, üşüttüm herhalde" diyerek yalanlar söylerdi babama. Bence anlaşılıyordu neden ağrıdığı ama söylemek ayıptı işte. Ben de ilk âdet kanamamı on iki yaşımdayken oldum. Bu konu hakkında annem bana daha önce hiçbir şey söylememişti, bu yüzden iç çamaşırımda kan görünce çok korktum. Daha da kötüsü, annem beni bu konuda çok utandırdı çünkü benim iznim olmadan teyzemleri aradı ve âdet olmamla ilgili haberleri verdi. Telefonu kapattıktan sonra bu yeni durumun kadını "kadın" yapan şey olduğunu söyledi. Artık doğurgan olduğumu söylemek istemişti... Âdet görmenin ve "kadın olmanın" bende utanç uyandırdığını söyleyebilirim.

Etrafımda çok fazla kadın olmasına rağmen arkadaşlarım ile de cinselliği pek konuşmazdık. Bir şeyler biliyordum elbet ama sanki bilgiler böyle tepeden geliyordu; nereden ve kimden olduğunu tam olarak bilmiyorum. Cinsellikle alakalı bir şeyler öğrenirken kendi merak ettiklerim değil de bana iletilmek istenenler iletilirdi. Yani genelde ayıp, yasak gibi şeyler konuşulurdu. Benim merak ettiklerimi sormam içinse bilginin bir yerden gelmesini beklemektense arada bir interneti kullanırdım. Mesela gerdek gecesinde ne olacağını çok merak ederdim ve bunu internete yazardım. "Çok kanayacak mı? Çok acır mı?" şeklinde sorular yazardım internete. Şimdi düşünüyorum da yaptığım şey ne kadar saçma. Sanki herkesin gerdek gecesi aynı mı oluyor? Hiç bilgim ve tecrübem olmadığı için de ne okusam inanırdım mecbur. Birkaç kadının tecrübesinde ilk ilişkinin çok fazla acıttığı ve çok fazla kan olabileceği yönünde bilgiler vardı. Ben de bunlara inanıyordum. Arada olumlu tecrübeler de okumuştum ama anlatılanların çoğu negatifti. Ayrıca bir şeyin en olumsuzunu

okuduktan sonra istediğiniz kadar güzel şeyler de okuyun en kötü senaryo aklınızda kalıyor.

Annemin, kız kardeşlerimin ve etrafımdaki herkesin cinselliği görmezden gelmesi internette okuduğum olumsuz tecrübelerle birleşince acaba diyordum cinselliğin kendisi tehlikeli ve kötü bir şey mi? Cinsellikle ilgili aklımı kurcalayan bir diğer konu da aşk ve cinselliğin iki farklı şey olup olmadığıydı. Birine âşık olduğumda cinsel ilişkiye girersek benden alacağını alır ve sevgisi azalır mı diye düşünürdüm. Ha bir de cinsel ilişki sadece âşık olduğun adamla mı yapılmalı? Aşk ve cinsellik birbirini besliyor mu yoksa birine sahip olan diğerinden vaz mı geçiyor? Bunları ciddi ciddi düşünüp kafamı karıştırırdım. Aslında bu tarz soruların aklıma gelmesinde izlediğim filmlerin de etkisi olabilir. Türk filmlerinde ve dizilerde hep görürüz ya birbirlerine delice âşık olanlar tutkulu bir şekilde sevişirler. Bazı filmlerde de çok sevdiği kadından bir kere zevkini alan adam kadını terk eder. Tüm bunlar işte aslında o kadar hayatın içinden ki sadece film deyip geçmemek lazım; bizler de benzer deneyimler yaşayabiliriz diye düşünürdüm.

Ayrıca, evlilik aşkı öldürür mü diye tartışılıyor ya bence cinsel ilişkiye girdikten sonra aşk biter mi tartışması aslında bu. Yoksa evliliğin kendisi neden durduk yere aşkı bitirsin? Evlendiğimde eğer eşimle cinsel ilişkiye girersem bana karşı sevgisi azalır diye düşünüyordum. Bir çeşit değer kaybı gibi. Yani evlenene kadar erkeklerin o ânı beklediklerini biliyorum ve eğer eşim ilişkiye girdikten sonra "bu muymuş?" deyip benden soğursa diye korkardım. Ya da cinsel ilişkiye girmek eşimin çok hoşuna gider ve beni artık sadece cinsel olarak mı sever diye kaygılanırdım. Paylaştığımız bütün güzel şeyler bir kenara atılır da sadece bedenimi sever şeklinde. Bu yüzden cinsel ilişkiye girmeyi bir çeşit değer kaybı olarak görüyordum. Böyle düşünmemde ülkemizde ve dolayısıyla bir dereceye kadar benim tarafımdan da, bekârete verilen aşırı önemin etkisi olabilir.

Ülkemizde kadın ve erkeğe verilen değerin aynı olmadığını düşünüyorum. Hatta düşünüyorum değil, biliyorum. Kadın ve erkeğe eşit davranılmıyor bir kere. Ve olay ne olursa olsun erkek genelde kârlı çıkıyor. Özellikle cinsellikle alakalı beklentiler kadın ve erkek için kesinlikle aynı değil. Erkekler evlilikten önce cinsel ilişki yaşa-

yınca bu çok takdir edilir. Bu erkekliğin bir kanıtı olarak görülür. Bu beklenti o kadar abartılmıştır ki eğer erkekler cinsel ilişkiye girmezlerse erkekliklerini riske atarlar. "Top" derler, "nonoş" derler; erkekliğini sorgularlar. Ama kadınlar için tam tersidir. Toplum, kadının evlilik öncesi cinsel ilişki yaşamasına olumlu bakmaz. Bir genç kız erkek arkadaşıyla hafif yakınlaşsa hemen laf söz olur. Ne öpme dokunma gibi ufak tefek yakınlaşmalar ne de giriş evlenmemiş kadınlar için kabul edilebilir değildir. Eğer yaparlarsa onlara, çok affedersiniz, "orospu" denir. Ve bu kadınlar dışlanırlar. Dedikodu da yayılır ve bu kadınlar evde kalmış olmaya mahkûm olurlar. Eğer insanlar bir kadının bakire olmadığını öğrenirlerse, onu evlenilecek kadın olarak görmezler; bu yüzden kimse bu kadınlarla evlenmez. Ne kadar zor bir durumdur. Evliliğini riske atmanın yanı sıra bu kadın hayatını da riske atar çünkü Türkiye'de bazı tutucu kesimlerde kadınlar namus cinayetinden ölürler. Yani ailenin namusuna laf getirdi diye hayattan koparılırlar. Bu yüzden eğer bir kadın cinsel olarak deneyimliyse bile, bunu saklama gereği duyar ve gerdek gecesinde hiçbir şey bilmiyormuş gibi yapar. Daha önce cinselliğe hiç kafa yormamış gibi davranır çünkü eğer cinsellikte iyiyse kocası bakireliğinden kuşkulanabilir.

Her ne kadar yüzde yüz katılmasam da gel gör ki ben de bekârken bu saydığım birçok beklentiye uydum. Muhtemelen vajinismus olmama da bunlar sebep oldu. Sırf dedikodu yayılmasın diye hareketlerime hep dikkat ettim. Yani uğraşmak istemedim insanlarla. Gönlünce gezip dolaşsan ne oluyor ki sonra yine sen uğraşıyorsun dert anlatmakla. O yüzden olabildiğince dikkat ettim ben. Bu söylediklerimi de şimdiki bilinçli halimle söylüyorum ancak o zamanlar o kadar farkında değildim ki çoğu yaptığım şey artık otomatiğe bağlamıştı. Yani kendime ha bire ölçülü olmalıyım, dikkatli olmalıyım diye hatırlatmıyordum. Ya da bu konulara kafa yormuyordum. Çünkü genç bir kız zaten öyle olmalıydı. Genç bir kızın gece vakti dışarıda işi ne? Hele ki evlenmeden önce cinsel ilişki yaşamanın sözü bile olmamalıydı. O kadar kabul etmişim ki bazı şeyleri, bana artık normal geliyordu ve sorgulamıyordum...

Bu arada eşimle üniversitede tanıştık. Ben ailemin olduğu şehirde [İzmir] üniversiteyi kazanmıştım, erkek arkadaşım ise Adana'dan

gelmişti. O benden iki yaş büyük, yani o üniversite ikinci sınıftayken ben hazırlık okumaya başlamışım. Arkadaş ortamında kendisiyle tanıştım ve ilk görüşte âşık oldum. O da aynı şekilde ilk gördüğünde beni beğenmiş. Zaten ikimiz de belli edince kısa sürede sevgili olduk. İyi ki de olduk ya gerçekten onunla hayat daha renkli oldu. Çok mutluydum. Eve ağzım kulaklarımda geliyordum. Annemler de soruyordu hatta "Ne oluyor kız?" diye. Söylemeye çok niyetlendim aslında bir sevgilimin olduğunu ama yapamadım. Cesaret edemedim yani. Şimdi istemezler, kabul etmezler falan diye düşündüm. Ayrıca sevgilim olduğunu bilselerdi eminim beni, telefonumu, bilgisayarımı falan kontrol ederlerdi. Eve giriş çıkış saatlerime daha çok dikkat ederlerdi. En iyisi dedim söyleme rahat rahat takıl. O yüzden sevgilim olduğundan annemlere hiç bahsetmedim. Gerçi sadece annemlere değil, etrafta kimseye söylemedim. Komşular falan duysa zaten hemen laf ederlerdi; üniversiteye gitti hemen buldu diye. Sadece ablamlara durumu anlatmıştım. Sevgilimle buluşurken onlar araya girip yalanlar söylüyorlardı annemleri oyalamak için. Böylelikle her gün görüşüyorduk.

Erkek arkadaşım tam bir maçoydu. Zaten Adanalı olduğu için böyle olmasını da normal buluyordum. Onların kültürünü iyi kapmış yani. Mesela, beni çok kıskanıyordu ve tek başıma ya da kız arkadaşlarımla dışarıya çıkmam konusunda kısıtlıyordu. Yanında değilken sürekli "Neredesin, ne yapıyorsun, yanında kim var, ne giydin?" gibi sorular sorup beni sıkıştırırdı. Ne yalan söyleyeyim bu durum hoşuma da giderdi. Ablamlara anlattığımda onlar da "sevdiği için kıskanır, seven erkek kıskanır" falan diyorlardı. İyi diyordum o zaman madem seviyor bırakayım biraz kıskansın. Ayrıca, kıyafetime karışması da hoşuma gidiyordu çünkü beni çekici bulduğunu hissettiriyordu bana. Eğer güzel ve çekici olmasam neden giydiklerime karışsın ki diye düşünürdüm. Tabii bu düşüncelerim ilişkimizin ilk zamanları için geçerliydi. Belli bir süre sonra bu kadar kısıtlanmak hoşuma gitmedi. Beni bu kadar sıkacaksa anne babamdan ne farkı kaldı ki diye düşünmeye başlamıştım. Sürekli bu konular üzerinden kavga edip ayrılıyorduk, sonra dayanamayıp barışıyorduk ve her şey başa dönüyordu. Yaklaşık bir yıl falan böyle geçtikten sonra ikimiz de yorulduk ve aramızda bazı anlaşmalar yaptık. Mesela akşam kız

arkadaşlarımla dışarı çıkmama izin vardı ama saat dokuzdan önce eve dönecektim. Sokakta tek başımayken kısa etek giymeyecektim gibi. Eskiden "şuna baktın, buna baktın" üzerine yaptığımız kavgaları düşünce bu kadar kısıtlamaya kısıtlama bile diyemem.

Üniversiteden mezun olur olmaz yine İzmir'de bir üniversitede yüksek lisansa başladım. Erkek arkadaşım zaten üniversiteden mezun olduktan sonra benim yaşadığım şehirde iş bulmuştu hemen. Ev tutunca tabii ben de sürekli gidiyordum ailemden gizli bir şekilde. Evde tek kaldığımızda cinsel olarak yakınlaşmalarımız oluyordu. Sarılıp film izleme, öpüşme gibi şeyler yapıyorduk sadece. Erkek arkadaşım bu konuda hiç ileri gitmezdi çünkü evlenmeden önce yapılmaması gerektiğini düşünenlerdendi. "Kendi kız kardeşime yapılmasını istemediğim bir şeyi sana da yapmam" diyordu. Böylelikle sınırlı yakınlaşmalarımız oluyordu. İtiraf etmem gerekirse ben bazen birlikte olmayı çok istiyordum. Yakınlaştığımız an acayip bir cinsel istek oluyordu. O an önünü arkasını düşünemeyip sadece yapmak istiyordum. Bu isteğimi de çok fazla gizleyemiyordum. Bu yakınlaşmalarda sanki ben erkektim, erkek arkadaşım da genç kız. Benim nazlanıp korkmam gereken yerde erkek arkadaşım yapıyordu bunları. Hatta ben hafif ileri gidecek olsam kendisini geri çekerdi. Hemen ortamı değiştirip cinsellik dışında başka bir şeye odaklanmaya çalışırdı. Öyle yapmazsa kendisine hâkim olamayacağını söylüyordu.

Ben ta o zamanlardan biliyordum vajinismus diye bir hastalık olduğunu ve kendimin de olacağını tahmin ediyordum. Vajinismus için "ilk gece korkusu" diyordu internet. E bende de ilk gece korkusu olduğuna göre kesin ben vajinismusum derdim içimden. Aslında ne kadar saçma. Her ilk geceden korkan vajinismus olmuyor ama öyle yazınca internette insan daha ilişkiyi denemeden bile kendisinde böyle bir hastalık olacağını düşünüyor. Bence sırf bu yüzden bile internette yazılanlara çok dikkat edilmeli... Öyle kötü şeyler okudum okudum sonra evlendikten sonra fark ettim ki bende vajinismus var. Olmuyordu, bir türlü yapamıyordum. İlk zamanlar çok zordu bizim için çünkü eşim için gerdek gecesi çok önemliydi. O kadar yıl sırf bu geceyi yaşamak için bana el sürmemişti ve şimdi hayallerindeki gibi yaşayamıyordu. Neyse ki anlayışlıydı ama tabii zamanla

anlayış yerini bıkkınlık ve öfkeye bıraktı. Bir keresinde –yine yapamayınca– "söylesem annemlere yapamadığını, beni hemen bugün başkasıyla evlendirirler" demişti. Bu bana çok koydu çünkü kendimi olması gerektiği gibi bir kadın olarak görmüyordum. Aslında kötü niyetle bunu söylemedi, sadece kendi yöresindeki âdetleri anlatmaya çalıştı ama benim için çok kırıcıydı. O an tepki verdim, ona çok kızdım. Biraz da kavga ettik ama sonra kendini açıkladı. Aslında neden öyle bir şey söylediğini falan hep açıkladı ve özür diledi ama söylemişti bir kere. Kendimi her başarısız cinsel ilişki denemesinden sonra değersiz ve aşağılık hissediyordum. Küçük kızlar bile yapıyorken neden yapamadığıma bir türlü anlam veremedim.

Bir yandan da eşimin annesi ve babası bizden torun bekliyordu. Hiç torunları olmasa anlarım ama adamların aslında üç çocukları ve beş torunları zaten var. Peş peşe doğurma şeyi var onlarda. Evlenen doğuruyor, daha birinci serpilmeden ikinciye hamile kalıyorlar. Bizden de aynı performansı bekliyorlardı. Hemen çocuk yapalım, sonra bir daha yapalım, sonra bir daha. Sürekli bir kıyas içindelerdi; yok efendim diğer oğlu evlenmiş hemen çocukları olmuş da; kızı boy boy torun vermiş de. Kendim çocuk düşünmediğim halde bu konu üzerimde o kadar büyük bir baskı oluşturmuştu ki artık "çocuk yapın" diyenlerle görüşmek dahi istemiyordum. İnsanlar gelişigüzel çocuk yapın diye baskı yapıyorlar ama bu laflarının nereye gittiğini bilmiyorlar. Mesela, benim için çocuk yapmak cinsel ilişkiye girmek demekti. Bunu da yapamadığıma göre, bir nevi kısırdım. Yani biri bana çocuk yap dedikçe kahroluyordum. O dönemlerde yaşadığım ıstırabı şu an kelimelerle ifade etmem çok zor.

Cinsellikle alakalı soru ve sorunlarımı kimseyle paylaşamadığım için internet benim en iyi –en kötü de diyebiliriz– arkadaşım oldu. Ne yapabilirim, nasıl çözebilirim diye internette çare arar oldum. Ama tıpkı evlenmeden önce internette öğrendiğim bilgilerin yanıltıcı olması gibi, vajinismus için de internette aradığım çareler yanıltıcı oldu. Mesela, kadınlarda cinsel isteği arttırdığı söylenen bir jel kullandım. Aslında sorun cinsel istekte azlık mıydı bilmiyorum ama jel kullanmanın işe yarayacağını umdum. Jelle ilk deneyimimde işe yaramayacağını anladım. Hiçbir şey yaptığı yoktu ki anca o bölgede yanma yaptı. Bu jelin işe yaramayacağını anlayınca hemen taktik

değiştirdim. Cinsel ilişki esnasında vajinamı hissetmemek için anestezi jeli kullandım. Bunu da kullanan bir sürü kadın vardı internette. Bu anestezi jeli normalde diş ile alakalı bir işlem yapılırken dişi uyuşturmak için kullanılıyormuş. Düşünün ne kadar etkili olduğunu ve de vajina için ne kadar zararlı olabileceğini. Neyse, birkaç kez bu yöntemi denedim ama jel vajinamda yanma yapmaktan başka hiçbir işe yaramadı. İnternetten aynı zamanda bu problemi [vajinismus] çözmek için kas gevşeticilerin işe yaradığını öğrenmiştim. Hemen onlardan da koşa koşa aldım. Ama ilacı içtikten sonra o kadar rahatladım ki uyuyuverdim. Anlayacağınız; bu çözümlerin hiçbiri bende işe yaramadı.

Tam iki yıl bu hastalıkla cebelleştikten sonra sonunda eşimin de desteği ile bir psikoloğa görünmeye karar verdim. Bunu tabii tüm ailemizden ve arkadaşlarımızdan sakladık. Çok utanıyordum böyle bir şey için psikoloğa gittiğime. Şansıma da çok iyi bir doktora denk geldim. Doktorla her şeyimi, her türlü sorunumu paylaşabildim. Beni sabırla dinledi sağ olsun. Eşimle beraber gittiğimiz için de yer yer ilişkimizi nasıl düzelteceğimize dair ödevler verdi bize. Bunları yapmak çok iyi geldi. Eğer sadece vajinismus üzerine çalışsaydık ben bu kadar başarılı olamazdım. Terapi sürecinde zamanla utanma duygumu da yendim ancak vajinismus olduğumu hâlâ kimseye söylemedim. Tedavi bittikten sonra ablama ve bir arkadaşıma açıldım ama tedavi hâlâ devam ederken kimse bilmiyordu. Eğer bilselerdi üzerimdeki baskı artacaktı. Ayrıca bu olay eşimin ailesinin kulağına gitseydi onlara karşı kendimi ezilmiş hissedecektim. O yüzden herkesten gizleyerek çözüm aramak bana çok iyi geldi. Doktor tedavi yöntemi olarak sistematik duyarsızlaştırma tekniğini uyguladı. Yani aşamalı olarak vajinama bir şeyler sokmam planlanmıştı. Bu aşamada doktor kızlık zarının parmak sokmakla bozulabileceğini söylediği için eşim de terapiye dahil oldu. Baştan anlattı yani doktor. "Kızlık zarı muhtemelen parmak egzersizleri ile bozulacak, bu sizin için sorun olur mu?" diye eşime sordu. Onun bu konuda onayını alması gerekiyormuş. Eşim de ne desin yani, tamam dedi elbette. Tedaviye başladıktan sonra aşamalı olarak bir parmak, iki parmak, eşin parmağını sokmak gibi ev ödevlerimiz vardı. Bu ödevlerin başlangıçta çok kolay olduğunu söyleyemem ama zamanla yapabildiğimi gö-

rünce motive oldum. Bu süreçte beni en çok üzen, parmağımı içeriye iterken kızlık zarımın yırtılması oldu. Eşimin önem verdiği bir ânı kendi kendime yaşamıştım. Neyse ki eşim yanımdaydı ve kanama olduğuna şahit oldu. Öyle ya da böyle bu problemi atlattığıma ve son beş aydır normal bir kadın olduğuma çok mutluyum. Şimdi, çocuk düşünüyor musunuz deseniz hayatta düşünmüyorum; sanki yeni evliyim ve eşimle ilk zamanlarımızın tadını çıkarmak istiyorum.

SONUÇ

YATAK ODASINDA YALNIZ DEĞİLİZ

BU ÇALIŞMA İLE BİRLİKTE, vajinismusun teşhis ve tedavisinde kullanılan DSM ve ICD gibi uluslararası sınıflandırma sistemlerinde, kadınların cinsel sorunlarının sınırlı bir şekilde tanımlandığı ve kategorize edildiği, bireysel farklılıkların ve kadınların kendi cinsel sorunlarını yaşama ve ifade etmede önemli olduğunu düşündükleri çifte standartların göz ardı edildiği sonucuna vardım. Vajinismusu çevreleyen kültürel, kişilerarası (diyadik) ve içsel senaryoları göz önünde bulundurduğumda, kadınların cinsel problemlerinin en iyi şekilde anlaşılması için, yaşanan zorlukların çevresel ve ilişkisel bağlamda konumlandırılması gerektiğini düşünüyorum çünkü vajinismus, sadece fizyolojik ve/veya psikolojik süreçlerle açıklanabilecek ve tıbbi müdahalelerle çözülebilecek bir "hastalık" değildir. Cinsel sağlık ve cinsel problemler birbirine bağlı psikolojik, fiziksel ve toplumsal süreçleri içerir. Vajinismus gibi özünde tıbbi olmayan gündelik yaşam problemlerinin ve hayata uyum meselelerinin ağırlıklı olarak "hastalık" ve "bozukluk" terimleriyle tanımlanması, çözüm yollarını biyolojik ve psikolojik müdahalelerin dışına çıkaramamakta, kadın bedeninin kumanda edilebilir bir makine gibi algılanmasına sebep olmaktadır. Oysa vajinismus belirli bir sosyal ve kültürel çevre içerisinde ortaya çıkar ve birçok psikiyatrik rahatsızlıkta olduğu gibi toplumun değerler sistemine göre şekillenir. Dolayısıyla, kadınların vajinal birleşmede yaşadıkları güçlük, içinde bulundukları toplum ve kültürden bağımsız düşünülemez.

Türkiye'de vajinismus olan kadınların problemli cinsel yaşantılarına yön veren senaryoları incelediğim bu çalışmada, senaryolaş-

tırma yaklaşımı üzerinden giderek tiyatro metaforunu kullanmak vajinismusa bir anlatı niteliği kazandırarak, cinsel olarak deneyimlenen birçok şeyin aslında cinsellikle doğrudan ilişkisi olmayan toplumsal ilişkilerin, kurumların, yapıların ve yaşantıların içine gömülü olduğu göstermektedir. Tiyatro metaforu ile bir özet yapacak olursam; evlenmeye hazırlanan genç bir kızın çeyizinin kulis, yani oyuncuların hazırlıklarını yaptıkları ve sahneye çıkmak için bekledikleri sahne arkasındaki bölüm olduğunu söyleyebilirim. Buradaki kulis, birçok genç kadının "ben kızken" diye adlandırdıkları döneme tekabül etmektedir. Birazdan evlilik oyunu oynayacak bu kadınlar, evlendikten sonraki kadınlık vazifelerini yerine getirmek için kuliste hummalı bir çalışma içerisindedirler. Ancak, bir kızın çeyizinde olması beklenenin sadece işlediği dantel ve ev kızı olarak öğrendiği ev geçindirme becerileri değil, aynı zamanda bekâretinin de olduğunu vurgulamam gerekir. Evlenene kadar namusunu korumuş bir kadın sahneye –yani yatak odasına– çıktığında bir diğer meşru oyuncu olan eşi, ona eşlik edecektir. "İlk gece"nin prömiyer, oyunun ise vajinismus olduğu bu tiyatroda anne baba, akrabalar, komşular ve arkadaşlar suflör olarak görev alırlar. Sahne arkasında duran bu görevliler, gerektiğinde kadınlara ne yapmaları/söylemeleri gerektiğini fısıldayarak hatırlatırlar. Ayrıca, tiyatroyu diğer edebi türlerden ayıran en önemli özelliğin de seyirciler olduğunun altını çizmem gerekir. Seyirci olmadan tiyatro oynanmadığından, kadınların yatak odasında partnerleriyle yalnız olduklarını söylemek ne kadar doğrudur? Gerek sahne önündeki gerek perde arkasındaki kalabalığa bakılacak olursa, belli ki bu kadınlar yatak odasında yalnız değildirler ve cinsellik bireysel bir tercih ve davranıştan çok daha fazlasıdır. Kendi yatak odalarında eğreti duran bu kadınların, cinsel problemler yaşamalarına çok da şaşırmamalı.

Bu bilgiler ışığında, "iyi ki vajinismus olmuşum" diyen Selin'in hikâyesini okuduktan sonra Selin'e hak vermemek mümkün mü? Sadece bu cümlesini duysanız, Selin'in çok ciddi psikolojik sorunlarının olduğunu düşünebilirsiniz. Ancak yaşananları bütünüyle anlamak için bu cümlenin çok öncesine gitmemiz gerekir. Cinselliğin tehlikeli olduğuna dair mitler, kendi bedeninden utanma, bekârete zarar verme korkusu, aileye söz getirme endişesi, sevgilisi tarafın-

dan cinsel obje olarak kullanılma ihtimali; tüm bunlar birikip kadını cinsel ilişkiden uzak tutmaya yetmiyor mu sizce de? Bütün bu olumsuz şartlanmaların izi elbette kadının cinsel yaşantısına sirayet ediyor. Normal olan da bu değil midir zaten? Sona doğru yaklaşırken, Giriş bölümünde sorduğum "gerçekte hasta olan kimdir" sorusuna ancak yanıt verebiliyorum. Bu soruyu yanıtlarken, vajinismus yaşamanın ve sorunların üstesinden gelmenin uzun bir yolculuk olduğunu kabul etmemiz gerekir. Vajinismus "başarısız" vajinal ilişki girişimiyle başlamaz ve "başarılı" giriş ile sonlanmaz çünkü penis vajina ilişkisinde zorluk çekmenin hem cinsel hem de cinsel olmayan motifleri içerdiği bilinmelidir. Selin'in hikâyesini baştan sona dinledikten sonra açık yüreklilikle söylemek isterim ki gerçekten de Selin, iyi ki bir dönem vajinismus olmuş. Böylesine bir teselliyi yadırgayabilirsiniz ancak vajinal ilişkiye giremeyen bir kadından, üzerine bir de "iyi ki" sözünü duyarsanız bu kadında psikolojik bir sorun olduğunu düşünmeyi bir kenara bırakmanız, olanları bütünüyle anlamanıza yardımcı olacaktır. Vajinal ilişkiyi reddeden kadınları "erkek düşmanı", "hasta", "histerik" olarak etiketlemekten ziyade, bu isteklerinin, kararlarının ve davranışlarının hangi toplumsal açmazlardan kaynaklandığını iyi anlamak gerekir; keza kadınların vajinal ilişki istemlerini ataerkil normları devam ettirme dürtüsü olarak eleştirmeden önce kadınlara kulak vermek gerekir. Ben de bu kitabı "iyi ki vajinismus olmuşum" diyen Selin'i; "keşke vajinismus olmasaydım" diyen Ebru'yu ve dört başı mamur yaşantıları olmayan bütün kadınları anlamamız için yazdım.

Öyle görünüyor ki, vajinismus yaşayan kadınların hikâyelerini öğrendikten sonra farklı kadınlık deneyimlerini, ortaya çıktıkları çevre içerisinde anlamlandırmamız kolaylaşıyor. Bu hikâyelerin dinleyicisi, okuyucusu ve ortak yazarı olarak kendi deneyimlerimden yola çıkacak olursam, hikâyesini öğrendikten sonra kaçarak dini nikâh ile evlenen Meltem'i hiç yargılamadığımı söyleyebilirim. Evden kaçan bir kadını eleştirmektense neyden, kimden ve nasıl bir ortamdan kaçtığını sorgulamanın daha mühim olduğunu gördüm. Söylediklerim evden kaçmayı özendirmek olarak anlaşılmamalı, zira bu gibi durumlarda kadınların sığındıkları limanın bir öncekini aratır nitelikte olduğunun ve kadınların gittikleri yerde çok da yabancısı

olmadıkları muamelelere maruz kaldıklarının farkındayım. Ancak, eğitim alma ve meslek sahibi olma haklarından mahrum bırakılarak yetiştirilen bu kadınların, yaşamış oldukları sorunlarla sağlıklı bir şekilde başa çıkmayı beceremedikleri için evden kaçtıklarını söylemek büyük bir haksızlık olur. Başına gelenleri anlamlandırmak ve sorunların üstesinden gelmek için maddi ve manevi kaynaklardan yoksun olan bu kadınların kararlarını yargılamadan önce, koşullarına yakından bakmamız gerekir. Meltem'in hikâyesini baştan sona bilmezsek onu "kocaya kaçmış" ruhsal bozukluğu olan –vajinismus olmuş– bir kadın olarak görebiliriz. Benzer şekilde, babasız büyümüş ve çocukluğunda "dulkarının" çocuğu olarak etiketlenmiş Ceren'in hikâyesini bilmeseydim, Ceren'in evlendikten sonra çalışmama ve evinin kadını olma ile ilgili hayallerini kolaya kaçmak olarak düşünebilirdim. Ya da, bu araştırmayı yapmadan önce bir kadın bana üç gün üç gece düğün yaptığı için gurur duyduğunu söyleseydi, itiraf etmeliyim ki bu gururu anlamsız ve belki de yersiz bulurdum. Ancak, hikâyesini öğrendikten sonra üç gün üç gece düğün yaptığı için övünen Beren'in neden böyle hissettiğini anlıyor ve coşkusunu paylaşıyorum. Öte yandan, "aman bunun da ne kıymetli *şeyi* varmış" diyerek Beren'i eleştiren komşularını da anlıyorum, Beren'in "siz bedavaya gittiyseniz ben ne yapayım?" diye sorarak kendini savunmasını da... Bu gibi anlatılardan yola çıkarak vardığım en önemli sonuçlardan biri, cinsel davranışların diğer sosyal davranışlardan çok da farklı olmadığıdır. Bu yüzden, her ne kadar cinsellik ve vajinismus üzerine yazılmış olsa da, bu kitapta çok az bölüm doğrudan cinsel olanla ilgilidir. Cinsel ve cinsel olmayan alanlarda kadının kısıtlanması o kadar iç içe geçmiştir ki birini diğerinden ayırt etmek zordur. O halde, kadınları anlamak ve kadınların cinsel problemlerini belli bir bağlama oturtmak istiyorsak, yaşamlarının doğrudan cinsellikle ilgili olmayan yönlerini de araştırmamıza dahil etmeliyiz. Hem cinsellikle alakalı hem de görünürde cinsellikle ilgili olmayan toplumsal beklentiler dikkate alındığında, bazı kadınların bedenlerini erkeklerin gözünden sakınmaları, cinselliği evliliğe ötelemeleri ve sonuç olarak cinsel problemler yaşamaları makul oluyor.

Açıkça görüldüğü gibi, kendi bedenleri ve cinsellikleriyle ilgili olumsuz mesajları ve öğretileri içselleştirmek, birçok kadının cinsel-

lik konusunda özgür iradelerine dayanarak karar vermelerini ve hareket etmelerini kısıtlamış, cinsel temasta bulunduklarında da çeşitli sorunlar yaşamalarına sebep olmuştur. Açığa vurulan duygusal ve davranışsal tepkiler şüphesiz bireysel farklılıklardan etkilenir, ancak bir kadını basitçe "hasta" olarak etiketleyerek tıbbi bir nesne haline getirmeden önce, çevresel stres faktörlerini de göz önünde bulundurmak gerekir. Bu arada, kadını "hasta" olarak ele alan araştırmaların veya doktorların vajinismusu tedavi ederken çevresel faktörleri tamamıyla göz ardı ettiklerini söyleyemem ancak vajinismus üzerine yapılan önceki çalışmalar ve daha çok hekimler tarafından yazılan kitaplarda, vajinismusun ortaya çıkmasında ve sürdürülmesinde payı olan kültürel, toplumsal ve ilişkisel değişkenler en iyi ihtimalle parantez içinde kalmaktadır. Kadınların bireysel anlatılarına geniş bir şekilde yer vermeye çalıştığım bu kitapta, parantezi kaldırarak, kadın cinselliğini kontrol etmeyi amaçlayan toplumsal değer ve kurallara, vajinismusun altında yatan esas dinamikler olarak yaklaştım. Kızlık zarının kadınlar için yalnızca anatomik bir bariyer olmadığını bildiğim için, tıp doktorları tarafından yazılan kitaplarda olduğu gibi vajinismus olan kadınlara "oradan bir bebek çıkıyor penis neden girmesin" diye sormadım. Kendi deneyimlerim ve kadınların anlatılarına dayanarak, vajinismusu cehennem, cinsel ilişkiye girmenin kendisini ise cennet olarak tanımlamadım. Oysa hatırlarsanız Gamze'nin doktoru tam olarak böyle yapıp, vajinismus olduğu için Gamze'nin Araf'ta kaldığını söylemişti. Ne yalan söyleyeyim, Gamze, doktorun vajinismusu anlatırken kullandığı cennet cehennem metaforundan bahsedince biraz heyecanlanmıştım aslında. Doktorun kâğıdı ikiye böldüğünü söyleyince sezmiştim bir tarafa güzellikleri diğer tarafa olumsuz duygu ve yaşantıları yerleştireceğini. Ancak, doktorun Gamze'ye sormadan, cenneti ve cehennemi kendi düşüncelerine, inançlarına ve isteklerine göre resmetmesi beni şaşırttı. Gamze'nin cennetinde ev, araba, iki çocuk olduğunu kim söylemişti ki doktora? Ya da Gamze cinsel ilişkiye giremediği için eşiyle farklı köşelerde cehennemi yaşayacağını nereden biliyordu doktor? Böylesine bir metafor üzerinden giderken keşke cennet ve cehennemi nasıl hayal ettiğini Gamze'ye sorsaydı. Bir kere de klinik deneyimlerine dayanarak hareket etmek yerine karşısındaki danışanı görsey-

di. Resim defterinde çevirdiği bir önceki sayfayla aynı resmi çizmeseydi mesela. İşte o zaman doktorun samimiyetini görür, terapinin gücüne inanırdım. Tahmin ediyorum ki Gamze çıktıktan sonra içeriye Cansu girse doktor yine aynı resmi çizecekti. Ancak, Cansu'nun hikâyesini öğrendikten sonra hâlâ cinsel ilişkiye girebilmenin her kadına cennet bahçeleri sunacağına inanıyor musunuz? Cansu eşiyle cinsel ilişkiye başarılı bir şekilde girseydi, eşi ondan boşanmayacak ve muhtemelen uyguladığı şiddete devam edecekti. Kibarca "şiddet uygulayacaktı" demek yerine Cansu'yu yok saymaya, küçümsemeye, aşağılamaya, aldatmaya, dövmeye ve ona tecavüz etmeye devam edecekti dersem, Cansu'nun maruz kaldığı muameleye daha net vurgu yapmış olurum herhalde. Öyleyse, cinsel ilişkiye girmenin kendisini mutlak surette cennetin kapısını aralayan bir davranış olarak göremeyiz. Vajinismusu ataerkil pazarlığa tehdit olarak gören doktorlar, vajinismusu her koşulda tedavi edilmesi gereken bir hastalık olarak değerlendirerek kadının aleyhine işleyen ataerkil düzenin desteklenmesine ve yeniden üretilmesine "bilimsel" ve "doğal" yollardan yardımcı olurlar. Cennetin her kadın için aynı olduğunu düşünen bu doktorlar ve tıbbi/terapötik müdahaleler, bir kadının vajinal ilişkiye girmesine yardımcı olarak aslında toplumsal bedenler kurgulamakta, ataerkil düzende kadınlığı inşa etmektedirler.

Hazır cinsel terapilerden bahsetmişken, kadınların cinsellikle alakalı yaşadıkları zorlukların gereğinden fazla bir şekilde tıbbın içerisinde incelenmesi ve tedavi edilmesine karşı benimsediğim eleştirel bakış açısının ve buna paralel olarak kullandığım tıbbileştirme teriminin, tıbbı topyekûn reddettiğim ve tıbbi müdahalelerin insan sağlığına olan olumlu etkilerini göz ardı ettiğim anlamına gelmediğini hatırlatmak istiyorum. Vajinismus yaşayan kadınların, karşılaştıkları problemlerle baş edebilmek için cinsel terapilere başvurmalarına ve psikolojik destek almalarına karşı çıkmıyorum çünkü vajinismusun duygusal yönleriyle baş edebilmek ve cinsel davranışlarda isteniyorsa bir adaptasyona gidebilmek için psikolojik desteğe ihtiyaç olduğuna kalpten inanıyorum. Genel itibariyle, gündelik yaşantıya uyum sağlarken karşılaşılan problemlerin çözümünde yardım arayışı içine girilmesini eleştirmiyorum çünkü bir kadının "olduğu kadarı ile yetinmeyip" kendi konforu ve hazzı için bir şeyler

yapması beni mutlu ediyor. Ancak, bu süreçte sorgulanması gereken, kadının terapiyi kendi rızasıyla ve öncelikle kendisi için isteyip istememesi. Bir erkeğin ihtiyaçlarını gidermek veya sırf kendinden kadın olarak bekleneni yapmak için kendi bedeninin ve cinselliğinin düzenlenmesini istemek tabiri caizse boşa kürek çekmek gibidir çünkü tedavi sonucunda vajinal ilişkide başarılı olan bu kadınların birçoğunun artık "hasta" olmadıklarını bilsek bile, cinselliği tam olarak "sağlıklı" bir şekilde deneyimlediklerini de söyleyemeyiz.

Sebebi her ne olursa olsun, bir kadın cinsel terapiye başvurduğunda, önemli olan cinselliğin ve cinsel sağlığın tıbbi terimlerle sınırlandırılmamasıdır. Cinsellik, cinsel sağlık ve vajinismus gibi terimleri uluslararası sınıflandırma sistemlerine göre tanımlayıp kadınlara anlatmaktansa, kadınlardan bu terimleri kendi kelimeleri ile ifade etmeleri beklenmelidir çünkü kadınların kendi adlarına ve kendileri için konuşmaları yalnızca kişisel selametleri için önemli olmakla kalmaz, aynı zamanda erkek egemen tanımlamalara ve kısıtlamalara bir meydan okuma anlamına da gelir. Kadınların yaşamış oldukları güçlükler, doktorlar tarafından kadınlara anlamadıkları bir dille anlatılırsa, yaşanan problemler ve bu problemlerin çözümleri soyut kalacaktır. Kadınlar kendi deneyimlerini ifade edecek bir dilden yoksun bırakıldığında, yani dil doktorun denetimine bırakıldığı sürece, kendisine başvuran kadının yönetimi de doktorda olacaktır. Kısacası, cinsellik bürokratik bir sürece dönüştürülürse, kadınların kendi cinsel tercihleri hakkında söz sahibi olmaları zorlaşır ve kendi bedenlerinin denetimini de büyük ölçüde hekimlerin ellerine teslim ederler. Şüphesiz böyle bir durumda kadınlar teşhise ve doktora ne denli ikna olurlarsa, doktordan gelecek tedavinin önemi ve başarısı da o derecede büyük olacaktır. Ancak bu durum, kadınların içinde yaşadıkları kültürü, toplumsal ve ikili ilişkileri değiştirme ve yeniden şekillendirme güçlerini ellerinden alabilir. Bunu engellemek içinse, cinsel terapilerin toplumsal cinsiyet eşitsizliğine duyarlı bir bakış açısı benimsemeleri ve kadınların sırf kadın oldukları için karşılaştıkları sorunlara karşı duyarlı olmaları gerekir. Kadınlar cinsel sağlıkları, kişisel tatmin ve doyumları için toplumsal cinsiyete dayalı beklentileri karşılamamakta özgürdür. Bu nedenle, cinsel terapilere gecikmiş cinsellik eğitimi diyecek olursak, bu tera-

pilerde kadın ve eş olmak için vajinal birleşmenin olmazsa olmaz bir davranış olmadığı kadınlara öğretilmeli; kendi cinsel sağlık ve doyumları için pasif ve itaatkâr olarak belirlenmiş kadınlık özelliklerinden sapabilecekleri de hatırlatılmalıdır. Farklı seviyelerde kadınlara sunulan cinsel senaryolar tartışıldıktan sonra kalem, kendi metinlerini yazmaları için kadınların eline verilmelidir. Ancak bu şekilde kişisel olarak sağlıklı ve tatmin edici cinsel senaryolar yazılabilir. Mevcut çifte standartları pekiştirmek yerine, danışanlarında cinsiyetlendirilmiş senaryolar konusunda farkındalık yaratan ve kadınların cinsel senaryoları yeniden yazmalarına yardımcı olan cinsel terapiler bir amaca hizmet edecektir çünkü ancak çifte standartlara duyarlı olarak, bireysel ve sosyal değişim teşvik edilebilir.

Ayrıca, vajinismus eğer bir hastalıksa da, bu hastalığın ortaya çıkmadan önlenebilmesi konusunda çalışmalar yapılmalıdır; zira biyomedikal çerçeve hastalıkların en iyi tedavisinin hastalık ilerlemeden önce yapılan müdahaleler olduğunu belirtir. Ancak bahsedilen müdahaleler tabii ki yalnızca tıp doktorlarının yapabileceği tedavileri kapsamaz. Cinsel problemlerin önlenebilmesi için toplumsal ilişkilerin düzenlenmesi ve çoğunlukla kadınları dezavantajlı konuma iten çifte standartların dönüştürülmesi gerekir. Bu da cinsel terapiler için harcanan emek, zaman ve paranın önleyici hizmetler için harcanmasını makul kılar. Burada önleyici hizmetten kastım; gerekli kurumlar aracılığı ile kadınları cinsellik hakkında bilgilendirmenin yanı sıra –hatta bundan daha önemlisi– kadınların cinselliği sağlıklı bir şekilde deneyimlemeleri için cinsiyet eşitliğine dayalı toplumsal ve kültürel zeminin hazırlanmasıdır. Kadınları cinsel olarak sağlıklı kılmak için cinsel arzularını daha iyi yönetme, cinsellikte karar verme sürecine aktif katılımlarını sağlama ve cinselliği kendi kontrollerinde yaşama konusunda cesaretlendirmeye ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. Bu hedeflere ulaşmanın bir yolu, cinsel davranışları da dahil olmak üzere tüm yaşantılarına hükmeden toplumsal kural ve uygulamalara karşı kadınlara eleştirel bir bakış açısı kazandırmaktır. Tam da bu noktada belirtmeliyim ki bu çalışmayı yapmaktaki nihai hedefim, kadınların cinsellikle ilgili yaşadıkları güçlükleri sadece tasvir etmek değil, aynı zamanda içinde bulundukları durumu değiştirmelerine yardımcı olmaktı. "Bilgi güçtür" iddiasından yola çıka-

rak, kadınları sağlıklı, özgür ve güçlü kılmanın ilk ve belki de en etkili yolunun kadınları bilgilendirmek olduğuna inandım. Ayrıca kadınların bireysel deneyimlerinin daha geniş sosyal bağlamın sadece bir parçası olduğunu göstermenin de bilinç yükseltme amacına hizmet edeceğini biliyordum. Bu amaçlarıma ulaşmak için de, katılımcıları daha önce pek sorgulamadıkları kültür örüntülerini ve kadın erkek ilişkilerini sorgulamaya teşvik ettim. Özellikle söylemek isterim ki bu teşviki oldu bittiye getirerek yapmadım. Kadınları var olan düzeni sorgulamaya iten, kendi söylediklerini yazıya dökülmüş bir şekilde görmek ve diğer kadınların da benzer vajinismus deneyimlerini öğrenmekti. Kadınların araştırmaya dair geribildirimlerinden öyle anlaşılıyor ki hikâyelerini okudukları kişilerin yerine kendilerini koyarak içinde bulundukları durumları kavramışlar ve kendi yaşantılarını sorgulamışlardı. Ayrıca, bu çalışmada, kadın bedeninin denetlenmesinde ve cinselliğin şekillenmesinde kültürün oynadığı role yapılan vurgu, kadınların vajinismusa farklı bir pencereden bakmalarını sağlayarak, problemi kendi bedenleri ve zihinlerinde konumlandırmak yerine ataerkil ilişkilerin içine yerleştirmelerine vesile olmuştur. Araştırma sonuçlarının da ortaya koyduğu gibi, kadınların araştırma sürecine aktif katılımı, onlara kendilerini ifade etme ve bireysel deneyimlerini eleştirel bir şekilde değerlendirme fırsatı vermiştir. Kadınlarda oluşan bu farkındalığın, çalışmaya başlarken amaçladığım bireysel dönüşümü kolaylaştırdığını söyleyebilirim. Bu çalışmanın vaat ettiği toplumsal değişimlere aracılık etmeye gelince, çalışmada üretilen feminist bilginin toplumsal cinsiyet temelli eşitsizliklere meydan okumak için kullanılabileceğine ve bilinçli bir kadının gündelik yaşantıdaki uygulamalarının bile süregelen ataerkil ilişkilere bir direniş kaynağı, sosyal aktivizme bir aracı olabileceğine inanıyorum. İşte bu inanç, araştırmaya katılan kadınlarla yaptığım görüşmelerde hikâyelerinin dinleyicisi, kayıt altına aldığım görüşmeleri yazıya döktükten sonra ise bu hikâyelerin okuyucusu olarak bana bu anlatıları paylaşmanın önemli ve değerli olacağını düşündürdü. Her on kadından biri vajinismustur demek yerine, o bir kadının hikâyesini bilin istedim. Sonuç olarak bu kitabı yazdım, çünkü yazmasam olmazdı...

TEŞEKKÜR

GÜNDELİK YAŞANTIDA duyarlı olduğum konuları akademik çalışma alanıma çevirmemi sağlayan değerli hocam Tanfer Emin Tunç'a, "cinselliği bir dans olarak düşünecek olursak, kadınlar aslında bilmedikleri bir koreografide dans etmeye çalışırken yanlış ayaklara basıyorlar" diyerek kadın cinselliğine dair ufkumu genişleten değerli hocam Umut Beşpınar'a, "gerekirse duşta bile ders çalışmalısınız" öğüdüyle bana çalışma disiplini kazandıran ve bu kitabı kısa bir sürede yazmamı sağlayan sevgili Mehmet Ecevit hocama ve kitap yazdığımı söylediğimde "peki ya sonra?" diye sorarak kendim ve kadınlar için hep daha fazlasını yapmam gerektiği konusunda beni teşvik eden, benim hayatıma olduğu kadar birçok kadının da hayatına dokunan, aynı zamanda bu araştırmaya danışmanlık yapan sevgili hocam Yıldız Ecevit'e aktardıkları bilgi ve deneyimler için teşekkürlerimi dile getirmek isterim.

İlk zamanlarda her ne kadar kendimi ifade edecek kelime dağarcığına sahip olmasam da, bana "zor" sorular sormaya devam edip cinsellik hakkında daha fazla düşünmeme sebep olan ve bu araştırmayı yapacak gücü kendimde bulmamı sağlayan Selçuk Aslan'a, bu çalışmayı yürütürken heyecanımı paylaşan tüm arkadaşlarıma, fazla heyecanlandığımda beni çayları ile sakinleştiren Müge Umaç'a, katılımcılara ulaşmamda büyük bir uğraş veren ve her daim yanımda olan biricik ablam Derya Turan'a, direnme gücüm azaldığında sesi kulaklarımda çınlayan "aman, üzüldüğün şeye bak!" diyen anneme, yorulduğumda "biraz da gezin kızım" diyen babama ve annemi kaybettiğimde annemin değil ama koşulsuz sevginin geri gelebileceğini bana hissettiren, beni koşulsuz seven sevgili eşim Enver Yunusoğ-

lu'na bu kitabın ortaya çıkmasında verdikleri sonsuz emek ve destek için teşekkür ederim. "Bu cümle olmuş mu? Sence burada ne demek istiyorum? Burayı çıkarsam mı?" sorularımı sabırla yanıtladığı, metnin ilk haline detaylı geribildirim verdiği ve yazdıklarıma eleştirel bir gözle bakmamı sağladığı için Enver'e ayrıca şükranlarımı sunarım. Bu çalışmayı kitaplaştırma aşamasında birlikte çalışmaktan keyif aldığım ve süreç boyunca kendimi şanslı hissettiren Müge Gürsoy Sökmen'e değerli yorumları, önerileri ve içten yaklaşımı için teşekkür etmek isterim.

Bu kitabın ortaya çıkmasında şüphesiz en büyük teşekkürü, yaşamlarının en özel alanına dair deneyimlerini benimle içtenlikle paylaşan Meltem, Zeynep, Deniz, Selin, Yağmur, Ceren, Ebru, Pınar, Beren, Gamze ve Cansu isimleriyle kitapta var olan on bir kadına borçluyum...

KAYNAKÇA

Acar, Ali, Osman Balcı, Rengin Karataylı, Metin Çapar ve Mehmet Cengiz Çolakoğlu (2007) "The Treatment of 65 Women with Imperforate Hymen by a Central Incision and Application of Foley catheter", *An International Journal of Obstetrics & Gynaecology* 114 (11): 1376-79.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (AÇSHB) (2015) "Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Raporu", Ankara: AÇSHB.

American Psychiatric Association (APA) (2000) *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders* (4. basım), Washington DC: Author.

— (2013) *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders* (5. basım), Washington DC: Author.

Apt, Carol, David F. Hurlbert, Aaron P. Pierce ve Cynthia L. White (1996) "Relationship Satisfaction, Sexual Characteristics and the Psychological Well-Being of Women", *The Canadian Journal of Human Sexuality* 5: 195-210.

Ataca, Bilge (2006) "Turkey", *Families across Culture: A 30 Nation Psychological Study* içinde, haz. James Georgas, John W. Berry, Fons J. R. van de Vijver, Çiğdem Kağıtçıbaşı ve Ype H. Poortinga, New York: Cambridge University Press.

Atkinson, Ti-Grace (1970) "The Institution of Sexual Intercourse", *Notes from the Second Year* içinde, haz. Shulamit Firestone ve Anne Koedt, New York: Old Chelsea Station.

Avcıoğlu, Hasan (2016) "Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması (4-6 Yaş)", *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 7 (2): 93-103.

Ayling, Kathryn ve Jane M. Ussher (2008) "If Sex Hurts, Am I Still a Woman? The Subjective Experience of Vulvodynia in Heterosexual Women", *Archives of Sexual Behavior* 37: 294-304.

Bancroft, John ve Erick Janssen (2000) "The Dual Control Model of Male Sexual Response: A Theoretical Approach to Centrally Mediated Erectile Dysfunction", *Neuroscience and Biobehavioral Reviews* 24: 571-79.

Bancroft, John, Cynthia Graham, Erick Janssen ve Stephanie A. Sanders (2009) "The Dual Control Model: Current Status and Future Directions", *Journal of Sex Research* 46: 121-42.

Bergeron, Sofia, Serena Corsini-Munt, Leen Aerts, Kate M. Rancourt ve Natalie Rosen (2015) "Female Sexual Pain Disorders: A Review of the Literature on Etiology and Treatment", *Current Sexual Health Reports* 7 (3): 159-69.

BM Mülteci Örgütü (UNHCR) (2006) "Çocuklara Karşı Cinsel Şiddet", Cenevre: UNHCR.

Christensen, Birgitte S., Morten Gronbaek, Merete Osler, Bo V. Pedersen, Christian Graugaard ve Morten Frisch (2011) "Sexual Dysfunction and Difficulties in Denmark: Prevalence and Associated Sociodemographic Factors", *Archives of Sexual Behavior* 40: 121-132.

Cindoğlu, Dilek (2015) "Modern Türk Tıbbında Bekâret Testleri ve Suni Bekâret", *Müslüman Toplumlarda Kadın ve Cinsellik* içinde, haz. Pınar İlkkaracan, İstanbul: İletişim.

Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği (CETAD) (2006) *Bilgilendirme Dosyası 5: Kadın Cinselliği*, haz. Şahika Yüksel, Dilek Cindoğlu, www.cetad.org.tr/CetadData/Books/37/pdf-dosyasini-indirmek-icin-tiklayiniz.pdf.

Cinsel Sağlık Enstitüsü Derneği (2015) "CİSED 'Tutsak Penis' Durumunu Anlattı", www.cised.org.tr/basin/321/cised-tutsak-penis-durumunu-anlatti.

Clark, Noel (2017) *The Etiology and Phenomenology of Sexual Shame: A grounded theory study* (Doktora Tezi), Seattle: Seattle Pacific University.

Collins, Rebecca L. (1996) "For Better or Worse: The Impact of Upward Social Comparison on Self-Evaluations", *Psychological Bulletin* 119 (1): 51-69.

DeLamater, John ve Janet S. Hyde (2004) "Conceptual and Theoretical Issues in Studying Sexuality in Close Relationships", *The Handbook of Sexuality in Close Relationships* içinde, haz. John H. Harvey, Amy Wenzel ve Susan Sprecher, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.

Dilorio, Colleen, Maureen Kelley ve Marilyn Hockenberry-Eaton (1999) "Communication about Sexual Issues: Mothers, Fathers, and Friends", *Journal of Adolescent Health* 24 (3): 181-189.

Dünya Cinsel Sağlık Birliği (WAS) (2005) "Cinsel Haklar Bildirgesi", *17. Dünya Seksoloji Kongresi,* Montreal, Kanada: WAS; bkz. www.ipe.com.tr/tr/icerik/75/dunya-cinsel-saglik-birliginin-cinsel-haklar-bildirgesi.

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) (1992) *The ICD-10 Classification of Mental and Behavioural Disorders: Clinical Descriptions and Diagnostic Guidelines,* Cenevre: WHO.

— (2010) *Developing Sexual Health Programmes: A Framework for Action,* Cenevre: WHO.

Epstein, Marina ve Monique Ward (2008) "Always Use Protection: Communication Boys Receive about Sex from Parents, Peers, and the Media", *Journal of Youth and Adolescence* 37 (2):113-26.

Erden, Cem Taylan (2009) "Eşleri Vajinismus Olan Erkeklerin Ruhsal Profillerinin Normal Popülasyonla Karşılaştırılması" (yayımlanmamış doktora tezi), İ.Ü. Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı.

Ergün, Emek (2019) "Önsöz", Hanne Blank, *Bekâretin El Değmemiş Hali* içinde, çev. Emek Ergün, İstanbul: İletişim.

Eyre, Stephen L., Valerie Hoffman ve Susan G. Millstein (1998) "The Gamesmanship of Sex: A Model Based on African American Adolescent Accounts", *Medical Anthropology Quarterly* 12: 467-89.

Festinger, Leon (1954) "A Theory of Social Comparison Processes", *Human Relations* 7 (2): 117-40.

Fisher, Christopher M. (2009) "Queer Youth Experiences with Abstinence-Only-Until-Marriage Sexuality Education: 'I can't get married so where does that leave me?' ", *Journal of LGBT Youth* 6 (1): 61-79.

Gagnon, John H. (1990) "The Explicit and Implicit Use of the Scripting Perspective in Sex Research", *Annual Review of Sex Research* 1 (1): 1-43.

— (2004) *An Interpretation of Desire,* Chicago: University of Chicago Press.

Gagnon, John H. ve William Simon (1973) *Sexual Conduct: The Social Sources of Human Sexuality,* Chicago: Aldine Publishing Company.

Gelbal, Selahattin, Veli Duyan ve Aslıhan B. Öztürk (2008) "Gender Differences in Sexual Information Sources, and Sexual Attitudes and Behaviors of University Students in Turkey", *Social Behavior and Personality* 36 (8): 1035-1052.

Gürsoy, Elif, William F. McCool, Serap Şahinoğlu ve Yasemin Yavuz-Genç (2016) "Views of Women's Sexuality and Violence against Women in Turkey: A Cross-Sectional Investigation among University Students", *Journal of Transcultural Nursing* 27 (2): 189-198.

Haning, Vernon, Stephen O'Keefe, Elizabeth J. Randall, Martin J. Kommor, Elaine Baker ve Robert Wilson (2007) "Intimacy, Orgasm Likelihood, and Conflict Predict Sexual Satisfaction in Heterosexual Male and Female Respondents", *Journal of Sex &Marital Therapy* 33: 93-11.

Hiller, Janice (2000) "Defining Vaginismus", *Sexual and Relationship Therapy* 15 (1): 87-90.

Holtzman, Deborah ve Richard Rubinson (1995) "Parent and Peer Communication Effects on AIDS-Related Behavior Among U.S. High School Students", *Family Planning Perspectives* 27: 235-240.

Jackson, Margaret (1984) "Sex Research and the Construction of Sexuality: A Tool of Male Supremacy?", *Women's Studies International Forum* 7 (1): 43-51.

Jeng, Cherng-Jye (2004) "The Pathophysiology and Etiology of Vaginismus", *Taiwanese Journal of Obstetrics & Gynecology* 43 (1): 10-15.

Kâğıtçıbaşı, Çiğdem ve Diane Sunar (1992) "Family and Socialization in Turkey", *Parent-Child Relations in Diverse Cultural Settings: Socialization for Instrumental Competency* içinde, haz. Jaipaul L. Roopnarine ve Bruce Carter, Newark: Ablex.

Kaler, Amy (2006) "Unreal Women: Sex, Gender, Identity and the Lived Experience of Vulvar Pain", *Feminist Review* 82: 50-75.

Kandiyoti, Deniz (2007) *Cariyeler, Bacılar, Yurttaşlar*, çev. Aksu Bora, Fevziye Sayılan, Şirin Tekeli, Hüseyin Tapınç ve Ferhunde Özbay, İstanbul: Metis.

Kaplan, Helen S. (1974) *The New Sex Therapy,* New York: Brunner/Mazel.

Kehily, Mary J. (2001) "Bodies in School: Young Men, Embodiment, and Heterosexual Masculinities", *Men Masculinities* 4 (2): 173-85.

Kiefer, Amy K. ve Diana T. Sanchez (2007) "Scripting Sexual Passivity: A Gender Role Perspective", *Personal Relationships* 14 (2): 269-90.

Kinsey, Alfred C., Wardell B. Pomeroy, Clyde E. Martin ve Paul H. (1953) *Sexual Behavior in the Human Female,* Bloomington: Indiana University Press.

Koedt, Anne (1970) "The Myth of the Vaginal Orgasm", *Radical Feminism* içinde, haz. Anne Koedt, Ellen Levine ve Anita Rapone, New York: Quadrangle.

Laws, Judith. L. ve Pepper Schwartz (1977) *Sexual Scripts: The Social Construction of Female Sexuality,* Hinsdale: Dryden Press.

Lee, Henry A. ve Dominic King (2013) "Complementary Therapy Strategies: Myths, Facts, and Lifestyle", *Urinary Tract Infection: Clinical Perspectives on Urinary Tract Infection* içinde, haz. Abhay Rané ve Ranan Dasgupta, Londra: Springer.

Masters, Tatiana, Erin Casey, Elizabeth A. Wells ve Diana M. Morrison (2013) "Sexual Scripts among Young Heterosexually Active Men and Women: Continuity Change", *Journal of Sex Research* 50 (5): 409-20.

Masters, William H. ve Virginia E. Johnson (1966) *Human Sexual Response,* Boston: Little, Brown.

Mernissi, Fatima (1975) *Beyond the Veil: Male-Female Dynamics in a Modern Muslim Society,* New York: Schenkman.

Mollon, Phil (2005) "The Inherent Shame of Sexuality", *British Journal of Psychotherapy* 22 (2): 167-77.

Nicholls, Leanne (2008) "Putting the New View Classification Scheme to an Empirical Test", *Feminism & Psychology* 18 (4): 515-26.

Ohl, Linda E. (2007) "Essentials of Female Sexual Dysfunction from a Sex Therapy Perspective", *Urologic Nursing* 27 (1): 57-63.

Özgür, Serap ve Diane Sunar (1982) "Social Psychological Patterns of Homicide in Turkey: A Comparison of Male and Female Convicted Murders", *Sex Roles, Family and Community in Turkey* içinde, haz. Çiğdem Kâğıtçıbaşı, Bloomington: Indiana University Press.

Purnine, Daniel M. ve Michael P. Carey (1997) "Interpersonal Communication and Sexual Adjustment: The Roles of Understanding and Agreement", *Journal of Consulting and Clinical Psychology* 65: 1017-25.

Ronald, Allan (1996) "Sex and Urinary Tract Infections", *The New England Journal of Medicine* 335: 511-512.

Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı ve Planlaması Genel Müdürlüğü (2009) "Cinsel Sağlık/Üreme Sağlığı. Cinsel Sağlığa Giriş: Katılımcı Rehberi", Ankara: AÇSAP.

Sancar, Serpil, Selma Acuner, İlknur Üstün, Aksu Bora ve Lara Romaniuc (2006) "Bir de Buradan Bak: Cinsiyet Eşitsizliği Bir 'Kadın Sorunu' Değil, Toplumun Sorunudur", Ankara: KA-DER.

Sanchez, Diana T., Janell C. Fetterolf ve Laurie A. Rudman (2012) "Eroticizing Inequality in the United States: The Consequences and Determinants of Tra-

ditional Gender Role Adherence in Intimate Relationships", *Journal of Sex Research* 49 (2-3): 168-83.

Schalet, Amy T. (2011) *Not Under My Roof: Parents, Teens, and the Culture of Sex,* Chicago: University of Chicago Press.

Simon, William ve John H. Gagnon (1984) "Sexual Scripts", *Society* 22: 53-60.

— (1986) "Sexual Scripts: Permanence and Change", *Archives of Sexual Behavior* 15: 97-20.

Sims, James M. (1862) "'On Vaginismus and Its Treatment'", *American Times and Medical Critic* 36: 330-31.

Stelko, Stephanie (2015) "Practicing Vaginistic Femininity: Doing Bodies, Enacting Normative Heterosexuality", *Journal of Comparative Research in Anthropology and Sociology* 6 (2): 31-50.

Şahin, Ceyhan, Nesrin Özkan, Semih Lütfi Mihrapoğlu, Ruhan Özer, Şirin Güven ve Ebru Şahin (2013) "Hymen Imperforatus: A Rare Cause of Acute Urinary Retention", *İstanbul Kanuni Sultan Süleyman Tıp Dergisi* (*IKSST*) 5 (3): 142-44.

Tezcan, Mahmut (2000) *Türk Ailesi Antropolojisi,* İstanbul: Denge.

Tosh, Jemma ve Krista Carson (2016) "A Desire to be 'Normal': A Discursive and Intersectional Analysis of Penetration Disorder", *Intersectionalities* 5 (3): 151-72.

Ussher, Jane M. ve Christine D. Baker (1993) *Psychological Perspectives on Sexual Problems,* Londra: Routledge.

Vanwesenbeeck, Ine (2009) "Doing Gender in Sex and Sex Research", *Archives of Sexual Behavior* 38 (36): 883-98.

Ward, Monique L. (2003) "Understanding the Role of Entertainment Media in the Sexual Socialization of American Youth: A Review of Empirical Research", *Developmental Review* 23: 347-88.

Ward, Monique L. ve Gail E. Wyatt (1994) "The Effects of Childhood Sexual Messages on African-American and White Women's Adolescent Sexual Behavior", *Psychology of Women Quarterly* 18: 183-201.

Ward, Elenie ve Jane Ogden (2010) "Experiencing Vaginismus – Sufferers' Beliefs about Causes and Effects", *Sexual and Relationship Therapy* 25 (4): 434-46.

Weis, David L. (1998) "Conclusion: The State of Sexual Theory", *Journal of Sex Research* 35 (1): 100-14.

White, Kevin (2002) *Sociology of Health and Illness*, Londra: Sage Publications.

Wiederman, Michael (2005) "The Gendered Nature of Sexual Scripts", *The Family Journal: Counseling and Therapy for Couples and Families* 13 (4): 496-502.

— (2015) "Sexual Script Theory: Past, Present, and Future", *Handbook of the Sociology of Sexualities* içinde, haz. John DeLamater ve Rebecca Plante, Cham: Springer.

Wills, Thomas A. (1981) "Downward Comparison Principles in Social Psychology", *Psychological Bulletin* 90 (2): 245-71.

Yaşan, Aziz ve Faruk Gürgen (2009) "Marital Satisfaction, Sexual Problems and the Possible Difficulties on Sex Therapy in Traditional Islamic Culture", *Journal of Sex and Marital Therapy* 35: 68-75.
Yıldırım-Hacıoğlu, Münevver (2017) "Vajinismusun Sosyodemografik ve Klinik Özellikleri Açısından Diğer Cinsel İşlev Bozuklukları ile Karşılaştırılması", *Klinik Psikiyatri* 20: 37-44.
Yüksel, Şahika (2006) "Kadın Cinsel İşlev Bozuklukları", *CETAD Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Alanında Ulusal ve Yerel Medya Yoluyla Savunuculuk Projesi, Bilgilendirme Dosyası 5: Kadın Cinselliği* içinde, haz. Şahika Yüksel ve Dilek Cindoğlu, www.cetad.org.tr/etkinlikler/75/kongreler/10/cinsel-saglikveureme-sagligi-alaninda-ulusal-ve-yerel-medya-yoluyla-savunuculu.

—

Yeliz Turan Yunusoğlu

Yatak Odasındaki Kalabalık

Vajinismus, yani kadının bedenindeki kimi tepkiler nedeniyle cinsel ilişkinin "tamamlanamaması", genellikle tıp alanında ele alınır. Ülkemizde sıklıkla kadının "evlilik kurumu içindeki görevi"ni yerine getirememesi üzerinden tanımlanır ve beden parçalarına odaklanmış tedavilerle, kadının ihtiyaç ve taleplerine pek de kulak verilmeksizin, acilen çözülmeye çalışılır. Oysa cinsel ilişkinin verilmiş roller uyarınca kolayca gerçekleştirilmesi gereken "doğal" bir şey olduğu önkabulü, toplumun cinsellik üzerindeki yoğun etkisini gözardı eder.

Cinselliği çevreleyen kültürel, kişilerarası ve içsel senaryolara odaklanan *Yatak Odasındaki Kalabalık*, sözü vajinismus deneyimi yaşamış kadınlara veriyor ilk kez. Katılımcıların aile hayatları, partnerleriyle ilişkileri ve tıbbi çözüm ararken karşılaştıkları sorunlar üzerine anlatılarını aktarırken "Her biri benzer deneyimleri kendi kabuklarında yaşamış, kendilerini yalnız hissetmişlerdi," diyor Yeliz Turan Yunusoğlu. "Bu çalışmayı yapmaktaki hedefim, kadınların yaşadıkları güçlükleri sadece tasvir etmek değil, aynı zamanda içinde bulundukları durumu değiştirmelerine yardımcı olmaktı. Kadınları cinsel olarak sağlıklı kılmak için cinsel arzularını daha iyi yönetme, karar sürecine aktif katılımlarını sağlama ve cinselliği kendi kontrollerinde yaşama konusunda cesaretlendirmeye ihtiyaç olduğunu düşünüyorum."

Metis Edebiyatdışı
ISBN-13: 978-605-316-230-8

Metis Yayınları
www.metiskitap.com